gemeente
Zoetermeer

Programmabegroting 2023-2026



Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 2
Leeswijzer 9
Begroting in één oogopslag 12
Inleiding 18
Programma 1 Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie 23
Indicatoren, trendgrafieken en financiën 36
Doelstelling 1.1 Bijdragen aan maatwerk in spelen en leren 37
Doelstelling 1.2 Beperken uitval in het onderwijs 39
Doelstelling 1.3 Bevorderen van een beter ondernemersklimaat 41
Doelstelling 1.4 Bevorderen groei werkgelegenheid 42
Doelstelling 1.5 Stimuleren duurzame arbeidsparticipatie 44
Doelstelling 1.6 Voorzien in noodzakelijke middelen van bestaan 47
Programma 2 Samen leven en ondersteunen 52
Indicatoren, trendgrafieken en financiën 59
Doelstelling 2.1 Bevorderen vroegtijdige, toegankelijke, passende en effectieve jeugdhulp 60
Doelstelling 2.2 Bevorderen meedoen aan de samenleving en zelfstandig wonen 64

Doelstelling 2.3 Bevorderen gezondheid, veiligheid en welbevinden....70
Programma 3 Leefbaarheid, duurzaam en groen....75
Indicatoren, trendgrafieken en financiën....80
Doelstelling 3.1 Bevorderen duurzame ontwikkeling....81
Doelstelling 3.2 Behouden kwaliteit openbare ruimte....89
Programma 4 Vrije tijd....97
Indicatoren, trendgrafieken en financiën....101
Doelstelling 4.1 Bevorderen laagdrempelig toegankelijke cultuur-, sport-, groen- en speelvoorzieningen....102
Doelstelling 4.2 Bevorderen levendige stad....105
Programma 5 Veiligheid....111
Indicatoren, trendgrafieken en financiën....116
Doelstelling 5.1 Bevorderen van de veiligheid in de woning....117
Doelstelling 5.2 Behouden veiligheid en leefbaarheid in de wijk....119
Doelstelling 5.3 Behouden veiligheid in de stad....121
Programma 6 Dienstverlening en participatie....126
Indicatoren, trendgrafieken en financiën....130
Doelstelling 6.1 Continueren klanttevredenheid....131
Doelstelling 6.2 Bevorderen van de participatie....134

Programma 7 Inrichting van de stad 138
Indicatoren, trendgrafieken en financiën 144
Doelstelling 7.1 Bevorderen passende woonruimte voor iedere Zoetermeerder 145
Doelstelling 7.2 Bevorderen vernieuwende en gewenste functies voor stad en regio 149
Doelstelling 7.3 Bevorderen kwaliteit van gebouwde omgeving en publieke ruimte 150
Doelstelling 7.4 Behouden goede bereikbaarheid en bevorderen verkeersveiligheid 151
Doelstelling 7.5 Overige 154
Overzicht Overhead 160
Overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien 164
Vennootschapsbelasting 169
Financiële begroting 170
Financiële begroting 171
Paragrafen 196
Paragraaf 1 Lokale heffingen 197
Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 207
Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen 218
Paragraaf 4 Financiering 232
Paragraaf 5 Bedrijfsvoering 238

Paragraaf 6 Verbonden partijen 245
Paragraaf 7 Grondbeleid 251
Bijlagen 256
Bijlage 1 Spelregels begrotingsbeleid 257
Bijlage 2 Nieuw beleid 264
Bijlage 3 Kerncijfers 268
Bijlage 4 Reserves 274
Bijlage 5 Voorzieningen 276
Bijlage 6 Investeringen 277
Bijlage 7 EMU-saldo 278
Bijlage 8 Basisset verplichte indicatoren BBV 279
Bijlage 9 Afkortingen en begrippen 280
Bijlage 10 Verbonden partijen 289
Bijlage 11 Wettelijke kaders 319
Bijlage 12 Taakvelden 325
Bijlage 13 Afschrijvingstermijnen 339
Bijlage 14 Monitoring evaluatie pilots 340
Evaluatie wijkgericht werken 340

Aansluiting jeugdhulp/onderwijs 341
Daklozenpunt 343
Logeeropvang 345
Hallo Werk 346
Buddy-app 348
Afvalringen 349
Seniorenmakelaar 351
Korte wapenstok 353
Powerfull ageing 355
Stedenbouwkundige buurtvisie 356
Flexwonen Ruimtebaan 358
Woonoverlast 360
Dealbreakers 361
IPTA 363
Positieve gezondheid 364
Containertuintjes 366
Samenwonen op proef met uitkering 367
Bijlage besluitvorming 370

Bijlage college producten, kosten en prestatie PB2023 374
Prestatie-indicatoren Programma 1 374
Prestatie-indicatoren 1.1 Bijdragen aan maatwerk in spelen en leren 374
Prestatie-indicatoren 1.2 Beperken uitval in het onderwijs 375
Prestatie-indicatoren 1.5 Stimuleren duurzame arbeidsparticipatie 375
Prestatie-indicatoren 1.6 Voorzien in noodzakelijke middelen van bestaan 376
Prestatie-indicatoren Programma 2 378
Prestatie-indicatoren 2.1 Bevorderen vroegtijdige, toegankelijke, passende en effectieve jeugdhulp 378
Prestatie-indicatoren 2.2 Langer zelfstandig wonen 379
Prestatie-indicatoren Programma 3 383
Prestatie-indicatoren 3.1 Bevorderen duurzame ontwikkeling 383
Prestatie-indicatoren 3.2 Behouden kwaliteit openbare ruimte 387
Prestatie-indicatoren Programma 4 389
Prestatie-indicatoren 4.1 Bevorderen laagdrempelig toegankelijke cultuur-, sport-, groen- en speelvoorzieningen 389
Prestatie-indicatoren 4.2 Bevorderen levendige stad 391
Prestatie-indicatoren Programma 5 395
Prestatie-indicatoren 5.1 Bevorderen van de veiligheid in de woning 395
Prestatie-indicatoren 5.2 Behouden veiligheid en leefbaarheid in de wijk 396

Prestatie-indicatoren 5.3 Behouden veiligheid in de stad 396
Prestatie-indicatoren Programma 6 398
Prestatie-indicatoren 6.1 Continueren klanttevredenheid 398
Prestatie-indicatoren Programma 7 400
Prestatie-indicatoren 7.2 Bevorderen vernieuwende en gewenste functies voor stad en regio 400
Prestatie-indicatoren 7.5 Overige 400

Leeswijzer

Een perspectiefnota schetst als basis voor een programmabegroting de voorstellen tot aanpassen van beleid en geeft het financieel perspectief voor de komende jaren weer. Dit jaar is sprake van een bijzondere situatie vanwege de verkiezingen en komen de voorstellen voor nieuw beleid tot uiting in het Coalitieakkoord 2022-2026 'Samen doen wat nodig is'. De beleidsvoorstellen uit het nieuwe coalitieakkoord en het financieel perspectief zoals geschetst in de Perspectiefnota 2023 zijn verwerkt in deze Programmabegroting 2023-2026.

De raad heeft op 7 november 2022 vier amendementen aangenomen, waarvan drie amendementen met financiële gevolgen. Dit beïnvloedt programma 1 (amendement Verhogen budget kindpas 2023 t/m 2025 met € 75.000 en amendement Stop op kinderen met honger in de klas budgetverhoging in 2023 met € 100.000). Amendement Instellen Zoetermeers noodfonds leidt tot een tijdelijk noodfonds van € 2 mln. gedekt vanuit de reserve vrij inzetbaar. Zie bijlage raadsbesluit.

Digitaal portaal
De programmabegroting kan het best gelezen worden via het digitaal portaal. De (al dan niet op papier geprinte) versie in pdf bevat weliswaar alle informatie, maar de presentatie komt minder tot zijn recht dan in het digitaal portaal.

Opbouw Programmabegroting 2023 - 2026
De printversie van de Programmabegroting 2023 - 2026 is als volgt opgebouwd.

De **inleiding** geeft een algemene beschouwing op de toekomstige situatie.

Programma's
Daarop volgen de zeven programma’s. De programma's zijn volgens de systematiek van de doelenboom ingericht. Een samenhangend geheel van doelen, effecten, acties en indicatoren vormt de leidraad. De gedachte is, dat door vanuit het hogere doel te redeneren (wat zijn onze (politieke) ambities?) en dit te vertalen naar beoogde effecten, effectindicatoren, acties en prestatie-indicatoren, inzicht ontstaat in causaliteit en samenhang.

Allereerst wordt schematisch een doelenboom getoond met op het hoogste niveau het te bereiken maatschappelijk effect: **Wat willen we bereiken?** Daaronder volgen de speerpunten voor 2023: **Wat gaan we daarvoor doen?** Als verdieping op het te bereiken maatschappelijk effect en de speerpunten worden per doelstelling achtereenvolgend de effectindicatoren (= meetfactoren) en trendgrafieken met historische gegevens getoond. Ook wordt per doelstelling een overzicht van de financiën: **Wat mag het kosten?** plus een korte toelichting verstrekt.
In aansluiting op de uitwerking van de doelenboom komen achtereenvolgens binnen een programma de volgende onderwerpen aan bod:

- nieuwe strategische risico’s, die de realisatie van de programmadoelstellingen mogelijk belemmeren;

- beleidsperspectief met de voorgestelde beleidswijzigingen voortkomend uit het nieuwe coalitieakkoord (zie ook de samenvatting in bijlage 2);
- financiële samenvatting van de totale lasten, baten en het saldo na resultaatbestemming in meerjarenperspectief 2023 - 2026. Hierbij is het totaal saldo het verschil tussen lasten en baten (Wat mag het kosten?). Indien sprake is van hogere baten dan lasten wordt dit in het saldo met een – teken weergegeven;
- stand van zaken van de tijdens het voorjaarsdebat 2022 aangenomen moties.

Na de programma's komen achtereenvolgend de volgende **verplichte onderdelen** aan de orde:

- Overzicht Overhead
- Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen
- Vennootschapsbelasting
- Financiële begroting 2023
- De zeven verplichte paragrafen: lokale heffingen, weerstandsvermogen en risicobeheersing, onderhoud van kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering, verbonden partijen en grondbeleid.

Bepaalde informatie is niet (alleen) binnen de programma’s opgenomen, maar in de volgende afzonderlijke bijlagen ondergebracht:

1. Spelregels begrotingsbeleid
2. Nieuw beleid
3. Kerncijfers
4. Reserves
5. Voorzieningen
6. Investeringen
7. EMU-saldo
8. Basisset verplichte indicatoren BBV
9. Afkortingen en begrippen
10. Verbonden partijen
11. Wettelijke kaders
12. Overzicht taakvelden
13. Afschrijvingstermijnen
14. Monitoring evaluatie pilots

Opvolging pilots
Met ingang van deze programmabegroting wordt in de P&C-cyclus aandacht besteed aan de opvolging van de in het voorjaarsdebat van 2021 aangenomen motie 2106-42, Oogst van de pilots. In bijlage 14 is de lijst met de stand van zaken van alle recent afgeronde en lopende pilots opgenomen. Waar het relevant is, wordt ook in de programmateksten aandacht besteed aan stand van zaken of uitkomsten van pilots.

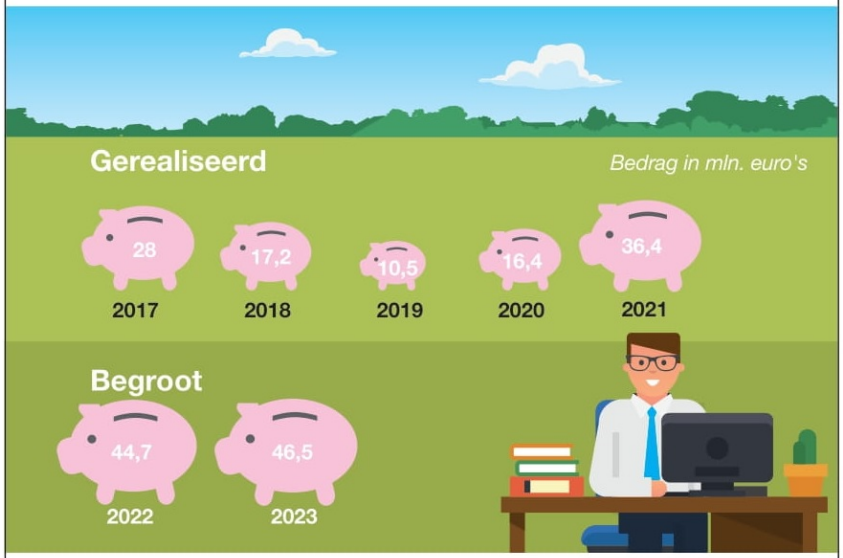
In aanvulling op de Programmabegroting 2023 voor de raad is op uitvoeringsniveau van het college per programma een overzicht van de producten, financiën en prestatie-indicatoren opgesteld. Dit overzicht wordt ter informatie aan de raad beschikbaar gesteld en is opgenomen in een losse bijlage.

De website is met zorg samengesteld. Desondanks is het mogelijk dat deze informatie onvolledig of verouderd is en/of onjuistheden bevat. De gemeente aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade van welke aard dan ook, die het gevolg is van eventuele onjuiste informatie op deze website.

Begroting in één oogopslag

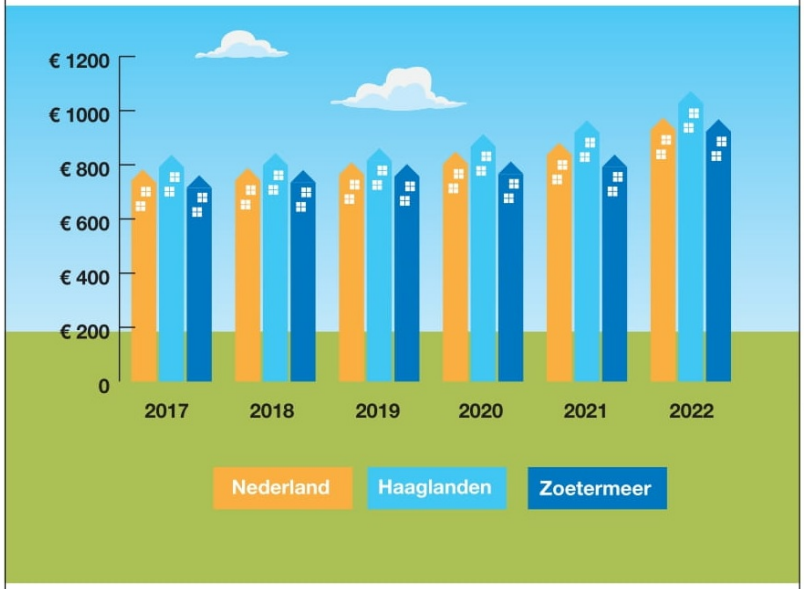

gemeente Zoetermeer
Begroting 2023 in één oogopslag
Uitgaven
452 MILJOEN
Inkomensondersteuning € 90
Jeugd (o.a. Jeugdzorg) € 68
Zorg (o.a. Wmo, toegankelijkheid) € 49
Overhead € 46
Onderhoud infrastructuur € 40
Ontwikkelingen in de stad € 32
Onderwijs (huisvesting) € 26
Vrije tijd en cultuur € 20
Veiligheid en brandweer € 19
Dienstverlening en bestuur € 19
Afvalinzameling € 13
Sport(accommodaties) € 10
Riolering € 6
Economie € 2
Overig € 12
Inkomsten
451 MILJOEN
Bijdrage van de Rijksoverheid € 316
OZB (onroerende zaakbelasting)) € 37
Heffingen € 32
Grondopbrengsten € 26
Overig € 40
Wat staat er in een begroting?
In de begroting leest u hoeveel geld er binnenkomt: dat zijn de inkomsten. Ook ziet u waar de gemeente volgend jaar geld aan uitgeeft: de uitgaven. Zo ziet u wat de gemeente met het geld doet.
HOEVEEL BETAAL IK IN 2023 AAN:
OZB
WOZ-waarde € 300.000 € 397
Eenmalige teruggave € 11
Te betalen € 386
AFVALSTOFFENHEFFING
Meerpersoonshuishoudens € 351
Eenpersoonshuishoudens € 298
RIOOLHEFFING
WOZ-waarde € 300.000 € 123
HONDENBELASTING
Eerste hond € 76
De OZB gaat in 2023 eenmalig omlaag, omdat het OZB-tarief in 2022 te hoog was. De oorzaak? De huizenprijzen stegen nog harder dan de gemeente verwachtte. U betaalde hierdoor te veel OZB. Wat u te veel heeft betaald, krijgt u terug. Om dit aan u terug te betalen, verlaagt de gemeente eenmalig het OZB-tarief in 2023.
www.zoetermeer.nl

Weerstandscapaciteit



Toelichting
De weerstandscapaciteit bestaat uit de financiële middelen en mogelijkheden om onverwachte, niet begrote kosten te kunnen dekken. Tot de weerstandscapaciteit worden de algemene reserves gerekend.

Woonlasten meerpersoonshuishouden



Toelichting
De woonlasten bestaan uit gemiddeld betaalde OZB (onroerendezaakbelasting), afvalstoffenheffing en rioolheffing. In Zoetermeer zijn de woonlasten gemiddeld lager dan in andere gemeenten in de regio.

Netto schuldquote



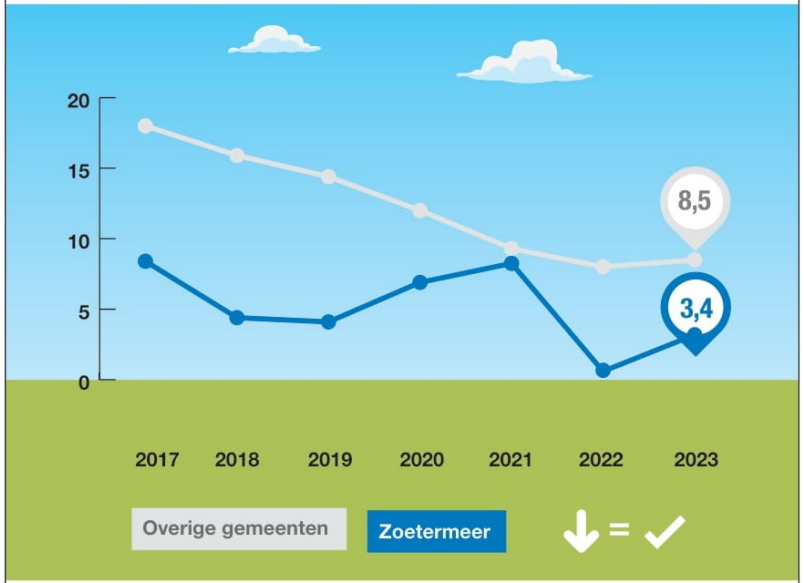
Toelichting
De netto schuldquote is een indicatie voor de schuldenlast en geeft aan of de gemeente de rentelasten kan betalen. Zoetermeer heeft vergeleken bij gemeenten van gelijke omvang weinig schuld.

Solvabiliteitsratio



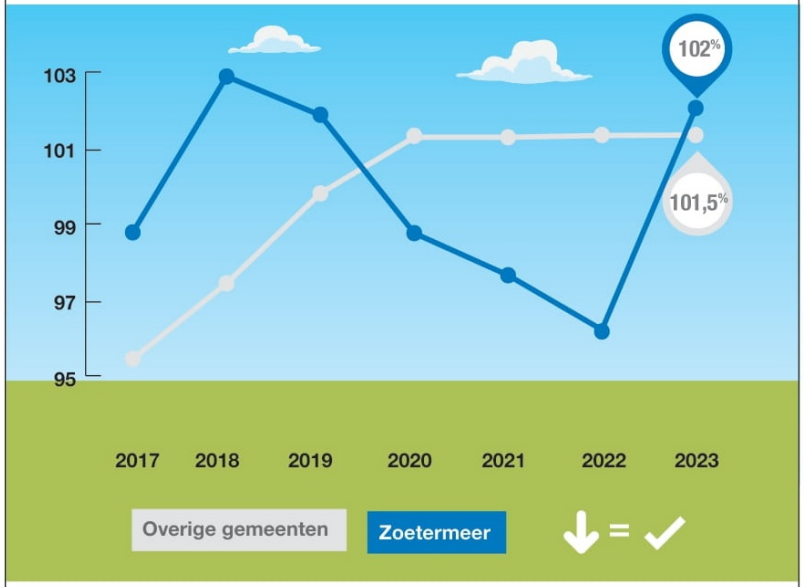
Toelichting
De verhouding tussen bezittingen en schulden bepaalt de mate waarin de gemeente in staat is om haar schulden af te lossen. Hoe hoger, hoe minder afhankelijk van geldverstrekkers zoals de bank. Zoetermeer staat er beter voor dan andere gemeenten van vergelijkbare omvang.

Kengetal grondexploitatie



Toelichting
Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie is ten opzichte van de geraamde baten. In Zoetermeer is het aandeel relatief klein. Daardoor loopt Zoetermeer minder risico's.

Belastingcapaciteit



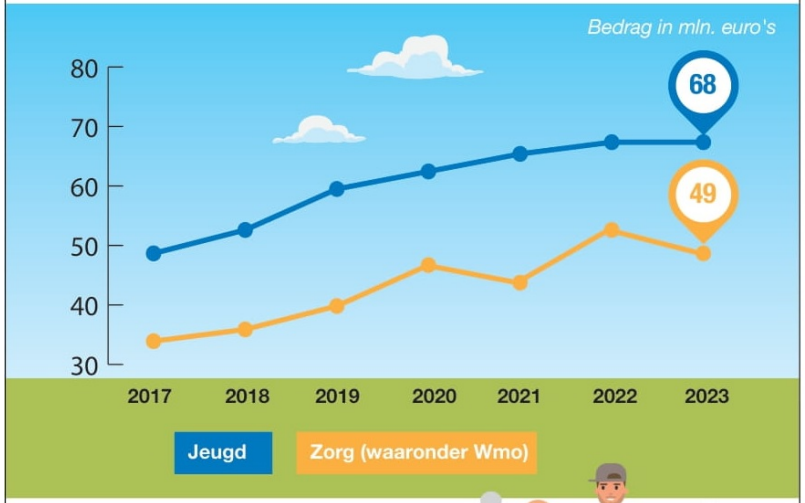
Toelichting
Dit gaat om de ruimte die de gemeente heeft om de belastingen te verhogen op basis van landelijke gemiddelde tarieven. Zoetermeer heeft evenveel ruimte als andere gemeenten van gelijke omvang.

Structurele exploitatieruimte



Toelichting
Het betreft de structurele ruimte in de begroting ten opzichte van de baten. Vanaf 2021 is de structurele ruimte verslechterd.

Kosten zorg, Wmo en jeugd



Toelichting
De kosten in zorg (waaronder Wmo) en jeugd zijn de afgelopen jaren toegenomen.



Inleiding

Dit jaar vieren we een jubileum. In 1962 werd Zoetermeer een zogenaamde ´groeikern´. De stad ging uitbreiden om de huisvestingsproblemen van de gemeente Den Haag op te lossen. Nu, zestig jaar later, vieren wij ons jubileum als New Town. Ons dorp dat al eeuwen bestond groeide uit tot een stad met ruim 125.000 inwoners. In dit jaar is het goed om stil te staan bij de enorme stappen die wij in Zoetermeer hebben gezet en hoe wij ons ontwikkelden van een klein dorp tot de derde stad van Zuid-Holland. Hier mogen wij Zoetermeerders, ook echt trots op zijn. Om dit te vieren organiseren we in 2022 diverse evenementen. Om vervolgens ook te kijken naar op de opgaves die de stad nu bezig houden. Want de stad is niet zomaar geworden wat zij nu is en zal ook niet zomaar beter worden zonder weer te investeren. Onze blik is daarom op de toekomst gericht. De Visie Zoetermeer 2040 biedt ons een helder doel voor de stad. Vanaf nu zetten we de concrete stappen om daar te komen.

Tegelijkertijd kunnen wij onze ogen niet sluiten voor de bijzondere en moeilijke tijd waarin we leven. De effecten van de zware Corona periode ijlen nog na en de nieuwe uitdagingen stapelen zich op. We hebben te maken met de oorlog in Oekraïne, die wereldwijd voor problemen zorgt. We kennen een vluchtelingencrisis, krapte op de arbeidsmarkt en is er sprake van een grondstoffencrisis waardoor we steeds minder bouwmaterialen kunnen krijgen. We kunnen we niet meer rekenen op voldoende en betaalbare energie en tot slot is de inflatie van nu, de hoogste ooit gemeten in Nederland, met een enorme koopkrachtdaling tot gevolg. Dit zorgt ervoor dat we onze ambities, al dan niet tijdelijk, moeten bijstellen. We werken hard aan onze stad, maar we gaan ongetwijfeld de effecten van alle trends voelen. Dit betekent dat we soms niet de vaart kunnen maken die we eigenlijk zouden willen.

Veilige stad voor iedereen

Veiligheid staat hoog op de politieke agenda, want iedereen moet zich veilig kunnen voelen in zijn huis, wijk en stad. In Zoetermeer zorgt de gemeente er, samen met de inwoners, de ondernemers, woningcorporaties en met politie, brandweer en handhaving voor, dat iedereen zich veilig kan voelen. Helaas constateren we dat het soms aan dat veilige gevoel ontbreekt. Groepen jongeren escaleren met elkaar, waar omwonende gezinnen en scholen last van hebben. Het college vindt dit onacceptabel en wil het gevoel van veiligheid herstellen de komende jaren. Daarom verruimen we, zoals u ook in het hoofdstuk Veiligheid van het coalitieakkoord kunt lezen, vanaf 2023 het veiligheidsbudget zodat onze hulpverleners en handhavers, meer dan nu, zowel preventief als reactief kunnen handelen. Een belangrijke stap is al gezet door bijvoorbeeld de regionale afstemming met andere gemeenten en de samenwerking met het Openbaar Ministerie en de politie te versterken.

Goed wonen

Al onze wijken en buurten kennen hun eigen dynamiek en uitdagingen. Die verschillen vragen soms een stadsbrede aanpak maar vaak ook een specifieke oplossing. De woningen, winkels, parken, straten en kantoren geven kleur aan onze buurten en daar zijn wij blij mee. De kwaliteit van de woningen en het openbaar gebied dragen in grote mate bij aan het woongenot en dat verdient extra aandacht. Het belang van zorg voor de directe leefomgeving, in lijn met de visie Zoetermeer 2040, wordt daarmee onderstreept. We starten met gebiedsaanpakken in de wijken Meerzicht en Buytenwegh. Wijkregisseurs in de andere wijken doen ook het nodige om op wijkniveau verbeteringen door te voeren.

Er is nog steeds veel behoefte aan meer woningen. Het stimuleren van de woningbouw is daarom één van de belangrijkste doelstellingen. We doen dit met grote gebiedsontwikkelingen in de Binnenstad en Entree en ook op tientallen andere plekken. Woningen zijn een primaire levensbehoefte en het college is dan ook vastberaden om het woningtekort te lijf te blijven gaan.

Entree is een van de grootste gebiedsontwikkelingen van Nederland en zal met duizenden woningen en een groen openbaar gebied een prachtige toevoeging aan de stad worden. Ook in 2023 willen we hier meters maken en het tempo vasthouden. Hetzelfde geldt voor de verschillende projecten in de Binnenstad: met een aantal lopende projecten en een ambitieuze visie Binnenstad zien we mogelijkheden voor verbeteringen, waarmee ons centrum de komende jaren nog aantrekkelijker wordt om te wonen, werken en recreëren.
We investeren natuurlijk ook in wat we al hebben. De bestaande openbare gebieden, zowel de wegen als het groen, worden opgeknapt.
Om zeker te weten dat we bouwen naar behoefte stellen we in 2023 een nieuwe Woon(zorg)visie op.

Een ander speerpunt in 2023 is het inwonersoverleg. Het is belangrijk om de steun in de stad voor het bouwen aan de stad verder te vergroten. Het college wil experimenteren met nieuwe vormen. In 2022 is al gestart met een proef voor het maken van een buurtvisie in de Binnenstad. Deze wordt verder uitgewerkt en ontwikkeld in 2023. Daarnaast doen we in 2023 een proef met een inwonersberaad bij het afvalbeleid.

Stap voor stap steeds meer rendement in het sociaal domein

In het Sociaal Domein zien wij de effecten van de huidige crises. Er zijn steeds meer inwoners die door de enorme inflatie en de heersende energiearmoede niet meer rond kunnen komen. Dit gaat ons zeer aan het hart en het vereist handelen van de (lokale én landelijke) overheid. Daarom werken wij aan drie doelen: herstellen van bestaanszekerheid, vergroten van kansengelijkheid en vanzelfsprekend maken van gezond leven. Door zoveel mogelijk de oorzaken van problemen aan te pakken, kunnen we die in de toekomst voorkomen.
Er is nog wel veel onzekerheid over de gevolgen van de energiearmoede en hoe ze doorwerken in de gemeentelijke financiën en hoe extra taken binnen de huidige personele capaciteit kunnen worden opgevangen.

Samen met inwoners en partners werken we met sociale innovatie aan een perspectief, een plan en een doorbraak. Door slim te investeren werken we aan een doorbraak om problemen te voorkomen of zo goed mogelijk op te lossen. Om te weten wat het beste werkt is het nodig dat we het maatschappelijk en financieel rendement van wat we doen beter inzichtelijk maken.

Vooruit kijken

Veel problemen spelen zich af achter de (gesloten) voordeur. De Coronapandemie heeft het niet makkelijker gemaakt om elkaar te vinden. Dit zien wij terug in alle aspecten: het gevoel van veiligheid, de energiearmoede, eenzaamheid, de moeite om een woning te vinden en een verminderd vertrouwen in de overheid. Het is lastig om hulp te zoeken en te vinden.

De gemeente kan Zoetermeerders helpen om uit problemen te komen. Inwoners moeten dan wel het gevoel hebben dat zij bij de gemeente terecht kunnen. De relatie met de overheid is bij sommige inwoners geschaad waardoor de drempel om bij de gemeente aan te kloppen groot is; uit angst voor negatieve gevolgen achteraf of omdat zij het gevoel hebben dat het geen zin heeft. We zullen moeten werken aan het vertrouwen dat mensen in ons hebben. De

gemeente doet daarom haar uiterste best om de komende jaren via uiteenlopende plannen, zeker tijdens deze crises, de Zoetermeerders te ondersteunen en hun vertrouwen in de overheid te vergroten.

Deze plannen volgen uit de ambities die wij samen hebben verwoord in het Coalitieakkoord ‘Samen doen wat nodig is’. Dit college wil al deze ambities omzetten in goede voorstellen met uitgewerkte plannen. Deze plannen vindt u terug in de begroting. Hiermee gaan we de komende jaren aan de slag. Laten we samen doen wat nodig is.

Financieel perspectief op hoofdlijn

Karakter Programmabegroting 2023: investeren in de stad in financieel onzekere tijden

Voor u ligt de eerste programmabegroting van de nieuwe bestuursperiode (2022-2026). Deze programmabegroting is, net als vorig jaar, opgesteld in financieel onzekere tijden en bevat dan ook een aantal onzekerheden. Denk daarbij aan de gevolgen van de oorlog in Oekraïne, de hoge inflatie, de tekorten aan personeel en bouwmaterialen. Daarnaast spelen de onzekerheden ten aanzien van de financiële verhouding tussen rijk en gemeente nog.

De financiële positie van de gemeente is voor de jaren 2023 tot en met 2025 sterk verbeterd ten opzichte van de begroting van vorig jaar. Het gemeentefonds is groter doordat het rijk verwacht meer uit te geven. Daarnaast zijn meer gelden beschikbaar voor de toegenomen kosten van jeugdzorg en is voor de jaren 2023, 2024 en 2025 de opschalingskorting bevroren. De programmabegroting is wederom sluitend en de financiële kengetallen laten een positief beeld zien en we investeren de komende jaren veel in de stad.

Toch hebben we nog grote zorgen over de situatie vanaf 2026. Vanaf 2026 verslechtert het financieel perspectief, omdat het kabinet de methodiek van ‘trap op, trap af’ heeft losgelaten. In 2026 keert ook de opschalingskorting weer terug. Beide maatregelen samen leiden tot een fors lagere uitkering van het gemeentefonds vanaf 2026, dit wordt ook wel het ‘ravijn’ genoemd. Dit leidt bij nagenoeg alle gemeenten in Nederland tot een negatief saldo vanaf 2026 en grote onzekerheid over hoe dit zich ontwikkelt. Gemeenten en rijk zijn hier al lang met elkaar over in overleg, maar dit heeft nog niet tot een concreet resultaat geleid. De komende jaren monitoren we de ontwikkelingen hieromtrent nauwgezet samen met Raden in Verzet.

Financieel perspectief op hoofdlijn in cijfers

De Perspectiefnota 2023 geeft vanwege de verkiezingen alleen autonome ontwikkelingen en de financiële mutaties op bestaand beleid. Nieuw beleid is opgenomen in het Coalitieakkoord ‘Samen doen wat nodig is’. Zie hiervoor: Coalitieakkoord Zoetermeer 2022-2026.

Na het coalitieakkoord is in juni jl. ook de meicirculaire uitgekomen en verwerkt. Dit heeft als gevolg dat de tijdelijke budgetten in de jaren 2023, 2024 en 2025 aanzienlijk zijn gestegen. Ten slotte wordt het financieel perspectief ook vanuit het Tweede Tussenbericht 2022 beïnvloed. In dit Tweede Tussenbericht staan namelijk ook afwijkingen met een structureel karakter. Deze werken meerjarig door en zijn dan ook in deze programmabegroting verwerkt.

Het financieel perspectief voor de komende vier jaar ziet er als volgt uit:

bedragen * €1.000

	Financiëel perspectief op hoofdlijn	MJB 2023-2026			
	Omschrijving	2023	2024	2025	2026
	Saldo MJB 2022-25, incidentele posten	-1.205	-250	0	0
	Saldo MJB 2022-25, structurele posten	-10.028	-11.756	-12.221	-12.221
	(Verwacht) beroep Vrij inzetbare reserve PB 2020-2023				
1	**Financieel Perspectief PB2022-2025**	-11.233	-12.006	-12.221	-12.221
2	Raadsbesluiten tot en met TB1	-980			
3	Meldingen tot en met TB1	18.023	21.426	23.225	7.515
4	**Financiële vertreksituatie Perspectiefnota 2023**	5.810	9.420	11.004	-4.706
5	Coalitieakkoord 2022-2026, structureel	-7.524	-9.604	-9.604	-10.349
6	Coalitieakkoord 2022-2026, incidenteel	-3.041	-1.207	-1.067	-684
7	Raadsbesluiten tot en met juli 2022	0	0	0	0
8	Mutaties TB2				
	- memo meicirculaire	5.680	9.215	12.526	1.739
	- overige mutaties	-1.572	238	-377	-382
9	**Financieel perspectief 2023-2026**	-647	8.062	12.482	-14.382

Uit de tabel blijkt dat de gemeente Zoetermeer zowel in 2023 als in 2026 een negatief begrotingssaldo heeft. Dit heeft twee redenen. Allereerst investeert de gemeente vanuit het coalitieakkoord fors in de stad. Hiervoor wordt voor een deel een beroep op de reserves gedaan. De reserves bieden voldoende ruimte. Dit overigens zonder onnodige risico's te nemen. Ook voor de provincie is dit geen probleem. Hierover later meer.
De tweede reden (voor 2026) is het zogenaamde 'ravijn'.

De tabel toont ook dat de jaren 2024 en 2025 een behoorlijk positief saldo kennen, voornamelijk als gevolg van de uitkomsten van de meicirculaire (regel 8) en de meldingen vanuit het Eerste Tussenbericht (3). Deze jaren zijn ook aanzienlijk positiever ten opzichte van het saldo vanuit de programmabegroting van vorig jaar (regel 1). Vanwege het genoemde 'ravijn' in 2026 kunnen deze bedragen echter niet worden gebruikt voor structurele uitgaven. Feit is wel dat de bedragen uit de meicirculaire zijn vastgezet. De gelden vanuit de meicirculaire 2022 veranderen daarom tot en met 2025 niet meer, hetgeen enige zekerheid geeft over de begrotingssaldi voor de jaren tot en met 2025. Daarentegen zijn een aantal maatregelen vanuit het coalitieakkoord nog als PM opgenomen. De financiële consequenties daarvan worden de komende tijd uitgezocht.

Financiële ontwikkelingen: een vooruitblik
Zoals vermeld betreft de onzekerheid vooral de jaren vanaf 2026, het laatste jaar van deze collegeperiode. Ter herinnering: vorig jaar is besloten om vanwege deze onzekerheid vanuit het voorzichtigheidsprincipe de volgende twee onderdelen niet meer in de begroting op te nemen:
1. Mogelijke besparingen als gevolg van Hervormingsagenda Jeugd vanuit het rijk ad € 2,6 mln. per jaar.
2. Mogelijke aanvullende bijdrage van het rijk als gevolg van de financiële problematiek van de gestegen kosten van Wmo (abonnementstarief) ad € 0,4 mln.

Ook als deze twee bedragen toch vanuit het rijk beschikbaar worden gesteld, biedt dit nog geen oplossing voor de tekorten vanaf 2026.

Overigens is op Prinsjesdag door het rijk toegezegd dat gemeenten in 2026 eenmalig € 1 miljard extra krijgen. Dit betreft een eenmalige bijdrage die samenhangt met de zogenoemde herijking van het gemeentefonds. Die herijking leidt tot een verschuiving van de totale inkomsten tussen alle gemeentes en staat dus los van de eerder genoemde 'trap op, trap af' discussie. Ook deze eenmalige bijdrage biedt daarom geen oplossing voor het structurele tekort.

Het rijk stuurt aan op een uitbreiding van het eigen belastinggebied voor gemeenten vanaf 2026. Op dit moment is Zoetermeer hier geen voorstander van. Het rijk is namelijk niet voornemens de rijksbelastingen te verlagen, waardoor dit per saldo een lastenverzwaring voor onze inwoners en/of het bedrijfsleven betekent. De komende maanden vindt hierover nog uitvoerig overleg tussen VNG en rijk plaats.

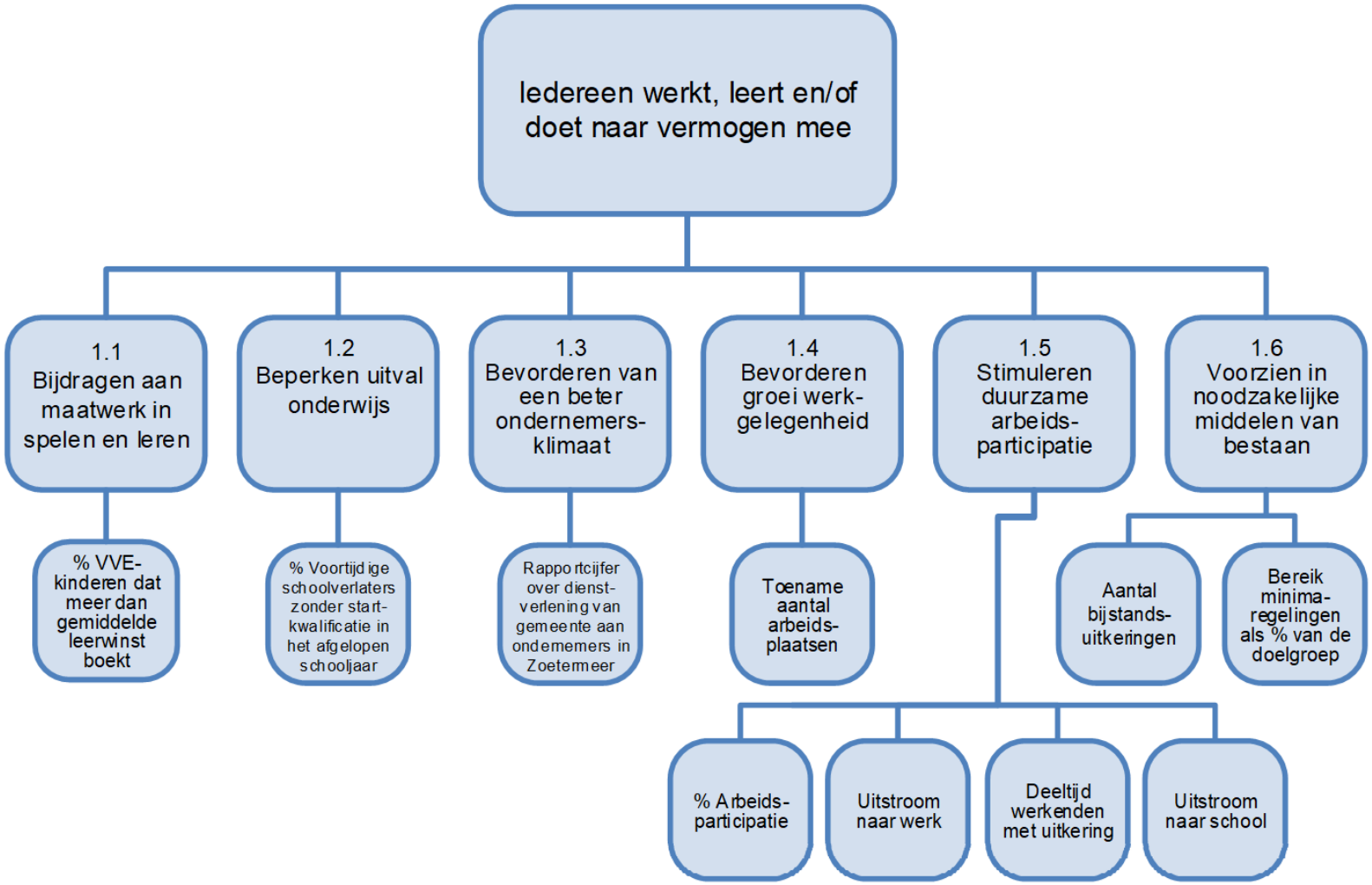
Financieel beeld en provinciaal toezicht
Het begrotingssaldo is in 2023 licht negatief, in 2024 en 2025 positief en vanaf 2026 bijna € 15 mln. negatief. De provincie als toezichthouder beoordeelt de begroting op structureel en reëel evenwicht. Dat houdt in dat structurele lasten gedekt moeten worden uit structurele baten. Daarbij kijkt de provincie naar het eerste jaar van de begroting, en als dat niet in evenwicht is naar het laatste jaar 2026. Het gepresenteerde tekort vanaf 2026 heeft geen directe gevolgen voor het oordeel van de provincie in het kader van het begrotingstoezicht, omdat het structurele begrotingssaldo de eerste jaren nog positief is.
Zie onderstaande tabel met een splitsing in structurele en incidentele baten en lasten.

Bedragen * 1.000

Financiëel perspectief op hoofdlijn	MJB 2023-2026				doorkijk
Omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
saldo incidentele baten en lasten	-3.757	-992	-3.493	-2.157	0
saldo structurele baten en lasten	3.110	9.054	15.976	-12.225	-14.706
Begrotingssaldo	-647	8.062	12.482	-14.382	-14.706

Voor 2023 is het structurele saldo € 3,110 mln. positief. Vanaf 2026 is het structureel saldo negatief. De gemeente is zich daarvan bewust. Gezien de onzekerheden over nog lopende zaken en onduidelijkheid over de maatregelen van het rijk in 2026 kiest de gemeente Zoetermeer ervoor om nu nog geen maatregelen te nemen en de ontwikkelingen af te wachten. Indien nodig volgen in de Perspectiefnota 2025 nadere maatregelen.

Programma 1 Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie



Maatschappelijk effect programma: Wat willen we bereiken?

Iedereen werkt, leert en/of doet naar vermogen mee

Onderwijs
Binnen het Sociaal Domein is onderwijs een belangrijke pijler die bijdraagt aan alle drie de leidende doelen uit de VNG-proposities. Dat zijn 1. het herstellen van bestaanszekerheid, 2. het vergroten van kansengelijkheid en 3. het vanzelfsprekend maken van gezond leven. Als kinderen, jeugdigen en volwassenen zich in een kansrijke leeromgeving ontwikkelen, is de verwachting dat zij zelf kunnen voorzien in hun bestaanszekerheid het hoogst. Met zo'n goede basis is het makkelijker om gezonde keuzes te maken en langer energiek en gezond te blijven. Samen met onze partners in de stad (o.a. kinderopvang en onderwijs) doen we daarin wat belangrijk en noodzakelijk is. In het onderwijs krijgt iedereen aandacht en, als het nodig is, extra aandacht, zodat er gelijke kansen gecreëerd worden. Dat is niet van vandaag op morgen gerealiseerd, maar vergt een lange adem. Inmiddels is onderwijs niet alleen meer voor de jeugd, maar is het je hele leven lang van belang. Leren en ontwikkelen zijn nodig om een fijn leven te leiden en om mee te blijven doen in onze maatschappij. Als lerende jongere, lerende werkende en lerende oudere. Door te werken aan de visie 'Zoetermeer 2040' draagt Zoetermeer bij aan een idealere omgeving om dat te realiseren**.**

Werkgelegenheid
Met de vaststelling van de Visie Zoetermeer 2040 en bijbehorende Strategische Agenda 2040, sturen we gerichter op factoren die belangrijk zijn voor het bloeien van de economie in relatie tot de (toekomstige) ontwikkeling van de stad. Daarbij spelen we in op kansen die we zien voor het optimaliseren van het economisch vestigingsklimaat. De campusontwikkeling op Dutch Innovation Park is een cruciale ontwikkeling voor de stad. We willen haar positioneren als 'zichtbare aanjager' van de 'economische hub voor toegepaste innovatie'. Vele ICT/IT-toepassingen hebben het afgelopen jaar (door corona) versneld een vlucht genomen. Dit biedt ondernemers nieuwe kansen, maar brengt ook onzekerheden met zich mee. Niet alle ondernemers zijn even behendig in het aanpassen van hun businessmodel. Daar waar mogelijk ondersteunen we onze ondernemers in het toekomstbestendig maken van hun bedrijf.

De groeiambitie van Zoetermeer vraagt dat we de bestaande ruimte beter benutten. Aandachtspunt daarbij is de veranderende vraag van ondernemers naar vastgoed en vestigingslocatie. De bedrijventerreinmarkt ontwikkelt zich twee kanten op. Activiteiten worden schoner, stiller en kleinschaliger. Daardoor ontstaat vraag naar huisvesting in een levendig, gemengd (informeel) werkmilieu. Daarnaast neemt het belang van functionele bedrijventerreinen toe door de groei en schaalvergroting van met name logistiek en industrie. Ook de behoefte aan kantoorruimte verandert naar een nieuwe type omgeving. Er is een voorkeur voor (flex)concepten in een mix van functies waar het welzijn van werknemers meer prioriteit krijgt. De focus komt te liggen op het toevoegen van meer kwaliteit op knooppuntlocaties.
In MRDH verband actualiseren we de regionale strategie werklocaties 2019-2030, waarin we met de bovenstaande trends rekening houden. Ook lokaal vergt de vraag naar nieuwe werkconcepten en de veranderende eisen aan vastgoed aandacht in herstructurerings- en nieuwbouwprojecten.

De komende jaren vragen verschillende maatschappelijke vraagstukken onze aandacht. Onder meer de energietransitie, de woningnood en de digitalisering met toenemend belang van cybersecurity. We staan voor de opgave om het bedrijfsleven in deze vraagstukken te faciliteren en te ondersteunen. Om daadwerkelijk stappen te zetten met de maatschappelijke vraagstukken is meer samenwerking met het bedrijfsleven en andere partners in de stad en regio belangrijk.

Samen met de MRDH, Innovation Quarter en de provincie Zuid-Holland blijft de gemeente ook de komende jaren werken aan een sterk economisch vestigingsklimaat voor Zoetermeer en daarmee ook voor Zuid-Holland. De MRDH werkt hiervoor aan een actualisering van de strategische agenda. Uitgangspunt is een weerbaarder en aantrekkelijker regionale economie. Dit is goed voor de werkgelegenheid.

Arbeidsparticipatie en bestaanszekerheid
De titel van de kadernota 'Meedoen met Meerwaarde 2020-2024' vat de bedoeling van ons beleid kernachtig samen, Zoetermeer wil een stad zijn waar iedereen mee kan doen. Waar iedereen zich thuis voelt, kan werken, zich kan ontplooien en ontspannen. In onze aanpak letten we daarbij op de meerwaarde van wat we doen. Dat wil zeggen, we kijken wat werkt en letten daarbij scherp op de sociale en maatschappelijke opbrengst en effecten.

In lijn met het coalitieakkoord werken we aan het herstellen van bestaanszekerheid, het vergroten van kansengelijkheid en het vanzelfsprekend maken van gezond leven. De ambities uit de kadernota dragen hier 1 op 1 aan bij: 1. **Iedereen doet mee...** Met (on)betaald werk, door het doen van vrijwilligerswerk, mantelzorg, door te werken aan een betere taalbeheersing, de aanpak van schulden of het werken aan de gezondheid. 2. … **en dat mag niet worden beperkt door onvoldoende inkomen**. We willen dat zoveel mogelijk inwoners bestaanszekerheid hebben. 3. **…of door het hebben van problematische schulden.** We willen dat inwoners geen zorgen hebben over hun financiën. En als ze dat wel hebben dat ze dan hun financiële situatie bespreekbaar durven maken en op tijd hulp zoeken bij dreigende problemen.

Speerpunten in 2023: Wat gaan we daarvoor doen?

Onderwijs

- Onze partners steunen en faciliteren in o.a. kinderopvang, het onderwijs, de vrije-tijd-sectoren en de werkgevers/bedrijven om de negatieve leer- en ontwikkelings-gevolgen van COVID-19 verder te beperken. We verbeteren de ontwikkelingskansen door samen in te zetten op een kwaliteitsverbetering van het aanbod door o.a. het inzetten van het Nationaal Programma Onderwijs geld. De gemeentelijke subsidies richten zich op a. zorg in de (voor)school, b. talent-ontwikkeling en c. versterken samenwerking en professionalisering.
- Doorlopende leer- en ontwikkellijnen creëren en daarmee ook nieuwe ontplooiingskansen bieden voor alle inwoners van Zoetermeer (Zoetermeer 2040, hoofdlijn 4). We werken met onze partners bijvoorbeeld aan het realiseren van verschillende onderwijsvormen en opleidingen in Zoetermeer zoals het uitbreiden van leer-werkplekken. De logistieke leerweg is daar een goed voorbeeld van.
- Werken met de nieuwe Lokaal Educatieve Agenda Zoetermeer 2021-2030 waardoor we met focus, integraliteit en sturing de gezamenlijke ambities (1. Samen bouwen aan Zoetermeer 2040, 2. Samen gelijke kansen bieden en 3. Samen zorgdragen voor een passende plek) met het onderwijs realiseren. Waar nodig agenderen we nieuwe vraagstukken, maken we keuzes in prioriteit en zorgen voor een goede verbinding met de partners in de stad, die aan deze ambities werken.
- Samenwerking bevorderen tussen onze partners op het gebied van integrale kindcentra en onderwijs en jeugdhulp, zodat kennis en geld gebundeld worden voor een effectievere en kostenbesparende aanpak.
- Achterstanden in leren en ontwikkelen bij kinderen verminderen. Het onderwijsachterstandenbeleid wordt voortgezet en waar nodig en wenselijk uitgebreid. Er is daarbij extra aandacht voor de kinderen en jongeren die, vanwege de coronasluiting een extra achterstand hebben opgelopen. Dit doen we onder andere door het beschikbaar stellen van gemeentelijke subsidie.
- Zorgen voor passende en duurzame schoolgebouwen. De kadernotities primair en voorgezet onderwijs implementeren en starten met uitvoering van de nieuwbouwprojecten in het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs voor het primair, speciaal en voortgezet onderwijs.

- Laaggeletterdheid terugdringen door educatietrajecten in te kopen via een aanbesteding, het (door)ontwikkelen van de doorlopende leerlijn, het verhogen van het bereik onder de NT1 doelgroep en het verbeteren van de monitoring en registratie, waarbij het verhogen van de rekenvaardigheid en digivaardigheid niet vergeten worden. Om deze doelgroep beter te bereiken gaan we de integrale aanpak binnen de hele afdeling Sociaal Domein verder ontwikkelen zodat laaggeletterdheid sneller gesignaleerd wordt.

Economie

De actieagenda Economie 2020-2022 blijft de basis vormen voor onze inzet op economie in 2023. We zetten in op:

Impuls van de kenniseconomie, door:

- versterken samenwerking bedrijfsleven en onderwijs;
- doorontwikkelen regionale samenwerking start-up en scale-ups .

Optimaliseren van het ondernemersklimaat, door:

- beter benutten en verduurzamen van werklocaties;
- behouden en versterken commercieel voorzieningenniveau (retail, horeca, leisure);
- verbeteren uitstraling van de openbare ruimte van wijkwinkelcentra en verouderde kantoor- en bedrijventerreinen;
- stimuleren digitalisering & cyber security bij het MKB.

Arbeidsparticipatie en bestaanszekerheid

Stimuleren duurzame arbeidsparticipatie, door:

- bekijken van de mogelijkheden om het SEBO (Sociaal Economisch Betrokken Ondernemen) keurmerk te versterken en extra onder de aandacht te brengen bij werkgevers;
- nog steviger in te zetten op het makkelijker maken voor werkgevers om iemand aan te nemen met een afstand tot de arbeidsmarkt;
- binnen onze arbeidsmarktregio, aanvullende acties uit te werken om de mismatch tussen werkgevers en werkzoekenden te verkleinen;
- inrichten in de arbeidsmarktregio Zuid Holland Centraal met alle partners 1 herkenbare plek voor alle vragen over werk en ontwikkelmogelijkheden.

Bestaanszekerheid door inkomensondersteuning, door:

- bij het ondersteunen van huishoudens zo goed als mogelijk te kijken naar het besteedbaar inkomen, want dat bepaalt de mate van bestaanszekerheid. De bijzondere bijstand wordt daarom herzien, zodat meer recht gedaan wordt aan de feitelijke draagkracht van een huishouden;
- het ondersteunen van huishoudens met financiële problemen, o.a. voor huishoudens die door de hoge energieprijzen in de knel komen of zijn gekomen.

Schuldhulpverlening, door:

- opschalen van preventieactiviteiten en vergroten van de zichtbaarheid van de schuldhulpverlening met de campagne ‘Praat erover. Geldzorgen bespreekbaar maken’;
- inzetten op adequate toegang tot schuldhulpverlening voor zelfstandig ondernemers en onderzoeken van de mogelijkheid van een Zoetermeers ondernemersloket.

Doelstellingen

Doelstelling 1.1 Bijdragen aan maatwerk in spelen en leren

Volwaardig kunnen deelnemen aan de maatschappij en je bijdrage kunnen leveren, maakt dat je voor jezelf en je naasten kunt zorgen. Daar draait het uiteindelijk om. Al spelend ontdek je de wereld, ontdek je wat je kunt, ontwikkel je nieuwe vaardigheden, leer je en vind je na je schooltijd werk of een dagbesteding die bijdraagt aan jouw bestaan en geluk. En op jouw beurt draag je dan bij aan de stad en wereld die we met elkaar vormen. Op die levensweg word je begeleid door veel personen. Ouders, familie, je buurtgenoten, je vrienden, maar ook professionals als pedagogische medewerkers, leraren en nog veel anderen. Allemaal met het belangrijkste doel om bij te dragen aan een passend aanbod in spelen en leren.

Als gemeente hebben we vier belangrijke pijlers in onze onderwijsvisie. De speerpunten voor 2023 en volgende jaren volgen hieronder per pijler.
1. Stimuleren dat er een (onderwijs)aanbod op maat is, zodat ieder kind, iedere jongere en volwassene zich zo optimaal mogelijk kan ontwikkelen in kwalitatief goede accommodaties.
Dit doen we door het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs uit te voeren, door schoolgebouwen te bouwen voor primair, speciaal en voortgezet onderwijs en samen met de schoolbesturen de bestaande scholen toekomstbestendig te maken. Daarbij ondersteunen we de schoolbesturen om het binnenklimaat in de bestaande scholen gezonder te maken.

2. Organiseren met partners dat kinderen gedurende hun ontwikkeling goed begeleid worden. Met name tijdens de overgangen naar en in het onderwijs krijgen kwetsbare leerlingen extra steun. Dit vindt plaats door:

- Het geld uit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) binnen het onderwijs en het gemeentelijke NPO-geld aanvullend op elkaar in te zetten voor de ontwikkeling van kinderen en jongeren. Dit is gericht op de brede ontwikkeling van kinderen, inclusief de sociaal-emotionele ontwikkeling. Voorbeelden zijn het project ‘Kom erbij’: workshops in het voortgezet onderwijs m.b.t. het thema eenzaamheid of op het gebied van leefstijl, de uitbreiding van het spreekuur ‘Goed met geld’ voor leerlingen in het Voortgezet Onderwijs en het stimuleren van bewegen in de buitenruimte.
- Het beperken van ontwikkelingsachterstanden bij jonge kinderen en het aanbieden van voorschoolse educatie. Dit doen wij onder andere door een kwalitatief goed aanbod aan te (blijven) bieden aan de peuters in de stad. Daarnaast willen wij, samen met de partners in de stad, het bereik van de doelgroep voor voorschoolse educatie verhogen. Om dit mogelijk te maken wordt er een nieuw monitoringssysteem aangeschaft.

- Extra ondersteuningsmogelijkheden te bieden op de basisscholen waar veel kinderen zitten met onderwijsachterstanden. Dit gebeurt onder andere door het aanbieden van schakelklassen, taalklassen en brede school activiteiten. Verder worden de nieuwkomersvoorziening en de Internationale schakelklassen voor onder andere de Oekraïense kinderen en jongeren voortgezet, zolang hier behoefte aan is.
- Integrale Kindcentra met meerdere partners realiseren, passend in de wijk, waarbij naast kinderopvang ook breder wordt gekeken naar partners op het gebied van sport, ontmoeting en zorg.
- De samenwerking jeugdhulp en kinderopvang verder verbeteren en doorgaan met het deskundigheid-programma binnen de kinderopvang, zodat meer kinderen binnen de reguliere voorzieningen blijven en zodat er minder beroep wordt gedaan op de jeugdhulp.
- De gemeente en de Gelijke Kansen Alliantie van het Ministerie van Onderwijs zetten in de periode 2023- 2024 de samenwerking en gezamenlijke GKA-Agenda voort om kansengelijkheid te bevorderen en talent maximaal te ontwikkelen. De Gelijke Kansen Alliantie maakt het onder andere mogelijk om in 2023 ondersteuning aan jongeren met een grote taalachterstand in het voortgezet onderwijs te bieden.

3. Een goede start, maar ook actief kunnen blijven op de arbeidsmarkt, is belangrijk. Dit doen we door onderwijsinstellingen en ondernemers te ondersteunen om te komen tot een betere aansluiting tussen opleidingen en arbeidsmarkt door in te zetten op:

- Samenwerking binnen het programma Sterk Techniekonderwijs Vmbo met gemeenten, met mbo en bedrijfsleven om leerlingen vroegtijdig de kans te bieden bij bedrijven in de praktijk te leren, ongeachte hun achtergrond.
- In het Coalitieakkoord ‘Samen doen wat nodig is’ is geld vrijgemaakt om een deel van de tijdelijke formatie voor onderwijs-arbeidsmarkt nu structureel in te zetten voor het versterken van het hoger onderwijs, de kenniseconomie en de arbeidsmarkt. Het geld wordt gebruikt voor de dekking van de kosten van de projectleider onderwijs-arbeidsmarkt.
- Met de budgetten ‘Innolabs in de wijken’, ‘Verbinden jongeren aan de stad’, ‘CIV Smart Technology’ en ‘Versterkte inzet ontwikkeling onderwijs-arbeidsmarkt’ wordt in 2023 uitvoering gegeven aan twee hoofdlijnen van de omgevingsvisie Zoetermeer 2040. Dit zijn hoofdlijn 4: doorlopende ontplooiingskansen voor inwoners van Zoetermeer en hoofdlijn 5: stad van toegepaste innovatie. Vanuit de samenwerkingsovereenkomst (SOK) met De Haagse Hogeschool (HHs) wordt o.a. ingezet op een pop-up lab in de vorm van een gamelab in de Dutch Innovation Factory, waar 110 studenten werken aan challenges van bedrijven en overheden. De labs streven naar een vierjarige onderzoeksagenda. Ook vanuit de samenwerking met mboRijnland, De Haagse Hogeschool, CIV Smart Technology en CIV Welzijn en Zorg worden doorlopende leerlijnen ontwikkeld voor po-vmbo-mbo-hbo-arbeidsmarkt, hybride en modulair onderwijs in het kader van leven lang ontwikkelen. Hiervoor worden verschillende uitvoeringsagenda’s opgesteld. Verder start een vervolgonderzoek naar de mogelijkheden van Associate Degree (AD) onderwijs in Zoetermeer. Ook zal het programma van het Experimenteerhuis een vervolg krijgen, waarbij de nadruk ligt op preventieve zorg in Zoetermeer en medische monitoring op afstand. Voor de realisatie van deze ambities wordt samengewerkt met zowel de ambtelijke organisatie als (onderwijs)partners in de stad.

4. Iedere volwassen inwoner kan maximaal (naar vermogen) meedoen en beschikt over voldoende basisvaardigheden. Daar zetten we ons met partners voor in. Om zelfstandig en actief te kunnen deelnemen in onze samenleving is het nodig om te beschikken over een goede beheersing van de Nederlandse taal, een basisrekenvaardigheid en digitale vaardigheden. Het vergroten van deze basisvaardigheden vindt plaats door:

- Te blijven werken aan het bereik van het aanbod, zodat nog meer mensen deelnemen; vooral in de groep met Nederlands als moedertaal. De adviezen uit het innovatieve traject met het Thrive instituut, zijn hierbij behulpzaam.
- Uitvoering te geven aan de doelen en ambities, zoals vastgelegd in de notitie Aanpak laaggeletterdheid, Regioplan regio Zuid-Holland Centraal. Dit wordt gedaan door lessen voor de basisvaardigheden aan te bieden waarbij doorstroom van alfabetisering tot aan taalniveau B2 mogelijk is en

waarbij vaak themagericht wordt gewerkt. Zo wordt zowel aan de basisvaardigheden gewerkt als aan bijvoorbeeld de(financiële) gezondheid. De formele en informele taalaanbieders werken goed samen om een doorlopende ontwikkellijn aan te bieden voor de deelnemers, zodat zij kunnen blijven leren op een manier dat voor hen goed werkt.

Doelstelling 1.2 Beperken uitval in het onderwijs

Jongeren met een afgeronde beroepsopleiding hebben meer kans op een goede baan om daarmee in hun eigen onderhoud te kunnen voorzien. De gezamenlijke ambities van de gemeenten en regionale onderwijsinstellingen Haaglanden zijn vastgelegd in de regionale Voortijdig School Verlaten-agenda 2021-2024. De regionale doelstelling is dat alle jongeren een gelijke kans krijgen op een duurzame plek op de arbeidsmarkt en dat zij goed kunnen meekomen in onze samenleving. Via de aanpak van ongeoorloofd schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten dragen we er daarom aan bij dat zoveel mogelijk jongeren een startkwalificatie halen. Voor die jongeren waar terugkeer naar school echt geen optie is, zorgen we voor een vlotte doorstroom naar de arbeidsmarkt. Daarbij richten we ons op de jongeren uit het praktijkonderwijs, het voortgezet speciaal onderwijs en de entree-opleidingen (mbo 1); de zogenaamde ‘Jongeren in een kwetsbare positie’. Vooral voor hen is het ontwikkelen van leeromgevingen in de praktijk van groot belang, zodat ook zij kunnen deelnemen op hun eigen niveau en tempo.

Het is belangrijk dat elke jongere op de plek komt die voor hem of haar het meest passend is en dat we deze kwetsbare jongeren in beeld houden, waar nodig begeleiden bij hun overstap en blijven volgen om te kijken of zij hun plek behouden. Omdat elk kind recht heeft op een passende (onderwijs)plek spannen ouders, scholen, leerplicht/RMC en zorgpartners zich in 2023 hier samen voor in door:

- Te streven dat geen enkele leerling langer dan 3 maanden thuis zit zonder een passend onderwijs(zorg)aanbod (doel landelijk thuiszitterspact).
- Onderwijs-jeugdhulparrangementen te realiseren met het samenwerkingsverband passend onderwijs zodat meer kinderen en jongeren in het onderwijs behouden blijven.
- Een goede aansluiting van onderwijs en zorg (jeugdhulp en Wmo) te realiseren op de mbo-instellingen in de regio waarbij belemmeringen zoals woonplaatsbeginsel en overgang 18-/18+ worden weggenomen. Op basis van resultaten van diverse proeftuinen in 2021-2022 wordt in 2022-2023 onder leiding van het Nationaal Jeugdinstituut een regionaal model (inclusief verdeelsleutel) opgesteld.
- Te participeren in het Centrum voor Innovatief Vakmanschap (CIV) ‘Een leven lang Flex’. Dit is een hybride leerroute voor Entree (mbo niveau 1) die mbo Rijnland ontwikkelt samen met gemeenten en het bedrijfsleven in Zoetermeer en omstreken.
- Evenementen te organiseren zoals On Stage en Next Step waarbij scholieren diverse bedrijven en instellingen ontmoeten en meelopen op de werkvloer. Hierdoor krijgen ze een goed beeld wat er allemaal mogelijk is en kunnen ze beter de keus maken voor een vervolgopleiding.
- Te bemiddelen naar de arbeidsmarkt door o.a. de Leerwerkmakelaar, die extra begeleiding geeft bij het vinden en behouden van leerbanen voor (kwetsbare) mbo-studenten. Jongeren met een afgeronde beroepsopleiding hebben meer kans op een goede baan en kunnen daarmee in hun eigen onderhoud voorzien. De gezamenlijke ambities van de gemeenten en regionale onderwijsinstellingen Haaglanden zijn vastgelegd in de regionale Voortijdig School Verlaten-agenda 2021-2024.

Doelstelling 1.3 Bevorderen van een beter ondernemersklimaat

De basis op orde houden
Zowel het beëindigen van de coronasteunmaatregelen als het betalen van uitgestelde belastingen hebben impact op voornamelijk het commercieel voorzieningenniveau in de stad (winkels, horeca, evenementenbranche en dienstverlening). De accountmanagers vormen een eerste contactpersoon voor ondernemers in het begeleiden naar het goede hulploket.
Via de samenwerking met het programma Economisch Vestigingsklimaat van de MRDH en de provincie Zuid-Holland blijft het college participeren in verschillende projecten om MKB te ondersteunen in de transitie naar een meer (veilige) digitale economie.
Daarnaast is het op peil houden van de (plus)voorzieningen op wijkniveau een basisvoorwaarde met het oog op de toekomstige ontwikkeling van de stad. We volgen daarvoor de ontwikkelingen in de markt en sturen bij waar nodig.

Inzet 2023:
- uitkomsten van de horecamarktscan vertalen naar een uitwerking van de horecavisie;
- deelnemen aan regionale projecten met focus op digitalisering van de economie;
- faciliteren van een aanspreekpunt voor heroriëntatievraagstukken bij ondernemers.
- optimaliseren van de dienstverlening aan ondernemers door onder andere: voortzetting faciliteren MKB Digiwerkplaats op het Dutch Innovation Park, ondernemerspeiling (2022) vertalen naar concrete acties.

Beter benutten en verduurzamen van werklocaties
Het verduurzamen van de werklocaties (=toekomstbestendig maken) zien we als gezamenlijke verantwoordelijkheid van de gevestigde ondernemers en de gemeente (overheid). Op een verscheidenheid van onderwerpen (energietransitie, veiligheid, digitalisering) gaan we een nauwe samenwerking aan via het stimuleren van de oprichting van een ondernemersvereniging en/of parkmanagement.

Inzet 2023:
- oprichten van organisatievorm op de bedrijventerreinen Rokkehage, Hoornerhage en Zoeterhage.

Economic Board Zoetermeer (EBZ)
De EBZ is een denktank waarin het bedrijfsleven, onderwijs en de gemeente ideeën uitwisselen over actuele en toekomstige (strategische) economische onderwerpen op stadsniveau.

Inzet 2023:
- faciliteren van twee bijeenkomsten;
- verbreden van aantal partners in Economic Board Zoetermeer.

Samenwerking logistieke hotspot A12-corridor
In 2018 zijn we voor drie jaar een samenwerking aangegaan onder de naam ‘logistieke hotspot A12-corridor’. We gebruiken het jaar 2022 om een vervolg op de samenwerking af te stemmen tussen de deelnemende partijen. In 2023 volgt uit de afstemming opnieuw een formalisering van de samenwerking. Het

handelingsperspectief voor de A12-corridor blijft vooral gericht op de kwaliteit en aantrekkelijkheid van het vestigingsklimaat voor de logistieke sector in en rondom de corridor.

Inzet 2023:
- continueren van deelname in de samenwerking 'logistieke hotspot A12-corridor';
- formaliseren van een nieuwe samenwerking.

Innovatieprijs
Elke twee jaar organiseren we een ondernemersprijs voor lokale ondernemers. Dit als stimulans voor het economisch vestigingsklimaat en blijk van waardering aan ondernemers die durven te innoveren.

Inzet 2023:
- uitwerken opzet van innovatieprijs en voorbereiding op eerste prijsuitreiking in 2024.

Doelstelling 1.4 Bevorderen groei werkgelegenheid

Benutten van sterke economische sectoren
De ervaring leert dat vooral de IT-sector in Zoetermeer een stevige uitgangspositie kent om in te spelen op toekomstige kansen voor groei en ontwikkeling. We blijven inzetten op het versterken van deze sectoren in relatie tot de visie Zoetermeer 2040.

Inzet 2023:
- intensiveren van de verbinding tussen lokale en regionale bedrijven en IT-onderwijs via verdere ontwikkeling van het Dutch Innovation Park tot innovatiecampus;
- versterken van de vestigingscondities voor start- & scale-ups door het ondersteunen van groei, huisvestigingsmogelijkheden, coaching en netwerken.

Behoud van een gezonde woon-werk balans
Onze groeiambitie vraagt om het op peil houden en verbeteren van het voorzieningenniveau, de bestaande woon-en werklocaties, de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van de stad. Dat betekent ook ruimte creëren voor werkgelegenheid. Zowel in kwalitatieve zin (type werkgelegenheid en werkvormen) als in kwantitatieve zin (aantal arbeidsplaatsen). Zowel op bestaande 'traditionele' werklocaties (bedrijventerreinen, kantoorlocaties en winkelcentra) als daarbuiten in de wijken. De beperkt beschikbare ruimte maakt het beter en efficiënt benutten van de aanwezige ruimte (intensivering en functiemenging) noodzakelijk.

Inzet 2023:
- opstellen van gebiedsvisie noordelijke bedrijventerreinen (onderdeel van gebiedsvisie Van Tuyllpark e.o.);
- opstellen van gebiedsvisie kantorencluster A12-zone.

Versterken verbinding tussen onderwijs en arbeidsmarkt
Opvallend aan de Zoetermeerse beroepsbevolking is het naar verhouding hoge aandeel middelbaar opgeleiden ten opzichte van het landelijk en provinciaal niveau. Het aandeel hoog- en laagopgeleiden is daarentegen betrekkelijk laag. Beroepsonderwijs en (technische) opleidingen zijn steeds belangrijker, ook voor mensen die al werken. Dit is de reden dat we de verbinding tussen onderwijs en arbeidsmarkt blijven verbeteren en versterken. Met als resultaat de mogelijkheid om 'een leven lang' te blijven ontwikkelen en mee te doen. We gebruiken initiatieven uit de provinciale Human Capital Agenda om de krapte op de arbeidsmarkt in met name techniek en IT aan te pakken.

Inzet 2023:
- stimuleren van gecertificeerd onderwijs bij werkenden en werkgevers in samenwerking met onderwijs, te starten in de sterke sectoren;
- verkennen en aanjagen van kennisintensieve samenwerking tussen bedrijven en verschillende onderwijspartners;
- actief betrokken blijven bij de regionale initiatieven WE-IT programma en MKB Digiwerkplaats;
- in nauwer contact komen met het Zoetermeerse MKB en hen attenderen op het aanbod aan regulier en particulier onderwijs voor IT in Zoetermeer (zowel HBO als MBO en bijscholing).

Doelstelling 1.5 Stimuleren duurzame arbeidsparticipatie

Werk brengt mensen tot ontplooiing doordat talenten worden benut en mensen actief bijdragen aan de maatschappij. Werk heeft daarbij veel positieve effecten zoals een betere (mentale) gezondheid, het voorkomen van schulden en eenzaamheid. We onderkennen het grote belang van vrijwilligerswerk en mantelzorg. Voor mensen met een arbeidsbeperking en statushouders wordt actief ondersteuning geboden om te participeren op de arbeidsmarkt.

Arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal
Er is sprake van een ongekende krapte op de arbeidsmarkt. De verwachting is dat deze krapte de komende jaren aanblijft. Daarom heeft het ministerie van Sociale Zaken & Werkgelegenheid het actieplan 'Dichterbij dan je denkt' gelanceerd om op korte termijn de krappe arbeidsmarkt te benutten om extra mensen die nu langs de kant staan naar (parttime) werk of een leerwerktraject te begeleiden. Dit actieplan sluit goed aan bij onze ambitie om mismatches tussen werkzoekenden en werkgevers te verminderen. Concrete acties worden opgenomen in het nog op te stellen (jaarlijkse) Uitvoeringsplan Zuid-Holland Centraal 2023.

Daarnaast staat 2023 in het teken van de voorbereiding op de structurele hervorming van de arbeidsmarkt, waaronder het toegankelijker maken van de dienstverlening aan werkgevers en werkzoekenden. Diverse rapporten (waaronder van commissie Borstlap en de SER) pleiten al langer voor deze hervormingen. Daarom heeft het kabinet in haar coalitieakkoord opgenomen, dat ze de arbeidsmarktinfrastructuur uitbreiden om de overgang van werk-naar-werk en van uitkering-naar-werk te stimuleren. Onderdeel hiervan zijn instrumenten voor om- en bijscholing die de overstap naar tekortberoepen ondersteunen. Ook komt er per arbeidsregio een herkenbare plek waar alle vragen over werk en ontwikkeling kunnen worden gesteld (met de werktitel 'Regionaal Werkcentrum'), waarin de geleerde lessen van het Regionaal Mobiliteitsteam worden meegenomen. Van de partijen die actief zijn op de arbeidsmarkt (o.a. UWV, gemeenten, sociale werkbedrijven, onderwijs, vakbonden, werkgeversorganisaties, uitzendbureaus) wordt gevraagd om intensiever en vooral zonder schotten samen te werken. Hiertoe worden de samenwerkingsafspraken en financieringsstromen zowel op landelijk als op regionaal niveau tegen het licht gehouden en mogelijk aangepast.

Inzet re-integratie 2023
Via werkbedrijf De Binnenbaan worden mensen ondersteund bij hun re-integratie op de arbeidsmarkt. De dienstverlening bij De Binnenbaan richt zich, in lijn met de kadernota ‘Meedoen met meerwaarde’, vooral op mensen met een groot ‘escalatierisico’. Dit zijn mensen waarbij het beroep op aanvullende zorg- en dienstverlening zal toenemen als we niets doen. De inzet van de gemeente is hiermee allereerst gericht op het behalen van maatschappelijk rendement en in de tweede plaats op financieel rendement. In 2023 continueren we deze inzet.
De Binnenbaan werkt met het re-integratietraject de Startbaan waarin kandidaten werkervaring en arbeidsritme opdoen op verschillende werkplekken bij verschillende bedrijven en intern bij De Binnenbaan. Met een maatschappelijke kosten-batenanalyse wordt het rendement van de Startbaan onderzocht. Om de dienstverlening verder te versterken werkt De Binnenbaan aan de ontwikkeling van het vakmanschap van de professionals. Eén van de concrete projecten is de implementatie van het project Van kijken naar Zien. Ook doet De Binnenbaan in samenwerking met de Erasmus Universiteit mee aan een onderzoek naar de impact van laaggeletterdheid in relatie tot re-integratie.

In samenwerking met De Binnenbaan bezien we in 2023 de mogelijkheden om het SEBO (Sociaal Economisch Betrokken Ondernemen) keurmerk te versterken en extra onder de aandacht te brengen bij werkgevers. De gemeente zet via het Werkgeversservicepunt (WSP) ZHC stevig in op de ambitie uit het coalitieakkoord om het voor werkgevers aantrekkelijker te maken om iemand aan te nemen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Dit gebeurt door het voordragen van passende kandidaten, het geven van advies en informatie (bijvoorbeeld over subsidiemogelijkheden en wet- en regelgeving), het stimuleren van inclusief werkgeverschap (bijvoorbeeld door functiecreatie) en het, in samenwerking met het onderwijs, opzetten van bedrijfsscholen en leerwerktrajecten.

Inburgering
In het nieuwe inburgeringsstelsel hebben gemeenten de regie over de inburgering. Het uitgangspunt van de nieuwe wet is om mensen/inburgeraars zo snel mogelijk te laten participeren (het liefst met betaald werk) en te laten integreren. Op dit front werken we samen met De Binnenbaan en taalaanbieders. Tezamen met de inburgeraar wordt een Plan Inburgering en Participatie opgesteld op basis waarvan wordt gewerkt aan een zo snel en goed mogelijke integratie in de Zoetermeerse samenleving.
Naast nieuwkomers die onder de nieuwe wet vallen, blijft er ook volgend jaar nog een groep inburgeraars bestaan die vallen onder het oude stelsel van de wet inburgering 2013. Voor de mensen die inburgeringsplichtig zijn geworden onder het oude stelsel, is een eenmalige scan uitgevoerd om na te gaan óf extra ondersteuning richting werk of participatie nodig is en zo ja, welke. Het AMIF (Asiel, Migratie en Integratiefonds) heeft inmiddels een subsidie beschikbaar gesteld voor integratieprojecten voor deze inburgeringsplichtigen onder het oude stelsel. Door hier een beroep op te doen kunnen we in 2023 verder aan de slag met de uitkomsten van de scan.
In de programmabegroting zijn we uitgegaan van de cijfers van 2022. Vanuit het rijk is voor 2023 een verhoogde opgave van asiel tot integratie aangekondigd. Concretisering van de daadwerkelijke aantallen volgt in het najaar. Verwachting is dat er met ingang van 2023 een aanzienlijke verhoging van de taakstelling is en dus ook een toename van het daaraan gekoppelde benodigde budget voor de inburgering.

Doelstelling 1.6 Voorzien in noodzakelijke middelen van bestaan
Zoals vrijwel dagelijks in de krant is te lezen, staat voor een grote groep Nederlanders de bestaanszekerheid onder druk en worden meer problematische schulden verwacht. Om ervoor te zorgen dat álle inwoners mee kunnen doen, zetten we ons ervoor in dat mensen passend werk hebben, financieel kunnen rondkomen en dat schulden worden aangepakt. Maatwerk in re-integratietrajecten voor minder kansrijke kandidaat-werkzoekenden is daarbij essentieel.
We zetten inkomensondersteunende voorzieningen in zoals de ZoetermeerPas en bijzondere bijstand voor noodzakelijke onvoorziene kosten. Daarmee

bereiken we veelal de lagere inkomens terwijl ook de bestaanszekerheid van veel mensen met een middeninkomen onder druk staat. Dit komt bijvoorbeeld door hoe het belastingstelsel uitpakt, de huren die mensen betalen én de hoge energieprijzen. Daarom blijven we samen met andere gemeenten en in VNG verband, bij het rijk aandringen om landelijk stappen te zetten om bestaanszekerheid en welzijn beter te kunnen garanderen.

ZoetermeerPas
We werken aan een nieuwe ZoetermeerPas. Aanleiding is dat de huidige leverancier van het technische systeem heeft aangegeven om te stoppen. Per 1 januari 2024 moet er een nieuwe ZoetermeerPas zijn. In 2023 de nieuwe ZoetermeerPas geïmplementeerd.

Bijzondere bijstand
Het beleid omtrent de bijzondere bijstand wordt herzien, onder andere om meer op maat de feitelijke draagkracht van huishoudens te bepalen om te beoordelen of een huishouden voor bijzondere bijstand in aanmerking komt. Ook vindt een heroverweging plaats t.a.v. zorgkosten in de bijzondere bijstand.

Collectieve zorgverzekering voor huishoudens met een laag inkomen
Bij de collectieve zorgverzekering (CZV) zien we verschillende ontwikkelingen. Het aantal deelnemers aan de CZV is in de afgelopen jaren langzaam gedaald. Een verklaring kan zijn dat het aanbod minder aantrekkelijk wordt gevonden dan deelnemers zouden willen. Maar ook kan een financiële overweging spelen. Want hoewel de gemeente een deel bijdraagt, een uitgebreide verzekering drukt op de maandelijkse begroting van deelnemers. In 2023 onderzoeken we of het beleid t.a.v. de CZV moet veranderen.

Energiearmoede/ koopkrachtproblemen
Energiearmoede is door de hoge energieprijzen voor inmiddels enorme aantallen huishoudens een groot probleem. Voor veel huishoudens zijn de kosten van het leven hoger dan met het inkomen kan worden betaald. We houden er rekening mee dat koopkrachtmaatregelen gericht op lage inkomens, zoals in 2022 de energietoeslag, ook in 2023 bij de gemeente terecht kunnen komen. En we blijven bij het rijk aandringen op meer structurele oplossingen.

Gemeente brede ondersteuning lage inkomens
De mogelijkheden van de gemeente om armoedeproblematiek, veroorzaakt door de extreem hoge kosten van het leven, op te lossen zijn zeer beperkt. Inkomenspolitiek is voorbehouden aan het rijk. Wel heeft de gemeente enkele mogelijkheden om sommige negatieve gevolgen die armoede met zich meebrengt te beperken of te verzachten. Bijvoorbeeld door bepaalde voorzieningen gratis beschikbaar te stellen zodat een tekort van financiële middelen er niet toe leidt dat iemand niet kan meedoen aan sport, cultuur of onderwijs. Dit is ook de doelstelling van o.a. de ZoetermeerPas, de KindPas voor kleding en schoenen en de Schoolspullenpas, voor (kinderen uit) huishoudens met lage inkomens.

Preventie en schuldhulpverlening
We blijven ons inzetten om de inwoner op een zo’n vroeg mogelijk moment te vinden, te bereiken en te helpen met passende instrumenten, informatie of hulp. Naast de gebruikelijke communicatiemiddelen, maken we gebruik van de Nibud geldplannen en instrumenten van de Nederlandse Schuldhulproute. Ook gaan we door met vroegsignalering in samenwerking met vastenlastenpartners (woningcorporaties/-verhuurders, zorgverzekeraars, energie- en waterbedrijven). Dit doen we door in een vroeg stadium met de inwoner contact te zoeken en een hulpaanbod te doen. Preventie is en blijft een belangrijk speerpunt in het schuldenbeleid.

We voeren hiervoor diverse preventieactiviteiten uit: van educatie, begeleiding naar hulp bij administratie tot versterking van de bewustwording en het

bespreekbaar maken van geldzorgen. We streven naar innoverende manieren om de doelgroepen te benaderen via de inzet van ervaringsdeskundigen en sociale media (via nieuwe initiatieven zoals #OMGZoetermeer die speciaal voor jongeren is geïnitieerd). We gaan in 2023 door met de inzet van preventiemedewerkers schuldhulpverlening die een spilfunctie vervullen tussen de gemeente en inwoners, wijkregisseurs en maatschappelijke partners en werkgevers.

We stimuleren meer onderlinge samenwerking tussen partners om groepen inwoners beter te bereiken en hun (financiële) redzaamheid te versterken. Denk aan de samenwerking met wijkregisseurs en onderwijspartners rondom kinderen die opgroeien in armoede èn samenwerking met werkgevers als ‘vindplaats’ van schulden.

We gaan door met de stappen die zijn gezet om de dienstverlening aan zelfstandig ondernemers met schulden te verbeteren, in samenwerking met regionale partijen. Ongeacht waar de ondernemer als eerste aanklopt, bieden we een afgestemd ondersteuningsaanbod gericht op financiële hulp, versterking van de onderneming en hulp bij heroriëntatie op kansen op de arbeidsmarkt. De mogelijkheid van een Zoetermeers ondernemersloket wordt onderzocht.

We willen het effect van ons werk beter meten en maken hiervoor gebruik van CBS-cijfers over geregistreerde problematische schulden en monitors van de NVVK, waaronder de monitor vroegsignalering. In 2023 krijgen wij scherper zicht op de effecten van nieuwe instrumenten die wij hebben geïmplementeerd om schuldhulpverlening sneller en effectiever te maken. Dat zijn het Schuldenknooppunt, aansluiting Landelijk Waarborgfonds voor saneringskredieten en Collectief schuldregelen.

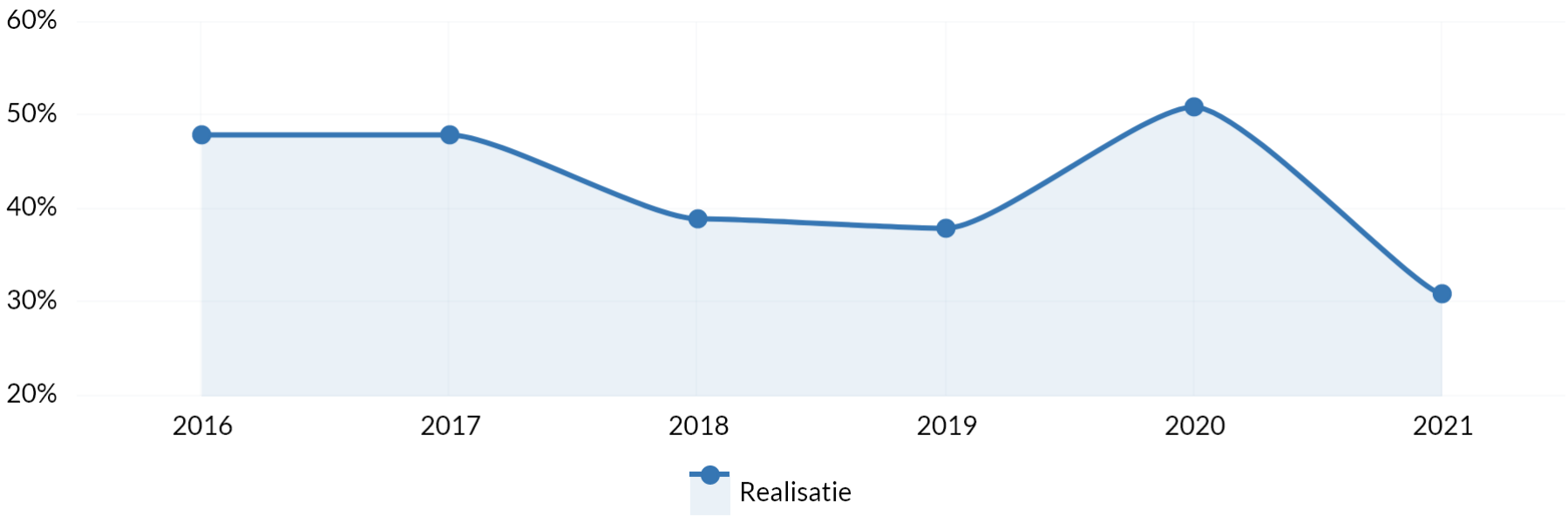
Indicatoren, trendgrafieken en financiën

Doelstelling 1.1 Bijdragen aan maatwerk in spelen en leren

% VVE-kinderen dat een meer dan gemiddelde leerwinst boekt
Bron: Jaarlijkse monitor VVE Zoetermeer

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	31 %	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	46 %	46 %	46 %	46 %

Trendgrafiek % VVE-kinderen dat een meer dan gemiddelde leerwinst boekt



Bron: Jaarlijkse monitor VVE Zoetermeer

Bij kinderen met een ontwikkelingsachterstand (doelgroepkinderen) die een Voor- en Vroegschools Educatie (VVE) programma volgen, wordt de vooruitgang op het gebied van taal en rekenen gemonitord. Dit gebeurt bij zowel peuters (2 en 3 jaar) als kleuters (4 en 5 jaar). Gekeken wordt of de doelgroepkinderen meer leerwinst boeken dan wat gemiddeld is voor hun leeftijdscategorie in Nederland.

Financiën

Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Bijdragen aan maatwerk in spelen en leren (1.1)	**-12.945**	**-11.257**	**-11.692**	**-11.760**	**-12.193**

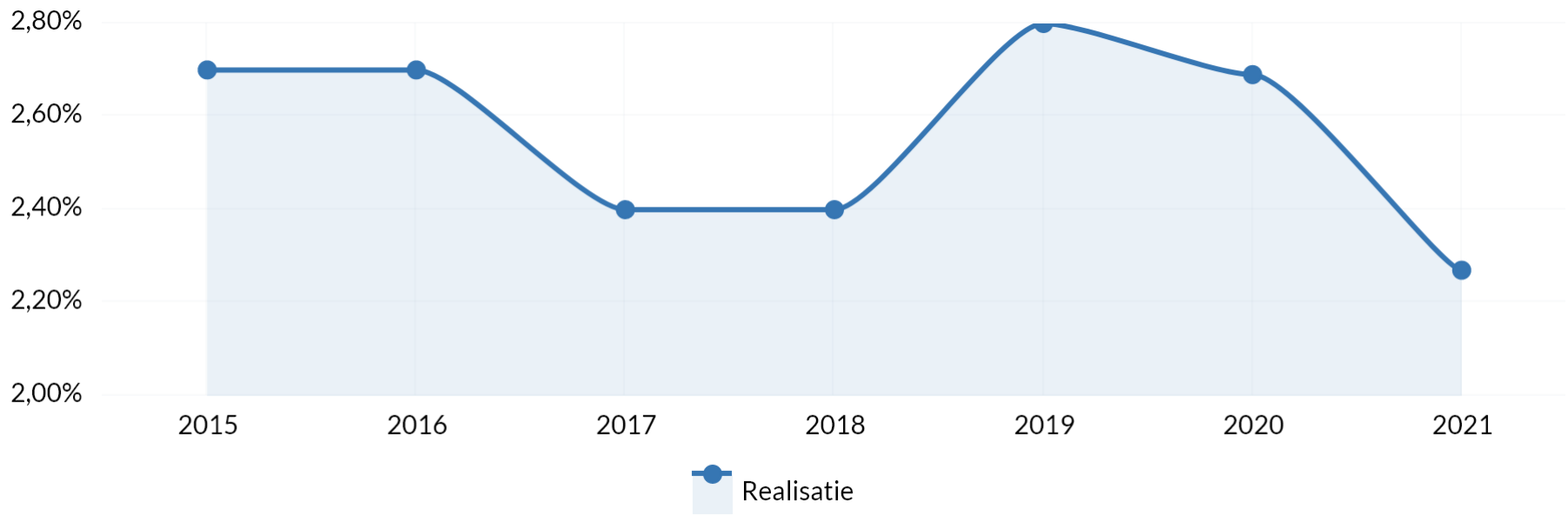
Het merendeel van dit budget is bestemd voor onderwijshuisvesting. Daarnaast worden o.a. de kosten voor leerlingenvervoer, ontwikkeling kinderopvang, brede school, schoolbegeleiding en onderwijsachterstanden uit dit budget bekostigd.

Doelstelling 1.2 Beperken uitval in het onderwijs

Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) in afgelopen schooljaar: % van alle deelnemers aan vo/mbo-onderwijs
Bron: VSV-Atlas (OCW) Jaarverslag leerplicht/ RMC

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	2,27 %	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	2,30 %	2,30 %	2,30 %	2,30 %

Trendgrafiek Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) in afgelopen schooljaar: % van alle deelnemers aan vo/mbo-onderwijs



Bron: VSV-Atlas (OCW) Jaarverslag leerplicht/ RMC

Financiën

Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Beperken uitval in het onderwijs (1.2)	**-2.061**	**-1.871**	**-1.871**	**-1.871**	**-1.871**

Dit budget wordt grotendeels ingezet op uitvoering leerplicht, het terugdringen van voortijdig schoolverlaten en schoolmaatschappelijk werk.

Doelstelling 1.3 Bevorderen van een beter ondernemersklimaat

Rapportcijfer over de dienstverlening van de gemeente aan ondernemers in Zoetermeer
De waardering van Zoetermeerse ondernemers voor het ondernemingsklimaat.

Bron: Ondernemerspeiling

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	6,5	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	6,9	6,9	7,1	7,1

De ondernemerspeiling vindt elke twee plaats. De nulmeting dateert uit 2020. Eind 2022 wordt de nieuwe meting uitgezet via een enquete uitgezet. Over de uitkomsten van de ondernemerspeiling 2022 wordt u begin 2023 geinformeerd.

Financiën

Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Bevorderen van een beter vestigings- en ondernemersklimaat (1.3)	**-556**	**-633**	**-603**	**-633**	**-603**

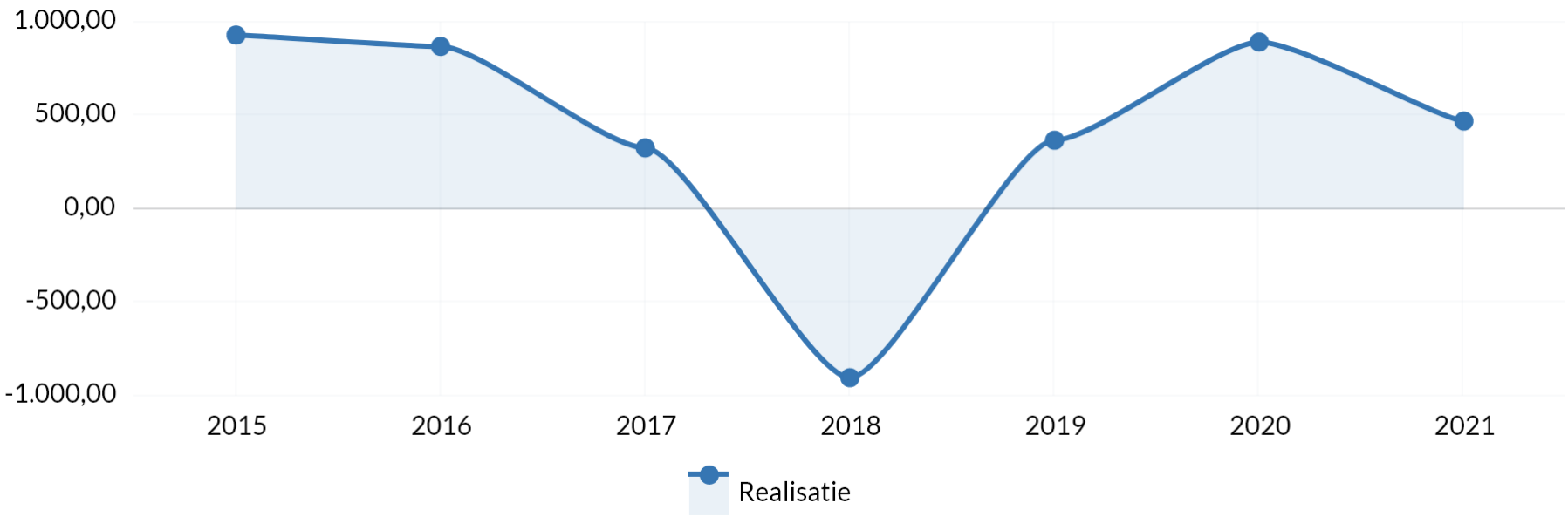
Het budget wordt o.a. ingezet voor (strategisch) beleid, maatregelen voor het versterken van het ondernemersklimaat en beheer van de warenmarkten. Daarnaast voor de verschillende samenwerkingen in de regio zoals de Logistieke hotspot A-12 corridor, Business Park Haaglanden. In het coalitieakkoord zijn structureel middelen opgenomen voor versterking van het ondernemersklimaat en incidenteel voor Toekomstvisie wijkwinkelcentra en beter benutten bedrijventerreinen en een tweejaarlijkse Innovatieprijs.

Doelstelling 1.4 Bevorderen groei werkgelegenheid

Toename aantal arbeidsplaatsen
Bron: Gemeentelijke database

Type	2021	2022	2023	2024	2025
Realisatie	474	-	-	-	-
Begroting PB 2022	-	372	372	372	0

Trendgrafiek Toename aantal arbeidsplaatsen



Bron: Gemeentelijke database

Financiën

Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Bevorderen groei werkgelegenheid (1.4)	**-376**	**-347**	**-347**	**-347**	**-347**

Het budget wordt o.a. ingezet voor accountmanagement, dienstverlening aan ondernemers. Daarnaast wordt het budget gebruikt voor stimuleringsmaatregelen en onderzoek.

Doelstelling 1.5 Stimuleren duurzame arbeidsparticipatie

% Arbeidsparticipatie
Het aandeel (= percentage) werkenden van de totale bevolking is de arbeidsparticipatie.
Alle 15- tot 67-jarigen behoren tot de potentiële beroepsbevolking.
Bij het vaststellen van de arbeidsparticipatie wordt uitgegaan van een grens van 12 uur per week werken.

Bron: CBS

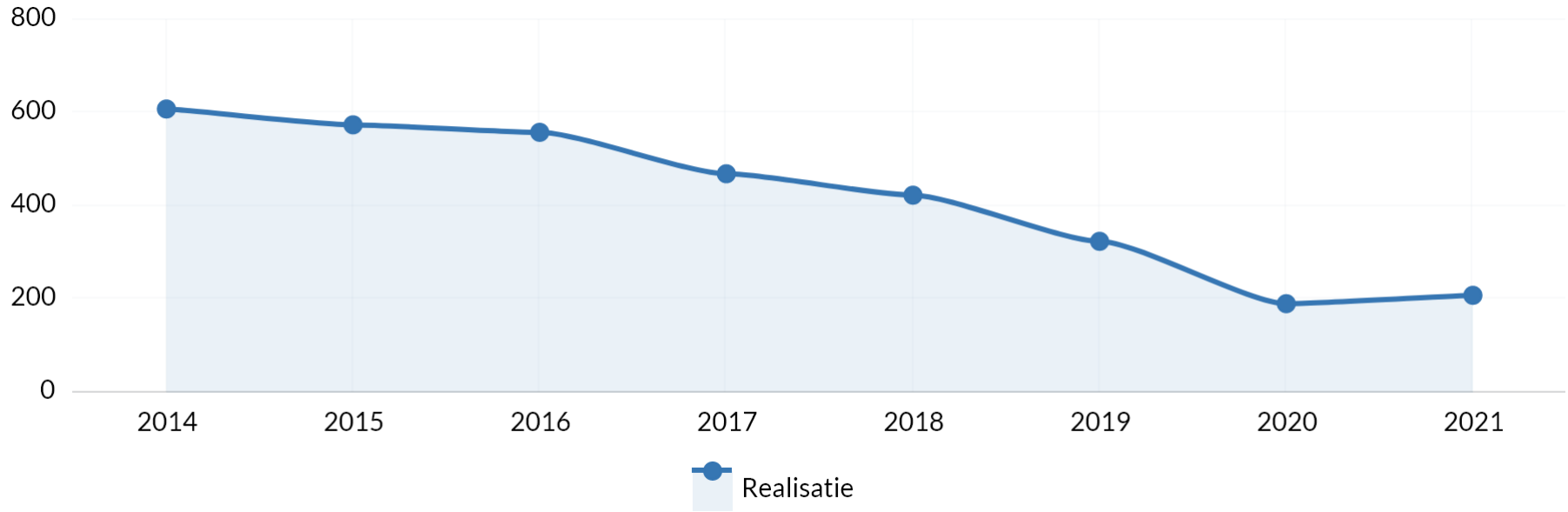
Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	71,1 %	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	71,0 %	71,0 %	71,0 %	71,0 %

Als gevolg van de demografische trend van vergrijzing daalt de komende jaren het potentieel aantal werkenden. Door maatregelen/trends zoals de ophoging van de AOW leeftijd, arbeidsparticipatie vrouwen, arbeidsmigratie en beleidsinterventies rond ouderschap zal het daadwerkelijk aantal werkenden mogelijk minder hard afnemen, dan op grond van de demografische trend te verwachten is. De totale bevolking groeit naar verwachting door de komende jaren. Al deze effecten maken de ontwikkeling van de arbeidsparticipatie in Zoetermeer moeilijk te voorspellen en daarom veronderstellen we die gelijk aan de stand 2021.

Uitstroom naar werk
Bron: Suites4 SociaalDomein

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	209	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	200	180	170	170

Trendgrafiek Uitstroom naar werk



Bron: Suites4 SociaalDomein

Het betreft de uitstroom naar werk vanuit de bijstand. Mensen vinden in de huidige krappe arbeidsmarkt makkelijker een (nieuwe) baan. Omdat de krapte aanhoudt droogt de uitstroom langzaam op. Voornaamste oorzaak hiervan is een dalende / lage instroom. Ter indicatie, de instroom zat tot en met 2016 in een stijgende trend. In 2017 begon de instroom te dalen. In 2021 bedroeg de instroom ca 45% van het volume in 2016. Naar verwachting zal de instroom in 2022 t/m 2024 rond het niveau van 2021 liggen. Mocht er eind 2022 of begin 2023 een recessie plaatsvinden dan zal als gevolg daarvan met enige vertraging de instroom weer toenemen. Naar verwachting zal dat dan niet eerder zijn dan medio tot eind 2024.

Deeltijd werkenden met uitkering
Aantal uitkeringsgerechtigden dat op 31-12 inkomsten uit parttime werk heeft.

Bron: Suites4 SociaalDomein

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	506	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	400	400	400	400

Vergroten van (deeltijd) inkomsten uit werk is een subdoel. Hoofddoel is volledige uitstroom uit de uitkering. In de huidige krappe arbeidsmarkt stijgt de kans dat mensen meer uren kunnen werken en volledig uit de uitkering kunnen stromen. Het aantal mensen met inkomsten uit werk naast de uitkering daalt dan.

Uitstroom naar school

Aantal jongeren dat vanuit een bijstandsuitkering weer uitstroomt naar school.

Bron: Suites4 SociaalDomein

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	32	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	40	40	40	40

Het betreft de uitstroom vanuit een bijstandsuitkering naar scholing. Deze indicator wordt beïnvloed door de krapte op de arbeidsmarkt doordat mensen makkelijker de weg naar werk vinden en in voorkomende gevallen gekozen wordt om te gaan werken in plaats van naar school te gaan.

Financiën

Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Stimuleren duurzame arbeidsparticipatie (1.5)	**-20.313**	**-19.189**	**-18.885**	**-18.529**	**-18.649**

Het budget wordt ingezet om werkzoekenden te laten participeren op de arbeidsmarkt, uitstroom naar school, sociale activering door middel van bijdragen aan de verbonden partij De Binnenbaan BV.

Doelstelling 1.6 Voorzien in noodzakelijke middelen van bestaan

Aantal bijstandsuitkeringen
Aantal bijstandsuitkeringen levensonderhoud per 31-12

Bron: Suites4 SociaalDomein

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	2.594	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	2.375	2.250	2.250	2.250

Als gevolg van de krappe arbeidsmarkt enerzijds en de vergrijzing anderzijds zal het aantal bijstandsuitkeringen naar verwachting langzaam dalen de komende jaren.

Bereik minimaregelingen uitgedrukt in % doelgroep
Bereik uitgedrukt in som van % doelgroep Zoetermeerpas / Collectieve ziekteverzekering / Kwijtschelding gedeeld door 3.

Bron: Gemeentelijke administratie

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	63 %	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	85 %	85 %	85 %	85 %

Financiën
Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Voorzien in noodzakelijke middelen van bestaan (1.6)	**-16.442**	**-16.861**	**-16.568**	**-16.528**	**-16.405**

Het budget wordt ingezet voor uitkeringen levensonderhoud (bijstand), armoedebeleid (inkomensondersteunende voorzieningen zoals bijzondere bijstand of de ZoetermeerPas, maar ook bijvoorbeeld ondersteuning van partners) en voor zaken als handhaving.

Extra: uitsplitsing doelstelling 1.6 Voorzien in noodzakelijke middelen van bestaan

In aansluiting op de toezegging 252 (commissie 2 maart 2020), beslispunt 2a (uitsplitsing in uitgaven voor bijstandsuitkeringen en handhaving enerzijds en het gemeentelijk minimabeleid anderzijds) en ter invulling van beslispunt 10 onder a. bij het raadsbesluit over de Kadernota Meedoen met Meerwaarde, wordt vanaf de Programmabegroting 2021 een tabel toegevoegd bij doelstelling 1.6 Voorzien in noodzakelijke middelen van bestaan, met een nadere uitsplitsing van programmaposten.

Bedragen x € 1.000

	2022		2023		2024		2025		2026	
	Lasten	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**
Bijzondere Bijstand Sociale Zaken	1.901	-1.167	2.004	-1.193	2.004	-1.193	1.964	-1.193	1.911	-1.193
BUIG	54.256	-50.029	55.909	-51.699	55.600	-51.388	53.159	-48.948	53.159	-48.948
BBZ	230	-135	235	-138	231	-136	231	-136	231	-136
Bijzondere Bijstand	8.561	-702	8.893	-718	8.700	-718	8.700	-718	8.700	-718
SHV	2.084		1.746		1.744		1.744		1.744	
Kwijtschelding van OZB	10		10		10		10		10	
Kwijtschelding van hondenbelasting	33		35		35		35		35	
Kwijtschelding afvalstoffenheffing	950		989		989		989		989	
Beheer kwijtschelding	93		95		95		95		95	
Kwijtschelding rioolrecht	507		528		528		528		528	
Totaal	*68.624*	*-52.033*	*70.445*	*-53.748*	*69.937*	*-53.434*	*67.457*	*-50.994*	*67.404*	*-50.994*
Saldo	**16.591**		**16.697**		**16.503**		**16.464**		**16.411**	

Risico's

Er is geen sprake van nieuwe bijzondere strategische risico's die realisatie van doelstellingen mogelijk in de weg staan.

Beleidsperspectief

Beleidswijzigingen

Schuldhulpverlening

Voor 2023 en verder is 2,6 fte tijdelijke formatie structureel gemaakt om de huidige formatie en kwaliteit van de dienstverlening op peil te houden. Een toenemend aantal huishoudens heeft te maken met problematische schulden. En de complexiteit van schulden neemt toe. De structurele formatie voorkomt hoge werkdruk bij de uitvoering en dat er wachtlijsten ontstaan.

Aanpak fraude zorgaanbieders
In het coalitieakkoord is voor de aanpak van fraude door zorgaanbieders de komende jaren tijdelijk € 107.000 opgenomen voor 1,0 fte (vanaf 2026 0,5 fte) sociaal rechercheur. In 2023 wordt er gewerkt aan de doorontwikkeling van de aanpak van zorgfraude.

Onderwijs en arbeidsmarkt
In het Coalitieakkoord 'Samen doen wat nodig is', is budget opgenomen om een deel van de tijdelijke formatie voor onderwijs-arbeidsmarkt nu structureel in te zetten voor het versterken van het hoger onderwijs, de kenniseconomie en de arbeidsmarkt. Het geld wordt gebruikt voor de dekking van de kosten van de projectleider onderwijs-arbeidsmarkt.

Actieagenda economie
Dit budget wordt ingezet voor maatregelen om het ondernemersklimaat te versterken en voor de bijdragen aan de verschillende samenwerkingen in de regio, zoals Logistieke hotspot A12 corridor en Businesspark Haaglanden.

Afstemming regionale agenda economie
De opgaven voor onze stad zijn groot. Veel van deze opgaven hebben een (boven)regionale samenhang en Zoetermeer kan deze niet alleen aanpakken. Zoetermeer blijft daarom inzetten op regionale samenwerking en benut de strategische samenwerkingsverbanden en partners, zoals de MRDH, de provincie om te werken aan de opgaven van onze stad.

Innovatieprijs 2 jaarlijks
Voor de innovatieprijs is er budget voor het uitwerken van de opzet en de voorbereiding op de eerste prijsuitreiking in 2024.

Bedragen x € 1.000

Nieuw beleid	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Schuldhulpverlening (zie ook overhead)	206	206	206	206
Aanpak fraude zorgaanbieders	107	107	107	54
Onderwijs en arbeidsmarkt	124	124	124	124
Actieagenda economie	110	110	110	110
Afstemming regionale agenda economie	120	120	120	120
Innovatieprijs 2 jaarlijks	30	0	30	0
Saldo	**697**	**667**	**697**	**614**

Financieel samengevat: Wat mag het kosten?
Bedragen x €1.000

Programma 1. Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Baten	69.614	67.126	68.184	67.111	63.694	63.694
Lasten	-117.371	-119.818	-118.343	-117.077	-113.362	-113.762
Resultaat	**-47.757**	**-52.693**	**-50.158**	**-49.966**	**-49.668**	**-50.068**

Aangenomen moties voorjaarsdebat

Motie 2206-38 LHN - Leerplicht preventie aan de voordeur
Verzoekt het college:

- Om een voorstel te doen hoe de preventieve functie nog beter ingevuld kan worden ter voorkoming van kostbare jeugdhulp.

Stand van zaken:
Door COVID-19 en zwaardere zorgvragen is de werkdruk bij leerplicht en RMC erg opgelopen. Dit heeft tot een hoog ziekteverzuim geleid. De preventieve aanpak kan versterkt worden na uitbreiding van de formatie (1 fte Leerplicht/RMC). Dan kan bijvoorbeeld vaker achter de voordeur gekeken worden. Hiervoor zal een voorstel gemaakt worden.

Motie 2206-39A - Help ouderen met aanvragen van inkomensregelingen
Verzoekt het college:

- In kaart te brengen hoeveel ouderen geen gebruik maken van inkomensondersteunende regelingen terwijl ze daar wel recht op hebben.
- In kaart te brengen hoe deze ouderen het best benaderd kunnen worden om ze op de hoogte te brengen (en eventueel te assisteren bij het aanvragen van) van deze inkomensondersteunende regelingen.
- De oproep van de nationale ombudsman te omarmen en een plan te ontwikkelen hoe deze ouderen zo goed mogelijk op de hoogte gebracht kunnen worden en hierbij aan te sluiten bij eventuele landelijke campagnes.

Stand van zaken:
Moet worden afgedaan uiterlijk 13 december 2022.

Waar staat je gemeente indicatoren

Hyperlinks naar dashboard ‘Waar staat je gemeente?’. Selecteer bij het eerste bezoek gemeente Zoetermeer

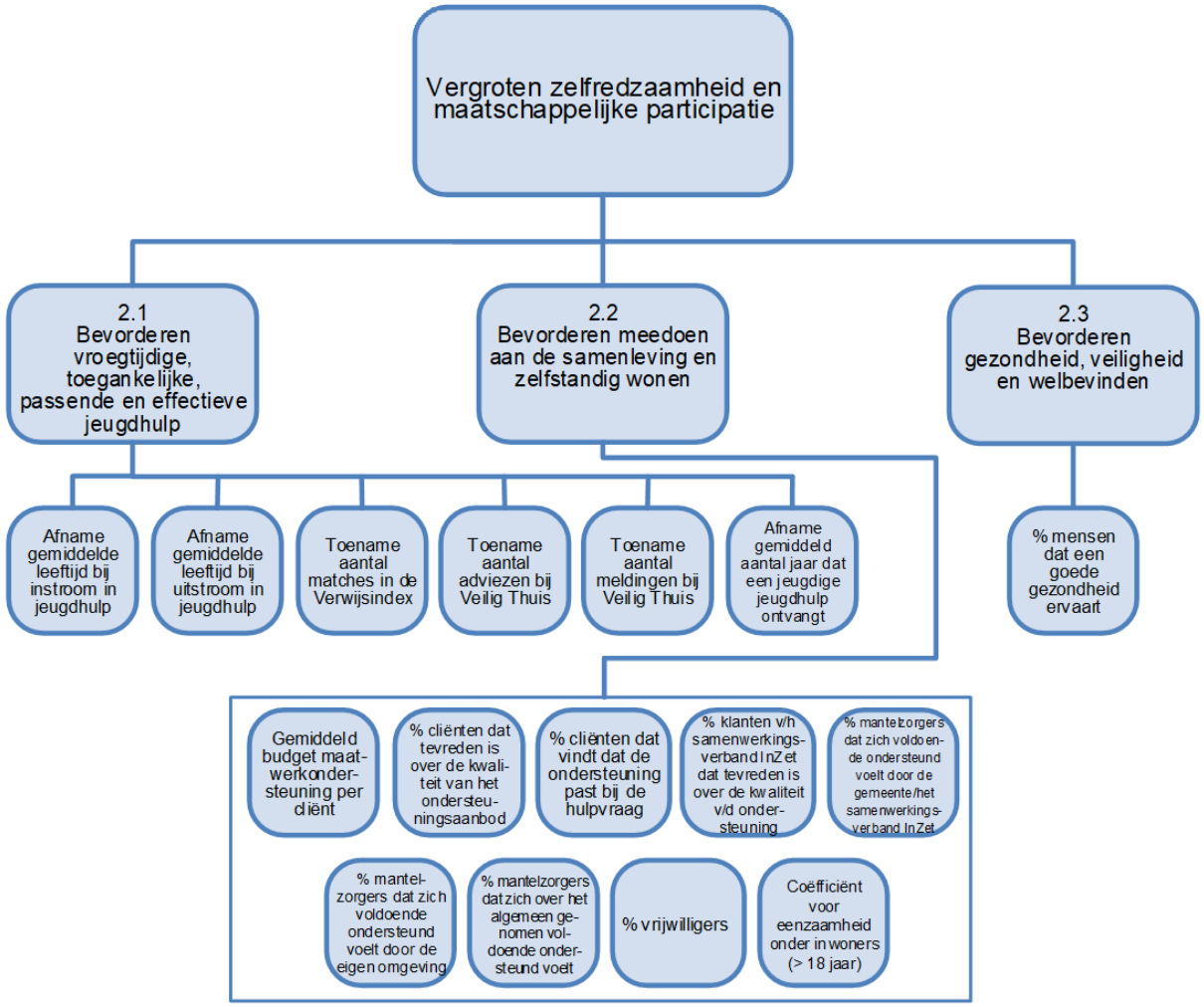
https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/Onderwijs/

https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/Bedrijvigheid-en-economie/

https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/Werk-en-inkomen/

https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/

Programma 2 Samen leven en ondersteunen



Maatschappelijk effect programma: Wat willen we bereiken?

Vergroten zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie

In onze stad staat voorop dat alle Zoetermeerders een plek moeten hebben en dat zij sterk in het leven kunnen staan. We zien al langere tijd dat het gebruik van voorzieningen in het sociaal domein groeit. Dit komt enerzijds doordat meer inwoners gebruik maken van voorzieningen, anderzijds doordat inwoners langer of meer gebruik maken van de voorzieningen. Het uitgangspunt is dat zorg en ondersteuning voor alle inwoners beschikbaar, bereikbaar en betaalbaar blijft. Daarom is het nodig om in te zetten op verbetering en innovatie van ondersteuningsvoorzieningen. We kiezen ervoor om zoveel mogelijk impact te maken in de preventieve keten, vanuit de visie dat, door het versterken van preventie en de sociale basis, inwoners minder afhankelijk zijn van (langdurige) ondersteuning en zo lang mogelijk zelfstandig en zelfredzaam blijven. Belangrijke pijlers daarvoor zijn de preventiecoalitie (onderdeel van Zoetermeer 2025), de woonzorgvisie en de Regiovisie Jeugdzorg Haaglanden. Normaliseren is het uitgangspunt; daarvoor zetten we in op een sterke sociale basis met basisvoorzieningen die voor iedereen beschikbaar zijn. Waar nodig worden geïndiceerde maatwerkvoorzieningen vanuit Jeugdhulp of Wmo ingezet.

Speerpunten in 2023: Wat gaan we daarvoor doen?

Jeugdbeleid
Algemeen:
- inzet op impact- en datagedreven werken;
- aanpak zorgfraude;
- inzet contractmanagement.

Preventief jeugdbeleid:
- invoering werken met factorenmodel (Sociaal Innovatiefonds);
- herijking toegang;
- voortzetting Kansrijke Start;
- inzet onderwijs-jeugdhulparrangementen.

Specialistische jeugdhulp:
- aanpak wachttijden;
- bevorderen uitstroom uit de jeugdhulp;
- uitvoering ambities Regiovisie Jeugdzorg Haaglanden;
- anticiperen op landelijke ontwikkelingen hervormingen jeugdzorg;
- positie bepalen in de regionale samenwerking.

Wmo beleid
Algemeen:
- aanpak zorgfraude;

- aanpak wachttijden.

Versterken van de zorgketen:
- Zoetermeer 2025;
- behoud Langeland ziekenhuis;
- versterken van de sociale basis;
- preventief en positief gezondheidsbeleid;
- innovatie ondersteuningsaanbod.

Inclusie en diversiteit:
- coalitie voor inclusie.

Wonen:
- passend wonen met zorg voor kwetsbare groepen;
- veilige en inclusieve stad.

Doelstellingen

Doelstelling 2.1 Bevorderen vroegtijdige, toegankelijke, passende en effectieve jeugdhulp

Voor de uitvoering van de Jeugdwet zet de gemeente zich in om het gewone leven te versterken van alle Zoetermeerse jeugdigen en hun gezinnen. Het doel is dat jeugdigen zich zoveel mogelijk kunnen ontwikkelen tot zelfredzame burgers, die naar vermogen participeren in de maatschappij. Uitgangspunten van het beleid zijn:
- de behoefte van de jeugdige en het gezin staan voorop;
- focus op preventie, normaliseren en vroegsignalering;
- verbindingen versterken in het sociaal domein, in het bijzonder tussen onderwijs en jeugdhulp;
- inzet op kwalitatief hoogwaardige, duurzame, kosteneffectieve en resultaatgerichte jeugdhulp.

Door de stijgende kosten in het sociaal domein, is er nadrukkelijk aandacht voor kostenbeheersing.

Preventief jeugdbeleid
Binnen het preventief aanbod wordt de komende jaren een omslag gemaakt naar resultaatgedreven werken. Daarbij wordt gebruik gemaakt van het 'factorenmodel'. Het doel is om een aanpak te ontwikkelen waarbij op basis van (bewezen effectieve) interventies het preventief aanbod wordt vormgegeven en er meer wordt gestuurd op het (maatschappelijk) effect.

Voortzetting Kansrijke Start
De eerste 1000 dagen zijn cruciaal voor een goede start van een kind. De gezondheid van ouders en kind voor en tijdens de zwangerschap en na de geboorte blijkt een belangrijke voorspeller van zowel fysieke als mentale problemen op latere leeftijd van het kind. Vanuit preventie is het zeer belangrijk om te investeren in deze periode. De komende jaren staan van de volgende ambities centraal:

- basis op orde vanuit sterke verbindingen tussen het medisch en het sociaal domein;
- beter aansluiten bij de doelgroep door deze beter te betrekken en door gezamenlijke informatievoorziening;
- versterken van de samenwerking met de zorgverzekeraars en huisartsen rond gezonde leefstijl en anticonceptie;
- monitoring en evaluatie in aansluiting op landelijke monitoringsinstrumenten.

Doorontwikkeling toegang tot jeugdhulp
Op basis van de evaluatie van de toegang is een kwartiermaker toegang aangesteld. Onder leiding van deze kwartiermaker wordt de toegang tot jeugdhulp opnieuw ingericht, waarbij de sterke punten uit de huidige werkwijze worden behouden en tegelijkertijd een kwalitatieve verbeterslag wordt doorgevoerd. Meer sturing en uniformiteit in de verwijzingen naar jeugdhulp is een belangrijk aandachtspunt.

Verbinding onderwijs-jeugdhulp
De afgelopen jaren is de verbinding tussen onderwijs en jeugdhulp al versterkt. Op basis van de opgedane ervaringen worden Onderwijs-Jeugdhulparrangementen opgezet.

Specialistische jeugdhulp
Op regionaal niveau ligt de ambitie voor de komende jaren vast in de Regiovisie Jeugdzorg Haaglanden. Een belangrijk aandachtspunt is het terugdringen van wachttijden. Daarnaast wordt (boven)regionaal samengewerkt aan het verbeterplan voor de Gecertificeerde Instellingen.
Lokaal zetten we in op het uitvoeren van contractmanagement, waarbij we gebruik maken van data over het jeugdhulpgebruik. Landelijk lopen de gesprekken tussen rijk en gemeenten over de hervormingen van de jeugdzorg. De verwachting is dat Hervormingsagenda Jeugd gevolgen heeft voor landelijke en lokale regelgeving. Daarnaast worden er afspraken gemaakt over de aard, vorm en inhoud van de regionale samenwerking. Dit heeft ook financiële consequenties. Vooralsnog is de planning dat de Hervormingsagenda Jeugd eind 2022 gereed is.

Doelstelling 2.2 Bevorderen meedoen aan de samenleving en zelfstandig wonen

Huishoudelijke Ondersteuning
Het college ziet graag dat (oudere) inwoners van Zoetermeer zo lang mogelijk vitaal en zelfstandig leven. Hoewel dit enerzijds betekent dat ook het huishouden zo lang mogelijk door hen zelf wordt (uit)gevoerd, is het anderzijds belangrijk om huishoudelijke ondersteuning vanuit de Wmo financieel bestendig te houden en beschikbaar te houden voor inwoners die het echt nodig hebben. Hiervoor is met aanbieders afgesproken dat het aanbod wordt vernieuwd. Vanuit de gedacht van positieve gezondheid is het versterken van eigen kracht en zelfregie zeer belangrijk. Daarom krijgen mensen handvatten aangereikt voor het zelfstandig organiseren van het huishouden.

Voortgang inZet
InZet is op 1 mei 2021 gestart met dienstverlening aan inwoners op onderdelen van Wmo en preventieve jeugd- en gezinshulp volgens de principes van Gebiedsgerichte Ondersteuning. Digitaal, telefonisch en op zes inlooppunten in de stad kunnen inwoners terecht met hun hulpvragen, voor informatie, welzijn en ondersteuning. De partners van inZet werken intensief samen in 6 gebiedsteams bestaande uit medewerkers van alle negen partners. In de gebiedsteams wordt bekeken welke ondersteuning inwoners nodig hebben en hoe inZet hun vragen zo goed mogelijk kan beantwoorden. Wanneer mogelijk worden er ook koppelingen gemaakt met de sociale basis, bijvoorbeeld door samenwerking met vrijwilligersorganisaties.

Gebiedsgerichte Ondersteuning is een transformatie waarin inwoner en professional onder eigen regie samen kunnen bepalen welke ondersteuning nodig is. Het ondersteuningsaanbod is flexibel, gericht op normalisatie en wordt waar mogelijk groepsgewijs aangeboden, zodat cliënten ook direct contacten en activiteiten buitenshuis hebben. Op deze manier kan inZet méér cliënten ondersteunen en is de ondersteuning effectiever dan in de oude situatie, waarin voornamelijk individuele begeleiding bij de cliënt thuis werd geboden, doordat verschillende soorten dienstverlening worden gecombineerd en sneller wordt op- en af geschaald. Hiermee is de transformatie echter nog niet voltooid. Veel inwoners hebben momenteel nog intensieve individuele hulp nodig en de overdracht van cliënten van latende partijen naar inZet is nog gaande. Dit proces is complexer en duurt langer dan vooraf is ingeschat. Gemeente en inZet werken er samen hard aan om de overdracht zorgvuldig en op zo kort mogelijke termijn af te ronden. Door achterstanden bij de Wmo en wachttijden bij inZet, voornamelijk veroorzaakt door tekort aan en verloop van personeel, zal er geen sprake zijn van een snelle en eenvoudige oplossing. Cliënten die op de nominatie staan om te worden overgedragen aan inZet behouden hun maatwerkvoorziening totdat de overdracht afgerond is, zodat zij niet zonder ondersteuning komen te zitten.

Omdat de hulpvraag in Zoetermeer is veranderd ten opzichte van de periode waarin de kaders voor Gebiedsgerichte Ondersteuning werden gemaakt, moeten deze kaders opnieuw worden bekeken. Gemeente en inZet gaan samen onder leiding van een onafhankelijk bureau onderzoeken op welke manier een reëel tarief voor inZet kan worden berekend. Daarnaast wordt onderzocht hoe de kosten-baten analyse van de transitieopgave eruit ziet (aanloopkosten versus besparingen). Volgens planning zal dit onderzoek in het vierde kwartaal van 2022 worden afgerond. Het college zal de raad over de uitkomsten van het onderzoek informeren.

Maatwerkvoorzieningen begeleiding en dagbesteding
De maatwerkvoorzieningen voor begeleiding, dagbesteding en kortdurend verblijf worden in 2023 opnieuw ingekocht. De inkoop is in regionaal verband samen met de gemeenten Lansingerland, Leidschendam-Voorburg, en Wassenaar. De voorbereidingen voor de nieuwe inkoop zijn inmiddels gestart. U bent hier over geïnformeerd in het raadsmemo Nieuwe inkoop d.d. 25 mei 2022

Beschermd Wonen
Het rijk heeft besloten dat de doordecentralisatie van beschermd wonen per 2024 plaatsvindt. Eerder werd besloten om de doordecentralisatie per 2023 uit te stellen. Vanaf 2024 worden alle gemeenten verantwoordelijk voor het bieden van een beschermd wonen voorziening aan nieuwe cliënten uit de eigen gemeente en zij ontvangen daarvoor de financiële middelen van het rijk. 2023 staat in het teken van het implementeren van de uitvoering van de voorziening beschermd wonen, zoals de toegang opzetten en regionale afspraken vastleggen over de samenwerking en financiering.

Woonzorgvisie
Het college vindt het belangrijk dat inwoners met een zorgvraag zo zelfstandig, zinvol en vitaal mogelijk (blijven) wonen. Door onder andere de dubbele vergrijzing, een veranderende zorgbehoefte en toenemende kosten voor zorg en welzijn, is er een toenemende vraag naar diverse woonvormen met zorg en

ondersteuning als dit nodig is. De woonzorgopgave vraagt om een gezamenlijke aanpak en het ontwikkelen van woonzorgconcepten voor ouderen en kwetsbare inwoners. Met betrokken partners zijn de ambities op het snijvlak wonen, zorg en welzijn eerder vastgelegd in de woonzorgvisie. In 2023 werkt een projectleider de ambities uit in een uitvoeringsagenda.

Aanpak eenzaamheid
Het college continueert de aanpak eenzaamheid, waarin de lokale community tegen eenzaamheid een belangrijke pijler is (www.zoetermeertegeneenzaamheid.nl). De gemeente is aanjager en trekker van het geheel en faciliteert de samenwerking. In 2023 zorgen we dat de activiteiten van de community worden voortgezet (maatschappelijke initiatieven, netwerkbijeenkomsten, themagroepen en campagnes). Daarnaast nemen we actie om de de community uit te breiden en te verbreden (o.a. meer ondernemers betrekken, partners uit de landelijke coalitie ook lokaal betrekken) en om de aanpak tegen eenzaamheid te verduurzamen (maatschappelijke initiatief en hulpaanbod waar nodig met elkaar verbinden). We proberen iedereen die eenzaam is of dreigt te worden te bereiken en werken we vanuit de visie dat ‘iedereen iets kan doen om de eenzaamheid van iemand anders een beetje te helpen doorbreken’. Ook zetten we de Lief en Leedstraten voort.

Vrijwilligersondersteuning
Verenigingen en vrijwilligers(organisaties) versterken de onderlinge betrokkenheid tussen mensen, ondersteunen mensen in het zelfstandig kunnen blijven wonen en helpen in het bestrijden van eenzaamheid. De gemeente faciliteert vrijwilligersactiviteiten door enerzijds initiatieven voor vrijwillige hulp te subsidiëren en anderzijds ondersteuningsmaatregelen voor alle vrijwilligers(organisaties) te organiseren. De ondersteuning die de gemeente biedt aan de vrijwilligers(organisaties) via de in 2020 geïntroduceerde aanpak wordt verder verstevigd. Deze wordt onder de noemer ‘Zoetermeer voor Elkaar’ in toenemende mate afgestemd op de behoeften van vrijwilligers(organisaties). Na de coronacrisis zijn niet alle vrijwilligers die stopten teruggekeerd. In 2023 zet de gemeente daarom in op communicatie (waaronder werving) en kennisdeling. Hiernaast is er een vrijwilligersondersteuner, een digitaal platform voor werving en matching, vrijwilligersinformatiepunten in de wijk, de subsidieregeling vrijwilligersondersteuning, een vrijwilligersverzekering en de jaarlijkse vrijwilligerswaardering.

Toegankelijkheid
Het college werkt aan een vernieuwde Agenda Open Stad met verschillende ambities. We zetten in op het:
- vergroten van bewustwording bij zowel de gemeentelijke organisatie als partners van de gemeente en inwoners, dat iedereen moet kunnen meedoen;
- ontwikkelen en borgen van normen gericht op fysieke toegankelijkheid bij projecten rond renovatie, nieuwbouw of aanleg;
- effectief inzetten van de Toegankelijkheidsraad, een adviesorgaan bestaande uit ervaringsdeskundigen die hun kennis en kunde graag delen met als doel om de toegankelijkheid van Zoetermeer te vergroten.

Doelstelling 2.3 Bevorderen gezondheid, veiligheid en welbevinden

Preventie en positieve gezondheid
Een goede gezondheid is belangrijk voor iedereen. Dit is een voorwaarde om te kunnen participeren. Het college beschouwt gezondheid op een positieve manier: ‘gezondheid als het vermogen om je aan te passen en je eigen regie te (blijven) voeren, in het licht van de sociale, fysieke en emotionele uitdagingen van het leven’. Gemeentelijk beleid biedt veel kansen om de gezondheid van Zoetermeerders positief te beïnvloeden en daarmee gezondheidswinst te boeken. We zoeken in 2023 actief naar kansen om gezondheid van inwoners in brede zin te helpen bevorderen. Speerpunten zijn het bevorderen van

gezond gedrag (gezonde leefstijl) en mentaal welbevinden en het stimuleren van een gezonde leefomgeving. Daarbij kijken we waar we als gemeente de meeste impact hebben en ook hoe we onze partners kunnen helpen om hun impact te vergroten. Extra aandacht is er voor het verbeteren van gezondheid van inwoners in kwetsbare wijken. Het samenwerkingsverband Zoetermeer 2025 is daarbij belangrijk. Naast een brede blik op gezondheid, het verbinden van het sociaal en medisch domein, betrekken we via de Preventiecoalitie ook inwoners bij het bedenken van oplossingen die gezond gedrag bevorderen.

Inclusie en diversiteit
Zoetermeer moet een veilige en inclusieve stad zijn voor alle inwoners, ongeacht afkomst, geaardheid of geloof. Het college vindt het belangrijk dat iedereen zich welkom voelt en kan meedoen aan de samenleving. Ook zetten we meer in op discriminatiebestrijding en sociale uitsluiting. Hiervoor werken we samen met verschillende partners in de stad en bevorderen de onderlinge samenwerking tussen deze partners. In 2023 en streven we ernaar om samen met deze partners een coalitie voor inclusie te vormen en de ambities om te zetten in een lokale uitvoeringsagenda.

Indicatoren, trendgrafieken en financiën

Doelstelling 2.1 Bevorderen vroegtijdige, toegankelijke, passende en effectieve jeugdhulp

Vroegtijdig signaleren: Afname gemiddelde leeftijd bij instroom in jeugdhulp
De gemiddelde leeftijd bij instroom en uitstroom worden tegen elkaar afgezet om te kijken of er vroegtijdig wordt gesignaleerd.

Bron: DataWareHouse Zoetermeer

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	9,2	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	9,0	9,0	9,0	9,0

Het beeld van de afgelopen jaren is, dat de leeftijd waarop jeugdigen instromen in de jeugdhulp redelijk stabiel is.

Vroegtijdig signaleren: Afname gemiddelde leeftijd bij uitstroom in jeugdhulp
De gemiddelde leeftijd bij instroom en uitstroom worden tegen elkaar afgezet om te kijken of er vroegtijdig wordt gesignaleerd.

Bron: DataWareHouse Zoetermeer

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	13,1	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	13,0	12,7	12,4	12,1

De leeftijd waarop jeugdigen uitstromen uit de jeugdhulp ligt al een aantal jaar rond de leeftijd van 13 jaar. Ook zien we dat de duur van jeugdhulptrajecten toeneemt. De ambitie is om deze trend te keren en de uitstroom te bevorderen.

Vroegtijdig signaleren: Toename aantal matches in de Verwijsindex
Het aantal matches dat ontstaat vanuit de Verwijsindex Haaglanden, zodat inzicht ontstaat in het signaleringsgedrag.

Bron: Verwijsindex Haaglanden

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	984	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	950	950	950	950

Het aantal afgegeven signalen in de Verwijsindex daalt al een aantal jaar. Het aantal matches in de Verwijsindex neemt daardoor ook af. De Tweede Kamer heeft een motie aangenomen waarin wordt verzocht om de wettelijke verplichting op de Verwijsindex te schrappen. Zolang er geen wetswijziging is doorgevoerd, is de gemeente verplicht om de Verwijsindex te faciliteren. Er wordt echter niet extra geïnvesteerd in het verhogen van de signaleringsbereidheid.

Toename aantal adviezen bij Veilig Thuis

Het aantal gevraagde adviezen aan Veilig Thuis vanuit Zoetermeer om zicht te krijgen op het signaleringsgedrag.

Bron: Veilig Thuis Haaglanden

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	1.260	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	1.300	1.300	1.300	1.300

De toename van het aantal adviezen dat Veilig Thuis geeft, is een landelijke trend.

Toename aantal meldingen bij Veilig Thuis

Het aantal meldingen bij Veilig Thuis vanuit Zoetermeer om zicht te krijgen op het signaleringsgedrag.

Bron: Veilig Thuis Haaglanden

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	972	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	1.100	1.100	1.100	1.100

Het aantal meldingen bij Veilig Thuis daalde in 2021 behoorlijk ten opzichte van 2020. Voor 2023 wordt verwacht dat het aantal verwerkte meldingen hoger zal liggen.

Efficiënte doorlooptijd: Afname gemiddeld aantal jaar dat een jeugdige jeugdhulp ontvangt
Percentage jeugdigen dat minimaal 3 jaar jeugdhulp ontvangt.

Bron: DataWareHouse Zoetermeer

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	46,4 %	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	46,0 %	46,0 %	46,0 %	46,0 %

Om deze indicator te meten kijken we naar het aandeel jeugdigen dat 3 jaar of langer jeugdhulp krijgt. Dat aandeel wordt afgezet tegen het totaal aantal jeugdigen met jeugdhulp. De trend is dat jeugdigen steeds langer jeugdzorg ontvangen. Het streven is dat de groep jeugdigen die minimaal drie jaar jeugdhulp krijgt, afneemt.

Financiën
Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Bevorderen vroegtijdige, toegankelijke, passende en effectieve jeugdhulp (2.1)	**-65.242**	**-67.007**	**-65.243**	**-63.090**	**-62.914**

Het budget is grotendeels bestemd voor jeugdhulp. Daarnaast wordt het budget besteed aan subsidies voor de Stichting Jeugdgezondheidszorg (JGZ), Meerpunt (netwerkorganisatie en een samenwerkingsverband tussen 25 partners in Zoetermeer die werken rondom jeugd en gezin), het jongerenwerk en de bijdragen aan de gemeenschappelijke regelingen Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden en Veilig Thuis Haaglanden. Ook de kinderopvang op basis van een sociaal medische indicatie wordt uit dit budget bekostigd. De dalende budgetten vanaf 2023 betreffen enerzijds de verwachte kostendaling als gevolg van de inzet van de maatregelen Ombuigen en Vernieuwen. Anderzijds is de insteek dat de tijdelijke budgetstijgingen vanwege hoger gebruik van jeugdzorg in de afgelopen jaren een aflopende trend hebben. Het kunnen realiseren van de geraamde kostendaling is afhankelijk van de mogelijkheden die de Hervormingsagenda Jeugd van het rijk en de VNG bieden en de keuzes die de gemeente hierin kan en moet maken.

Doelstelling 2.2 Bevorderen meedoen aan de samenleving en zelfstandig wonen

Gemiddeld budget maatwerkondersteuning per cliënt
Deze indicator geeft inzicht in het gemiddeld budget van alle Wmo maatwerkvoorzieningen per client.

Bron: Gemeentelijke database Wmo/Begroting

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	3.205 €	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	2.850 €	2.850 €	2.850 €	2.850 €

Deze indicator geeft inzicht in het gemiddelde budget van alle maatwerkvoorzieningen per cliënt.

% Cliënten dat tevreden is over de kwaliteit van het ondersteuningsaanbod
De gemeente Zoetermeer neemt deel aan een landelijk onderzoek onder Wmo cliënten. Dit onderzoek wordt jaarlijks uitgevoerd in het voorjaar. De resultaten van het onderzoek zijn steeds in de zomer beschikbaar.

Bron: Cliëntervaringsonderzoek Wmo

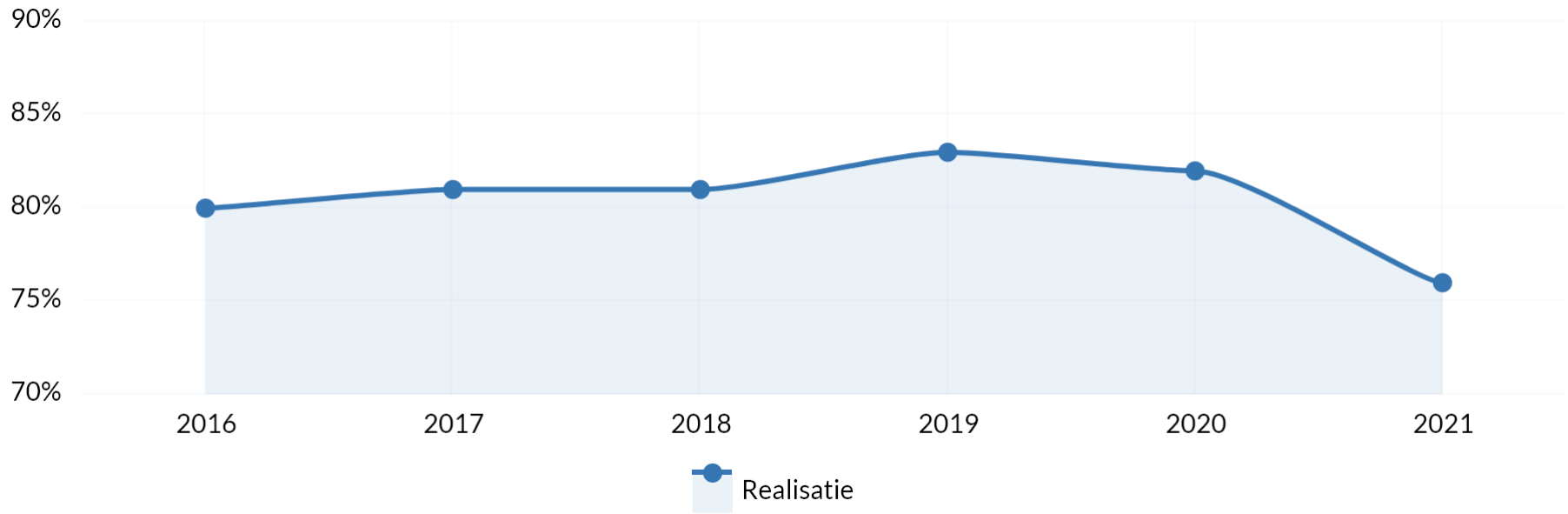
Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	76 %	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	80 %	80 %	80 %	80 %

De tevredenheid van cliënt over het ondersteuningsaanbod wordt jaarlijks gemeten via het cliëntervaringsonderzoek.

% Cliënten dat vindt dat de ondersteuning past bij de hulpvraag
Bron: Cliëntervaringsonderzoek Wmo

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	76 %	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	80 %	80 %	80 %	80 %

Trendgrafiek % Cliënten dat vindt dat de ondersteuning past bij de hulpvraag



Bron: Cliëntervaringsonderzoek Wmo

Via het jaarlijkse cliëntervaringsonderzoek wordt gemeten of het ondersteuningsaanbod past bij de hulpvraag van cliënten. Het afgelopen jaar is een lichte daling te zien ten opzichte van eerdere jaren.

% Cliënten v/h samenwerkingsverband dat tevreden is over de kwaliteit v/d ondersteuning
De gemeente Zoetermeer neemt deel aan een landelijk onderzoek onder Wmo cliënten. Dit onderzoek wordt jaarlijks uitgevoerd in het voorjaar. De resultaten van het onderzoek zijn steeds in de zomer beschikbaar.

Bron: Cliëntervaringsonderzoek inZet

Type	2023	2024	2025	2026
Begroting PB 2023	80,0 %	80,0 %	80,0 %	80,0 %

InZet is op 1 mei 2021 gestart met de dienstverlening. De streefwaarde is dat 80% van de cliënten minimaal een 7,5 geeft voor de kwaliteit van de ondersteuning.

% Mantelzorgers dat zich voldoende ondersteund voelt door de gemeente/het samenwerkingsverband
De indicator is de uitkomst van een algemene vraag naar de ervaren ondersteuning. De vraag is onderverdeeld naar ondersteuning door de gemeente direct of door het samenwerkingsverband inZet en naar ondersteuning uit de directe omgeving van de mantelzorger. De uitkomsten zijn terug te vinden in de omnibus enquête.

Bron: Stadspeiling

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	18,0 %	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	20,0 %	20,0 %	20,0 %	20,0 %

De indicator is de uitkomst van een algemene vraag naar de ervaren ondersteuning door mantelzorgers. De vraag is onderverdeeld naar ondersteuning door de gemeente / het samenwerkingsverband inZet en naar ondersteuning uit de directe omgeving van de mantelzorger.

% Mantelzorgers dat zich voldoende ondersteund voelt door de eigen omgeving
De indicator is de uitkomst van een algemene vraag naar de ervaren ondersteuning. De vraag is onderverdeeld naar ondersteuning door de gemeente direct of door het samenwerkingsverband inZet en naar ondersteuning uit de directe omgeving van de mantelzorger. De uitkomsten zijn terug te vinden in de omnibus enquête.

Bron: Stadspeiling

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	76,0 %	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	70,0 %	71,0 %	71,0 %	71,0 %

De indicator is de uitkomst van een algemene vraag naar de ervaren ondersteuning door de mantelzorger. De vraag is onderverdeeld naar ondersteuning door de gemeente / het samenwerkingsverband inZet en naar ondersteuning uit de directe omgeving van de mantelzorger.

% Mantelzorgers dat zich over het algemeen genomen voldoende ondersteund voelt

De indicator is de uitkomst van een algemene vraag naar de ervaren ondersteuning. De vraag is onderverdeeld naar ondersteuning door de gemeente direct of door het samenwerkingsverband inZet en naar ondersteuning uit de directe omgeving van de mantelzorger. De uitkomsten zijn terug te vinden in de omnibus enquête.

Bron: Stadspeiling

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	69,0 %	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	70,0 %	71,0 %	71,0 %	71,0 %

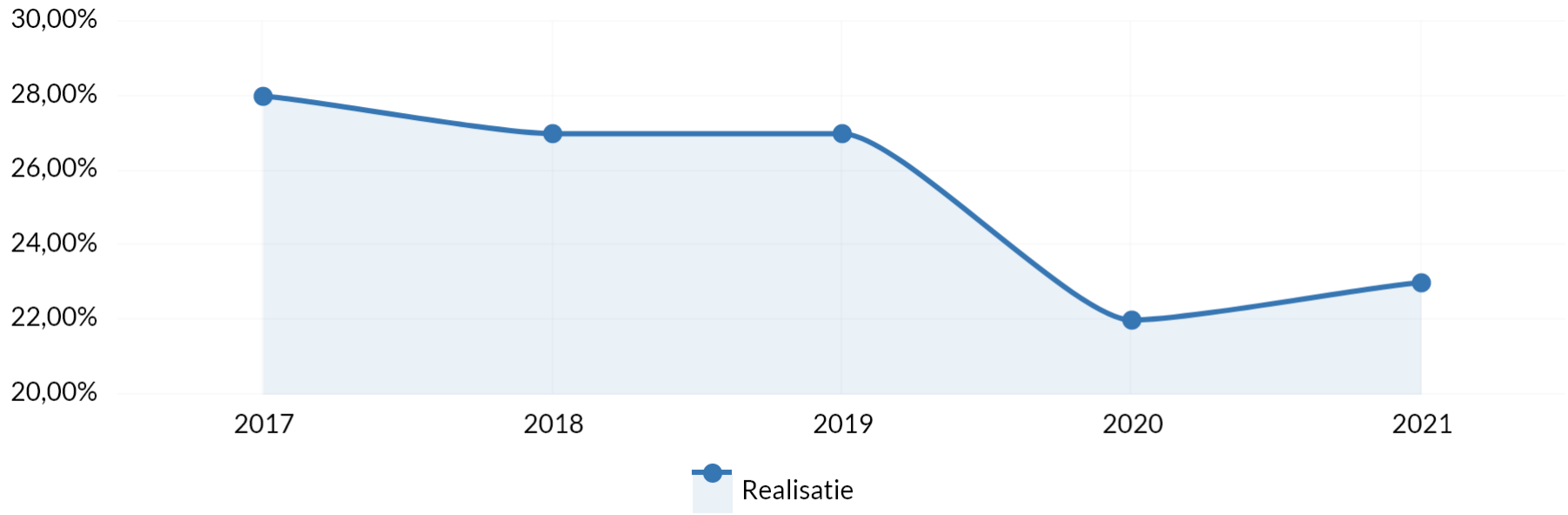
De indicator is de uitkomst van een algemene vraag naar de ervaren ondersteuning door de mantelzorger. De vraag is onderverdeeld naar ondersteuning door de gemeente / het samenwerkingsverband inZet en naar ondersteuning uit de directe omgeving van de mantelzorger.

% Vrijwilligers

Bron: Stadspeiling

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	23,0 %	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	28,0 %	29,0 %	29,0 %	29,0 %

Trendgrafiek % Vrijwilligers



Bron: Stadspeiling

Het effect van de coronacrisis is nog steeds merkbaar en van invloed op het herstel van het % vrijwilligers dat (terug)stroomt naar vrijwilligerswerk. Vooral 70-plussers blijven voorzichtig vanwege gezondheidsrisico's. Het streven is om het % in 2023 te verhogen naar 28%.

Coëfficiënt voor eenzaamheid onder inwoners (> 18 jaar)
Deze indicator is de uitkomst van elf stellingen die in de omnibusenquête worden voorgelegd en betrekking hebben op eenzaamheid. Hieruit wordt een eenzaamheidsscore berekend volgens de methode van De Jong Gierveld en Kamphuis (1985). Deze score kan (individueel) gehele waarden aannemen tussen nul (niet eenzaam) en 11 (zeer sterke eenzaamheid).

Bron: Stadspeiling

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	2,60	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	2,30	2,30	2,30	2,30

Het kengetal voor eenzaamheid wordt berekend aan de hand van een samengestelde score op elf stellingen over eenzaamheid via de stadspeiling. Hoe lager de score, hoe gunstiger (hoe minder eenzaam).

Financiën

Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Bevorderen meedoen aan de samenleving en zelfstandig wonen (2.2)	**-45.413**	**-45.323**	**-44.816**	**-44.436**	**-44.384**

Het budget wordt ingezet ten behoeve van de individuele maatwerkvoorzieningen Wmo (huishoudelijke hulp, vervoers- en woonvoorzieningen e.d.) en voor specialistische ondersteuning onder regie van de gemeente. Daarnaast is een belangrijk deel bestemd voor het samenwerkingsverband gebiedsgerichte ondersteuning en voor de algemene Wmo-voorzieningen die worden gesubsidieerd door de gemeente.

De dalende budgetten vanaf 2022 zijn met name het gevolg van de maatregelen Ombuigen en Vernieuwen.

Doelstelling 2.3 Bevorderen gezondheid, veiligheid en welbevinden

% Mensen dat een goede gezondheid ervaart
In de omnibus enquête wordt gevraagd aan te geven wat respondenten vinden van hun gezondheid. Het cijfer geeft aan hoeveel respondenten aangeven een zeer goede of een goede gezondheid ervaren.

Bron: Stadspeiling

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	72,00 %	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	70,00 %	71,00 %	71,00 %	71,00 %

De indicator meet hoeveel mensen vinden dat ze zelf een (zeer) goede gezondheid ervaren.

Financiën
Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Bevorderen gezondheid, veiligheid en welbevinden (2.3)	**-1.832**	**-1.918**	**-1.918**	**-1.918**	**-1.918**

Het budget is bestemd voor preventief gezondheidsbeleid en voor de gemeentelijke bijdrage aan de GGD Haaglanden.

Risico's
Er is geen sprake van nieuwe bijzondere strategische risico's die realisatie van doelstellingen mogelijk in de weg staan.

Beleidsperspectief
Beleidswijzigingen

Budget 'handgeld' voor speciale complexe zaken jeugd
Er zijn extra middelen opgenomen om te doen wat nodig is voor gezinnen met complexe problemen. Een globaal afwegingskader wordt opgesteld om snel en doeltreffend en buiten bestaande mogelijkheden gezinnen te helpen.

Jeugd: netwerkregie
De middelen hiervoor zijn bedoeld om structurele inzet van personeel te realiseren.

Jeugd: Buurtwerk
De middelen worden ingezet om jongeren die een risico lopen op het vertonen van overlastgevend of crimineel gedrag te begeleiden. De inzet richt zich op een positieve invulling van hun tijd en het creëren van een toekomstperspectief.

Jeugd: contractmanagement
De middelen zijn bedoeld om vanuit lokaal contractmanagement meer te sturen op de uitvoering van gemaakte afspraken met jeugdhulpaanbieders.

Voortzetten en intensiveren mantelzorgwaardering
Met de aanvulling van het bestaande budget mantelzorgwaardering met € 204.000 per jaar blijft het mogelijk aan elke geregistreerde mantelzorger een compliment van € 200 beschikbaar te stellen.

Diversiteit/inclusie
We zetten meer in op discriminatiebestrijding en sociale uitsluiting. Voor uitvoering van de taken op het gebied van diversiteit/inclusie e.d. wordt de formatie met ingang van 2023 uitgebreid met 0,7 fte.

Wijkrestaurants
Het college is samen met uitvoerende organisatie Palet Welzijn in gesprek over de rol van de wijkrestaurants in Meerzicht en De Leyens. De wijkrestaurants kunnen een rol vervullen in de visie Wonen met zorg en bekeken wordt of dit tot een haalbare businesscase leidt.

Woonzorgvisie
Vanuit de woonzorgvisie werken we aan het bouwen voor onze inwoners met een zorgbehoefte. In 2023 gaat een projectleider aan de slag om de ambities uit te werken in een uitvoeringsagenda.

Wmo maatwerkvoorzieningen
De maatwerkvoorzieningen voor begeleiding, dagbesteding en kortdurend verblijf worden in 2023 opnieuw ingekocht. De inkoop is in regionaal verband samen met de gemeenten Lansingerland, Leidschendam-Voorburg, en Wassenaar. De voorbereidingen voor de nieuwe inkoop zijn inmiddels gestart. De ambtelijke formatie was tot dusver gedeeltelijk tijdelijk gedekt en is nu structureel gemaakt.

Wijkgericht werken
Voor werken in en aan de wijk wordt vanaf 2023 € 400.000 extra gevraagd. De formatie wijkregisseurs was tot dusver gedeeltelijk tijdelijk gedekt. Met ingang van 2023 is van de tijdelijke formatie 3,22 fte structureel gemaakt (exclusief overhead € 313.000).

Toegankelijkheid 'open stad', beleidsmedewerker en ondersteuning
Er wordt gewerkt aan een vernieuwde Agenda Open Stad met verschillende ambities. Voor de aanjaagfunctie en voor de ondersteuning van de Toegankelijkheidsraad is met ingang van 2023 formatie, die voorheen tijdelijk was, structureel gemaakt (0,78 fte).

Impuls vergroten toegankelijkheid 'open stad'
Om impulsen te geven aan de fysieke toegankelijkheid van de stad wordt gedurende de jaren 2022 tot en met 2026 jaarlijks een bedrag van € 150.000 gevraagd.

Bedragen x € 1.000

Nieuw beleid	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Budget 'handgeld' voor speciale complexe zaken jeugd	250	250	250	250
Dekking 'handgeld' uit ZIN budget jeugd	-250	-250	-250	-250
netwerkregie (zie ook overhead)	194	194	194	194
Jeugd: buurtwerk	0	200	200	200
Jeugd: contractmanagement (zie ook overhead)	97	97	97	97
Voortzetten en intensiveren mantelzorgcompliment op € 200	204	204	204	204
Diversiteit / inclusie (zie ook overhead)	61	61	61	61
Wijkrestaurants	0	200	200	200
Woonzorgvisie (zie ook overhead)	106	106	106	54
Woonzorgvisie - Dekking Fonds Zoetermeer 2040	-133	-133	-133	-67
Wmo maatwerkvoorzieningen (zie ook overhead)	72	72	72	72
Wijkgericht werken (zie ook overhead)	313	313	313	313
Toegankelijkheid 'open stad', beleidsmedewerker en secr. Ondersteuning (zie ook overhead)	129	129	129	129
Impuls vergroten toegankelijkheid 'open stad'	150	150	150	150
Saldo	**1.193**	**1.593**	**1.593**	**1.606**

Financieel samengevat: Wat mag het kosten?
Bedragen x €1.000

Programma 2 Samen leven en ondersteunen	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Baten	2.723	5.853	2.518	1.850	1.735	1.669
Lasten	-110.331	-118.339	-116.766	-113.827	-111.179	-110.884
Resultaat	**-107.608**	**-112.486**	**-114.248**	**-111.977**	**-109.444**	**-109.215**

Aangenomen moties voorjaarsdebat

Motie 2206-36 Wachtlijsten Sociaal Domein

Verzoekt het college:
• Het terugdringen van de wachtlijsten tot een van de topprioriteiten te benoemen,
• De raad vóór het komende najaarsdebat te informeren over de bereikte voortgang,
• De begroting 2023 - 2026 dusdanig in te richten dat op overzienbare termijn de wachtlijsten zijn teruggedrongen tot een aanvaardbare termijn.
• De raad zo snel mogelijk te melden wanneer de in de regelgeving opgenomen termijnen kunnen worden gehaald.

Stand van zaken:
Een memo met de stand van zaken is in voorbereiding.

Motie 2206-26 Jeugdhonk in iedere wijk

Verzoekt het college om:
• Te onderzoeken of het mogelijk is om iedere wijk een jeugdhonk/chill plek aan te bieden
• Hierbij de jeugd te faciliteren door hen eigenaarschap en zeggenschap te geven
• Hierbij te kijken of we kunnen beginnen in Buytenwegh

Stand van zaken:
Een memo met de stand van zaken is in voorbereiding.

Motie 2206-16 Tijdelijke wijkpost Buytenwegh

Verzoekt het college:
1. in afwachting van de inrichting van Huizen van de Wijk zo spoedig mogelijk een tijdelijke wijkpost in Buytenwegh te openen,
2. deze tijdelijke wijkpost dusdanig in te richten dat deze een netwerkfunctie kan vervullen voor wijkpartners op het gebied van zorg en veiligheid, en een vast inlooppunt voor de mensen van de wijk kan zijn,
3. hierover aan de raad terug te koppelen voor het najaarsdebat in 2022.

Stand van zaken:
Samen met de wijkpartners en de inwoners zal worden onderzocht wat de mogelijkheden in de wijk zijn.

Motie 2206-6a - Maak samen een inventarisatie met preventieve partners, onderwijs en de sport-/cultuurverenigingen

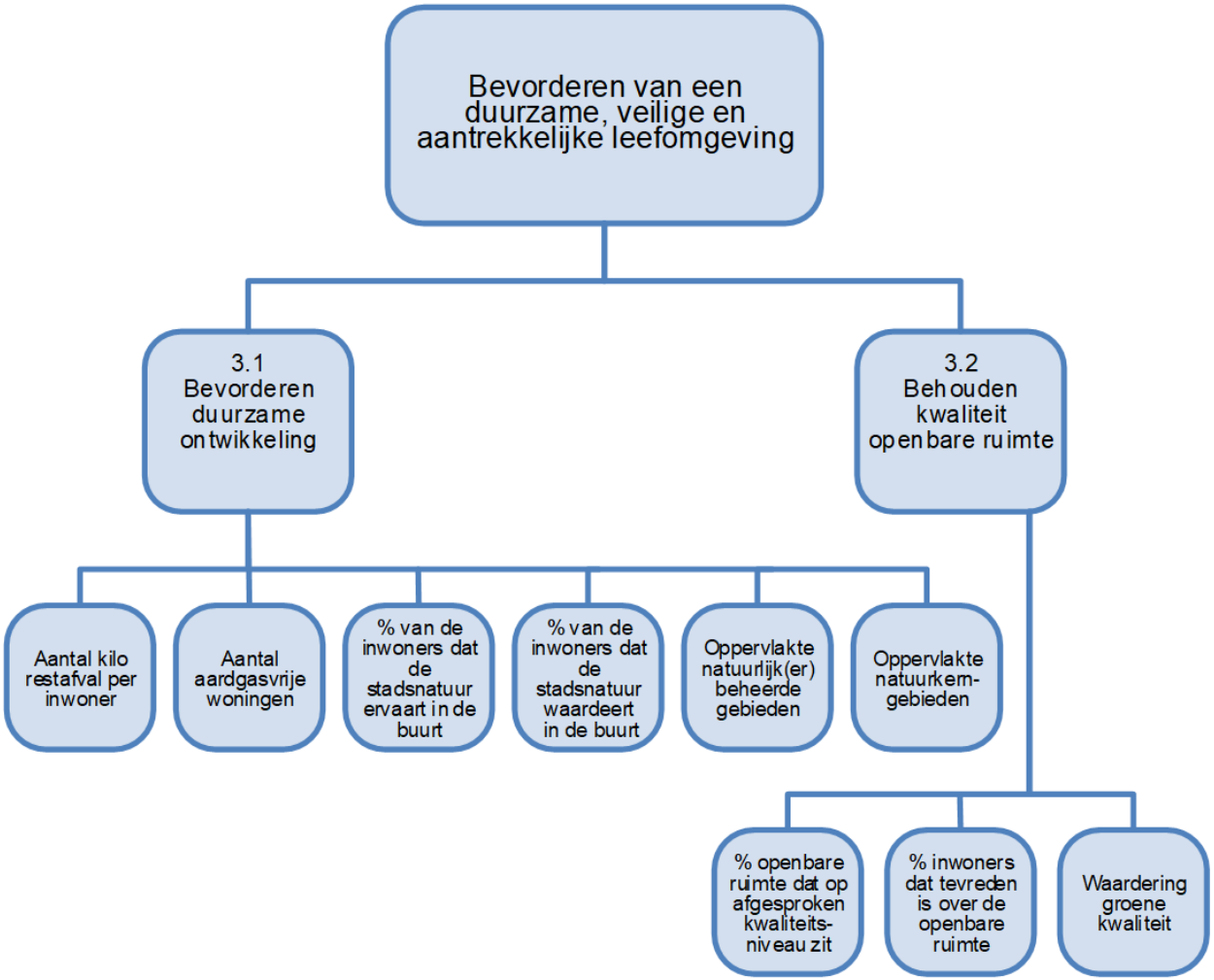
Draagt het college op:
• om samen met preventieve partners, het onderwijs en de sport-/ cultuurverenigingen te inventariseren waaraan het in onze stad ontbreekt voor onze jongeren
• de opbrengst van deze inventarisatie terug te koppelen naar de raad en daarvoor plannen in te dienen.

Stand van zaken:
Motie is in behandeling.

Waar staat je gemeente indicatoren

Hyperlinks naar dashboard ‘Waar staat je gemeente?’. Selecteer bij het eerste bezoek gemeente Zoetermeer
https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/Jeugd-en-jeugdhulpverlening/
https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/Gezondheid/
https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/

Programma 3 Leefbaarheid, duurzaam en groen



Maatschappelijk effect programma: Wat willen we bereiken?

Bevorderen van een duurzame, veilige en aantrekkelijke leefomgeving

Zoetermeer staat voor duurzaamheid en vindt natuur belangrijk. De bijbehorende inspanningen hebben vorm gekregen in Programma Duurzaam en Groen. Samen met inwoners, bedrijven, omgevingsdienst en woningcorporaties moeten meters worden gemaakt met de energietransitie (opwek stroom, energiebesparing én van het aardgas af). Deze transitie moet bijdragen aan bestaanszekerheid en energiearmoede tegengaan. Dit vraagt ook investeringen van eigenaar-bewoners in verduurzaming/woningverbetering van hun eigen woning. Dit soort investeringen vergroot de woonaantrekkelijkheid van de eigen woning én de verbinding van de huiseigenaar met de stad. Daarom stimuleren we deze investeringen.

Zoetermeer heeft veel groene gebieden met relatief hogere biodiversiteit dan omliggende gebieden. Voor de natuur (flora en fauna) hebben we daardoor een regiofunctie. In Zoetermeer gaan natuur en stedelijk samen, want groei van de biodiversiteit betekent een gezonde stad voor mens en dier. Zoetermeer is vanuit milieuperspectief een schone en prettige stad om in te leven.

Zoetermeer is een mooie stad, maar we moeten er wel aan blijven werken. Het onderhoud dat nodig is, is ook een kans om de kwaliteit van de openbare ruimte te verbeteren. Dit moet in samenhang met diverse maatschappelijke opgaven. Zo werken we samen aan een openbare ruimte waar iedereen zich thuis en welkom voelt. Samen met inwoners doen we wat nodig is voor een duurzame, veilige en aantrekkelijke leefomgeving.
Om met de (huishoudelijke) afvalinzameling richting de landelijke doelstelling te gaan, moet de hoeveelheid huishoudelijk restafval per inwoner omlaag gaan en het percentage dat gescheiden wordt omhoog. Zo wordt minder afval verbrand en meer gerecycled.

Speerpunten in 2023: Wat gaan we daarvoor doen?

1. Actualisatie van het programma Duurzaam & Groen Zoetermeer en start uitvoering duurzaamheidsfonds.
2. Werken aan het toekomstbestendig maken van de openbare ruimte door rekening te houden met klimaatverandering en te werken aan een hogere biodiversiteit.
3. Realiseren kwaliteitsverbetering op basis van de nieuwe kwaliteitsimpuls uit het coalitieakkoord, waarin voorrang wordt gegeven aan Meerzicht, Buytenwegh en Seghwaert.
4. Onderzoeken hoe planten en vervangen van bomen op voorstel van inwoners mogelijk is.
5. Communiceren over de meerwaarde van beter scheiden van afval, minder restafval.

Doelstellingen

Doelstelling 3.1 Bevorderen duurzame ontwikkeling

Het versnellen van de energietransitie en behoud en verbetering van groen en biodiversiteit zijn grote opgaven. Het programma Duurzaam en Groen Zoetermeer richt zich hierop. Voor Zoetermeer betekent dit concreet drie dingen. Ten eerste energiebesparing stimuleren, ten tweede de opwek van duurzame energie (met name zonnestroom) te stimuleren en ten derde en het gebruik van aardgas te vervangen door het gebruik van duurzame energie (energietransitie). Energiearmoede en dalende koopkracht in het algemeen maakt de aanpak nog urgenter.

Daarnaast streven we naar het verhogen van de waarde van het groen door het vergroten van de biodiversiteit, bijvoorbeeld door het maaibeheer verder aan te passen zodat de verschillende groengebieden de kans krijgen helemaal tot bloei te komen en meer te beleven valt in het groen.

Het programma wordt geactualiseerd aan het nieuwe collegeakkoord en Zoetermeer 2040. Ook start de inzet van het duurzaamheidsfonds.

De belangrijkste acties voor de energietransitie in 2023 zijn:

- uitvoering van kleine energiemaatregelen bij huishoudens met energiearmoede;
- ondersteuning van particuliere huiseigenaren (buurtinitiatieven, VvE's, individueel) met energiebesparing, opwek van stroom en aardgasvrije verwarming;
- het faciliteren en stimuleren van zonnecentrales op daken en langs infrastructuur;
- de gunning van een aardgasvrij energiesysteem voor 1100 woningen in Palenstein.

Het energieloket zorgt voor de onafhankelijke advisering en ondersteuning van particuliere huiseigenaren. Bij de plannen en acties wordt zoveel mogelijk wijkgericht met andere acties, projecten en programma's samengewerkt om synergie en efficiency te bevorderen.

De gemeente zal actief participeren en lobbyen binnen G40, VNG en Energy Cities voor het creëren van optimale condities op lokaal niveau voor de energietransitie. Daarnaast werken gemeenten nauw samen binnen de MRDH (metropoolregio Rotterdam / Den Haag) aan de uitvoering van de regionale energiestrategie Rotterdam Den Haag.

Door in te zetten op het verhogen van biodiversiteit en het verbeteren van de verbindingen tussen stad en land wordt de beleving van groen vergroot. Voor het optimaal inzetten van de middelen zoeken we samenwerking met de provincie, de regiogemeenten, de hoogheemraadschappen en de landschapstafel Duin, Horst en Weide en de gebiedstafel Buytenhout. Lokaal werken we samen met natuurverenigingen en ondernemers.

Doelen voor het huishoudelijk afval zijn verminderen van de hoeveelheid restafval en verhogen van het percentage gescheiden afvalstromen (en daarmee de recycling). Zoals de grafiek voor trendindicator 'aantal kilogram restafval per inwoner' toont, leidt het huidige "oude" afvalbeleid tot een beperkte daling van de hoeveelheid restafval. De Zoetermeerse doelstelling om elk jaar minder restafval ten opzichte van het voorgaande jaar te krijgen wordt meestal net gehaald. Voor het realiseren van (verdere) afvalreductie en afvalscheiding is afvalbeleid nodig. Omdat het afvalbeleidsplan uit 2020 n.a.v. het referendum in 2022 is ingetrokken, moet er nieuw beleid worden voorbereid. De eerste voorbereidingen hiervoor (te beginnen met een inwonerpeiling en een onderzoek naar na- en bronscheiding) zijn in 2022 getroffen. In 2023 wordt hieraan verder gewerkt.

Doelstelling 3.2 Behouden kwaliteit openbare ruimte

We werken aan schone, hele en veilige openbare ruimte. Kapitaalgoederen, zoals wegen, kunstwerken, groen en straatmeubilair, zijn belangrijk voor het gebruik en de waardering van de openbare ruimte. We werken aan een duurzame, aantrekkelijke en bereikbare openbare ruimte die bijdraagt aan de gezondheid van inwoners en hun betrokkenheid bij de stad. Het tijdig uitvoeren van klein (dagelijks) onderhoud, groot onderhoud en vervangingen in de openbare ruimte vermindert risico's, storingen, meldingen en klachten. Door monitoring en technische inspecties bepalen we het juiste moment voor maatregelen. Onderhoud en vervanging biedt kansen voor hergebruik van materialen.

Naast het benodigde onderhoud zijn er diverse uitdagingen om openbare ruimte ook in de toekomst goed te laten functioneren. Denk hierbij aan:
- de openbare ruimte geschikt maken voor het klimaat van de toekomst;
- de biodiversiteit (o.a. de hoeveelheid verschillende planten en dieren) verhogen. Dit is belangrijk voor een gezonde leefomgeving;
- de openbare ruimte moet blijven bijdragen aan de bereikbaarheid van de stad en plekken moeten toegankelijk zijn;
- een deel van de energietransitie (doelstelling 3.1) wordt in de buitenruimte gerealiseerd.

Door de verschillende belangen te wegen, geven we prioriteit aan de meest belangrijke en urgente investeringen. Bewoners worden direct betrokken bij de noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden in hun buurt. Samen behouden we de kwaliteit van de openbare ruimte. Zo zijn inwoners tevreden over de openbare ruimte en waarderen ze de groene kwaliteit.

Belangrijke acties voor de kwaliteit van de openbare ruimte in 2023:

- Een aantal belangrijke projecten waar verschillende onderdelen van de openbare ruimte in 2023 samen worden opgepakt, zijn:
  - Molenstraat e.o. – Complete herinrichting van Molenstraat en omgeving. Bomen zijn aangetast door essentaksterfte.
  - 1ste Stationsstraat – Dit is een volledige herinrichting van de weg, met extra aandacht voor de fietsveiligheid.
  - Satrezijde/Winkelcentrum de Leyens – Dit is een herinrichting van een parkeerterrein waarbij ook laad- en losproblemen van diverse supermarkten aangepakt worden.
  - Hoekerkade – Dit is een complete herinrichting van straatbeeld, inclusief bomen.
  - Louis Couperushove – Het vervangen van de openbare ruimte, inclusief kunstwerken.

- In het coalitieakkoord is afgesproken dat bestaande kwaliteitsverbeteringen (van het vorige college) worden voortgezet. Het betreft maatregelen om het aanzien van de openbare ruimte te verbeteren. Denk bijvoorbeeld aan:
  - Beeldkwaliteitsniveau B (in plaats van C) op bijvoorbeeld onkruidbeheersing en zwerfafval.
  - Het vaker maaien van de randen langs voet- en fietspaden.
  - Het ondersteunen van diverse initiatieven van inwoners om de openbare ruimte aantrekkelijker te maken.
  - Kleine aanpassingen in inrichting en onderhoud op zichtbare, intensief gebruikte plekken. Denk hier bijvoorbeeld aan het plaatsen en beheren van bloembakken.

- Het vormgeven, organiseren en uitvoeren van een kwaliteitsverbetering in de openbare ruimte krijgt een impuls vanuit het coalitieakkoord. Hierbij wordt voorrang wordt gegeven aan Meerzicht, Buytenwegh en Seghwaert.

- Aanbesteden en in gebruik nemen van diverse nieuwe contracten voor de uitvoering. Hieronder vallen onder andere de nieuwe onderhoudscontracten voor Centrum, Stadshart, Noordhove en de bedrijventerreinen en hoofdwegen.

Indicatoren, trendgrafieken en financiën

Doelstelling 3.1 Bevorderen duurzame ontwikkeling

Aantal aardgasvrije woningen
Aantal woningen zonder aardgasaansluiting. Een aardgasaansluiting kan individueel of collectief zijn (gestapelde bouw met gezamenlijke CV-installatie).

Bron: CBS Statline

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	4.100	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	4.400	4.700	5.100	5.500

Door geplande projecten en hogere gasprijzen voorzien wij komende jaren deze stijging.

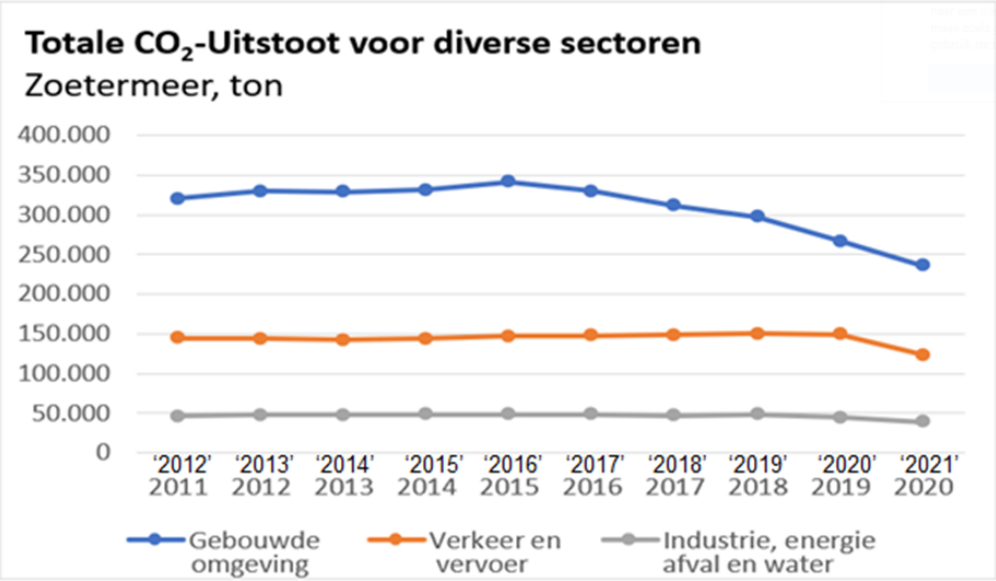
Totale CO2-uitstoot in de gemeente voor alle sectoren (in ton)
Bron: Landelijke klimaatmonitor

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	421.000	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	397.000	385.000	371.000	359.000

Besluitpunt 10 uit gewijzigde raadsbesluit programma D&G 2020-2023:
Bij de jaarrekening de volgende indicatoren en kengetallen op te nemen voor het thema - energietransitie:
- de totale CO2-uitstoot in de gemeente voor alle sectoren op basis van de landelijke klimaatmonitor, met als subindicatoren:
  i. CO2-uitstoot woningen;
  ii. CO2-uitstoot bedrijven;
- geïnstalleerd vermogen hernieuwbare energie in Zoetermeer (MW);
- aantal woningen die van het aardgas af zijn gehaald, per jaar op basis van een gemeentelijke monitor i.s.m. Stedin.

Dit betreft de uitstoot van de sectoren gebouwde omgeving (woningen en dienstverlening),verkeer en vervoer (incl. auto(snel)wegen)) en industrie/energie/afval/water. De gebouwde omgeving bestaat uit de sectoren Woningen, Commerciële dienstverlening en Publieke dienstverlening. Bij de gebouwde omgeving en industrie is een dalende trend ingezet. Dit is nog niet echt waarneembaar bij Verkeer en Vervoer, maar wel de verwachting dat dit komt door de verdere elektrificatie van het vervoer. De sterke afname die 2021 laat zien is veroorzaakt door de corona-lockdown.
NB: de data in de Klimaatmonitor lopen op dit onderdeel gemiddeld 1,5 jaar achter. Dit betekent dat de cijfers over jaar X in feite de gegevens van jaar X-1 betreffen.

Totale CO2-Uitstoot voor diverse sectoren

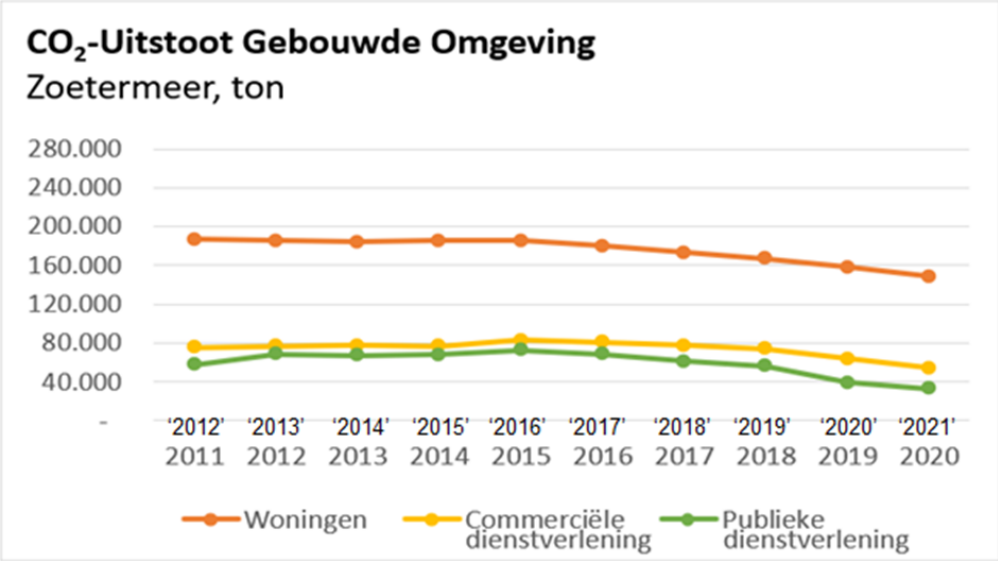


Totale CO2-uitstoot in de gemeente voor woningen (in ton)
Bron: Landelijke klimaatmonitor

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	149.000	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	137.000	131.000	125.000	120.000

Het gaat om de CO2 -uitstoot ten gevolge van het verbruik van aardgas en elektriciteit die geleverd is via het openbare net en het verbruik van stadswarmte in woningen. De trend over de laatste 5 jaar laat een afname zien die als het goed is doortrekt naar de toekomst. Hier is ook het landelijke en gemeentelijke beleid op gericht.
NB: de data in de Klimaatmonitor lopen op dit onderdeel gemiddeld 1,5 jaar achter. Dit betekent dat de cijfers over jaar X in feite de gegevens van jaar X-1 betreffen.

CO2-Uitstoot Gebouwde Omgeving



Totale CO2-uitstoot in de gemeente voor bedrijven (dienstverlening, geen industrie) (in ton)
Bron: Landelijke klimaatmonitor

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	88.000	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	80.500	76.500	73.000	69.500

Het gaat om de CO2 -uitstoot ten gevolge van het verbruik van aardgas en elektriciteit die geleverd is via het openbare net en het eventuele verbruik van stadswarmte in bedrijfsgebouwen. De trend over de laatste 5 jaar laat een afname zien die naar verwachting doortrekt naar de toekomst.
NB: de data in de Klimaatmonitor lopen op dit onderdeel gemiddeld 1,5 jaar achter. Dit betekent dat de cijfers over jaar X in feite de gegevens van jaar X-1 betreffen.

Geïnstalleerd vermogen in zonne- en windenergie in Megawatt (MW)
Bron: klimaatmonitor databank

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	50	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	69	85	103	120

In Zoetermeer is de hernieuwbaar opgewekte elektriciteit afkomstig van zonnepanelen en windmolens. Het opgestelde vermogen aan Het streven is om in 2030 149 GWh aan zonnestroom op te wekken, Daarvoor moet de oppervlakte zonnepanelen tot 2030 doorgroeien naar ongeveer 160MW. Met de gepresenteerde prognoses wordt dit doel gehaald.

% Van de inwoners dat de natuur ervaart in de buurt
Het percentage inwoners (respondenten Stadspeiling) dat natuur in hun eigen buurt ervaart. Onder stadsnatuur wordt het spontane planten en dierenleven in de stad verstaan.

Bron: Stadspeiling

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	87 %	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	87 %	87 %	87 %	87 %

We proberen het hoge percentage inwoners dat natuur in eigen buurt ervaart vast te houden.

% Van de inwoners dat stadsnatuur waardeert in de buurt
Het percentage inwoners (respondenten Stadspeiling) dat stadsnatuur in hun eigen buurt waardeert. Onder stadsnatuur wordt het spontane planten en dierenleven in de stad verstaan.

Bron: Stadspeiling

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	91 %	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	87 %	87 %	87 %	87 %

Er werd in 2021 iets hoger gescoord dan de doelstelling van 87%. We proberen de hoge waardering van inwoners vast te houden.

Oppervlakte natuurlijker beheerde gebieden (extra hectare)
Toename in hectare per jaar van gebieden (moerasparels, weidevogelreservaat) met betere omstandigheden voor de (toename van de) biodiversiteit na uitvoering van projecten uit het huidige programma Duurzaam & Groen Zoetermeer. In deze gebieden heeft veelal een aanpassing van inrichting plaatsgevonden en een structurele aanpassing in het beheer.

Bron: Groenkaart

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	1,2	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	19,3	0,0	0,0	0,0

Voor 2023 staat de oplevering moerasparels in de planning. Voor 2024 en verder zijn nog geen concreet uitgewerkte projecten. De actualisatie van het programma Duurzaam en Groen volgt.

Oppervlakte natuurkerngebieden (cumulatief ha)
Natuurkerngebieden (inclusief begrenzing) in het kader van de groenkaart van Zoetermeer.

Bron: CBS Statline

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	134	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	161	161	161	161

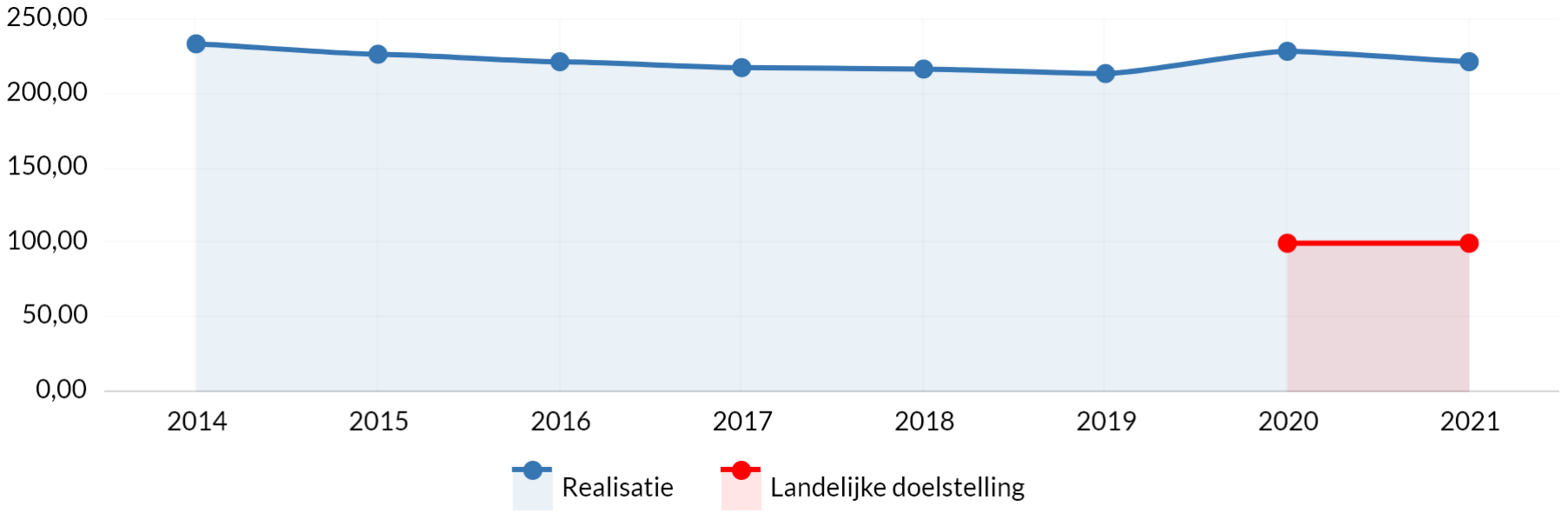
Het gaat om de totale oppervlakte van groengebieden met de status ‘natuurkerngebied’.
Deze indicator is nog deels in ontwikkeling (i.o.) doordat er voor de jaren 2023 en daarna nog geen projecten zijn gedefinieerd. Dan loopt het huidige programma Duurzaam & Groen Zoetermeer af. Nieuwe geactualiseerde programma Duurzaam & Groen 2023-2026 volgt.

CBS-Statline is vanaf 2022 de bron voor deze indicator. De verwachte jaarcijfers zijn hierop aangepast (opgehoogd, doordat we niet meer beperkt zijn tot alleen de bij de gemeente bekende projecten).
NB: deze CBS-data lopen gemiddeld 1,5 jaar achter. Dit betekent dat de cijfers over jaar X in feite de gegevens van jaar X-1 betreffen.

Aantal kilogram restafval per inwoner
Bron: Gemeentelijke database

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	222 jaarlijks minder	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	jaarlijks minder	jaarlijks minder	jaarlijks minder	jaarlijks minder

Trendgrafiek Aantal kilogram restafval per inwoner



Bron: Gemeentelijke database

Het huidige afvalbeleid heeft geleid tot een lichte daling van de hoeveelheid restafval (tot en met 2019) en lichte verhoging van het afvalscheidingspercentage. De stijging in 2020 van de hoeveelheid restafval heeft als oorzaak de corona pandemie. Door thuiswerken en webshop-aankopen is de hoeveelheid restafval gestegen. Thuiswerken en webshop-aankopen zal de hoeveelheid restafval blijven beïnvloeden. Doordat (nog) geen veranderingen in het afvalbeleid zijn doorgevoerd, is slechts een lichte daling van de hoeveelheid restafval te verwachten.

Financiën

Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Bevorderen duurzame ontwikkeling (3.1)	**3.289**	**3.544**	**3.510**	**3.493**	**3.492**

Onder dit product zijn voornamelijk de kosten van afvalinzameling en -verwerking (en handhaving) opgenomen en de daarbij behorende belastingopbrengsten (en overige opbrengsten afval). De afvalkostenheffing is vanaf 2023 hoger omdat vanaf dat jaar de bijdrage vanuit de voorziening vervalt. Daarnaast worden op dit product de reguliere milieutaken verantwoord. Via het collegeakkoord zijn de eerder incidenteel beschikbaar gestelde middelen voor Duurzaam en Groen structureel gemaakt. Voor het aardgasvrij maken in Palenstein is budget opgenomen (2022 € 3 mln., 2023 € 1 mln.). De aanleg wordt gedekt vanuit de in de brede bestemmingsreserve gestorte rijksbijdrage. Ook de uitgaven vanuit het Duurzaamheidsfonds verlopen via deze doelstelling.

Doelstelling 3.2 Behouden kwaliteit openbare ruimte

% Van de openbare ruimte dat op het afgesproken kwaliteitsniveau zit
Het jaargemiddelde van 4 quickscan-percentages. De kwaliteitsambities zijn per gebiedstype vastgesteld in de Nota Onderhoud Openbare Ruimte (beheervisie). Deze doelstelling is vertaald in onderhoudsbestekken en -contracten, waarmee onze aannemers werken.

Bron: Quickscan openbare ruimte

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	96 %	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	90 %	90 %	90 %	90 %

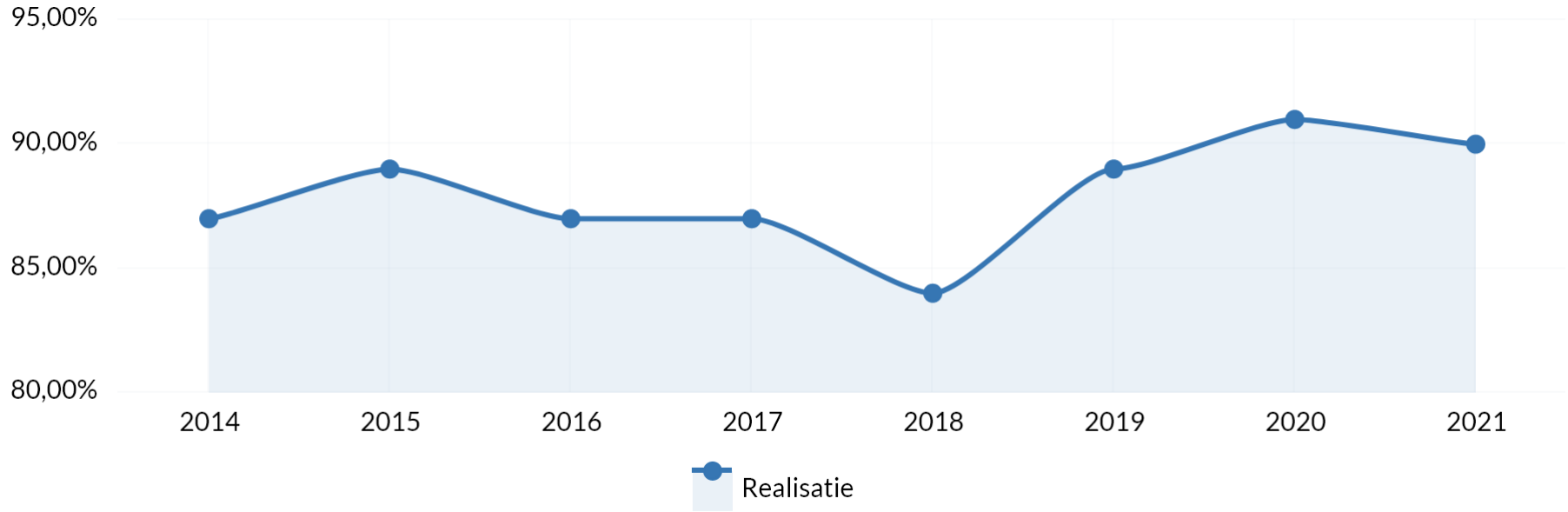
De Quickscan is een steekproefsgewijze toets per kwartaal van 170 plekken verspreid over 7 wijken in Zoetermeer. Hierin wordt de beeldkwaliteit gemeten en vergeleken met de doelstellingen (normen). Afwijking tot 10% onder de afgesproken norm zijn toegestaan, vandaar de 90% in de begrotingsreeks. Naast deze beeldkwaliteit wordt de technische toestand van objecten gemeten via inspecties per beheerdiscipline.

% Inwoners dat tevreden is over de openbare ruimte
Stadspeiling: waardering voor de aantrekkelijkheid van de directe woonomgeving rapportcijfer 6 of hoger.

Bron: Stadspeiling

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	90 %	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	85 %	85 %	85 %	85 %

Trendgrafiek % Inwoners dat tevreden is over de openbare ruimte
Stadspeiling: waardering voor de aantrekkelijkheid van de directe woonomgeving rapportcijfer 6 of hoger.



Bron: Stadspeiling

In de trendgrafiek is te zien dat het aandeel inwoners wat de openbare ruimte met een voldoende (6 of hoger) beoordeeld in het verleden is gezakt naar onder de 85%. Vanaf 2018 is geld vrijgemaakt voor maatregelen om het aanzien van de openbare ruimte te verbeteren. Hierna is het aandeel inwoners dat de openbare ruimte een voldoende geeft weer gestegen tot rond de 90%.

Waardering bewoners groene kwaliteit
Het rapportcijfer wat de inwoners (respondenten van de Stadspeiling) geven aan het buurt-, wijk,- stads- en regiogroen.

Bron: Stadspeiling

Type	2021	2022	2023	2024	2025
Realisatie	7,7	-	-	-	-
Begroting PB 2022	-	7,5	7,5	7,5	7,5

In de Stadspeiling wordt ook gevraagd welk rapportcijfer de inwoners geven aan het groen in de buurt, wijk, stad en regio. De indicator staat als ambitie op een 7,5.

Financiën

Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Behouden kwaliteit openbare ruimte (3.2)	**-24.903**	**-28.253**	**-28.531**	**-28.154**	**-28.203**

De kosten van deze doelstelling bestaan uit de budgetten voor het dagelijks, periodiek en groot onderhoud van de openbare ruimte (totaal ca. € 41 mln.). Hierop worden de inkomsten uit de rioolheffing, parkeren en overige opbrengsten (zoals opbrengst begrafenissen) totaal ca. € 13 mln. in mindering gebracht. De inkomsten uit parkeren zijn al een aantal jaar lager mede door de gevolgen van COVID-19.

Vanaf 2023 zien we een hoger negatief saldo bij deze doelstelling ten opzichte van eerder. Een aantal oorzaken:
- In het Coalitieakkoord 2023-2026:
  - Zijn structureel extra middelen toegekend ter verbetering van de kwaliteit van de openbare ruimte (€ 775.000) en bomen (€ 200.000).
  - Is voor de komende vier jaar een extra impuls van € 1.500.000 per jaar voor de openbare ruimte beschikbaar gesteld.
  - Is voor het vervangen van de bomen op voorstel van de bewoners is € 150.000 beschikbaar.
- In de Perspectiefnota 2023 (p40/41) zijn diverse incidentele en structurele hogere uitgaven aangekondigd, waarvan het inlopen van achterstanden op onderhoud kapitaalgoederen de belangrijkste is (zie ook raadsmemo achterstanden onderhoud kapitaalgoederen 2022-005908 van 25 januari 2022).

Risico's

In de begroting 2023 wordt rekening gehouden met prijsstijgingen (zie hoofdstuk Financiële Begroting). Er is een risico dat aanbestedingen niet lukken of duurder uitvallen vanwege hogere brand- en grondstofprijzen en gebrek aan personeel. Deze problematiek ertoe leiden dat werk niet kan worden weggezet (achterstanden in de programmering) of werk dat wel kan worden gedaan, duurder wordt. Bovendien bestaat de kans dat dit in bestaande contracten voor problemen in de uitvoering zorgt.
Hogere kosten voor brandstof en materiaal kan voor de eigen uitvoeringsdienst Afvalinzameling tot hogere kosten leiden dan begroot.

Beleidsperspectief

Beleidswijzigingen

Kwaliteit openbare ruimte en biodiversiteit
Deze budgetten waren eerst tijdelijk, maar nu structureel. Het betreft maatregelen om het aanzien van de openbare ruimte te verbeteren. Denk bijvoorbeeld aan:
- o Beeldkwaliteitsniveau B (in plaats van C) op bijvoorbeeld onkruidbeheersing en zwerfafval
- o Het vaker maaien van de randen langs voet- en fietspaden
- o Het ondersteunen van diverse initiatieven van inwoners om de openbare ruimte aantrekkelijker te maken
- o Kleine aanpassingen in inrichting en onderhoud op zichtbare, intensief gebruikte plekken. Denk hier bijvoorbeeld aan het plaatsen en beheren van bloembakken.

Bij de actualisatie van Programma Duurzaam en Groen zullen de maatregelen ten behoeve van groen en biodiversiteit worden uitgewerkt. In het coalitieakkoord worden extra middelen voorzien voor de uitstraling van de openbare ruimte. Dit wordt uitgewerkt in een effectief maatregelenpakket waarbij de uitstraling en beleving van de openbare ruimte verbetert. Hierbij ligt de focus op Meerzicht, Buytenwegh en Seghwaert. Ook voor andere, kleinere ambities uit het coalitieakkoord kunnen deze budgetten worden ingezet.

Tijdelijke openbare ruimte
Extra incidentele impuls voor het verhogen van de kwaliteit van de openbare ruimte

- Op basis van technische inspecties en risicoanalyse wordt het wegwerken van onderhoudsachterstanden geprioriteerd.
- In de wijken worden nieuwe speelplekken gerealiseerd. Daarnaast gaan we aan de slag met het maatschappelijke initiatief van het skatepark.
- Onderzocht wordt op aanpassingen van de huidige strategie rond laadpalen nodig is om elektrisch rijden te stimuleren

Bomencommissie
Het budget voor de externe onafhankelijke bomencommissie was eerst tijdelijk, maar is nu structureel. Het werk van de bomencommissie kan hierdoor worden voortgezet met de maatregelen die volgen uit overgenomen adviezen. In deze collegeperiode wordt ook gewerkt aan méér bomen in Zoetermeer. In de komende perspectiefnota stellen we voor deze ambitie een passende indicator voor, namelijk de door gemeente geregistreerde en beheerde bomen.

Bomen inclusief meer zeggenschap inwoners
We onderzoeken hoe de ambities uit het collegeakkoord binnen het huidige bomenbeleid (2020), mogelijk via een addendum, gerealiseerd kunnen worden.

Toekomstvisie winkelcentra en beter benutten bedrijventerreinen
We verbeteren de uitstraling van de openbare ruimte bij diverse wijkwinkelcentra en verouderde kantoor- en bedrijventerreinen. Dat doen we samen met de winkeliers en gebruikers in deze centra op basis van actieplannen en investeringsvoorstellen.

Duurzaamheid en energietransitie
In het coalitieakkoord worden extra middelen voorzien voor duurzaamheid en energietransitie. Bij de actualisatie van het programma Duurzaam en Groen

wordt dit uitgewerkt in concrete maatregelen. De focus bij de energietransitie ligt bij het verminderen van de energiearmoede en het verbeteren van de woonaantrekkelijkheid.

Afvalmaatregelen
Er wordt breed ingezet op communicatie over afvalinzameling door middel van een campagne. Hierin krijgen onder andere de inzameling van GFT (groente, fruit en tuinafval), papier en PBD (plastic verpakkingen, blik en drinkpakken) de aandacht. Ook vindt communicatie plaats over de verdere uitwerking van de uitkomsten van de bewonerspeiling afvalbeleid en het onderzoek naar bron- en nascheiding.

Bedragen x € 1.000

Nieuw beleid	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Kwaliteit openbare ruimte en biodiversiteit	1.275	1.275	1.275	1.275
Tijdelijke Openbare ruimte	1.500	1.500	1.500	1.500
Tijdelijke Openbare ruimte - Dekking Fonds Zoetermeer 2040	-1.500	-1.500	-1.500	-1.500
Bomencommissie	200	200	200	200
Bomen inclusief meer zeggenschap inwoners	150	150	150	150
Toekomstvisie winkelcentra en beter benutten bedrijventerreinen	100	100	0	0
Duurzaamheid en energietransitie	500	500	500	500
Afvalmaatregelen (zie ook overhead)	107	77	0	0
Dekking afvalmaatregelen vanuit afvalstoffenheffing	-120	-90	0	0
Saldo	**2.212**	**2.212**	**2.125**	**2.125**

Financieel samengevat: Wat mag het kosten?
Het budget voor Leefbaarheid, duurzaam en groen wordt onder andere ingezet voor het bevorderen duurzame ontwikkeling en afvalinzameling (doelstelling 3.1) en het behouden van de kwaliteit van de openbare ruimte (doelstelling 3.2) zoals het dagelijks beheer en klein en groot onderhoud van de openbare ruimte en het beheer en exploitatie van de begraafplaats en de fietsenstallingen.

Bedragen x €1.000

Programma 3. Leefbaarheid, duurzaam en groen	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Baten	29.905	42.050	34.900	31.939	31.852	31.852
Lasten	-50.052	-63.663	-59.609	-56.961	-56.513	-56.563
Resultaat	**-20.147**	**-21.614**	**-24.709**	**-25.022**	**-24.661**	**-24.711**

Aangenomen moties voorjaarsdebat

Motie 2206-69 Buitengym

Verzoekt het college:
- om in de begroting geld op te nemen om meer buitengymplekken te realiseren, met name ín buurten die achteruit gaan, waaronder hoogbouwbuurten, en in het Westerpark.

Stand van zaken:
Het college ziet mogelijkheden voor het realiseren van een aantal buitengymplekken (met fitnesstoestellen). De aanlegkosten zullen afhankelijk van het aantal en soort toestellen gemiddeld € 60.000 per locatie bedragen. De structurele kosten bedragen € 2.000 per jaar per speelplek voor veiligheidsinspecties, reparaties en verzorgend onderhoud.

Motie 2206-67 Met de fiets naar het park

Verzoekt het college:
Bij alle met de fiets bereikbare parken en natuurgebieden, inclusief de natuurtuin, voorzieningen aan te brengen voor het stallen van fietsen, liefst met natuurlijke materialen.

Stand van zaken:
Het college wil uiterlijk volgend voorjaar fietsenstalling realiseren. Wat betreft materiaalkeuze wordt ook rekening gehouden met onderhoudskosten op langere termijn.

Motie 2206-65 (kleine) duurzame huisaanpassingen

Verzoekt het college:
mogelijkheden te onderzoeken om huiseigenaren te ondersteunen die met deze landelijke regelingen niet geholpen zijn of er niet voor in aanmerking komen hierbij renteloze (en revolverend) leningen mee te nemen als optie, de raad hierover te rapporteren voor het begrotingsdebat.

Stand van zaken:
Hierover wordt de raad gerapporteerd voor het begrotingsdebat van 2023.

Motie 2206-62 Kwalitatieve bomen!

Verzoekt het college:
- In Zoetermeer het uitgangspunt te hanteren dat bij vervanging van bomen er bomen van eenzelfde categorie worden teruggeplaatst, tenzij er zwaarwegende redenen (substantiële overlast, gevaar of groter belang) zijn.
- Indien er toch een kleinere categorie boom teruggeplaatst wordt dan te bekijken of er dan elders in de wijk een boom van groter formaat geplaatst kan

worden of dat er meerdere kleinere bomen geplaatst kunnen worden.
- Dit bij toekomstig bomenbeleid te verankeren.

Stand van zaken:
Motie wordt meegenomen in het traject om de bomenambities van college te realiseren.

Motie 2206-42 Bestrijden van ratten

Verzoekt het college om:
- Zich te verdiepen of deze manier van bestrijden mogelijk is in Zoetermeer.
- Een terugkoppeling te geven voor het najaarsdebat van 2022.

Stand van zaken:
Hierover is teruggekoppeld voor het najaarsdebat van 2022.

Motie 2206-41A Digitaal overzicht milieueilanden

Verzoekt het college om:
• Op de website van de gemeente Zoetermeer "Milieueiland adopteren" een link te plaatsen naar een overzichtskaart met de (nog) te adopteren milieueilanden.
• Dit nog voor het najaarsdebat van 2022 te realiseren.

Stand van zaken:
Hierover is teruggekoppeld voor het najaarsdebat van 2022.

Motie 2206-22 Paadjes voor de Plas van Poot

Verzoekt het college om:
- Een bedrag van € 10.000 euro ter beschikking te stellen voor de aanleg/verbetering van de twee stukjes wandelpad en een bord en dit als gemeente in orde te laten maken.
- Dit bedrag te dekken uit het Potje van de Raad.

Stand van zaken:
Mogelijkheden en bijbehorende kosten worden in beeld gebracht.

Motie 2206-19 Polderama II

Verzoekt het college:
1. opnieuw contact te zoeken met de partijen die eerder zijn benaderd, en samen met hen te komen tot een haalbaar voorstel voor een mooi toeristisch informatiepunt waarin de geschiedenis en de ontwikkeling van de Nieuwe Driemanspolder kan worden getoond,
2. dit voorstel aan de raad aan te bieden voor het najaarsdebat in 2023.

Stand van zaken:
Het college bestudeert een aantal mogelijkheden en biedt de raad voor het najaarsdebat in 2023 een voorstel aan.

Motie 2206-17 Pictogrammen op speelplaatsen

Verzoekt het college:
1. te regelen dat bij elke speeltuin een stevig bord met plaatjes (pictogrammen) wordt geplaatst,
2. te overleggen met scholen of het zinnig is om dit ook op de speelplaatsen bij scholen te doen,
3. hierover voor het najaarsdebat In 2022 aan de raad terug te koppelen.

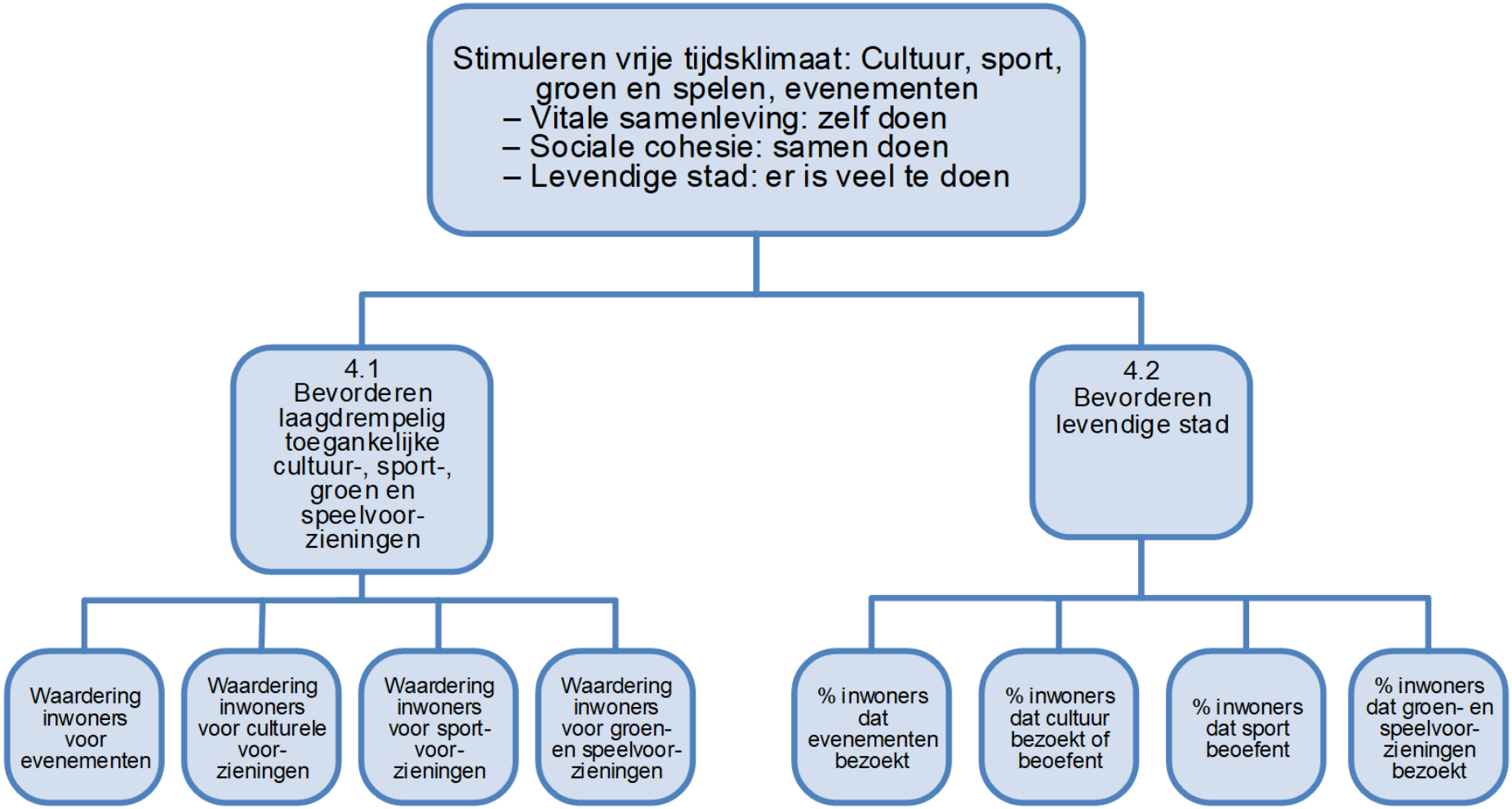
Stand van zaken:
Zoals in de voorjaarsnota besproken, realiseert het college een proefbord bij Stadsboerderij het Buitenbeest. Na een proefperiode volgt aan de hand van een evaluatie wel of niet een voorstel om een dergelijk bord breder te realiseren en/of aan te bieden.

Waar staat je gemeente indicatoren

Hyperlinks naar dashboard ‘Waar staat je gemeente?’. Selecteer bij het eerste bezoek gemeente Zoetermeer

https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/duurzame-leefomgeving/
https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/Energietransitie/
https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/

Programma 4 Vrije tijd



Maatschappelijk effect programma: Wat willen we bereiken?

Stimuleren vrijetijdsklimaat: kunst en cultuur, sport, groen en spelen, evenementen

Afgelopen jaren is – mede door corona - steeds duidelijker geworden hoe belangrijk een goed vrijetijdsklimaat is. Een sterke vrijetijdssector en een breed aanbod aan sportieve, culturele en groene (speel)mogelijkheden helpen onze stad om zich positief te ontwikkelen. Het helpt onze inwoners bij hun persoonlijke ontwikkeling, hun gezondheid en plezier in hun dagelijks leven. En het draagt bij aan de leefbaarheid en woonaantrekkelijkheid van onze stad. Door het inzetten van zowel grootschalige stadsbrede als kleinschalige lokale activiteiten inspireren we onze inwoners en maken we hen enthousiast om actief mee te doen. De combinatiefunctionarissen, de vele sport- en cultuuraanbieders, de bijbehorende accommodaties en speelvoorzieningen en de stadsboerderijen en schooltuinen vormen de schakel om de inwoners van Zoetermeer in beweging te krijgen en te houden en een fijn leven te leiden.

Binnen het vrijetijdsklimaat zijn er twee zaken die een grote invloed kunnen hebben op vrijetijdssetor; de energiecrisis en de mogelijke opleving van COVID-19. Hoge energielasten kunnen sport en cultuurinstellingen, zowel commercieel als maatschappelijk, raken en schaden. Daarnaast is onduidelijk hoe COVID-19 zich ontwikkelt en welke invloed bijvoorbeeld een mogelijke nieuwe lockdown heeft op de vrijetijdssector. Beide ontwikkelingen kunnen een grote invloed hebben op de maatschappelijke effecten van programma 4.

De afgelopen jaren heeft goed laten zien dat de vrijetijdssector flexibel is en in staat om zich snel en adequaat aan te passen aan de nieuwe situaties en onzekerheden. Mede daarom wordt vooralsnog voortgebouwd op het bestaande beleid en geanticipeerd op nieuwe ontwikkelingen.

Speerpunten in 2023: Wat gaan we daarvoor doen?

- Infrastructuur voor vrijetijdsbesteding in de stad laten meegroeien met het inwoneraantal.
- Fysieke toegankelijkheid voorzieningen voor iedereen.
- Nieuwbouw voor poppodium Boerderij.
- Nieuw onderkomen Nationaal Videogame Museum.
- Openhouden vestiging bibliotheek Oosterheem.
- Zoetermeers erfgoed op nieuwe locatie onderbrengen.
- Onderzoeken hoe de zwemvaardigheid van kinderen kan worden verbeterd.
- Voldoende toezicht op de stads en speelboerderijen.
- Verbeteren van de reputatie van Zoetermeer als woon-, werk-, vrijetijds- en studiestad.

Doelstellingen

Doelstelling 4.1 Bevorderen laagdrempelig toegankelijke cultuur-, sport-, groen- en speelvoorzieningen

Sporten, spelen, cultuur beoefenen en groen beleven helpen onze inwoners bij hun persoonlijke ontwikkeling en zijn belangrijk voor de mentale en lichamelijke weerbaarheid. Sterke aanbieders van vrijetijdsbesteding en goede (openbare) culturele voorzieningen, sportaccommodaties en groen- en speelvoorzieningen dragen hier positief aan bij. Door COVID-19 kampt de vrijetijdssector nog met achterblijvende bezoekersaantallen. Onzekerheid of de pandemie mogelijk weer oplaait zet een rem op het herstel. De uitdaging is om de vrijetijdsinfrastructuur weer gezond te maken en mee te laten groeien met het groeiend aantal inwoners.

In 2023 zal naar verwachting nog voldoende budget zijn om amateurverenigingen (sport, cultuur en welzijn) te ondersteunen bij investeringsaanvragen. Ook blijkt uit een inventarisatie grote behoefte te zijn aan broedplaatsen voor culturele makers om zich te ontwikkelen en te profileren. Daarom onderzoeken we hoe – tijdelijk of structureel – een culturele invulling kan worden gegeven aan leegstaande panden.

We voeren samen met de culturele sector de uitvoeringsagenda van de Cultuurvisie 2030 uit. We zorgen er hiermee voor dat bewoners in hun eigen stad en buurt meer cultuur zien en aan culturele activiteiten mee kunnen doen. De culturele basisinstellingen die samen de basisinfrastructuur vormen, zijn nu vooral in de binnenstad te vinden. Onder meer samenwerkingsverband Wijck biedt steeds meer cultuur in de wijken aan: dicht(er) bij huis en op de wensen van bewoners afgestemd. De bibliotheek krijgt een jaar extra de tijd om wijkvestiging Oosterheem om te vormen naar een kleine versie van het forum, zoals zij al doen met wijkvestiging Rokkeveen. En voor Poppodium Boerderij starten we snel met de initiatieffase van het project voor de toekomstige nieuwbouw. Naast meerjarige subsidie voor de culturele basisinfrastructuur, krijgt dit jaar een aantal kleinere culturele organisaties subsidie voor hun jaarprogramma en is er ruimte voor subsidie aan eenmalige projecten. In 2023 werken we het besluit om de subsidie aan Museum De Voorde stop te zetten nader uit. Het Zoetermeerse erfgoed en de cultuureducatie krijgen een plek elders in de stad, in combinatie met de mogelijkheid tot (tijdelijke) tentoonstellingen. Het Nationaal Videogame Museum (NVGM) heeft de potentie om als museum door te groeien tot een nationale speler. Samen zoeken we een nieuwe locatie in de binnenstad. Het openbaar gebied houden we uitdagend en aantrekkelijk door het plaatsen van kunst bij het nieuwe zwembad, de Balijhoeve, in het Centraal Park en in de wijk Palenstein. Ontworpen en uitgevoerd door professionele kunstenaars, in participatie met gebruikers en inwoners.

In 2023 is het nieuwe zwembad in het Van Tuylpark klaar. Dan is de uitbreiding van zwemwater voor zwemverenigingen een feit en kan Zoetermeer weer recreatief zwemmen. Het project om gezamenlijk met FC Zoetermeer een nieuwe clubaccommodatie te bouwen, wordt verder opgepakt en uitgevoerd. In 2023 wordt samen met de Krajicek Foundation, de Kraijcek Playground in Meerzicht verbeterd. Er volgt een voorstel voor het bouwen van een sporthal aan het Van Doorneplantsoen en een sportzaal in de wijk Seghwaert. Verder komt er een voorstel over de huisvesting van de schietsportvereniging (zie ook onder moties).

Doelstelling 4.2 Bevorderen levendige stad

In 2022 is de uitvoeringsagenda uit de Cultuurvisie 2030 samen met de culturele sector verder uitgewerkt. De afspraken in deze agenda zijn leidend voor de ontwikkelingen van de cultuursector. Zowel het amateurcircuit als de professionele sector moeten goed functioneren en met elkaar zijn verbonden. Dit (in)formele netwerk tussen culturele partners gaan we helpen versterken, mede door het bedrijfsleven en partners in het sociaal domein te betrekken.

De combinatiefunctionarissen vormen een belangrijke schakel tussen de inwoners, de sportaanbieders en andere (welzijns)organisaties. Zij staan dichtbij de inwoners en weten de weg binnen de gemeente te bewandelen. Het Sportloket is daarbij het centrale punt voor alle contacten van en naar sportaanbieders. We willen de zwemvaardigheid voor ieder kind verbeteren en het behalen van een zwemdiploma A voor ieder kind mogelijk maken. In 2023 starten we met het onderzoek naar de invulling en brengen we de kosten in beeld. Gemeente Zoetermeer zal de regeling van het Nationaal Sportakkoord volgen en samen met de partners voortzetten in het Zoetermeerse Sportakkoord. In 2022 (en 2023) zijn middelen ontvangen vanuit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) voor extra activiteiten en inzet van combinatiefunctionarissen voor school- en naschoolse activiteiten. Dit heeft als doel COVID-19 achterstanden in te halen.

De stadsboerderijen zijn populairder dan ooit tevoren en hebben een belangrijke rol bij het promoten en stimuleren van thema's als duurzaamheid en positieve gezondheid. Mede daarom worden ze versterkt met een extra FTE om toezicht en begeleiding te kunnen waarborgen. Ook vanuit het National Programma Onderwijs zijn middelen beschikbaar gesteld om duurzaamheid, klimaat en flora en fauna op en rondom de scholen meer aandacht te geven. Activiteiten op het gebied van groen, spelen en leren stimuleren een actieve houding bij inwoners, door zelf met de voeten in de klei te staan. Samen met externe partners worden laagdrempelige, activiteiten georganiseerd rondom de thema's (Zoetermeerse) flora en fauna, klimaat, duurzaamheid en positieve gezondheid.

Na de viering van de 60ste verjaardag van de New Town Zoetermeer brengen we het erfgoed van de groeikern blijvend onder de aandacht op een vaste plek in de binnenstad. Voor cultuurhistorie ligt in 2023 de focus op de aanwijzing van nieuwe gemeentelijke monumenten uit de periode 1945-1990, het opstellen van de kerkenvisie en van de cultuurhistorische waardenkaart (conform motie 2106-36). Dit doen we in samenwerking met partners Historisch Genootschap Oud Soetermeer (HGOS), Schatbewakers en Architectuurpunt en voor de kerkenvisie ook met het Beraad van Kerken.

Citymarketing positioneert Zoetermeer als aantrekkelijke stad voor inwoners, ondernemers, studenten en bezoekers. Evenementen zijn belangrijk voor de identiteit van de stad en dragen bij aan de positionering zowel in de regio als landelijk. Extra budget geeft ruimte om goede evenementen terugkerend voor iedereen in Zoetermeer te laten plaatsvinden. Die vergroten de sociale cohesie en stimuleren tevens diverse partners in de stad tot samenwerking.

Indicatoren, trendgrafieken en financiën

Doelstelling 4.1 Bevorderen laagdrempelig toegankelijke cultuur-, sport-, groen- en speelvoorzieningen

Waardering inwoners voor evenementen
Som van de (gewogen naar aantal respondenten) gemiddelde rapportcijfers van de respondenten van de Stadspeiling voor grootschalige evenementen en kleinschalige evenementen gedeeld door 2.

Bron: Stadspeiling

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	0,0	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	7,8	7,9	7,9	7,9

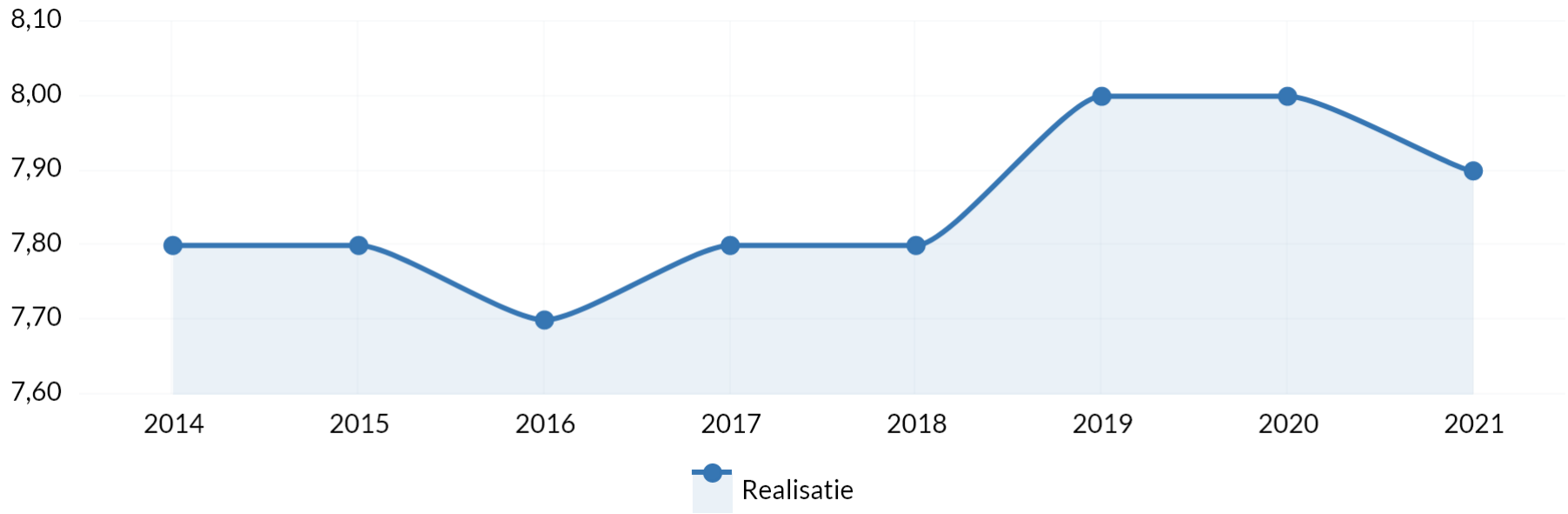
Zowel in de Stadspeiling 2020 als in de Stadspeiling 2021 is vanwege de COVID-19-maatregelen niet gevraagd naar bezoek en waardering van evenementen. Wel is gevraagd naar bezoek en waardering van de CultuurWinter en CultuurZomer 2021. De waardering voor de CultuurWinter is een 7,3 (n = 63). De waardering voor de CultuurZomer is een 7,4 (n = 69).

Waardering inwoners voor culturele voorzieningen
Som van de (gewogen naar aantal respondenten) gemiddelde rapportcijfers van de respondenten van de Stadspeiling voor het Stadsmuseum, het CKC, de bibliotheek, het Stadstheater, Cultuurpodium de boerderij, het laatste bezochte festival/grootschalig evenement, het Filmhuis en Terra gedeeld door 8.

Bron: Stadspeiling

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	7,9	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	7,9	7,9	7,9	7,9

Trendgrafiek Waardering inwoners voor culturele voorzieningen
Som van de (gewogen naar aantal respondenten) gemiddelde rapportcijfers van de respondenten van de Stadspeiling voor het Stadsmuseum, het CKC, de bibliotheek, het Stadstheater, Cultuurpodium de boerderij, het laatste bezochte festival/grootschalig evenement, het Filmhuis en Terra gedeeld door 8.



Bron: Stadspeiling

Waardering inwoners voor sportvoorzieningen
Som van de gemiddelde rapportcijfers van de respondenten van de Stadspeiling voor binnensportvoorzieningen, buitensportvoorzieningen, zwembaden, commerciële sportvoorzieningen en sportverenigingen gedeeld door 5.

Bron: Stadspeiling

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	6,6	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	7,2	7,2	7,2	7,2

Waardering inwoners voor groen- en speelvoorzieningen

Bron: Stadspeiling

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	8,0	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	7,5	7,5	7,5	7,5

Het gemiddelde rapportcijfer van de respondenten van de Stadspeiling voor groen- en speelvoorzieningen.

Financiën

Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Bevorderen laagdrempelig toegankelijke culturele en sportvoorzieningen (4.1)	**-10.453**	**-13.575**	**-12.767**	**-12.844**	**-13.585**

Met het budget bekostigen we de meerjarige subsidiëring van de culturele basisvoorzieningen. Ook kleinere culturele instellingen krijgen uit dit budget een jaarsubsidie. Op aanvraag worden kleine incidentele subsidies verstrekt voor eenmalige culturele projecten. Ook betalen we uit dit budget de exploitatie van onze voorzieningen voor natuur- en milieueducatie (de drie stadsboerderijen, de speelboerderij en de wijktuinen), de sport- en welzijnsaccommodaties. De verschillen tussen opeenvolgende jaren ontstaan door de eenmalige transitiekosten voor afbouw subsidie Museum De Voorde van € 1,5 mln in 2023 en door de stijging van de exploitatiekosten van de accommodaties.

Doelstelling 4.2 Bevorderen levendige stad

% Inwoners dat evenementen bezoekt
% respondenten van de Stadspeiling dat grootschalige evenementen en/of kleinschalige evenementen bezoekt.

Bron: Stadspeiling

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	0 %	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	42 %	42 %	42 %	42 %

% Inwoners dat cultuur bezoekt of beoefent
% respondenten van de Stadspeiling dat een culturele voorziening heeft bezocht of dat een eigen culturele activiteit heeft beoefend.

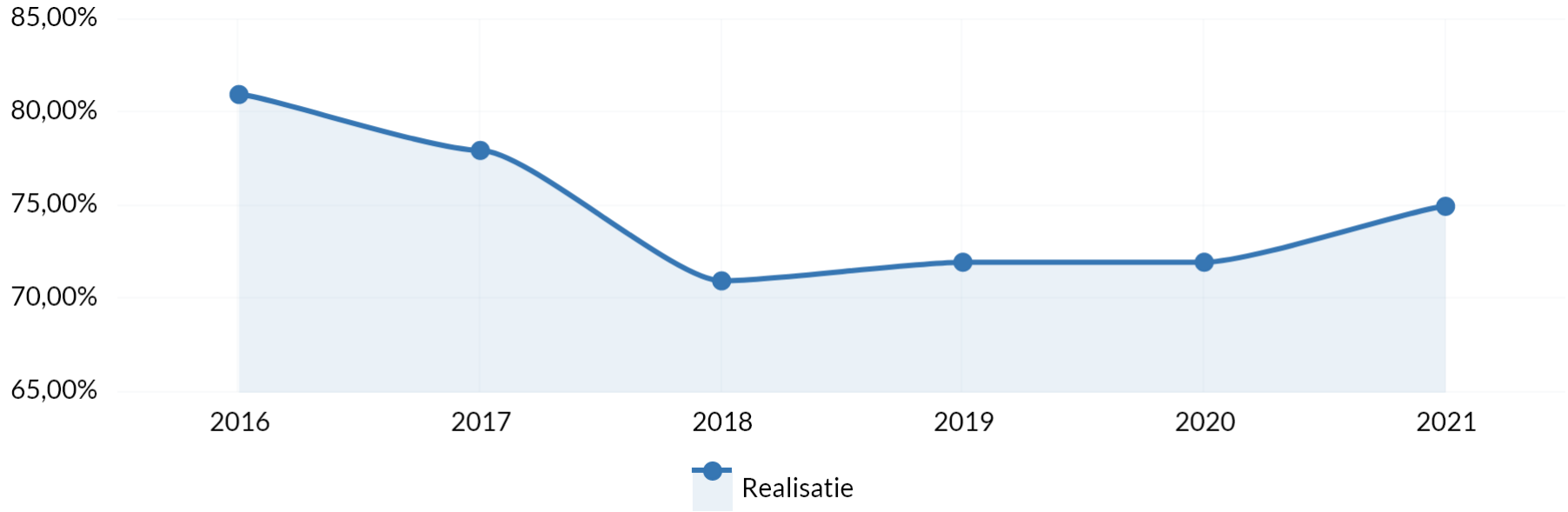
Bron: Stadspeiling

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	74 %	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	84 %	84 %	84 %	84 %

% Inwoners dat sport beoefent
Bron: Stadspeiling

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	75 %	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	72 %	72 %	72 %	72 %

Trendgrafiek % Inwoners dat sport beoefent



Bron: Stadspeiling

% Inwoners dat groen- en speelvoorzieningen bezoekt
% respondenten van de Stadspeiling dat groen- en speelvoorzieningen bezoekt.

Bron: Stadspeiling

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	26 %	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	45 %	45 %	45 %	45 %

Financien
Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Bevorderen levendige stad (4.2)	**-5.918**	**-6.130**	**-6.099**	**-6.072**	**-6.072**

Met het budget bekostigen we sport- , spel- en vrijetijdsontwikkeling, amateurkunst en cultuureducatie, het Centrum voor Kunst en Cultuur (CKC), het onderhoud van beeldende kunst in de openbare ruimte, evenementen en het monumentenbeleid. De verschillen tussen opeenvolgende jaren ontstaan door iets lagere budgetten voor onderhoud beeldende kunst en personeelskosten voor monumentenzorg.

Risico's

Er is mogelijk een risico door de inflatie en stijgende energiekosten. Hier is op dit moment nog onvoldoende zicht op.

Beleidsperspectief

Beleidswijzigingen

Wijkvestiging Oosterheem: openhouden bibliotheek
Het doel is om de bibliotheekwijkvestigingen Rokkeveen en Oosterheem open te houden. Om de bezuinigingstaakstelling in het kader van Ombuigen en Vernieuwen alsnog te realiseren, worden beide vestigingen verbouwd na akkoord op de plannen. Voor behoud van de wijkvestiging Oosterheem is vanuit het Coalitieakkoord 2022-2026 in 2023 € 400.000 beschikbaar gesteld.

Toegankelijkheid Stadstheater
Binnen de doelstelling ‘Fysieke toegankelijkheid voor iedereen’ wordt onderzocht wat er nodig is en wat het kost om het Stadstheater beter toegankelijk te maken.

Sportaccommodaties: meegroeien met de stad (investering € 40,8 mln.)
Uit eerdere capaciteitsonderzoeken bleek dat Zoetermeer een tekort heeft aan binnensportvoorzieningen voor wedstrijd- en verenigingssport. Als de stad groeit, neemt dit tekort toe en komt er ook meer behoefte aan buitensportaccommodaties. Het Coalitieakkoord 2022-2026 houdt rekening met extra middelen om de sportaccommodaties mee te laten groeien met de stad. Er wordt een investeringsagenda opgesteld om invulling te geven aan dit nieuwe beleid.

Stimuleren ieder kind een zwemdiploma A
We streven ernaar dat ieder kind tenminste zwemdiploma A kan halen. In 2023 onderzoeken we wat we moeten doen om deze ambitie waar te maken en wat dat zal kosten.

Museum De Voorde: stopzetten subsidierelatie en frictiekosten
Het voornemen is om de subsidierelatie met Museum De Voorde stop te zetten. Dit brengt eenmalig frictiekosten met zich mee, geschat op € 1.500.000.

Vanaf 2024 wordt hiermee een structurele besparing ad € 692.000 gerealiseerd. Dit budget wordt gebruikt om het Zoetermeerse erfgoed, cultuureducatie en het Nationaal Videogame Museum te financieren.

Zoetermeers erfgoed: onderzoek locatie en subsidie
Het Zoetermeerse erfgoed en de cultuureducatie moeten een plek elders in de stad krijgen. In 2022 wordt onderzocht hoe dit kan worden gerealiseerd. Vanaf 2024 wordt hiervoor € 175.000 gereserveerd.

Nationaal videogame museum
Het Nationaal Videogame Museum (NVGM) heeft veel potentie en past bij het profiel van onze stad. Het NVGM wordt vanaf 2023 structureel gesubsidieerd. Hiervoor is in 2023 € 300.000 gereserveerd en vanaf 2024 € 550.000. Daarnaast helpt de gemeente met het zoeken naar een nieuwe locatie in de Binnenstad.

Nieuwbouw Cultuurpodium Boerderij/nieuwbouw investering € 26,2 mln.
Het doel is om een nieuwe locatie te bouwen voor het poppodium Boerderij, inclusief CASA, naast de huidige locatie. Dit project wordt zo snel mogelijk opgestart.

Extra toezicht/begeleiding speel- en stadsboerderijen
Door de gestegen populariteit van de stadsboerderijen is er behoefte aan extra begeleiding en toezicht. Vanaf 2023 is een extra formatie toegekend.

Evenementen
Er is extra structureel geld toegekend vanwege een wijziging in de beoordeling en toekenning. Aanvragers kunnen een hoger bedrag aanvragen (namelijk 50%) voor financiële ondersteuning. Daarvoor diende het budget te worden verhoogd.

Bedragen x € 1.000

Nieuw beleid	2023	2024	2025	2026
Wijkvestiging Oosterheem: openhouden bibliotheek	250	0	0	0
Uitstel maatregel Ombuigen en vernieuwen wijkvestiging Oosterheem	150	0	0	0
Sportaccommodaties: meegroeien met de stad (investering € 40,8 mln.)	0	1.255	1.255	2.000
Museum De Voorde: frictiekosten stopzetten subsidierelatie	1.500	0	0	0
Stopzetten subsidierelatie De Voorde	0	-692	-692	-692
Zoetermeers erfgoed subsidie	0	175	175	175
Nationaal videogame museum	300	550	550	550
Nieuwbouw Cultuurpodium Boerderij/nieuwbouw investering € 26,2 mln.	0	0	0	-417
Boerderij Budget in begroting	0	0	0	417
Extra toezicht/begeleiding speel- en stadsboerderijen (zie ook overhead)	62	62	62	62
Evenementen	250	250	250	250
Saldo	**2.512**	**1.600**	**1.600**	**2.345**

Financieel samengevat: Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Programma 4. Vrije tijd	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Baten	7.927	11.323	9.940	9.618	9.549	9.539
Lasten	-25.126	-27.694	-29.645	-28.483	-28.466	-29.196
Resultaat	**-17.199**	**-16.371**	**-19.705**	**-18.866**	**-18.917**	**-19.658**

Aangenomen moties voorjaarsdebat

Motie 2206-49A Huisvesting Schietsportverenigingen

Verzoekt het college om:

- Met een voorstel naar de Raad te komen waarin de huidige locatie wordt hersteld of een nieuwe locatie en voorziening voor de schietsportvereniging is opgenomen.
- Het voorstel zowel een variant met 25150 meter baan als ook een variant met 100 meter baan is opgenomen zodat beiden varianten kunnen worden afgewogen.
- Met in het vizier de schietsportvereniging voor Zoetermeer te behouden.

- Dit het eerste kwartaal 2023 aan de raad te sturen.

Stand van zaken:
Er is contact met de schietsportvereniging en er wordt gewerkt aan een raadsvoorstel over de huisvesting, dat conform de motie in het eerste kwartaal van 2023 aan de raad wordt gestuurd.

Motie 2206-27 Instandhouding Biebs op School

Verzoekt het college om:

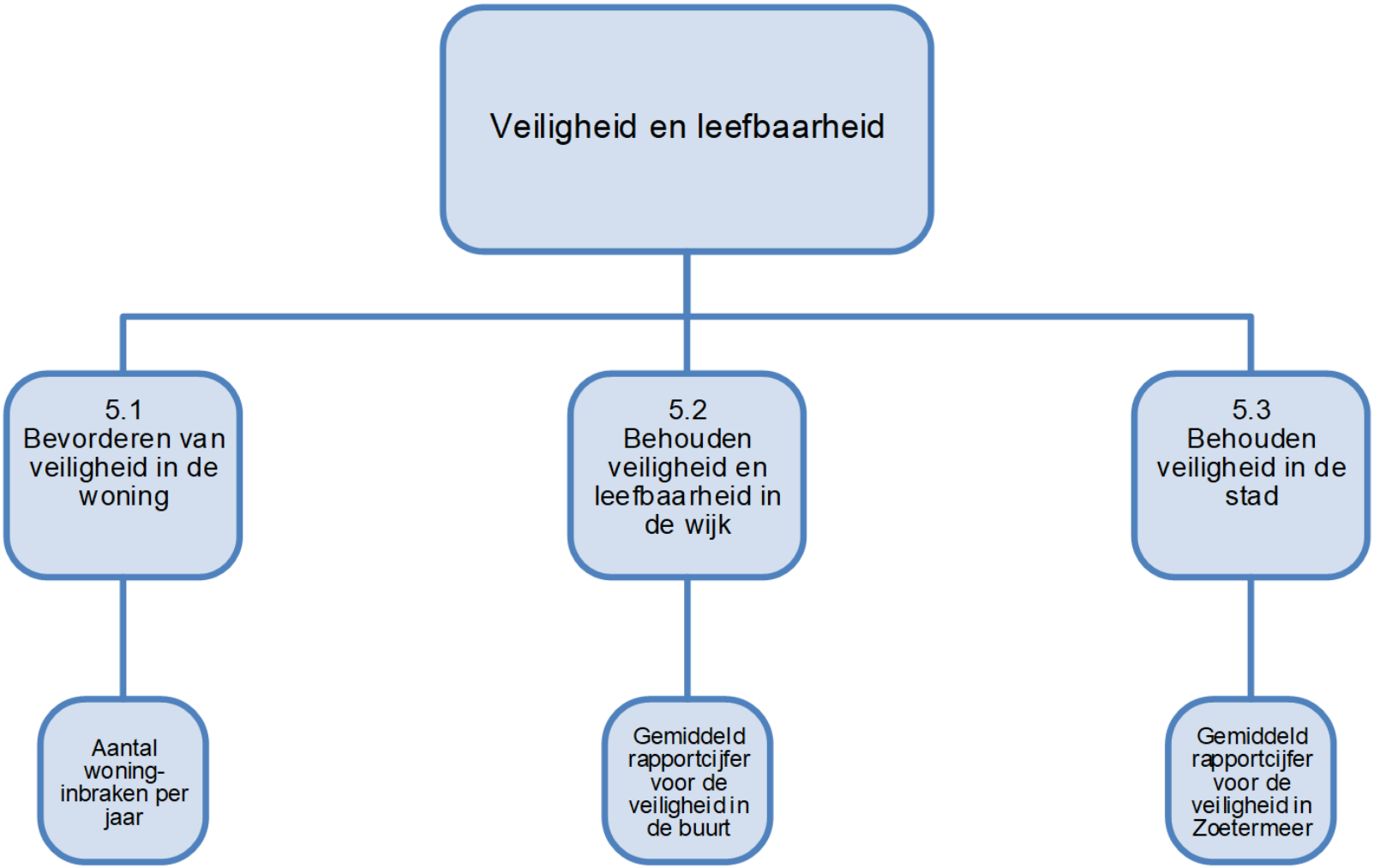
- In 2022 aan de Bibliotheek Zoetermeer een bedrag van € 50.000,- beschikbaar te stellen voor het concept de Bibliotheek op School, zodat in ieder geval de bestaande Biebs op School onderhouden kunnen worden.
- Dit bedrag ten laste te brengen van de reserve vrij inzetbaar

Stand van zaken:
Het college beschikt het gehele budget van € 50.000 in 2022 aan Stichting Openbare Bibliotheek Zoetermeer, met de opdracht dit volledig aan te wenden om de dBoS'en te onderhouden. Het college van B&W heeft de raad voorgesteld deze motie als afgedaan te beschouwen.

Waar staat je gemeente indicatoren

'Hyperlinks naar dashboard 'Waar staat je gemeente?'. Selecteer bij het eerste bezoek gemeente Zoetermeer
https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/sport-en-cultuur/
https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/

Programma 5 Veiligheid



Maatschappelijk effect programma: Wat willen we bereiken?

Veiligheid en leefbaarheid

Samen met inwoners, ondernemers en ketenpartners wordt op wijk- en stadsniveau gewerkt aan een veilige woon- en leefomgeving. De veiligheid wordt voortdurend verbeterd.

De aanpak is integraal en er wordt verbinding gezocht met interne en externe stakeholders. Zo brengt team Openbare Orde en Veiligheid bijvoorbeeld advies uit over de sociale en fysieke veiligheid rond de ontwikkeling van het stationsgebied in de Entree.
Op basis van het huidige integrale veiligheidsbeleid en de veiligheids- en leefbaarheidsopgaven die er zijn, wordt een bijdrage geleverd aan het realiseren van de doelen vanuit Zoetermeer 2040. Hiervoor wordt onder meer meegewerkt aan de gebiedsopgaven voor Meerzicht en Buytenwegh. Het veiligheidsaspect wordt daarbij nadrukkelijk betrokken. Een mix van repressieve en preventieve maatregelen wordt ingezet. Het gaat hierbij om maatwerk.

De aanpak van ondermijning op bedrijventerreinen heeft meer zicht in de problematiek opgeleverd. Er zijn in 2022 bijvoorbeeld meerdere drugslabs en hennepkwekerijen aangetroffen. Dit baart zorgen en bevestigt dat de aanpak doorgezet en geïntensiveerd moet worden.

Helaas is er sprake van een toename van geweldsincidenten met wapens waarbij jongeren zijn betrokken. We hebben te maken met het fenomeen rivaliserende jeugd en excessief geweld. Deze incidenten hebben een regionaal karakter. In samenwerking met de gemeenten Delft en Den Haag wordt deze problematiek aangepakt.

Speerpunten in 2023: Wat gaan we daarvoor doen?

De kadernota Integraal Veiligheidsbeleid (IVB) wordt geactualiseerd. Op dit moment is nog niet te zeggen wat de nieuwe speerpunten voor 2023 worden. Na afloop van de participatieprocedure (die ten behoeve van het nieuwe veiligheidsbeleid wordt gevolgd) ontvangt de raad een voorstel tot vaststelling van de nieuwe kadernota, inclusief de (nieuwe) speerpunten. Tot die tijd blijft de kadernota Integraal Veiligheidsbeleid Zoetermeer 2019-2022 het uitgangspunt.

Doelstellingen

Doelstelling 5.1 Bevorderen van de veiligheid in de woning

De geïntensiveerde aanpak van woonoverlast wordt onverkort voortgezet. De aanpak, inclusief de werking van het meldpunt ‘overlast door buren’, wordt in 2023 geëvalueerd.

Een maatregel die zowel repressief als preventief is, is het tijdelijk huisverbod. Deze maatregel is repressief omdat de pleger van het geweld voor een periode van maximaal 28 dagen uit huis wordt gezet. Deze maatregel is preventief omdat de zorg- en hulpverlening voor alle partijen (dader, slachtoffer en kinderen) wordt opgestart. Er worden veiligheidsafspraken gemaakt om te voorkomen dat opnieuw huiselijk geweld wordt gepleegd.

Doelstelling 5.2 Behouden veiligheid en leefbaarheid in de wijk

Bewoners worden actief betrokken bij het behouden en verbeteren van de veiligheid en veiligheidsgevoelens in de wijk. Bewoners komen elkaar tegen in het openbaar vervoer, in horeca, winkelgebieden en bij sportverenigingen. In alle wijken zijn de buurtpreventieteams van Wijk en Agent Samen (WAS) en whatsappgroepen actief.

Team Handhaving is een belangrijke schakel in elke wijk. De wijkhandhavers zijn op de hoogte van de handhavingsvraagstukken en meldingen worden daadkrachtig opgepakt. Het aantal meldingen neemt nog steeds toe. In Zoetermeer wordt in de horeca, bij paracommerciële instellingen en tijdens evenementen toezicht gehouden op de naleving van de Alcoholwet. Controles op grond van de Alcoholwet zijn voornamelijk integrale controles waarbij gekeken wordt naar zowel de vergunning en/of ontheffing, de inrichtingseisen, het aanwezige terras en de naleving van de leeftijdsgrenzen. Daar waar overtredingen plaatsvinden, wordt handhavend opgetreden.

De wijkveiligheidsaanpakken in de wijken Oosterheem en Buytenwegh zijn geïntegreerd in de lopende aanpak problematische jeugd(groepen). De aanpak van de geprioriteerde jeugdgroep in Oosterheem is afgeschaald en de jeugdoverlast in Buytenwegh is afgenomen. De Jeugdmarshall heeft begin 2022 in de wijk Meerzicht een wijkveiligheidsaanpak opgezet in verband met toenemende jeugdoverlast in deze wijk. Het doel is de overlast te doen afnemen en te voorkomen dat de betreffende jongeren afglijden in problematisch gedrag.

Alle wijkveiligheidsaanpakken zijn gericht op datgene dat in die specifieke wijk nodig geacht wordt om de veiligheid en leefbaarheid te vergroten. Op diverse locaties in Zoetermeer wordt cameratoezicht ingezet. Cameratoezicht levert een bijdrage aan de veiligheid en het veiligheidsgevoel in de openbare ruimte. De beschikbare capaciteit voor cameratoezicht wordt zo goed mogelijk benut door de beschikbare camera's in te zetten op de plekken waar deze het hardst nodig zijn. Door de wettelijke eisen die aan cameratoezicht in de openbare ruimte worden gesteld, is de toepasbaarheid van cameratoezicht alleen beperkter dan waar soms om wordt gevraagd.

Elk jaar neemt de gemeente in samenwerking met verschillende partners maatregelen om de jaarwisseling zo plezierig en veilig mogelijk te laten verlopen en overlast en schade zoveel mogelijk te beperken. De coronamaatregelen hebben de afgelopen twee jaar een grote impact gehad op de jaarwisseling. Veel activiteiten konden door de maatregelen niet doorgaan en daarom zijn er alternatieve bedacht zoals een livestream. Nu de coronapandemie onder controle lijkt worden de reguliere maatregelen voortgezet. Dit betreft onder andere een kindervuurwerkshow, een reguliere vuurwerkshow en een jongerenfeest voor ongeveer 2500 jongeren in het Silverdome. Naast activiteiten worden er diverse veiligheidsmaatregelen genomen zoals het schouwen op brandbaar materiaal, het inzetten van particuliere beveiliging en het aanwijzen van vuurwerkvrije zones. Verder worden er voorlichtingen gegeven op scholen en aan jongeren in de wijk en worden inwoners geïnformeerd over wat zij zelf kunnen doen om de jaarwisseling veilig en zonder schade te laten verlopen.
Een onvermijdelijke ontwikkeling is de toename van de kosten voor de aanpak van de jaarwisseling. De te verwachten kostenstijging bedraagt ongeveer € 60.000.

De kostenstijging wordt veroorzaakt door de prijsstijgingen op alle onderdelen van de jaarwisseling zoals de particuliere beveiliging, vuurwerkshows en het jongerenfeest (huur locatie, kosten horeca, beveiliging, etc.). Voor het jongerenfeest geldt dat de tickets betaalbaar moeten blijven voor de doelgroep, omdat anders het risico ontstaat dat de jongeren niet deelnemen aan het feest en op straat blijven hangen.

Doelstelling 5.3 Behouden veiligheid in de stad

Er zijn steeds meer zorgen over het verharden van criminaliteit onder de jeugd. Er is sprake van rivaliserende jeugd en excessief geweld waarbij de hybride straatcultuur (offline en online) een belangrijke rol speelt. Het gebruik en het bij zich dragen van wapens zijn een groot risico voor de veiligheid van de omgeving van deze jongeren en de inwoners van de stad. Het fenomeen rivaliserende jeugd en excessief geweld in de hybride straatcultuur is relatief nieuw. Er wordt sinds 2021 ingezet op het vergroten van de kennis en kunde rondom dit fenomeen en er is een netwerkaanpak gestart van de Zoetermeerse jongeren die hiermee in verband gebracht worden. De problematiek is geen lokaal probleem en daarom is er een regionale samenwerking met Den Haag en Delft aangegaan om deze problematiek breder aan te pakken.

Problematische jeugd(groepen) worden integraal en multidisciplinair aangepakt waarbij zowel aandacht is voor de individuele situatie van de jongeren als de mogelijke groepscontext. Partners vanuit de strafrecht-, zorg- en bestuurlijke keten werken samen. Daarnaast is preventie een speerpunt. De jeugdmarshall houdt zich sinds medio 2021 bezig met de veiligheid op de VO- en MBO-scholen. Zoetermeer neemt deel aan het project Dealbreakers en het Actieplan Wapens en Jongeren. Beide hebben vooral een preventief karakter.

Het intensieve coachingstraject Integrale Persoonsgerichte Toeleiding naar Arbeid (kortweg: IPTA) wordt voortgezet om jongeren die dreigen af te glijden in criminaliteit preventief te kunnen aanpakken. Door medefinanciering vanuit het sociaal domein wordt IPTA domeinoverstijgend geborgd. Daarnaast wordt in samenwerking met het ministerie van J&V gestart met de pilot Re-integratie officier. Deze richt zich op de doelgroep (ex-) gedetineerde geweldplegers van 18 tot 27 jaar met hardnekkige multiproblematiek.

De toename van zichtbare uitingen van allerlei vormen van extremisme en (gewelddadig) activisme zet door. De aanpak beweegt vanaf het begin mee met het veranderende speelveld. Daarbij horen ook het maatschappelijk debat en veranderende regelgeving over bijvoorbeeld privacy en proportionaliteit. Intern en in nauwe samenwerking met alle betrokken partners hebben deze aspecten de volle aandacht.

Met de grotere diversiteit in verschijningsvormen van maatschappelijk ongenoegen en extremistische uitingen, wordt ook de casuïstiek steeds diverser. De samenwerking met alle partners blijft dan ook belangrijk. Het gaat dan o.a. om de politie, het OM, reclassering, Dienst Justitiële Inrichtingen als het gaat om gedetineerden, jongerenwerk, scholen, maatschappelijk werk en andere zorg- en hulpverleningsorganisaties. Deze samenwerking is binnen het Zorg en Veiligheidshuis waar dat moet en lokaal waar dat kan.

Trainingen voor professionals en voor ouders blijven onderdeel uitmaken van de aanpak. Voor professionals zijn er basistrainingen gericht op signalering en verdiepingstrainingen op allerlei thema's. Voor ouders gaat het om trainingen om de weerbaarheid in de opvoeding tegen extremistische beïnvloeding te vergroten. Met financiële steun van het rijk wordt een interventie aangeboden op scholen om jongeren weerbaarder te maken tegen online beïnvloeding.

Aanvullend daarop voert het jongerenwerk een interventie uit die gericht is op hetzelfde thema, maar waarbij jongeren die extra kwetsbaar zijn voor beïnvloeding intensiever worden begeleid.

In het Zoetermeerse Coalitieakkoord 2022-2026 ‘Samen doen wat nodig is’ heeft ondermijning een hogere prioriteit gekregen. De aanpak van ondermijning wordt hiermee bestendigd en geïntensiveerd. Het doel van de Zoetermeerse aanpak van ondermijning is het voorkomen, signaleren en aanpakken van ondermijnende criminaliteit, door via integrale samenwerking initiatieven te ontplooien die de weerbaarheid van de stad versterken en instrumenten in te zetten om concrete ondermijning aan te pakken.

De focus van de Zoetermeerse aanpak ligt in beginsel bij het aanpakken van ondermijning op bedrijventerreinen en in de horeca. Dit zijn de branches en gebieden waarvan gebleken is dat er veel sprake is van ondermijning, bijvoorbeeld vanwege het aantal aangetroffen drugslabs op bedrijventerreinen. Voor bedrijventerreinen geldt ook dat er veel gelegenheid voor ondermijning lijkt te zijn. Dit heeft onder andere te maken met de gunstige ligging bij de A12 en de vele afgelegen plekken waar criminelen in de anonimiteit kunnen handelen.

In 2023 blijft de Zoetermeerse aanpak zich richten op het weerbaarder maken van de stad, bijvoorbeeld door:
- adequaat gebruik te maken van de Wet Bibob, zodat malafide ondernemers niet gefaciliteerd worden door de gemeente;
- zichtbaar te zijn en meer toezicht te houden op bedrijventerreinen;
- te werken aan bewustwording en meldingsbereidheid onder inwoners en ondernemers.

Overige doelstellingen zijn:
1. Handhaving van regels voor de bebouwde (leef)omgeving. Dit geeft invulling aan de wens en aan de taak om overeenkomstig de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) te handhaven.
2. De gemeente is op het gebied van rampen en crisisbeheersing in staat de directe en indirecte gevolgen van een ramp of crisis te voorzien en beheersen. Bewoners zijn geïnformeerd over de risico’s zodat zij weten wat zij zelf kunnen doen ter voorbereiding op een ramp of crisis.

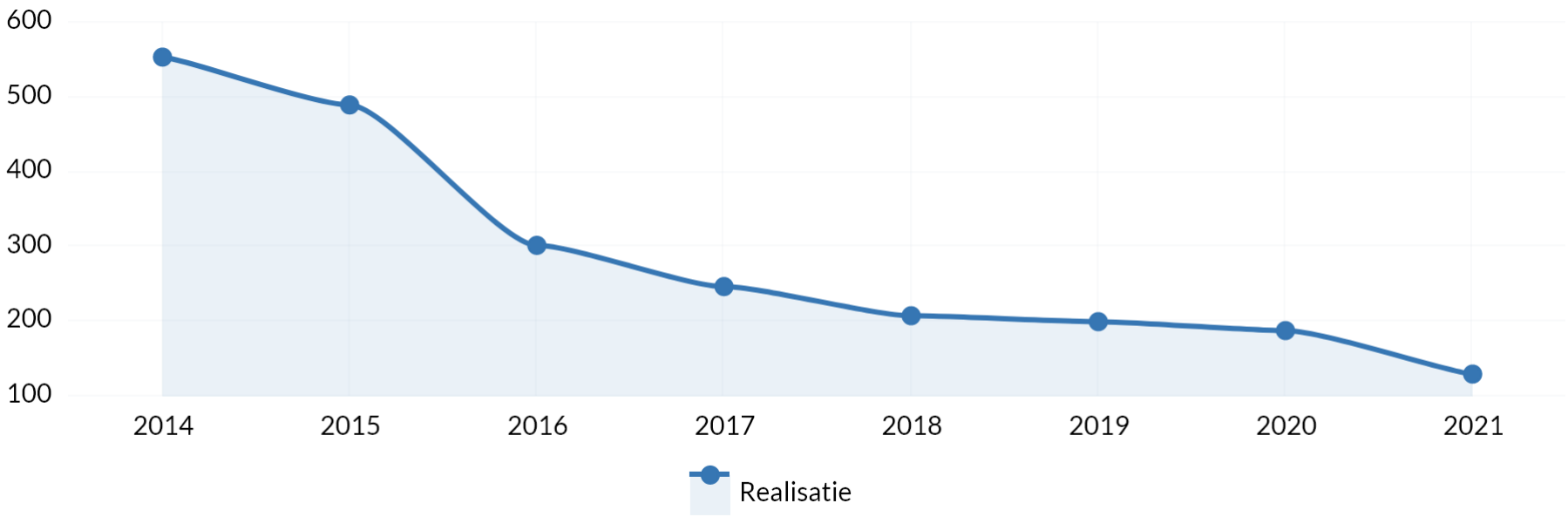
Indicatoren, trendgrafieken en financiën

Doelstelling 5.1 Bevorderen van de veiligheid in de woning

Aantal woninginbraken per jaar
Bron: Politie

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	130	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	180	180	180	180

Trendgrafiek Aantal woninginbraken per jaar



Bron: Politie

De geïntensiveerde aanpak van woonoverlast wordt onverkort voortgezet. De aanpak, inclusief de werking van het meldpunt ‘overlast door buren’ wordt in 2023 geëvalueerd.

Een maatregel die zowel repressief als preventief is, is het tijdelijk huisverbod. Deze maatregel is repressief omdat de pleger van het geweld voor een periode van maximaal 28 dagen uit huis wordt gezet. Deze maatregel is preventief omdat de zorg- en hulpverlening voor alle partijen (dader, slachtoffer en kinderen) wordt opgestart. Er worden veiligheidsafspraken gemaakt om te voorkomen dat opnieuw huiselijk geweld wordt gepleegd.

Financiën

Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Bevorderen van de veiligheid in de woning (5.1)	**-12**	**587**	**587**	**587**	**287**

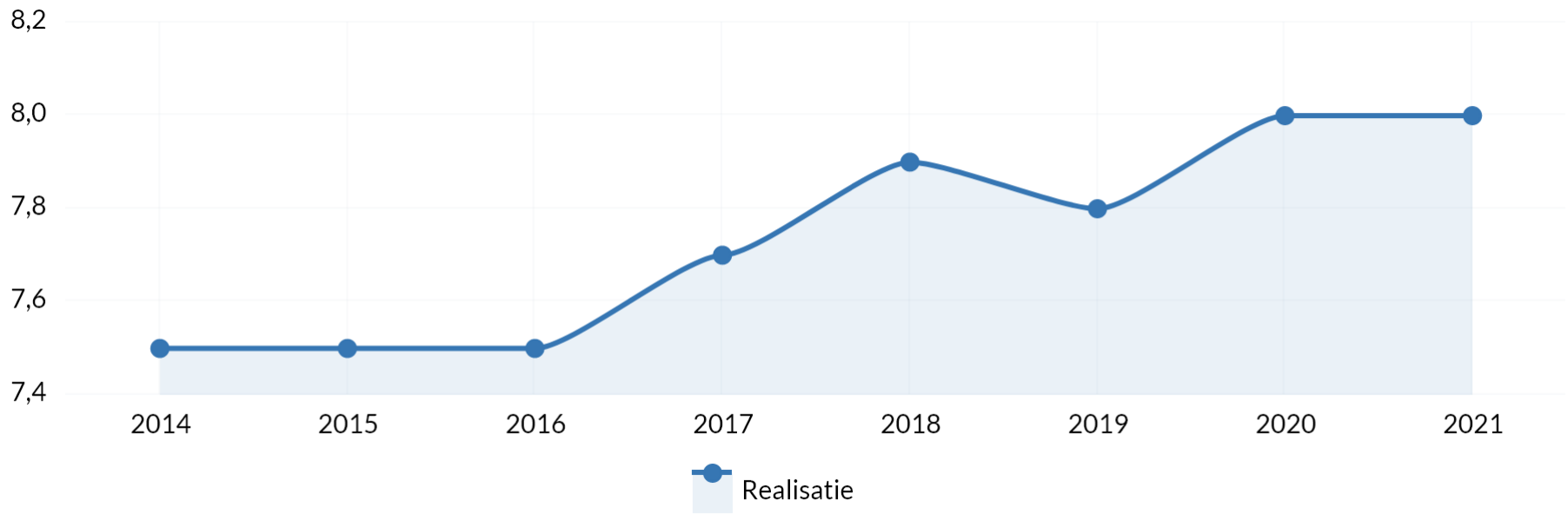
Het budget wordt onder andere ingezet voor de kosten voor het opleggen van huisverboden.

Doelstelling 5.2 Behouden veiligheid en leefbaarheid in de wijk

Gemiddeld rapportcijfer voor de veiligheid in de buurt
Bron: Stadspeiling

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	8,0	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	7,5	7,5	7,5	7,5

Trendgrafiek Gemiddeld rapportcijfer voor de veiligheid in de buurt



Bron: Stadspeiling

Het rapportcijfer geeft aan in welke mate inwoners zich veilig voelen in de buurt. Dit gevoel willen we vasthouden met behulp van alle veiligheidspartners. Het streven is, ook in 2022, om een rapportcijfer 7,5 te behalen. Burgers hebben de veiligheid in de buurt in 2021 beoordeeld met een 8,0.

Financiën

Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Bevorderen /behouden veiligheid en leefbaarheid in de wijk (5.2)	**-2.020**	**-3.304**	**-3.276**	**-3.276**	**-3.003**

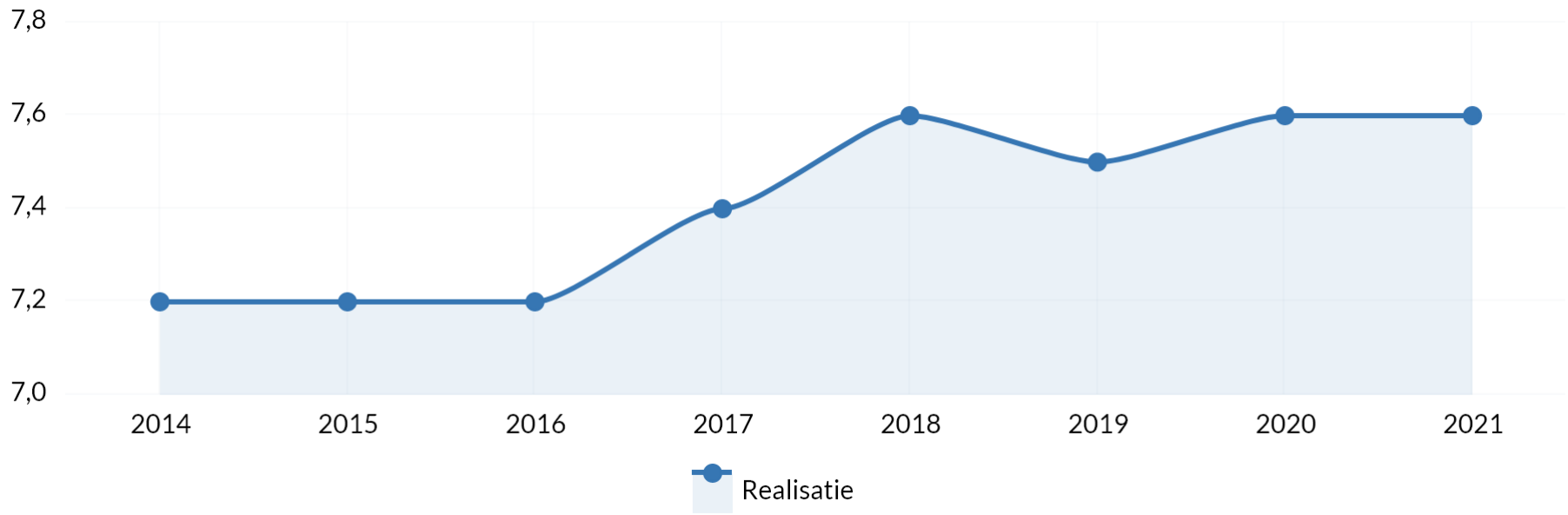
Het budget wordt ingezet voor projecten op het gebied van veiligheid en leefbaarheid in de wijken. Hieronder vallen de inzet van team Handhaving, de projectaanpak jaarwisseling, flexibel cameratoezicht, Buurtpreventieteams, Whatsapp Heterdaadkracht en diverse participatieprojecten met bewoners.

Doelstelling 5.3 Behouden veiligheid in de stad

Gemiddeld rapportcijfer voor de veiligheid in Zoetermeer
Bron: Stadspeiling

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	7,6	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	7,4	7,4	7,4	7,4

Trendgrafiek Gemiddeld rapportcijfer voor de veiligheid in Zoetermeer



Bron: Stadspeiling

Het rapportcijfer geeft aan in welke mate inwoners zich veilig voelen in de stad. Dit gevoel willen we vasthouden met behulp van alle veiligheidspartners. Het streven is, ook in 2022, om een rapportcijfer 7,4 te behalen. Burgers hebben de veiligheid in de stad in 2021 beoordeeld met een 7,6.

Financiën

Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Behouden veiligheid in de stad (5.3)	**-13.814**	**-14.567**	**-14.876**	**-14.849**	**-14.718**

Het budget wordt grotendeels besteed aan de deelnemersbijdrage aan de volgende gemeenschappelijke regelingen/samenwerkingsverbanden:
- Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Haaglanden (VRH);
- Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Haaglanden (ODH);
- Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC);
- Regionaal Samenwerkingsverband Integrale Veiligheid (RSIV);
- Burgernet.

Verder wordt het budget besteed aan o.a. kosten ondermijning, extremisme als gevolg van maatschappelijk ongenoegen, rampenbestrijding en handhavingskosten op het gebied van bouwen en wonen. Het jaarlijks budget is behoorlijk aan verandering onderhevig. Dit wordt met name veroorzaakt door de tijdelijke versterkingsgelden radicalisering en de kosten voor het Functioneel Leeftijdsontslag (FLO) bij de VRH, onderdeel van de deelnemersbijdrage.

Risico's

Door de verharding van de maatschappij kan extra inzet noodzakelijk zijn op het gebied van jeugdoverlast, woonoverlast, huiselijk geweld, maatschappelijk ongenoegen en ondermijning. Als een nieuwe coronacrisis zich voordoet, neemt de druk op het veiligheidsdomein toe, net als tijdens de eerdere coronapandemie.

Beleidsperspectief

IPTA 2023 en verder

Het intensieve coachingstraject Integrale Persoonsgerichte Toeleiding naar Arbeid (kortweg: IPTA) wordt voortgezet om jongeren die dreigen af te glijden in criminaliteit preventief te kunnen aanpakken. Door medefinanciering vanuit het sociaal domein wordt IPTA domeinoverstijgend geborgd.

Verwachte subsidie IPTA van ministerie in 2023
De subsidie voor 2023 is toegekend. De subsidie wordt gebruikt om de inzet van twee IPTA-coaches en de projectleider van de aanpak te borgen.

Ondermijning
Het doel van de Zoetermeerse aanpak van ondermijning is het voorkomen, signaleren en aanpakken van ondermijnende criminaliteit, door via integrale samenwerking initiatieven te ontplooien die de weerbaarheid van de stad versterken en instrumenten in te zetten om concrete ondermijning aan te pakken. De focus voor de aanpak van ondermijning ligt bij het aanpakken van ondermijnende criminaliteit in buurten, op bedrijventerreinen en in de horeca. Dit zijn de branches en gebieden waarvan gebleken is dat er veel sprake is van ondermijning, bijvoorbeeld vanwege het aantal aangetroffen drugslabs op bedrijventerreinen. Voor bedrijventerreinen geldt ook dat er veel gelegenheid voor ondermijning lijkt te zijn. Dit heeft onder andere te maken met de gunstige ligging bij de A12 en de vele afgelegen plekken waar criminelen in de anonimiteit kunnen handelen.

In 2023 blijft de Zoetermeerse aanpak zich richten op het weerbaarder maken van de stad, bijvoorbeeld door:
- adequaat gebruik te maken van de Wet Bibob, zodat malafide ondernemers niet gefaciliteerd worden door de gemeente;
- zichtbaar te zijn en meer toezicht te houden op bedrijventerreinen;
- te werken aan bewustwording en meldingsbereidheid onder inwoners en ondernemers.

Handhaving formatie zeven boa's
De formatie van de zeven boa's die gefinancierd werden vanuit tijdelijke gelden, wordt structureel geborgd.

Basis op orde handhaving: prio jeugd, ondermijning, snelheid meldingen (zie ook overhead) /
Incidenteel extra impuls handhaving (zie ook overhead) /
Incidenteel extra impuls handhaving – dekking fonds Zoetermeer 2040
De bestemming van de gelden wordt momenteel nader uitgewerkt. Door de extra gelden worden knelpunten in de bedrijfsvoering weggenomen, wordt sturing georganiseerd en wordt extra formatie beschikbaar gesteld voor de jeugdboa, het meldingenproces en specifieke projecten. Hierbij wordt ook ingezet op een structurele borging van specifieke functies zoals een onder andere een planner, senior boa's en coördinator. Door deze uitbreidingen wordt de inzetbaarheid en zichtbaarheid van de boa's in de openbare ruimte versterkt en vergroot.

Bedragen x € 1.000

Nieuw beleid	2023	2024	2025	2026
IPTA 2023 en verder	196	196	196	196
Verwachte subsidie IPTA van ministerie in 2023	-196	0	0	0
Ondermijning (zie ook overhead)	488	488	488	488
Handhaving formatie zeven boa's (zie ook overhead)	0	562	562	562
Basis op orde handhaving: prio jeugd, ondermijning, snelheid meldingen (zie ook overhead)	546	546	546	546
Incidenteel extra impuls handhaving (zie ook overhead)	546	546	546	273
Incidenteel extra impuls handhaving - Dekking Fonds Zoetermeer 2040	-600	-600	-600	-300
Saldo	**980**	**1.738**	**1.738**	**1.765**

Financieel samengevat: Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Programma 5. Veiligheid	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Baten	818	764	1.491	1.295	1.295	995
Lasten	-16.913	-16.611	-18.775	-18.860	-18.833	-18.429
Resultaat	**-16.096**	**-15.847**	**-17.284**	**-17.565**	**-17.537**	**-17.433**

Aangenomen moties voorjaarsdebat

Motie 2206-71 Wapenstok behouden

Draagt het college op:

• Op de kortst mogelijke termijn alle benodigde stappen te doorlopen om de uitrusting van BOA's permanent uit te breiden met de korte wapenstok.

Stand van zaken:
De motie is in behandeling.

Motie 2206-56 De wijkagent beter bekend

Verzoekt het college:

- Samen met de politie op korte termijn te zorgen voor bredere bekendheid van inwoners met hun wijkagent(en).

- In samenwerking met de politie meer informatie te geven over welke zaken je de wijkagent kunt aanspreken en op welke wijzehij/zij eenvoudig bereikbaar is.
- Op de gemeentewebsite per wijk de wijkagent{en) voor te stellen met foto en contactgegevens.

Stand van zaken:
De motie is in behandeling.

Motie 2206-47A Lage aangiftebereidheid

Roept het college op om:
- In te blijven zetten op het vergroten van de aangiftebereidheid onder de Zoetermeerse bevolking.

Stand van zaken:
De motie is in behandeling.

Motie 2206-12 Campagne straatintimidatie

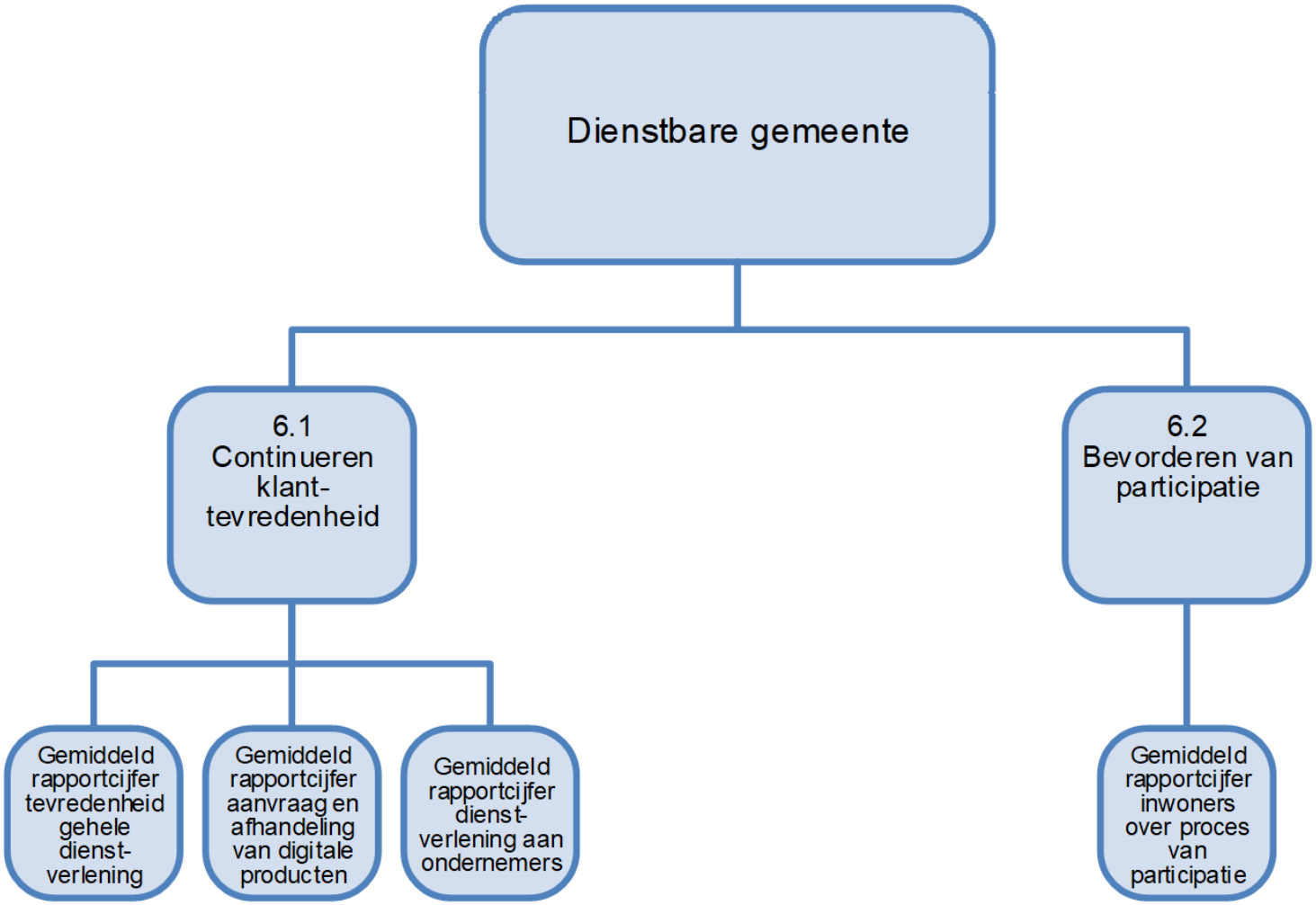
Verzoekt het college:
- Aan te sluiten bij Den Haag waar al een campagne tegen straatintimidatie is ontwikkeld;
- Deze campagne waar nodig te 'personaliseren' voor Zoetermeer;
- Zo snel mogelijk te starten met deze campagne in onze gemeente;
- Dekking te zoeken binnen het programma veiligheid;
- Straatintimidatie als thema te laten landen in het nieuwe veiligheidsbeleid.

Stand van zaken:
De motie is in behandeling.

Waar staat je gemeente indicatoren

Hyperlinks naar dashboard ‘Waar staat je gemeente?’. Selecteer bij het eerste bezoek gemeente Zoetermeer
https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/Openbare-orde-en-veiligheid/
https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/

Programma 6 Dienstverlening en participatie



Maatschappelijk effect programma: Wat willen we bereiken?

Dienstbare gemeente

Dienstverlening
De voorraad van de leverancier van trouwboekjes was op. Even waren er nergens trouwboekjes te krijgen. Echtparen hadden er begrip voor dat deze later werden toegezonden. Maar één echtpaar hechtte er zeer aan het boekje bij het huwelijk te ontvangen, want een van beide had niet lang meer te leven. Een medewerker heeft contact gezocht met de leverancier om te bespreken of er toch nog ergens een boekje te krijgen was. Hij vertelde dat hij alleen thuis nog een exemplaar had liggen. 's Avonds is de medewerker naar de andere kant van de provincie gereden om het boekje op te halen. De volgende dag kon de ondertekende akte worden overhandigd mét het trouwboekje.

Dienstverlening gaat over het halen van servicenormen, zorgen voor korte wachttijden en voldoende personele capaciteit. Maar het gaat ook over kwaliteit van dienstverlening en begrijpen hoe belangrijk iets voor een inwoner kan zijn. Beide zijn prioriteit in de gemeente Zoetermeer. Daarbij is veel aandacht voor digitalisering van dienstverlening. Inwoners en bedrijven verwachten digitaal zaken te kunnen doen met de gemeente. Nieuwe wetgeving schrijft ook voor dat digitale aanvragen en digitaal contact mogelijk moet zijn. Voor wie dat wil of nodig heeft blijft het ook mogelijk een medewerker te spreken.

Participatie
In Zoetermeer 2040 en het coalitieakkoord is opgenomen dat we ernaar streven om de inwoners vroeg in veranderprocessen mee te nemen. Inwoners moeten kunnen meedenken over oplossingen in hun directe omgeving of inbreng kunnen geven als er plannen worden gemaakt. Bij plannen in hun woonomgeving worden bewoners vanaf het begin betrokken en werken we aan draagvlak. Dit doen we onder andere door samen met bewoners een buurtvisie op te stellen. De gemeente is er voor haar inwoners en we benutten hun denk- en daadkracht. Daarbij zoeken we nadrukkelijk naar mogelijkheden om inwoners te bereiken die zich minder laten horen.

Speerpunten in 2023: Wat gaan we daarvoor doen?

- Inwoners hoeven niet lang te wachten en worden binnen de servicenormen geholpen. Het extra personeel dat nodig is voor de piek in het aantal aanvragen van reisdocumenten in 2024 wordt al in 2023 geworven en opgeleid.
- Inwoners en ondernemers kunnen hun formele berichten aan de gemeente digitaal inzenden (invoering Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer) en inwoners die dat willen kunnen voor een aantal diensten videobellen met de gemeente.
- Organisaties en inwoners kunnen ondersteuning krijgen voor maatschappelijke initiatieven in het kader van Zoetermeer 2040.
- De uitkomsten van de ondernemerspeiling 2022 worden naar concrete acties vertaald.
- Het participatiebeleid wordt geëvalueerd en waar nodig bijgesteld.
- Het inwonersberaad wordt ingezet bij het ontwikkelen van nieuw afvalbeleid.
- De Omgevingswet wordt ingevoerd.

Doelstellingen

Doelstelling 6.1 Continueren klanttevredenheid

Servicenormen
In 2023 is het streven om de vastgestelde servicenormen te realiseren. Inwoners hoeven niet langer dan nodig te wachten bij de aanvraag van een voorziening of reisdocument. Als iemand 14079 belt krijgt die snel een medewerker aan de telefoon.

Digitalisering
In het coalitieakkoord zijn digitalisering en het verbeteren en versnellen van informatie benoemd als speerpunten van dienstverlening. In 2023 worden verdere stappen gezet in digitalisering. Dankzij het impulsbudget dienstverlening kunnen inwoners die dat willen voor een aantal diensten videobellen met een medewerker. Daarnaast wordt de Wet Modernisering Elektronisch Bestuurlijk Verkeer ingevoerd. Daarmee wordt het mogelijk om formele berichten voor een product of dienst, digitaal te versturen. Wie dat wil kan ook bellen of het stadhuis bezoeken.

Burgerzaken
Het kabinet scherpt de aanpak van identiteitsfraude aan. Het gaat om een aantal acties op korte termijn die gericht zijn op het goed naleven van werkvoorschriften en er komen technische aanpassingen om naleving van voorschriften te bevorderen. Daarnaast doet het rijk onderzoek naar maatregelen op het gebied van digitalisering en kwaliteit op de middellange termijn. De inschrijving van vluchtelingen zal naar verwachting ook in 2023 de nodige aandacht vragen. Medewerkers krijgen opleidingen zodat zij de juiste expertise hebben.

Maatschappelijke initiatieven
Bij de oprichting van het Fonds Zoetermeer 2040 is aan de raad toegezegd om het voor inwoners en organisaties mogelijk te maken om op een eenvoudige manier met eigen initiatieven in aanmerking te komen voor een bijdrage uit het investeringsfonds. Met de subsidieregeling maatschappelijke initiatieven kunnen inwoners en organisaties subsidie aanvragen die bijdragen aan het realiseren van de doelen van Zoetermeer 2040.

Dienstverlening aan ondernemers
In 2022 heeft er een zogenoemde nulmeting plaatsgevonden van de Ondernemerspeiling 2020. Deze peiling wordt om het jaar herhaald. Eind 2022 is de enquete uitgezet voor de ondernemerspeiling 2022. De uitkomsten van deze peiling zijn begin 2023 bekend en worden vertaald naar concrete acties.

Invoering Omgevingswet
Verwacht wordt dat de Omgevingswet op 1 januari 2023 in werking treedt. De Eerste Kamer heeft hiermee ingestemd, mits de ICT-problemen bij het Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO) op landelijk niveau zijn opgelost. In oktober verwacht de Kamer een nieuw advies van het Adviescollege ICT-toetsing. Hierna wordt een besluit genomen over de datum van inwerkingtreding. Het is daarom nog steeds onzeker of de wet daadwerkelijk op 1 januari 2023 in werking treedt. Door de moeizame ontwikkeling van de Omgevingswet en het bijbehorende landelijke DSO wordt alle inzet gericht op het voldoen aan de minimale eisen van de wet. Uitgangspunt daarbij is dat de dienstverlening vergelijkbaar is met de dienstverlening die er nu is. Sommige werkzaamheden kunnen pas gestart worden als de invoeringsdatum definitief is, zoals de interne en externe communicatie. Invoeren van de Omgevingswet is complex. Na de invoering van de Omgevingswet wordt de wet- en regelgeving verder ontwikkeld en ook het DSO. Volgens de planning zou dat in 2024/2025 klaar moeten zijn, waarna de volledige implementatie in 2029 afgerond wordt.

Doelstelling 6.2 Bevorderen van de participatie

Project verbreding participatie
Het komende jaar wordt het huidige participatiebeleid geëvalueerd en waar nodig aangepast. Dit met het doel om te komen tot een eenduidige werkwijze voor participatie die duidelijk is en bekend in de organisatie en bij initiatiefnemers in de stad. Vervolgens zal participatie een vanzelfsprekende stap moeten worden in alle beleidsvorming en projecten van de gemeente.

Inwonersberaad en proef Buurtvisie
In het coalitieakkoord is de wens uitgesproken om door middel van inwonersberaad te komen tot nieuw afvalbeleid. Deze (nieuwe) vorm van participatie wordt vervolgens geëvalueerd en op basis van ervaring verwerkt in het participatiebeleid van de gemeente. Dit geldt ook voor de opgedane ervaringen met de pilot Buurtvisie eind 2022.

Doemee.zoetermeer.nl
De gemeente heeft het platform Doemee al enkele jaren in gebruik en de afgelopen paar jaar hebben we hier veelvuldig gebruik van gemaakt. De ervaringen met het platform zijn goed. We merken dat we een groter bereik hebben en dat we andere groepen inwoners met dit platform kunnen bereiken. Daarom zullen we dit ook het komende jaar regelmatig inzetten bij verschillende projecten.

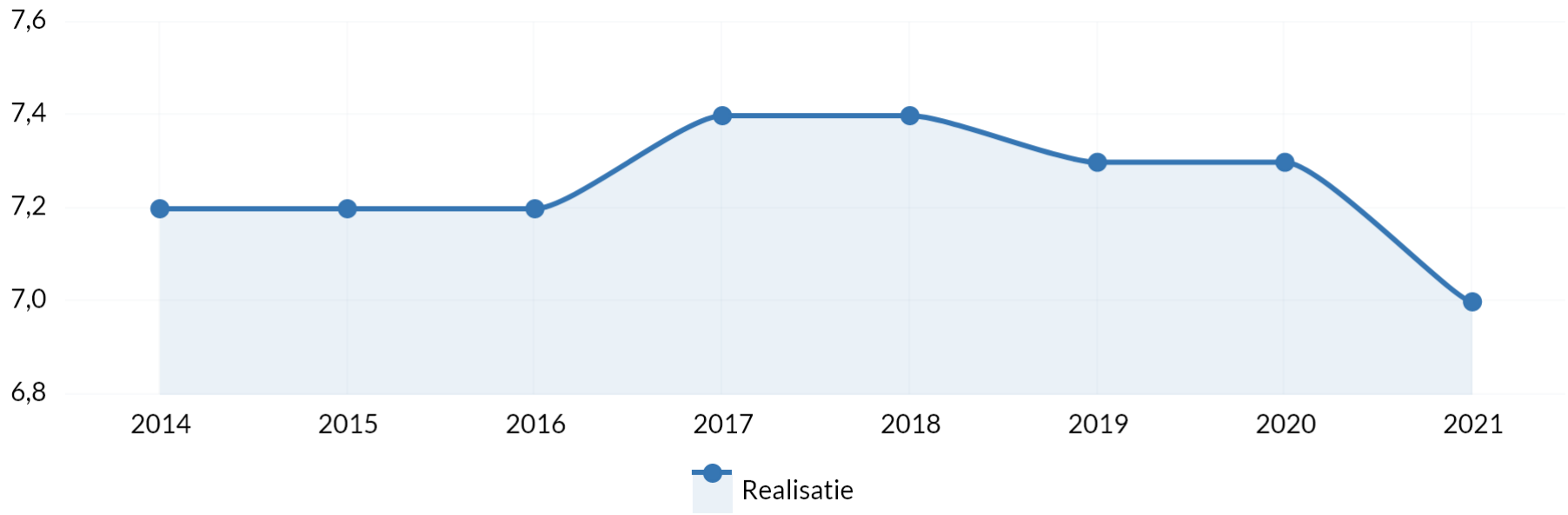
Indicatoren, trendgrafieken en financiën

Doelstelling 6.1 Continueren klanttevredenheid

Gemiddeld rapportcijfer tevredenheid gehele dienstverlening
Bron: Stadspeiling

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	7,0	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	7,4	7,4	7,4	7,4

Trendgrafiek Gemiddeld rapportcijfer tevredenheid gehele dienstverlening



Bron: Stadspeiling

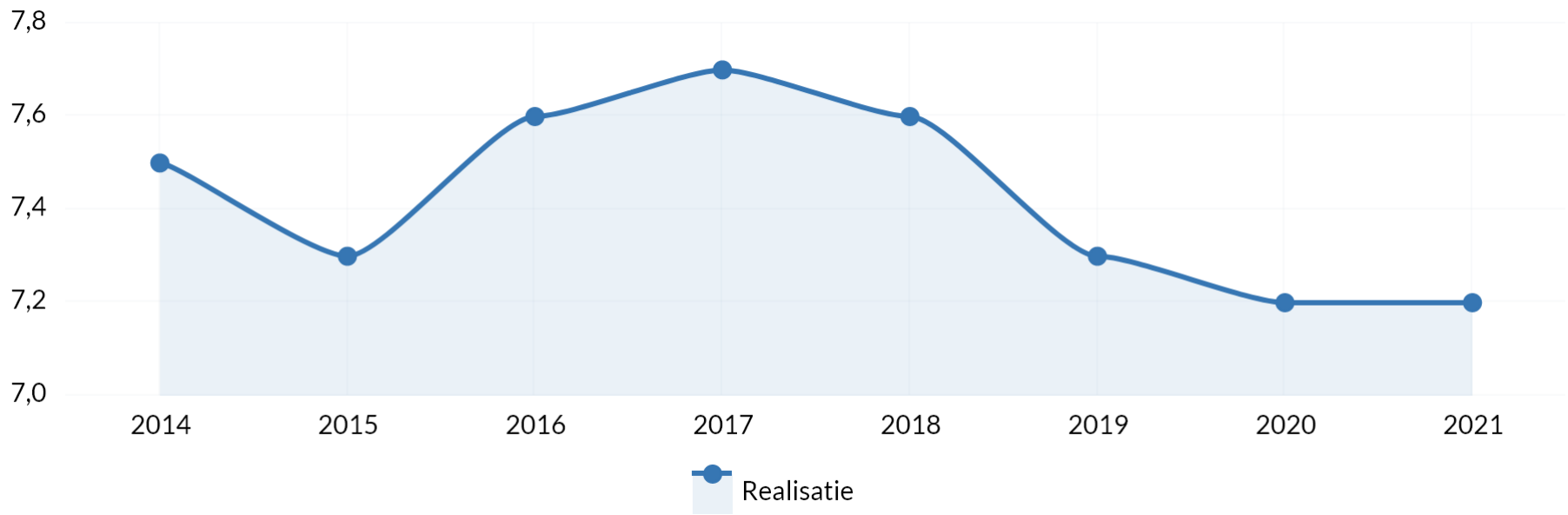
De tevredenheid is in 2021 gedaald. Hier is geen eenduidige verklaring voor, mogelijk hebben beperkingen als gevolg van coronamaatregelen invloed gehad. Het doel is dat de dienstverlening in 2023 gemiddeld met een 7,4 wordt beoordeeld.

Gemiddeld rapportcijfer voor de aanvraag en afhandeling van digitale producten

Bron: Klanttevredenheidsonderzoek

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	7,2	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	7,3	7,3	7,3	7,3

Trendgrafiek Gemiddeld rapportcijfer voor de aanvraag en afhandeling van digitale producten



Bron: Klanttevredenheidsonderzoek

Het digitale aanbod van producten en diensten wordt steeds verder uitgebreid. Tegelijkertijd nemen de verwachtingen ook steeds verder toe. Doelstelling is om in 2023 gemiddeld een 7,3 te scoren voor de afhandeling van digitale producten.

Gemiddeld rapportcijfer dienstverlening aan ondernemers
De waardering voor de dienstverlening van de gemeente gemeten in een rapportcijfer.

Bron: Nieuw op te zetten onderzoek

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	6,5	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	6,9	6,9	6,9	6,9

De ondernemerspeiling vindt elke twee jaar plaats. De nulmeting dateert uit 2020. Eind 2022 wordt de nieuwe meting via een enquête uitgezet. De uitkomsten van de ondernemerspeiling 2022 zijn begin 2023 bekend.

Financiën
Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Continueren klanttevredenheid (6.1)	**-2.344**	**-3.368**	**-3.800**	**-4.867**	**-4.867**

Het budget wordt onder andere ingezet voor de organisatie van de verkiezingen, de dienstverlening aan de publieksbalies, digitale dienstverlening, het gemeentelijke informatiepunt, de afhandeling van omgevingsvergunningen en de voorbereidingen op de Omgevingswet. In jaren dat er verkiezingen zijn, is er meer budget. De aanvragen persoonsdocumenten en de aanvragen omgevingsvergunningen kennen pieken en dalen. Zowel de kosten als de opbrengsten (leges) bewegen dan mee. Voor de uitvoering van de Omgevingswet is een structureel budget opgenomen van € 95.000 oplopend tot € 494.000 in 2025 en verder.

Doelstelling 6.2 Bevorderen van de participatie

Gemiddeld rapportcijfer inwoners over proces van participatie

Gemiddeld rapportcijfer voor het samenspraakproces door respondenten van de Stadspeiling die in de 12 maanden voorafgaand aan het onderzoek aan samenspraak hebben deelgenomen.

Bron: Stadspeiling

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	6,3	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	6,9	7,0	7,0	7,0

De tevredenheid over participatie is in 2021 hetzelfde als in 2020. In de stadspeiling van 2021 geven de ondervraagden onder andere de aanbeveling om de participatie al in een eerder stadium te organiseren, namelijk bij de planvorming van projecten en beleid. Het college gaat in 2023 de participatie instrumenten Inwonersberaad en buurtvisies inzetten. Hiermee betrekken we de deelnemers aan participatie vroeg in het proces. We verwachten daarmee dat het rapportcijfer voor participatie in 2023 stijgt naar 6,9.

Financiën

Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Bevorderen van de participatie (6.2)	**-5.594**	**-6.088**	**-6.153**	**-6.128**	**-6.181**

Het budget bestaat uit kosten voor het college, zoals salaris, kantoor-, representatie- en overheadkosten. Ook zijn hier kosten opgenomen voor bestuurlijke samenwerking, denk bijv. aan de MRDH en de VNG. De kosten die vallen onder de noemer overhead zijn afzonderlijk opgenomen in hoofdstuk 3 Overzicht Overhead.

Risico's

Structurele budgetneutraliteit Omgevingswet
Het uitgangspunt dat de invoering van de Omgevingswet minimaal budgettair neutraal is en dat eventuele financiële voordelen structureel vrij inzetbaar blijven, is niet meer actueel. De taken van de ketenpartners komen zonder budget (bruidsschat) naar gemeenten over en de jaarlijkse bijdrage voor het Digitaal Stelsel Omgevingswet is hoger dan de huidige automatiseringskosten.
In de perspectiefnota 2023 is vanaf 2025 jaarlijks een structurele lastentoename opgenomen van € 494.000. Een verdere toename valt niet uit te sluiten.
Voordat de Omgevingswet in werking treedt, moeten gemeenten en omgevingsdiensten voorbereid zijn op de uitvoering van bodemtaken. De gemeente neemt deze taak over van de provincie. Voor het uitvoeren van deze taken is extra budget nodig. Het is nog onzeker of dit budget wordt toegekend. Ook moeten er nog afspraken gemaakt worden met uitvoerende samenwerkingspartners op regionaal niveau.
Over een structurele compensatie door het rijk is nog veel onduidelijk. Vooralsnog wordt verwezen naar de nog uit te voeren evaluaties naar de werkelijke lastenontwikkeling na de invoering van de Omgevingswet. Het wel of niet verkrijgen van structurele compensatie kan invloed hebben op de wijze waarop we in Zoetermeer de Wet willen invullen. Dit kan tot gevolg hebben dat we het kwaliteitsniveau van de dienstverlening moeten verlagen.
Onduidelijkheid over de invoeringsdatum brengt ook voor de interne organisatie risico's met zich mee. Door het veelvuldige uitstel is veel capaciteit nodig van medewerkers. Ook kunnen bepaalde werkzaamheden pas gestart worden als de invoeringsdatum definitief is. Als het besluit om de wet in te voeren pas laat genomen wordt dan heb je minder tijd om de transitieperiode goed voor te bereiden. Dit kan tijdelijk gevolgen hebben voor de kwaliteit van je dienstverlening.

Beleidsperspectief

Beleidswijzigingen

Werken in en aan de wijken: potje van het college
In het coalitieakkoord is opgenomen dat er voor de komende vier jaar € 140.000 per jaar beschikbaar wordt gesteld om de wijkregisseurs in staat te stellen snel te handelen en knelpunten in de wijk op te lossen.

Zesde wethouder en ondersteuning
In het coalitieakkoord is structureel budget van € 170.000 opgenomen voor een extra wethouder en een extra bestuursadviseur. Conform geldend beleid wordt boven op deze loonkosten een opslag voor overhead toegevoegd (zie Overzicht Overhead).

Hoger 'potje van de raad'
In het coalitieakkoord is opgenomen dat het zogenoemde ‘potje van de raad’ wordt verhoogd naar € 250.000 per jaar. Doel daarvan is dat het makkelijker wordt om in te spelen op knelpunten of ideeën uit de wijk.

Bedragen x € 1.000

Nieuw beleid	2023	2024	2025	2026
Potje van het college	140	140	140	70
Zesde wethouder en ondersteuning (zie ook overhead)	170	170	170	255
Hoger 'potje van de raad'	150	150	150	75
Saldo	**460**	**460**	**460**	**400**

Financieel samengevat: Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Programma 6. Dienstverlening en participatie	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Baten	9.435	8.208	7.414	6.899	5.764	5.764
Lasten	-14.676	-16.147	-16.869	-16.851	-16.759	-16.812
Resultaat	**-5.241**	**-7.938**	**-9.455**	**-9.952**	**-10.994**	**-11.048**

Aangenomen moties voorjaarsdebat

Motie 2206-14 Maak werk van het wegwerken

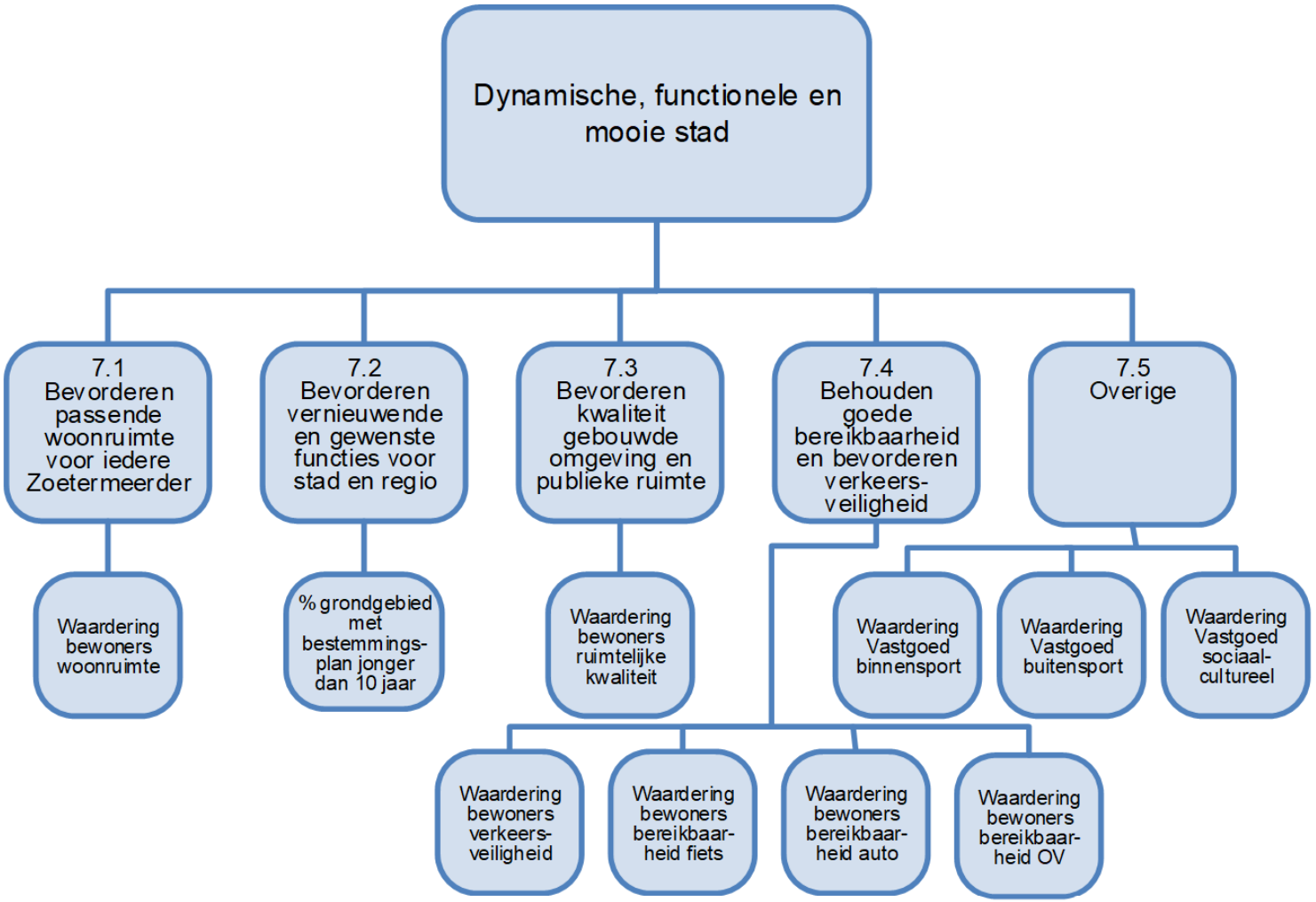
Draagt het college op:
- met voorrang een actieplan vast te stellen en uit te voeren dat op zo kort mogelijke termijn alle achterstanden in de gemeentelijke dienstverlening wegwerkt, in het bijzonder die ten aanzien van de afgifte van paspoorten en andere reisdocumenten;
- hiertoe naast het aantrekken en/of opleiden van extra personeel, ook onconventionele werkwijzen en middelen te overwegen zoals het invoeren van daluren-tarieven en het oprichten van een poule van flexibel inzetbare 'balie-reservisten;
- de inwoners in het vervolg over (dreigende) achterstanden in de dienstverlening pro-actief te informeren en van concrete handelingsperspectieven te voorzien;
- dit actieplan te evalueren en de geleerde lessen te verwerken in de gemeentelijke servicenormen;
- de raad over deze punten op zo kort mogelijke termijn te informeren.

Stand van zaken:
De gemeenteraad heeft het actieplan ontvangen.

Waar staat je gemeente indicatoren

Hyperlinks naar dashboard ‘Waar staat je gemeente?’. Selecteer bij het eerste bezoek gemeente Zoetermeer
https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/Dienstverlening-en-digitalisering/
https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/

Programma 7 Inrichting van de stad



Maatschappelijk effect programma: Wat willen we bereiken?

Dynamische, functionele en mooie stad

Veranderingen in de maatschappij stellen steeds weer andere eisen aan de leefomgeving. Hoe blijft Zoetermeer bereikbaar? Hoe komen de juiste woningen op de juiste plek? Wat is nodig voor een gezonde, groene en veilige leefomgeving? Al deze onderwerpen komen samen in het programma 'Inrichting van de stad'.
We hebben de komende jaren veel woningen nodig. Niet alleen meer woningen, maar ook andere soorten woningen. Goede kwaliteit, duurzaamheid en woonaantrekkelijkheid staan voorop. Een grote opgave met veel aandacht voor participatie met onze inwoners en andere partners. Ruimtelijke ontwikkelingen worden in samenhang en op transparante wijze met elkaar ingevuld en vormgegeven. Om onze ambities te realiseren werken we samen met ontwikkelaars, bouwers, corporaties en zorgpartijen.
Een goede bereikbaarheid, duurzame mobiliteit en verkeersveiligheid krijgen voortdurend aandacht. We zijn actief in de regio en formuleren voor verschillende onderwerpen samen beleid en voeren dit uit.
Het maatschappelijk vastgoed ondersteunt en faciliteert de gemeentelijke doelen en ambities en draagt zo bij aan een aantrekkelijke stad.

Met de vaststelling van de omgevingsvisie Zoetermeer 2040 ligt er nu een strategische langetermijnvisie voor de ontwikkeling en groei van de stad. De concrete uitwerking gebeurt via de strategische agenda die regelmatig wordt bijgewerkt. Zo wordt de visie stap voor stap uitgewerkt en kunnen we goed reageren op nieuwe inzichten en omstandigheden.

Speerpunten in 2023: Wat gaan we daarvoor doen?

- We gaan door met de vele woningbouwprojecten om de woningbouwopgave te realiseren, waarbij we sturen op kwaliteit en aantallen. Het huidige woonbeleid wordt vernieuwd.
- De omgevingsvisie wordt verder uitgewerkt aan de hand van de Tweede Strategische Agenda (zie doelstelling 7.2).
- Er wordt een Actieplan voor de aanpak van de verkeersveiligheid opgesteld en er wordt onderzocht hoe de bereikbaarheid van de wijken via openbaar vervoer (OV) en wegen het beste doorontwikkeld kan worden.
- Er wordt een Vastgoednota 2023 opgesteld. Belangrijke onderwerpen zijn: verduurzaming en toegankelijkheid.

Doelstellingen

Doelstelling 7.1 Bevorderen passende woonruimte voor iedere Zoetermeerder

Ook de komende jaren blijft de vraag naar woningen groot. Alleen aantallen realiseren is echter niet de oplossing om te komen tot een sociaaleconomisch krachtigere stad. Daarvoor is het nodig om de 'roltrap' te verbreden en te verlengen. Hierbij sturen we nadrukkelijk op kwaliteit, diversiteit en samenhang. Het gaat zowel om nieuwbouw als verbouw en transformatie binnen de bestaande voorraad.

Realiseren 3000 woningen
Woningbouw is en blijft een belangrijk middel om de doelen uit de omgevingsvisie Zoetermeer 2040 te realiseren. Naast het toevoegen van nieuwbouw wordt er ook geïnvesteerd in woonaantrekkelijkheid en de sociaaleconomische positie van de wijken en de stad. Met ruim 3.250 woningen in de woningbouwplanning voor de periode 2022-2026, is de verwachting dat we de doelstelling van 3.000 woningen uit het coalitieakkoord halen. De woningen van De Entree komen hier nog bovenop. Hierbij moet wel rekening worden gehouden met mogelijk planuitval door stijging van bouwkosten, een tekort aan bouwmaterialen en grondstoffen, personeelstekorten, stijging van de rente en de oorlog in Oekraïne. Ondanks alle onzekerheden in de woningmarkt blijven we grote stappen zetten in de projectontwikkeling. Dit doen we door het uitvoeren van de Versnellingsagenda Woningbouw, het Stadsbouwakkoord, het organiseren van de Permanente Marktdialoog Zoetermeer, het sluiten van prestatieafspraken met de corporaties en het ontwikkelen van nieuw woonbeleid.

Woningbouw als aanjager/nieuw woonbeleid
Het is van groot belang om de omgevingsvisie zo snel mogelijk uit te werken in vastgesteld beleid. Het is van belang om de partners in de woningmarkt duidelijkheid te bieden en ook dat andere bestuurslagen in beweging komen omdat het woningtekort nog steeds groot is. Het huidige woonbeleid dateert uit 2017 en het is daarom goed dat dit geactualiseerd wordt. Zodoende hebben we een antwoord op de uitdagingen van deze tijd en slagen we er beter in onze ambities op het gebied van wonen te realiseren. Het doel is om dit nieuwe woonbeleid eind 2023 voor te leggen aan de raad.

Programma Passend Wonen met Zorg
Het is belangrijk dat inwoners met een zorgvraag zo zelfstandig, zinvol en vitaal mogelijk (blijven) wonen. De woonzorgopgave vraagt om een gezamenlijke aanpak. Met betrokken partners zijn de ambities op het snijvlak van wonen, zorg en welzijn gebundeld in de Woonzorgvisie. Deze ambities worden uitgewerkt in een uitvoeringsagenda met concrete acties en projecten waardoor onder andere in het programma Woningbouw als aanjager de vertaling gemaakt kan worden naar passende woon(zorg)concepten voor (kwetsbare) doelgroepen. Meer informatie hierover is in programma 2 opgenomen.

Plan van aanpak huisvesten statushouders
De wettelijke taakstelling voor statushouders blijft complex. Als we de huidige achterstand niet inlopen kan de provincie Zuid-Holland statushouders gaan huisvesten en de kosten verleggen naar de gemeente. Er zijn inmiddels afspraken gemaakt met drie woningcorporaties. Zij spannen zich in om in 2022 170 statushouders te huisvesten. Dat is ongeveer gelijk aan de taakstelling voor dat jaar. Daarmee is de achterstand nog niet ingehaald. Ook geven de corporaties aan dat zij dit niet blijvend te kunnen doen. Flexwonen lijkt de komende jaren een instrument om bijzondere doelgroepen zoals statushouders te huisvesten.

Doelstelling 7.2 Bevorderen vernieuwende en gewenste functies voor stad en regio
Bij onze ambities past een kwalitatief hoog voorzieningenniveau: een breed aanbod in onder meer cultuur, onderwijs, sport, zorg, vrije tijd, evenementen en detailhandel. Niet altijd ontwikkelt de gemeente zelf actief een initiatief of project. Bij ontwikkelingen die vanuit de samenleving komen, faciliteren we zoveel mogelijk om kansen optimaal te benutten.

Tweede Strategische Agenda 2040
De Strategische agenda 2040 slaat de brug tussen de omgevingsvisie Zoetermeer 2040 en de uitvoering op (midden)lange termijn. In de Strategische

Agenda 2040 staan de programma's waaraan de komende jaren wordt gewerkt. We verwachten eind 2022 de tweede Strategische Agenda 2040 ter besluitvorming aan de raad te kunnen aanbieden. In deze tweede agenda zijn de hoofdlijnen van de omgevingsvisie en de integrale beleidsopgaven uitgewerkt in voorstellen voor nieuwe beleidsprogramma's. De nieuwe beleidsprogramma's zijn een aanvulling op de huidige programma's in de eerste Strategische Agenda Zoetermeer 2040:

- het beleidsprogramma 'Woningbouw als aanjager voor een sociaaleconomisch krachtige stad',
- de gebiedsprogramma's Buytenwegh en Meerzicht én
- de al bestaande gebiedsprogramma's Binnenstad, Entree en Dutch Innovation Park.

De agenda wordt regelmatig bijgewerkt en zo kunnen we stap voor stap de visie uitwerken en goed reageren op nieuwe inzichten en omstandigheden.

In het voorjaar van 2023 wordt het Stadscongres Zoetermeer 2040 georganiseerd. Op het Stadscongres worden ervaringen gedeeld van participatieprocessen in de stad, zoals bijvoorbeeld het Stadsbouwakkoord, de Lokaal Educatieve Agenda, Zoetermeer 2025, de wijkaanpak Meerzicht en de evaluatie van het participatieplan Wijkgericht Werken.

Instrumenten vanuit de Omgevingswet
Met de nieuwe Omgevingswet krijgt de gemeente meer eigen regie op de fysieke leefomgeving. De Omgevingswet biedt daarvoor een aantal kerninstrumenten, waaronder de omgevingsvisie, het programma en het omgevingsplan. Naast de uitwerking van de omgevingsvisie Zoetermeer 2040 in programma's worden ook kaders gesteld voor de uitvoering. Er komt een omgevingsplan voor de gehele gemeente waarin straks alle regels staan. Met deze regels beschermen we de kwaliteit van de fysieke leefomgeving en zorgen we ervoor dat (nieuwe) initiatieven, ontwikkeling en functies in de stad bijdragen aan het behalen van de doelen en ambities uit de omgevingsvisie.

Doelstelling 7.3 Bevorderen kwaliteit van gebouwde omgeving en publieke ruimte

Kwaliteit is een voorwaarde bij iedere ruimtelijke ontwikkeling. De juiste mix van diversiteit, (multi)functionaliteit, gelaagdheid en kwaliteit is alleen mogelijk als de nieuwe projecten voldoende onderscheidend zijn en in relatie met het gebied waarvan zij onderdeel uitmaken worden bekeken.

Vervanging bestemmingsplannen

De huidige bestemmingsplannen worden vervangen door het omgevingsplan. Hoe de transitie van bestemmingplan naar omgevingsplan het beste kan worden ingezet, wordt in een plan van aanpak beschreven. Als gemeente willen we zowel flexibel zijn als zekerheid kunnen bieden. Inwoners en ondernemers moeten immers weten waar ze aan toe zijn. De uitdaging bij het maken van een omgevingsplan is om zowel ruimte als rechtszekerheid te bieden. Maatwerk kan hier een brug tussen vormen.

Op dit moment wordt al gewerkt aan de eerste versie van het omgevingsplan waarin de relevante regels uit de bestemmingsplannen en gemeentelijke verordeningen samengebracht worden.

Doelstelling 7.4 Behouden goede bereikbaarheid en bevorderen verkeersveiligheid

Bereikbaarheid, leefomgevingskwaliteit en verkeersveiligheid zijn belangrijke thema's voor Zoetermeer. In de komende jaren werken we verder aan duurzame oplossingen om nog bereikbaarder en veiliger te worden. We zetten in op een goede aansluiting naar de regio waarbij aan alle verkeersdeelnemers is gedacht.

Bereikbaarheid van wijken via OV en wegenstructuur
We willen de best bereikbare stad zijn. Dat willen we bereiken door de ruimte en het mobiliteitssysteem hand in hand te ontwikkelen en een kwalitatief robuust en krachtig OV-netwerk door te ontwikkelen. De doorontwikkeling van OV-verbindingen Leiden/Zoetermeer en Zoetermeer/Rotterdam in 2023 worden verder onderzocht. Ook wordt station Zoetermeer herontwikkeld. Dit doen we in samenwerking met de MRDH, Provincie en andere gemeenten. Daarnaast nemen we deel aan onderzoeken naar OV- verbindingen in de regio.

Er wordt een Hoofdwegenstudie uitgevoerd en aan de hand van de resultaten worden de vervolgstappen bepaald. De resultaten van de studie zijn naar verwachting in het najaar van 2023 bekend.

Doelstelling 7.5 Overige

We vinden het belangrijk dat er in het gemeentelijk vastgoed activiteiten plaatsvinden die bijdragen aan onze ambities en doelstellingen. Ook is het belangrijk dat het vastgoed van voldoende kwaliteit is en optimaal gespreid is over de stad. Bij structurele leegstand worden gebouwen afgestoten en bij maatschappelijke huisvestingsvragen, waarvoor binnen de bestaande vastgoedportefeuille geen passende huisvesting beschikbaar is, worden nieuwe gebouwen ontwikkeld of aangetrokken. Verduurzaming en het toegankelijk maken van het vastgoed is één van de speerpunten. Verder houden we ons bezig met de implementatie van nieuwe wet- en regelgeving, zoals bijvoorbeeld het Didam-arrest.

Vastgoednota 2023
Er is een visiedocument voor de gemeentelijke vastgoedportefeuille in voorbereiding. Deze vastgoednota wordt in het tweede kwartaal van 2023 aan de raad aangeboden. Een investeringsagenda voor verduurzaming is hiervan onderdeel. Overige speerpunten in de nota zijn: het datagedreven werken en het toegankelijk(er) maken van de vastgoedportefeuille.

Verduurzaming
Er zijn inmiddels plannen uitgewerkt voor het verduurzamen van de portefeuille. Gestart wordt met drie grote panden, het CKC, Stadstheater en het complex van de Afvalinzameling. Dit sluit aan bij een eerder raadsbesluit over het Duurzaamheidsfonds. De voorstellen voor de investeringen in deze drie panden worden in 2023 aangeboden aan de raad.

Toegankelijkheid
Het verbeteren van de toegankelijkheid van de huidige vastgoedportefeuille is een belangrijk speerpunt. Op basis van het coalitieakkoord wordt al nagedacht over het vergroten van de toegankelijkheid van het Stadstheater. Een nadere uitwerking van dit onderwerp wordt verwerkt in de vastgoednota die in voorbereiding is.

Indicatoren, trendgrafieken en financiën

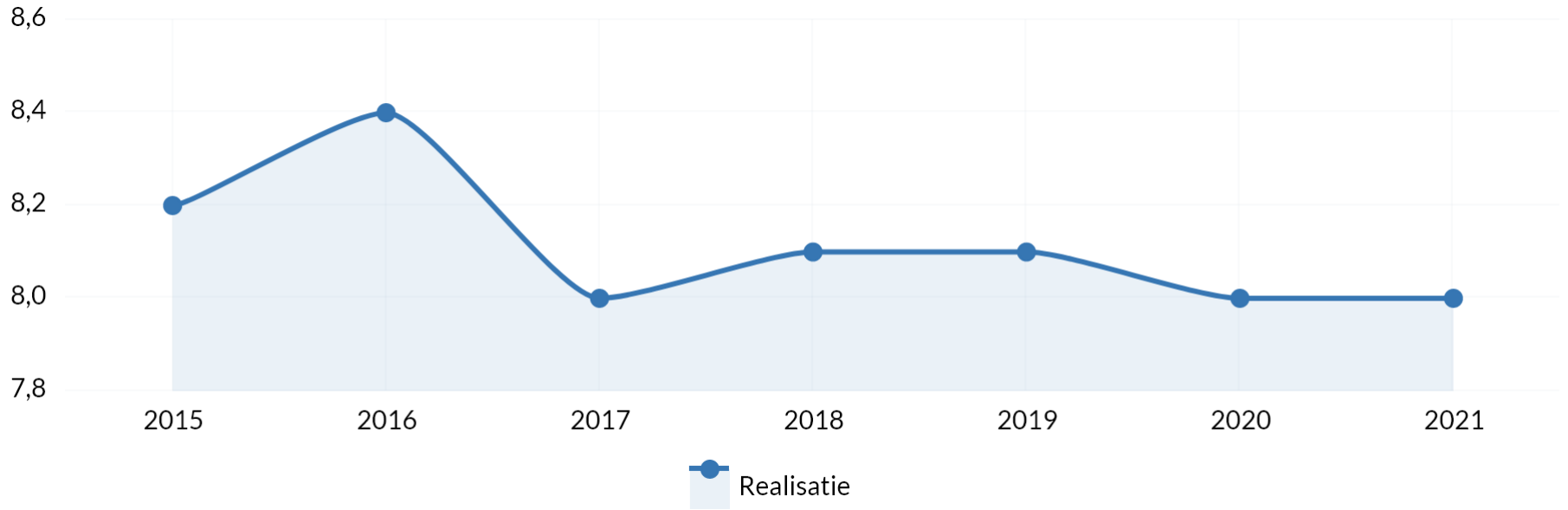
Doelstelling 7.1 Bevorderen passende woonruimte voor iedere Zoetermeerder

Waardering bewoners woonruimte
In 2021 is opnieuw een 8,0 gerealiseerd als gemiddelde waardering voor de woonruimte.

Bron: Stadspeiling

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	8,0	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	8,0	8,0	8,0	8,0

Trendgrafiek Waardering bewoners woonruimte
In 2021 is opnieuw een 8,0 gerealiseerd als gemiddelde waardering voor de woonruimte.

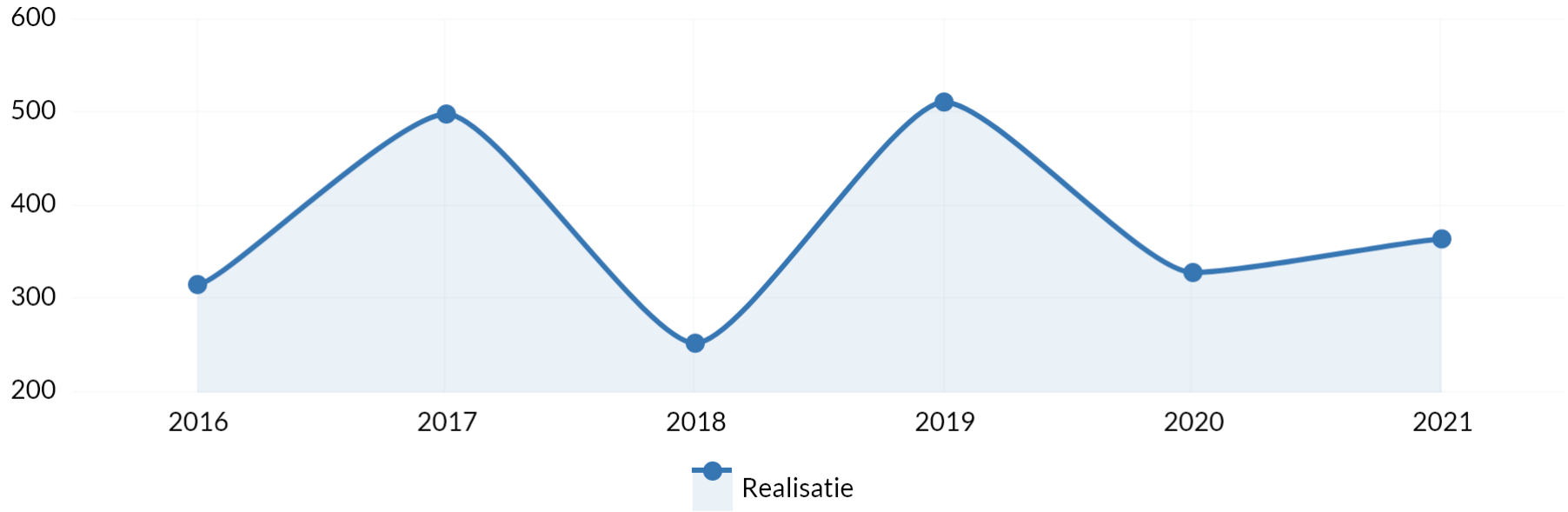


Bron: Stadspeiling

Aantal op te leveren woningen per jaar
Bron: Woningbouwmonitor 23 juli 2022

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	365	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	816	1.155	946	222

Trendgrafiek Aantal opgeleverde woningen per jaar



Bron: Woningbouwmonitor 23 juli 2022

Sinds het vaststellen van het Woningbouwprogramma in 2017 wordt er hard gewerkt aan verhoging van de woningbouwproductie met als doel te komen tot de bouw van ongeveer 700 woningen per jaar. De verwachting is dat deze doelstelling wordt gehaald vanaf het jaar 2023, met 833 woningen in 2023, 1155 woningen in 2024 en 946 woningen in 2025. Voor de jaren daarna staan per jaar weer minder woningen ingepland. In totaal staan 4.145 woningen op de planning voor de periode 2022-2031. In 2019, 2020 en 2021 zijn in totaal samen 1.207 woningen gerealiseerd. Het totaal komt daarmee voor 2019-2031 uit op 5.352 woningen. De doelstelling uit de Versnellingsagenda is om 27% goedkope huur, 25% middenhuur en 48% koop en dure huur te realiseren. Met de huidige programmering worden deze percentages dicht benaderd.

Ook in De Entree wordt hard gewerkt aan de voorbereiding van woningbouw. Daar staan 4.080* woningen op de planning (bron: Rapportage Ruimtelijk Fysiek maart 2022). Voor de Woningbouwmonitor en de ramingen in de Entree samen komt het totaal op 9.432 woningen over de periode van 2022-2031.

*420 woningen van De Entree zijn al opgenomen in de eerdergenoemde aantallen.

Financiën

Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Bevorderen passende woonruimte voor iedere Zoetermeerder (7.1)	**-1.224**	**-840**	**-840**	**-842**	**-842**

Het budget wordt met name ingezet voor de uitvoerings- en beleidstaken voor wonen (inclusief de Bestuurlijke Tafel Wonen Haaglanden). Voor de beleidstaken en de exploitatie woonwagenhuisvesting is afzonderlijk budget beschikbaar. In 2022 is incidenteel ca. € 400.000 budget beschikbaar voor de woonwagenlocatie Bleiswijkseweg.

Doelstelling 7.2 Bevorderen vernieuwende en gewenste functies voor stad en regio

Financiën

Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Bevorderen vernieuwende en gewenste functies voor stad en regio (7.2)	**1.110**	**122**	**-266**	**-656**	**-982**

Onder deze doelstelling zijn per (sub)product de in gang gezette projecten zoals grondexploitaties Oosterheem en Palenstein opgenomen. Deze uitgaven zijn voor de exploitatie neutraal, omdat dekking plaatsvindt vanuit grondverkopen en andere opbrengsten waaronder subsidies. Een eventueel aanwezig saldo wordt gemuteerd als onderhanden werk (bouwgronden in exploitatie). Eventuele winstafdrachten vinden plaats via mutaties in de reserves. Voor verliezen wordt een voorziening getroffen. Daarnaast zijn er faciliterend grondbeleid projecten. Ook dit is vaak neutraal omdat een saldo wordt overgeheveld naar een ander jaar. Op het product grondbedrijf algemeen vindt er zo nodig een vrijval plaats. Dit is het geval in 2023. In dat jaar wordt een voordelige afdracht voorzien van Reserve risico`s Ontwikkelingsbedrijf.
Op een afzonderlijk product worden de (vaste) kosten en opbrengsten verantwoord van gemeentelijke eigendommen (zoals grond). Hierop wordt jaarlijks een voordelig saldo behaald. Door incidentele opbrengsten en kosten kunnen deze jaarlijks wisselen, eventuele afwijkingen worden gemeld via de Tussenberichten.
Ten behoeve van de vernieuwing van de stad in onder andere de Binnenstad worden voorbereidende werkzaamheden verricht. In de reserve investeringsfonds (Rif) zijn hiertoe middelen gereserveerd die via afzonderlijke raadsbesluiten beschikbaar kunnen worden gesteld. Voor de exploitatie zijn deze kosten vanwege de dekking vanuit de Rif neutraal. Daarnaast zijn er via het coalitieakkoord middelen gevraagd voor Meerzicht en Buytenwegh en een onderzoek naar een landtunnel onder de Afrikaweg. Het project Entree is in de uitvoeringsfase. Voor de kapitaallasten en het onderhoud zijn vanaf 2024 en verdere jaren oplopende budgetten opgenomen. In 2025 en 2026 zijn uitgaven met dekking van de Rif voorzien voor onder andere de aanleg van het evenemententerrein Markt 10, Centraal Park en de onrendabele top voor de parkeergarage.

Doelstelling 7.3 Bevorderen kwaliteit van gebouwde omgeving en publieke ruimte

Waardering bewoners ruimtelijke kwaliteit
De waardering van de bewoners gemeten op basis van een vaste vragenreeks in de Stadspeiling.

Bron: Stadspeiling

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie		-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	76	76	76	76

De ruimtelijke kwaliteit (in %) wordt tweejaarlijks gemeten in even jaren.

Financiën
Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Bevorderen kwaliteit van gebouwde omgeving en publieke ruimte (7.3)	**-1.649**	**-1.705**	**-1.546**	**-1.546**	**-1.546**

Het budget wordt grotendeels ingezet voor personele inzet onder andere voor welstand, beeldkwaliteitsplannen, bestemmingsplannen, structuurvisie (omgevingsvisie) en groen. In 2022 en 2023 is tijdelijk budget van ca. € 150.000 toegevoegd voor het aandeel van dit personeel in de toetsing van omgevingsvergunningen. Hier staan ook extra inkomsten in programma 6 tegenover.

Doelstelling 7.4 Behouden goede bereikbaarheid en bevorderen verkeersveiligheid

Waardering verkeersveiligheid
Gemiddeld algemeen rapportcijfer ten aanzien van de tevredenheid over de verkeersveiligheid op buurtniveau door respondenten van de Stadspeiling (18+).

Bron: Stadspeiling

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie		-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	7,5	7,5	7,5	7,5

Deze meetfactor wordt tweejaarlijks (in even jaren) uitgevraagd.

Waardering bereikbaarheid auto
Het gemiddelde algemene rapportcijfer voor de bereikbaarheid per auto van bestemmingen binnen en buiten Zoetermeer.

Bron: Stadspeiling

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie		-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	7,7	7,7	7,7	7,7

Deze meetfactor wordt tweejaarlijks (in even jaren) uitgevraagd.

Waardering bereikbaarheid fiets
Het gemiddelde algemene rapportcijfer van de bereikbaarheid per fiets binnen Zoetermeer.

Bron: Stadspeiling

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie		-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	8,1	8,1	8,1	8,1

Deze meetfactor wordt tweejaarlijks (in even jaren) uitgevraagd.

Waardering bereikbaarheid ov
Het gemiddelde algemene rapportcijfer voor de bereikbaarheid per openbaar vervoer van bestemmingen binnen en buiten Zoetermeer door respondenten van de Stadspeiling (18+).

Bron: Stadspeiling

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie		-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	7,5	7,5	7,5	7,5

Deze meetfactor wordt tweejaarlijks (in even jaren) uitgevraagd.

Financiën
Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Behouden goede bereikbaarheid en bevorderen verkeersveiligheid (7.4)	**-657**	**-908**	**-984**	**-933**	**-877**

Het budget wordt ingezet voor de uitvoering van de (exploitatie) mobiliteitsprojecten zoals fietslessen voor basisscholen en de inzet van verkeerskundigen. In het coalitieakkoord is incidenteel budget oplopend tot € 150.000 voor 2023/2025 en € 75.000 voor 2022 en 2026 vrijgemaakt voor de verbetering van de verkeersveiligheid, de metropolitane fietsroute en de verbetering van de openbaar vervoerontsluiting van Rokkeveen en het LangeLand Ziekenhuis. Daarnaast is er tijdelijk budget voor het aandeel van de verkeerskundigen bij de beoordeling van omgevingsvergunningen (tot en met 2023). Hier staan ook extra inkomsten tegenover (zie programma 6).

Doelstelling 7.5 Overige

Waardering Vastgoed binnensport
Het percentage geïnterviewden dat van mening is dat het gebouw voldoet aan de eisen van deze geïnterviewde.

Bron: Klanttevredenheidsonderzoek

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	%	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	81 %	81 %	81 %	81 %

Om te beoordelen in hoeverre het vastgoed voldoet aan de tevredenheid van de gebruikers wordt iedere twee jaar een klanttevredenheidsonderzoek uitgevoerd. Naar aanleiding van dit onderzoek worden concrete acties uitgezet. Het klanttevredenheidsonderzoek 'Binnensport' is in 2022 uitgevoerd en de cijfers worden opgenomen in de Jaarrekening 2022.

Waardering Vastgoed buitensport
Het percentage geïnterviewden dat van mening is dat het gebouw voldoet aan de eisen van deze geïnterviewde.

Bron: Klanttevredenheidsonderzoek

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	0 %	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	81 %	81 %	81 %	81 %

Om te beoordelen in hoeverre het vastgoed voldoet aan de tevredenheid van de gebruikers wordt iedere twee jaar een klanttevredenheidsonderzoek uitgevoerd. Naar aanleiding van dit onderzoek worden concrete acties uitgezet. Het klanttevredenheidsonderzoek 'Buitensport' is in 2022 uitgevoerd en de cijfers worden opgenomen in de Jaarrekening 2022.

Waardering Vastgoed sociaal-cultureel
Het percentage geïnterviewden dat van mening is dat het gebouw voldoet aan de eisen van deze geïnterviewde.

Bron: Klanttevredenheidsonderzoek

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	0 %	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	81 %	81 %	81 %	81 %

Om te beoordelen in hoeverre het vastgoed voldoet aan de tevredenheid van de gebruikers wordt iedere twee jaar een klanttevredenheidsonderzoek uitgevoerd. Naar aanleiding van dit onderzoek worden concrete acties uitgezet. Het klanttevredenheidsonderzoek 'Sociaal-cultureel' is in 2022 uitgevoerd en de cijfers worden opgenomen in de Jaarrekening 2022.

Financiën
Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Overige (7.5)	**-943**	**-938**	**-937**	**-925**	**-925**

Het budget wordt ingezet voor het groot onderhoud van ambtelijke en commerciële huisvesting. Daarnaast is het exploitatieresultaat van het vastgoed van de gemeente en het totaal van de algemene kosten stedelijke ontwikkeling onder deze doelstelling verwerkt.

Risico's

Beleidsperspectief
Beleidswijzigingen

Quickscan haalbaarheid landtunnel Afrikaweg
In het Entreegebied worden op basis van de vastgestelde bouwplannen zo'n 4.500 woningen gerealiseerd. In het coalitieakkoord is voor 2022 budget

gereserveerd om te onderzoeken of het haalbaar is om een landtunnel over de Afrikaweg te bouwen en welke effecten dit heeft. Naar verwachting zijn de uitkomsten van dit haalbaarheidsonderzoek nog voor het einde van 2022 bekend. Voor het uitvoeren van dit onderzoek is € 80.000 beschikbaar.

Wijkaanpak Meerzicht en Buytenwegh
Het gebiedsprogramma Meerzicht geeft concreet invulling aan de omgevingsvisie Zoetermeer 2040. Een integraal programma is in concept opgesteld waarin de belangrijkste korte en lange termijn projecten en activiteiten zijn opgenomen. Het is een combinatie van sociale, ruimtelijk-fysieke, economische en veiligheidsmaatregelen. De gezamenlijke ambitie ligt in het verlengde van de omgevingsvisie en de opgave uit de wijkverkenning is als volgt geformuleerd: In 2035 zijn de huidige en toekomstige bewoners van Meerzicht thuis in hun buurt omdat het er prettig wonen en samenleven is.

Speerpunt voor 2023 is de uitwerking van de gebiedsontwikkeling van en rondom het winkelcentrum, het zogenaamde ‘Hart van Meerzicht’. De eigenaar van het winkelcentrum is bereid te investeren.

Buytenwegh is, na Meerzicht, de wijk met de meest kwetsbare ontwikkeling. Het is belangrijk om aan de voorkant, samen met de organisaties en inwoners van de wijk, met een open agenda te kijken naar de opgaven van de wijk. De insteek is om samen de toekomst van Zoetermeer vorm te geven en de krachten van de partners, de inwoners en de gemeente te bundelen om de ongewenste ontwikkelingen in de wijk Buytenwegh te keren. De ervaringen die zijn opgedaan in het gebiedsprogramma Meerzicht worden betrokken bij de aanpak in Buytenwegh.

De wijkanalyse van de vraagstukken en beeldvorming van Buytenwegh worden in 2023 opgestart. Voor de aanpak wordt een programmatische aanpak opgesteld met eenzelfde fasering als in Meerzicht. Voor de wijkaanpak Meerzicht en Buytenwegh is tot en met 2026 in totaal een bedrag van € 2,1 mln. beschikbaar gesteld.

Metropolitane fietsroute en hellingbaan station Lansingerland-Zoetermeer
De metropolitane fietsroute van Zoetermeer naar Rotterdam wordt afgerond. Daartoe wordt een hellingbaan aangelegd bij station Lansingerland-Zoetermeer en wordt bij de Bleiswijkseweg het ontbrekende deel van het fietspad aangelegd. In de begroting zijn, voor het gemeentelijk aandeel in deze route, voor de kapitaallasten en het onderhoud structureel € 71.000 opgenomen.

Afstemming regionale agenda vervoer
De opgaven voor onze stad zijn groot. Veel van deze opgaven hebben een (boven)regionale oorsprong en kunnen we niet alleen aanpakken. Zoetermeer blijft daarom inzetten op regionale samenwerking en benut de strategische samenwerkingsverbanden en partners, zoals de MRDH, de Verstedelijkingsalliantie en de Kennisregio aan zee, om te werken aan de opgaven van onze stad . Om deze taken in te vullen is de formatie uitgebreid. Hiervoor is een bedrag van € 120.000 structureel beschikbaar gesteld.

Onderzoek ontsluiting Rokkeveen en LangeLand Ziekenhuis met openbaar vervoer
Om inzicht te krijgen in de bereikbaarheid van de wijk Rokkeveen en het LangeLand Ziekenhuis wordt een onderzoek uitgevoerd. Hiervoor is eenmalig voor 2023 en 2024 een bedrag beschikbaar gesteld van € 140.000. Voor de interne ov-verbindingen heeft de ontsluiting van Rokkeveen prioriteit en bestaat de wens voor een randstadrailhalte (dan wel een betere ontsluiting) bij het LangeLand Ziekenhuis.

Monitoring parkeerdruk
De parkeerdruk in de stad wordt gemonitord en bijgestuurd waar dat nodig is. De parkeerproblemen in bepaalde buurten in Meerzicht en Buytenwegh worden met prioriteit opgepakt. Voor de monitoring is in het coalitieakkoord de komende vijf jaar jaarlijks € 10.000 bestemd.

Investeren in verkeersveiligheid
Om de verkeersveiligheid verder te verbeteren, stellen we een actieplan op. Dit Actieplan verkeersveiligheid wordt in 2023 aan de raad voorgelegd. Voor de uitvoering is vooruitlopend op het Actieplan jaarlijks een bedrag van € 150.000 opgenomen in het coalitieakkoord. Daarmee worden verkeersonveilige plekken aangepakt. Prioriteit wordt gegeven aan plekken bij scholen.

Flexwonen
We willen meer flexwoningen realiseren voor statushouders, urgente woningzoekers en starters. De pilotlocatie Ruimtebaan wordt volgens planning in 2024 opgeleverd. De locatie wordt straks ingezet voor statushouders, starters en overige bijzondere doelgroepen. Op dit moment zijn er geen andere projecten met flexwoningen gestart. Vanwege onduidelijkheid over de financiële gevolgen is er nog geen bedrag gereserveerd. Over het onderzoek naar potentiële andere locaties voor flexwoningen in de stad en de eventuele mogelijkheden tot versnelling op deze locaties wordt de raad nog dit jaar geïnformeerd.

Bedragen x € 1.000

Nieuw beleid	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Wijkaanpak Meerzicht en Buytenwegh	300	600	600	600
Wijkaanpak Meerzicht en Buytenwegh - Dekking Fonds Zoetermeer 2040	-300	-600	-600	-600
Metropolitane fietsroute	0	71	71	71
Afstemming regionale agenda vervoer	120	120	120	120
Onderzoek ontsluiting Rokkeveen en Langeland ziekenhuis met OV	70	70	0	0
Monitoring parkeerdruk	10	10	10	10
Investeren in verkeersveiligheid	150	150	150	75
Flexwonen	PM			
Saldo	**350**	**421**	**351**	**276**

Financieel samengevat: Wat mag het kosten?
Bedragen x €1.000

Programma 7. Inrichting van de stad	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Baten	33.517	35.096	27.977	22.292	23.679	10.064
Lasten	-38.350	-38.459	-32.247	-26.865	-28.581	-15.235
Resultaat	**-4.833**	**-3.363**	**-4.270**	**-4.573**	**-4.902**	**-5.172**

Aangenomen moties voorjaarsdebat

Motie 2206-72 Geen gat in de Markt!

Verzoekt het college om:
- Uiterlijk in het eerste kwartaal van 2023 met een voorstel te komen om het terrein van Markt I0 een voorlopige voorziening te geven.
- Daarbij de omwonenden te betrekken, dan wel een prijsvraag uit te schrijven bij de inwoners van onze stad.
- Hierbij vooral voor de omwonenden aan verwachtingenmanagement te doen, zodat iedereen weet dat het om een tijdelijke oplossing gaat voor het gat in de Markt.
- Hiervoor een budget ter beschikking te stellen van maximaal 100.000 euro vanuit het Potje van de Raad.

Stand van zaken:
Er is een plan van aanpak gemaakt inclusief participatietraject en kostenraming. Het participatietraject vindt plaats in het vierde kwartaal 2022. De planning is conform de motie om in het eerste kwartaal 2023 met een voorstel te komen naar de raad.

Motie 2206-58 Geen voorrang statushouders sociale huur

Verzoekt het college:
- Het uitgangspunt te hanteren dat statushouders niet langer voorrang krijgen bij de toewijzing van sociale huurwoningen maar in te zetten op flexwoningen, tijdelijke woningen en noodwoningen om aan de taakstelling te voldoen;
- Hiertoe een plan van aanpak te realiseren en de nodige wijzigingen aan te brengen in de huisvestingsverordening Zoetermeer dan wel andere relevante beleidsdocumenten.

Stand van zaken:
Het college komt met een afdoeningsmemo in 2023.

Motie 2206-53 Vasthouden aan Ontwikkelperspectief Bleizo-West

Verzoekt het college:
- Vast te houden aan het vastgestelde Ontwikkelperspectief Bleizo-West, met de ontwikkeling van 4.000 tot 6.000 woningen waarvan 50% betaalbare huur-en koopwoningen en 50% duurdere woningen.
- Geen goedkeuring te verlenen voor de ontwikkeling van langdurige opvangplekken voor Oekraïners op grondgebied van Bleizo-West.

Stand van zaken:
Het college komt met een afdoeningsmemo in 2022.

Waar staat je gemeente indicatoren

Hyperlinks naar dashboard ‘Waar staat je gemeente?’. Selecteer bij het eerste bezoek gemeente Zoetermeer
https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/Bouwen-en-wonen/
https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/mobiliteit/
https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/

Overzicht Overhead

Inleiding

In het Overzicht Overhead staan de lasten en baten van de overhead van de gemeentelijke organisatie opgenomen. Dit is voorgeschreven in wetgeving (Besluit Begroting en Verantwoording/BBV) met als doel om de overhead inzichtelijk te maken en om gemeenten onderling te kunnen vergelijken op hun uitgaven hieraan. De door het BBV gehanteerde definitie van overhead luidt: de kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primair proces. De doelstelling van overhead luidt: het sturen van de organisatie en het ondersteunen van het primaire proces.

Voorbeelden van kosten die tot de overhead worden gerekend zijn loonkosten van leidinggevenden en van medewerkers van de ondersteunende afdelingen. Concreet gaat het om de volgende organisatieonderdelen: Personeel & Organisatie, Informatievoorziening & Automatisering, Financiën en Control, Juridische & Bestuurszaken en Inkoop, Facilitaire zaken & Huisvesting, Communicatie, Management en & Afdelingsondersteuning c.a. en Concerncontrol.

Bij overhead (maar ook beleidstaakvelden) is het bepalen van de doelmatigheid interessant. In het programma Ombuigen & Vernieuwen zijn de voorstellen 105 (Organisatieontwikkeling en efficiency) en 107 (Inrichten ‘wasstraat’ procesverbetering en verbeteren van de dienstverlening en efficiency) gebundeld in een efficiencytaakstelling van in totaal € 1,5 mln. De taakstelling is met de inzet op scherper inkopen bij met name inhuur en het vaker gebruik maken van regionale inkoopmogelijkheden, vanaf 2025 volledig ingevuld. In de jaren 2022-2024 resteert nog een tijdelijk bedrag aan taakstelling tussen de € 0,3 en € 0,08 mln. Daarvoor wordt nog naar tijdelijke dekkingsmogelijkheden gezocht.

Voor overhead zijn twee specifieke kengetallen benoemd. Het eerste kengetal betreft de geraamde lasten van de overhead uitgedrukt in een percentage van de totale geraamde lasten, exclusief stortingen in de reserves. In 2023 ligt dit percentage op 11%. Sinds 2017 fluctueert dit percentage tussen de 10% en %11%. In bijlage 8 komt dit terug als één van de verplichte indicatoren van de BBV. Het tweede kengetal geeft de kosten van het personeel in een overheadfunctie uitgedrukt in een percentage van de totale kosten van het personeel weer. In 2023 komt dit overeen met 2022 en blijft 34%. Sinds 2017 schommelt dit percentage tussen de 34% en 37%.

Beleidsperspectief

Citymarketing

Voor het structureel voortzetten van het bureau Citymarketing is een budget van jaarlijks € 375.000 opgenomen. Dit wordt voor een groot deel ingezet voor personeelskosten. Hiermee kan verdere uitvoering worden gegeven aan het Strategische Canvas Bureau Citymarketing zoals in 2020 is vastgesteld.

Verbetering informatievoorziening en impact/datagedreven personeel

In het Coalitieakkoord 2022-2026 is vastgelegd om digitalisering en informatievoorziening extra aandacht te geven en meer specifiek om het datagedreven werken structureel te versterken. Extra middelen zijn opgenomen om de bestaande personele capaciteit uit te breiden voor onder meer de ontwikkeling van stuurinformatie en gegevensmanagement. Daarbij biedt deze investering ook ruimte om van het niveau van stuurinformatie door te groeien naar datagedreven beleidsontwikkeling, monitoring en evaluatie (datagedreven werken). Vanaf 2023 gaat het om een structureel budget van € 817.000.

Impact datagedreven werken interne opleidingen
Voor het realiseren van datagedreven werken, of liever datagedreven beleidsontwikkeling, is meer kennis nodig bij een brede groep van beleidsmakers en beslissers in de organisatie. Kennis over wat er kan, wat er mag en hoe dat onderdeel te maken van het gemeentelijk beleidsproces. De komende drie jaar wordt deze doelgroep gericht opgeleid op het gebied van datagedreven werken, ethiek, privacy, etc. In de periode 2023 t/m 2025 is een jaarlijks budget nodig van € 80.000.

Proef met inwonersberaad
Voor de proef inwonersberaad is voor 2023 een budget van € 100.000 gevraagd. Inwonersberaad is een middel om participatie vorm te geven, waarmee de gemeente wil experimenteren. Het onderwerp dat is gekozen om verder uit te werken is afvalbeleid.

Overig overhead formatie-uitbreidingen
In het Coalitieakkoord 2022-2026 zijn formatie-uitbreidingen opgenomen waarvoor overhead is toegerekend. Dit budget kan worden ingezet voor ondersteunende functies, zodat deze in verhouding blijven met de grootte van de organisatie.

Bedragen x € 1.000

Nieuw beleid	2023	2024	2025	2026
Citymarketing	375	375	375	375
Verbetering informatievoorziening en impact/datagedreven personeel	817	817	817	817
Impact datagedreven werken interne opleidingen	80	80	80	0
Proef met inwonersberaad	100	0	0	0
Onderstaand is opgenomen de overheadslasten als gevolg van de formatieuitbreiding				
Schuldhulpverlening (zie ook P1)	70	70	70	70
Jeugd: contractmanagement (zie ook P2)	27	27	27	27
Wijkgericht werken (zie ook P2)	87	87	87	87
Diversiteit / inclusie (zie ook P2)	19	19	19	19
Woonzorgvisie (zie ook P2)	27	27	27	14
Wmo maatwerkvoorzieningen (zie ook P2)	22	22	22	22
Toegankelijkheid 'open stad', beleidsmedewerker en secr. Ondersteuning (zie ook P2)	21	21	21	21
netwerkregie (zie ook P2)	54	54	54	54
Afvalmaatregelen (zie ook P3)	14	14	0	0
Extra toezicht/begeleiding speel- en stadsboerderijen (zie ook P4)	27	27	27	27
Incidenteel extra impuls handhaving (zie ook P5)	54	54	54	27
Handhaving formatie zeven boa's (zie ook P5)	0	59	59	59
Ondermijning (zie ook P5)	162	162	162	162
Basis op orde handhaving: prio jeugd, ondermijning, snelheid meldingen (zie ook P5)	54	54	54	54
Zesde wethouder en ondersteuning (zie ook P6)	152	152	152	67
Saldo	**2.161**	**2.120**	**2.106**	**1.901**

Financieel samengevat: Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Overhead	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Baten	468	1.362	1.476	1.430	1.300	1.300
Lasten	-53.792	-43.068	-47.919	-47.863	-47.068	-46.855
Resultaat	**-53.325**	**-41.706**	**-46.443**	**-46.433**	**-45.769**	**-45.556**

Aangenomen moties voorjaarsdebat

Motie 2206-33 Trainees hebben de toekomst

Verzoekt het college:
• Vanaf 2023 een interessant en onderscheidend traineeprogramma te ontwikkelen dat de aantrekkingskracht van de gemeente Zoetermeer als werkgever vergroot.
• De raad voor het begrotingsdebat te informeren over welke kosten met de uitvoering zijn gemoeid en hoe in dekking kan worden voorzien.

Stand van zaken:
De raad ontvangt voor het Begrotingsdebat de afdoening van deze motie.

Motie 2206-23 Meten is weten

Roept het college op:
• Te onderzoeken of er sprake is van een loonkloof tussen mannen en vrouwen onder de werknemers van de gemeente Zoetermeer, hoe groot deze eventuele loonkloof is en welke factoren deze loonkloof verklaren.
• De resultaten van dit onderzoek voor het voorjaarsdebat 2023 aan de gemeenteraad te doen toekomen.

Stand van zaken:
Op dit moment wordt geïnventariseerd welk bureau het onderzoek van een eventuele loonkloof tussen mannen en vrouwen onder de werknemers van de gemeente Zoetermeer kan uitvoeren. De mogelijkheden die worden onderzocht zijn of deze analyse in huis kan worden uitgevoerd of dat er redenen zijn om een extern bureau hiervoor de opdracht te verlenen. Het is mogelijk om de raad voor het voorjaarsdebat over de resultaten van het onderzoek te informeren.

Overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Inleiding

Binnen de begroting bestaat een onderscheid tussen algemene dekkingsmiddelen en specifieke dekkingsmiddelen. De algemene dekkingsmiddelen onderscheiden zich van de andere dekkingsmiddelen doordat zij vrij zijn aan te wenden. De besteding van deze inkomsten is niet aan een bepaald programma (doel) gebonden. De algemene dekkingsmiddelen van de gemeente zijn opgenomen in het ‘overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien’. Deze algemene dekkingsmiddelen vormen de financiële dekking van de negatieve financiële saldi van de programma’s 1 tot en met 7 en het overzicht Overhead. Dekkingsmiddelen die samenhangen met een concreet beleidsveld zijn vermeld in de betreffende programma’s.

De algemene dekkingsmiddelen beslaan ruim de helft van de totale baten van de gemeente. De belangrijkste algemene dekkingsmiddelen zijn:

- Algemene Uitkering uit het gemeentefonds
- Inkomsten uit de Onroerende Zaak Belasting
- Treasury
- Inkomsten uit beleggingen
- Inkomsten uit de precarioheffing, de toeristenbelasting en de hondenbelasting.

De totale omvang van de algemene dekkingsmiddelen bedraagt in 2023 ca. € 285 mln.

Gemeentefonds

In de Programmabegroting 2023-2026 zijn de gevolgen verwerkt van de meicirculaire 2022. Deze gevolgen zijn reeds gemeld in het memo meicirculaire van 21 juni 2022. De belangrijkste wijzigingen zijn hieronder opgenomen.

De eerste wijziging is een stijging van het **accres.** Het accres is de groei van het gemeentefonds. Deze groei is gekoppeld aan de rijksuitgaven. Wanneer de rijksuitgaven stijgen, dan stijgt ook de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Als de rijksuitgaven dalen, dan daalt ook de algemene uitkering. Vanwege beleidsintensiveringen bij het rijk en de prijsstijgingen groeien de rijksuitgaven en daarmee dus ook de algemene uitkering. Dit is de 'trap-op-trap-af' systematiek. Het kabinet heeft besloten deze werkwijze in 2026 stop te zetten. Hierdoor ontstaat er in 2026 en de jaren daarna een nieuwe situatie waarbij de inkomsten fors lager zijn.

De hogere uitgaven van het rijk hebben voor een belangrijk deel te maken met de loon- en prijsstijgingen (inflatie). Dit geldt ook voor de gemeente. Daarom reserveren we een deel van het accres om de stijging van de lonen en prijzen op te vangen. Dit komt op de tweede regel in de tabel in een negatief bedrag tot uiting.
Tenslotte is de verdeling van de algemene uitkering uit het gemeentefonds over alle gemeenten gewijzigd (herijking gemeentefonds). Dit heeft grote herverdeeleffecten tussen gemeenten tot gevolg. Dat staat weergegeven op de derde regel van de tabel.

Onder de tabel is een nadere toelichting per regel opgenomen.

Bedragen x € 1.000

Effecten meicirculaire	2023	2024	2025	2026
Accres	10.247	16.377	22.376	13.797
Reservering loon- en prijscompensatie	-4.880	-8.350	-11.725	-13.920
Effect herijking (aanpassing ingroeipad)	313	1.188	1.875	1.875
Totaal	**5.680**	**9.215**	**12.526**	**1.752**

Accresontwikkeling
Door loon- en prijsstijging en hogere uitgaven van het rijk vanwege beleidsintensiveringen stijgen de rijksuitgaven en daarmee ook het accres. Het gaat voor 2023 om ruim € 10 mln. en dit loopt op naar € 16,4 mln. in 2024 en € 22,3 mln. in 2025. In 2026 bedraagt het extra accres € 13,8 mln. Het extra accres zakt in 2026 dus fors ten opzichte van 2025. Dit wordt veroorzaakt doordat het rijk vanaf 2026 de 'trap-op-trap-af' systematiek heeft losgelaten in hun begroting. Vanaf 2026 worden gemeente via de algemene uitkering alleen nog gecompenseerd voor loon- en prijscompensatie. Er wordt niet meer meebewogen met de uitgaven van het rijk. Dit leidt tot forse financiële problemen in 2026. Over dit zogenoemde 'financieel ravijn 2026' worden gesprekken gevoerd met het rijk. De VNG heeft het rijk gevraagd met Prinsjesdag duidelijkheid te geven over de jaren 2026 en verder.

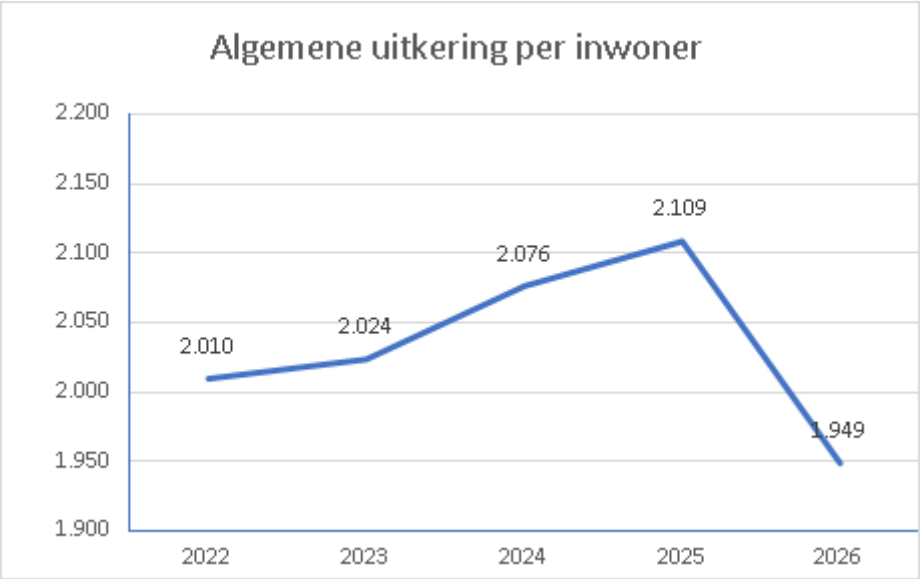
Loon- en prijscompensatie
De gestegen lonen en prijzen leiden tot hogere kosten voor de gemeente. Het hogere accres dat de gemeente ontvangt is daarom voor een belangrijk deel nodig om deze hogere kosten op te vangen. Daarom is in de tabel de reservering voor deze hogere kosten opgenomen met een negatief bedrag. Voor 2023 wordt uitgegaan van een stijging van de lasten met € 4,9 mln. In de jaren hierna stijgen de lonen en prijzen met € 8,3 mln. en € 11,7 mln. De extra uitgaven vanwege loon- en prijsstijging werken jaar op jaar door (cumulatief), vandaar dat de loon- en prijsbijstelling oploopt tot bijna € 14 mln. in 2026. Daarmee wordt zichtbaar dat het hogere accres in 2026 meer dan volledig nodig is voor de gestegen lonen- en prijzen.

Herijking
De algemene uitkering uit het gemeentefonds wordt over alle gemeenten verdeeld door gebruik te maken van maatstaven. Dit zijn onder andere het aantal inwoners, aantal jongeren, aantal ouderen, oppervlakte bebouwing, aantal woningen etc. Het uitgangspunt van de verdeling is: alle gemeenten in staat stellen om een gelijkwaardig voorzieningenniveau te realiseren bij gelijke belastingdruk. Omdat de uitkomst van de verdeling van het oude model hier niet meer voldoende op aansluit, is een nieuw verdeelmodel ontwikkeld dat per 1 januari 2023 ingaat. Het nieuwe model bevat minder maatstaven en nieuwe maatstaven ten opzichte van het oude model. Dit nieuwe verdeelmodel geeft grote herverdeeleffecten tussen gemeenten. De uitkomst van het model leidt voor Zoetermeer tot een nadeel van € 106 per inwoner (€ 13 mln.). Bestuurlijk (landelijk) is afgesproken om geleidelijk toe te groeien naar het nadeel door middel van een ingroeipad. Het rijk heeft besloten voor gemeenten met een slechtere sociale structuur, een relatief hoge OZB of een lage solvabiliteit het ingroeipad te verlagen tot € 5 per inwoner in 2023, € 12,50 in 2024 en € 22,50 in 2025. Er wordt nog veel onderzoek gedaan naar het nieuwe verdeelmodel en daarom is voor het jaar 2026 het herverdeeleffect gelijk gehouden aan dat van 2025 (het ingroeipad wordt vooralsnog niet verder verhoogd).

Resumerend
In de begroting zijn voor de algemene uitkering uit het gemeentefonds de volgende bedragen opgenomen:

Bedragen x € 1 mln.

Begroting	2022	2023	2024	2025	2026
Algemene uitkering	251,6	252,5	258,1	261,3	241,5



Opvallend is de daling van de inkomsten uit de algemene uitkering uit het gemeentefonds voor het jaar 2026. In de grafiek wordt het zogenaamde 'financieel ravijn 2026' zichtbaar.

Onroerendzaakbelasting

In de paragraaf Lokale heffingen is aangegeven welk beleid ten aanzien van de onroerendezaakbelasting wordt gevoerd. De waarde van het onroerend goed wordt jaarlijks getaxeerd. De hertaxatie heeft geen budgettaire gevolgen. Met andere woorden: de hertaxatie leidt niet tot een wijziging in de totale opbrengst van de heffing (een hogere gemiddelde waarde leidt tot een lager tarief, en omgekeerd). De totale opbrengst voor de OZB bedraagt in 2023 € 37 mln. Dit is de raming inclusief het in de begroting opgenomen stijgingspercentage en inclusief de teruggave van de te veel betaalde OZB in 2022 van € 1,2 mln. Die

teruggave leidt tot een eenmalige verlaging van de OZB opbrengst in 2023: zie ook de toelichting onder het kopje motie 2206-35A te veel betaalde OZB terug naar de burger.
In onderstaand overzicht is aangegeven hoe de opbrengst van de OZB is verdeeld over de verschillende categorieën.

Bedragen x € 1 mln.

OZB begroting	2022	2023	2024	2025	2026
Woningen, eigenaar	22,3	22,6	23,3	23,3	23,3
Niet woningen, eigenaar	8,6	8,8	9,2	9,2	9,2
Niet woningen, gebruiker	5,4	5,6	5,8	5,8	5,8
Totaal	**36,4**	**37,0**	**38,2**	**38,2**	**38,2**

Treasury

Op Treasury worden de rentelasten en de rentebaten geraamd. Er is sprake van een zeer lage rentestand, waar tegen de gemeente in haar financiering voorziet. Door de verkoop van de Eneco-aandelen hoeven er voorlopig geen nieuwe leningen te worden aangetrokken om in de financieringsbehoefte te voorzien. Feitelijk heeft Zoetermeer lage rentelasten zoals zichtbaar is gemaakt in de paragraaf financiering. De rentebaten betreffen de rente op de startersleningen van ongeveer € 100.000 in 2023.

Overige inkomsten OAD

Door de gemeente wordt jaarlijks een uitkering ontvangen van Stedin en de BNG voor aandelen die de gemeente bezit. Er wordt de komende jaren geen dividenduitkering van Stedin uit reguliere aandelen verwacht. Wel wordt een dividend uitkering ontvangen op preferente aandelen. Daarnaast worden nog inkomsten ontvangen uit de hondenbelasting, toeristenbelasting en precario. In 2023 wordt er weer precario geheven op terrassen, nadat er de afgelopen twee jaar vanwege COVID-19 geen precario geheven is.

Bedragen x € 1 mln.

Overige inkomsten begroting	2022	2023	2024	2025	2026
Aandelen	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Belastingen	0,8	1,0	1,2	1,2	1,2
Totaal	**1,1**	**1,2**	**1,4**	**1,4**	**1,4**

Beleidsperspectief

Niet van toepassing.

Financieel samengevat: Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Baten	343.311	295.936	297.517	311.602	323.392	305.522
Lasten	-70.856	-25.183	-11.741	-19.262	-28.932	-36.885
resultaat	**272.456**	**270.753**	**285.777**	**292.340**	**294.459**	**268.637**

De lasten stijgen ieder jaar als gevolg van de hogere reservering voor de loon- en prijscompensatie. Deze stijging komt ook terug aan de batenkant als gevolg van een hoger accres in de algemene uitkering van het gemeentefonds. In 2023 is de OZB opbrengst eenmalig lager vanwege de teruggave van de te veel betaalde OZB in 2022. Door hoge uitgaven van het rijk stijgt echter de algemene uitkering uit het gemeentefonds fors, waardoor er alsnog een stijging van de inkomsten in 2023 zichtbaar is. Vanaf 2026 is zichtbaar dat het rijk de zogenaamde 'trap-op-trap-af' systematiek afschaft. Ook de groei die in de jaren 2022 tot en met 2025 is ontvangen, wordt in 2026 niet meer uitgekeerd. Vanaf dat moment hebben hogere uitgaven van het rijk geen invloed meer op de omvang van de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Gemeenten worden vanaf 2026 alleen nog maar gecompenseerd voor loon- en prijsstijging. Dit veroorzaakt het zogenaamde 'financieel ravijn 2026'. De gesprekken met het kabinet hierover lopen nog. Vooralsnog betekent dit een forse verlaging van de inkomsten voor de gemeente.

Aangenomen motie voorjaarsdebat

Motie 2206-35A te veel betaalde OZB terug naar de burger

Verzoekt het college:

• Een voorstel aan de raad te doen waarbij het voordeel van € 1,35 miljoen terugvloeit naar de Zoetermeerse inwoners.

Stand van zaken:

Om invulling te geven aan de motie om de te veel betaalde OZB vanwege hogere waardestijging van woningen en niet-woningen terug te geven, wordt in 2023 eenmalig het tarief van de OZB verlaagd. In het raadsmemo voortgang afdoening motie 22-06-35A, teruggaaf OZB van 13 september 2022 staat de keuze voor de werkwijze toegelicht. In de paragraaf lokale heffingen staat verder uitgewerkt hoe het tarief 2023 tot stand komt. De inkomsten in 2023 zijn door het lagere tarief eenmalig € 1,2 mln. lager.

Vennootschapsbelasting

Inleiding

Gemeenten zijn sinds 1 januari 2016 vennootschapsbelastingplichtig indien zij een fiscale onderneming bedrijven. Over de fiscale winst is dan winstbelasting verschuldigd. Bij Zoetermeer geldt dit onder meer voor de grondexploitaties. Er vindt overleg plaats met de Belastingdienst over de waardebepaling van de gronden en de kosten die mogen worden toegerekend. Zoetermeer wil de afspraken met de Belastingdienst vastleggen in een vaststellingsovereenkomst. Het aangaan van een vaststellingsovereenkomst geeft de gemeente zekerheid en kan bijdragen aan een financieel evenwicht op lange termijn. Na het bereiken van overeenstemming worden de reeds ingediende Vennootschapsbelasting (Vpb)- aangiften over de jaren 2016 t/m 2019 op basis hiervan aangepast. De aangifte over 2020 is ingediend, 2021 volgt nog.

Naast de grondexploitaties zijn ook de verkoopopbrengsten van reststromen afval onderworpen aan vennootschapsbelasting. De gemeente sluit hier aan op het landelijk beleid, waarbij 1 % van de opbrengsten als fiscaal resultaat in de Vpb-aangifte wordt meegenomen.
Ook voor het privaatrechtelijke gedeelte van de gemeentelijke reclame-opbrengsten is de Belastingdienst (landelijk) van mening, dat er sprake is van een Vpb-plicht. De gemeente Zoetermeer is het hier niet eens en zit momenteel in een beroepsfase. De belastingrechter doet hierover een uitspraak.
De overige activiteiten binnen de gemeente zijn niet onderworpen aan de Vpb-plicht en/of kunnen steunen op een vrijstelling.

Financieel samengevat: Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Vennootschapsbelasting.	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Baten	46	0	0	0	0	0
Lasten	-297	-1.395	-327	0	-161	-161
Gerealiseerd resultaat	**-251**	**-1.395**	**-327**	**0**	**-161**	**-161**

Financiële begroting

Financiële begroting

Inleiding

De financiële positie van gemeenten is voor de jaren 2023 tot en met 2025 sterk verbeterd ten opzichte van de begroting van vorig jaar. Dit komt door de toekenning van extra middelen als gevolg van het regeerakkoord. De verwachte hogere uitgaven van het rijk leiden tot een grotere omvang van het gemeentefonds. Daarnaast zijn meer gelden voor de toegenomen kosten van jeugdzorg beschikbaar en is voor die jaren de opschalingskorting bevroren. De opschalingskorting was opgelegd door het rijk met de gedachte, dat het gedwongen fuseren van gemeenten naar 100.000+ gemeenten leidt tot efficiencyvoordelen en kostenbesparing. De verplichte opschaling is inmiddels van tafel, maar de opschalingskorting blijft gehandhaafd.
Vanaf 2026 verslechtert het financieel perspectief, omdat het kabinet de methodiek van 'trap op, trap af' heeft losgelaten. Welke methodiek daarvoor in de plaats komt, is in onderzoek. In 2026 keert ook de opschalingskorting weer terug. Beide maatregelen samen leiden tot een fors lagere uitkering van het gemeentefonds vanaf 2026, dit wordt het 'financieel ravijn' genoemd.

Er is nog veel onzekerheid over de gevolgen van de huidige loon- en prijsstijgingen en hoe die zullen doorwerken in de financiën van de gemeente. Ook is het gemeentefonds herijkt en is vanaf 2023 een nieuwe verdeling tussen gemeenten van toepassing die voor gemeente Zoetermeer nadelig uitpakt. Aan de lastenkant groeien de lasten voor jeugdzorg en Wmo. Meerjarig wordt door het rijk rekening gehouden met te nemen maatregelen in de (jeugd-)zorg. Het is nog onzeker of de maatregelen daadwerkelijk leiden tot kostenreductie.
De VNG heeft het vraagstuk van het 'financieel ravijn' bij het kabinet en de Tweede Kamer onder de aandacht gebracht. In hoeverre die signalen tot concrete aanvullende besluiten van het kabinet leiden, is op dit moment nog niet duidelijk.

In juni jl. heeft het college het Coalitieakkoord 'Samen doen wat nodig is' gepresenteerd. Dit is verwerkt in deze programmabegroting.
Kijkend naar het financieel perspectief is het begrotingssaldo in 2023 licht negatief, in 2024 en 2025 positief en vanaf 2026 bijna € 15 mln. negatief. De provincie als toezichthouder beoordeelt de begroting op structureel en reëel evenwicht. Dat houdt in dat structurele lasten gedekt moeten worden uit structurele baten. Daarbij kijkt de provincie naar het eerste jaar van de begroting, en als dat niet in evenwicht is naar het laatste jaar, dus 2026. Het gepresenteerde tekort vanaf 2026 heeft geen directe gevolgen voor het oordeel van de provincie in het kader van het begrotingstoezicht, omdat het begrotingssaldo de eerste jaren nog positief is.
In de onderstaande tabel is dat saldo weergegeven. Vanaf 2026 is het structureel saldo negatief. We zijn ons daarvan bewust. Gezien de onzekerheden over nog lopende zaken en onduidelijkheid over de maatregelen van het rijk in 2026 kiest de gemeente Zoetermeer ervoor om nu nog geen maatregelen te nemen en de ontwikkelingen af te wachten. Volgend jaar bezien we in hoeverre maatregelen wenselijk zijn.

* €1.000

Financiëel perspectief op hoofdlijn	MJB 2023-2026			
Omschrijving	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
saldo incidentele baten en lasten	-3.757	-992	-3.493	-2.157
saldo structurele baten en lasten	3.110	9.054	15.976	-12.225
Begrotingssaldo	-647	8.062	12.482	-14.382

Van het begrotingssaldo 2023 van € 0,647 mln. (negatief) is € 3,110 mln. (positief) het saldo van structurele baten en lasten. De provincie gebruikt dit getal bij de beoordeling of de begroting 2023 materieel in evenwicht is.
In het onderdeel Totstandkoming van de begroting wordt het cijfermatig verband tussen de vorige begroting, de Perspectiefnota 2023, het Tweede Tussenbericht 2022 en de Programmabegroting 2023 toegelicht.

Grondslagen

De volgende grondslagen bepalen mede het financiële beeld in de programmabegroting:

- Ontwikkeling van de aantallen inwoners en woningen
- Beleid ten aanzien van verwachte ontwikkeling van het loon- en prijspeil
- Ontwikkeling algemene uitkering
- Rentepercentages
- Afschrijvingstermijnen.

Ontwikkeling van de aantallen inwoners en woningen

In deze begroting is voor de berekening van de uitkering van het Gemeentefonds uitgegaan van de aantallen woningen en inwoners zoals opgenomen in onderstaande tabel.

Per 1 januari	2023	2024	2025	2026
Woningen	57.004	58.368	59.538	60.528
Inwoners	125.918	128.594	130.869	132.705

De aantallen inwoners en woningen zijn voor de financiële begroting belangrijke parameters, omdat veel financiële stromen (zoals Algemene uitkering en diverse belastingen) worden berekend aan de hand van deze parameters. De financiële gevolgen van een toename van de woningen (en veranderingen in het aantal inwoners) is voor het begrotingssaldo in principe neutraal. De hogere inkomsten als gevolg van meer woningen/inwoners worden voor maximaal 50% gestort in de Reserve Investeringsfonds en voor 50% ingezet voor hogere kosten van beheer/voorzieningen als gevolg van uitbreiding van het aantal inwoners en het te onderhouden openbaar gebied.

Loon- en prijsstijging

De gevolgen voor loon- en prijsstijging ten opzichte van de begroting 2022 worden als volgt in de programma's van de begroting 2023 verwerkt.

	2023
Prijsstijging%	
- lasten	4,8
- baten	4,2
Loonstijging%	3,1

Prijsstijging 2023

Op basis van de gegevens van het Centraal Plan Bureau (CPB) van maart 2022 wordt voor de lastenkant van de begroting uitgegaan van een prijsmutatie 2023 van 4,8% ten opzichte van de begroting 2022. Dit percentage bestaat uit de inschatting voor 2023 van 2,3% en een correctie van 2,5% over voorgaande jaren. De correctie over voorgaande jaren wordt met name veroorzaakt door de sterk gestegen energieprijzen eind 2021 en begin 2022. Voor de batenkant van de begroting 2023 wordt rekening gehouden met een algemene mutatie van de tarieven van 4,2%. Ook hierin is de stijging van 2022 2,3%.
De correctie op de lasten is gebaseerd op een vergelijking met de bij de besluitvorming in het voorjaar 2021 gehanteerde percentages. De vergelijking met de baten is gebaseerd op de peildatum van de gegevens in het najaar van 2021. Het nu ingeschatte algemeen stijgingspercentage van 4,2% wordt ten behoeve van het tarievenvoorstel van december 2022 in het najaar definitief vastgesteld op basis van de gegevens van de Miljoenennota/Macro economische verkenningen.

Loonstijging 2023

Voor de loonkosten wordt een stijgingspercentage van 3,1% aangehouden ten opzichte van de begroting 2022. Bij de bepaling van het stijgingspercentage is rekening gehouden met de afgesloten CAO die loopt tot 1 januari 2023 en de sociale lasten, zoals deze bekend zijn op 1 januari 2022. Voor de loonkostenontwikkeling in 2023 is in het stijgingspercentage rekening gehouden met een stijging van de loonkosten met 2,0%.
Op de verschillende programma's stijgen de loonkosten in 2023 met 3,1%.

Loon- en prijsstijging vanaf 2024

	2024 en 2025	2026
Prijsstijging%	2,4	1,9
Loonstijging%	2,0	2,0

Vanaf 2024 wordt op concernniveau voor de ontwikkeling van lonen rekening gehouden met een stijging van 2,0%. Voor de stijging van de overige lasten in de begroting volgen we de raming van het CPB voor het indexcijfer materiele overheidsconsumptie (IMOC) van 2,4% per jaar voor de jaren 2024 en 2025 en 1,9% voor 2026. De hieruit voortvloeiende kostenstijging wordt gedekt uit de stijging van de Algemene Uitkering als gevolg van ontwikkeling van de accressen van het Gemeentefonds.

Ontwikkeling algemene uitkering

De in de begroting verwerkte Algemene uitkering is gebaseerd op de Meicirculaire 2022. Met de eventuele gevolgen uit de Septembercirculaire wordt in de programmabegroting zelf geen rekening gehouden. De budgettaire vertaling ervan wordt betrokken in de volgende perspectiefnota.
Voor Zoetermeer leverde de Meicirculaire in 2023 een voordeel op van € 5,7 mln. dat in de jaren tot en met 2025 oploopt naar een voordeel van € 12,5 mln. Vanaf 2026 loopt het voordeel terug naar € 1,8 mln. omdat dan de opschalingskorting vervalt en de methodiek van 'trap op, trap af' niet meer is toegepast. De omvang van het gemeentefonds volgt de ontwikkeling van de rijksbegroting. Uitgangspunt is dat de accresontwikkeling die opgenomen is in de circulaire ruimte biedt om de kostenontwikkeling die voortkomt uit loon- en prijsstijging op te vangen. Een gedetailleerde toelichting is opgenomen in het Overzicht algemene dekkingsmiddelen (OAD).

Rentepercentages

In onderstaande tabel staan de rentepercentages vermeld waarmee in de begroting 2023 is gerekend.

Investeringen	
Nieuw en vervanging	2%
Financieringsrente tijdens de bouw	oplopend naar 1% in 2026 (0,3% in 2024, 0,7% in 2025 en 1% in 2026)
Rente omslagpercentage	0%
Grondbedrijf	
Boekwaarde	0,34%
Reserves en voorzieningen	
Inflatietoerekening aan reserves en voorzieningen	4,8% voor 2023, vanaf 2024 1,5% per jaar

Afschrijvingstermijnen

Op investeringen wordt afgeschreven. Daardoor worden de investeringsuitgaven in de tijd verdeeld over de gebruiksduur van de investering. De geldende afschrijvingstermijnen zijn opgenomen in bijlage 13. De raad bepaalt afschrijvingstermijnen en legt deze vast in verschillende beleidsnota's. Ter wille van het overzicht wordt het totaaloverzicht van actuele afschrijvingstermijnen in de begroting opgenomen.

Totstandkoming van de begroting

Tabel 2 toont de cijfermatige vertaling van de diverse momenten in het begrotingsproces. Daarna volgt een toelichting per onderdeel.
In november 2021 is de Programmabegroting 2022-2025 aangeboden aan de raad (regel 1). Hieraan zijn de financiële gevolgen van raadsbesluiten (regel 2), en de meldingen uit het Eerste Tussenbericht (TB1, regel 3) toegevoegd. Dit leidt tot een Financiële vertreksituatie Perspectiefnota 2023 (zie regel 4). In het tweede deel van de tabel is de actualisatie van het financieel perspectief opgenomen vanaf de Perspectiefnota 2023. Deze verschillen worden onder de tabel

per onderdeel toegelicht. Na aanpassing is het saldo in 2023 € 0,647 mln. negatief (zie regel 9).

bedragen * €1.000

	Financiëel perspectief op hoofdlijn	MJB 2023-2026			
	Omschrijving	2023	2024	2025	2026
	Saldo MJB 2022-25, incidentele posten	-1.205	-250	0	0
	Saldo MJB 2022-25, structurele posten	-10.028	-11.756	-12.221	-12.221
	(Verwacht) beroep Vrij inzetbare reserve PB 2020-2023				
1	**Financieel Perspectief PB2022-2025**	-11.233	-12.006	-12.221	-12.221
2	Raadsbesluiten tot en met TB1	-980			
3	Meldingen tot en met TB1	18.023	21.426	23.225	7.515
4	**Financiële vertreksituatie Perspectiefnota 2023**	5.810	9.420	11.004	-4.706
5	Coalitieakkoord 2022-2026, structureel	-7.524	-9.604	-9.604	-10.349
6	Coalitieakkoord 2022-2026, incidenteel	-3.041	-1.207	-1.067	-684
7	Raadsbesluiten tot en met juli 2022	0	0	0	0
8	Mutaties TB2				
	- memo meicirculaire	5.680	9.215	12.526	1.739
	- overige mutaties	-1.572	238	-377	-382
9	**Financieel perspectief 2023-2026**	-647	8.062	12.482	-14.382

De opgenomen bedragen per jaar vormen het totaal van de in deze Programmabegroting 2023-2026 op programmaniveau opgenomen budgetten (zie de onderdelen Programma's, Overzicht Overhead en Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen).

Afwijkingen op bestaand beleid na peildatum Perspectiefnota 2023

Sinds het uitbrengen van de Perspectiefnota 2023 hebben zich op diverse onderwerpen ontwikkelingen voorgedaan, die leiden tot afwijkingen op het bestaand beleid. Deze afwijkingen zijn opgenomen in het Tweede Tussenbericht 2022. Over de meicirculaire is de raad per raadsmemo geïnformeerd. De

overige onderdelen met een meerjarig karakter worden hieronder toegelicht.

* €1.000

		Mutaties Tweede Tussenbericht 2022 met gevolgen na 2022	MJB 2023-2026			
Nr	Prog	Omschrijving	2023	2024	2025	2026
1	6	Inkomsten bouwleges		1.000		
2	6 en ovh	Inschrijving briefadres	-107	-107	-107	-107
3	7	Grondzaken	-150	-150	-150	-150
4	7	Startersleningen	-115	-115	-120	-125
5	ovh	Professionalisering impuls werving en selectie		-390		
6	OAD	Teruggave OZB	-1.200			
		Totaal	**-1.572**	**238**	**-377**	**-382**

1. Inkomsten bouwleges
Voor het afhandelen van WABO-vergunningen worden leges geïnd. Op basis van huidige en verwachte aanvragen schuiven de opbrengsten in de tijd naar 2024.

2. Inschrijving briefadres
Vanaf 1 januari 2022 is de gemeente wettelijk verplicht om iemand in te schrijven op een briefadres. Geen briefadres betekent ook geen uitkering, geen zorgverzekering, geen (schuld)hulpverlening en geen arbeidscontract. De wetswijziging heeft tot gevolg dat het aantal (complexe) aanvragen briefadressen structureel toeneemt. Dit is reeds gemeld in het Eerste Tussenbericht. Om deze wettelijke taak uit te voeren is een permanente formatie-uitbreiding nodig van 1 fte. De kosten bedragen inclusief overhead circa € 107.000 per jaar.

3. Grondzaken
De gemeente heeft grond in haar bezit en voor de exploitatie (regulier beheer, advisering en begeleiding verkopen) is in de programmabegroting een budget opgenomen van ca. € 0,9 mln. aan uitgaven en ca. €1,9 mln. aan inkomsten. De afgelopen twee jaar zijn lagere inkomsten uit huren en pachten gerealiseerd, dit jaar is wederom sprake van een lagere inkomst van totaal € 150.000. Structurele daling is o.a. veroorzaakt door het wegvallen van grondhuur van de niet meer benodigde tijdelijke behuizing van Monteverdi aan de Europaweg.

4. Startersleningen
De gemeente heeft voor specifieke doelgroepen ter stimulering van de woningmarkt van 2007 t/m 2016 startersleningen verstrekt. De ontvangers van deze leningen betalen drie jaar na verstrekking rente en aflossing. Deze verplichtingen zijn vastgelegd in hun individuele overeenkomst en zijn in totaal opgenomen in de begroting. Voor 2022 bedraagt dit voor rente ca. € 230.000. Een deel van de starters lost anders (extra aflossing of juist niet) af (en betaalt rente) dan in hun aflossingsschema staat of heeft een verlenging gekregen van de aflossingsvrije en renteloze periode. Hierdoor ontstaan er faseringsverschillen ten opzichte van het oorspronkelijke contract en de begroting. Dit levert voor 2022 een nadeel op van € 110.000. In de jaren 2023 en verder loopt dit iets verder op.

5. Professionalisering impuls werving en selectie
In de Perspectiefnota 2023 is in overzicht overhead een budget opgenomen voor professionalisering en impuls werving en selectie. De komende twee jaren worden gebruikt om te bezien wat het effect is van deze inspanningen en middelen. Hiervoor is budget benodigd voor 2023 en 2024. In de Perspectiefnota 2023 was jaarschijf 2024 nog niet meegenomen. Het benodigde budget voor 2024 is gelijk aan 2023 en bedraagt, inclusief overhead, € 390.000.

6. Teruggave OZB
Bij het vaststellen van de tarieven 2022 is op basis van de marktontwikkelingen een schatting gemaakt van de waarde-aanpassingen in het onroerend goed. Een waardestijging leidt tot een daling van het tarief; bij een waardedaling volgt een stijging van het tarief. Deze werkwijze leidt ertoe dat de totale opbrengst OZB (exclusief inflatie en exclusief volumeontwikkeling) gelijk blijft. Door de feitelijke waardeontwikkeling zijn de tarieven 2022 hoger dan achteraf bezien noodzakelijk was. Met als gevolg een hogere opbrengst dan begroot: voor woningen een bedrag van € 620.000 en voor de niet woningen € 580.000. Dit voordeel is incidenteel. Bij de tariefberekening voor 2023 wordt rekening gehouden met de afwijkende waardeontwikkeling.

Opbouw financiële begroting
De financiële begroting is opgebouwd uit zeven programma's, het Overzicht Overhead, het Overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien en de Vennootschapsbelasting (Vpb)
Per programma worden onderscheiden:
- De lasten
- De baten
- De toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Het saldo van baten en lasten is het exploitatiesaldo. Het eindsaldo, waarin de mutaties van de reserves zijn meegenomen, wordt het 'geraamd resultaat' genoemd.
Onderstaande tabel geeft de te autoriseren bedragen voor 2023 weer. In bijlage 12 Overzicht taakvelden is de uitsplitsing voor de jaren 2024, 2025 en 2026

opgenomen.

Bedragen x€1.000

Totaal raming Programmabegroting 2023	Totaal saldo lasten en baten			Toevoeg. en onttrekk. reserves			Geraamd resultaat
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
Totaal Programma's							
1. Onderwijs, economie en arbeidspart.	116.460	65.073	51.387	1.708	3.111	- 1.403	49.983
2. Samen leven en ondersteunen	116.766	1.618	115.148	0	900	- 900	114.248
3. Leefbaarheid, duurzaam en groen	59.609	29.919	29.689	0	4.981	- 4.981	24.709
4. Vrije tijd	29.645	9.650	19.995	0	290	- 290	19.705
5. Veiligheid	18.775	891	17.884	0	600	- 600	17.284
6. Dienstverlening en samenspraak	16.869	7.414	9.455	0	0	0	9.455
7. Inrichting van de stad	27.717	24.234	3.483	4.529	3.743	786	4.270
Overhead	47.629	1.300	46.329	290	176	114	46.443
Alg. dekkingsmiddelen en onvoorzien	7.747	293.380	- 285.633	1.994	2.138	- 144	- 285.777
Vpb	327	0	327	0	0	0	327
Totaal programma	**441.543**	**433.478**	**- 8.065**	**8.521**	**15.938**	**7.418**	**- 647**

Totaal raming programmabegroting 2023
Bedragen x €1.000

Totaal raming	Begroting 2023				
	Lasten	Baten	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo
1. Onderwijs, economie en Arbeidsparticipatie	**-116.635**	**65.073**	**-1.708**	**3.111**	**-50.158**
2. Samen leven en ondersteunen	**-116.766**	**1.618**	**0**	**900**	**-114.248**
3. Leefbaarheid, duurzaam en groen	**-59.609**	**29.919**	**0**	**4.981**	**-24.709**
4. Vrije tijd	**-29.645**	**9.650**	**0**	**290**	**-19.705**
5. Veiligheid	**-18.775**	**891**	**0**	**600**	**-17.284**
6. Dienstverlening en participatie	**-16.869**	**7.414**	**0**	**0**	**-9.455**
7. Inrichting van de stad	**-27.717**	**24.234**	**-4.529**	**3.743**	**-4.270**
Overzicht overhead	**-47.629**	**1.300**	**-290**	**176**	**-46.443**
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	**-7.747**	**293.380**	**-3.994**	**4.138**	**285.777**
Heffingsbedrag Vennootschapsbelasting	**-327**	**0**	**0**	**0**	**-327**
Gerealiseerd resultaat	**-441.718**	**433.478**	**-10.521**	**17.938**	**-822**

totaaloverzicht op meerjarenbasis

Bedragen x €1.000

Totaal Programma's	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
1. Onderwijs, economie en Arbeidsparticipatie				
Lasten	-116.635	-114.930	-111.824	-111.495
Baten	65.073	63.911	61.467	61.506
Saldo baten en lasten	**-51.562**	**-51.019**	**-50.357**	**-49.990**
Stortingen	-1.708	-2.147	-1.537	-2.266
Onttrekkingen	3.111	3.200	2.227	2.188
Saldo reservemutaties	**1.403**	**1.054**	**689**	**-78**
Totaal 1. Onderwijs, economie en Arbeidsparticipatie	**-50.158**	**-49.966**	**-49.668**	**-50.068**
2. Samen leven en ondersteunen				
Lasten	-116.766	-113.827	-111.179	-110.884
Baten	1.618	1.602	1.602	1.602
Saldo baten en lasten	**-115.148**	**-112.225**	**-109.577**	**-109.282**
Onttrekkingen	900	248	133	67
Saldo reservemutaties	**900**	**248**	**133**	**67**
Totaal 2. Samen leven en ondersteunen	**-114.248**	**-111.977**	**-109.444**	**-109.215**
3. Leefbaarheid, duurzaam en groen				
Lasten	-59.609	-56.961	-56.513	-56.563
Baten	29.919	29.419	29.332	29.332
Saldo baten en lasten	**-29.689**	**-27.542**	**-27.181**	**-27.231**
Onttrekkingen	4.981	2.520	2.520	2.520
Saldo reservemutaties	**4.981**	**2.520**	**2.520**	**2.520**
Totaal 3. Leefbaarheid, duurzaam en groen	**-24.709**	**-25.022**	**-24.661**	**-24.711**
4. Vrije tijd				
Lasten	-29.645	-28.483	-28.466	-29.196
Baten	9.650	9.545	9.543	9.533
Saldo baten en lasten	**-19.995**	**-18.938**	**-18.923**	**-19.664**
Onttrekkingen	290	72	6	6
Saldo reservemutaties	**290**	**72**	**6**	**6**
Totaal 4. Vrije tijd	**-19.705**	**-18.866**	**-18.917**	**-19.658**
5. Veiligheid				
Lasten	-18.775	-18.860	-18.833	-18.429
Baten	891	695	695	695
Saldo baten en lasten	**-17.884**	**-18.165**	**-18.137**	**-17.733**
Onttrekkingen	600	600	600	300
Saldo reservemutaties	**600**	**600**	**600**	**300**

Totaal Programma's	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Totaal 5. Veiligheid	**-17.284**	**-17.565**	**-17.537**	**-17.433**
6. Dienstverlening en participatie				
Lasten	-16.869	-16.851	-16.759	-16.812
Baten	7.414	6.899	5.764	5.764
Saldo baten en lasten	**-9.455**	**-9.952**	**-10.994**	**-11.048**
Totaal 6. Dienstverlening en participatie	**-9.455**	**-9.952**	**-10.994**	**-11.048**
7. Inrichting van de stad				
Lasten	-27.717	-20.731	-22.613	-14.433
Baten	24.234	21.084	12.566	8.485
Saldo baten en lasten	**-3.483**	**353**	**-10.047**	**-5.948**
Stortingen	-4.529	-6.133	-5.968	-802
Onttrekkingen	3.743	1.207	11.114	1.579
Saldo reservemutaties	**-786**	**-4.926**	**5.146**	**776**
Totaal 7. Inrichting van de stad	**-4.270**	**-4.573**	**-4.902**	**-5.172**
Overzicht overhead				
Lasten	-47.629	-47.573	-46.779	-46.566
Baten	1.300	1.300	1.300	1.300
Saldo baten en lasten	**-46.329**	**-46.273**	**-45.479**	**-45.266**
Stortingen	-290	-290	-290	-290
Onttrekkingen	176	130	0	0
Saldo reservemutaties	**-114**	**-160**	**-290**	**-290**
Totaal Overzicht overhead	**-46.443**	**-46.433**	**-45.769**	**-45.556**
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien				
Lasten	-7.747	-16.562	-26.086	-35.287
Baten	293.380	309.574	321.364	305.245
Saldo baten en lasten	**285.633**	**293.012**	**295.278**	**269.958**
Stortingen	-3.994	-2.700	-2.846	-1.598
Onttrekkingen	4.138	2.027	2.027	277
Saldo reservemutaties	**144**	**-672**	**-819**	**-1.321**
Totaal Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	**285.777**	**292.340**	**294.459**	**268.637**
Heffingsbedrag Vennootschapsbelasting				
Lasten	-327	0	-161	-161
Saldo baten en lasten	**-327**	**0**	**-161**	**-161**
Totaal Heffingsbedrag Vennootschapsbelasting	**-327**	**0**	**-161**	**-161**
Saldo Totaal	**-822**	**7.987**	**12.406**	**-14.383**

Incidentele baten en lasten

Inzicht in de incidentele baten en lasten is nodig om te beoordelen of de begroting structureel in evenwicht is, dat wil zeggen dat de structurele lasten worden gedekt door structurele baten. De incidentele baten en lasten blijven voor de bepaling van dat evenwicht buiten beschouwing.

Onder incidentele baten en lasten worden onder andere de volgende posten verstaan:

- Inkomsten uit grondexploitaties
- Dotaties en onttrekkingen aan de algemene reserve
- Incidentele toevoegingen en aanwendingen aan bestemmingsreserves die gevolgen hebben voor het begrotingssaldo
- Bijzondere baten en lasten ten gevolge van incidenteel nieuw beleid
- Voordelige en nadelige afwikkelingsverschillen van voorgaande dienstjaren
- Extra afschrijvingen ten laste van de exploitatie.

Alleen baten en/of lasten van tijdelijk aard en die groter zijn dan € 100.000 worden als incidenteel aangemerkt.

bedragen *€1.000

Omschrijving	2023	2024	2025	2026	2023	2024	2025	2026
1. Onderwijs, economie en Arbeidspart.	819	346	247	164	0	0	0	0
2. Samen leven en ondersteunen	1.419	398	283	217	0	0	0	0
3. Leefbaarheid, duurzaam en groen	5.431	2.960	2.670	2.670	120	90	0	0
4. Vrije tijd	2.050	0	0	0	0	0	0	0
5. Veiligheid	1.211	600	600	300	196	0	0	0
6. Dienstverlening en samenspraak	420	290	290	145	0	0	0	0
7. Inrichting van de stad								
- grondexploitatie	16.515	11.767	5.381	4.007	20.417	17.267	8.749	4.668
- overige lasten/baten	3.516	872	10.925	1.552	0	0	0	0
Overzicht Overhead	680	80	80	0				
Overzicht algemene dekkingsmiddel	0	0	0	0	-96	-21	0	0
	32.060	17.313	20.476	9.055	20.637	17.336	8.749	4.668
Saldo incidentele lasten en baten					-11.423	23	-11.727	-4.387
Incidentele mutaties in reserves	8.231	10.979	10.351	4.666	15.896	9.964	18.585	6.895
Saldo incidentele reservemutaties					7.666	-1.016	8.234	2.229
Totaal saldo incidenteel					-3.757	-992	-3.493	-2.157

Bovenstaande tabel toont dat in de begroting van 2023 € 3.757.000 meer aan incidentele lasten zijn geraamd dan aan incidentele baten. Dit houdt in dat het begrotingssaldo van 2023 wordt beïnvloed door netto € 3.757.000 aan tijdelijke lasten. Hieronder wordt een nadere toelichting gegeven op de individuele posten die dit saldo veroorzaken. Daarnaast wordt in de laatste alinea ingegaan op het wel of niet structureel en reëel sluitend zijn van de begroting.

Toelichting incidentele baten en lasten

Bij het opstellen van het coalitieakkoord 'Samen doen wat nodig is' heeft het college onderscheid gemaakt tussen tijdelijke, lees: incidentele, uitgaven en structurele budgetten. De incidentele uitgaven en inkomsten uit het coalitieakkoord zijn overeenkomstig in bovenstaande tabel verwerkt.

Programma 1 Onderwijs, economie en Arbeidsparticipatie
In de Perspectiefnota 2021 zijn voor 2021/2024 bedragen opgenomen in verband met bestuurlijke afspraken over laaggeletterdheid met daar tegenover een rijksbijdrage op OAD. Het gaat om € 129.000 per jaar. In de programmabegroting 2021 is een voorstel nieuw beleid opgenomen voor de doorontwikkeling van het Werkbedrijf, € 250.000 voor de jaren 2021/2023. Voor de aanpak van fraude zorgaanbieders is het coalitieakkoord een bedrag gereserveerd van € 107.000 per jaar voor 2023/2025 en voor 2026 €54.000. Voor de actieagenda Economie gaat het om €110.000 per jaar voor vier jaar. Daarnaast is een tweejaarlijkse innovatieprijs in het leven geroepen van €30.000 , dus voor 2023 en 2025. Vanuit het Sociaal Innovatiefonds is voor de uitvoering van deelprojecten in programma 1 € 193.000 beschikbaar.

Programma 2 Samen leven en ondersteunen
In het vorige coalitieakkoord waren tijdelijke budgetten opgenomen voor de instandhouding van wijkrestaurants en jongerenwerk. De raad heeft besloten om in afwachting van de verkiezingen van afgelopen jaar deze budgetten tijdelijk te verlengen. Voor 2023 gaat het om € 169.000 voor de wijkrestaurants en om € 200.000 voor jongerenwerk. In het nieuwe coalitieakkoord is voor vier jaar € 150.000 beschikbaar voor het vergroten van toegankelijkheid en voor 2023/2025 € 133.000 voor een Woonzorgvisie. In 2026 is daarvoor € 67.000 beschikbaar. De Woonzorgvisie wordt ten laste van het Fonds Zoetermeer 2040 gebracht. Uit het Sociaal Innovatiefonds is voor jeugdvoorzieningen in programma 2 € 767.000 begroot in 2023 en in 2024 € 115.000.

Programma 3 Leefbaarheid, duurzaam en groen
In de Perspectiefnota 2022 is voor ontwikkeling van data en software voor gebruik in het openbaar gebied € 100.000 gereserveerd voor de jaren 2021/2024. In het coalitieakkoord zijn de volgende bedragen beschikbaar in programma 3: Toekomstvisie wijkwinkelcentra, in 2023 en 2024 € 100.000; Bomen, vier jaar €150.000; Afvalmaatregelen, € 120.000 in 2023 en € 90.000 in 2024 en als tijdelijke impuls voor de openbare ruimte, € 1,5 mln. per jaar voor de jaren 2023/2026. De afvalmaatregelen worden gedekt uit de afvalstoffenheffing, de impuls voor de openbare ruimte komt uit Fonds Zoetermeer 2040. Voor aardgasvrije wijken is een rijksbijdrage ontvangen. Dat bedrag is in de brede bestemmingsreserve gestort. De plannen zijn nader uitgewerkt. Voor 2023 is € 1 mln. beschikbaar gesteld ten laste van de Brede bestemmingsreserve. Voor de uitvoering van het klimaatakkoord is in 2023 € 260.690 geraamd. Ook tegenover deze lasten staat een onttrekking aan de Brede bestemmingsreserve. Begin 2022 is een Duurzaamheidsfonds ingesteld en gevoed met middelen uit het Fonds Zoetermeer 2040 ter grootte van € 7,5 mln. Dit Duurzaamheidsfonds draagt bij aan de ambities uit het programma Duurzaam & Groen Zoetermeer. Voor de diverse deelplannen is in 2023 € 2,2 mln. begroot en voor de jaren 2023/2026 elk jaar € 1.020.000.

Programma 4 Vrije tijd
Er is nog geen definitief besluit over de huizen van de wijk en hoe de bibliotheek in de plannen past. Om die reden heeft het college besloten het filiaal van de Bieb in Oosterheem nog niet te sluiten en ook de bezuinigingsmaatregel een jaar op te schorten. Totaal is daarvoor in 2023 € 350.000 voor uitgetrokken. Museum de Voorde sluit zijn deuren. Voor frictiekosten is in 2023 € 1,5 mln. beschikbaar gesteld. De reserve Investeringsfonds amateurverenigingen is aangevuld om ook in de komende jaren amateurverenigingen te kunnen steunen bij investeringen. Voor 2023 zijn uitgaven ten laste van dit fonds geraamd voor een bedrag van € 150.000.

Programma 5 Veiligheid
Het tijdelijke budget voor BOA's uit het vorige coalitieakkoord is met een raadsbesluit een jaar verlengd, het gaat om €611.000. Voor handhaving zijn in het nieuwe coalitieakkoord, naast structurele middelen, ook tijdelijke middelen voor een extra impuls opgenomen. In 2023/2025 6 ton en in 2026 de helft. Deze extra middelen komen ten laste van Fonds Zoetermeer 2040.

Programma 6 Dienstverlening en samenspraak
Door uitstel van de ingangsdatum van de Omgevingswet worden er extra kosten gemaakt in 2023 € 130.000. Dit is in de Perspectiefnota 2022 gemeld. Verder zijn er in het coalitieakkoord zowel voor de raad als voor het college extra middelen toegekend. Het 'potje van de raad' is verhoogd met € 150.000 voor 3 jaar en € 75.000 in 2026. Voor het college gaat het om € 140.000 in de eerste 3 jaar en € 70.000 in 2026. In 2023 is een subsidie voor IPTA ingeboekt.

Programma 7 Inrichting van de stad
De in dit programma geraamde incidentele baten en lasten betreffen de geraamde kosten en opbrengsten in de grondexploitaties. Alhoewel de projecten een meerjarig karakter hebben, worden de in de begroting opgenomen baten en lasten toch als incidenteel beschouwd.

Voor de onderzoek naar de ontsluiting van Rokkeveen en Lange Land is twee jaar € 70.000 beschikbaar, voor de wijkaanpak Meerzicht en Buytenwegh gaat het om € 300.000 in 2023 en € 600.000 in 2024/2026. De gelden voor de wijkaanpak komen uit Fonds Zoetermeer 2040. Ook voor verkeersveiligheid is deze coalitieperiode tijdelijk meer aandacht, € 150.000 voor de eerste drie jaar en de helft daarvan in het laatste jaar.

Zoetermeer breidt uit in de komende jaren. Voor de uitvoering van de projecten zijn bedragen gereserveerd in de Reserve investeringsfonds 2030. Voor de uitvoering van de diverse deelprojecten zijn, in overeenstemming met eerdere besluitvorming, in deze begroting bedragen opgenomen. Het gaat in 2023 om € 567.000 voor de Binnenstad, voor de Entree € 40.000, voor de Schaalsprong € 1.409.000, voor OV € 120.000 en voor Nieuwe Initiatieven € 860.231. Voor het jaar 2024 is voor de Schaalsprong € 52.000 geraamd. Voor de Binnenstad is in 2025 € 10.175.000 in de begroting verwerkt en in 2026 € 877.142.

Overzicht Overhead
In de Perspectiefnota 2020 is aanvullend voor flankerend beleid een bedrag van € 500.000 toegevoegd voor 2020 en verder tot en met 2023. In 2023 wordt een proef opgestart met inwonersberaad. Dat kost € 100.000. Voor datagedreven werk is drie jaar € 80.000 aan budget toegekend.

Overzicht Algemene dekkingsmiddelen en Onvoorzien
Voor 2022/2024 zijn in deze begroting rijksbijdragen opgenomen van € 129.000 per jaar voor de bestuurlijke afspraken over laaggeletterdheid, zie ook programma 1. Door uitstel van het nieuwe afvalbeleidsplan worden de daaraan gekoppelde meeropbrengsten Ozb niet gerealiseerd. Dit heeft invloed op de jaren 2023, € 225.000 en 2024, € 150.000.

Overzicht van structurele toevoegingen en onttrekkingen en stortingen aan reserves

bedragen in € 1.000

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves		2.023	2.024	2.025	2.026
Vrij inzetbare reserve	U	290	290	290	290
Reserve dekking kapitaallasten	I	42	42	42	42

Elk jaar wordt ten laste van de exploitatie een bedrag aan de Vrij inzetbare reserve toegevoegd dat is voorgefinancierd ten behoeve van ambtelijke huisvesting uit de Vrij inzetbare reserve en met een jaarlijks vast bedrag wordt 'terugbetaald' van € 290.000. Daarnaast is een reserve ingesteld ter dekking van kapitaallasten. Jaarlijks komt er een bedrag vrij ten gunste van de exploitatie van ca. € 42.000.

Berekening structureel begrotingssaldo

In onderstaande tabel is het saldo van de programmabegroting gecorrigeerd met het saldo van incidentele baten en lasten. Het gecorrigeerde saldo laat de structurele ruimte in de begroting zien op basis van de regelgeving van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

bedragen in € 1.000

Berekening structureel begrotingssaldo	2023	2024	2025	2026
Saldo van baten en lasten	-8.065	9.325	4.495	-16.365
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	7.418	-1.264	7.986	1.981
Begrotingssaldo na bestemming	-647	8.062	12.482	-14.382
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	-3.757	-992	-3.493	-2.157
Structureel begrotingssaldo	3.110	9.054	15.976	-12.225

Uit deze opstelling blijkt dat de jaarschijf 2023 reëel in evenwicht is: de structurele baten zijn € € 3,110 mln. hoger dan de structurele lasten. Meerjarig is er nog geen sprake van evenwicht. Bij het komende voorjaarsdebat is naar verwachting meer bekend over de financiën in 2026 en de wijzigingen in de financiële verhouding die het kabinet voor ogen staan.

Investeringen

Investeringen met een economisch nut

Investeringen met een economisch nut betreffen vaste activa die verhandelbaar zijn, zoals gebouwen en voertuigen of waar inkomsten tegenover kunnen staan, bijvoorbeeld rioolrecht en leges. Deze investeringen moeten worden geactiveerd en reserves mogen niet op deze investeringen in mindering worden gebracht. Daarnaast mag niet resultaatgericht worden afgeschreven en moet consistent worden afgeschreven. Wel mogen bijdragen van derden, die direct gerelateerd zijn aan de investering, in mindering worden gebracht.

Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut

Om te komen tot meer vergelijkbaarheid schrijft de BBV voor dat investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut (wegen, straten, pleinen, groen, water) gelijk moeten worden behandeld als investeringen met een economisch nut.
Het activeren heeft als gevolg dat de uitgaven in één jaar worden verantwoord, maar dat de lasten in de begroting in het vervolg gespreid worden over de levensduur.
In de begroting zijn investeringen opgenomen die geautoriseerd worden bij vaststelling van de programmabegroting (investeringen die betrekking hebben op 2023). In onderstaande tabel is een samenvattend overzicht opgenomen van de investeringen. In bijlage 6 is een specificatie van deze bedragen opgenomen.

Investeringen				Bedragen x € 1.000
Geautoriseerd bij vaststelling van de programmabegroting 2022-2025	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Economisch nut	484	1.776	216	1.178
Maatschappelijk nut	5.547	4.747	5.287	5.287

Ontwikkelingen in de reserveposities en voorzieningen

De reserves vormen, samen met het resultaat na bestemming volgend uit de programmarekening, het eigen vermogen (artikel 42, lid 1 BBV). In artikel 43 van het BBV worden twee soorten reserves onderscheiden:

A. De algemene reserves
B. De bestemmingsreserves

De algemene reserves bestaan uit reserves waaraan geen bestemming is gegeven. Deze dienen om risico's in algemene zin op te vangen (bufferfunctie van de reserves).
De bestemmingsreserves zijn reserves waaraan de raad diverse bestemmingen heeft gegeven. Deze bestemmingsreserves hebben diverse functies. De meeste bestemmingsreserves zijn in het leven geroepen ter dekking van de lasten van specifieke beleidsonderwerpen (bestedingsfunctie van de reserves). Ook zijn er reserves die baten genereren voor de exploitatie (inkomensfunctie) en reserves die zorgen dat lasten worden geëgaliseerd (egalisatiefunctie).
In Zoetermeer worden investeringen gefinancierd met reserves en voorzieningen. Hierdoor wordt de noodzaak beperkt om te financieren met leningen van de bank (financieringsfunctie van de reserves en voorzieningen).
In onderstaande tabel wordt het verloop van de reserves in totaliteit per onderscheiden soort weergegeven. In bijlage 4 is het overzicht van reserves opgenomen.
De toevoegingen en onttrekkingen bij de jaarschijf 2023 zijn mutaties in de reserves die onderdeel uitmaken van de ramingen, die zijn opgenomen bij de programma's. Om een zo goed mogelijk beeld over het verloop van de stand van de reserves te geven, zijn ook mutaties meegenomen die niet bij de vaststelling van de programmabegroting door de raad worden geautoriseerd. Deze mutaties zijn in de kolom 'verwachtingen' meegenomen. In een afzonderlijk voorstel aan de raad kunnen deze alsnog worden geautoriseerd.

Bedragen x € 1.000

Meerjarenoverzicht reserves	**2023**				**2024**	**2025**	**2026**
	Stand 01/01	**Toevoegingen**	**Onttrekkingen**	**Verwachtingen**	**Stand 01/01**	**Stand 01/01**	**Stand 01/01**
	a	b	c	d	a t/m d		
Algemene reserves	52.751	2.499	-858	-3.294	51.098	53.910	55.610
Bestemmingsreserves	290.452	6.022	-15.081	-1.091	280.302	276.435	267.611
Totaal aan reserves	**343.203**	**8.521**	**-15.938**	**-4.385**	**331.400**	**330.345**	**323.221**

Het totaal van de algemene reserves neemt in 2023 met € 1,7 mln. af. Deze afname komt grotendeels door de mutaties in de Vrij inzetbare reserve (-/- € 3,4 mln., toegelicht in het volgende onderdeel Ontwikkeling vrije reservemiddelen) en de Reserve versterking Financiële positie Grondbedrijf (+ € 2,1 mln.)
Het totaal van de bestemmingsreserves neemt in 2023 met € 10,1 mln. af. De grootste mutaties zijn te vinden bij de reserve Algemeen Dekkingsmiddel (-/- €

2,5 mln.), de Brede Bestemmingsreserve (-/- € 1,3 mln.), de reserve Fonds Zoetermeer 2040 (-/- € 2,8 mln.), de reserve Sociaal Innovatiefonds (-/- € 2,1 mln.) en de reserve Duurzaamheidsfonds Zoetermeer 2040 (-/- € 1,3 mln.). Verder zijn mutaties opgenomen in de Reserve Investeringsfonds 2030 (-/- € 0,2 mln., toegelicht in het volgende onderdeel Ontwikkeling vrije reservemiddelen).

In de periode 2023–2026 nemen de reserves met circa € 20,0 mln. af.
In onderstaande opsomming zijn de grootste mutaties weergegeven (bedragen x € 1 mln.).

Vrij inzetbare reserve	-/-2,8	Gedetailleerd overzicht van deze reserve in het volgende onderdeel Ontwikkeling vrije reservemiddelen
Reserve Investeringsfonds 2030	+ 2,0	Gedetailleerd overzicht van deze reserve in het volgende onderdeel Ontwikkeling vrije reservemiddelen
Reserve Algemeen Dekkingsmiddel	+/- 7,0	Onder andere overheveling middelen naar de Reserve egalisatie investeringen schoolgebouwen (€ 2,0 mln.) en Reserve Investeringsfonds 2030 (€ 5,0 mln.)
Reserve versterking financiële positie Grondbedrijf	+ 6,4	Diverse toevoegingen vanuit de grondexploitaties
Brede Bestemmingsreserve	-/- 1,3	Onder andere Aardgasvrije wijken (-/- € 1,0 mln., Klimaatakkoord (-/- € 0,3 mln.)
Reserve Fonds Zoetermeer 2040	-/- 8,7	Gedetailleerd overzicht van deze reserve in het volgende onderdeel Ontwikkeling vrije reservemiddelen
Reserve Duurzaamheidsfonds Zoetermeer 2040	-/- 4,5	Diverse onttrekkingen m.b.t. duurzaamheid programma 3
Reserve Sociaal Innovatiefonds	-/- 2,8	Diverse onttrekkingen programma 1 en programma 2

Ontwikkelingen in de voorzieningen

De voorzieningen zijn vermogensbestanddelen die als vreemd vermogen worden aangemerkt. Er kleeft als het ware al een verplichting (jegens een derde) aan. Als gevolg van artikel 44 van het BBV kunnen de volgende soorten voorzieningen worden gevormd:
- voor middelen van derden die specifiek besteed moeten worden (geldt niet voor bijdragen van andere overheden);
- voor de egalisatie van kosten;
- voor verplichtingen en verliezen alsmede voor risico's waarvan de omvang onzeker is maar welke wel redelijkerwijs te schatten zijn.

Schulden vallen niet onder het begrip voorzieningen omdat daarbij geen onzekerheid bestaat over de omvang van de verplichting.

Toevoegingen aan voorzieningen vinden plaats ten laste van de exploitatie, dus niet via resultaatbestemming, zoals bij de reserves. Aanwendingen - altijd voor het doel waarvoor de voorziening was gevormd - worden rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht.
Indien een voorziening geheel of gedeeltelijk kan vrijvallen, wordt de vrijval via de exploitatie in het resultaat verwerkt.
In onderstaande tabel is op hoofdlijnen het verloop van de stand van de voorzieningen weergegeven. Evenals bij de reserves zijn bij het verloop van de voorzieningen verwachtingen meegenomen. Deze zijn opgenomen om een goed verloop van de voorziening weer te geven. De verwachtingen worden niet geautoriseerd bij de vaststelling van de programmabegroting door de raad. De specificatie is opgenomen in bijlage 5 Voorzieningen.

Bedragen in € 1.000

Meerjarenoverzicht voorzieningen	2023					2024	2025	2026
	Stand 01-01	Toevoegingen vanuit de expl.	Onttrekkingen t.g.v. expl.	Begrote aanwending	Verwachtingen	Stand 01-01	Stand 01-01	Stand 01-01
	a	b	c	d	e	a t/m e		
Middelen van derden	28.302	3.938	-28	-1.809	32	30.434	32.222	34.097
Egalisatievoorzieningen	10.384	4.586	0	-4.630	356	10.695	11.620	13.178
Overige voorzieningen	48.394	624	0	-1.086	208	48.140	47.547	28.740
Totaal aan voorzieningen	**87.079**	**9.148**	**-28**	**-7.525**	**595**	**89.269**	**91.390**	**76.015**

De omvang van de voorzieningen neemt in 2023 met ongeveer € 2,2 mln. toe. Grootste mutaties vinden plaats bij de Voorziening riolering (+ € 1,7 mln.) en de Voorziening groot-onderhoud gemeentelijke gebouwen (+ € 0,7 mln.).
De totale omvang van de voorzieningen neemt in de periode 2023 - 2026 ongeveer € 11,1 mln. af. In deze periode doen de grootste mutaties zich voor binnen de Voorziening riolering (+ € 5,2 mln.), de Voorziening nadelige complexen Grondbedrijf (-/- € 19,8 mln.) en de Voorziening groot onderhoud gemeentelijke gebouwen (+ € 3,3 mln.).

Ontwikkeling vrije reservemiddelen

In dit deel wordt een beeld gegeven van de stand en ontwikkeling van de vrije reservemiddelen. Concreet wordt ingegaan op de volgende reserves:
- Vrij inzetbaar
- Investeringsfonds 2030
- Reserve Enecogelden en
- Reserve Fonds Zoetermeer 2040

Vrij inzetbare reserve

Op de Vrij inzetbare reserve rust in principe geen concrete bestemming tot besteding van de daarin opgenomen middelen. Wel moet de omvang van deze reserve het financiële ’tegenwicht’ bieden voor het kunnen opvangen van de financiële risico’s. De Vrij inzetbare reserve vormt de weerstandscapaciteit van

deze financiële risico's (exclusief de risico's van het grondbedrijf). In de volgende tabel is het verloop van de Vrij inzetbare reserve in beeld gebracht. In het overzicht is rekening gehouden met de mutaties uit het Tweede Tussenbericht 2022 en met het begrotingssaldo van deze programmabegroting.

Bedragen * € 1.000

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
Stand per 1 januari, inclusief rekeningsresultaat	52.005	37.240	33.824	34.114	34.404
A. Raadsbesluiten ten laste van vrij inzetbaar	-13.537	-121	290	290	290
B. *Verwachting*					
1 **Begroting 2022**					
Eerste Tussenbericht					
a. Dekking begrotingsaldo uit Vrij inzetbare reserve 2020-2023	-2.000				
b. Dekking kosten Corona 2022	-2.544				
c. Terugstorting Eneco reserve i.v.m. omvang weerstandscapacite	-6.100				
2 **Overgebleven middelen 2021**					
Herijking schoolgebouwen	-155				
Was- en kleedaccommodatie	-85				
3 **TweedeTussenbericht**					
a. Begrotingssaldo 2023, budgetoverhevelingen	2.647	-2.647			
b. Overige mutaties	7.010	-647			
Nog beschikbaar 31-12 (weerstandscap. reserve vrij inzetbaar)	**37.240**	**33.824**	**34.114**	**34.404**	**34.693**
Totaal aan af te dekken risico's					**17.671**
Saldo aan weerstandscap. excl grondbedrijf					**17.022**
Factor weerstandsvermogen (weerstandscapaciteit / risico's)		**1,91**	**1,93**	**1,95**	**1,96**

Onder A zijn de raadsbesluiten met beroep op de Vrij inzetbare reserve opgenomen, onder B de verwachtingen.
De bedragen onder B1a-c betreffen bedragen waarover bij eerdere begrotingen of voorstellen besluitvorming heeft plaatsgevonden waarvoor een reservering in de reserve is opgenomen.
Onder B2 zijn middelen gereserveerd die nog niet zijn besteed en waarvoor nog kleine bedragen resteren.

Onder B3 is het verwacht begrotingssaldo 2023 naar de situatie van het Tweede Tussenbericht 2022 opgenomen. In de Perspectiefnota 2023 werd een voordelig saldo verwacht van € 4,130 mln. In het Tweede Tussenbericht 2022 is dat bedrag opgelopen naar een voordeel van ruim € 9,6 mln. De verwachte budgetoverhevelingen zijn apart zichtbaar gemaakt. Tegenover het voordeel in 2022 staat een even groot nadeel in 2023.
De omvang van de reserve vrij inzetbaar is hoger dan voor de onderkende risico's noodzakelijk is.

Reserve investeringsfonds 2030

Bij de vaststelling van de Stadsvisie 2030 is besloten tot het opstellen van een inhoudelijke investeringsagenda en om daarvoor een investeringsfonds in het leven te roepen: Investeringsfonds 2030 (Rif). In dit onderdeel worden de spelregels tot voeding en aanwending van de reserve geschetst. Daarna wordt de stand van zaken van het verwachte verloop van het fonds toegelicht inclusief een aantal voorstellen tot aanwending van de reserve.

Voeding en onttrekking investeringsfonds
In het raadsbesluit 090501 van december 2009 is de voeding en onttrekking van de reserve geregeld. De voeding van het fonds vindt in hoofdzaak plaats door de afdrachten van de winst van het grondbedrijf. Daarnaast worden subsidieontvangsten, die een aantoonbare relatie hebben met de opgaven van de Stadsvisie gestort in deze reserve en vindt tot en met 2023 ten laste van de exploitatie een jaarlijkse storting plaats van € 350.000. Uit een eventueel positief jaarrekeningresultaat wordt bij bestemming van dat resultaat maximaal 50% aan de reserve afgedragen. Tenslotte worden de extra inkomsten uit OZB en algemene uitkering voor zover die worden veroorzaakt door de groei van woningen/inwoners voor maximaal 50% gestort in de reserve. Zodat de reserve voor dekking van eenmalige kosten van bijvoorbeeld aanleg/uitbreiding openbaar gebied, die ten grondslag liggen aan de groei van de stad, kan worden ingezet.

De bestemming van de middelen in de Rif wordt jaarlijks bepaald bij de begrotingsbehandeling op basis van voorstellen in de begrotingsstukken. Door vaststelling van de begroting worden middelen in de reserve voor een bepaald project gereserveerd. Op basis van een concreet en uitgewerkt voorstel en raadsbesluit wordt het budget feitelijk beschikbaar gesteld met dekking uit de Rif.

Verloop van de reserve
In de tabel komt het financieel verloop van de stand van de Rif tot uitdrukking rekening houdend met:
- een actualisatie van de verwachte winstafdrachten van het grondbedrijf op basis van de gegevens uit het Eerste en Tweede Tussenbericht;
- een actualisatie van de hoogte van reserveringen voor voorgenomen projecten waartoe eerder is besloten en
- nieuwe voorstellen waarvoor een aanwending (of vrijval) uit de reserve wordt gedaan.

Op basis van de actualisatie en nieuwe voorstellen vertoont de reserve in alle jaren een positief saldo. Wanneer de winstafdrachten grondbedrijf overeenkomstig de huidige inschatting in latere jaren ook werkelijk worden gerealiseerd en de verwachte winstafdracht uit de GR Hoefweg plaatsvindt, biedt de reserve op de langere termijn nog een bestedingsruimte van € 57,6 mln. Als er geen rekening wordt gehouden met de verwachte winstafdrachten is er een bestedingsruimte van € 31,8 mln.

Reserve Investeringsfonds

bedragen * € 1.000

	Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026	2027/2030
A.	**Stand 1 januari**	41.554	41.160	38.195	39.205	28.239	22.564
1	**Raadsbesluiten**	-999	-1.235	1.878	-8.362	-639	690
2	**Reserveringen vanuit eerdere besluitvorming**						
	Schaalsprong						
a	Entree (a1)						3.310
b	Binnenstad (a2)			-305	-305		
c	Woningbouwprogrammering, bestemmingsplannen (b1)			-220	-220		
d	Nieuwe initiatieven (b2)			-200	-200		
e	Gemeentelijke inzet 700 woningen (b3)			-300	-300		
f	Regie, voorbereiding en samenhang (d1)			-150	-150		
g	Relatienetwerk / investern in de stad (d2)			-120	-120		
h	Centraal park Dobbe (e1)					-5.938	
i	Herontwikkeling markt (e2)					-125	
	Entree, dekking onrendabele top goedkope huurwoningen				-2.000		
3	**Overige verwachtingen**						
a	Strategische aankopen grondzaken	-635					
b	Beheer en onderhoud openbare ruimte nieuwe woonwijken	-114	-97	-235	-235	-235	-940
c	Groei OZB/gemeentefonds vanwege woningbouwontwikkeling	47	53	662	926	1.262	6.225
B	**TB2 2022**						
a	Onderzoek landtunnel Afrikaweg (COA)	-80					
b	Grondexploitatie Palenstein	-300					
c	Strategische werklocaties	100	-100				
d	Strategische agenda Zoetermeer 2040	1.040	-1.040				
e	Binnenstad	216	-216				
f	Dutch Innovation Park	330	-330				
	RIF inclusief concept voorstellen nieuw beleid per 31-12	41.160	38.195	39.205	28.239	22.564	31.849
C.	**Verwachte winstafdrachten (cumulatief)**						
1	Grondexploitaties	6.533	9.345	13.078	15.313	15.584	19.653
2	Deelneming GR Hoefweg				6.100	6.100	6.100
	Stand RIF 31/12 incl Markt incl winstafdracht	47.693	47.540	52.283	49.652	44.249	57.602

A. is de beginstand van de reserve per 1 januari van het lopende jaar. Daarin zijn alle mutaties van het jaar 2020 verwerkt inclusief de resultaatbestemming, waarover in de Perspectiefnota 2022 besloten is.
Onder A1 staan eerder genomen raadsbesluiten met beroep op de Reserve investeringsfonds 2030. Onder A2 staan reserveringen vanuit eerdere besluitvorming. Voor de aanwending van deze bedragen zullen raadsvoorstellen worden gedaan. De schaalsprongbudgetten zijn apart opgenomen.
Onder B2 zijn de voorstellen tot beleidsintensivering uit de het Voorjaarsdebat 2021/Programmabegroting 2022 opgenomen waar dekking uit de Rif tegenover staat.

In het verloop van het saldo Rif is rekening gehouden met de verwachte afdrachten uit de grondexploitaties. De feitelijke aanwending van deze bedragen is pas mogelijk, nadat deze positieve resultaten in de jaarrekening ook daadwerkelijk zijn gerealiseerd. De verwachte afdrachten vanaf 2021 staan onder C1.
De positieve resultaten van de grondexploitaties worden voor de helft rechtstreeks toegevoegd aan de Reserve investeringsfonds. Het betreft 50% van de gerealiseerde winst. De andere helft wordt toegevoegd aan de Reserve versterking financiële positie Grondbedrijf. Deze reserve vormt samen met de Reserve in verband met risico's grondbedrijf de weerstandscapaciteit van het Grondbedrijf. De weerstandscapaciteit is de financiële buffer om onverwachte, niet begrote kosten te kunnen dekken. Als de reserves Grondbedrijf samen meer dan 1,2 x de omvang van berekende risico's bevatten, is er voldoende weerstandscapaciteit en wordt het meerdere afgeroomd en toegevoegd aan de Reserve investeringsfonds. Het huidige saldo in de reserves van de grondexploitaties zit aan het hiervoor aangegeven plafond van 1,2 keer de berekende risico's. Het gevolg daarvan is dat de positieve resultaten van de grondexploitaties de komende jaren volledig aan de Rif toevloeien als de risico's gelijk blijven.
Onder C2 staat de verwachte winstafdracht uit de deelneming in de GR Hoefweg. Die verwachte winst is eveneens bestemd om aan de Rif te worden afgedragen.

Reserve Enecogelden/Reserve Fonds Zoetermeer 2040

Bedragen * € 1.000

	Fonds Zoetermeer 2040	2022	2023	2024	2025	2026
1	Stand 1 januari	60.000	61.197	58.374	55.371	52.538
2	Opheffing Enecogelden	13.235				
3	Voorstellen tlv reservering 15 mln. in PB 2022-2025					
	- duurzaamheidsfonds	-7.500				
	- sociaal Innovatiefonds	-3.381				
	- citymarketing, Zoetermeer 60 jaar groeikern	-200				
	- citymarketing, Zoetermeer Grand Départ	-60	-100	-40		
	- investeringsimpuls Amateurverenigingen	-450				
	- subsidieregeling maatschappelijke initiatieven Zoetermeer 2040	-140	-130	-130		
4	Collegeprogramma	-367	-2.533	-2.833	-2.833	-2.467
5	Tweede Tussenbericht					
	- citymarketing, Zoetermeer Grand Départ	60	-60			
	Stand 31 december	**61.197**	**58.374**	**55.371**	**52.538**	**50.071**

Financiële stand van zaken
De opbrengst van de verkoop van de aandelen Eneco is gestort in een reserve Enecogelden. De reserve is aangesproken voor kosten als gevolg van corona en het plan Stichting Stedelijk Voortgezet Onderwijs Zoetermeer. Daarnaast is de reserve aangewend om tijdelijke begrotingstekorten af te dekken.
Naar de stand van het voorjaar 2021 bedroeg de reserve een stand van € 60,735 mln. In de raadsvergadering van juli 2021 is van dat bedrag € 60 mln. (zie 1) gestort in de nieuw ingestelde reserve Fonds Zoermeer 2040. Het beroep op de reserve Enecogelden voor het afdekken van tijdelijke begrotingstekorten is verlaagd met een bedrag van € 12,5 mln. Daardoor neemt het (restant) bedrag van de reserve Enecogelden toe van € 0,735 mln. naar € 13,235 mln. Dit bedrag wordt toegevoegd aan Fonds Zoetermeer 2040 bij het opheffen van de reserve Enecogelden (punt 2).

Inhoudelijk stand van zaken Fonds 2040
Het college heeft voorstellen gedaan die inhoudelijk bijdragen aan het verminderen of verhelpen van de vraagstukken rond de Omgevingsvisie Zoetermeer 2040 en de daarin onderkende mechanismen (punt 3). Voor die voorstellen was in de Programmabegroting 2022 een bedrag gereserveerd van € 15 mln. Niet het hele bedrag is aangewend. Op verzoek van de raad is de reservering van het restantbedrag in deze begroting vervallen.
De voorstellen uit het coalitieakkoord worden voor een deel gedekt uit het Fonds Zoetermeer 2040 (punt 4). Tenslotte is in het Tweede Tussenbericht 2022 aangegeven dat de middelen voor citymarketing van 2022 verschuiven naar 2023.

EMU-saldo

Het EMU-saldo geeft de geldstromen per jaar weer. Het EMU-saldo wordt berekend op basis van de mutaties in de geprognosticeerde balans. Het EMU-saldo is het jaarlijkse saldo van de lasten en de baten op basis van reële transacties, ongeacht of het exploitatie- of investeringsuitgaven en -inkomsten betreft.

Bedragen * € 1.000

	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
ACTIVA				
Avtiva	444.572	477.708	483.669	484.471
Voorraden				
grondexploitaties	14.839	8.471	-2.033	929
overige voorraden	126	126	126	126
Vlottende activa	43.595	34.221	34.221	34.221
TOTAAL ACTIVA	503.132	520.525	515.983	519.747
PASSIVA				
Eigen vermogen	331.400	330.345	323.221	315.047
Voorzieningen	50.814	51.804	55.305	64.017
Vaste schulden	62.101	44.515	53.138	53.599
Vlottende passiva	58.817	93.862	84.319	87.084
TOTAAL PASSIVA	503.132	520.525	515.983	519.747

Per 1 januari 2019 is de regeling ‘Vaststelling gelijkwaardige inspanning decentrale overheden inzake het EMU-saldo’ voor de jaren 2019 tot en met 2022 in werking getreden. Het ministerie van BZK publiceert referentiewaarden. Voor gemeenten gezamenlijk is het aandeel -/- 0,4% van het Bruto Binnenlands Product (BBP). Het aandeel van Zoetermeer is in onderstaande tabel weergegeven. Bijlage 7 bevat een overzicht van (de berekening van) het EMU-saldo.

Bedragen x € 1.000

	2023	2024	2025	2026
Berekend EMU-saldo	-18.475	-2.620	7.232	-8.264

Paragrafen

Paragraaf 1 Lokale heffingen

Inleiding

In de paragraaf lokale heffingen staan de ontwikkelingen van de belastingen en woonlasten voor het komende jaar. Uitgangspunt is om de lokale lasten maximaal met de inflatie te laten stijgen.

De belangrijkste ontwikkeling voor 2023 is zichtbaar op de Onroerendezaakbelasting (OZB). Vanwege hogere waardestijging van woningen en niet-woningen in 2021 was het tarief in 2022 te hoog vastgesteld. Hierdoor was de OZB-opbrengst in 2022 € 1,2 mln. te hoog. In 2023 daalt het tarief voor de OZB daarom eenmalig, zodat de in 2022 te veel betaalde OZB terug wordt gegeven. De inkomsten in 2023 zijn door het lagere tarief eenmalig € 1,2 mln. lager.

Daarnaast is de afgelopen collegeperiode om lastenverzwaring tegen te gaan (amendement 1811-C bij de Programmabegroting 2019) een deel van de kosten voor de afvalstoffenheffing gedekt vanuit de voorziening afvalstoffenheffing . Door deze maatregel is de stijging van de landelijke afvalstoffenbelasting geleidelijk in de tarieven opgenomen. Vanaf 2023 komen deze kosten volledig in het tarief voor de afvalstoffenheffing. Dit tarief gaat daardoor met meer dan de inflatie omhoog. De stijging van de andere tarieven blijft beperkt tot de inflatie.

Voor de toeristenbelasting stelt Zoetermeer, zoals iedere collegeperiode, een tarief vast voor de komende vier jaar (2023-2026).

Uitgangspunten

In de Heffingennota 2016 zijn de beleidslijnen voor de komende jaren vastgesteld. De lokale heffingen zijn als volgt te onderscheiden:

1. Belastingen
   De opbrengsten van de belastingen dienen ter versterking van het financiële draagvlak van de gemeenten en vloeien naar de algemene middelen. De gemeenteraad bepaalt zelf waaraan de gemeente dat geld besteedt. De gemeente Zoetermeer heft onroerendezaakbelasting (OZB), parkeerbelasting, toeristenbelasting, hondenbelasting en precariobelasting.
2. Retributies en bestemmingsheffingen
   Retributies worden geheven als de gemeente een dienst verleent aan een individu of één van haar bezittingen ter beschikking stelt. De opbrengsten van retributies mogen uitsluitend worden aangewend om de kosten voor die specifieke diensten te dekken. De gemeente mag niet meer heffen dan de begrote kosten. De meest voorkomende retributies zijn de leges: vergoedingen voor bijvoorbeeld een bij de gemeente aangevraagde dienst als het aanvragen van een paspoort of een vergunning.

   Bestemmingsheffingen zijn heffingen voor algemene doeleinden, waarvan de gemeente de opbrengsten inzet om bepaalde kosten te dekken. De gemeente mag ook hier niet meer heffen dan de begrote kosten voor de uitvoering van de taken en diensten. Voorbeelden van bestemmingsheffingen zijn de rioolheffing en de afvalstoffenheffing.

Gemeentelijke woonlasten

De gemeentelijke woonlasten bestaan uit OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing. Deze woonlasten komen jaarlijks terug in diverse ranglijstjes van het

COELO, de Consumentenbond en de kranten.
In het coalitieakkoord is opgenomen om de tarieven van de lokale belastingen en heffingen jaarlijks zoveel mogelijk slechts aan te passen met maximaal de inflatie. Voor de afvalstoffenheffing en rioolheffing geldt daarnaast dat ze ongeveer 100% kostendekkend zijn, zodat kostenstijgingen ook worden verwerkt in het tarief.

Om de opbrengst van de OZB op peil te houden, worden de tarieven verhoogd of verlaagd met de waardeontwikkeling van de woningen en niet-woningen. Per 1 januari 2022 (basis voor het belastingjaar 2023) is de waardeontwikkeling voor woningen 17% en voor niet woningen 7%.

Algemeen stijgingspercentage lokale heffingen

De tarieven van de gemeentelijke heffingen en belastingen stijgen in 2023 op basis van de begrotingsuitgangspunten met het algemene stijgingspercentage van 11,5%. Dit percentage is tot stand gekomen door de door het Centraal Planbureau voor 2023 ingeschatte stijging (5,9%) te corrigeren voor de inschattingen van de afgelopen jaren. De inschatting bij het vaststellen van de tarieven voor de jaren 2021 en 2022 is per saldo 5,6% te laag geweest. Dit is in de volgende tabel weergegeven.

Jaar	Vaststelling tarieven 2022	MEV september 2022	Vaststelling tarieven 2023
2021	2,10%	1,80%	-0,30%
2022	1,90%	7,80%	5,90%
Totale correctie oude jaren			**5,60%**
2023		5,90%	5,90%
Algemeen stijgingspercentage 2023			**11,50%**

Tarieven 2023

Op basis van bovenstaande uitgangspunten zijn de tarieven als volgt.

Tarieven	2022	2023
OZB (percentage)		
Eigenaren woningen	0,1388%	0,1286%
Eigenaren niet-woningen	0,4876%	0,4858%
Gebruikers niet woningen	0,3532%	0,3519%
Afvalstoffenheffing (bedrag)		
Eenpersoonshuishoudens	264,27	297,67
Tweepersoonshuishoudens	297,13	334,31
Meerpersoonshuishoudens	311,77	350,63
Rioolheffing (bedrag/percentage)		
Bedrag per aansluiting < 500 m3 waterverbruik		
Vast bedrag	68,70	76,60
Percentage van de WOZ-waarde	0,0161%	0,0153%
Maximale aanslag	277,30	294,80

De tarieven worden in de raad van 19 december 2022 als onderdeel van de belastingverordeningen vastgesteld.

Overige tarieven
De overige tarieven stijgen in principe met 11,5%. Een uitzondering hierop zijn de tarieven die door het rijk worden vastgesteld, zoals de tarieven voor rijbewijzen en reisdocumenten. De tarieven voor de parkeerbelasting worden één keer per twee jaar gewijzigd voor inflatieontwikkelingen en dit vindt in 2024 weer plaats. De tarieven voor de toeristenbelasting worden aan het begin van iedere collegeperiode vastgesteld voor 4 jaar. Dit tarief wordt bepaald aan de hand van de verwachte gemiddelde prijsstijging voor de komende vier jaar.

Kostendekkendheid leges en heffingen

De opbrengst van de leges en heffingen mag maximaal 100% kostendekkend zijn. Dat wil zeggen dat in totaliteit de baten van de leges niet hoger mogen zijn dan de lasten. In de handreiking kostentoerekening van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties staat opgenomen welke kosten mogen worden toegerekend.

De werkwijze in Zoetermeer is dat alle kosten die mogen worden toegerekend, in principe worden toegerekend. Bij de bepaling van de kosten van de leges en heffingen worden ook de kosten van overhead toegerekend. Dit gebeurt op basis van een uurtarief per direct uur.

De gemeenteraad stelt de tarieven in december vast. Het overzicht van de kostendekkendheid bij de belastingvoorstellen voor 2022 is hieronder opgenomen. Een geactualiseerd overzicht naar de begroting 2023, komt bij het voorstel belastingverordeningen 2023. In de tabel van 2022 is zichtbaar dat er sprake is van zogenaamde kruissubsidiëring. Dat houdt in dat bepaalde legesopbrengsten (in dit geval de opbrengst van de omgevingsvergunningen) hoger zijn dan de kosten die gemaakt worden met betrekking tot deze vergunningen. De leges voor de omgevingsvergunningen zijn meer dan 100% kostendekkend, namelijk 121%. De hogere opbrengst omgevingsvergunningen wordt vooral veroorzaakt door het verwachte grote aantal aan te vragen omgevingsvergunningen in 2022. Binnen de legestabel zijn er echter ook leges die minder dan 100% kostendekkend zijn. De totale legestabel komt niet boven de 100% kostendekkendheid uit.

Kostendekking legestabel 2022	Kosten	Baten	Dekkings%
Legestabel (titel 1)			
Bestuursstukken	2.000	2.000	100%
Burgelijke stand	192.000	124.000	65%
Gemeentelijke basisregistratie	100.000	73.000	73%
Omgevingsvergunningen	5.665.000	6.875.000	121%
APV	59.400	10.010	17%
Persoonsdocumenten	946.000	669.000	71%
Verkeersvergunningen	159.000	109.000	69%
Wet op de kansspelen	1.000	100	10%
Overige	279.800	52.800	19%
Legestabel (titel 2)			
Dienstenrichtlijn (evenementen)	633.300	90.300	14%
Totaal legestabel	**8.037.500**	**8.005.210**	100%
Overige heffingen			
Afvalstoffenheffing	16.415.000	15.928.000	97%
Rioolheffing	6.443.000	6.394.000	99%
Marktgelden	180.000	137.000	76%
Naheffingsaanslag parkeren	559.000	490.000	88%
Lijkbezorging	1.058.000	522.000	49%

Kwijtscheldingsbeleid
Kwijtschelding is hét sociale vangnet voor de lokale lastendruk. Zoetermeer houdt rekening met de draagkracht van de inwoners. In die visie past een zo ruim mogelijk kwijtscheldingsbeleid voor mensen die hun aanslagbiljet gemeentelijke belastingen door hun financiële situatie niet kunnen betalen. Zoetermeer hanteert daarom de maximale landelijke normen die gelden. Kwijtschelding wordt toegepast op rioolheffing, afvalstoffenheffing, hondenbelasting (alleen de eerste hond) en onroerende-zaak belasting. Naast inwoners kunnen ook ondernemers, die minder verdienen dan het minimumloon en niet te veel vermogen hebben, kwijtschelding aanvragen. Kwijtschelding wordt dan toegepast op de woonlasten.
De gemeente maakt het proces voor het aanvragen van kwijtschelding zo eenvoudig mogelijk. Het kwijtscheldingsformulier hoeft maar één keer ingevuld te worden. Daarna worden inkomen en vermogen jaarlijks automatisch getoetst door het Inlichtingenbureau van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. De uitslag van deze automatische toets wordt direct bij de aanslag bekend gemaakt. Ook mogen initiële aanvragen voortaan voor de toets worden aangeleverd. Dat bespaart de aanvrager nog meer administratieve lasten.

Toelichting
Onroerende zaakbelasting (OZB)

De waarde van het onroerend goed wordt jaarlijks getaxeerd. De hertaxatie heeft geen budgettaire gevolgen. Met andere woorden: de hertaxatie leidt niet tot een wijziging in de totale opbrengst van de heffing (een hogere gemiddelde waarde leidt tot een lager tarief, en omgekeerd). Voor de woningen wordt een stijging van de WOZ-waarde met 17% verwacht. Voor de niet-woningen is de verwachting dat de waardeontwikkeling uitkomt op 7,8%.

Het tarief van de OZB kent in 2023 een bijzonderheid. In 2022 is de tariefstijging voor de OZB te hoog geweest, doordat de waardestijging van de woningen hoger was dan verwacht. Er is uitgegaan van een waardestijging van 10% van de woningen, terwijl de stijging in werkelijkheid 13% geweest is. Voor de niet-woningen was uitgegaan van een daling van de waarde met 4%, terwijl er in werkelijkheid sprake was van een daling van 0,2%. Hierdoor is de OZB opbrengst van 2022 € 1,2 mln. te hoog. In 2023 wordt deze € 1,2 mln. terug gegeven door een eenmalige verlaging van het tarief. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan motie 2206-35A teveel betaalde OZB terug naar de burger.

In onderstaande tabel wordt zichtbaar hoe het tarief tot stand komt. De start is het tarief uit 2022. Dit tarief van 2022 wordt verlaagd naar aanleiding van de stijging van de WOZ-waarde. Dit staat in de kolom 'Tarief na hertaxatie'. Daarna wordt het tarief verhoogd met de prijsinflatie. Dit is het tarief uit de kolom 'Tarief 2023 obv index 11,5%'. Dit zou normaal gesproken het tarief voor 2023 worden. Vanwege de teveel betaalde OZB in 2022 wordt het tarief 2023 verlaagd (zie de kolom correctie 2022). Dit leidt tot het aangepaste tarief voor 2023 dat in de laatste kolom staat opgenomen.

Onroerend zaakbelasting	Tarief 2022	Tarief na hertaxatie	Tarief 2023 obv index 11,5%	correctie 2022	aangepast tarief 2023
OZB woningen					
- eigenaren	0,1388%	0,1186%	0,1323%	-0,0037%	0,1286%
OZB niet woningen					
- eigenaren	0,4876%	0,4523%	0,5043%	-0,0185%	0,4858%
- gebruiker	0,3532%	0,3276%	0,3653%	-0,0134%	0,3519%

Afvalstoffenheffing

Afgelopen vier jaar is de voorziening afvalstoffenheffing gebruikt om een deel van de kosten van het afval te dekken. Dit is gedaan om lastenverzwaring naar aanleiding van de verhoging van de door het rijk opgelegde afvalbelasting te verminderen (amendement 1811-02 bij de programmabegroting 2019). Hierdoor is het tarief in de afgelopen collegeperiode minder hard gestegen. Vanaf 2023 zet Zoetermeer de voorziening niet meer in als dekking voor de kosten en stijgt het tarief met € 2,70. Daarnaast stijgt het tarief met het algemene stijgingspercentage.

De tarieven voor het komende jaar zien er als volgt uit.

Afvalstoffenheffing Huishoudens	2022	Vervallen dekking uit voorziening	2023 11,5%
Éénpersoonshuishouden	264,27	266,97	297,67
Tweepersoonshuishouden	297,13	299,83	334,31
Drie of meer persoonshuishouden	311,77	314,47	350,63

Rioolheffing

Het tarief wordt als basis verhoogd met het algemeen stijgingspercentage. Daarnaast geldt dat de aan rioolheffing toegerekende kosten voor 60% via het vaste bedrag en voor 40% via de WOZ-waarde worden verhaald, rekening houdend met een maximale stijging van de aanslag van € 17,50. Dit betekent dat de aanslag rioolheffing in 2023 maximaal € 294,80 bedraagt. Onderstaand overzicht presenteert tarieven voor 2023. Een pand met een WOZ-waarde van € 1.426.100 ontvangt een maximale aanslag.

Rioolheffing	Tarief 2022	Tarief 2023
Vast bedrag €	68,70	76,60
Percentage van de WOZ-waarde	0,0161%	0,0153%
Max. aanslag €	277,30	294,80
Aftopwaarde max stijging € 17,50	1.295.700	1.426.100
Heffing woning € 300.000	117,00	122,50
Grootverbruik >500 m3 waterverbruik	20,91	23,31

Overige tarieven

Leges omgevingswet

De in de legesverordening opgenomen percentages van de bouwkosten worden in 2023 niet aangepast.

Toeristenbelasting

In 2014 is besloten om voor de toeristenbelasting steeds voor 4 jaar een tarief vast te stellen. De laatste periode van vier jaar loopt tot en met het belastingjaar 2022. De gemeenteraad stelt de tarieven die voor de volgende vierjaarlijkse periode (2023-2026) gelden in december 2022 vast. Overeenkomstig de werkwijze voor de vorige perioden wordt het tarief voor de komende vier jaar bepaald op basis van de verwachte gemiddelde prijsstijging voor de komende vier jaar gerekend vanaf het nieuwe basisjaar 2022. In onderstaande tabel is de onderbouwing van dit tarief weergegeven.

Toeristenbelasting	Tarief 2019-2022	Tarief 2023-2026
Hotel	3,25	3,85
Pension/bed & breakfast	1,65	1,95
Camping	0,65	0,75

Toelichting:

- Tarief 2019-2022:

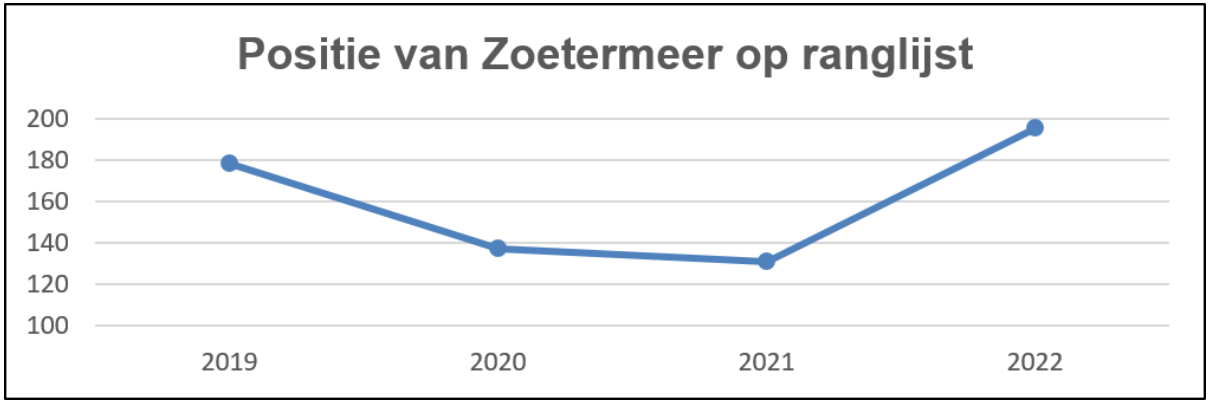
Het tarief zoals de afgelopen vier jaar is gehanteerd, op basis van het basisjaar 2018 met de in 2018 ingeschatte inflatie voor de periode 2019-2022.

- Voorgestelde tarief voor de jaren 2023-2026:

Het gemiddelde van het tarief 2023 tot en met 2026, waarbij rekening is gehouden met het algemeen stijgingspercentage van 11,5% in 2023. Voor de jaren 2024 tot en met 2026 is gerekend met een stijging van 2%. Vervolgens is afgerond op € 0,05.

Gemeentelijke woonlasten voor inwoners

Jaarlijks verricht het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) onderzoek naar de gemeentelijke woonlasten. De publicatie daarvan vindt plaats in de Atlas van de Lokale Lasten. Onder de gemeentelijke woonlasten verstaat het COELO de OZB voor de eigenaar van een woning met een voor de betreffende gemeente geldende gemiddelde waarde, plus rioolheffing en reinigingsheffing (afvalstoffenheffing), voor een meerpersoonshuishouden eventueel verminderd met een heffingskorting. Door het COELO wordt jaarlijks een vergelijkend overzicht opgesteld van alle Nederlandse gemeenten. In dit overzicht, dat begint met de (deel)gemeente met de laagste heffingen (nr. 1) en eindigt met de (deel)gemeente met de hoogste heffingen, neemt Zoetermeer in 2022 positie 195 in. Dit was in 2021 positie 131. In onderstaande grafiek is de ontwikkeling opgenomen van de afgelopen vijf jaar. Deze stijging op de ranglijst heeft vooral te maken met de te laag ingeschatte stijging van de WOZ waarde, de verhoging van de verwerkingskosten voor matrassen bij de afvalstoffenheffing en het feit dat veel gemeenten de tarieven voor 2022 beperkt hebben laten stijgen.



Gemeentelijke lasten

Op basis van de voorgestelde tarieven 2023 toont de volgende tabel hoeveel de woonlasten bedragen voor inwoners, gespecificeerd naar type woning. Daarbij zijn zowel kopers als huurders naast elkaar gezet.

Woonlasten voor enkele woningtypes 2023	Woning huurder meerpers.	Woning koop meerpers.	Woning huurder meerpers.	Woning koop meerpers.	Woning huurder meerpers.	Woning koop meerpers.
Waarde	€ 100.000	€ 100.000	€ 150.000	€ 150.000	€ 300.000	€ 300.000
OZB	€ 0,00	€ 128,60	€ 0,00	€ 192,90	€ 0,00	€ 385,80
Afvalstoffenheffing	€ 350,63	€ 350,63	€ 350,63	€ 350,63	€ 350,63	€ 350,63
Rioolrecht	€ 91,90	€ 91,90	€ 99,55	€ 99,55	€ 122,50	€ 122,50
Gemeentelijke lasten	**€ 442,53**	**€ 571,13**	**€ 450,18**	**€ 643,08**	**€ 473,13**	**€ 858,93**
Lasten 2022	*€ 396,57*	*€ 535,37*	*€ 404,62*	*€ 612,82*	*€ 428,77*	*€ 845,17*

In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de woonlasten in Zoetermeer zichtbaar gemaakt voor de afgelopen jaren (vanaf 2018) aan de hand van een woning van € 214.000 in 2018, rekening houdend met de gemiddelde waardeontwikkeling van de woningen van de jaren 2018 tot en met 2023.

Woonlasten woning € 200.000 (2016)	Woning 2018 meerpers.	Woning 2019 meerpers.	Woning 2020 meerpers.	Woning 2021 meerpers.	Woning 2022 meerpers.	Woning 2023 meerpers.
Waarde	€ 214.000	€ 232.000	€ 258.000	€ 271.000	€ 298.000	€ 349.000
OZB	€ 384,34	€ 390,15	€ 396,46	€ 401,13	€ 413,25	€ 448,81
Afvalstoffenheffing	€ 271,43	€ 280,12	€ 284,60	€ 298,14	€ 311,77	€ 350,63
Rioolrecht	€ 108,47	€ 110,16	€ 111,79	€ 113,25	€ 116,63	€ 130,00
Gemeentelijke lasten	**€ 764,24**	**€ 780,42**	**€ 792,86**	**€ 812,52**	**€ 841,66**	**€ 929,44**

Inkomsten lokale heffingen

De geraamde opbrengsten van de woonlastenheffingen (OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing) laten voor 2023 het volgende beeld zien:

	Bedragen * € 1.000
OZB	37.000
Afvalstoffenheffing	16.885
Rioolheffing	6.998
Totaal	**60.883**

De opbrengsten van de belangrijkste overige gemeentelijke heffingen zijn in onderstaande tabel weergegeven.

	Bedragen * € 1.000
Toeristenbelasting	280
Hondenbelasting	545
Precario	135
Parkeerbelasting	2.935
Totaal	**3.895**

De ramingen voor 2023 zijn conform de opgenomen bedragen in deze programmabegroting.

Aangenomen moties voorjaarsdebat

Niet van toepassing.

Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Risicomanagement en weerstandsvermogen zijn essentiële onderdelen van het (financiële) beleid van een gemeente. Risicomanagement is het geheel aan activiteiten en maatregelen gericht op het systematisch omgaan met en het beheersen van risico's. Voorspellen is moeilijk. We moeten anticiperen op risico's. Voldoende weerstandsvermogen is een waarborg voor de financiële gezondheid van de gemeente. Als een onverwachte financiële tegenvaller zich voordoet, kan dit dan worden opgevangen?

Financiële weerbaarheid komt tot uiting in de mate waarin de gemeente Zoetermeer in staat is de financiële effecten van een crisis op te vangen: is Zoetermeer schokbestendig? Dit wil overigens niet zeggen dat er geen lastige inhoudelijke maatregelen nodig zijn, maar de gemeente heeft het heft in eigen hand. Met andere woorden: maatregelen liggen binnen haar eigen (politieke) beïnvloedingsmogelijkheden. Een meetpunt voor de weerbaarheid is de omvang van de weerstandscapaciteit.
Deze paragraaf geeft een overzicht van de belangrijkste financiële risico's voor de gemeente Zoetermeer. De beschikbare weerstandscapaciteit is de belangrijkste financiële buffer voor risico's, waarvoor geen specifieke voorzieningen zijn getroffen. De omvang van deze risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit bepalen of de gemeente over voldoende weerstandsvermogen beschikt.

De Kadernota Risicomanagement en weerstandsvermogen (2020) biedt een toekomstbestendige systematiek voor het omgaan met risico's. Er wordt gebruik gemaakt van de systematiek van risicoscore met kansklasse en gevolgklasse voor het kwalificeren, kwantificeren en analyseren van risico's.

Bij de kwalificaties van risico's worden de volgende vijf ***kansklassen*** te onderscheiden:

Kansklasse	Kanspercentage	Actie
1 onwaarschijnlijk	< 10%	Geen risicobedrag opnemen
2 mogelijk	10 - 30%	20% van risico opnemen
3 aannemelijk	30 - 50%	40% van risico opnemen
4 waarschijnlijk	50 - 70%	60% van risico opnemen
5 bijna zeker	>70	100% van het bedrag: een voorziening treffen of opnemen in calculatie

In principe worden risico's met een score van 1 niet of nauwelijks meegewogen, maar soms kan het toch belangrijk zijn deze separaat zichtbaar te maken. Bijvoorbeeld vanwege de financiële impact of politiek-bestuurlijke aandacht.

Bij de kwantificering van de risico's worden de volgende vijf ***gevolgklassen*** te onderscheiden:

Gevolgklasse	Omvang risico in €
1	< € 100.000
2	€ 100.000 – € 500.000
3	€ 500.000 – € 1.250.000
4	€ 1.250.000 – € 2.500.000
5	> € 2.500.000

Risico’s

Inschaling risicoscore

Risico’s worden geprioriteerd met behulp van een risicoscore. De risicoscore wordt bepaald door de kansklasse en de gevolgklasse te vermenigvuldigen. In de onderstaande tabel is zichtbaar gemaakt hoe de risicoscore wordt ingeschaald: zie de cellen. Risico’s in de groene vlakken worden als laagste ingeschaald. Deze risico’s zijn wel in beeld, maar vragen geen extra aandacht. Risico’s met een lage inschaling in geel worden toegelicht. De risico’s die hoog worden ingeschaald (oranje), vragen minimaal elk kwartaal extra aandacht van directie en management.

De belangrijkste risico’s op peildatum najaar 2022 staan hieronder.

Risico	Bedrag	Kans
Grondzaken		
Amerikaweg	€ 0,22 mln.	20%
Bladgroen***	€ 0,04 mln.	25%
Cadenza 2	€ 0,13 mln.	40%
Delftsewallen	€ 0,17 mln.	40%
Dwarstocht	€ 1,40 mln.	20%
Edisonpark (Kwadrant B&F)	€ 2,88 mln.	60%
Engelandlaan 140	€ 0,18 mln.	20%
Kleurlaan***	€ 0,05 mln.	25%
Lansinghage	€ 0,60 mln.	20%
Markt 10	€ 1,78 mln.	20%
Oosterheem	€ 3,16 mln.	20%
Palenstein***	€ 1,13 mln.	40%
van Leeuwenhoeklaan	€ 0,35 mln.	20%
Voorweg Noord	€ 0,06 mln.	20%
4 % extra kostenstijging Civieltechnische kosten	€ 1,56 mln.	40%
1% extra kostenstijging VTA	€ 0,10 mln.	20%
1 % lagere opbrengststijging***	€ 2,10 mln.	20%
Vertraging aanname extra plankosten (20 % VTA)	€ 1,82 mln.	40%
Concern		
Gemeentegaranties geldleningen aan woningbouwverenigingen****	€ 1,8 mln	****
Gemeentegarantie eigen woningen	****	****
Vpb plicht reclameopbrengsten	€ 0,70 mln	20%
Afwikkeling verkoop Eneco claim (Remu)	****	****
Gemeentegarantie zorg	****	****
HMC failliet	€ 0,6 mln	40%

* Nieuw risico / ** Om bijzondere (juridische) redenen niet vermeld/nog niet in te schatten
*** Bedrag en/of kans gewijzigd / **** Financiële impact onwaarschijnlijk en/of politiek-bestuurlijke aandacht

Financiële omvang risico's

De financiële consequenties van deze risico's zijn via een Monte Carlo berekening in het softwarepakket voor risicobeheersing NARIS in beeld gebracht. Het reserveren van het totale bedrag aan de ingeschatte maximale risicogevolgen is niet noodzakelijk. Het is niet waarschijnlijk dat alle risico's zich voordoen in hun maximale omvang in hetzelfde jaar. Daarom wordt een simulatie uitgevoerd waarbij 100.000 trekkingen plaatsvinden. Er is een kansberekening gemaakt

op de waarschijnlijkheid van het zich tegelijkertijd in het jaar voordoen van de risico's en het bedrag wat daarmee gemoeid is. Daarbij wordt een 95% betrouwbaarheidsmarge gehanteerd.

Het berekende risico van de algemene - en projectspecifieke risico's bij grondbeleid bedraagt afgerond € 5,3 mln. waarvoor weerstandscapaciteit wordt gevormd. Bij het overige concern is dat afgerond € 0,7 mln.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de financiële middelen en mogelijkheden om onverwachte, niet begrote kosten te kunnen dekken. Tot de weerstandscapaciteit voor incidentele risico's worden de algemene reserves gerekend. In geval van tekortschietende algemene reserves kunnen ook de bestemmingsreserves worden aangewend. Dit betekent dan wel dat wordt afgezien van de realisatie van een bestemming of dat er zo snel mogelijk aanvullende dekkingsmaatregelen worden gezocht om de bestemmingsreserve weer beschikbaar te krijgen. De tabel toont hoe de weerstandscapaciteit is opgebouwd.

Bedragen * € 1 mln

Omschrijving	2023	2024	2025	2026
Weerstandscapaciteit excl. weerstandscapaciteit Grondbedrijf	34,7	34,7	34,7	34,7
Grondbedrijf				
Reserve versterking financiële positie Grondbedrijf 31/12	*10,8*	*13,3*	*15,0*	*15,4*
Reserve risico's 31/12	*1,0*	*1,0*	*0,7*	*0,6*
Totaal weerstandscapaciteit Grondbedrijf	11,8	14,3	15,7	16,0
Totale weerstandscapaciteit	**46,5**	**49,0**	**50,4**	**50,7**

Weerstandsvermogen

Bedragen * € 1 mln

Omschrijving	2023	2024	2025	2026
Weerstandsvermogen excl. Grondbedrijf				
Totaal aan gekwantificeerde risico's	*0,7*	*0,7*	*0,7*	*0,7*
Norm voor niet gekwantificeerde risico's	*17,0*	*17,0*	*17,0*	*17,0*
Totaal aan berekende risico's excl. Grondbedrijf	17,7	17,7	17,7	17,7
Weerstandscapaciteit excl. Grondbedrijf	34,7	34,7	34,7	34,7
Overschot aan weerstandscapaciteit excl. Grondbedrijf	**17,0**	**17,0**	**17,0**	**17,0**
Weerstandsvermogen Grondbedrijf				
Totaal aan risico's Grondbedrijf	5,3	5,3	5,3	5,3
Weerstandscapaciteit Grondbedrijf	11,8	14,3	15,7	16,0
Afroming weerstandscapaciteit (beschikbaar t+1)	**4,8**	**5,5**	**8,0**	**9,4**

De verhouding tussen de weerstandscapaciteit en de waarschijnlijke risico-omvang is gedefinieerd als de ratio voor het weerstandsvermogen. Als gewenste ratio voor het weerstandsvermogen wordt voor het concern exclusief grondzaken ‘voldoende’ gehanteerd. Het Nationaal Adviesbureau voor Risicomanagement (NAR) hanteert hiervoor de bandbreedte van een ratio tussen 1.0 en 1.4. Zoetermeer hanteert als grenswaarde 1.0.
Als ratio voor het weerstandsvermogen van grondzaken wordt eveneens ‘voldoende’ als toereikend gezien. Ook hier wordt de ondergrens van 1.0 als ratio gehanteerd. Als de ratio lager is dan 1.0 betekent dat dus dat er onvoldoende weerstandscapaciteit is. Anders gesteld: de risico-omvang vermenigvuldigd met de ratio bepaalt de benodigde weerstandscapaciteit.
Bij de berekening en beoordeling van het weerstandsvermogen wordt onderscheid gemaakt tussen het concern (exclusief grondzaken) en grondzaken. De tabel geeft de opbouw van de weerstandscapaciteit van deze onderdelen weer.

Uitwerking

Concern excl. Grondbedrijf

Uit het simulatiemodel met de risico’s van het concern exclusief grondzaken blijkt dat de maximale omvang van de risico’s (met een zekerheid van 95%) uitkomt op een bedrag van afgerond € 0,7 mln. De omvang van de berekende risico’s wordt aangevuld met 4% (voor de niet te kwantificeren risico’s) van het begrotingstotaal (lasten) van de exploitatie, exclusief grondbedrijf. Gebleken is dat sommige risico’s moeilijk zijn te schatten. Daarbij is het wenselijk een zekere financiële buffer aan te houden. Tussen het bekend worden van budgettaire tegenvallers en het treffen van passende maatregelen kan enige tijd bestaan. Dit kan zich bijvoorbeeld voordoen bij de periodieke aanbesteding van onderhoud van de openbare ruimte. De beschikbare budgetten kunnen onvoldoende blijken. De budgettaire frictie die daardoor ontstaat moet kunnen worden opgevangen.

De berekende norm voor de niet gekwantificeerde risico’s voor deze begroting bedraagt € 17 mln. De berekende risico-omvang is € 700.000. De totale risico-omvang wordt dus ingeschat op € 17,7 mln. De weerstandscapaciteit bedraagt € 34,7 mln. Het weerstandsvermogen is 2,04 en voldoet dus ruim aan de norm van minimaal 1.0.

Grondbedrijf

De omvang van de risico’s is volgens de simulatie van het NARIS € 5,3 mln. en de weerstandscapaciteit is € 11,8 mln. Het weerstandsvermogen is afgerond 2,2. Een tekort (ratio <1,0) of overschot van de weerstandscapaciteit van grondzaken ten opzichte van het totaal van de risico’s kan leiden tot een afroming of aanvulling van de weerstandscapaciteit. Indien sprake is van een ratio >1,2 wordt het overschot aan het einde van het jaar gestort in de Reserve Investeringsfonds 2030. De ratio van 2,4 leidt dus tot een afroming van € 4,8 mln. in 2023.

Financiële kengetallen

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) verplicht om vanaf 2016 een set financiële kengetallen op te nemen in de programmabegroting en jaarrekening. Deze kengetallen hebben voor de raad vooral een signaleringswaarde bij het beschouwen van de financiële positie van de gemeente. Eén afzonderlijk kengetal zegt niet zo veel en moet altijd in relatie met de andere kengetallen worden bezien. De kengetallen maken inzichtelijker wat de financiële ruimte is om structurele en incidentele laten te kunnen dekken of opvangen. Ze geven globaal inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid en vormen een basis voor de beoordeling hoe solide de begroting is.

De beoordeling van de financiële positie is geen doel op zich en moet altijd worden bezien in het licht van de totale maatschappelijke opgave van onze stad. Het te bereiken maatschappelijk effect en de bijdrage aan de inhoudelijke beleidsdoelstellingen zijn hierbij nadrukkelijk van belang. De financiële positie is

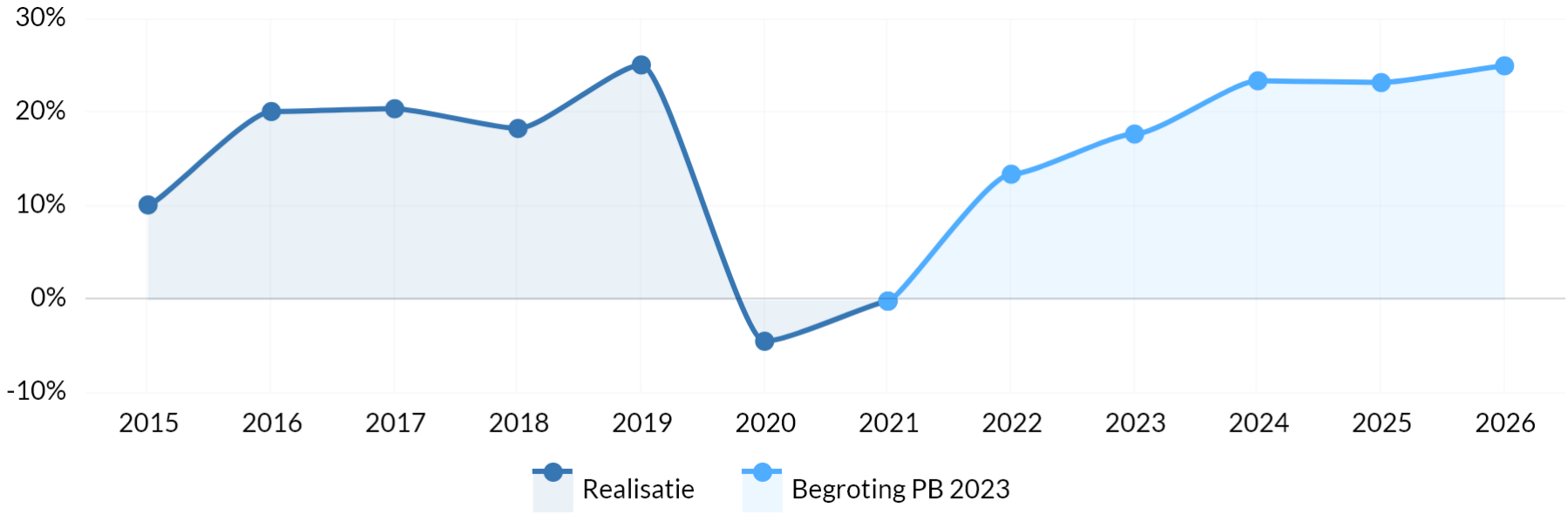
ondersteunend aan het afwegingsproces van het bestuur bij het maken van verantwoorde keuzes. Afwegingen waarbij de beantwoording van de vragen: wat willen we bereiken, wat gaan we daarvoor doen en wat mag het kosten? worden afgezet ten opzichte van de impact op de financiële positie.
Er bestaat geen (landelijke) normering om te beoordelen wat de prestaties zijn. Wel is het mogelijk via FINDO de kengetallen van Zoetermeer te vergelijken met andere gemeenten. Voor de provincie als toezichthouder blijft een structureel, sluitende begroting het bepalende criterium.

De eerste vier kengetallen staan in relatie met financiële risico's met een lange termijn karakter. De laatste twee kengetallen geven aan in hoeverre ruimte in de exploitatie bestaat om de financiële lange termijn risico's af te kunnen dekken.

Kengetallen		Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
1 .a	Netto schuldquote	-0,1%	13,5%	17,8%	23,5%	23,3%	25,1%
1 .b	Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	1,0%	12,5%	17,2%	22,8%	22,7%	24,5%
2	Solvabiliteitsratio	65,1%	62,4%	65,9%	63,5%	62,6%	60,6%
3	Kengetal grondexploitatie	7,9%	0,7%	3,4%	1,9%	-0,5%	0,2%
4	Structurele exploitatie ruimte	5,0%	1,6%	0,7%	2,0%	3,6%	-2,9%
5	Belastingcapaciteit	97,7%	96,2%	102,0%	100,0%	100,0%	100,0%

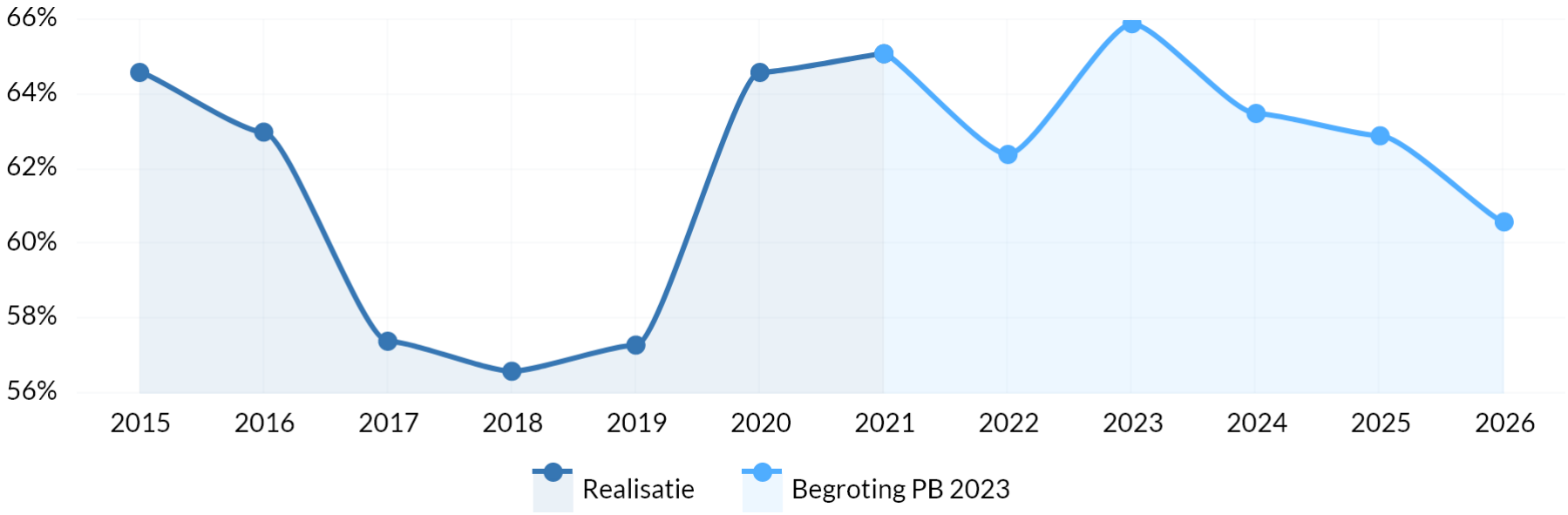
In vergelijking met andere gemeenten is de netto schuldquote van de gemeente Zoetermeer bescheiden te noemen. De begroting van de gemeente is daardoor relatief ongevoelig voor wijzigingen in de rentestand. Ten opzichte van de vorige begroting lopen de cijfers wel iets op, onder meer door investeringen in de stad. Voor een groot deel kan in de financieringsbehoefte worden voorzien met eigen middelen.

Trendgrafiek Netto schuldquote



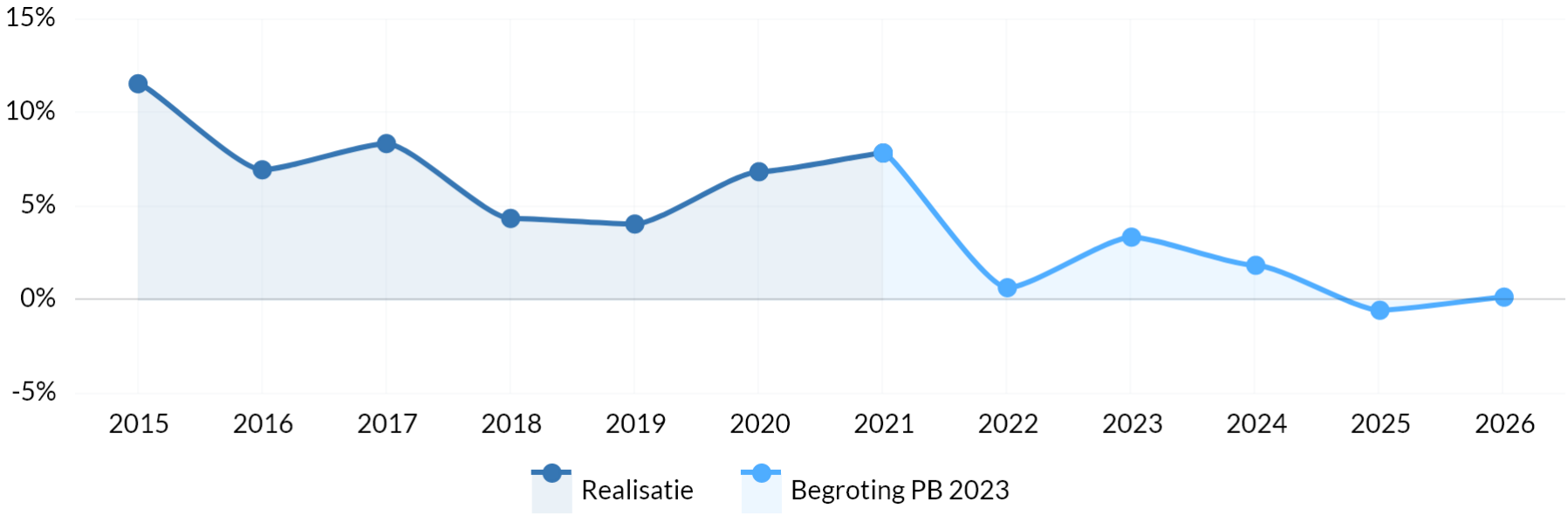
De solvabiliteitsratio is het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal en geeft inzicht in de mate, waarin de gemeente in staat is haar schulden af te lossen. Deze ratio geeft aan welk deel van de investeringen is gefinancierd met eigen geld. De solvabiliteit daalt in vergelijking met de vorige programmabegroting licht. De omvang van de reservemiddelen neemt af terwijl het balanstotaal licht stijgt.

Trendgrafiek Solvabiliteitsratio



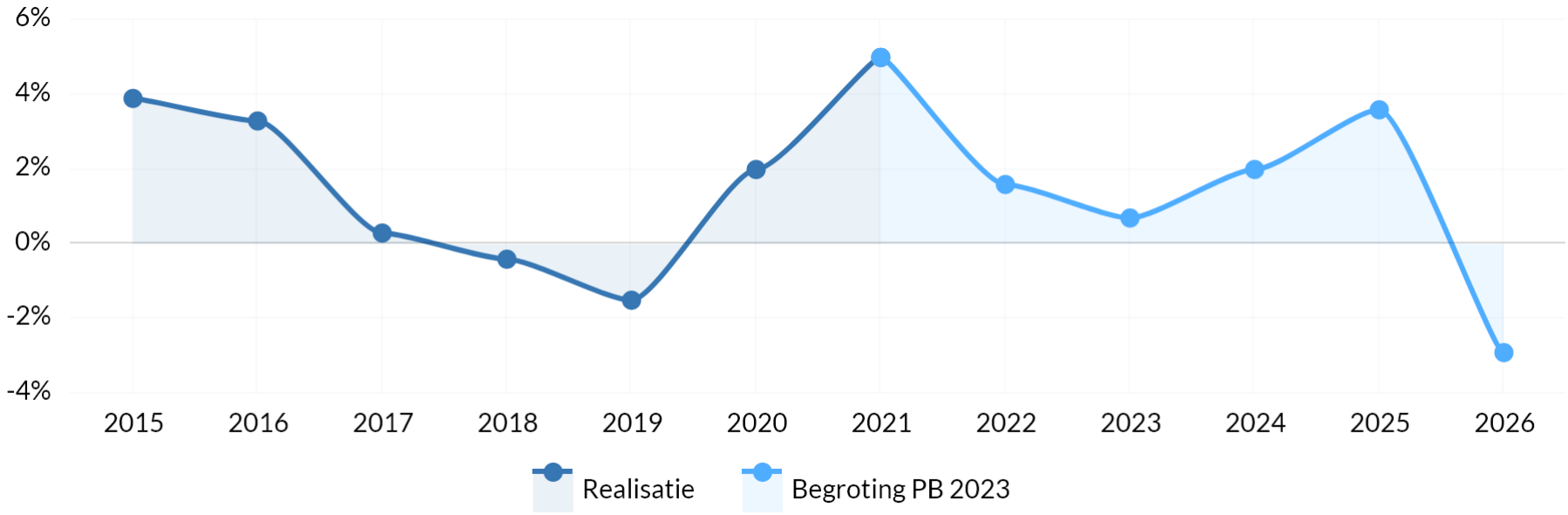
Het kengetal grondexploitatie geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten in de begroting. De boekwaarde van de gronden moet worden terugverdiend bij de verkoop. De komende jaren daalt de boekwaarde vanwege verkopen verder en wordt in 2025 zelfs negatief. In dat jaar zijn de opbrengsten tijdelijk hoger dan de kosten. In 2026 is dit kengetal weer positief.

Trendgrafiek Kengetal grondexploitatie



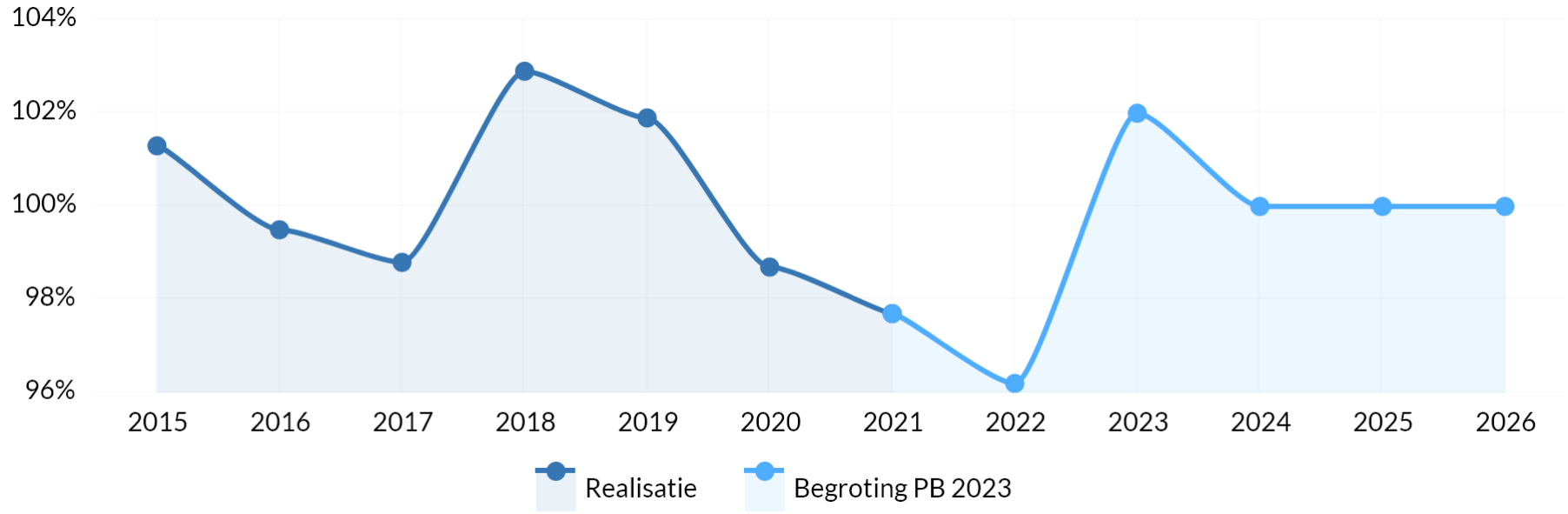
De structurele exploitatieruimte is van belang om te beoordelen welke structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen of welke structurele stijging van de baten of daling van de lasten daarvoor nodig is. Het kengetal laat goed zien dat de structurele ruimte gestaag daalt. Er is in 2023-2025 een licht stijgende structurele ruimte in de begroting. Na 2025 daalt de ruimte sterk en wordt deze negatief. Het eerder genoemde ‘ravijn’ laat zich in de cijfers zien.

Trendgrafiek Structurele exploitatieruimte



De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk van de gemeente zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde. Zoetermeer beweegt zich in de middenmoot. De positie van Zoetermeer is licht verslechterd ten opzichte van een jaar geleden.

Trendgrafiek Belastingcapaciteit


104%
102%
100%
98%
96%
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025
2026
Realisatie
Begroting PB 2023

Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

De instandhouding van de kapitaalgoederen is in de gemeente Zoetermeer vastgelegd in beheerplannen. Daarin zijn het meerjarig onderhoudsprogramma en de daarbij behorende financiële gevolgen opgenomen. In de beheerplannen is ook het gewenste kwaliteitsniveau van de voorziening vastgelegd.

Per categorie wordt ingegaan op het onderhoud van de kapitaalgoederen:

1. Openbare Ruimte (wegen en groen)
2. Riolering
3. Ondergrondse Inzamelmiddelen
4. Begraafplaatsen
5. Vastgoed (gebouwen)
6. Beeldende kunst

Openbare Ruimte

Omschrijving algemeen beleidskader

In de Nota onderhoud openbare ruimte zijn de kosten voor groot onderhoud en vervanging voor de lange termijn doorgerekend. Ook het vastgestelde beeldkwaliteitsniveau is hierin opgenomen. Het betreft de kapitaalgoederen van wegen, kunstwerken, groen, spelen, verkeerslichten, oppervlaktewater, verkeerslichten, verlichting, fietsoverkappingen en autobewegwijzering.
Het beheer richt zich op de optimalisatie van het (groot) onderhoud en vervanging om de (maatschappelijke) opgaven van de gemeente Zoetermeer te helpen bereiken en de levensduur van assets te verlengen. Tegelijk met de omschakeling van groeistad naar beheerstad moet Zoetermeer overschakelen op risico- en effect gestuurd en omgevingsbewust beheer om de kostenstijging te beheersen. De kapitaalgoederen in de openbare ruimte moeten tenminste veilig blijven en aan wet- en regelgeving blijven voldoen. Binnen de kaders dient verantwoorde participatie plaats te vinden.

Als gevolg van de BBV-regels worden investeringen met maatschappelijk nut geactiveerd en afgeschreven overeenkomstig de verwachte gebruiksduur (Raadsvoorstel rentenota 2018, zaaknummer: 0637341872). Jaarlijks wordt bijna € 32 mln. geïnvesteerd in het onderhoud van de openbare ruimte. Hiertegenover staat de waarde van de openbare ruimte (wegen, fietspaden, bomen, speeltoestellen en riolering) die ongeveer € 1,5 miljard vertegenwoordigt.

Financiële consequenties

De Gemeente Zoetermeer is een gemeente die constant in beweging is. Dat geldt ook voor het openbaar gebied. Er wordt veel energie gestoken in het op orde brengen van de areaalgegevens en inspecties van de kapitaalgoederen in de openbare ruimte. Dit geeft vertrouwen in de grondslag voor het in beeld brengen van de benodigde inspanningen voor groot onderhoud en vervanging binnen het primaire beheerproces.
Het dagelijks onderhoud van de openbare ruimte is aanbesteed conform de afgesproken kwaliteit tegen actuele marktprijzen. Het dagelijks en groot onderhoud worden gefinancierd vanuit de algemene dienst en komen ten laste van programma 3 Leefbaarheid, duurzaam en groen. De jaarlijkse fluctuaties in de uitgaven van het groot onderhoud worden verrekend via de egalisatiereserve groot onderhoud bovengronds.

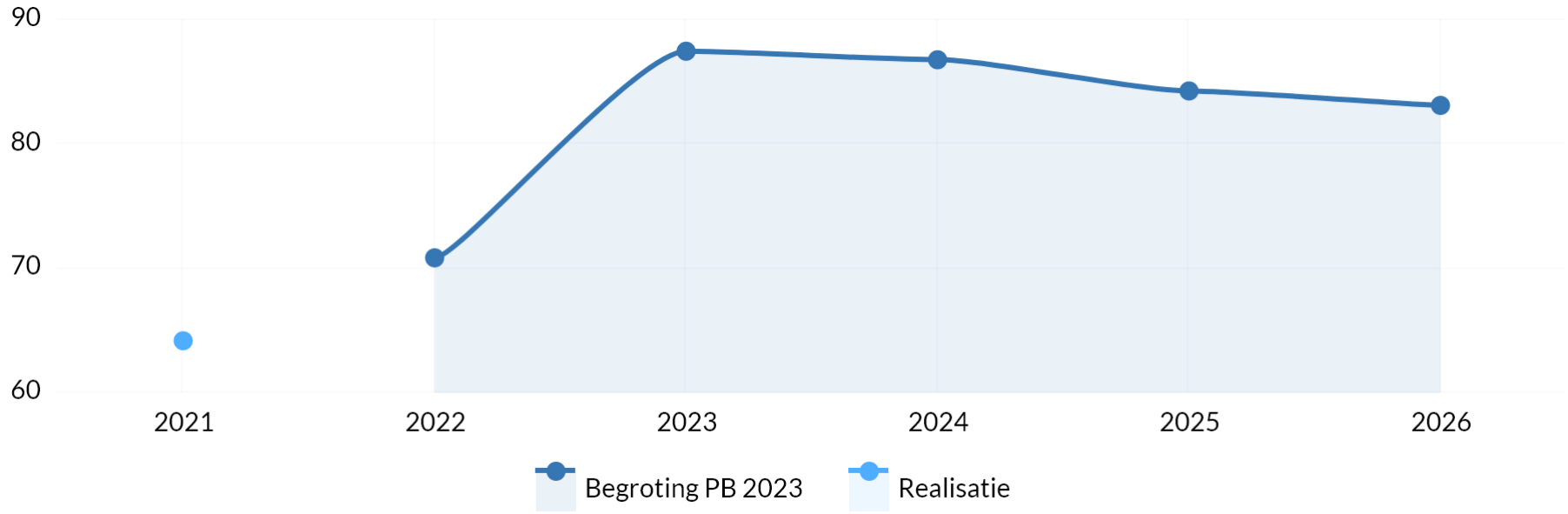
Investeringen met maatschappelijk nut worden geactiveerd. De waarde van het bezit, de uitgaven aan het verkrijgen of vervaardigen van dit bezit, worden tot uitdrukking gebracht onder de materiele vaste activa op de balans. Hierdoor worden de uitgaven aan de investering toegerekend en verdeeld over de periode waarin het nut zich voordoet.

Bedragen x € 1.000

Openbare ruimte	Rekening	Begroting				
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Egalisatiereserve groot onderhoud bovengronds						
Saldo Egalisatiereserve 1-1	**161**	**2364**	**2764**	**2764**	**2764**	**2764**
Storting in de Egalisatiereserve	2203					
Waardevermeerdering / rente t.g.v. voorziening						
Nieuwe investeringen						
Verwachtingen		400				
Saldo Egalisatiereserve 31-12	**2364**	**2764**	**2764**	**2764**	**2764**	**2764**

Kosten op jaarbasis Openbare ruimte	Rekening	Begroting				
	2021	2022	2023	2024	2025	2025
Totale kosten (* € 1.000)	9.017	8.912	11.016	11.162	11.032	11.032
Inwoners	125.274	125.766	125.918	128.594	130.869	132.705
Kosten per inwoner (* €)	**71,98**	**70,86**	**87,49**	**86,80**	**84,30**	**83,13**

Trendgrafiek Kosten Openbare Ruimte per inwoner (in euro)



Toelichting Trendgrafiek Kosten Openbare Ruimte per inwoner (in euro)

Vanaf 2021 is de methodiek van het berekenen van de kosten gewijzigd waardoor vergelijking met voorgaande jaren niet zinvol is.

Riolering

Omschrijving beleidskader

Conform de Wet milieubeheer geeft de gemeente in het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) aan op welke wijze zij haar wettelijke taak voor een doelmatige inzameling en transport van afvalwater wil uitvoeren. Het plan is gericht op een duurzame instandhouding van een goed werkende riolering. In 2016 is het geactualiseerde Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) vastgesteld door de raad. In 2022 is gestart met de actualisatie van de nota riolering (opvolger van het GRP). Deze zal in 2023 worden afgerond en voorgelegd aan de raad.

Financiële consequenties

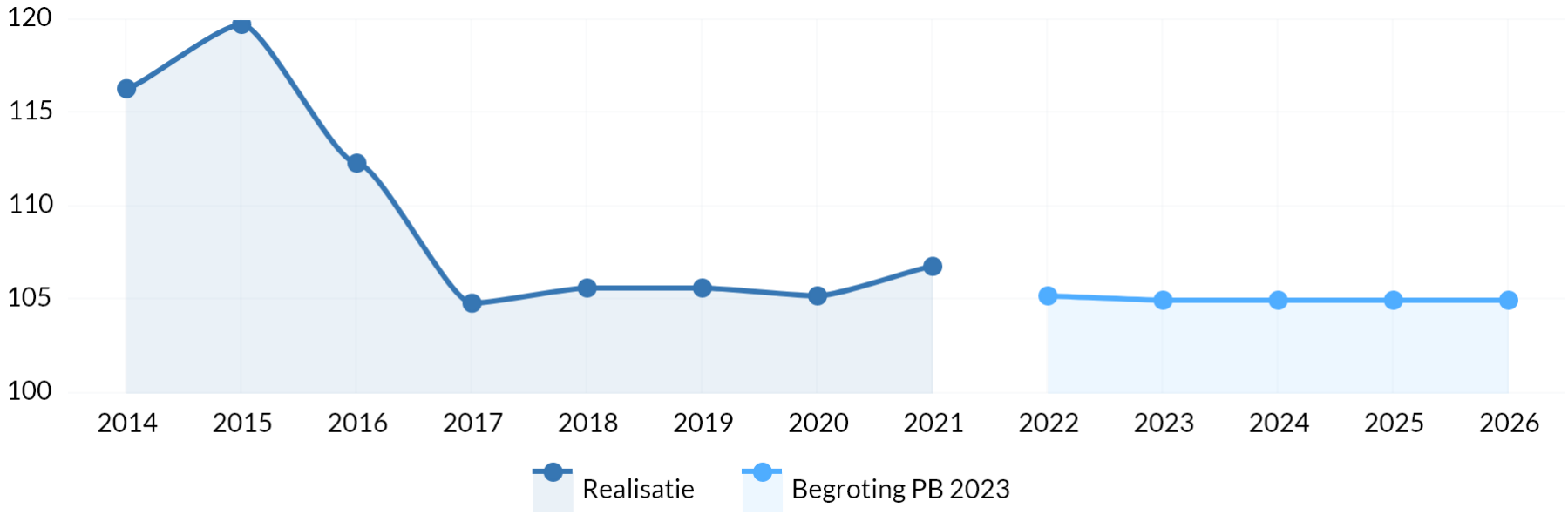
De kosten van het groot onderhoud komen ten laste van de Voorziening riolering.

Bedragen x € 1.000

Riolering	Rekening	Begroting				
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Voorziening Riolering						
Saldo Voorziening 1-1	**23.754**	**25.080**	**26.523**	**28.246**	**29.974**	**31.743**
Storting in voorziening	3.236	2.806	2.869	2.869	2.869	2.869
Waardevermeerdering / rente t,g,v, voorziening		577	610	650	689	730
Nieuwe investeringen	-1910	-1940	-1757	-1790	-1790	-1790
Verwachtingen						
Verwachtingen (correctie vrijval)						
Saldo Voorziening 31-12	**25.080**	**26.523**	**28.246**	**29.974**	**31.743**	**33.552**

Kosten op jaarbasis Riolering afgezet tegen het aantal aansluitingen	Rekening	Begroting				
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Kosten per inwoner (* €)	**102,82**	**108,72**	**108,72**	**108,72**	**108,72**	**108,72**

Trendgrafiek Kosten riolering per aansluiting (in euro)



Ondergrondse inzamelmiddelen

Omschrijving algemeen beleidskader

De kosten van het groot onderhoud van de ondergrondse inzamelmiddelen voor afvalinzameling verlopen niet gelijkmatig over de jaren. In het bestedingsplan groot onderhoud staan de kosten voor de komende jaren geraamd. Om een constante lastenraming in de begroting te hebben, wordt hiervoor de voorziening afvalstoffenheffing gebruikt.

Financiële consequenties

Jaarlijks wordt een constant bedrag in de voorziening gestort voor het groot onderhoud van de ondergrondse inzamelmiddelen. Tegenover de kosten van het groot onderhoud staat een onttrekking uit de voorziening. Voordelen op de afvalstoffenheffing als gevolg van uitgestelde investeringen worden bij de jaarrekening ook aan deze voorziening toegevoegd. Bij de belastingverordening 2019 is besloten om van 2019 tot en met 2022 jaarlijks € 150.000 te onttrekken aan de voorziening om het tarief van de afvalstoffenheffing te verlagen. De kosten voor het reguliere onderhoud zijn begroot in programma 3.

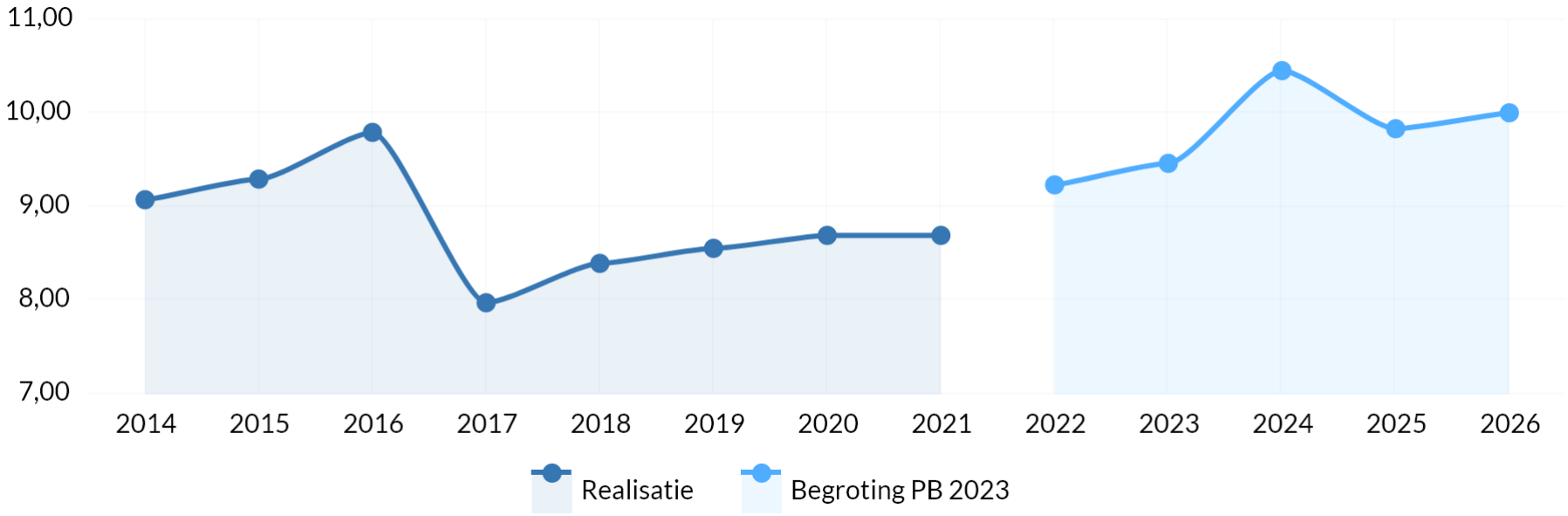
De voorziening ontwikkelt zich de komende jaren als volgt:

Bedragen x € 1.000

Ondergrondse inzamelmiddelen	Rekening	Begroting				
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Voorziening afvalstoffenheffing						
Saldo Voorziening 1-1	**1.283**	**1.412**	**1.272**	**1.602**	**1.622**	**1.663**
Storting in voorziening	322	322	322	322	322	322
Waardevermeerdering / rente t.g.v. voorziening	20	27	61	24	24	24
Aanwending	-113	-339	-53	-326	-305	-311
Belastingverordening 2020	-150	-150				
Saldo Voorziening 31-12	**1.412**	**1.272**	**1.602**	**1.622**	**1.663**	**1.698**

Kosten op jaarbasis	Rekening	Begroting				
Ondergrondse inzamelmiddelen	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Totale kosten (* € 1.000)	1.105	1.194	1.365	1.230	1.246	1.262
Inwoners	125.274	125.766	125.918	128.594	130.869	132.705
Kosten per inwoner (* €)	**8,82**	**9,49**	**10,84**	**9,56**	**9,52**	**9,51**

Kosten Ondergrondse inzamelmiddelen per inwoner (in euro)



Begraafplaatsen

Omschrijving algemeen beleidskader

Het beleid met betrekking tot de begraafplaatsen is vastgelegd in de Beheersverordening gemeentelijke begraafplaatsen en het Uitvoeringsbesluit gemeentelijke begraafplaatsen, beide vastgesteld in 2020.

In 2011 is besloten tot een uitbreiding van de begraafplaatsen in Zoetermeer. Met dit besluit werd geanticipeerd op de vergrijzing en een verwachte toename van het aantal begravingen en crematies. Met de uitbreidingen kunnen deze ontwikkelingen worden opgevangen. De afgelopen jaren is de geplande uitbreiding van de begraafplaats het Parkgebied gerealiseerd. Hier zijn particuliere tweepersoonsgraven, kindergraven en islamitische graven aangelegd. Mede door het verzoek van de gemeenteraad om meer mogelijkheden aan te bieden om as te bestemmen, is tevens een urnentuin aangelegd met daarin urnengraven, urnengraven met een zuil en gedenkzuilen. In de tweede helft van 2020 is de urnentuin compleet gemaakt door het plaatsen van een asverstrooischaal.

Door deze nieuwe producten en de nieuwe begraafmogelijkheden, maar ook door ervaringen van de afgelopen jaren, zijn de Beheersverordening gemeentelijke begraafplaatsen, het Uitvoeringsbesluit gemeentelijke begraafplaatsen en de Verordening op de heffing en invordering van lijkbezorgingsrechten zowel inhoudelijk juridisch als tekstueel aangepast.

Financiële consequenties

De gebouwde voorzieningen op de begraafplaatsen zijn op basis van kapitaallasten gefinancierd, waardoor vervanging op termijn mogelijk is. De kosten voor het ruimen van de graven, dagelijks onderhoud en groot onderhoud worden gedekt uit de voorziening afkoopsommen onderhoud graven. Onttrekkingen aan de voorziening vinden plaats op basis van jaarlijks uitgevoerd regulier en groot onderhoud aan graven, grafbedekking en onderhoud aan de begraafplaats als geheel.

De voorziening wordt gevoed door de ontvangsten (afkoop) voor toekomstig regulier en groot onderhoud aan graven, grafbedekking en onderhoud aan de begraafplaats als geheel.

Het ruimen van algemene graven vindt plaats nadat het gebruiksrecht van tien jaar is verstreken. Deze periode van tien jaar grafrust is een wettelijke minimale termijn. Bij het ruimen worden altijd meerdere graven tegelijk geruimd. Dit wordt eens in de twee of eens in de vier jaar (afhankelijk van het aantal) uitgevoerd. In 2021 is een groot aantal graven geruimd.
Het schudden van particuliere graven geschiedt als er geen verlenging van het uitsluitend recht op een graf heeft plaatsgevonden. Dit schudden gebeurt per graf, gelijktijdig met het delven van hetzelfde graf voor een begrafenis.

De eerstvolgende ruiming staat gepland voor 2025. In 2024 staan werkzaamheden gepland voor het ruimen van kindergraven waarvan er geen verzoek tot verlenging is aangevraagd door nabestaanden.

Bedragen x € 1.000

Begraafplaatsen	Rekening	Begroting				
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Voorziening afkoopsommen onderhoud graven						
Saldo Voorziening 1-1	**578**	**443**	**505**	**585**	**624**	**688**
Storting in voorziening	21	82	83	83	83	83
Aanwending ten gunste van de exploitatie	-44	-28	-28	-28	-28	-28
Waardevermeerdering / rente t,g,v, voorziening	10	8	24	9	9	10
Nieuwe investeringen	-122					
Verwachtingen				-25		
Verwachtingen (correctie vrijval)						
Saldo Voorziening 31-12	**443**	**505**	**585**	**624**	**688**	**754**

Tarieven begraafplaatsen

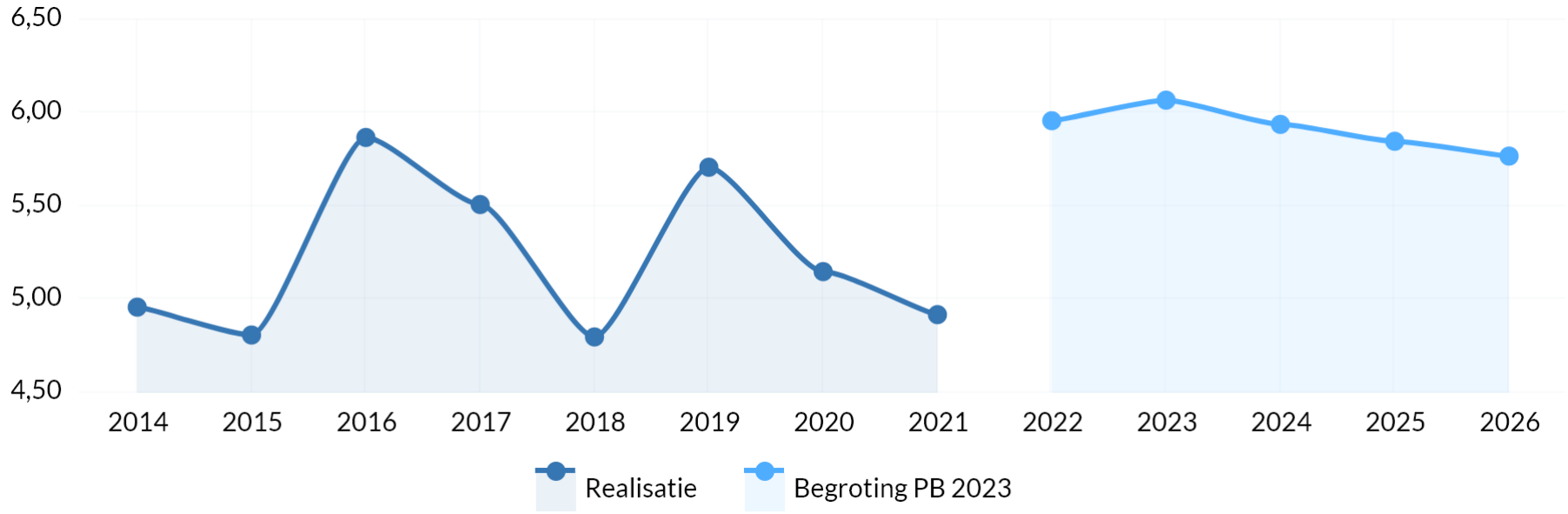
De tarieven van de begraafplaats worden gebaseerd op integrale kostprijsberekeningen.

Kosten op jaarbasis Begraafplaatsen	Rekening	Begroting				
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Totale kosten (* € 1.000)	616	749	764	764	765	766
Inwoners	125.274	125.766	125.918	128.594	130.869	132.705
Kosten per inwoner (* €)	**4,92**	**5,96**	**6,07**	**5,94**	**5,85**	**5,77**

Tegenover deze lasten staan de volgende inkomsten:

Baten op jaarbasis Begraafplaatsen	Rekening	Begroting				
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Totale baten (* € 1.000)	794	526	547	547	547	547
Inwoners	125.274	125.766	125.918	128.594	130.869	132.705
Kosten per inwoner (* €)	**6,34**	**4,18**	**4,34**	**4,25**	**4,18**	**4,12**

Trendgrafiek Kosten Begraafplaatsen per inwoner (in euro)



Vastgoed

Omschrijving algemeen beleidskader

De kernopgave van de vastgoedportefeuille is dat deze in kwaliteit, functie, omvang en ligging voldoet aan de beleidsmatig vastgestelde huisvestingsvraag van de gemeente (Vastgoednota 2013). Dit betekent bijvoorbeeld dat, bij structurele leegstand, gebouwen afgestoten worden en dat voor huisvestingsvragen waarvoor binnen de bestaande portefeuille geen passende huisvesting beschikbaar is, nieuwe gebouwen worden aangetrokken. Voor de (wijkgebonden) sociaal-culturele voorzieningen zet de gemeente in op krachtige, flexibele, eenvoudig aanpasbare multifunctionele centra waarin meerdere (wijk)functies zijn gecentreerd. De vorming van 'Integrale Kind Centra' is daar een voorbeeld van.

Beleidskader onderhoud

Het onderhoud aan de gemeentelijke vastgoedportefeuille vindt planmatig plaats op basis van het meerjarenonderhoudplanning (MJOP). Het MJOP wordt vertaald in uit te voeren onderhoudsactiviteiten per jaar. Eventuele nieuwe wet- en regelgeving wordt verwerkt in de periodieke aanpassing van het MJOP. Het uitgangspunt is 'toestandsafhankelijk onderhoud'. Dit betekent dat onderhoud pas wordt uitgevoerd wanneer de vastgestelde normwaarden niet langer worden gehaald. Hiertoe worden de vastgoedobjecten tweejaarlijks geïnspecteerd.

Omvang vastgoedportefeuille

Zoetermeer heeft een vastgoedportefeuille van ruim 280 objecten/adressen met een oppervlakte van ongeveer 320.000 m² aan gebouwen en 1.500.000 m² aan terreinen met een totale WOZ-waarde van ruim € 260 mln. De portefeuille is zeer divers en is te verdelen in vijf hoofdportefeuilles:

1. Onderwijsaccommodaties
   Schoolbesturen zijn formeel juridisch eigenaar van de onderwijsgebouwen en gronden, terwijl de gemeente het economisch claimrecht heeft. Dit betekent dat schoolbesturen en gemeente een gezamenlijke verantwoordelijkheid dragen voor de instandhouding hiervan.
2. Sociaal-cultureel vastgoed
   Concrete voorbeelden hiervan zijn de bibliotheken, museum, het Stadstheater, multifunctionele centra, stadsboerderijen, kinderopvang en buurthuizen.
3. Accommodaties voor binnen- en buitensport
   Het betreft de gym- en sportzalen, de diverse sportparken en de zwembaden.
4. Ambtelijk vastgoed
   Ambtelijk vastgoed omvat alle vastgoedobjecten die in gebruik zijn voor het huisvesten van de gemeentelijke organisatie, zoals het stadhuis, de afvalinzameling en werkplaatsen.
5. Commercieel en overig vastgoed
   Vastgoedobjecten die in gebruik zijn door commerciële huurders voor het uitvoeren van economische bedrijvigheid behoren tot de portefeuille commercieel vastgoed. Voorbeelden zijn kantoren, parkeergarages, bedrijfsruimten en winkels.

Instandhoudingstermijnen, afschrijving en onderhoud

Met het bestaande investeringsbeleid van het vervangingsfonds onderwijs, is bepaald welke toekomstige investeringen er nodig zijn om de bestaande voorraad schoolgebouwen in dezelfde kwaliteit in stand te houden. Het fonds wordt gevoed door een jaarlijkse storting, waarvan de hoogte zodanig is bepaald dat het fonds niet negatief wordt. De investeringen zijn gebaseerd op een levensduur van 50 jaar, waarna vervangende nieuwbouw of vernieuwbouw plaatsvindt. Halverwege de levensduur vindt een kleinschalige renovatie plaats. Het volledige onderhoud komt voor rekening van schoolbesturen. Voor de toekomstige ruimtebehoefte van scholen wordt rekening gehouden met leerlingenprognoses.
De kredieten zijn normatief en taakstellend voor de planvorming. De uitvoering voor het primair onderwijs wordt aangestuurd en begeleid door de gemeente. Daarmee bepaalt de gemeente, in overleg met de schoolbesturen, dat de planvorming voldoet aan het geformuleerde beleid ten aanzien van tussentijdse investeringen en tot welke omvang de inzet van het taakstellend budget nodig is. De schoolbesturen zetten, tegelijkertijd met de gemeentelijke investeringen, eigen middelen in voor (groot) onderhoud, waardoor sprake is van een efficiënte en integrale aanpak.
Het voortgezet onderwijs doet in principe zelf de uitvoering. Daarvoor verlangt de gemeente vooraf inzicht in de planvorming en de kosten daarvan en een accountantsverklaring bij oplevering.

Reserves en voorzieningen ten behoeve van onderhoud

Onderwijs
Het vervangingsfonds schoolgebouwen (formeel: Reserve egalisatie investeringen schoolgebouwen) is in 2000 ingesteld en zorgt voor dekking van de investeringslasten van vervangings- of renovatie- investeringen van de bestaande voorraad schoolgebouwen. De voeding van het fonds vindt plaats door een jaarlijks oplopende storting. Het vervangingsfonds voorkomt dat voor de dekking van nieuwe investeringen een beroep moet worden gedaan op het

begrotingssaldo en egaliseert pieken en dalen. De onderbouwing ligt vast in een beheerplan dat om de vijf jaar wordt herijkt.
In 2022 is het vervangingsfonds, onderbouwd door het Integraal Huisvestingsplan 2022-2026, op drie onderdelen herijkt:

- bijstelling financieel-technische uitgangspunten/parameters in het beheerplan vervangingsfonds;
- capaciteitsaanpassing op basis van leerlingenprognoses;
- herschikking, clustering en eerdere nieuwbouw van scholen ten gevolge van gesignaleerde knelpunten.

Bedragen x € 1.000

Vastgoed Schoolgebouwen	Rekening	Begroting				
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Reserve egalisatie schoolgebouwen						
Saldo reserve 1-1	**5.031**	**5.337**	**5.530**	**5.585**	**5.615**	**5.010**
- Storting in reserve	1.743	1.992	1.973	2.231	1.622	2.341
- Verminderingen	-1.437	-1.799	-1.919	-2.200	-2.227	-2.188
Saldo Reserve 31-12	**5.337**	**5.530**	**5.585**	**5.615**	**5.010**	**5.163**
Regulier onderhoud						
Totaal regulier onderhoud	**283**	**177**	**173**	**179**	**195**	**171**

Voor de egalisatie van kosten onderhoud van schoolgebouwen, die door de gemeente zelf worden geëxploiteerd, dient de voorziening onderhoud schoolgebouwen. De jaarlijkse voeding van deze voorziening wordt gevormd door inkomsten van schoolbesturen en derden.

Bedragen x € 1.000

Vastgoed Schoolgebouwen	Rekening	Begroting				
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Voorziening onderhoud schoolgebouwen						
Saldo Voorziening 1-1	**1.457**	**1.308**	**1.444**	**1.099**	**867**	**988**
Storting in voorziening	252	231	280	233	236	229
Uitgaven groot onderhoud	-401	-95	-625	-465	-115	-115
Saldo Voorziening 31-12	**1.308**	**1.444**	**1.099**	**867**	**988**	**1.102**

Gemeentelijke gebouwen
In 2020 zijn de reserves groot onderhoud ambtelijke huisvesting, sociaal cultureel en sport omgezet naar een voorziening groot onderhoud gemeentelijke gebouwen.

Ambtelijke huisvesting en overig
Hiervoor is in 2011 de reserve groot onderhoud ambtelijke huisvesting en wijkonderkomens, accommodaties openbare ruimte en strategische panden gevormd.

Sport en Sociaal-cultureel
De bestemmingsreserve groot onderhoud welzijnsaccommodaties heeft als doel de kosten voor groot onderhoud aan sociaal-culturele gebouwen en sportvoorzieningen op de lange termijn te kunnen financieren en te egaliseren. De bestemmingsreserve wordt jaarlijks gevoed met een tot en met 2027 oplopende storting, die wordt gedekt uit de vrijval van de kapitaallasten van welzijnsaccommodaties. Geschat wordt dat vanaf 2029 de vrijval aan kapitaallasten structureel hoger is dan de benodigde storting. De niet-benodigde vrijval kan dan vanaf die datum worden aangewend om de kosten te kunnen dekken van functionele aanpassingen, levensduur verlengend onderhoud, vervanging en renovatie.

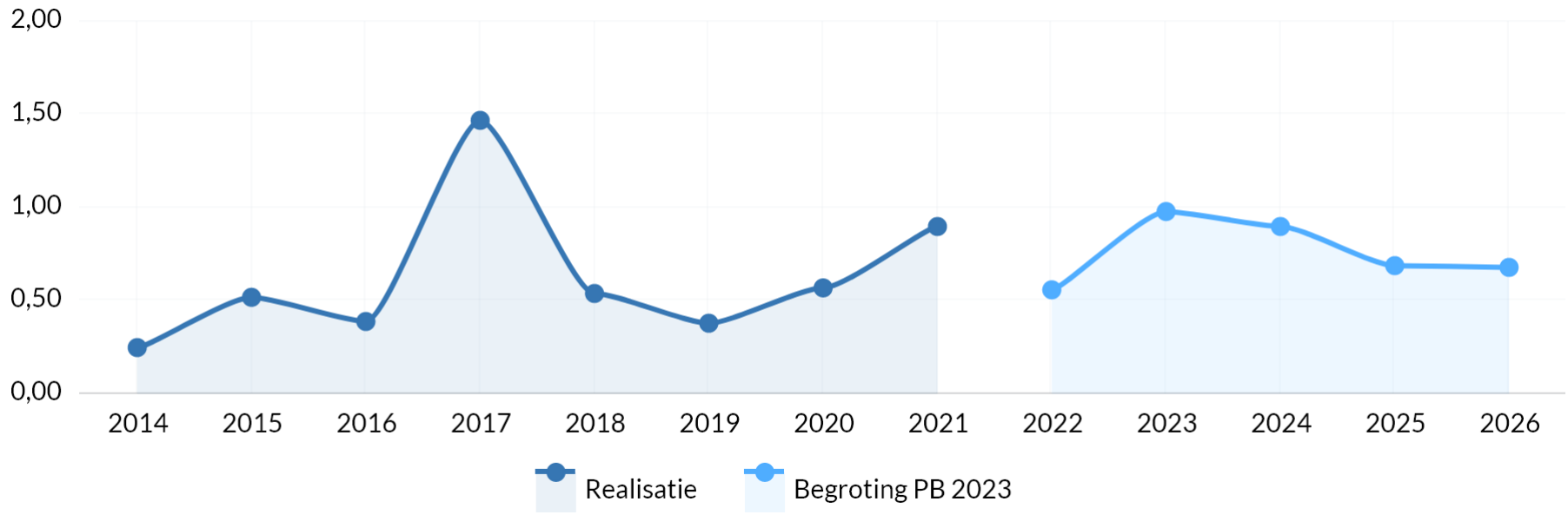
Bedragen x € 1.000

Overige Vastgoed	Rekening	Begroting				
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Voorziening gemeentelijke gebouwen						
Saldo Voorziening 1-1	**8.280**	**8.768**	**8.940**	**9.595**	**10.759**	**12.206**
Storting in voorziening	2.303	4.305	4.661	4.376	4.393	4.415
Uitgaven groot onderhoud	-1.815	-4.134	-4.005	-3.212	-2.945	-2.945
Saldo Voorziening 31-12	**8.768**	**8.940**	**9.595**	**10.759**	**12.206**	**13.676**

Beeldende kunst
Tot 2020 werd in dit overzicht alleen het reguliere budget voor onderhoud aan de beeldende kunst in de openbare ruimte (BKOR) opgenomen. Vanaf 2021 wordt ook het reguliere budget voor beheer van de collectie kunst in gemeentelijke gebouwen (voornamelijk het stadhuis) meegeteld. Deze kosten werden eerder wel gemaakt, maar nog niet in dit overzicht vermeld.
Verder wordt vanaf 2021, naast het reguliere onderhoud, een aantal ‘kunstspecials’ uitgevoerd: grote restauraties, herplaatsingen van kunstwerken uit ons depot, renovaties en verduurzamingen.
Voor deze - eenmalige - specials is binnen de reserve BKOR gespaard. Ook deze (tijdelijke) budgetten staan in dit overzicht. Omdat dit zeer gevarieerde projecten zijn, zullen deze kosten over de verschillende jaren fluctueren.

Kosten op jaarbasis Beeldende kunst	Rekening	Begroting				
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Totale kosten	113.000	70.000	123.000	116.000	90.000	90.000
Inwoners	125.274	125.766	125.918	128.594	130.869	132.705
Kosten per inwoner (* €)	**0,90**	**0,56**	**0,98**	**0,90**	**0,69**	**0,68**

Trendgrafiek Kosten beeldende kunst per inwoner (in euro)



Toelichting Trendgrafiek Kosten beeldende kunst per inwoner (in euro)

Verklaring afwijking 2017: Extra uitgaven zijn dat jaar gedaan aan de kunstwerken die herplaatst zijn in het vernieuwde stadhuis, inclusief kosten voor een kunst-app.

Paragraaf 4 Financiering

Inleiding

In deze paragraaf staat de concrete vertaling van het treasurybeleid voor 2023 opgenomen. Treasury gaat over het beheren van de financiële posities en geldstromen. Een gemeente kent vele ingaande en uitgaande geldstromen die in de tijd niet samenvallen. Daarom heeft de gemeente geldmiddelen nodig om de tijdsverschillen te overbruggen. Dit kan, in het geval van investeringen, vele jaren zijn. In andere gevallen kunnen er middelen 'over' zijn, die worden uitgezet. Het gaat dus om het lenen en uitlenen van middelen, zodat de activiteiten die genoemd zijn op de verschillende programma's in de begroting kunnen worden uitgevoerd.

De doelstelling van de treasury is: 'Het beheren van financiële posities en geldstromen op een zodanige wijze dat de daaraan verbonden risico's worden beperkt en de daarmee gepaard gaande kosten en opbrengsten worden geoptimaliseerd'. De beheersing van deze geldstromen dient uitsluitend de publieke taak. Het prudente karakter van de treasury-activiteiten staat hierbij voorop.

In de kadernota Treasury 2021 en het Treasurystatuut 2021 is de structuur, inrichting en het beleid van de treasuryfunctie vastgelegd. De concrete vertaling van het treasurybeleid staat dus in de financieringsparagraaf in de programmabegroting. Verantwoording over en/of tussentijdse aanpassing van (de uitvoering van) het beleid vindt plaats in de tussenrapportages en de jaarrekening.

Uit de treasuryactiviteiten volgen rentelasten en/of rentebaten. In deze paragraaf komen de raming en ontwikkeling van rente en financieringsbehoefte aan de orde.

Ontwikkelingen

Algemeen

De regelgeving voor gemeenten op het gebied van de rente is opgenomen in de wet Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Het betreft de verwerking van de rentelasten en -baten in de begroting en jaarstukken. In de Rentenota 2018 staat de Zoetermeerse werkwijze met betrekking tot rente. De belangrijkste onderdelen van de nota zijn de werkwijzen voor de gehanteerde rentepercentages bij het opstellen van de begroting, voor het doen van investeringen en voor de toerekening van rente aan programma's. Daarnaast staat in de nota de wijze van financiering opgenomen en hoe wordt omgegaan met de rente- en financieringsrisico's. Tenslotte staat de werkwijze bij de jaarrekening met betrekking tot afwijkingen tussen begroting en werkelijkheid beschreven. Hieronder staan de consequenties van deze nota voor de begroting 2023-2026 opgenomen.

Rentescenario (gehanteerd rentepercentage)

Over de vreemde financieringsmiddelen (leningen) moet rente worden betaald. Om in de begroting een raming te geven van de te betalen rente, wordt gewerkt met een rentescenario. De in het rentescenario opgenomen rentepercentages voor respectievelijk lang en kort geld worden gehanteerd als kostprijs voor het aan te trekken vreemd vermogen. Ieder jaar bij de perspectiefnota wordt het rentescenario bekeken en eventueel een voorstel tot wijziging gedaan. Bij de Perspectiefnota 2023 is het volgende scenario vastgesteld:

Rentescenario Programmabegroting 2023-2026	2022	2023	2024	2025	2026
Nieuwe leningen lang (langer dan 1 jaar)	0,5%	0,9%	1,3%	1,7%	2,0%
Rente kortlopende leningen (korter dan een jaar)	-0,5%	-0,1%	0,3%	0,7%	1,0%

Bovenstaande tabel laat zien dat als we bijvoorbeeld in 2024 een lening aantrekken met een looptijd van meer dan een jaar, we er in de begroting vanuit gaan dat we daar 1,3% rente voor moeten betalen. Vanaf 2026 en verder gaan we uit van een percentage voor langlopende leningen van 2%. Het percentage van 2% zien we als 'structurele rente'. Dit is ook het percentage dat gehanteerd wordt bij het nemen van investeringsbeslissingen. Voor het aantrekken van leningen van korter dan een jaar, gaan we ervan uit dat het rentepercentage 1 % lager is dan bij een lening met een lange looptijd.

Het rentescenario zoals hierboven is opgenomen, is als volgt opgebouwd. Als ijkpunt voor de 'langlopende' rente wordt een lening met een looptijd van 10 jaar gehanteerd met een aflossing ineens aan het eind van de looptijd (= 10 jaar fix). De in het rentescenario opgenomen verwachte renteontwikkeling is gebaseerd op:
- huidige marktrente;
- historische rente (trend);
- inschatting van de renteontwikkeling door de grootbanken;
- een scenario van een gefaseerd 'groeien' naar het structurele renteniveau.

Het beleid is om 1 keer per jaar (bij de perspectiefnota) te bekijken of het scenario moet worden heroverwogen. De afwijkingen in de rentebetalingen ten opzichte van de begroting vangen we op met de rente-egalisatiereserve. Overschotten bij de jaarrekening worden in de reserve gestort en tekorten worden onttrokken aan de reserve. Pas bij een afwijking van het rentepercentage van meer dan 2% wordt overwogen het scenario aan te passen. Conform ons rentebeleid, zoals verwoord in de rentenota 2018, willen we voorkomen dat er op elke schommeling in de markt gereageerd wordt. Met het zo stabiel mogelijk houden van het rentescenario (en daarmee de toe te rekenen rentekosten aan investeringen en leges en heffingen) zorgen we voor een stabiele begroting.

Huidige ontwikkeling in de rente
De ECB heeft haar beleid met betrekking tot de rente eind juli aangepast. Ze heeft de rente verhoogd (met 50 punten = 0,5%) en het opkoopprogramma van obligaties verlaagd. Hierdoor ontstaat er een minder ruime liquiditeit in de markt. Dit alles onder invloed van de prijsinflatie door onder andere COVID-19 en de oorlog in de Oekraïne. Daarnaast is begin september de rente nomgaals verhoogd. Deze keer met 75 punten (0,75%). Onder invloed van deze aanpassingen van de ECB stijgt momenteel de marktrente. Ondanks dat de rente momenteel stijgt, passen we ons rentescenario op dit moment niet aan zoals hierboven bij het rentescenario beschreven staat.

De huidige tarieven in de markt (peildatum 1-8-2022) zijn:

- *lange rente* (10 jaar fix) is 1,98%. Dit is een stijging ten opzichte van begin dit jaar van ongeveer 1,5%. De rente schommelt de laatste drie maanden tussen de 1,9% en 2,8 %;
- *korte rente* (3 maands euribor) is 0,28%.

Risicobeheer

Treasury kent een breed scala aan risico's zoals renterisico's, debiteurenrisico, kredietrisico's, liquiditeitsrisico's, koersrisico's en valutarisico's, die moeten worden toegelicht in de treasuryparagraaf. Deze risico's staan benoemd in de wet Fido. Niet alle genoemde risico's zijn van toepassing op de gemeente Zoetermeer. Zo heeft de gemeente Zoetermeer geen leningcontracten in vreemde valuta afgesloten (valutarisico).
Daarnaast worden aandelen die de gemeente bezit, in principe tegen nominale waarde op de balans gewaardeerd, waardoor ook geen koersrisico wordt gelopen.
Voor het afdekken en beheersbaar houden van het debiteurenrisico en de financiële dekking van oninbare debiteuren, zijn beleidsrichtlijnen opgesteld. Ook zijn voorzieningen getroffen die periodiek worden herijkt. De overige risico's worden hieronder toegelicht.

Renterisico
Het renterisico betreft de kans op schommelingen in rentelasten als gevolg van schommelingen in de rentestand in combinatie met herfinanciering. Om de renterisico's te bewaken, is vanuit de wet Fido voorgeschreven het renterisico op twee manieren te bewaken. Het renterisico op korte termijn wordt in beeld gebracht via de kasgeldlimiet en voor de lange termijn financiering door middel van de renterisiconorm.

Kasgeldlimiet
Om te zorgen dat een gemeente niet direct in de problemen komt wanneer de rentetarieven stijgen, mag een gemeente niet allemaal leningen hebben met een looptijd van korter dan een jaar. Een rentestijging zou er dan toe kunnen leiden dat een gemeente direct in de financiële problemen komt. Daarom is er een limiet gesteld aan het aantal kortlopende leningen dat een gemeente mag hebben en dit wordt de kasgeldlimiet genoemd. De kasgeldlimiet geeft voor de gemeente de maximaal toegestane omvang van de kortlopende schuld (met looptijd korter dan één jaar) aan. Er mag 8,5% van het begrotingstotaal met kortlopende leningen worden gefinancierd. Dit is voor 2023 een bedrag aan kortlopende leningen van maximaal € 37,8 mln.

Wanneer de kasgeldlimiet 3 kwartalen achter elkaar dreigt te worden overschreden, moeten door de gemeente maatregelen worden genomen om overschrijding te voorkomen. Maatregelen betekenen doorgaans het aantrekken van lang geld (dit noemen we consolideren).

Bedragen x € mln.

Berekening van de kasgeldlimiet	2023	2024	2025	2026
Begrotingstotaal	445,1	437,2	438,7	431,5
Vastgesteld percentage	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
Kasgeldlimiet	**37,8**	**37,2**	**37,3**	**36,7**

Renterisiconorm

Het renterisico op het lange geld wordt bewaakt via de renterisiconorm. Deze norm wil zeggen dat de jaarlijkse aflossing plus renteherzieningen van de leningenportefeuille maximaal 20% van het begrotingstotaal mag zijn. Ook hiermee wordt voorkomen dat een gemeente direct in de financiële problemen komt bij forse rentestijgingen. Voor 2023 geeft de renterisiconorm aan dat Zoeteremeer maximaal voor € 89 mln. aan aflossingen en/of renteherzieningen mag doen. Zoals zichtbaar in onderstaande tabel zijn er in 2023 geen renteherzieningen en is er een aflossing op een lening van € 2,1 mln. Dat is € 86,9 mln. lager dan toegestaan. Hiermee wordt ruimschoots voldaan aan de norm.

Bedragen x € mln.

Berekening van de renterisiconorm	2023	2024	2025	2026
Renteherzieningen (1)	0,0	0,0	0,0	0,0
Aflossingen (2)	2,1	22,1	2,0	2,0
Renterisico (3) = (1+2)	**2,1**	**22,1**	**2,0**	**2,0**
Begrotingstotaal	445,1	437,2	438,7	431,5
Vastgesteld percentage	20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm (4)	**89,0**	**87,4**	**87,7**	**86,3**
Ruimte onder renteriscionorm (5) = (4-3)	86,9	65,3	85,7	84,3

Derivaten
In de kadernota Treasury 2021 is opgenomen dat de gemeente geen gebruik maakt van derivaten.

Liquiditeitsrisico
Onder liquiditeitsrisico wordt verstaan het tegelijkertijd innemen van posities geleend en uitgeleend geld. Vanuit de doelstelling van de treasury worden, binnen de kaders van de renterisiconorm van de wet Fido, dubbele posities zoveel mogelijk vermeden. Vanwege de ontvangen Enecogelden (€ 90 mln.) in 2020 en de bestaande leningenportefeuille, is er in 2023 nog steeds sprake van een dubbele positie. Vanwege de komende investeringen met betrekking tot onder andere de Schaalsprong, de binnenstad en de plannen voor wat betreft de bestemming van de Enecogelden, is de verwachting dat deze dubbele positie de komende jaren verdwijnt.

Kredietrisico
Onder kredietrisico wordt verstaan het risico dat door de gemeente uitgezette geldleningen door de debiteur niet kunnen worden afgelost. Door de invoering van het schatkistbankieren, wordt een overschot aan liquide middelen uitgezet bij de Staat (in de schatkist). Dit geldt voor een overschot aan liquide middelen dat boven het kwartaalgemiddelde van € 8,9 mln. uitkomt (2% van de begroting). Als uitzondering hierop mogen de middelen ook aan andere overheden worden uitgeleend, maar dus niet aan andere marktpartijen. Door deze regelgeving wordt geen kredietrisico ingeschat.

Leningportefeuille
De leningenportefeuille van de gemeente Zoetermeer is per 1 januari 2023 begroot op € 64,2 mln. De vaste activa worden grotendeels gefinancierd met eigen vermogen en de aanwezige financieringsmiddelen uit voorzieningen.

Bedragen x € mln.

Overzicht lang geld						
Stand lening per 1/1	Rente	2022	2023	2024	2025	2026
Opgenomen						
BNG	4,600%	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0
BNG	4,600%	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0
BNG (19-12-17/20-12-27)	0,827%	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
AG (27-2-18/27-2-38)	1,770%	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
BNG (20-6-19/20-6-24)	-0,120%	20,0	20,0	20,0	0,0	0,0
BNG (06-12-19/06-12-29)	0,039%	16,0	14,0	12,0	10,0	8,0
Totaal opgenomen		**66,2**	**64,2**	**62,1**	**40,0**	**38,0**

Financieringsbehoefte en verwacht renteresultaat

De verwachting is dat tot 2025 geen vreemd vermogen hoeft worden aangetrokken.
De volgende tabel geeft het financieringstekort weer. De tabel geeft wel een vertekend beeld, omdat de verwachting is dat de komende jaren aanspraak zal worden gedaan op het Fonds Zoetermeer 2040. Zodra dat fonds wordt ingezet als dekking voor inhoudelijke plannen, neemt de omvang van de eigen financieringsmiddelen af en daarmee het financieringstekort toe.

Bedragen x € mln.

Financieringsbehoefte	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Bezittingen	401	431	461	466	467
Totaal te financieren	***401***	***431***	***461***	***466***	***467***
Financiering via:					
Reserves	347	336	334	327	319
Voorzieningen	52	51	52	55	64
Eigen financieringsmiddelen	***399***	***386***	***386***	***383***	***383***
Financieringsbehoefte (vreemde financiele middelen)	**1**	**44**	**75**	**83**	**84**
Leningenportefeuille	64	62	40	38	36
Financieringstekort	**-63**	**-18**	**35**	**45**	**48**

Rentelasten in de begroting
De rentelasten voor de komende jaren over de (voornamelijk bestaande) langlopende leningen bedragen:

Bedragen x € 1.000

Geraamde rentelasten	2023	2024	2025	2026	2027
	426	422	727	1.042	1.091

De rentelasten zijn opgenomen in het Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen.

Paragraaf 5 Bedrijfsvoering

Ontwikkelingen

Nadat de afgelopen jaren in de organisatie de gevolgen van COVID-19 en alle bijbehorende maatregelen zichtbaar, voelbaar en bijna tastbaar waren, keert de normale situatie langzaam terug. Dat is geen 'oude normale' situatie omdat in twee jaar een andere wijze van samenwerken is ontwikkeld. Daardoor is er sprake van een 'nieuw normaal' waarbij de missie van de organisatie ons houvast en richting geeft: met hart voor de stad samen bouwen aan het Zoetermeer van vandaag en morgen. De organisatie is zich bewust van haar brede plek in de stad en de regio en stelt maatschappelijke vraagstukken centraal. Dienstverlening is van groot belang om samen te doen wat nodig is in de aanpak van de vragen van vandaag én de toekomst.

De primaire processen zijn gericht op het uitvoeren van de taken en doelen van de organisatie. Deze worden ondersteund door diverse processen die ervoor zorgen dat de organisatie goed functioneert door mensen en middelen ter beschikking te stellen. Binnen dit geheel van ondersteunende processen, de zogenaamde bedrijfsvoering, zijn vier aandachtsgebieden te onderscheiden te weten de mens in de organisatie, de organisatie zelf, management en bestuur en als laatste processen en systemen. Met name de mens in de organisatie is hierbij van groot belang; het vergroten van hun bevlogenheid staat centraal. Uit wetenschappelijk onderzoek is gebleken dat bevlogen medewerkers intrinsiek gemotiveerd, productiever, pro-actiever en innovatiever zijn en minder verzuimen en van baan wisselen. Dit zijn belangrijke voorwaarden om de Zoetermeerse opgaven samen te kunnen realiseren. Bevlogenheid is van invloed op alle vier de aandachtsgebieden. In deze paragraaf worden de verwachte ontwikkelingen voor deze aandachtsgebieden toegelicht.

Aandacht voor de mens in de organisatie

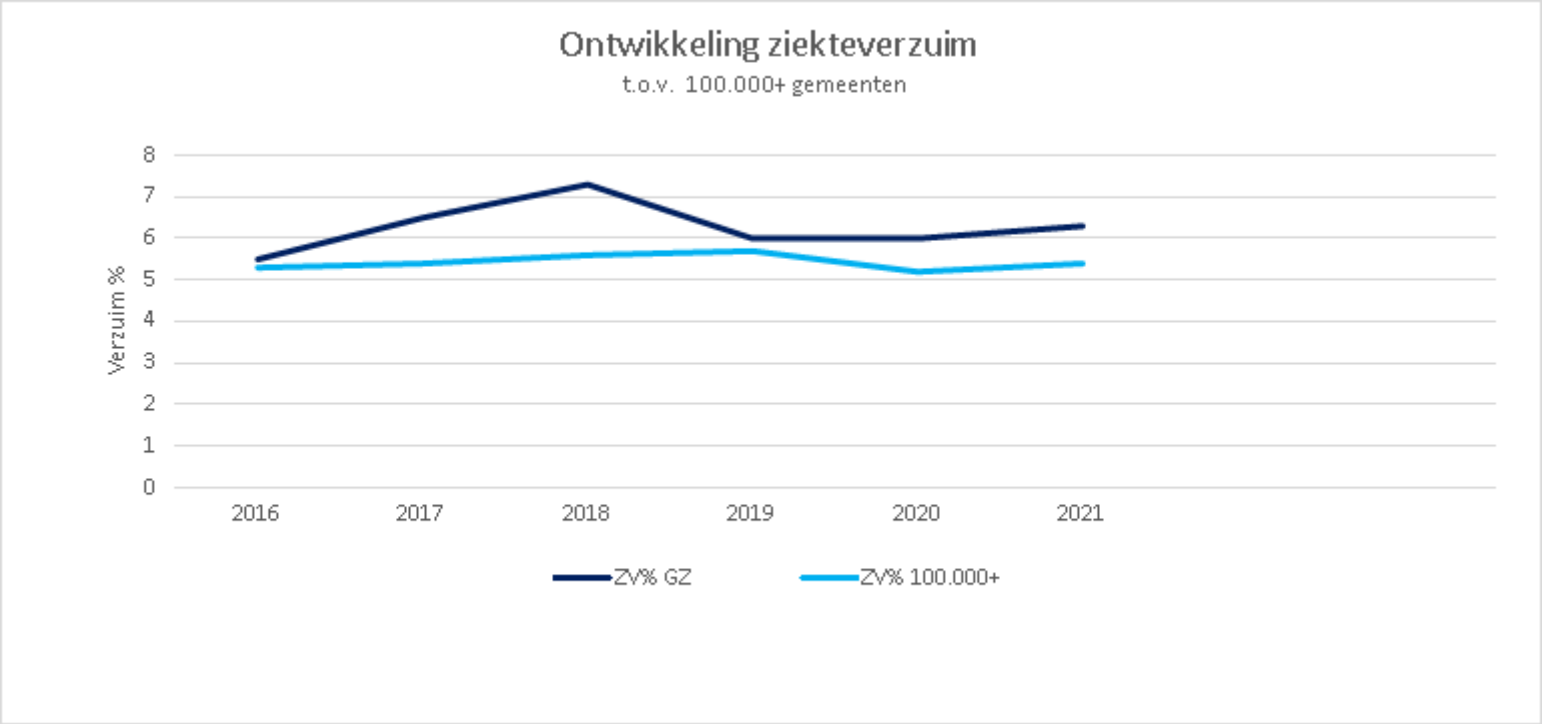
De medewerkers van de gemeente Zoetermeer vormen het kapitaal van de organisatie. Zij zijn degenen die de afgelopen jaren de enorme druk hebben gevoeld én opgevangen die is ontstaan naar aanleiding van alle maartregelen die zijn genomen om COVID-19 het hoofd te bieden. Zij zijn degenen die de inwoners en de bedrijven van de stad hebben geholpen om door de crisis heen te komen. Ze zijn harder gaan lopen en meer gaan werken. Ze hebben extra taken uitgevoerd of werk van zieke collega's overgenomen, zodat het reguliere werk door kon gaan. Dat is geen vanzelfsprekendheid maar een verdienste die mede tot stand is gekomen door de toenemende aandacht voor bevlogenheid. De verdere uitwerking van het duurzame inzetbaarheidsbeleid onderstreept het belang van dit thema.

Duurzame Inzetbaarheid

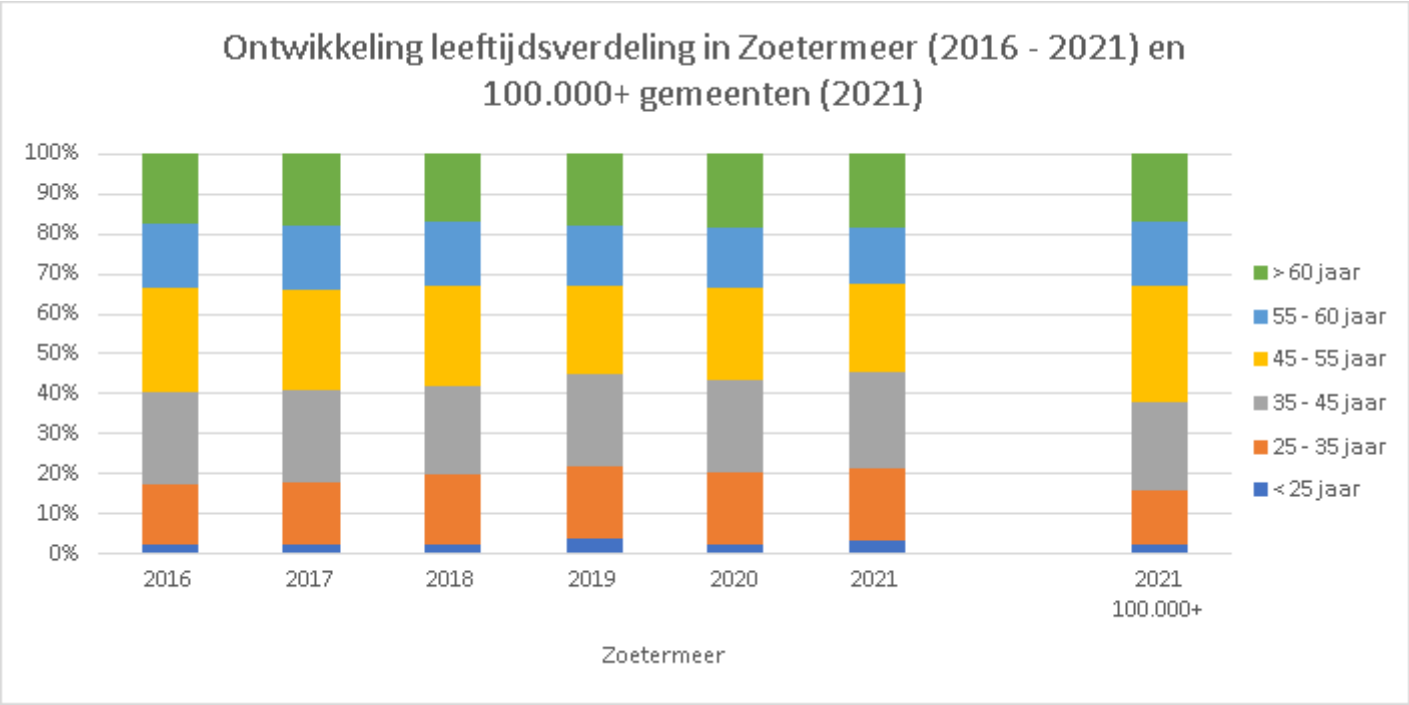
Het duurzame inzetbaarheidsbeleid geeft richting aan het werken aan de inzetbaarheid van de Zoetermeerse medewerkers op een manier die voor iedereen passend en effectief is. Er is zowel aandacht voor de fysieke maar vooral ook voor de mentale gezondheid, de bevlogenheid, van medewerkers. In 2023 worden de belangrijkste onderliggende pijlers (de zogenoemde energiebronnen), zoals autonomie, regelruimte en betekenis van het werk meer onder de aandacht gebracht bij alle medewerkers.

De gegevens van de bedrijfsartsen en de Risico-inventarisatie en -Evaluaties (RI&E's) bieden handvatten om de bevlogenheid van medewerkers te bevorderen. We bieden een gemeentebreed jaarprogramma Duurzame Inzetbaarheid met activiteiten en webinars, om medewerkers te informeren over fysieke en mentale gezondheid en om ze te stimuleren om daar ook zelf mee aan de slag te gaan. Het vormgeven van de inhoud van het werk zodat het beter past bij de persoon en uitdagender wordt, het zogenaamde jobcraften, is hierin één van de mogelijkheden.

Ontwikkeling ziekteverzuim
Al in 2021 werden signalen zichtbaar van de keerzijde van de enorme inzet door medewerkers. De daling in het verzuim stagneerde en is het in het afgelopen jaar omgebogen in een toegenomen verzuimpercentage (één van de indicatoren voor bedrijfsvoering). Inmiddels is bekend dat deze ontwikkeling ook zichtbaar is bij andere 100.000+ gemeenten, zij het in iets mindere mate. Ook in 2023 is er aandacht voor deze ontwikkeling. Enerzijds door aandacht voor het actuele verzuim, anderzijds voor aandacht voor verzuimpreventie vanuit het Duurzame Inzetbaarheidsbeleid.
Hiertoe staan diverse mogelijkheden ter beschikking , zoals de intern ontwikkelde Quick Scans. Hierin worden de verzuimcijfers (kwantitatieve gegevens) geanalyseerd en gecombineerd met kwalitatieve gegevens, die leidinggevenden aanvullen. Dit analyse instrument geeft een rijker beeld van de oorzaken van verzuim en helpt bij het gerichter inzetten van interventies. Op basis hiervan wordt een plan van aanpak per afdeling gemaakt. Het stimuleren van de energiebronnen van bevlogenheid maakt hier een prominent onderdeel van uit. De eerder gehouden pilots hiervoor worden in 2023 uitgebreid naar meerdere afdelingen.



Leeftijdsopbouw



De tweede indicator voor bedrijfsvoering betreft de leeftijdsopbouw van het personeelsbestand. In de gemeente Zoetermeer is de groep tot 35 jaar meer vertegenwoordigd dan in het totaal van de 100.000+ gemeenten (21% ten opzichte van 16% van het personeelsbestand). De groep 60 jaar en ouder maakt bijna één vijfde van het totale personeelsbestand uit voor zowel de gemeente Zoetermeer als voor de benchmark. Daarom is het belangrijk om te blijven inzetten op het aantrekken van jong talent om dat aandeel verder te vergroten. Niet alleen om de uitstroom van oudere medewerkers op te vangen, maar ook vanwege de impuls die een nieuwe generatie kan geven aan nieuwe en innovatieve manieren van denken en werken. Met het oog op Zoetermeer 2040 is het dus belangrijk om in te zetten op het vinden, binden en behouden van jong talent.

Om hier een sterke basis voor te leggen, krijgen de volgende onderwerpen in 2023 aandacht:

- kwaliteit en borging van het in dienst proces middels het project IDU;
- structurele analyse van exit-gegevens om zicht te krijgen op de redenen van met name vrijwillig vertrek;
- verbeteren van strategische werving & selectie om de uitdagingen in de huidige arbeidsmarkt het hoofd te kunnen bieden;
- oriëntatie op de ontwikkeling van een trainee-programma;
- sturen op strategische personeelsplanning.

Werving en selectie van nieuw personeel
De huidige krapte op de arbeidsmarkt zorgt ervoor dat het steeds lastiger wordt om de juiste mensen te vinden en vervolgens te behouden. Dat terwijl de opgaven van de organisatie groot zijn; Zoetermeer 2040, de Omgevingswet, de opgaven in het sociaal domein en op het gebied van informatievoorziening en ICT zijn hier voorbeelden van. Voorbeelden die bovenop het leveren van een betrouwbare dienstverlening aan de inwoners en bedrijven van de stad komen. Dit maakt de opgave van het vinden, binden en boeien van mensen met de juiste kennis en kunde niet alleen fors, maar ook een voortdurende prioriteit voor management en organisatie. Daarom wordt de komende jaren geïnvesteerd in zowel het verbeteren van onze werving & selectie, als in het hiervoor beschreven duurzaam inzetbaar houden van de mensen. In 2022 zijn twee recruiters gestart die de organisatie adviseren bij het vinden van nieuwe collega's, met name bij moeilijk vervulbare vacatures. Dit is een pilot en na twee jaar wordt geëvalueerd of we deze recruiters structureel in willen zetten.

In 2023 wordt verder gebouwd aan het werkgeversmerk 'Zoetermeer'. Er komt een vertaling van dit werkgeversmerk om te gebruiken in campagnes, zodat potentiële medewerkers een goed beeld krijgen van de gemeente als werkgever en wat deze te bieden heeft. Het doel hiervan is een sterkere positie op de arbeidsmarkt te creëren. Er starten experimenten met innovatieve werving- en selectiemethoden zoals referral recruitment (waarbij medewerkers mogelijke nieuwe collega's aanbrengen) en open hiring. Tot slot wordt geïnvesteerd in het verhogen van de kennis, vaardigheden en bewustwording van managers én medewerkers, zodat zij beter in staat zijn om in te springen op huidige en toekomstige arbeidsmarktontwikkelingen.

Project In-, Door- en Uitstroom (IDU)
Als de juiste mensen worden gevonden, is het vervolgens van groot belang om ervoor te zorgen dat ze een warm welkom en een goede start binnen de organisatie krijgen. Eén van de hierboven genoemde onderwerpen die in 2023 aandacht krijgen, is dan ook het proces van in dienst treden. Aandacht voor de mens in de organisatie begint al vóór het moment waarop een nieuwe medewerker in dienst treedt en loopt door tot het moment waarop de medewerker de organisatie verlaat. Het project In-, Door-, Uitstroom (IDU) verwacht de eerste concrete resultaten in 2023. Het project bestaat uit twee delen te weten een technische kant (zie Aandacht voor processen en systemen) en een 'zachte' kant waarbij de mens in de organisatie centraal staat. In de eerste fase van het project ligt de focus op de introductie van nieuwe medewerkers.
Deze introductie start al voordat een medewerker in dienst treedt en omvat daarna een goed introductieprogramma dat ervoor zorgt dat de nieuwe medewerker een warm welkom in de organisatie wordt geheten. Dit programma, met een speciale module voor nieuwe managers, start in 2023. Via een zogenoemde IDU-module worden medewerkers automatisch ingeschreven voor deelname aan (leer)activiteiten zodat het leren en ontwikkelen eenvoudiger toegankelijk is.
Het vervolg van het project richt zich op het verbeteren van de doorstroom en op de uitstroom van medewerkers. Onderdeel daarbij is het verkrijgen van informatie van medewerkers die de organisatie (gaan) verlaten via het voeren van exitgesprekken.

Diversiteit en Inclusie (participatiebanen)
Diversiteit en Inclusie zijn twee aan elkaar verbonden concepten, maar ze zijn zeker niet hetzelfde. Diversiteit gaat over de samenstelling van het personeelsbestand; inclusie draait om in hoeverre ideeën, bijdragen en perspectieven van verschillende groepen mensen worden gezien, gewaardeerd en toegepast binnen een organisatie. Beide onderwerpen hebben een sterke relatie met leiderschap. Bewustwording op deze onderwerpen zal leiden tot beter functionerende teams. Hierbij hoort ook het verhogen van het aantal medewerkers in een participatiebaan (medewerkers met een arbeidsbeperking). Het behalen van het wettelijk vastgesteld quotum is het minimaal te behalen resultaat. Het organiseren van trainingen en webinars, aandacht bij werving, selectie, begeleiding en sturing leiden tot bewustwording en draagvlak op de werkvloer. In 2023 blijft hier onverminderd aandacht voor.

Aandacht voor de organisatie
Aandacht voor mensen is één stap die nodig is voor een resultaatgerichte organisatie. Daarnaast is er aandacht voor de organisatie zelf (het systeem) nodig. Feitelijk gaat het hier om de omgeving waarbinnen de medewerkers hun werk doen.

Organisatieontwikkeling
Om de doelen van de organisatie en de opgaven van Zoetermeer 2040 te kunnen realiseren in samenwerking met de stad, is een heldere sturing in de organisatie van belang. Dit onderwerp krijgt dan ook ruime aandacht in 2023. Speciale aandacht gaat uit naar de ontwikkeling van leiderschap.

Innovatie
Onderdeel van de visie Zoetermeer 2040 is de 'stad van toegepaste innovatie'. Innovatie wordt ingezet om maatschappelijke vraagstukken vanuit onder meer de energietransitie, bouw, stadsbeheer en sociaal domein aan te pakken. Daarbij gaat het om kleine vernieuwingen en verbeteringen vanuit de werkpraktijk en ontwikkelingen die gaan over veranderingen op de lange termijn. Innovatie vindt plaats met partners onder meer vanuit het Dutch Innovation Park en de Innolabs. Innolabs zijn plekken in de stad waar inwoners, kennisinstellingen, bedrijven, maatschappelijke organisaties en de gemeente werken aan nieuwe manieren om maatschappelijke vraagstukken op te lossen. Met de verdere uitwerking en uitvoering van het programma Sociale Innovatie (Sociaal Innovatiefonds) krijgt ook de innovatie in het sociaal domein verder vorm; de eerste resultaten komen in 2023.

In 2023 krijgt de aanpak van innovatie in z'n algemeenheid een impuls. Een innovatiestrateeg gaat de organisatie aan de hand van concrete projecten ondersteunen bij het professionaliseren van de aanpak van innovatie.

Projectgericht werken
Het professionaliseren van werken is hét grote speerpunt van het Projectenbureau dat is gestart in het voorjaar van 2021. Vanuit het Projectenbureau worden projecten aangestuurd en collega's begeleid in het vormgeven van hun project. In 2023 wordt het advies over projectmatig werken uitgebreid vanuit het fysieke domein naar het sociale domein. Daarnaast wordt een start gemaakt met het vormgeven van een werkwijze voor programmatisch werken.

Het Nieuwe Werken 2.0
In het 'nieuwe normaal' krijgt tijd- en plaatsonafhankelijk werken een structureel karakter. Het in 2022 geformuleerde beleid met aandacht voor onder andere personeel, middelen, huisvesting, financiën en faciliteiten wordt, waar nodig, in 2023 verder uitgewerkt.

Aandacht voor management en bestuur
Rechtmatigheid
Vanaf het boekjaar 2023 moeten colleges van burgemeesters en wethouders zelf een rechtmatigheidsverklaring afgeven bij de jaarrekening. De verbijzonderde interne controlefunctie wordt hierop ingericht in goed overleg met onze accountant. Daarvoor wordt een actuele gemeentebrede risicoanalyse van de rechtmatigheid gemaakt. Het oorspronkelijke ingangsjaar is voor de tweede keer met een jaar opgeschoven, nu dus naar 2023.

In 2023 wordt een doorlichtingsonderzoek (conform art. 213a van de Gemeentewet) uitgevoerd waarbij de in 2019 gestarte dienstverleningsvisie wordt geëvalueerd.

Aandacht voor de processen en systemen
Alle bovenstaande ontwikkelingen vragen zowel om aandacht voor processen en systemen als voor de manier waarop we met elkaar werken.

Extra aandacht voor werken met data
Het college heeft er in het coalitieakkoord en de perspectiefnota voor gekozen om informatievoorziening en het werken met data structureel te versterken. Vanaf 2023 wordt er voor dit onderwerp geïnvesteerd in het uitbreiden van kennis en personele capaciteit en op het verbeteren van de inzet van data in het werk. Het doel: actuele rapportages voor management, college en gemeenteraad, zodat tijdig bijsturen mogelijk wordt.

Informatiebeveiliging, privacy en informatiebeheer
De snel toenemende digitalisering van de maatschappij zien we ook terug in het werk van de gemeente. Informatiebeheer is door de diversiteit van digitale informatiestromen en opslaglocaties complex. Om uit de handen te blijven van hackers, vraagt informatiebeveiliging doorlopend aandacht. De kwetsbaarheid van de gemeentelijke IT-omgeving gaat verder dan de systemen in het stadhuis. De gemeentelijke IT is onderdeel van een groter geheel, waarbij leveranciers en andere overheden aan ons verbonden zijn en een rol kunnen spelen in het vergroten of juist verkleinen van onze kwetsbaarheid en weerbaarheid. Het digitaal verzamelen, opslaan en delen van informatie staat vaak op gespannen voet met de eisen op het gebied van privacy.

Hoewel deze onderwerpen onlosmakelijk met elkaar zijn verbonden, heeft ieder onderwerp eigen focusgebieden voor 2023; deze worden hieronder toegelicht.

Informatiebeveiliging

- In 2023 wordt extra aandacht besteed aan de beveiliging van apparatuur die aan het internet is verbonden, zoals camerasystemen, installaties in de openbare ruimte en op afstand te bedienen systemen.
- Er wordt extra aandacht besteed aan het delen van bestanden en veilig versturen van email. De mogelijkheden om dit veilig te kunnen gebruiken worden uitgebreid en er volgt voorlichting aan de medewerkers.
- In 2023 vindt een actualisering plaats van de bestaande continuïteitsplannen en wordt geoefend om deze plannen te gebruiken aan de hand van een simulatie. Hierbij is ook aandacht voor beveiliging bij leveranciers en ketenpartners.
- Conform de Perspectiefnota 2023 wordt personele versterking in de uitvoering van het informatiebeveiligingsbeleid aangetrokken.

Om al deze ontwikkelingen goed het hoofd te kunnen bieden, is aandacht voor mensen en middelen die we hierbij nodig (gaan) hebben cruciaal. Op basis van de perspectiefnota komt er in 2023 versterking in de uitvoering.

Privacy

- In 2023 wordt de verbinding gezocht tussen wat medewerkers nodig hebben aan informatie om hun werk goed te doen en wat daarvoor op privacy-gebied nodig is. De leertuinen AVG Zorg en Veiligheid die hiervoor zijn georganiseerd worden in de tweede helft van 2023 geëvalueerd.
- In 2023 worden resultaten verwacht van een artikel 213a onderzoek naar de implementatie van de Algemene Verordening Gegevensbescherming binnen de gemeente; dit onderzoek is in 2022 uitgevoerd.

- De organisatie maakt zich op voor nieuwe wetgeving die ook de bescherming van persoonsgegevens raakt zoals de Wet Elektronische Publicaties, de Wet Modernisering Elektronisch Bestuurlijk Verkeer, de Wet Aanpak Meervoudige Problematiek in het Sociaal Domein en de Wet Gegevensverwerking door Samenwerkingsverbanden.

Informatiebeheer

- In 2023 wordt gewerkt aan het verbreden van het gebruik van het zaaksysteem en het zaakgericht werken door het aantal processen dat zaakgericht kan worden afgehandeld uit te breiden.
- Bij nieuw te verwerven applicaties zal de eis worden meegenomen dat de mogelijkheid bestaat om de informatie in de systemen conform de wet te kunnen beheren, bewaren en vernietigen.
- De implementatie van een kwaliteitszorgsysteem geeft vanaf 2023 meer houvast bij het verbeteren van het informatiebeheer.
- Vanwege de sterke samenhang, zal de bestaande voorlichting aan medewerkers rond informatiebeveiliging en privacy worden uitgebreid met het onderwerp informatiebeheer.

Project In- Door- Uitstroom (IDU)
Tot slot nogmaals het project IDU. Zoals hiervoor aangegeven bij Aandacht voor de mens in de organisatie bestaat dit project uit twee delen en richt zich in de eerste fase op de introductie van nieuwe medewerkers; daar is voor gekozen omdat dit proces op veel onderdelen voor verbetering vatbaar is. Bij die introductie is een aantal onderwerpen van belang. Nieuwe medewerkers moeten op tijd beschikken over de juiste middelen (onder andere laptop en mobiele telefoon) en autorisaties voor applicaties. Verder moeten ze deelnemen aan het introductieprogramma en diverse workshops volgen. Deze onderwerpen worden ondergebracht in een IDU-module, waarbinnen de processen digitaal en efficiënt worden geregeld doordat er een koppeling is tussen diverse systemen. De implementatie van deze IDU-module is, naar verwachting, op 1 januari 2023 een feit, waarna wordt gestart met het verder uitbouwen van verschillende producten en processen.

Paragraaf 6 Verbonden partijen

Inleiding

Een verbonden partij (ook wel samenwerkingsverband) is een instelling buiten de eigen organisatie, waarin de gemeente Zoetermeer een bestuurlijk en/of een financieel belang heeft. Het is één van de vormen voor de gemeente Zoetermeer om haar taken uit te (laten) voeren: eigen activiteiten, een commerciële partij of door een verbonden partij. Verbonden partijen leveren soms bestuurlijk complexe verhoudingen op, omdat de gemeente bestuurder èn klant is. Bovendien doen meestal meerdere partijen mee aan de verbonden partij. De gemeente is dan niet de enige bestuurder en niet de enige klant. Zij moet haar bestuurlijke doelen en wensen afstemmen met die van de andere deelnemers. Dit soort samenwerkingsverbanden levert een grote bijdrage aan het realiseren van maatschappelijke doelen, maar levert door zijn aard ook bestuurlijke en financiële risico's op.
Deze paragraaf vermeldt belangrijke ontwikkelingen van diverse verbonden partijen. In bijlage 10 Verbonden partijen is conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) meer gedetailleerde informatie (over doel, beleid, risico's, belangen en dergelijke) per verbonden partij opgenomen.

Nota verbonden partijen

Korte inhoud Kadernota en checklist Verbonden partijen
In de Kadernota Verbonden partijen (geactualiseerd in 2019) zijn beleidsrichtlijnen opgenomen waaraan een (beoogde) deelname aan (nieuwe) samenwerkingsverbanden moet worden getoetst. Ook is een checklist beschikbaar die kan worden gebruikt bij afwegingen over het aangaan, inrichten of herzien van een samenwerkingsverband. De checklist is niet limitatief, maar geeft de belangrijkste onderwerpen aan waarover moet worden nagedacht om op de grootste risico's bij samenwerking een passend antwoord te hebben.

De gemeente Zoetermeer hanteert een bredere definitie voor een verbonden partij dan de definitie die in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) staat vermeld. Er is gekozen voor de term 'samenwerkingsverband'. Dit betekent dat ook partijen in ogenschouw worden genomen, waarin de gemeente een bestuurlijk óf (BBV vermeldt: 'èn') een financieel belang heeft.

Definitie Samenwerkingsverband
Een samenwerkingsverband bestaat tussen de gemeente en één of meer andere publieke en/of private partijen en heeft een eigen juridische entiteit, waarin activiteiten in organisatorisch verband worden uitgevoerd en de gemeente een bestuurlijk, financieel, integriteits of ander risico loopt. Deze definitie sluit samenwerkingsverbanden zonder juridische entiteit, zoals subsidieverstrekkingen en garantstellingen, uit. Die vallen buiten de reikwijdte van de Kadernota Verbonden Partijen.

De nota bevat beleidsrichtlijnen die betrekking hebben op vier terreinen:

- *Afwegingskader:*
  Is sprake van toegevoegde waarde en is sprake van het meest geëigende middel?
- *Publiekrechtelijke of privaatrechtelijke samenwerking:*
  Afhankelijk van de aard van de activiteiten (in ieder geval publiek belang) en het doel van de samenwerking.

- *Rolverdeling:*
  Wie zijn de gemeentelijke vertegenwoordigers, hoe vervullen zij hun rol als bestuurslid en hoe gaan zij om bij conflicterende belangen tussen het samenwerkingsverband en de gemeente?
- *Good-governance:*
  Regie op de samenwerking borgen de aspecten: sturen, beheersen, verantwoorden en toezicht houden.

Belangrijke ontwikkelingen verbonden partijen

Hieronder staan de belangrijkste ontwikkelingen met betrekking tot verbonden partijen vermeld.

Stedin

De potentiële investeringen ten behoeve van de energietransitie betreffen aanzienlijke bedragen, waardoor de financieringsbehoefte de komende jaren sterk toeneemt. Als gevolg van 'Het Methodebesluit regionale netbeheerders elektriciteit en gas' (op te stellen door de toezichthouder Autoriteit Consument & Markt/ACM) kunnen de uit de hogere financieringsbehoefte voortkomende extra rente en afschrijvingslasten pas op een later moment en mogelijk niet volledig in de tarieven worden doorbelast.

Er is met name druk vanuit de regionale netbeheerders (waaronder Stedin) richting ACM om de kosten voor de energietransitie versneld en volledig in de tarieven te kunnen verwerken. In 2021 is hier door de ACM gedeeltelijk aan tegemoet gekomen.

Stedin bereidt in het kader van het project Lange Termijn Financiering (LTF) voorstellen voor om in de toegenomen financieringsbehoefte te voorzien, waarbij met name ook het versterken van het eigen vermogen een belangrijke pijler is.
In 2021 is een eerste tranche uitgevoerd om het eigen vermogen te versterken. Hierbij heeft Stedin bij (enkel) de aandeelhouders € 200 mln. opgehaald in de vorm van preferente cumulatieve aandelen. Zoetermeer heeft voor € 8,9 mln. preferente cumulatieve aandelen gekocht. Daarop wordt per jaar € 267.000 aan rente (3%) ontvangen.
Stedin heeft (op basis van de nu aanwezige kennis) berekend dat voor een optimale bedrijfsvoering, met name ook gericht op de energietransitie, op termijn nog een versterking van het eigen vermogen noodzakelijk is van € 1,7 miljard. In een eerdere berekening (2020) werd nog uitgegaan van een versterking van het eigen vermogen van € 800 mln.
Stedin is in gesprek met het rijk en andere overheden (stakeholders) voor versterking van het eigen vermogen. Ook wordt aan de huidige aandeelhouders gevraagd om in een tweede tranche nogmaals bij te dragen aan het versterken van het eigen vermogen. In 2024 wordt hoogstwaarschijnlijk in een tweede tranche € 210 mln. gevraagd op basis van vrijwilligheid.

Dunea

Dunea zet in om de betrouwbaarheid van haar leveringsplicht robuuster vorm te geven door te investeren in de multi-bronnen strategie, het vergroten van de strategische zoetwatervoorraad in de duinen en het optimaliseren van het huidige systeem. Ook vragen de kwaliteit van drinkwater (als gevolg van toename in regelgeving op gebied van PFAS), de vervuiling van rivierwater en het onderhoud van het duingebied meer investeringen en beheer.

Deze ontwikkelingen leiden tot hogere investeringen en exploitatiekosten en hebben ook gevolg voor de tarieven van het drinkwater. In november 2022 wordt in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders een besluit over de investeringen en tarieven genomen.

Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Haaglanden (VRH)
De beleidsmatige ontwikkelingen binnen de VRH spelen zich af binnen de kolommen: brandweer, geneeskundige hulpverlening, gemeentelijke crisisbeheersing en, in het verlengde daarvan, de multidisciplinaire rampenbestrijding en crisisbeheersing, alsook de gemeenschappelijke meldkamer. De VRH zet in op doorontwikkeling van materieel en procedures en op het blijven ontwikkelen van kennis. Ook staat de komende tijd in het teken van het aanpassen van de effecten die de verdichting van de stad en de ontwikkeling van de energietransitie met zich mee brengen. Ook vraagt de coronapandemie de komende tijd flexibiliteit van de organisatie. Risicobeheersing houdt met het programma ‘Omgevingsproof Risicobeheersing’ rekening met de invloed van aankomende wet- en regelgeving. Voor de informatievoorziening gaat de afdeling door met de implementatie en de aansluiting op het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). De nieuwe beleidsperiode van de plannen Regionaal Risicoprofiel, Beleidsplan Rampenbestrijding en Crisisbeheersing en Regionaal Crisisplan start in 2023 en de plannen worden begin 2023 aan het algemeen bestuur aangeboden. De ontwikkelingen rond de evaluatie van de Wet veiligheidsregio’s wordt op de voet gevolgd. In 2023 wordt duidelijk wat de definitie wordt van gemeentelijke crisisbeheersing in relatie tot bevolkingszorg, welke prestaties geformuleerd worden ten aanzien van uniformiteit en kwaliteit en hoe dit zijn beslag krijgt in voorstellen tot aanpassing van de wet.

De gemeente Zoetermeer draagt, in opdracht van Brandweer Haaglanden, zorg voor de ontwikkeling van de nieuwe brandweerkazerne. Na realisatie koopt de brandweer de kazerne 'gebruiksklaar' inclusief de grond van de gemeente. Naar verwachting is de nieuwe brandweerkazerne medio 2023 klaar en verhuist de brandweerkazerne in 2023 van de Brusselstraat in het Stadshart naar het Abdissenbos in de wijk Meerzicht.

Werkbedrijf De Binnenbaan BV
Werkbedrijf De Binnenbaan BV (BB) zit inmiddels in het tweede jaar na de oprichting op 1 januari 2021. De BB voert de Sociale Werkvoorziening, de integratie-activiteiten van de gemeente Zoetermeer en het gemeentelijk deel van het Werkgevers Servicepunt uit. De BB kent een algemene vergadering van aandeelhouders (AVA), waarin namens het college van B&W de wethouders Werk & Inkomen en Financiën worden afgevaardigd. Zoetermeer vertegenwoordigt 98% van de aandelen. Leidschendam-Voorburg en Rijswijk vertegenwoordigen elk 1% van de aandelen. De BB heeft een raad van commissarissen met drie externe leden. De BB heeft in Zoetermeer de volgende locaties in gebruik: hoofdvestiging en kantoorlocatie aan de Einsteinlaan en productielocaties aan de Kristalstraat en de Edelgasstraat.

De dienstverleningsopdracht van BB is opgenomen in een dienstverleningsovereenkomst met een looptijd van 5 jaar. De huidige DVO loopt tot en met 2025. Jaarlijks worden de aandachtspunten bij de dienstverlening en het budget opgenomen in een Opdracht- en Budgetbrief. In 2023 vindt een evaluatie plaats met de aandeelhoudende gemeenten, ter voorbereiding op de gesprekken over een nieuwe dienstverleningsovereenkomst vanaf 2026. De dienstverlening aan de gemeente Zoetermeer is, conform de kadernota ‘Meedoen met Meerwaarde’, onder meer afhankelijk van de afstand tot de arbeidsmarkt en de hoogte van het risico op escalatie. In 2022 en 2023 is 6,5 fte extra ingezet voor de benodigde caseload. In 2023 wordt die inzet geëvalueerd om voor 2024 en verder te bepalen of die inzet noodzakelijk en effectief was en al dan niet gecontinueerd wordt.
In 2023 wil de BB verder werken aan het versterken van de bedrijfsprocessen. Zo wordt ingezet op het verbeteren en verhelderen van de route die re-integratiekandidaten afleggen (kandidaatroute). Hiervoor wordt onder andere een producten- en dienstenboek afgerond en is het doel om processen te verbeteren. Ook wil de BB medewerkers meer tijd en ruimte geven om zich individueel te ontwikkelen en te werken aan versterking van het vakmanschap. De BB zet ook in op het verder uitbreiden van het aantal bedrijfsscholen zodat leren in de praktijk voor kandidaten mogelijk is en zij een diploma kunnen krijgen.

Een aantal ontwikkelingen heeft (mogelijk) gevolgen voor de resultaten van De BB:
a. Het is onduidelijk hoe corona zich op lange termijn gaat ontwikkelen en op welke wijze dit de samenleving en daarmee ook BB gaat beïnvloeden. De ervaring uit de afgelopen jaren leert dat hier belangrijke risico’s aan vastzitten voor wat betreft productiviteit/urenverlies ('blijf thuis bij klachten'), ziekte door corona en maatregelen van externe partners.

b. De Sw-doelgroep wordt kleiner en gemiddeld steeds ouder, waardoor de verdiencapaciteit van deze groep steeds minder wordt. Dit zet druk op de nettoresultaten. Met name in reactie op dit punt wil BB in 2023 de businesscase evalueren. Daarin worden ook de tarieven meegenomen die gemeenten moeten betalen voor de dienstverlening.
c. Ook de krapte op de arbeidsmarkt, hoewel positief voor de arbeidsparticipatie, zorgt voor BB voor mogelijke onderbezetting van de leer- en werksoorten. Dit heeft als risico dat het beoogde nettoresultaat niet wordt gehaald. Een bijkomend risico is dat werkgevers werksoorten niet langer beschikbaar stellen.

Gemeenschappelijke Regeling Bleizo (GR Bleizo)
De gebiedsontwikkeling van Bleizo vindt plaats conform de in 2014 door de raden van Lansingerland en Zoetermeer vastgestelde ontwikkelingsaanpak ‘Ontwikkeling Bleizo Van plan naar Strategie 2013’. Deze strategie richt zich op de ontwikkeling van een hoogwaardig gebied, met vervoerswaarde, rondom het nieuwe OV Knooppunt Bleizo. De Vervoersknoop Bleizo is in 2019 volledig in gebruik genomen. De gronden van Bleizo-Oost zijn inmiddels uitgegeven. Na enkele verkennende studies naar de mogelijkheden voor woningbouw op Bleizo-West is in oktober 2021 het ontwikkelperspectief PROEFtuin Bleizo vastgesteld door de gemeenteraden van Zoetermeer en van Lansingerland.

De uitwerking in een ontwikkelstrategie loopt vertraging op omdat het provinciale omgevingsbeleid nog niet is aangepast. Voorts is Bleizo-West vanaf zomer 2022 in beeld als locatie voor noodopvang van vluchtelingen uit Oekraïne. Met verschillende partners (ministerie BZK, Provincie, Veiligheidsregio Rotterdam) en uiteraard met de gemeente Lansingerland lopen gesprekken over de invulling van de locatie Bleizo-West. Daar één en ander onzeker is, blijft vooralsnog de ontwikkelvisie van 2014 de basis voor de grondexploitatie en de begroting van de GR Bleizo.

In de begroting zijn voor het jaar 2023 de activiteiten daarom beperkt:
- algemene activiteiten van de projectorganisatie;
- beheer van de gronden;
- advisering aan de gemeenten ten behoeve van de ontwikkelstrategie van Bleizo-West;
- afronding aanleg openbaar gebied in Bleizo-oost (onder andere aanleg calamiteitenweg).

Gemeenschappelijke regeling Bedrijvenschap Hoefweg
Het Bedrijvenschap Hoefweg heeft als doel het ontwikkelen van vestigingsmogelijkheden voor bedrijven uit Lansingerland en Zoetermeer, alsmede uit de Metropoolregio Rotterdam Den Haag en voor bedrijven van elders die een belangrijke bijdrage leveren aan de werkgelegenheid.
Eind 2021 zijn alle bedrijfskavels uitgegeven en opgeleverd met uitzondering van de zes hectare gelegen bij het NS-station Lansingerland-Zoetermeer, die deel uitmaken van het gebied van de bestuurlijke opdracht Bleizo-West. Het is de bedoeling om de resterende zes hectare over te hevelen naar de grondexploitatie Bleizo. Besluitvorming hierover hangt samen met de besluitvorming over de PROEFtuin Bleizo.
Het Bedrijvenschap Hoefweg zou in 2021 worden opgeheven. Door de situatie bij PRISMA waar het Bedrijvenschap Hoefweg in deelneemt, loopt de opheffing van het Bedrijvenschap Hoefweg vertraging op.

Gemeenschappelijke regeling Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden
De ambitie van het Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden is om de dienstverlening verder te professionaliseren. De focus ligt in 2023 op doorontwikkeling van de automatisering, ontzorgen, professionalisering van de informatievoorziening en het stroomlijnen van de administratieve keten tussen jeugdhulpaanbieders, gemeenten en Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden. Het Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden levert daarnaast een belangrijke bijdrage in de uitvoering van de regionale aanpak kostenbeheersing.

Gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH)
De Metropoolregio Rotterdam Den Haag is met onder andere de havenindustrie, de glastuinbouw, het hightechcluster, de cybersecuritysector en als (inter)nationaal bestuurlijk centrum, belangrijk voor de Nederlandse economie. De metropoolregio Rotterdam Den Haag krijgt er de komende jaren circa 400.000 inwoners bij. Dat vraagt om meer woningen (240.000 in de zuidelijke Randstad), meer werk en een betere bereikbaarheid. Naast de grote woningbouwopgave, staan de 23 gemeenten in de metropoolregio voor de uitdaging om de economie te vernieuwen en te zorgen dat banen en woningen goed bereikbaar zijn.
De Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Rotterdam Den Haag 2014 schrijft voor, dat er in het eerste jaar van een nieuwe bestuursperiode van gemeenteraden een nieuwe strategische agenda door het Algemeen Bestuur wordt vastgesteld. Na de verkiezingen in 2018 hebben de 23 gemeenten samengewerkt aan de ontwikkeling van een nieuwe gezamenlijke Strategische Agenda voor de Metropoolregio Rotterdam Den Haag. De Strategische Agenda MRDH is op 12 juli 2019 door het Algemeen Bestuur vastgesteld. Het strategische kader voor de begroting 2020 wordt gevormd door de vier ambities die in de strategische agenda zijn opgenomen: vernieuwen economie, versterken stad en omgeving, verbeteren bereikbaarheid en veranderen energie. De huidige strategische agenda loopt tot en met 2022. Momenteel werkt de MRDH aan een actualisatie van de strategische agenda. Deze agenda loopt van 2023 tot en met 2026. In de begroting van 2024 worden de geactualiseerde plannen verwerkt in de planning en control cyclus van de MRDH en deelnemende gemeenten.

Gemeenschappelijke regeling Gemeentelijke Gezondheidsdienst en Veilig Thuis Haaglanden (GR GGD en VT Haaglanden)
De GR GGD en VT heeft als doel:
a. het bevorderen, beschermen en bewaken van de publieke gezondheid;
b. het voorkomen van en de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling.

Hiermee wordt uitvoering gegeven aan de regionale gezondheidsdienst, als bedoeld in de Wet publieke gezondheid, en een advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling, als bedoeld in de Wet maatschappelijke ondersteuning en de Jeugdwet. De twee uitvoeringsorganisaties Veilig Thuis en GGD zijn onderdeel van gemeente Den Haag.
Tegen de verwachtingen in heeft het coronavirus in 2020 geen grote afwijkingen in het aantal meldingen, adviesvragen of huisverboden doen ontstaan. Vanaf mei 2020 is Veilig Thuis ook bereikbaar via de chatfunctie. Evaluatie hiervan heeft in 2021 plaatsgevonden en in 2022 vindt besluitvorming plaats.

De nadruk bij Veilig Thuis ligt op het tijdig afronden van meldingen, het versterken van de ketensamenwerking en het verder ontwikkelen van sturingsinformatie voor een resultaatgerichte werkwijze. De ketensamenwerking wordt verder ontwikkeld middels het kwaliteitskader lokale teams en de VTH-monitor. Ondertussen heeft het kabinet de vereenvoudiging van de jeugdbeschermingsketen aangekondigd in het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming. Hierin wordt op termijn een nieuwe publiekrechtelijke organisatie opgericht bestaande uit Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming en de Gecertificeerde Instellingen.

In de nieuwe visie van de GGD worden vijf ambities beschreven:
1. voorvechter gelijke kansen op een goede gezondheid;
2. adviseur voor een gezonde leefomgeving;
3. regionale partner acute problemen publieke gezondheid;
4. veilig vangnet waar dat (nog) ontbreekt;
5. deskundige, proactieve organisatie.

De nieuwe visie leidt niet tot een plotse koerswijziging, maar tot stapsgewijze (door)ontwikkeling. In die doorontwikkeling spelen ook actuele ontwikkelingen mee: de koers van het kabinet op verdergaande inzet op preventie en gezondheidsbevordering, het bestrijden van de effecten die COVID-19 heeft gehad op de volksgezondheid, bestrijding van (eventuele nieuwe) infectieziekten.

Overzicht verbonden partijen

Zoetermeer kent de volgende verbonden partijen:

Deelnemingen in vennootschappen:

- NV Bank voor Nederlandse Gemeenten
- Dunea NV
- Stedin NV
- De Binnenbaan BV

Gemeenschappelijke regelingen:

- Gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Rotterdam Den Haag
- Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Haaglanden
- Gemeenschappelijke regeling Stadsgewest Haaglanden (in liquidatie)
- Gemeenschappelijke regeling GGD Haaglanden en Veilig thuis Haaglanden
- Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Haaglanden
- Gemeenschappelijke regeling Bedrijvenschap Hoefweg
- Gemeenschappelijke regeling Bleizo
- Gemeenschappelijke regeling Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden (voorheen: inkoopbureau H-10)
- Gemeenschappelijke regeling Schadevergoedingsschap HSL-Zuid, A16 en A4

Stichtingen en verenigingen:

- Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)
- Gemeenten voor duurzame ontwikkelingen (GDO)
- Vereniging De BredeStroomversnelling
- Stichting BusinessPark Haaglanden (BPH).

Relatie met paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Voor de verbonden partijen zijn geen specifieke, strategische risico’s voor de gemeente Zoetermeer geconstateerd.

Paragraaf 7 Grondbeleid

Inleiding

In de paragraaf Grondbeleid wordt ingegaan op het Zoetermeerse grondbeleid en de hiervan te verwachten resultaten. De inhoud van deze paragraaf bevat:

- de visie op het Zoetermeerse grondbeleid;
- de manier waarop het grondbeleid wordt uitgevoerd;
- een prognose van de resultaten van de totale grondexploitatie en een onderbouwing van de geraamde winstneming;
- risicobeleid in relatie tot grondbeleid.

Visie op grondbeleid

In de Omgevingsvisie Zoetermeer 2040 zijn de belangrijkste ambities en opgaven voor de stad vastgesteld. Grondbeleid is een middel om ruimtelijke doelstellingen die hieruit voortvloeien te verwezenlijken.

Het karakter van het Zoetermeerse grondbeleid wordt bepaald door drie leidende principes: ambitie gestuurd, waarde creërend en adaptief. Deze drie principes bieden houvast aan de raad, het college en de ambtelijke organisatie bij de uitvoering van het grondbeleid.



Ambitie gestuurd

Grondbeleid staat ten dienste van beleidsdoelstellingen en (ruimtelijke) ambities. Het is geen doel op zich, maar een middel om ruimtelijke beleidsopgaven en

ambities in samenhang te realiseren. Een duidelijke koers, zoals vastgelegd in de Omgevingsvisie Zoetermeer 2040, en de bijbehorende uitwerking in beleid- en gebiedsprogramma's en Omgevingsplan, vormen een belangrijke voorwaarde voor een ambitie gestuurd grondbeleid.

Waarde creërend
Grondbeleid is bedoeld om ruimtelijke opgaven mogelijk te maken en daarmee maatschappelijke doelen te verwezenlijken of te versterken. Grondbeleid gaat vooral over het creëren van maatschappelijk waarde. Tegelijkertijd moet het ook betaalbaar blijven. Bij het streven naar kwaliteit en diversiteit wordt gezocht naar een gezonde balans tussen maatschappelijke en financiële waarden.

Adaptief
De gemeente handelt in de geest van de Omgevingswet en faciliteert via randvoorwaarden ruimtelijke initiatieven vanuit de samenleving én in samenwerking met de samenleving. De gemeente gaat uit van het bundelen van krachten en biedt initiatiefnemers een reikende hand indien nodig. Wanneer meer regie door de gemeente wenselijk is, is het gemeentelijk grondbeleid voldoende wendbaar om slagvaardig te kunnen handelen om te komen tot tijdige realisatie.

Bovenstaande principes vormen gezamenlijk het denkkader voor het Zoetermeerse grondbeleid. De inzet van het grondbeleidsinstrumentarium is in lijn met deze drie principes. Op basis van de drie leidende principes spreekt de gemeente van 'situationeel grondbeleid'. Gelet op de opgaven is dit passend voor Zoetermeer. Dit betekent concreet dat de gemeente per situatie afweegt welke grondbeleidsvorm passend is bij de belangen van de gemeente, marktpartijen en de samenleving.

De volledige visie op het Zoetermeerse grondbeleid is vastgelegd in de Nota Grondbeleid.

Uitvoering grondbeleid
De gemeente onderscheidt in essentie drie vormen van grondbeleid: actief, faciliterend en samenwerkend. Op de gemeentelijke website is een uitgebreid overzicht te raadplegen onder Plannen en projecten | Gemeente Zoetermeer van de activiteiten die uitvoering geven aan het grondbeleid van de gemeente.

Actief grondbeleid
Actief grondbeleid wordt gekenmerkt door een overheidsrol, waarbinnen de gemeente de benodigde gronden verwerft, de gronden ontwikkelt (grondproductie) en vervolgens bouwkavels verkoopt aan derden. Voor een actief grondbeleid project wordt door de raad een grondexploitatie geopend.

Via de huidige grondexploitaties is de verkoop van bouwkavels voor circa 1.781 woningen tot 2028 gepland. Daarnaast is er een nieuwe grondexploitatie in voorbereiding die de grond levert voor circa 140 nieuwe woningen aan de Van Aalstlaan. De aantallen woningen die worden genoemd, vloeien voort uit de vastgestelde herziening van de grondexploitaties (begin 2022). Daarin wordt uitgegaan van de in de projecten gehanteerde planningen. In de onderstaande grafiek gaat het om het moment van grondverkoop ten behoeve van woningen en niet om de realisatie van woningen. Er worden in 2026 dus wel woningen gebouwd. In de voortgangsrapportage Ruimtelijk Fysiek is de woningbouwmonitor opgenomen, waarin over de totale woningbouwproductie wordt gerapporteerd.

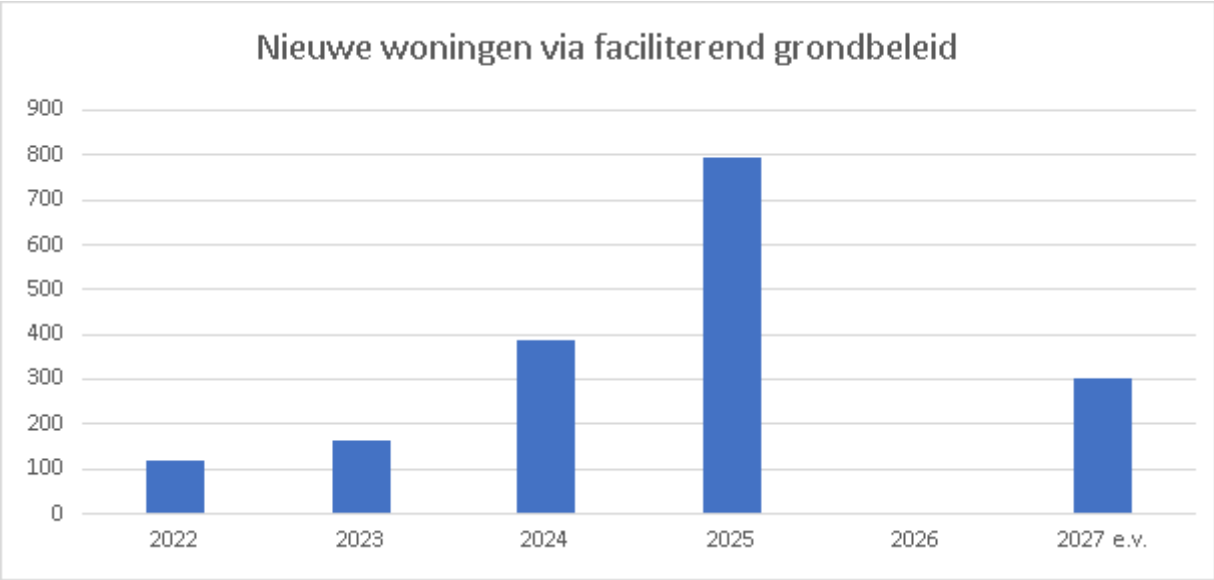


Bron: Meerjarenperspectief Grondexploitaties 2022 (MPG 2022)

Qua bedrijventerreinen heeft Zoetermeer binnen de grondexploitatie Oosterheem nog circa 7,1 hectare te ontwikkelen grond. Deze grond wordt gefaseerd uitgegeven tot 2030. De grondexploitaties worden eens per jaar herzien en ten tijde van de jaarrekening aan de raad ter vaststelling aangeboden via het Meerjarenperspectief Grondbeleid (MPG). Via het MPG neemt de raad kennis van de actuele stand van zaken en stelt zij de herziene ramingen van de grondexploitaties vast, voor zover de wijzigingen binnen de vastgestelde kaders vallen. Inhoudelijke wijzigingen binnen projecten die buiten de vastgestelde kaders vallen, worden expliciet ter besluitvorming aan de raad voorgelegd. Daarnaast wordt twee keer per jaar een Rapportage Ruimtelijk Fysiek opgesteld.

Faciliterend grondbeleid
Bij faciliterend grondbeleid heeft de gemeente de gronden in een plangebied niet in eigendom. De grondexploitatie wordt gevoerd door de private grondeigenaren. De gemeente beperkt zich tot haar publiekrechtelijke rol door het vaststellen van de kaders en randvoorwaarden van de ontwikkeling. De door de gemeente te maken kosten, zoals het opstellen van een bestemmingsplan of de aanleg van een ontsluitingsweg, worden niet via de gronduitgifte maar via een exploitatieovereenkomst (anterieur of posterieur) of exploitatieplan verhaald. De Nota kostenverhaal/ Werkwijze bij bouwinitiatieven 2017 is bij dit type projecten van toepassing.

In onderstaande tabel zijn de projecten opgenomen die vallen in de categorie faciliterend grondbeleid. Deze projecten bevinden zich in verschillende fases van haalbaarheid, uitwerking en uitvoering. Naast de geplande 4.500 woningen van de Entree leveren deze projecten nog eens circa 1.767 woningen op.



Bron: Woningbouwmonitor

Financiële resultaten grondexploitaties

De totale boekwaarde van projecten met een grondexploitatie bedraagt € 47,4 mln. per 1 januari 2022. Voor de verlieslatende grondexploitaties zijn er middelen gereserveerd in de voorziening Nadelige Complexen. De omvang van deze verliesvoorziening bedraagt € 22,6 mln. per 1 januari 2022. In de komende jaren worden er voor de huidige grondexploitaties € 54 mln. aan lasten en € 117 mln. aan baten gerealiseerd. Op basis van het Meerjarenperspectief Grondexploitaties 2022 wordt er in de periode 2022-2031 circa € 19,6 mln. toegevoegd aan de reserve Investeringsfonds 2030.

Tussentijdse winstneming

Bij voldoende zekerheid over een projectresultaat wordt er jaarlijks tussentijds winst genomen. Dat gebeurt op basis van de voor gemeenten voorgeschreven percentage of completion methode.
De verwerking van het resultaat vindt getrapt plaats conform de nota Grondbeleid:

- De te nemen winst wordt gestort in de Risicoreserve Grondexploitaties tot een maximum van 2,5% van de nog te realiseren bruto omzet van de grondexploitatie.
- Van het resterende resultaat gaat 50% naar de reserve Versterking Financiële Positie Grondbedrijffunctie en 50% naar de reserve RIF 2030.

In de volgende tabel zijn de geraamde winstafdrachten ten behoeve van de reserve Investeringsfonds 2030 voor de komende jaren weergegeven.

Bedragen x € 1 mln.

Winstafdrachten RIF	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Totaal
Prognose bij jaarrekening 2021	6,53	2,81	3,73	2,20	0,27	1,83	2,13	0,17	-0,07	**19,60**
Tussentijdse bijstelling 2022	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			0,00		**0,00**
Prognose 2022 e.v.	**6,53**	**2,81**	**3,73**	**2,2**	**0,27**	**1,83**	**2,13**	**0,17**	**-0,07**	**19,6**

Risico's en weerstandscapaciteit
Langlopende projecten zoals grondexploitaties zijn niet zonder risico's. Risicomanagement is er op gericht om de risico's te vermijden, te reduceren, over te dragen naar een derde partij dan wel te accepteren. Om de financiële gevolgen van risico's die eventueel optreden op te kunnen vangen, wordt er weerstandscapaciteit voor grondexploitaties aangehouden, bestaande uit de reserve Financiële Positie Grondbedrijf en de Risicoreserve grondbedrijf.
De minimale en maximale omvang van het weerstandsvermogen zijn bepaald op respectievelijk 1,0 en 1,2 keer de gekwantificeerde risico's. De spelregels over de hoogte van deze reserves en de relatie met de RIF2030 zijn vastgelegd in de Nota Grondbeleid. Per 1 januari 2022 is op basis van risicosimulatie een maximale weerstandscapaciteit aanwezig van € 6,4 mln. Dit komt overeen met 1,2 keer de gekwantificeerde risico's.

Woningbouwproductie
In de bovenstaande cijfers en planningen is geen rekening gehouden met de oorlog in Oekraïne en de verstoorde internationale productieketens door langdurige lockdowns. In de projecten/grondexploitaties van de gemeente zijn geen effecten waarneembaar van een eventuele economische crisis. Partijen zijn nog steeds bereid om gronden te kopen en de vraag naar woningen is hoog en stabiel. Ook naar grond voor bedrijventerreinen is voldoende interesse. Vanwege de lange doorlooptijden van bouwprocessen reageert de bouwsector over het algemeen met vertraging op veranderingen in het economisch klimaat. Op dit moment is er nog geen directe reden om rekening te houden met financiële consequenties voor de grondbedrijf-functie als gevolg van de onzekerheden in de markt. De afzwakkende woningprijsstijgingen, stijgende bouwkosten en stijgende kosten voor de inrichting van het openbaar gebied geven al wel een voorzichtig signaal van stabilisatie af. Mocht dit leiden tot financiële consequenties, dan worden de eerste effecten binnen de bestaande reserves opgevangen en zijn er voornamelijk consequenties voor toekomstige winstnemingen en daarmee voor de afdrachten aan de RIF.

Bijlagen

Bijlage 1 Spelregels begrotingsbeleid

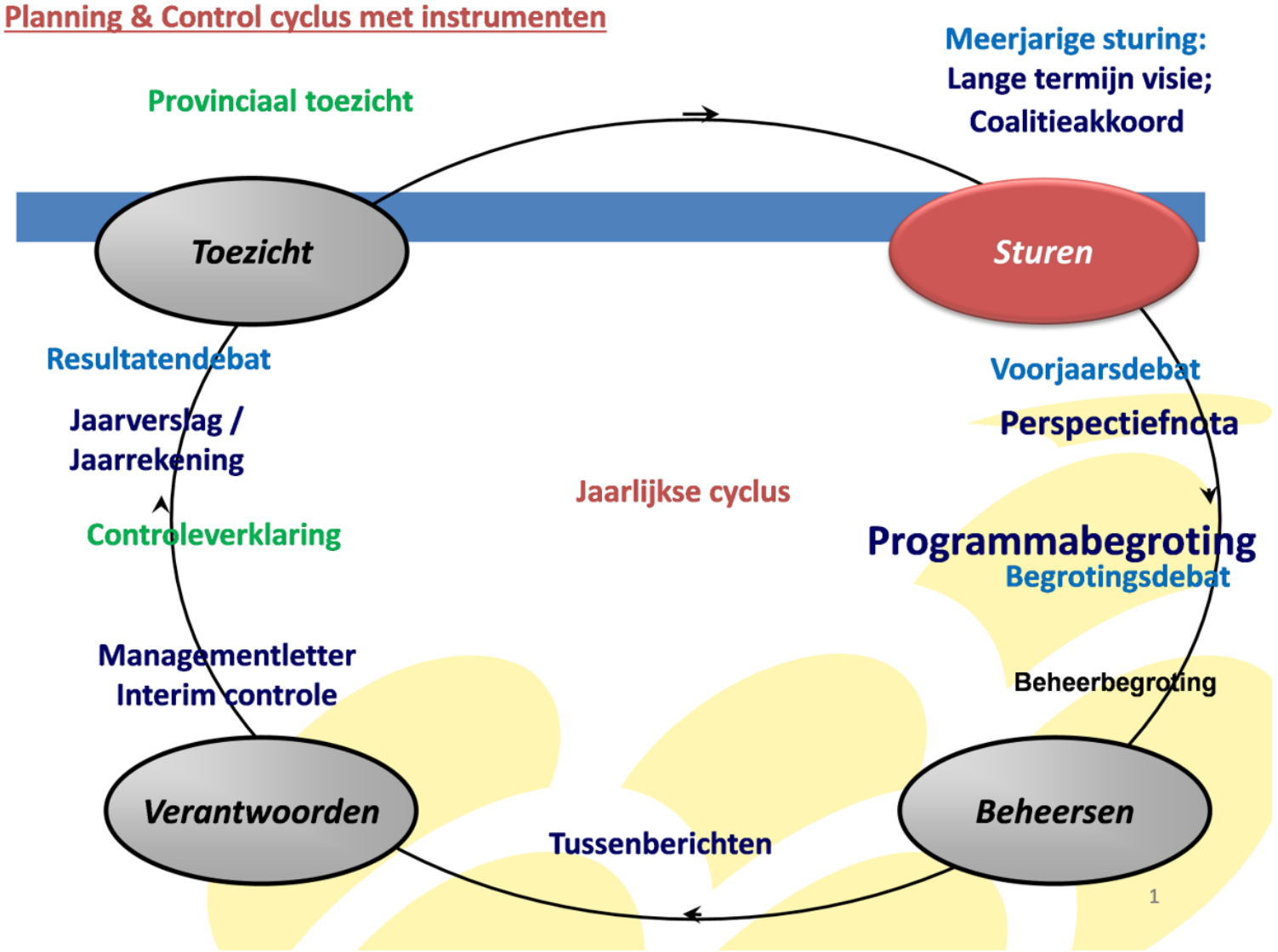
Inleiding

In deze bijlage wordt een beschrijving gegeven van het begrotingsbeleid van de gemeente Zoetermeer. Het Besluit Begroting en Verantwoording (BVV) bevat belangrijke uitgangspunten voor het begrotingsbeleid. De onderstaande beschrijving sluit aan bij de eisen uit het BBV. Ook geeft deze notitie inzicht in beleidsmatige uitgangspunten bij het begrotingsbeleid. Deze betreffen onder andere de financiële beheersing en de inzet van reserves. Tenslotte volgt een uiteenzetting van de planning- en controlcyclus.

De begrotingscyclus

Een goede beheersing van de inkomsten (baten) en de uitgaven (lasten) is een essentiële randvoorwaarde voor een goed begrotingsbeleid. De begrotingscyclus heeft betrekking op de voorbereiding, de beheersing van de uitvoering, de verantwoording en het toezicht op de uitvoering van de begroting die geldt voor een bepaald jaar.

In het navolgende schema wordt de begrotingscyclus weergegeven.



Onderstaand wordt nader ingegaan op de vier hoofdelementen van de begrotingscyclus: sturen, beheersen, verantwoorden en toezicht.

A. Sturen

Een nieuwe begroting waarin het beleid voor een komend jaar wordt uiteengezet, bouwt voort op bestaand beleid, zoals vastgelegd in de wet, in het collegeprogramma en in door de raad vastgesteld beleid.

In het voorjaarsdebat (in jaar t), dat gebruikelijk plaatsvindt in juni, geeft de raad beleidsmatig richting aan de Programmabegroting voor de volgende vier jaar (jaren t+1 tot en met t+4).
De raad doet uitspraken over gewenste beleidswijzigingen, beleidsintensiveringen, ombuigingen en over de gewenste hoogte van de diverse heffingen en belastingen. De raad voert de discussie in het voorjaarsdebat op basis van de perspectiefnota. In de perspectiefnota zijn de meest actuele financiële waterstanden opgenomen, inclusief de leereffecten vanuit de jaarrekening en het Eerste Tussenbericht. De raad bespreekt vervolgens de door het college voorgestelde beleidsbijstellingen en alternatieven voor keuzemogelijkheden om opnieuw tot een sluitende begroting en meerjarenperspectief te komen. Door te besluiten over de perspectiefnota, inclusief amendementen en moties, geeft de raad inhoud aan zijn kaderstellende rol.

Vervolgens stelt het college in de zomer een (concept) programmabegroting op, uitgaande van de kaderstelling uit het voorjaarsdebat. De programmabegroting voor een komend jaar schetst niet alleen het beleid met de daarbij behorende baten, lasten en resultaatbestemming in het komende jaar, maar ook de financiële uitwerking daarvan in de drie daaropvolgende jaren. De begroting bevat dus een meerjarenraming.
Uitgangspunt bij de opstelling van de begroting is budgettair evenwicht. De te autoriseren begroting – dat is het eerste jaar van de meerjarenbegroting - moet sluitend zijn. Voor de meerjarenbegroting geldt dat deze structureel sluitend moet zijn. De doelstellingen van de programma’s worden nader uitgewerkt aan de hand van meetfactoren. Dit zijn concrete en meetbare beoogde maatschappelijke effecten en prestaties of resultaten.

Potje van de raad

Indien sprake is van een positief rekeningsresultaat zal hiervan € 100.000 worden bestemd voor het 'potje van de raad' om te voorzien in dekking van eenmalige kosten. In het coalitieakkoord is opgenomen dat het 'potje van de raad' wordt verhoogd naar € 250.000 per jaar.

Het college zendt de (concept-)programmabegroting in oktober aan de raad. In de begrotingsraad, die gebruikelijk eind begin november plaatsvindt, stelt de raad het beleid en de budgetten per programma vast. Ook worden de uitgangspunten voor het vaststellen van de tarieven bepaald. De door de raad vastgestelde budgettaire kaders (beleid en budget op programmaniveau) zijn tegelijkertijd met de programmabegroting door het college uitgewerkt in productramingen voor de operationele aansturing van het ambtelijk apparaat.

B. Beheersen

In de loop van het begrotingsjaar wordt de raad via tussenberichten geïnformeerd over de ontwikkeling van de uitvoering van de begroting en over eventuele afwijkingen en mogelijkheden/afwegingen voor bijsturing. Dit gebeurt bij het voorjaarsdebat en voorafgaand aan het begrotingsdebat. Tijdens de uitvoering van een begroting in een begrotingsjaar resp. bij de opstelling van de tussenberichten geldt een aantal spelregels:

1. Staand beleid dient binnen de vastgestelde budgetten van een programma te worden uitgevoerd, dan wel binnen het geheel van alle programma’s (budgettair neutraal).
2. Er worden tussentijds geen beleidsbeslissingen genomen waarvan de dekking afhankelijk is gesteld van het volgende begrotingsdebat.
3. Bij eventuele tussentijdse beleidsbeslissingen bij tussenberichten wordt de dekking aangegeven.

4. Onvermijdelijke financiële tegenvallers (bijvoorbeeld financieel nadelige effecten van het kabinetsbeleid) worden gedekt door gebruik te maken van meevallers, zowel aan de uitgaven- als aan de inkomstenkant.
5. Als die meevallers er in onvoldoende mate zijn wordt een afweging gemaakt tussen dekking op basis van posterioriteiten, schrappen dan wel uitstellen van ambities of de noodzaak tot lastenverhoging.
6. Nieuw beleid of (majeure) beleidsintensiveringen worden gedekt uit beleidsreducties binnen en tussen programma's (in die volgorde). Hierbij dient de toegevoegde waarde van het nieuwe beleid/beleidsintensivering expliciet te worden afgewogen en inzichtelijk te worden gemaakt ten opzichte van de beleidsreductie.
7. Tenslotte is er de mogelijkheid nieuw beleid of (majeure) beleidsintensiveringen ten laste te brengen van de nog niet ingevulde middelen voor nieuw beleid (het zogenoemde 'Potje van de raad').
8. Voor nieuw beleid wordt bij de besluitvorming aangegeven op welk moment evaluatie plaatsvindt of (indien mogelijk) de einddatum van het beleid. Na afloop van deze periode wordt het desbetreffende beleid niet voortgezet tenzij hier expliciet bestuurlijk toe wordt besloten.

C. Verantwoorden

Is een begrotingsjaar voorbij, dan wordt een jaarrekening opgesteld. De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. Via de jaarstukken legt de gemeente verantwoording af over de uitvoering van het begrotingsbeleid in het voorbije jaar. De jaarrekening wordt in april aan de raad gestuurd. In juni vindt in de raad een resultatendebat plaats aan de hand van de jaarrekening. Vanuit de analyse van gerealiseerd beleid en gerealiseerde baten en lasten (inclusief dotaties en onttrekkingen aan reserves) trekken college en raad lessen voor de toekomst. Dit is tevens input voor het voorjaarsdebat.

D. Toezicht

De raadscommissies onderzoeken de jaarrekening en bespreken de realisatie en de eventuele leereffecten. De accountant controleert de jaarrekening in opdracht van de raad en stelt vast dat het jaarverslag niet strijdig is met de jaarrekening. Hij geeft een verklaring omtrent de getrouwheid van de verslaggeving en de rechtmatigheid van het financieel beheer. Ook geeft de accountant zijn bevindingen weer over hetgeen hij aantrof bij deze controle in de zogenoemde 'managementletter'.
De begroting en de rekening worden naar de provincie Zuid-Holland gestuurd. Indien de begroting in voldoende mate voldoet aan de door de provincie gestelde verplichtingen, dan is de gemeente onderworpen aan 'repressief toezicht'. Dat wil zeggen dat Zoetermeer vooraf géén toestemming hoeft te vragen aan de provincie voor investeringen/begrotingsuitgaven. Vanuit de provincie wordt op dit moment een repressief toezicht uitgeoefend.

Uitgangspunten bij de raming van baten en lasten

Voor de raming van de baten is van groot belang hoe hoog de inkomsten zullen zijn uit het Gemeentefonds. Daarnaast moet een schatting worden gemaakt van de ontwikkeling van de lonen en prijzen. Hierna wordt hier nader op ingegaan.

Raming inkomsten uit het Gemeentefonds

Het rijk geeft op twee momenten in een jaar informatie over de hoogte van uitkeringen aan gemeenten in een komend jaar: in de mei- en in de septembercirculaire.

Meicirculaire

De meicirculaire is gebaseerd op de zogenaamde Voorjaarsnota van het rijk van april/mei. De belangrijkste ontwikkelingen in de rijksbegroting liggen hierin vast.

Septembercirculaire
In de septembercirculaire wordt aangegeven wat de gevolgen zijn van de Miljoenennota voor de uitkeringen aan gemeenten uit het Gemeentefonds. Dit betreft voor het komende begrotingsjaar veelal een aanpassing van de ingeschatte nominale ontwikkelingen. Immers, nieuw beleid of bezuinigingen voor het komende begrotingsjaar maken normaliter al deel uit van de meicirculaire. Ook geeft het rijk indicaties van effecten op de uitkeringen uit het Gemeentefonds voor volgende jaren.
Aangezien de Programmabegroting wordt opgesteld op basis van de besluitvorming bij het Voorjaarsdebat wordt hierin de raming van de Algemene uitkering uit het Gemeentefonds aan de gemeente Zoetermeer volgens de meicirculaire gehanteerd.
Het is mogelijk dat vanuit de septembercirculaire ontwikkelingen volgen, die aanleiding geven tot bijstelling van het uitgavenkader. In dat geval worden de mogelijke keuzen tijdens het volgende voorjaarsdebat aan de orde gesteld.
De gegevens uit de septembercirculaire zijn voorts belangrijk voor het bepalen van de nominale stijgingspercentages van de tarieven. Het algemene stijgingspercentage blijft daarmee namelijk gebaseerd op de Macro Economische Verkenning van het Centraal Planbureau.

Voor het Gemeentefonds geldt de systematiek van 'samen de trap op, samen de trap af'. Als het rijk meer te besteden heeft, krijgen de gemeenten meer geld, en andersom.

Raming nominale component van de lasten
Bij de opstelling van de begroting moet een raming worden gemaakt van de baten (waarvan de inkomsten uit de Algemene uitkering één van de belangrijkste zijn), maar ook een raming van de toekomstige prijs- en loonontwikkeling.
De resultante van de inkomstenraming en de inschatting van de prijs- en loonontwikkeling, bepaalt wat er aan reële financiële ruimte overblijft voor de realisatie van (nieuw) beleid, óf voor welk bedrag moet worden omgebogen. Een verkeerde inschatting heeft dus gevolgen voor de ruimte voor mogelijke beleidskeuzes.

De gemeente Zoetermeer baseert de raming van de prijsontwikkeling op het Centraal Economisch Plan van het Centraal Planbureau dat in het voorjaar verschijnt. De loonontwikkeling wordt ingeschat aan de hand van informatie van het CPB en de CAO-ontwikkelingen voor gemeenteambtenaren.
Voor de ontwikkeling van de CAO-kosten van gemeenteambtenaren (dit is inclusief sociale lasten) wordt een eigen inschatting gemaakt. Die kosten zijn immers afhankelijk van de loonontwikkeling en de ontwikkeling van sociale lasten en pensioenpremies.

Inzet van reserves
Voor een beoordeling van de financiële positie van de gemeente zijn allereerst de vrij besteedbare reserves van belang. De stand van de algemene reserves geeft aan welk bedrag dat is (wederom in meerjarenperspectief). Deze middelen kan de gemeente vrij inzetten.
De algemene reserves dienen ook als buffer tegen onverwachte tegenvallers. De gemeente staat bloot aan veel risico’s, waarvan een aantal mogelijk ook tot werkelijke (financiële) schade kunnen leiden. Ter afdekking van het (financiële) risicoprofiel op enig moment wordt de reservepositie in zijn totaliteit afgezet tegen de verwachte uitkomst van de risico’s (zie paragrafen weerstandsvermogen in begroting, tussenberichten en rekening). Het weerstandsvermogen dat aldus wordt berekend moet minimaal op de factor 1,0 uitkomen (dan is er voldoende buffer om de verwachte werkelijke schade te kunnen dekken). Voor die berekening worden als reserves meegeteld:

- Vrij inzetbare reserve

- Reserve inflatiecorrectie
- Reserve versterking financiële positie van het grondbedrijf
- Reserve risico's grondbedrijf

Ter info wordt het totaal bedrag van de bestemmingsreserves weergegeven. Dit bedrag kan door beleidsbijstelling c.q. reallocatie worden ingezet ter dekking van financiële tegenvallers in geval van calamiteiten.

Daarnaast is er Reserve Investeringsfonds 2030 beschikbaar (zie hoofdstuk 5).
In de overige bestemmingsreserves zijn bedragen gereserveerd voor een door de raad geformuleerde bestemming. Aanwending van die middelen voor een ander doel kan alleen indien de raad daartoe besluit door het betreffende beleid te wijzigen.

Uitgangspunten begrotingsbeleid 2023-2026

Met betrekking tot begrotingsdiscipline

1. Het eerste en – in principe – het laatste jaar van elke meerjarenbegroting dienen materieel sluitend te zijn.
2. Uitgaven voor nieuw beleid of tegenvallers in de uitvoering van de begroting worden zoveel als mogelijk binnen het programmabudget opgevangen (nieuw voor oud). Indien de mogelijkheden binnen het programmabudget niet toereikend zijn vindt een afweging plaats binnen de totale begroting.
3. In geval van onvoorziene financiële rampspoed zullen de begroting en de uitgangspunten van het begrotingsbeleid opnieuw en integraal worden gewogen. Geen enkel onderwerp of thema is daarbij uitgesloten.
4. Voor de beschikbaar gestelde budgetten geldt dat het maximale bedragen betreft. Wij spannen ons in om het beleid binnen de gestelde financiële kaders te effectueren.
5. Indien subsidies worden verworven welke een relatie hebben met de doelstellingen uit de Stadsvisie, ter dekking van te maken kosten, zullen deze middelen in eerste instantie ten gunste van de Reserve Investeringsfonds 2030 (Rif) komen of leiden tot lagere onttrekking van de benodigde middelen uit de Rif.
6. Voorstellen voor budgetoverhevelingen naar een volgend jaar moeten aan de volgende criteria voldoen:
    - De activiteiten waar het budget in jaar t voor beschikbaar was, zijn niet (geheel) uitgevoerd en de activiteiten zijn ook in jaar t+1 nog noodzakelijk
    - Er is geen structureel budget beschikbaar in de begroting;
    - Bij het vaststellen van de jaarrekening is op het betreffende programma ook sprake van een positief rekeningresultaat
    - In principe kan een budget slechts eenmalig worden overgeheveld.
7. Jaarlijks wordt € 100.000 bestemd voor het 'potje van de raad' om te voorzien in dekking van eenmalige kosten.

Met betrekking tot momenten van besluitvorming

1. Er zijn twee momenten waarop de raad wijzigingen van de begroting integraal behandelt en besluit: het voorjaarsdebat (in juni) en het begrotingsdebat (in november). Het voorjaarsdebat is richtinggevend, het begrotingsdebat besluitvormend.

2. Beleidsvoorstellen met financiële gevolgen die niet binnen de vastgestelde budgettaire kaders passen of waarvoor geldt dat dekking zou kunnen worden verkregen door een financieel voordeel of een subsidie, zullen in principe niet eerder dan bij het volgend besluitvormingsmoment worden behandeld. Eventuele voordelen kunnen in principe niet zonder voorafgaande besluitvorming voor beleidsintensiveringen worden ingezet.
3. Besluitvorming over de uitgangspunten voor de vaststelling van de hoogte van de tarieven gebeurt op het moment dat er een integraal beeld is van de financiële positie van de gemeente. Dit is bij het begrotingsdebat.
4. Het (positieve en negatieve) rekeningresultaat wordt bij het vaststellen van de jaarstukken ten laste van de reserve vrij inzetbaar gebracht. Een eventuele herbestemming van het rekeningresultaat vindt plaats in de daaropvolgende perspectiefnota.
5. Posten die zijn opgenomen als reservering voor eenmalige investeringsuitgaven ten laste van de Reserve Investeringsfonds 2030 worden pas vrijgegeven na expliciete besluitvorming door de raad daarover, op basis van een uitgewerkt raadsvoorstel. Eerder mogen geen budgetten worden verstrekt dan wel verplichtingen worden aangegaan.

Bijlage 2 Nieuw beleid

Programma 1 Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie

Bedragen x € 1.000

Nieuw beleid	2023	2024	2025	2026
Schuldhulpverlening (zie ook overhead)	206	206	206	206
Aanpak fraude zorgaanbieders	107	107	107	54
Onderwijs en arbeidsmarkt	124	124	124	124
Actieagenda economie	110	110	110	110
Afstemming regionale agenda economie	120	120	120	120
Innovatieprijs 2 jaarlijks	30	0	30	0
Saldo	**697**	**667**	**697**	**614**

Programma 2 Samen leven en ondersteunen

Bedragen x € 1.000

Nieuw beleid	2023	2024	2025	2026
Budget 'handgeld' voor speciale complexe zaken jeugd	250	250	250	250
Dekking 'handgeld' uit ZIN budget jeugd	-250	-250	-250	-250
netwerkregie (zie ook overhead)	194	194	194	194
Jeugd: buurtwerk	0	200	200	200
Jeugd: contractmanagement (zie ook overhead)	97	97	97	97
Voortzetten en intensiveren mantelzorgcompliment op € 200	204	204	204	204
Diversiteit / inclusie (zie ook overhead)	61	61	61	61
Wijkrestaurants	0	200	200	200
Woonzorgvisie (zie ook overhead)	106	106	106	54
Woonzorgvisie - Dekking Fonds Zoetermeer 2040	-133	-133	-133	-67
Wmo maatwerkvoorzieningen (zie ook overhead)	72	72	72	72
Wijkgericht werken (zie ook overhead)	313	313	313	313
Toegankelijkheid 'open stad', beleidsmedewerker en secr. Ondersteuning (zie ook overhead)	129	129	129	129
Impuls vergroten toegankelijkheid 'open stad'	150	150	150	150
Saldo	**1.193**	**1.593**	**1.593**	**1.606**

Programma 3 Leefbaarheid, duurzaam en groen

Bedragen x € 1.000

Nieuw beleid	2023	2024	2025	2026
Kwaliteit openbare ruimte en biodiversiteit	1.275	1.275	1.275	1.275
Tijdelijke Openbare ruimte	1.500	1.500	1.500	1.500
Tijdelijke Openbare ruimte - Dekking Fonds Zoetermeer 2040	-1.500	-1.500	-1.500	-1.500
Bomencommissie	200	200	200	200
Bomen inclusief meer zeggenschap inwoners	150	150	150	150
Toekomstvisie winkelcentra en beter benutten bedrijventerreinen	100	100	0	0
Duurzaamheid en energietransitie	500	500	500	500
Afvalmaatregelen (zie ook overhead)	107	77	0	0
Dekking afvalmaatregelen vanuit afvalstoffenheffing	-120	-90	0	0
Saldo	**2.212**	**2.212**	**2.125**	**2.125**

Programma 4 Vrije tijd

Bedragen x € 1.000

Nieuw beleid	2023	2024	2025	2026
Wijkvestiging Oosterheem: openhouden bibliotheek	250	0	0	0
Uitstel maatregel Ombuigen en vernieuwen wijkvestiging Oosterheem	150	0	0	0
Sportaccommodaties: meegroeien met de stad (investering € 40,8 mln.)	0	1.255	1.255	2.000
Museum De Voorde: frictiekosten stopzetten subsidierelatie	1.500	0	0	0
Stopzetten subsidierelatie De Voorde	0	-692	-692	-692
Zoetermeers erfgoed subsidie	0	175	175	175
Nationaal videogame museum	300	550	550	550
Nieuwbouw Cultuurpodium Boerderij/nieuwbouw investering € 26,2 mln.	0	0	0	-417
Boerderij Budget in begroting	0	0	0	417
Extra toezicht/begeleiding speel- en stadsboerderijen (zie ook overhead)	62	62	62	62
Evenementen	250	250	250	250
Saldo	**2.512**	**1.600**	**1.600**	**2.345**

Programma 5 Veiligheid

Bedragen x € 1.000

Nieuw beleid	2023	2024	2025	2026
IPTA 2023 en verder	196	196	196	196
Verwachte subsidie IPTA van ministerie in 2023	-196	0	0	0
Ondermijning (zie ook overhead)	488	488	488	488
Handhaving formatie zeven boa's (zie ook overhead)	0	562	562	562
Basis op orde handhaving: prio jeugd, ondermijning, snelheid meldingen (zie ook overhead)	546	546	546	546
Incidenteel extra impuls handhaving (zie ook overhead)	546	546	546	273
Incidenteel extra impuls handhaving - Dekking Fonds Zoetermeer 2040	-600	-600	-600	-300
Saldo	**980**	**1.738**	**1.738**	**1.765**

Programma 6 Dienstverlening en participatie

Bedragen x € 1.000

Nieuw beleid	2023	2024	2025	2026
Potje van het college	140	140	140	70
Zesde wethouder en ondersteuning (zie ook overhead)	170	170	170	255
Hoger 'potje van de raad'	150	150	150	75
Saldo	**460**	**460**	**460**	**400**

Programma 7 Inrichting van de stad

Bedragen x € 1.000

Nieuw beleid	2023	2024	2025	2026
Wijkaanpak Meerzicht en Buytenwegh	300	600	600	600
Wijkaanpak Meerzicht en Buytenwegh - Dekking Fonds Zoetermeer 2040	-300	-600	-600	-600
Metropolitane fietsroute	0	71	71	71
Afstemming regionale agenda vervoer	120	120	120	120
Onderzoek ontsluiting Rokkeveen en Langeland ziekenhuis met OV	70	70	0	0
Monitoring parkeerdruk	10	10	10	10
Investeren in verkeersveiligheid	150	150	150	75
Flexwonen	PM			
Saldo	**350**	**421**	**351**	**276**

Overhead

Bedragen x € 1.000

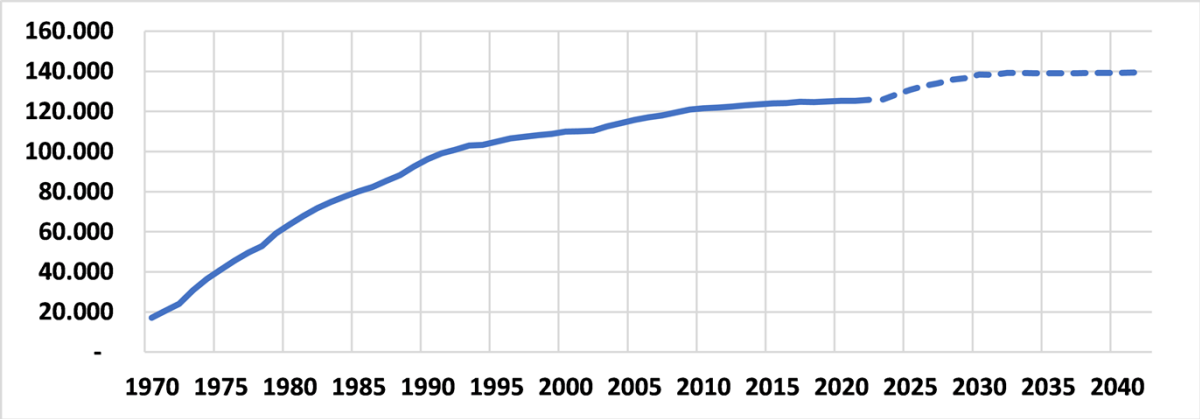
Nieuw beleid	2023	2024	2025	2026
Citymarketing	375	375	375	375
Verbetering informatievoorziening en impact/datagedreven personeel	817	817	817	817
Impact datagedreven werken interne opleidingen	80	80	80	0
Proef met inwonersberaad	100	0	0	0
Onderstaand is opgenomen de overheadslasten als gevolg van de formatieuitbreiding				
Schuldhulpverlening (zie ook P1)	70	70	70	70
Jeugd: contractmanagement (zie ook P2)	27	27	27	27
Wijkgericht werken (zie ook P2)	87	87	87	87
Diversiteit / inclusie (zie ook P2)	19	19	19	19
Woonzorgvisie (zie ook P2)	27	27	27	14
Wmo maatwerkvoorzieningen (zie ook P2)	22	22	22	22
Toegankelijkheid 'open stad', beleidsmedewerker en secr. Ondersteuning (zie ook P2)	21	21	21	21
netwerkregie (zie ook P2)	54	54	54	54
Afvalmaatregelen (zie ook P3)	14	14	0	0
Extra toezicht/begeleiding speel- en stadsboerderijen (zie ook P4)	27	27	27	27
Incidenteel extra impuls handhaving (zie ook P5)	54	54	54	27
Handhaving formatie zeven boa's (zie ook P5)	0	59	59	59
Ondermijning (zie ook P5)	162	162	162	162
Basis op orde handhaving: prio jeugd, ondermijning, snelheid meldingen (zie ook P5)	54	54	54	54
Zesde wethouder en ondersteuning (zie ook P6)	152	152	152	67
Saldo	**2.161**	**2.120**	**2.106**	**1.901**

Bijlage 3 Kerncijfers

Inwoners

Op 1 januari 2022 telde Zoetermeer 125.766 inwoners. Daarmee is Zoetermeer qua inwonertal de derde stad van Zuid-Holland, onder Rotterdam en Den Haag en boven Leiden. Landelijk bezien behoort Zoetermeer nog net tot de twintig grootste gemeenten (plek 20, onder Zwolle en boven Leeuwarden). Naar verwachting neemt het inwonertal de komende tien jaar nog toe tot bijna 140.000, waarna stabilisatie intreedt. Deze prognose is o.a. gebaseerd op de woningbouwplanning tot en met 2031.

Inwonersaantal in Zoetermeer op 1 januari (prognose vanaf 2023)

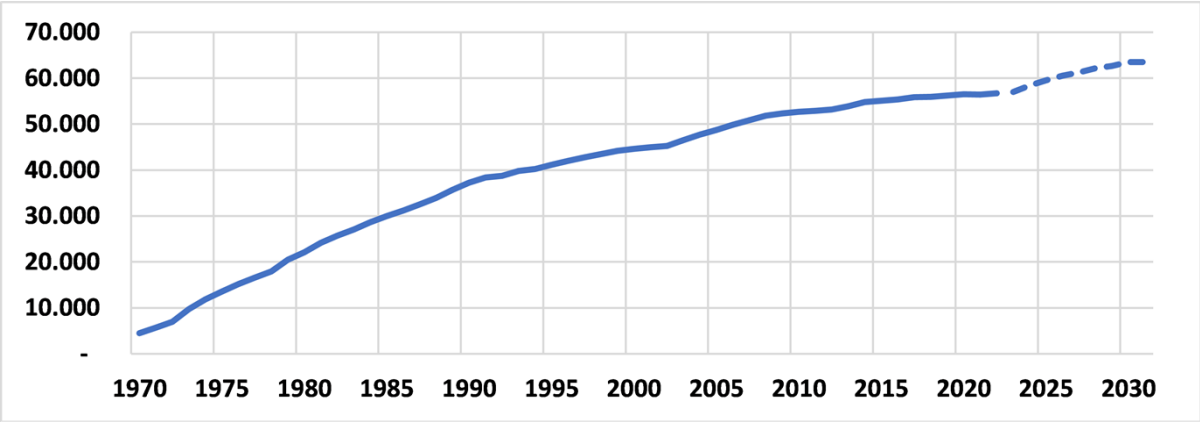


**) Prognose (vanaf de streepjeslijn). Een prognose is een beredeneerde schatting van de situatie in de toekomst en biedt daarom geen zekerheid.*
Bronnen: GBA (1970-2013), BRP (2014-2022) en Bevolkingsprognose Zoetermeer 2023-2042.

Woningen

Op 1 januari 2022 telde Zoetermeer 56.667 woningen. Volgens de prognose gebaseerd op de Woningbouwmonitor loopt het aantal woningen op tot 63.998 in 2032. Per 1 januari 2022 heeft Zoetermeer een gemiddelde woningbezetting van 2,22 per woning, net als de 3 jaren ervoor. De gemiddelde woningbezetting loopt naar verwachting terug tot 1,96 in 2032.

Woningvoorraad Zoetermeer op 1 januari (prognose vanaf 2023)

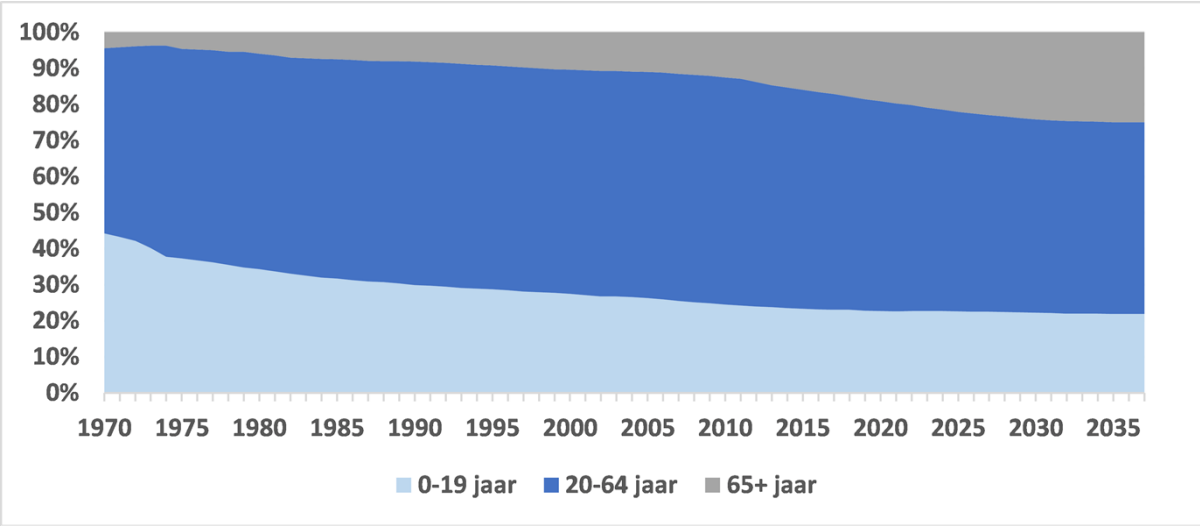


**) Prognose (vanaf de streepjeslijn). Een prognose is een beredeneerde schatting van de situatie in de toekomst en biedt daarom geen zekerheid.*
Bronnen: BAG (1970-2022) en Bevolkingsprognose Zoetermeer 2022-2032.

Leeftijdsopbouw

De afgelopen 50 jaar is het aandeel jongeren (t/m 19 jaar) steevast gedaald, terwijl de vergrijzing (65+) is blijven stijgen. In 2022 is 22,7% van de bevolking 19 jaar of jonger, 57,1% is tussen de 20 en de 64 jaar en 20,3% is 65 jaar of ouder. Zowel de percentages per leeftijdscategorie als de trend gedurende de jaren zijn in lijn met de cijfers op landelijk niveau.

Ontwikkeling drie leeftijdscategorieën in Zoetermeer (1970-2037, prognose vanaf 2023), in %

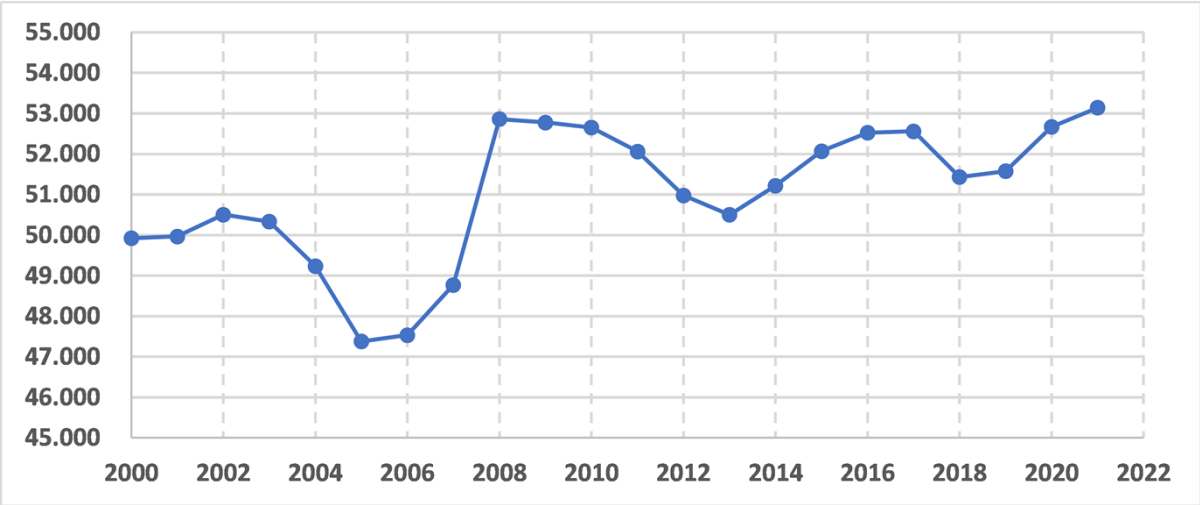


Bronnen: GBA (1970-2013), BRP (2014-2021) en Bevolkingsprognose Zoetermeer 2023-2037.

Banen

Op 1 januari 2021 bedroeg het aantal banen in Zoetermeer 53.142, het hoogste aantal sinds het jaar 2000. In die tijd fluctueerde het aantal banen tussen de 47.500 en 53.000. Het is lastig om voor de komende jaren een schatting te maken omdat de verdere werkgelegenheidsontwikkeling onzeker is.

Aantal banen in Zoetermeer per 1 januari

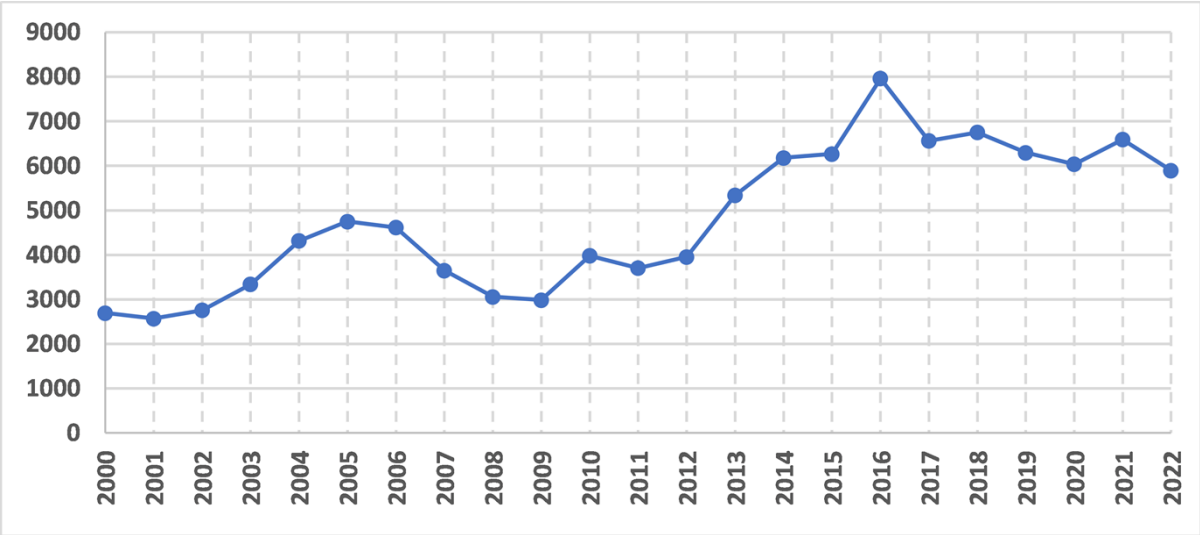


Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden. De cijfers in deze tabel kunnen afwijken van eerder gepubliceerde aantallen i.v.m. jaarlijkse herberekening.

Werkloosheid

In januari 2022 waren er in Zoetermeer 5.897 geregistreerde werklozen, 693 minder dan een jaar eerder. Een vergelijking met de jaren voor 2018 is niet goed te maken, omdat er sprake is van een andere definitie om de aantallen vast te stellen.

*Aantal niet-werkende werkzoekenden in Zoetermeer (op 1 januari)**

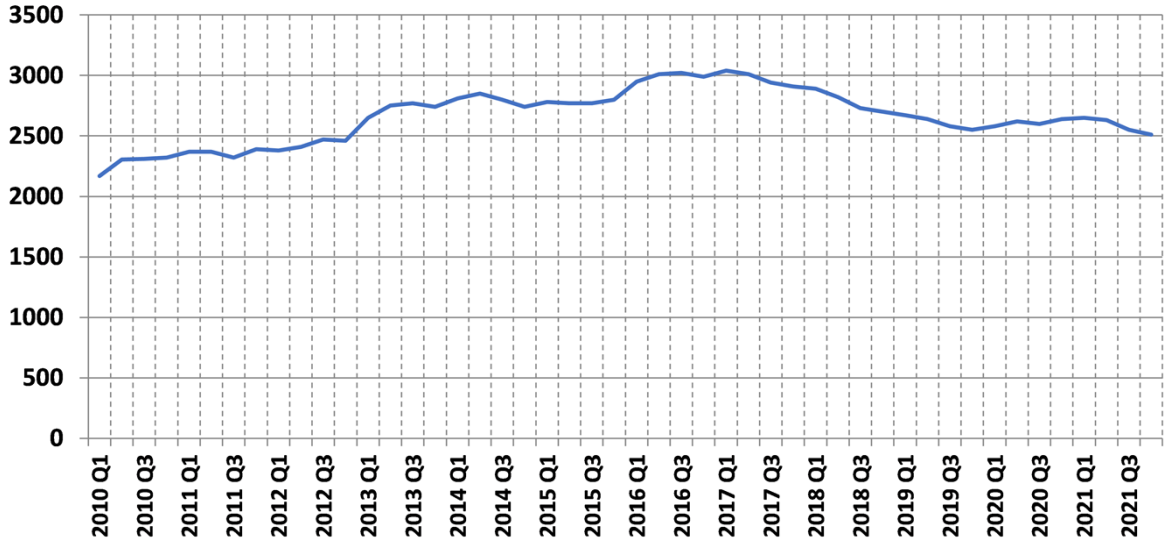


Bron: UWV.
**) Het UWV heeft met ingang van 2018 een nieuw aanbodcijfer gedefinieerd om een beter beeld te geven van het aantal werkzoekenden op de arbeidsmarkt. Het cijfer Geregistreerde Werkzoekenden bij het UWV (GWU) bestaat uit personen met een: WW-uitkering, AG-uitkering (Wajong, WGA, WAO, WAZ) met arbeidsvermogen, bijstandsuitkering en personen die geen uitkering ontvangen, maar toch gebruik maken van werk.nl. Voorwaarde is dat zij een actief CV op werk.nl hebben staan. Voor de voorgaande jaren zijn nog de oude NWW-cijfers (Niet Werkende Werkzoekenden) gerapporteerd. Het aantal NWW-ers bevatte niet de personen met een Wajong-uitkering en ook niet de personen zonder uitkering. De cijfers in deze tabel kunnen afwijken van eerder gepubliceerde aantallen i.v.m. aanpassing van de cijfers.*

Bijstand

Aan het einde van het vierde kwartaal van 2021 ontvingen 2.510 inwoners van Zoetermeer een Participatiewetuitkering. Een jaar eerder waren dit er 2.640. Dit is een daling van 4,92%. Dit is in lijn met de landelijke trend: gebaseerd op voorlopige cijfers van het CBS is de daling 4,97%.

*Aantal uitkeringen Participatiewet, personen tot 65 jaar, in Zoetermeer, periode 2010-2021, per eind van elk kwartaal**



Bron: CBS.
** Met ingang van 2015 is de WWB-uitkering vervangen door de PW-uitkering. PW staat voor participatiewet.*

Zoetermeer in vergelijking met de 50 grootste gemeenten

In de jaarlijkse Atlas voor Gemeenten worden de 50 grootste gemeenten op verschillende punten met elkaar vergeleken. De positie op de sociaaleconomische index (17) in 2022 is hoger dan het jaar ervoor (19). In 2022 behaalde Zoetermeer de 31ste plek op de woonaantrekkelijkheidsindex, net als in 2021.

Positie van de gemeente Zoetermeer
ontwikkeling positie gemeente Zoetermeer

Bron: Atlas voor gemeenten

Rangorde op de lijst van 50 gemeenten	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Sociaaleconomische index	15	17	21	21	19	18	18	19	17
Woonaantrekkelijkheidsindex	24	25	27	27	28	24	28	31	31

Bijlage 4 Reserves

Bedragen x € 1.000

Stand per 1 januari	2023				2024	2025	2026	2027
		toevoe-gingen	onttrek-kingen	verwach-tingen				
Algemene reserves								
Reserve versterking financiële positie Grondbedrijf	8.633	2.143	0	0	10.776	13.316	15.039	15.422
Reserve in verband met risico's Grondbedrijf	1.418	66	-447	0	1.037	1.020	707	605
Vrij inzetbare reserve	37.240	290	-411	-3.294	33.824	34.114	34.404	34.693
Reserve risico's programma Entree	5.460	0	0	0	5.460	5.460	5.460	5.460
Totaal algemene reserves	**52.751**	**2.499**	**-858**	**-3.294**	**51.098**	**53.910**	**55.610**	**56.181**
Bestemmingsreserves								
a. reserves waarvan de bespaarde rente ten gunste van de exploitatie blijft								
Reserve algemeen dekkingsmiddel	**154.038**	**0**	**-2.500**	**0**	**151.538**	**148.788**	**147.038**	**147.038**
b. reserves met een inhoudelijke bestemming								
Investeringsfonds 2030	47.693	4.020	-3.180	-993	47.540	52.283	49.652	44.249
Fonds Zoetermeer 2040	61.197	0	-2.763	-60	58.374	55.371	52.538	50.071
Sociaal Innovatiefonds	2.790	0	-960	-1.132	699	0	0	0
Duurzaamheidsfonds Zoetermeer 2040	7.500	0	-2.220	920	6.200	3.980	2.960	1.940
Reserve Integraal Veiligheidsbeleid	183	0	0	0	183	183	183	183
Reserve investeringsimpuls amateurverenigingen	194	0	-150	0	44	44	44	44
Reserve Beeldende kunst in de openbare ruimte	471	203	-40	0	634	707	765	800
Reserve flankerend beleid	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve EU-initiatieven	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve enecogelden	0	0	0	0	0	0	0	0
	120.028	**4.223**	**-9.313**	**-1.265**	**113.673**	**112.567**	**106.141**	**97.286**
c. kosten-egalisatiereserves								
Reserve dekking kapitaalasten	1.231	0	-42	0	1.189	1.146	1.104	1.061
Reserve egalisatie investeringen schoolgebouwen	5.530	1.799	-1.919	174	5.585	5.615	5.010	5.163
Egalisatiereserve parkeren	0	0	0	0	0	0	0	0
Brede bestemmingsreserve	4.809	0	-1.307	0	3.503	3.503	3.503	3.503
Rente egalisatie reserve	2.051	0	0	0	2.051	2.051	2.051	2.051
Egalisatiereserve groot onderhoud bovengronds	2.764	0	0	0	2.764	2.764	2.764	2.764
	16.386	**1.799**	**-3.268**	**174**	**15.091**	**15.079**	**14.432**	**14.542**
Totaal bestemmingsreserves	**290.452**	**6.022**	**-15.081**	**-1.091**	**280.302**	**276.435**	**267.611**	**258.866**
ALGEHEEL TOTAAL RESERVES	**343.203**	**8.521**	**-15.938**	**-4.385**	**331.400**	**330.345**	**323.221**	**315.047**

Bedragen x € 1.000

	2023 toevoegingen via programma										2023 onttrekkingen via programma (als negatieve bedragen)									
	1	2	3	4	5	6	7	OAD	Overh.	Totaal	1	2	3	4	5	6	7	OAD	Overh.	Totaal
Algemene reserves																				
Reserve versterking financiële positie Grondbedrijf							2.143			2.143										0
Reserve in verband met risico's Grondbedrijf							66			66							-447			-447
Vrij inzetbare reserve									290	290								-411		-411
Totaal algemene reserves	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**2.209**	**0**	**290**	**2.499**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**-447**	**-411**	**0**	**-858**
Bestemmingsreserves																				
a. reserves waarvan de bespaarde rente ten gunste van de exploitatie blijft																				
Reserve algemeen dekkingsmiddel										**0**	**-1.000**							**-1.500**		**-2.500**
b. reserves met een inhoudelijke bestemming																				
Investeringsfonds 2030							2.117	1.903		4.020							-2.996	-184		-3.180
Fonds Zoetermeer 2040										0		-133	-1.500	-100	-600		-300		-130	-2.763
Sociaal Innovatiefonds										0	-193	-767								-960
Duurzaamheidsfonds Zoetermeer 2040										0			-2.220							-2.220
Reserve Integraal Veiligheidsbeleid										0										0
Reserve investeringsimpuls amateurverenigingen										0				-150						-150
Reserve Beeldende kunst in de openbare ruimte							203			203				-40						-40
Reserve flankerend beleid										0										0
Reserve EU-initiatieven										0										0
Subtotaal b.	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**2320**	**1903**	**0**	**4223**	**-192,5**	**-900**	**-3720**	**-289,8**	**-600**	**0**	**-3296**	**-184,2**	**-130**	**-9312,8**
c. kosten-egalisatiereserves																				
Reserve dekking kapitaalasten										0								-42		-42
Reserve egalisatie investeringen schoolgebouwen	1.708							91		1.799	-1.919									-1.919
Egalisatiereserve parkeren										0										0
Brede bestemmingsreserve										0			-1.261						-46	-1.307
Rente egalisatie reserve										0										0
Egalisatiereserve groot onderhoud bovengronds										0										0
Subtotaal c.	**1.708**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**91**	**0**	**1.799**	**-1.919**	**0**	**-1.261**	**0**	**0**	**0**	**0**	**-42**	**-46**	**-3.268**
Totaal bestemmingsreserves	**1.708**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**2.320**	**1.994**	**0**	**6.022**	**-3.111**	**-900**	**-4.981**	**-290**	**-600**	**0**	**-3.296**	**-1.727**	**-176**	**-15.081**
ALGEHEEL TOTAAL RESERVES	**1.708**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**4.529**	**1.994**	**290**	**8.521**	**-3.111**	**-900**	**-4.981**	**-290**	**-600**	**0**	**-3.743**	**-2.138**	**-176**	**-15.938**

Bijlage 5 Voorzieningen

Bedragen x € 1.000

Stand per 1 januari	2023	2023 toevoeg. vanuit expl.	2023 onttrekk. t.g.v. expl.	2023 recht-streekse aanw.	2023 verwach-tingen	2024	2025	2026	2027
Middelen van derden									
Voorziening afkoopsommen onderhoud graven	506	93	-28	0	15	585	624	689	754
Voorziening riolering	26.523	3.504	0	-1.757	-24	28.246	29.975	31.744	33.553
Voorziening afvalstoffenheffing	1.272	342	0	-53	42	1.603	1.623	1.664	1.700
Totaal middelen van derden	**28.302**	**3.938**	**-28**	**-1.809**	**32**	**30.434**	**32.222**	**34.097**	**36.008**
Egalisatievoorzieningen									
Voorziening onderhoud schoolgebouwen gemeente	1.444	233	0	-625	47	1.099	862	972	1.075
Voorziening groot onderhoud gemeentelijke gebouwen	8.940	4.352	0	-4.005	308	9.595	10.759	12.206	13.676
Totaal egalisatievoorzieningen	**10.384**	**4.586**	**0**	**-4.630**	**356**	**10.695**	**11.620**	**13.178**	**14.751**
Overige voorzieningen									
Voorziening spaarverlof	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Voorziening wethouderspensioenen	6.425	255	0	-150	208	6.739	6.844	6.952	7.061
Voorziening juridische geschillen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Voorziening pensioencompensatie	370	0	0	-39	0	331	293	254	215
Voorziening verplichtingen afgesloten grondexpl.	408	0	0	-240	0	168	168	168	168
Voorziening onrendabel top (parkeergarage)	0	0	0	0	0	0	0	0	5.158
Voorziening nadelige complexen Grondbedrijf	30.507	0	0	-288	0	30.219	29.559	10.683	10.683
Voorziening dubieuze belastingdebiteuren	0	369	0	-369	0	0	0	0	0
Voorziening dubieuze debiteuren	2.507	0	0	0	0	2.507	2.507	2.507	2.507
Voorziening dubieuze bijstandsdebiteuren	8.176	0	0	0	0	8.176	8.176	8.176	8.176
Totaal overige voorzieningen	**48.394**	**624**	**0**	**-1.086**	**208**	**48.140**	**47.547**	**28.740**	**33.968**
ALGEHEEL TOTAAL VOORZIENINGEN	**87.079**	**9.148**	**-28**	**-7.525**	**595**	**89.269**	**91.390**	**76.015**	**84.727**

Bijlage 6 Investeringen

* €1.000

Omschrijving	Programma	2023	2024	2025	2026
Eerder genomen raadsbesluiten					
Vastgoedverwerving ASP - R&D kosten	7	200	200	200	200
Vervanging brandmeldinstallaties schoolgebouwen	1	135	182		
Realisatie Brandweerkazerne Abdissenbos	5	-7.715			
Businesscase Markt 10	7	2.847	3.617	6.115	
Vaststellen visie Stationsgebied en realisatie plintgebouw	7	1.785			
Ruimtelijk kader en gebiedsbusinesscase Entree	7	9.921	7.400	-1.069	
Uitvoeringsstrategie programma Binnenstad	7	204			
Schaalspronggelden voor 2022 en 2023	7	315			
Hybride inzamelvoertuigen	3	377			
Totaal		8.070	11.398	5.246	200
Bij de begroting 2023-2026 te autoriseren investeringen					
Maatschappelijk nut					
Wegen- en asfaltverharding	3	2.137	2.137	2.677	2.677
Wegen- en elementverharding	3	1.416	1.416	1.416	1.416
Kunstwerken en houten bruggen	3	971	971	971	971
Kunstwerken en stalen bruggen	3	223	223	223	223
Betonnen bruggen, viaducten en tunnels	3	800			
Totaal investeringen maatschappelijk nut		5.547	4.747	5.287	5.287
Economisch nut					
Vervanging tractiemiddelen	3	96	351	116	62
Projectenmodule	7				100
Scanapparatuur	overhead			20	
Digitaal archief, e-depot	overhead			80	
Geïntegreerd server- en opslagsysteem (HCI)	overhead		1.425		
Kantoorautomatisering Laptops	overhead				1.016
Kantoorautomatisering PC's	overhead	354			
Laptops Zbooks (2023)	overhead	34			
Totaal investeringen economisch maatschappelijk nut		484	1.776	216	1.178
Totaal investeringen		14.101	17.921	10.749	6.665

Bijlage 7 EMU-saldo

EMU-saldo

Bedragen x € 1.000

	Vraag	2023	2024	2025	2026
1	Exploitatiesaldo **vóór** toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)?	-8.065	9.325	4.495	-16.365
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie?	9.817	9.866	10.010	10.114
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie?	9.148	9.190	14.406	9.302
4	Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd?	19.006	22.800	10.775	10.726
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4				
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa:				
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d.				
8	Batenbouwexploitatie:				
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	10.369	8.200	10.905	590
10	Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder vraag 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van de bovenstaand posten				
11	Verkoop effecten:				
11a	Gaat u effecten verkopen (ja /nee)				
11b	Zo ja wat is bij verkoop de te verwachten boekwinst op de exploitattie?				
Berekend EMU-saldo		-18.475	-2.620	7.232	-8.264

Bijlage 8 Basisset verplichte indicatoren BBV

Basisset verplichte indicatoren BBV

Het herziene Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft verplicht voor, dat gemeenten een standaard set van (beleids)indicatoren in de begroting en het jaarverslag opnemen. Doel hiervan is de begrotingen inzichtelijker maken voor raadsleden en een betere onderlinge vergelijkbaarheid van gemeentebegrotingen. De gegevens komen van Waar Staat Je Gemeente (WSJG), peildatum september 2022.

De opbouw van door de raad vastgestelde programmabegroting is leidend. De effectindicatoren opgenomen in de programma's zijn specifiek op Zoetermeerse maat gesneden meetfactoren. Deze meetfactoren zijn gekoppeld aan vastgestelde doelen, zodat er een duidelijke samenhang is tussen effecten, doelen en budgetten.
We volgen ook de regelgeving van het BBV en nemen dus de landelijk verplichte (beleids)indicatoren op in de programmabegroting via een link in deze bijlage. De gemeente Zoetermeer kan worden vergeleken met de andere gemeenten in de grootteklasse 100.000 – 300.000 inwoners. Zie ook de website WSJG: BBVbasisset verplichte beleidsindicatoren.

Bij de vergelijking van indicatoren met andere gemeenten past een aantal kanttekeningen:

- Er zijn verschillen in uitgangspositie van gemeenten (vergelijk de hoge uitgaven van Zoetermeer voor jeugdzorg) en verschillen in beleid
- De gegevens uit het dashboard zijn uiteenlopend van aard (appels en peren): er zijn input-, prestatie- en effectindicatoren, alsmede kerncijfers over aantallen inwoners en huishoudens
- Er bestaan verschillen in peiljaren.

De verplichte indicatoren van de overhead zijn niet vermeld op de website WSJG. De overheadindicatoren komen voort uit de Zoetermeerse administratie.

Indicatoren Overhead	Peiljaar	Zoetermeer	Grootteklasse 100.000 –300.000	Bron
Formatie: fte per 1.000 inwoners	2022	8,8	Gegevens niet bekend (g.n.b.)	Eigen gegevens formatieplan peildatum 2022-09
Bezetting: fte per 1.000 inwoners	2022	8,3	g.n.b.	Eigen gegevens peildatum 2022-09
Apparaatskosten: kosten per inwoner	2022	969,24	g.n.b.	Eigen begroting
Externe inhuur: kosten als % van de totale loonsom + totale kosten inhuur externen	2022	18,8%	g.n.b.	Eigen begroting prognose 2eTB 2022
Overhead: % van totale lasten	2022	10,6%	g.n.b.	Eigen begroting PB2023

Bijlage 9 Afkortingen en begrippen

Afkortingen

AB	Algemeen Bestuur
ACM	Autoriteit Consument en Markt
AD	Associate Degree
AG	Arbeidsongeschikt
AMIF	Asiel-, Migratie- en Integratiefonds
AOW	Algemene Ouderdomswet
AVLM	Innovatienetwerk Automatisch Vervoer Last Mile
AVOI	Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuur
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BARRO	Besluit Algemene Regels Ruimtelijke Ordening
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
BBZ	Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen
BDU	Brede Doeluitkering
BIBOB	Wet Bevordering Integriteitsbeoordelingen door het Openbaar Bestuur
BKOR	Beeldende Kunst Openbare Ruimte
BLEIZO	Bleiswijk - Zoetermeer
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOA	Buitengewoon Opsporingsambtenaar
BPH	Businesspark Haaglanden
BTW	Belasting over Toegevoegde Waarde
BUIG	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten
BV	Besloten Vennootschap
B&W	Burgemeester en Wethouders
BZK	Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
CAO	Collectieve Arbeidsovereenkomst
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CEO	Cliënt Ervaringsonderzoek
CIV	Centrum voor Innovatief Vakmanschap
CKC	Centrum voor Kunst en Cultuur
CMS	Client Management System
COVID	Coronvirus Disease
CPB	Centraal Planbureau

CV	Centrale Verwarming
CV	Commanditaire Vennootschap
CV	Curriculum Vitae
CVW	Centrum Veilig Wonen
CZV	Collectieve Zorgverzekering
D&G	Duurzaam en Groen
DHW	Drank- en Horecawet
DPIA	Dataprotection Impact Assessment
DSO	Digitale Stelsel Omgevingswet
DUVO	Doeluitkering Vrouwenopvang
DVO	Dienstverleningsovereenkomst
E-	Elektronische (e-depot / e-facturering / e-mail)
EBZ	Economic Board Zuid-Holland
ECB	Europese Centrale Bank
EMU	Economische en Monetaire Unie
FIDO	Wet Financiering Decentrale Overheden
FLO	Functioneel Leeftijdsontslag
FTE	Full Time Equivalent (formatieplaats(en))
GBA	Gemeentelijke Basisadministratie
GDO	Gemeenten voor Duurzame Ontwikkelingen
GFT	Groente-, Fruit-, en Tuinafval
GGD	Gemeentelijke Geneeskundige Dienst
GHOR	Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio
GKA	Gelijke Kansen Alliantie
GNKM	Geneeskundige Meldkamer
GR	Gemeenschappelijke regeling
GRP	Gemeentelijk rioleringsplan
GWh	Gigawatt uur
GWU	Geregistreerde Werkzoekenden bij het UWV

HA	Hectare
HBO	Hoger Beroepsonderwijs
HGOS	Historisch Genootschap Oud Soetermeer
HSL	Hogesnelheidslijn
ICT	Informatie- en Communicatie Technologie
IDU	In-, Door- en Uitstroom
IKK	Wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang
IOT	Internet of Things
IPI	Informatiebeveiliging, Privacy en Informatiebeheer
IPTA	Integrale Persoonsgerichte Toeleiding naar Arbeid
IT	Informatietechnologie
IVB	Integraal Veiligheidsbeleid
JGZ	Jeugd Gezondheidszorg
J&V	Ministerie van Justitie en Veiligheid
LNV	Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
LTF	Lange Termijn Financiering
MBO	Middelbaar Beroepsonderwijs
MJOP	Meerjaren Onderhoud Planning
MKA	Meldkamer Ambulancezorg
MKB	Midden- en Kleinbedrijf
MOVE	Mobiliteit en Verstedelijking
MPG	Meerjarenperspectief Grondbeleid
MRDH	Metropoolregio Rotterdam Den Haag
MW	Megawatt
NAR	Nationaal Adviesbureau voor Risicomanagement
NCW	Netto Contante Waarde
NOM	Nul op de Meter
NPO	Nationaal Programma Onderwijs
NT1	Nederlands als eerste Taal

NV	Naamloze Vennootschap
NVGM	Nationaal Videogame Museum
NVVB	Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken
NVVK	Nederlandse Vereniging voor Volkskrediet
NWW	Niet Werkende Werkzoekenden
OAD	Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen
OCW	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
ODH	Omgevingsdienst Haaglanden
OKE	Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie
OM	Openbaar Ministerie
OMG	Omgaan met Geld
OV	Openbaar Vervoer
OZB	Onroerendezaakbelasting
PB	Programmabegroting
P&C	Planning & Control
PBD	Plastic, Blik, Drankenkartons
PFAS	Poly- en Perfluoralkylstoffen
PO	Primair Onderwijs
PPL	Publieksplein
PW	Participatiewet
PZH	Provincie Zuid-Holland
RES	Regionale Energiestrategie
RI&E	Risico-inventarisatie en -evaluatie
RIEC	Regionaal Informatie- en Expertisecentrum
RIF	Reserve Investeringsfonds 2030
RMC	Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdige schoolverlaters
RR	Randstadrail
RSIV	Regionaal Samenwerkingsverband Integrale Veiligheid
SEBO	Sociaal Economisch Betrokken Ondernemen
SER	Sociaal Economische Raad

SHV	Schuldhulpverlening
SOK	Samenwerkingsovereenkomst
SVIR	Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte
SW	Sociale Werkvoorziening
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
VGB	Vastgoedbedrijf
VMBO	Voorbereidend Middelbaar Beroepsonderwijs
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VO	Voortgezet Onderwijs
VPB	Vennootschapsbelasting
VRH	Veiligheidsregio Haaglanden
VSV	Voortijdig Schoolverlaten
VT	Veilig Thuis
VT	Vrije Tijd
VTA	Voorbereiding, Toezicht en Administratie
VTH	Vergunningsverlening, Toezicht en Handhaving
VVE	Vereniging van Eigenaren
VVE	Voor- en Vroegschoolse Educatie
WABO	Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht
WAJONG	Wet Arbeidsongeschiktheidsvoorziening Jonggehandicapten
WAO	Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering
WAS	Warenwetbesluit Attracties en Speeltoestellen
WAS	Wijk en Agent Samen
WAZ	Wet Arbeidsongeschiktheidsverzekering Zelfstandigen
WC	Winkelcentrum
WEB	Wet Educatie en Beroepsonderwijs
WEC	Wet op de Expertisecentra
WGA	Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten
WKKP	Wet Kinderopvang en Kwaliteitseisen Peuterspeelzalen
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WOT	Wet op het Onderwijstoezicht

WOZ	Waardering Onroerende Zaken
WPG	Wet Publieke Gezondheid
WPO	Wet op het Primair Onderwijs
WRO	Wet op de Ruimtelijke Ordening
WSJG	Waar Staat je Gemeente
WSP	Werkgeversservicepunt
WSW	Wet Sociale Werkvoorziening
WVO	Wet op het Voortgezet Onderwijs
WW	Werkloosheidswet
WWB	Wet Werk en Bijstand
ZHC	Zuid-Holland Centraal
ZIN	Zorg in Natura
ZV	Ziekteverzuim

Begrippenlijst

Accres	Jaarlijkse groei van de Algemene uitkering uit het Gemeentefonds, gekoppeld aan de groei van de netto gecorrigeerde Rijksuitgaven. Stijgen de Rijksuitgaven dan stijgt ook de omvang van het Gemeentefonds en andersom.
Afschrijving	Jaarlijkse afboeking van een deel van de boekwaarde van een geactiveerd goed. De afschrijving wordt geacht waardevermindering van het actief tot uitdrukking te brengen. De afschrijving wordt ten laste gebracht van de raming van baten en lasten.
Algemene reserves	Deel van het eigen vermogen dat dienst doet als weerstandsvermogen en als buffer voor calamiteiten.
Algemene uitkering	Uitkering uit het Gemeentefonds, aan alle gemeenten op basis van algemene verdeelmaatstaven, vastgelegd in de Financiële verhoudingswet, met het karakter van algemene, vrij te besteden middelen.
Baten	De aanduiding in het BBV voor de opbrengsten/inkomsten van de gemeente.
Begroting	Jaarlijkse verwachtingen op het gebied van beleid (programmaplan en paragrafen) en financiën (overzicht van baten en lasten met toelichting en uiteenzetting van de financiële positie met toelichting).
Bestemmingsreserves	Reserves waaraan de raad een bepaalde bestemming heeft gegeven.
Budgettair neutraal	Een maatregel die de begroting van baten en lasten per saldo niet beïnvloedt.
Collegeprogramma	Dit zijn de hoofdlijnen van het beleid voor een betreffende collegeperiode.
Contractloonstijging	Stijging van het inkomen per werknemer als gevolg van een afgesloten collectieve arbeidsovereenkomst (CAO).
Dekkingspercentage	Bepaalde gemeentelijke lasten kunnen aan de inwoners worden doorberekend (bijvoorbeeld de kosten van de riolering en reiniging). De mate waarin dit gebeurt wordt tot uitdrukking gebracht door het dekkingspercentage. Bij een volledige doorberekening is er sprake van een dekkingspercentage van 100%.
Doelmatigheid	Verhouding tussen ingezette middelen (kosten) en gerealiseerde doelen (opbrengsten).
Financiering	De wijze waarop de gemeente in de behoefte aan geld en kapitaal voorziet: het geldbeheer. Uitgaven en inkomsten gaan niet altijd gelijk op en voor investeringen wordt in principe geld geleend. Daardoor kunnen overschotten of tekorten ontstaan. Op de geld- (kort geld) en kapitaalmarkt (lang geld) wordt dit glad gestreken.
Gemeentefonds	Het landelijke begrotingsfonds onder ministerieel beheer waarin een deel van de opbrengst van de meeste Rijksbelastingen wordt gestort. Uit dit fonds worden jaarlijks (algemene) uitkeringen gedaan aan de gemeenten ter dekking van een deel van hun uitgaven. Deze gelden zijn doorgaans vrij besteedbaar.
Incidenteel	Eenmalig, dat wil zeggen niet jaarlijks terugkerende lasten en baten.
Integratie-uitkeringen	Uitkering uit het Gemeentefonds van tijdelijk aard ter overbrugging van een gefaseerde overheveling van specifieke Rijksuitkeringen naar de Algemene uitkering uit het Gemeentefonds.
Investering met economisch nut	Betreft een aanschaf van een bedrijfsmiddel waarvoor op de markt een prijs te krijgen is.
Investering in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	Betreft een aanschaf van een bedrijfsmiddel waarvoor op de markt geen prijs te krijgen is.
Jaarstukken	Jaarlijkse realisatie op het gebied van beleid (in het jaarverslag met een programmaverantwoording en de paragrafen) en financiën (in de jaarrekening met een programmarekening met toelichting en de balans met toelichting).
Kapitaallasten	Kapitaallasten bestaan uit de componenten afschrijving en rentekosten. Het zijn exploitatiekosten van activa. De rentekosten ontstaan omdat beslag op vermogen wordt gelegd. Door de dalende boekwaarde vanwege jaarlijkse afschrijving nemen de rentekosten in de loop van de jaren af.
Kasgeldlimiet	Deel van het financieringstekort dat maximaal tegen kort geld mag worden geleend. Is het financieringstekort hoger dan de kasgeldlimiet dan moet dat via lang geld worden gefinancierd.
Kengetal	Een absoluut getal of een verhoudingsgetal dat is uitgedrukt in fysieke- of in geldeenheden en dat de toestand van of de ontwikkeling op een beleidsterrein in beeld brengt.
Kerngegevens	Opsomming van relevante gegevens met het doel in één oogopslag een indruk te geven waar het in het desbetreffende werkterrein om gaat.
Kort geld	Gelden die worden geleend op de geldmarkt.
Lang geld	Gelden die worden geleend op de kapitaalmarkt.

Leges	Betaling voor een gemeentelijk goed of een dienst op een publiekrechtelijke grondslag (bijvoorbeeld leges voor paspoorten, leges voor rijbewijzen). Leges mogen kostendekkend zijn.
Liquiditeitsplanning	Een liquiditeitsplanning geeft inzicht in tijdstip, omvang en periode waarvoor financieringsmiddelen moeten worden aangetrokken. Door een tijdig inzicht in het toekomstig liquiditeitsverloop wordt voorkomen dat dure ad-hoc maatregelen moeten worden genomen.
Missie	Bestaansrecht (boodschap) van de organisatie, bezien vanuit de maatschappelijke functie die zij vervult.
Nominale compensatie	De aanpassingen van de Algemene uitkering uit het Gemeentefonds ter compensatie van loon- en prijsontwikkelingen.
Onderuitputting	Onderbesteding van budgetten in enig jaar.
Open-einde-regelingen	Regeling op grond waarvan derden buiten de overheid recht hebben op geldelijke bijdrage van de overheid of de sociale fondsen ongeacht of deze overheid / fondsen voldoende budget daarvoor hebben. Deze derden moeten voldoen aan in de regeling vastgelegde voorwaarden. Anders dan door het aanpassen van deze voorwaarden kan de overheid het beroep op een openeinderegeling niet beheersen.
Perspectiefnota	Nota van het college aan de raad, die in het voorjaar verschijnt en tijdens het zogenoemde voorjaarsdebat wordt besproken. Hierin worden de uitgangspunten voor het beleid voor de komende jaren voorgelegd. Daarvan afgeleid worden centrale thema's voor het volgende jaar aangegeven.
Precariobelasting	Belasting voor het gebruiken van openbare grond of water. De belasting kan worden geheven van degenen die voorwerpen onder, op of boven openbare gemeentegrond of water hebben of van degene voor wie dit gebeurt.
Stelpost	Een begrotingspost waarop bedragen worden geraamd die nog niet specifiek benoemd kunnen worden of nog te verdelen zijn.
Treasury	De treasury is het geheel van activiteiten in verband met de financiering.
Treasurystatuut	Hierin worden de uitgangspunten, doelstellingen, beleidsmatige en organisatorische kaders voor de treasuryfunctie vastgelegd. Tevens worden regels opgenomen over de inhoud, vorm en periodiciteit van de verantwoordingsinformatie van de ambtelijke organisatie aan het college. In het treasurystatuut worden ook regels opgenomen over de treasuryparagraaf.
Tussenbericht	Tussentijdse informatie van het college aan de raad over de realisatie van de begroting van het lopende boekjaar.
Voorziening	Bedrag gereserveerd voor toekomstige uitgaven waarvan de aard en in mindere mate de omvang bekend zijn of om fluctuaties in (exploitatie) kosten op te vangen. Voorzieningen vormen geen deel van het eigen vermogen maar kunnen wel als eigen financieringsmiddelen dienen.

Bijlage 10 Verbonden partijen

NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	
Doel	Het doel/beleid van de gemeente is het gemeentelijke belang, samen met de andere aandeelhouders vanuit het publiek domein als bezitter van de BNG, handhaven.
Beleid	De gemeente ziet het aandelenbezit in de BNG als een duurzame belegging.
Financiële effecten (gemeente)	Het dividend 2021, in 2022 vastgesteld en ten gunste van het boekjaar 2022 gebracht, bedraagt € 8.000, per aandeel € 2,28 (2020 € 6.400, per aandeel € 1,81).
Risico	De politieke, economische en monetaire ontwikkelingen. BNG heeft als rating tweemaal AAA en eenmaal een AA+.
Financieel en bestuurlijk belang	De gemeente heeft 3.510 aandelen (nominaal à € 2,50, totaal € 8.775). Dit is een belang van 0,0063%.
Bijdrage aan doel-stelling programma	Het dividend is een algemeen dekkingsmiddel.
Relatie met programma	Programma OAD.
Beleidsvoornemens / beleidskader	De gemeente heeft geen specifieke beleidsvoornemens.
Vestigingsplaats	Den Haag.

Doel / openbaar belang	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.
Beleid /voortgang	Het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de Staat, alsmede het door de statuten beperkte werkterrein van de bank, bieden financiers het vertrouwen dat het risico van kredietverlening aan dit instituut zeer beperkt is. BNG Bank bundelt de uiteenlopende vraag van klanten tot een beroep op de financiële markten dat aansluit op de behoefte van beleggers wat betreft volume, liquiditeit en looptijd. Door de combinatie van beide elementen heeft de bank een uitstekende toegang tot financieringsmiddelen tegen zeer scherpe prijzen, die weer worden doorgegeven aan decentrale overheden en aan instellingen voor het maatschappelijk belang. Dat leidt voor de burger uiteindelijk tot lagere kosten voor tal van voorzieningen.
Eigen vermogen verbonden partij	Per begin 2021: € 5.062, waarvan € 4.329 mln. van aandeelhouders Per eind 2021: € 5.097, waarvan € 4.436 mln. van aandeelhouders
Vreemd vermogen verbonden partij	Per begin 2021: € 143.995 mln. Per eind 2021: € 155.262 mln.
Resultaat verbonden partij	De nettowinst 2021 voor aandeelhouders bedraagt € 211 mln. (2020: € 202 mln.). Hiervan wordt 60,0% uitgekeerd als dividend (€ 2,28 per aandeel, 2020 50%: € 1,81).

Stedin	
Doel	Het aandelenbezit in Stedin betreft een duurzame belegging.
Beleid	De gemeente ziet het aandelenbezit in Stedin in de gewone aandelen als een duurzame (langjarige) belegging. De deelname in de cumulatief preferente aandelen ondersteunen Stedin in haar financieringsbehoefte in het kader van de energietransitie. De gemeente heeft geen prestatiedoelstellingen.
Financiële effecten (gemeente)	*Gewone aandelen* Het nettoresultaat van Stedin in 2021 bedraagt € 21 mln. (2020: € 42.mln.). Hiervan komt € 1 mln. ter beschikking voor de aandeelhouders (2020: € 41 mln.). Hiervan wordt 50% als dividend uitgekeerd aan de aandeelhouders, uit te betalen ten gunste

	van de jaarrekening 2022. Dit betekent een dividend van € 13.000, € 0,11 per aandeel (2020: € 481.000, € 4,14). Er wordt geen dividend begroot op de gewone aandelen (zie ook bij risico's). *Cumprefs (cumulatief preferente aandelen)* Op de cumprefs wordt 3% rendement uitgekeerd. Dit betekent vanaf 2022 een vast rendement van € 267.000.
Risico	Het dividend staat onder druk. De verwachting is dat het dividend Stedin de komende jaren minimaal is en daarom is vanaf 2022 het dividend Stedin op nihil begroot. De potentiële investeringen voor de Energietransitie omvatten aanzienlijke bedragen, waardoor de financieringsbehoefte de komende jaren sterk toeneemt. Als gevolg van 'Het Methodebesluit regionale netbeheerders elektriciteit en gas' (op te stellen door de toezichthouder ACM/Autoriteit Consument & Markt) kunnen de uit de hogere financieringsbehoefte voortkomende extra rente en afschrijvingslasten pas op een later moment en mogelijk niet volledig in de tarieven worden doorbelast. Met name is er druk vanuit de regionale netbeheerders (waaronder Stedin) richting ACM om de kosten voor de Energietransitie versneld en volledig in de tarieven te kunnen verwerken. In 2021 is hier door de ACM gedeeltelijk aan tegemoet gekomen. Stedin bereidt in het kader van het project Lange Termijn Financiering (LTF) voorstellen voor om in de toegenomen financieringsbehoefte te voorzien, waarbij met name ook het versterken van het eigen vermogen een belangrijke pijler is. In 2021 is een eerste tranche uitgevoerd om het eigen vermogen te versterken. Hierbij heeft Stedin bij (enkel) de aandeelhouders € 200 mln. opgehaald in de vorm van preferente cumulatieve aandelen. Zoetermeer heeft voor € 8,9 mln. preferente cumulatieve aandelen gekocht. Daarop wordt per jaar € 267.000 aan rente (3%) ontvangen. Stedin heeft (op basis van de nu aanwezige kennis) berekend dat voor een optimale bedrijfsvoering, met name ook gericht op de energietransitie, op termijn nog een versterking van het eigen vermogen noodzakelijk is van € 1,7 miljard. In een eerdere berekening (2020) werd nog uitgegaan van een versterking van het eigen vermogen van € 800 mln. Stedin is in gesprek met het rijk en andere overheden (stakeholders) voor versterking van het eigen vermogen. Ook wordt aan de huidige aandeelhouders gevraagd om in een tweede tranche nogmaals bij te dragen aan het versterken van het eigen vermogen. In 2024 wordt hoogstwaarschijnlijk in een tweede tranche van € 210 mln. gevraagd op basis van vrijwilligheid. Stedin heeft als een rating van A-.
Financieel en bestuurlijk belang	De gemeente bezit 116.280 aandelen (een belang van 2,34%) en 18.518 cumulatief preferente aandelen (4,45%).
Bijdrage aan doel-stelling programma	Het aandelenbezit Stedin betreft een duurzame belegging. De deelname in de cumulatief preferente aandelen ondersteunen Stedin in haar financieringsbehoefte in kader van de energietransitie.

Relatie met programma	Programma OAD. Programma 3: Leefbaarheid, duurzaam en groen.
Beleidsvoornemens / beleidskader	De aandelen Stedin kunnen alleen vervreemd worden door een aan/verkoop aan overheidsinstellingen.
Vestigingsplaats	Rotterdam.
Doel / openbaar belang	Samen werk maken van een leefwereld vol nieuwe energie. Dat is onze missie. Met elkaar werken we aan een duurzame energievoorziening van vandaag en morgen. We zijn ervan overtuigd dat we de energietransitie mogelijk kunnen maken door focus op onze kerntaken voor (toekomstig) netbeheer en met excellente dienstverlening naar klanten. We richten ons daarbij op drie strategische speerpunten: beter netbeheer, energietransitie mogelijk maken en duurzame bedrijfsvoering.
Beleid /voortgang	<u>Beter netbeheer</u> • Betrouwbare netten: zodat levering van energie op hoog niveau verzekerd blijft. • Betaalbare en efficiënte dienstverlening: zodat de energie-infrastructuur zo betaalbaar mogelijk blijft. • Hoge kwaliteit van producten en diensten: zodat klanten en stakeholders goed worden bediend. <u>De energietransitie mogelijk maken</u> • Toekomstbestendige netten: onze netten geschikt maken en houden tijdens de energietransitie. • Beschikbare netinformatie: om stakeholders (marktpartijen, gemeenten) te faciliteren. • Versnellen door samenwerking: alleen door samen te werken is de energietransitie te realiseren. <u>Duurzame bedrijfsvoering</u> • Veilige werkomstandigheden: veiligheid waarborgen voor medewerkers en de omgeving. • Vakbekwame medewerkers nu en straks: onszelf ervan verzekeren dat we over de juiste vaardigheden beschikken. • Financieel gezond: voldoen aan onze ratio’s en rendementsdoelstellingen. Positieve milieu-impact: onze eigen bedrijfsvoering verduurzamen conform de One Planet Thinking gedachte.
Eigen vermogen verbonden partij	Per begin 2021: € 2.891 mln., waarvan van aandeelhouders € 2.390 mln. Per eind 2021: € 3.270 mln., waarvan van aandeelhouders € 2.764 mln.
Vreemd vermogen verbonden partij	Per begin 2021: € 4.681 mln. Per eind 2021: € 4.912 mln.

Resultaat verbonden partij	De nettowinst 2021 voor aandeelhouders bedraagt € 1 mln. (2020: € 41 mln.). Over deze € 1 mln. is 50% uitgekeerd als dividend 2021, € 0,11 per aandeel (2020: € 4,14).

Dunea	
Doel	Het gemeentelijk belang, samen met de andere aandeelhouders vanuit het publiek domein als bezitter van Dunea, handhaven.
Beleid	Het aandelenbezit Dunea betreft een duurzame belegging.
Financiële effecten (gemeente)	Conform de statuten keert Dunea geen winst of dividend uit aan de aandeelhouders.
Risico	Geen.
Financieel en bestuurlijk belang	Vastgelegd is dat de verdeling van de aandelen Dunea naar rato van het inwonertal van de aandeelhoudende gemeenten is: Periodiek (ongeveer eenmaal per vijf jaar, laatste maal in 2018) vindt herverdeling van het geplaatste aandelenkapitaal plaats om niet. De gemeente bezit 387.302 (9,68%) aandelen à € 5 nominaal. Vanaf 2022 is het precario op ondergrondse leidingen (wettelijk) afgeschaft.
Bijdrage aan doel-stelling programma	Er zijn geen specifieke beleidsvoornemens.
Relatie met programma	Programma 3: Leefbaarheid, duurzaam en groen. Programma OAD.
Beleidsvoornemens / beleidskader	Dunea zet in om de betrouwbaarheid van haar leveringsplicht robuuster vorm te geven door te investeren in de multi-bronnen strategie, het vergroten van de strategische zoetwatervoorraad in de duinen en het optimaliseren van het huidige systeem. Ook

	vraagt de kwaliteit van drinkwater als gevolg van toename in regelgeving op gebied van PFAS, de vervuiling van rivierwater en het onderhoud van het duingebied meer investeringen en beheer. Deze ontwikkelingen leiden tot hogere investeringen en exploitatiekosten en hebben ook gevolg voor de tarieven van het drinkwater. In november 2022 wordt in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders een besluit over de investeringen en tarieven genomen.
Vestigingsplaats	Zoetermeer.
Doel / openbaar belang	Onze klanten kunnen elke dag rekenen op natuurlijk, goed drinkwater en op rust en ruimte in de Randstad. Dunea zorgt voor duin & water. Water en duinen dragen bij aan een goed leven. In een veranderende wereld werkt Dunea aan haar toekomstbestendigheid. Dat doen we samen met anderen. Luisterend naar onze omgeving, komen we op voor de belangen van onze klanten en verbeteren we onze dienstverlening continu.
Beleid /voortgang	Op langere termijn willen we een gezond en groeiend bedrijf zijn dat midden in de maatschappij staat. De strategie Koers 2020 focust daarom op vier accenten: • We zijn er voor onze klanten: onderscheidend in dienstverlening en kwaliteit; • We zijn duinbeheerder van wereldklasse; • We strijden voor het drinkwaterbelang van de Lek en de Maas; • We zijn beter voorbereid op de toekomst door verbreding producten & diensten. Dunea is/wordt, vanwege haar kennis en leidingennetwerk, steeds meer betrokken/ingeschakeld bij projecten die een bijdrage leveren aan de energietransitie. De betrokkenheid van Dunea is van belang om bij de voorbereiding en/of realisatie van projecten waarbij gebruik wordt gemaakt van de fysieke ondergrond, de belangen van de watertaken in een zo vroeg mogelijk stadium te onderkennen. Vanwege de bepalingen in de Waterwet en de eisen van de toezichthouder heeft Dunea voor haar inzet bij projecten op gebied van de energietransitie een dochter BV opgericht. Op die manier kunnen de taken van de dochter juridisch en financieel worden onderscheiden van taken die vallen onder de uitvoering van de Waterwet. Daarnaast heeft het ruimere taakgebied van Dunea geleid tot een aanpassing van de statuten met betrekking tot het doel van Dunea en de bepalingen rond governance.
Eigen vermogen verbonden partij	Per begin 2021: € 236,8 mln. Per eind 2021 € 245,3 mln.

Vreemd vermogen verbonden partij	Per begin 2021: € 364,2 mln. Per eind 2021: € 366,9 mln.
Resultaat verbonden partij	De nettowinst 2021 bedraagt € 8,5 mln. (2020: € 7,0 mln.).

GR Gemeentelijke Gezondheidsdienst en Veilig Thuis Haaglanden	
Doel	Doel van de Gemeenschappelijke Regeling Gemeentelijke Gezondheidsdienst en Veilig Thuis Haaglanden (hierna: GR GGD en VT Haaglanden) is: a. Het bevorderen, beschermen en bewaken van de publieke gezondheid. b. Het voorkomen van en de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling De Wet publieke gezondheid verplicht gemeenten gezamenlijk een GGD in te stellen en in stand te houden. De Wet maatschappelijke ondersteuning en de Jeugdwet bieden de wettelijke grondslag voor een advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling, dat op grond van de GR de uitvoeringsorganisatie Veilig Thuis wordt genoemd. De GR GGD en VT Haaglanden is de voortzetting van de GR GGD Haaglanden en is per 1 januari 2018 aangegaan door de gemeenten Den Haag, Delft, Leidschendam-Voorburg, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk, Wassenaar, Westland en Zoetermeer.
Beleid	Het takenpakket van de GR GGD VT Haaglanden bestaat uit het basispakket GGD, het pluspakket GGD en het pakket VT. Het Algemeen Bestuur (AB) van de GR GGD en VT Haaglanden stelt het uitvoeringsniveau van de takenpakketten vast. De uitvoeringsorganisaties GGD en VT Haaglanden van de gemeente Den Haag voert de taken uit. Om de relatie opdrachtgever en opdrachtnemer invulling te geven en te versterken zijn afspraken en voorwaarden over de uitvoering vastgelegd in een raamovereenkomst en een dienstverleningshandvest tussen de GR (het openbaar lichaam) en de gemeente Den Haag. De uitwerking van het uitvoeringsniveau van de takenpakketten is vastgelegd in een uitvoeringsovereenkomst. Tot het basispakket GGD behoren de taken die de GGD wettelijk verplicht uitvoert. Tot het pluspakket GGD behoren met name de lijkschouw, de reizigersadvisering en –vaccinatie en de gemeenschappelijke taken inzake de inspectie van seksinrichtingen. Tot het pakket VT behoren de instandhouding van een advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling en taken als voorlichting, coördinatie huisverbod en het verstrekken van informatie en advies. De deelnemende gemeenten kunnen desgewenst ook kiezen voor een lokaal pakket. Dit valt buiten de scope van de GR GGD en VT Haaglanden. De afspraken over de lokale taken worden vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst tussen de gemeente Den Haag en de betreffende regiogemeente. De lokale taken worden uitgevoerd door de betreffende uitvoeringsorganisatie GGD of VT van de gemeente Den Haag.

	De kosten voor de taken uit het basispakket GGD worden in rekening gebracht op basis van het inwonertal (inwonerbijdrage). Een uitzondering hierop betreft de taak Toezicht kinderopvang. Die wordt bekostigd op basis van een tarief per eenheid. Dat geldt ook voor de taken uit het pluspakket GGD. Voor het pakket VT is in de begroting een onderscheid gemaakt tussen een Wmo-deel en een jeugddeel. Het Wmo-deel komt voor rekening van de centrumgemeenten Delft en Den Haag. Bij het jeugddeel zijn de variabele lasten verdeeld op basis van o.a. het aantal meldingen en adviezen. Daarnaast worden de vaste lasten verdeeld op basis van een inwonerbijdrage.
Financiële effecten (gemeente)	De bijdrage van Zoetermeer aan de GGD bedraagt voor 2023 in totaal € 1.506.000 (excl. BTW), waarvan € 1.447.000 voor het basispakket en € 60.000 voor het pluspakket. De bijdrage Veilig Thuis voor Zoetermeer is voor 2023 vastgesteld op € 1.124.000. De bijdrage voor de GR-ondersteuning bedraagt € 49.000. De totale bijdrage 2023 aan de GR GGD en VT Haaglanden bedraagt daarmee € 2.679.000.
Risico	In de GR is bepaald dat financiële tekorten van de uitvoeringsorganisaties GGD en VT Haaglanden, die niet worden gedekt door voorzieningen daaromtrent in de dienstverleningsovereenkomst, niet ten laste van het openbaar lichaam komen. Kosten in verband met veranderingen in taken of eisen aan de GR als gevolg van wetswijzigingen, calamiteiten e.d. zijn – voor zover deze niet binnen bepaalde bandbreedtes vallen – voor rekening van het openbaar lichaam. Eventuele additionele kosten worden ten laste van het weerstandsvermogen van de GR gebracht en - indien deze niet toereikend is - rechtstreeks in rekening gebracht bij de GR-deelnemers.
Financieel en bestuurlijk belang	De wethouder Zorg vertegenwoordigt de gemeente in het Algemeen Bestuur (AB). Op grond van de GR kan het AB commissies van advies instellen, waaronder vaste bestuurlijke commissies, bestaande uit leden van colleges van B&W die deelnemen aan de regeling en Veilig Thuis en/of GGD in portefeuille hebben. In de vergadering van het AB van de GR GGD en VT Haaglanden op 9 juli 2018 heeft het AB besloten om vooralsnog geen Bestuurlijke Advies Commissie voor zowel GGD als VT Haaglanden in te stellen. Mocht daar behoefte aan zijn dan kan deze door het AB worden ingesteld. Daarnaast is besloten om de ambtelijke vaste commissies van advies Veilig Thuis en GGD, bestaande uit beleidsambtenaren met Veilig Thuis en/of GGD in portefeuille, in stand te houden.
Bijdrage aan doel-stelling programma	Van programma 2 Samen leven en ondersteunen zijn de volgende doelstellingen van belang: Bevorderen vroegtijdige, toegankelijke, passende en effectieve jeugdhulp en Bevorderen gezondheid, veiligheid en welbevinden.
Relatie met programma	Programma 2 Samen leven en ondersteunen.

Vestigingsplaats	Den Haag.
Beleid /voortgang	Het AB heeft in 2021 het functioneren van de regeling geëvalueerd. De aandachtspunten die uit deze evaluatie zijn gekomen worden door de GGD opgepakt. Voor 2023 is de nieuwe kernboodschap van de GGD met betrekking tot de leefomgeving ‘het verbeteren van de luchtkwaliteit’. De GGD heeft een uitvoeringsplan bij de regionale visie opgesteld en gaat hiermee werken en er komt een generiek model hoe om te gaan met de stijging van het inwoneraantal. Voor 2023 ligt de nadruk bij Veilig Thuis op: 1. de Regiovisie aanpak huiselijk geweld en ketensamenwerking ; 2. kwaliteitsimpuls VTH; 3. werving en behoud personeel; 4. informatievoorziening en ICT. Het kabinet heeft in 2021 de vereenvoudiging van de jeugdbeschermingsketen aangekondigd in het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming. Hierin wordt op termijn een nieuwe publiekrechtelijke organisatie opgericht bestaande uit Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming en de Gecertificeerde Instellingen.
Eigen vermogen verbonden partij	Het eigen vermogen per 31-12-2021 is € 2.754.000 positief. Dit eigen vermogen bestaat uit bestemmingsreserves VT radarfunctie/meldcode (€ 486.000) en VT DUVO-middelen diverse risico’s huiselijk geweld (€ 240.000) en het onverdeeld resultaat van de jaarrekening 2021 (€ 2.028.000).
Vreemd vermogen verbonden partij	N.v.t.
Resultaat verbonden partij	Het resultaat 2021 van de GR GGD en VT Haaglanden is € 2.028.000 voordelig. Dit valt uiteen in een voordeel op programma GGD van € 647.000 (incl. overhead), een voordeel op het programma Veilig Thuis (VT) van € 1.330.000 (incl. overhead) en een voordeel op de GR-ondersteuning van € 51.000. Het resultaat van de GGD is het gevolg van een maatwerkafspraak die met de opdrachtnemer gemaakt is ten aanzien van het resultaat GGD 2021. De opdrachtnemer is bereid gebleken het resultaat dat ontstaat op de onderdelen Medische Milieukunde, infectieziektebestrijding en Tuberculosebestrijding te verrekenen met de GR. In lijn met de Voorjaarsbrief is besloten om voor dit budget een bestemmingsreserve voor de GGD bij de GR te vormen. Het voordeel op het programma Veilig Thuis is hoofdzakelijk het gevolg van een mindere inzet van externen.

GR Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden	
Doel	Het Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden is een bedrijfsvoeringsorganisatie die tot doel heeft het behartigen van de belangen van de deelnemende gemeenten op het terrein van uitvoering van inkooptaken jeugdhulp. De bedrijfsvoeringsorganisatie is een samenwerkingsverband van de gemeenten Delft, Den Haag, Leidschendam-Voorburg, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk, Voorschoten, Wassenaar, Westland en Zoetermeer.
Beleid	De samenwerking richt zich met name op het uitvoeren van de gezamenlijke inkoop en contractering, het op verzoek namens gemeenten optreden richting leveranciers om de voorwaarden en eisen, waaronder de overeenkomsten worden afgesloten te harmoniseren en het op verzoek van een individuele (of cluster van) gemeente(n) contracteren met leveranciers.
Financiële effecten (gemeente)	De door het Servicebureau begrote uitgaven worden door de gemeenten gedragen overeenkomstig vastgelegde verdeelafspraken. De bijdrage voor Zoetermeer is voor 2023 geraamd op € 420.913 (excl. BTW). Eventuele resterende tekorten worden verdeeld naar evenredigheid van het aantal inwoners van iedere gemeente.
Risico	Terugtredende deelnemers is een risico voor de continuïteit van het Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden.
Financieel en bestuurlijk belang	Het bestuur van het Servicebureau bestaat uit een voorzitter, plaatsvervangend voorzitter en een penningmeester. Financiële tekorten worden verdeeld naar evenredigheid van het aantal inwoners van iedere gemeente per 1 januari van het jaar voorafgaande aan het jaar waarop de begroting betrekking heeft.
Bijdrage aan doel-stelling programma	Het Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden draagt bij aan de doelstelling Bevorderen vroegtijdige, toegankelijke, passende en effectieve jeugdhulp.
Relatie met programma	Programma 2 Samen leven en ondersteunen.
Vestigingsplaats	Pijnacker-Nootdorp.
Beleid /voortgang	In 2022 is de gemeenschappelijke regeling geëvalueerd.

Eigen vermogen verbonden partij	Eind 2021: € 84.000.
Vreemd vermogen verbonden partij	N.v.t.
Resultaat verbonden partij	N.v.t.

GR Veiligheidsregio Haaglanden	
Doel	De begroting 2023–2026 is gebaseerd op de missie van de veiligheidsregio Haaglanden: Het bevorderen van de veiligheid van allen die zich in het gebied van de veiligheidsregio bevinden door de samenwerking tussen burgers, private en publieke partijen te stimuleren en te faciliteren.
Beleid	De VRH is een door de Wet Veiligheidsregio's verplichte gemeenschappelijke regeling die regionaal de belangen behartigt op het gebied van brandweerzorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing, en geneeskundige hulpverlening. De 'kolom' Geneeskundige hulpverlening van de VRH bestaat uit de GHOR (Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio) en de geneeskundige meldkamer (GnkM), die ook de Meldkamer Ambulancezorg (MKA) omvat. Naast een gemeenschappelijke regeling is de VRH ook een regionaal samenwerkingsverband met betrekking tot rampenbestrijding en crisisbeheersing.
Financiële effecten (gemeente)	De bijdrage voor 2023 is € 10.331.000.
Risico	Het weerstandsvermogen van de VRH is voldoende na het toevoegen van een deel van het resultaat van 2021.
Financieel en bestuurlijk belang	De gemeente Zoetermeer heeft zowel een financieel als bestuurlijk belang in de VRH. De vertegenwoordiger is de burgemeester (lid van het Algemeen - en Dagelijkse Bestuur).

Bijdrage aan doel-stelling programma	Versterken van de brandveiligheid en voorzien en beheersen van de gevolgen van een mogelijke ramp.
Relatie met programma	Programma 5 Veiligheid.
Beleidsvoornemens / beleidskader	De veiligheidsregio werkt toe naar een flexibelere, multidisciplinaire crisisbeheersingsorganisatie. Deze flexibiliteit is nodig omdat rampen en crises steeds complexer worden. Een flexibele, multidisciplinaire aanpak is mogelijk omdat elke hulpdienst door de drukte in deze regio beschikt over ruime en brede kennis en ervaring alsook operationele slagkracht. Goede samenwerking kan het effect van een ramp of crisis beperken en bijdragen aan de continuïteit van de samenleving. Om de kwaliteit van het werk te blijven garanderen moet de veiligheidsregio blijven inspelen op (toekomstige) maatschappelijke trends, ontwikkelingen en wijziging van wet- en regelgeving. Naast de ontwikkelingen die beschreven staan in het regionaal risicoprofiel, zijn er ook landelijke ontwikkelingen die beleidsmatig het werk beïnvloeden zoals de invloed van Covid-19.
Vestigingsplaats	Den Haag.
Doel / openbaar belang	De VRH behartigt de belangen van de gemeenten op het gebied van: brandweerzorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening. De VRH beoogt: - Betere bescherming van burgers; - Betere hulpverlening en nazorg; - Brandweerzorg, zorgen rampenbestrijding en crisisbeheersing; - Versterking bestuurlijke en operationele slagkracht.
Beleid /voortgang	De kerntaken van de VRH zijn: - Risicobeheersing (brandveiligheid);.incidentenbestrijding (redden mens en dier). - Rampenbestrijding en crisisbeheersing. Daarbij zijn voorkomen, beperken, bestrijden en nazorg aandachtsgebieden.
Eigen vermogen verbonden partij	Per eind 2021: € 4,1 mln.
Vreemd vermogen verbonden partij	Per eind 2021: € 111,1 mln.

Resultaat verbonden partij	Het gerealiseerde resultaat over het jaar 2021 bedraagt voordelig € 1,3 mln.

Omgevingsdienst Haaglanden	
Doel	De gemeenschappelijke regeling is getroffen ter ondersteuning van de deelnemers bij de uitvoering van hun taken op het gebied van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), alsmede de in artikel 5.1 Wabo genoemde wetten: • Wet Natuurbescherming • Kernenergiewet • Monumentenwet 1988 • Natuurbeschermingswet 1998 • Ontgrondingenwet • Wet bescherming Antarctica • Wet bodembescherming • Wet geluidhinder • Wet inzake de luchtverontreiniging • Wet milieubeheer • Wet ruimtelijke ordening • Waterwet • Woningwet
Beleid	Als principe geldt dat de deelnemers verantwoordelijk zijn voor het beleid. Beleidsvorming gebeurt aan de hand van landelijke kaders, landelijke regelgeving, aanwezige eigen beleidsruimte en gemeentelijke en provinciale bestuurlijke ambities. De uitvoering van deze beleidskaders wordt gelegd bij de ODH, voor zover het de uitvoering van over te dragen taken betreft. Bij het ontbreken van beleidsdocumenten volgt de ODH de voor die betreffende overheid geldende landelijke wet- en regelgeving en/of adviseert de opdrachtgevers om beleid op te stellen.
Financiële effecten (gemeente)	De deelnemersbijdrage 2023 voor Zoetermeer bedraagt € 1.193.848 . In 2016 is de begroting overgegaan naar een begroting op outputbasis. Met ingang van 2019 worden producten en diensten met de individuele deelnemers verrekend op basis van nacalculatie.

Risico	Om goed zicht te houden op het niveau van taakuitvoering, de omvang van de taakuitvoering per deelnemer versus de door de deelnemer beschikbaar gestelde middelen, is 3 jaar na aanvang van de ODH (in 2015) een evaluatie uitgevoerd. Eventuele risico's (bestuurlijk, financieel, uitvoering) zijn door de ODH in beeld gebracht.
Financieel en bestuurlijk belang	De gemeente heeft zowel een financieel als bestuurlijk belang in de regeling. De deelnemers zijn samen eigenaar van de ODH en sturen deze samen aan. De vertegenwoordiger is met ingang van juli 2022 wethouder Weerwag (lid van het Algemeen Bestuur).
Bijdrage aan doel-stelling programma	De ODH zorgt voor een zo eenduidig mogelijke taakuitvoering in het gehele gebied van Haaglanden, met maatwerkafspraken als het gaat om ambities en bestuurlijke keuzes van de individuele organisaties. De ODH zorgt er voor dat de taakuitvoering beduidend efficiënter gaat plaatsvinden dan de som van de huidige taakuitvoering in de situatie voorafgaand aan de start van de ODH.
Relatie met programma	Programma 5 Veiligheid (onderdeel toezicht en handhaving). Programma 6 Dienstverlening en Participatie (onderdeel vergunningverlening).
Beleidsvoornemens / beleidskader	De ODH is een samenwerkingsverband van de deelnemende gemeenten en de provincie Zuid-Holland o.b.v. de Wet Gemeenschappelijke Regelingen (ingangsdatum 1 april 2013).
Vestigingsplaats	Den Haag.
Doel / openbaar belang	Op grond van het beoogde profiel en de daarbij behorende kenmerken is aan de ODH een aantal concrete doelstellingen verbonden. Deze zijn als volgt: - Zorgt er voor dat de taakuitvoering gaat voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen zoals die gelden voor robuustheid, onder voorwaarde dat zij daarvoor de opdracht en de financiële middelen krijgt. - Zorgt voor een goede afstemming/samenwerking met partijen. - Zorgt voor een zo eenduidig mogelijke taakuitvoering in het gehele gebied van Haaglanden, met maatwerkafspraken als het gaat om ambities en bestuurlijke keuzes van de individuele organisaties. - Zorgt er voor dat de taakuitvoering beduidend efficiënter gaat plaatsvinden dan de som van de huidige taakuitvoering in de situatie voorafgaand aan de start van de ODH. - Zorgt voor een breder pallet aan ontwikkelingsmogelijkheden in termen van specialisme vorming en doorgroeimogelijkheden dan de huidige die er zijn binnen de deelnemende organisaties. - Zorgt er voor dat specifieke expertise wordt geborgd en waar mogelijk verder wordt uitgebouwd. - Zorgt als klantgerichte organisatie voor borging van de relaties en contacten met de deelnemers c.q. opdrachtgevers (bestuurlijk en ambtelijk) en de bedrijven.

Beleid /voortgang	De ODH staat voor professionele dienstverlening op gebied van milieuvergunningverlening en –handhaving en op het gebied van complexe milieu en ruimtelijke ordeningstaken in de regio Haaglanden. Uitgangspunten daarbij zijn slagvaardigheid en kwaliteit. De ODH geeft hieraan vorm door de capaciteit en gespecialiseerde kennis van de aan deze gemeenschappelijke regeling deelnemende overheden te bundelen. Eén van de nog in te vullen ambities van de ODH is het groeien naar een gezamenlijk ambitieniveau binnen vijf jaar na start. De meerwaarde van de ODH ligt de komende jaren vooral op het gebied van complexe milieu- en ruimtelijke ordeningstaken.
Eigen vermogen verbonden partij	31-12-2020: € 1.071.385 31-12-2021: € 1.817.085
Vreemd vermogen verbonden partij	31-12-2020: € 18.667.793 31-12-2021: € 19.539.936
Resultaat verbonden partij	De jaarrekening 2021 sluit met een onverdeeld positief resultaat van € 745.700.

Gemeenschappelijke Regeling Bleizo	
Doel	De Gemeenschappelijke Regeling Bleizo is een samenwerkingsverband tussen de gemeenten Zoetermeer en Lansingerland. GR Bleizo heeft als doel realisatie van de Vervoersknoop Bleizo (inmiddels gerealiseerd) en het ontwikkelen van het gebied rondom de Vervoersknoop tot een hoogwaardig gebied met functies als kantoren, bedrijven en leisure.
Beleid	Het ontwikkelen van het gebied rond het OV-knooppunt Bleizo, vindt plaats conform de in 2014 door de raden vastgestelde ontwikkelingsaanpak “Ontwikkeling Bleizo van plan naar strategie”. De ontwikkeling van het gebied richt zich onder andere op functies die goed passen bij het OV-knooppunt.
Financiële effecten (gemeente)	Er zijn geen directe geldstromen tussen de gemeente Zoetermeer en de GR Bleizo. De deelnemende gemeenten delen ieder voor 50% in de winst of in het verlies van de gemeenschappelijke regeling. De grondexploitatie laat aan het einde van de looptijd een positief resultaat zien van € 10,5 mln. (NCW per 1-1-2021 en excl. vennootschapsbelasting). Tussentijdse bewaking van het resultaat geschiedt door het periodiek herzien van de grondexploitatie. De deelname in de gemeenschappelijke regeling heeft verder geen structureel financieel effect op de begroting. Het doorrekenen van de financiële effecten van een gewijzigd ontwikkelperspectief maakt deel uit van de bestuurlijke opdracht Bleizo-West.

Risico	De benodigde weerstandscapaciteit voor de risico's kan worden gedekt vanuit het positieve resultaat. Met het vaststellen van een nieuwe ontwikkelperspectief en ontwikkelstrategie zullen ook de risico's veranderen.
Financieel en bestuurlijk belang	De deelname in de gemeenschappelijke regeling heeft geen structureel financieel effect op de begroting. De vertegenwoordiging in de gemeenschappelijke regeling is als volgt: Algemeen bestuur: wethouders Weerwag en Iedema en raadsleden: Schoonbeek en Van der Vlies. Dagelijks bestuur: wethouders Weerwag en Iedema.
Bijdrage aan doel-stelling programma	Het sleutelproject Bleizo ligt buiten de gemeentegrenzen van Zoetermeer maar is van directe invloed op de ontwikkeling van Zoetermeer.
Relatie met programma	Programma 7 Inrichting van de stad.
Beleidsvoornemens / beleidskader	Versterken van de OV-bereikbaarheid, imago, economie en werkgelegenheid van Zoetermeer.
Vestigingsplaats	Lansingerland.
Doel / openbaar belang	De GR Bleizo opereert binnen een publiekrechtelijke setting met name in privaatrechtelijke zin.
Beleid /voortgang	Samen met de gemeente Lansingerland wordt gewerkt aan actualisatie van de ontwikkelvisie die de huidige ontwikkelingsaanpak voor de GR Bleizo uit 2014 zal vervangen. Najaar 2021 hebben de gemeenteraden van Lansingerland en Zoetermeer het ontwikkelperspectief PROEF-tuin Bleizo vastgesteld. De uitwerking in een ontwikkelstrategie loopt vertraging op omdat het provinciale omgevingsbeleid nog niet is aangepast. Voorts is Bleizo-West vanaf zomer 2022 in beeld als locatie voor noodopvang van vluchtelingen uit Oekraïne. Met verschillende partners (ministerie BZK, Provincie, Veiligheidsregio Rotterdam) en uiteraard met de gemeente Lansingerland lopen gesprekken over de invulling van de locatie Bleizo-West. Daar een en ander onzeker is blijft vooralsnog de ontwikkelvisie van 2014 de basis voor de grondexploitatie en de begroting van de GR Bleizo. In de begroting zijn voor het jaar 2023 de volgende activiteiten voorzien: - algemene activiteiten van de projectorganisatie;

	- beheer van de gronden; - activiteiten ten behoeve van de visievormingen ontwikkeling van Bleizo-West; Deze activiteiten passen binnen de exploitatiebegroting van Bleizo.
Eigen vermogen verbonden partij	Het eigen vermogen bedraagt € 4,7 mln. per ultimo 2021. Dit is opgebouwd via door de BBV-richtlijnen voorgeschreven tussentijdse winstnemingen.
Vreemd vermogen verbonden partij	Per 1-1-2021: € 43,5 mln. Per 31-12-2021: € 40,3 mln.
Resultaat verbonden partij	De grondexploitatie laat aan het einde van de looptijd een positief resultaat zien van € 15,1 mln. (NCW per 1/1/2022). Van het saldo komt 50% ten gunste van de gemeente Zoetermeer.

Bedrijvenschap Hoefweg/Prisma	
Doel	De Gemeenschappelijke Regeling Bedrijvenschap Hoefweg is een samenwerkingsverband tussen de gemeenten Zoetermeer en Lansingerland. Het doel is het ontwikkelen van vestigingsmogelijkheden voor bedrijven uit Lansingerland en Zoetermeer, alsmede uit de Metropoolregio Rotterdam Den Haag, alsmede voor bedrijven van elders die een belangrijke bijdrage leveren aan de werkgelegenheid.
Beleid	De van de algemene doelstelling “realiseren van een bedrijventerrein” afgeleide subdoelstellingen zijn vastgelegd en financieel vertaald in de grondexploitatie van het bedrijvenschap. Partijen zijn met de marktpartijen die ook grondposities bezitten een vorm van samenwerking (CV/BV-structuur) overeengekomen, genaamd Prisma, die gericht is op een optimale en integrale realisering van het gehele plangebied.
Financiële effecten (gemeente)	De gemeente Zoetermeer neemt op basis van 50%-50% verdeling deel in de gemeenschappelijke regeling. Dat betekent dat de gemeente voor 50% participeert in het tekort of het overschot dat de gemeenschappelijke regeling uiteindelijk behaalt met de

	ontwikkeling van haar deel van het bedrijventerrein Prisma. De huidige verwachting is dat de grondexploitatie wordt afgesloten met een verwacht positief resultaat van € 12,1 mln. (NCW per 1-1-2022). Tussentijdse bewaking van dat resultaat gebeurt door het periodiek herzien van de grondexploitatie. De deelname in de gemeenschappelijke regeling heeft geen structureel financieel effect op de begroting.
Risico	Het risico bestaat dat het resultaat van de grondexploitatie minder positief wordt. Eventuele tegenvallers worden dan in eerste instantie opgevangen binnen het verwachte positieve resultaat van de grondexploitatie. Uit de risicoanalyse van de actualisatie van de grondexploitatie per 1-1-2022 blijkt dat alle ingeschatte risico's opgevangen kunnen worden binnen het resultaat van de grondexploitatie.
Financieel en bestuurlijk belang	De deelname in de gemeenschappelijke regeling heeft geen structureel financieel effect op de begroting. De vertegenwoordiging in de gemeenschappelijke regeling is als volgt: • Algemeen bestuur: wethouders Weerwag en Iedema en de raadsleden Schoonbeek en Van der Vlies. • Dagelijks bestuur: wethouders Weerwag en Iedema.
Bijdrage aan doel-stelling programma	De ontwikkeling van het bedrijventerrein heeft een directe positieve invloed op de werkgelegenheid en het vestigingsklimaat voor bedrijven in Zoetermeer en haar omgeving.
Relatie met programma	Programma 7 Inrichting van de stad.
Beleidsvoornemens / beleidskader	Het realiseren van vestigingsmogelijkheden voor bedrijven door het aanbieden van bouwrijpe grond. Dit leidt tot een toename van de werkgelegenheid voor onder andere de Zoetermeerse bevolking.
Vestigingsplaats	Lansingerland.
Doel / openbaar belang	De GR Hoefweg opereert binnen een publiekrechtelijke setting met name in privaatrechtelijke zin.
Beleid /voortgang	De Samenwerkingsovereenkomst Prisma zou tot 2021 lopen. Vanwege een juridisch dossier bij Prisma is de liquidatie daarvan nog niet mogelijk. Vanuit Bedrijvenschap Hoefweg wordt er ingezet op een zo snel mogelijke beëindiging van de samenwerking tussen Bedrijvenschap Hoefweg en de private partijen MRPD en Maasstede Bleiswijk BV in Prisma. Voor 2023 staan de werkzaamheden rond de afsluiting van Prisma en van het Bedrijvenschap centraal. Ca. 6 hectare van het gebied van Bedrijvenschap Hoefweg maakt deel uit van het onderzoek naar de toekomstige

	ontwikkelingsrichting voor het gebied Bleizo-West, zoals hierboven genoemd in de tekst van de GR Bleizo. Deze gronden kunnen overgeheveld worden naar de grondexploitatie Bleizo.
Eigen vermogen verbonden partij	Het Bedrijvenschap Hoefweg heeft per 31-12-2021 een eigen vermogen van € 9,9 mln. Dit is opgebouwd via door de BBV-richtlijnen voorgeschreven tussentijdse winstnemingen. Op basis van de verwachting van een positief eindresultaat van de grondexploitatie wordt aan het einde van de looptijd een voordelig saldo verwacht dat voor 50% ten gunste van Zoetermeer komt.
Vreemd vermogen verbonden partij	Per 1-1-2021: € 16 mln. Per 31-12-2021: € 10 mln.
Resultaat verbonden partij	De grondexploitatie laat, op basis van peildatum einde looptijd, een positief resultaat zien van € 12,1 mln. (NCW op prijspeil 1-1-2022). Van het saldo komt 50% ten gunste van de gemeente Zoetermeer.

Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH)	
Doel	Het realiseren van een welvarende en bereikbare Metropoolregio Rotterdam Den Haag door het vrijwillig samenwerken met 23 gemeenten.
Beleid	Om deze doelstelling te halen wordt er in de MRDH gezamenlijk gewerkt aan het verbeteren van de bereikbaarheid en het vernieuwen van de economie. Daarvoor is op 12 juli 2019 de strategische agenda MRDH 2022 ‘Samen aan het werk!’ vastgesteld. De strategische agenda wordt in 2022 geactualiseerd en begin 2023 vastgesteld. Het strategische kader voor de begroting 2023 is daarom nog gebaseerd op de strategische agenda 2022. Hierin staan vier ambities centraal: vernieuwen economie, versterken stad en omgeving, verbeteren bereikbaarheid en veranderen energie. Om de economie te vernieuwen werkt de MRDH in 2023 aan de volgende programma’s: stimuleren van innovatie en economische groei, verbeteren aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt en goede digitale connectiviteit. Om de steden en omgeving te versterken wordt er gewerkt aan ruimte om te werken, stimuleren van het groengebruik & recreatie als vestigingsfactor en samen voortvarend werken aan de bereikbaarheid van woon- en werklocaties. Binnen de MRDH-begroting is Verbeteren Bereikbaarheid vertaald in twee programma’s: een programma Exploitatie verkeer en openbaar vervoer en een programma Infrastructuur verkeer en openbaar vervoer. Het programma Exploitatie verkeer en

	openbaar vervoer betreft de uitvoering van wettelijke taken concessieverlening openbaar vervoer, beheer en onderhoud openbaar vervoer, infrastructuur en de planvormingsbevoegdheid in overeenstemming met de Planwet verkeer en vervoer. Dat laatste vraagt om de inzet van de MRDH voor algemene strategie- en beleidsontwikkeling, autonetwerk, verkeersmanagement en ITS, fietsnetwerk, ketenmobiliteit, reisgedrag en logistiek, duurzame mobiliteit en verkeersveiligheid. Vanuit het programma volgen infrastructurele opgaven die, voor zover de MRDH er financieel aan bijdraagt, onderdeel worden van het programma Infrastructuur verkeer en openbaar vervoer. Binnen het programma Exploitatie verkeer en openbaar vervoer wordt er in 2023 gewerkt aan zeven doelstellingen: 1. Verbeteren bereikbaarheid toplocaties en banen; 2. Verbetering kwaliteit en efficiency OV; 3. Betrouwbaar op weg; 4. Versnellen van innovatie in mobiliteit; 5. Vergroten verkeersveiligheid; 6. Minder CO2-uitstoot bij verkeer; 7. Samen voortvarend werken aan de bereikbaarheid van woon- en werklocaties. Binnen het programma Economisch Vestigingsklimaat wordt er in 2023 gewerkt aan vier doelstellingen: 1. Verbeteren bereikbaarheid toplocaties en banen; 2. Betrouwbaar op weg; 3. Versnellen van innovatie in mobiliteit; 4. Verhogen verkeersveiligheid. Naast de inzet op verbeteren van de bereikbaarheid en het vernieuwen van de economie zet de MRDH zich in 2023 ook weer in op meer regionale samenwerking bij de energietransitie om dit proces ambtelijk te ondersteunen en procesmatig te begeleiden. De 23 gemeenten werken samen binnen het Bestuurlijk Netwerk Energie aan de energietransitie. Gezamenlijk is de Regionale Energiestrategie regio Rotterdam Den Haag (opdracht vanuit het landelijk Klimaatakkoord) opgesteld (RES 1.0) die de komende jaren geactualiseerd zal worden. In een RES-regio maken provincie, gemeenten, waterschappen en netbeheerders afspraken over het opwekken van duurzame elektriciteit, de warmtevoorziening van de gebouwde omgeving en de ontwikkeling van een regionale energie infrastructuur.
Financiële effecten (gemeente)	De gemeente Zoetermeer verstrekt via haar eigen begroting een jaarlijks bijdrage per inwoner. In 2023 is deze bepaald op € 2,82 per inwoner. In 2023 bedraagt dit in totaal € 354.626.
Risico	In 2019 is een geactualiseerde beleidsnota Risicomanagement en Weerstandsvermogen opgesteld. De beleidsnota is 12 juli 2019 vastgesteld. Voor de activiteiten binnen verkeer en vervoer is binnen de projecten een risicobuffer aanwezig. Wanneer deze niet toereikend is worden projecten uitgesteld of wordt de bijdrage vanuit BDU middelen lager. Voor de infrastructurele projecten houdt de MRDH rekening met de mogelijkheid van een ‘overplanning’. Dat kan inhouden dat in

	enig jaar het BDU-fonds (tijdelijk met een maximum van 3 jaar) negatief is. Aan het einde van deze periode dient het saldo nihil te zijn. Voor 2023 en de meerjarenbegroting tot en met 2026 worden geen tekorten voorzien. Het fonds heeft een beperkte investeringsruimte voor projecten die nu nog in de verkenning- en planstudiefase zitten. Deze investeringsruimte is echter onvoldoende om alle ambities uit de Uitvoeringsagenda Bereikbaarheid te kunnen realiseren. De MRDH heeft in december 2016 de verantwoordelijkheid voor de financiering van de investeringen in railvoertuigen en railinfrastructuur van de regionale OV-bedrijven overgenomen van de gemeenten Den Haag en Rotterdam. Dat brengt risico's met zich mee, die in een in 2016 uitgevoerd extern onderzoek nader zijn geduid. Om de risico's te dekken is een reserve gevormd die gevoed wordt vanuit een opslag die de vervoersbedrijven betalen. Voor het eventueel wegvallen van een deel van de inwonersbijdrage voor het Economisch vestigingsklimaat is in 2015 een reserve gevormd. Voor risico's die samenhangen met de strategische agenda economisch vestigingsklimaat is (nog) geen weerstandsvermogen beschikbaar. De MDRH zal extra prudent zijn bij het aangaan van verplichtingen. De coronacrisis heeft in 2021/22 en vermoedelijk ook komende jaren een grote invloed op het gebruik van het openbaar vervoer in de regio. Om deze negatieve gevolgen te bestrijden heeft de MRDH, met steun van het rijk) samen met de vervoerbedrijven RET, HTM en EBS gewerkt aan het transitieprogramma OV. Ondanks deze steun is er invloed zijn op de financiële positie van de vervoersbedrijven en daarmee ook op de bedrijfsvoering. Omdat het rijk de beschikbaarheidsvergoeding niet verlengt, deze duurt tot het eind van 2022, heeft dit gevolgen voor de frequentie en kwaliteit van het openbaar vervoer en zullen er zich aanpassingen voordoen.
Financieel en bestuurlijk belang	De deelnemers zijn de 23 gemeenten en hebben daardoor een financieel en bestuurlijk belang. De burgemeester heeft zitting in het Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur. Wethouder Iedema neemt deel aan de bestuurscommissie Economisch Vestigingsklimaat en wethouder Ter Laak is lid van de bestuurscommissie Vervoersautoriteit.
Bijdrage aan doel-stelling programma	1.3 Bevorderen vestigings-en ondernemersklimaat 1.4 Bevorderen groei werkgelegenheid 3.1 Bevorderen duurzame ontwikkeling 7.2 Bevorderen vernieuwende en gewenste functies voor stad en regio 7.4 Behouden goede bereikbaarheid en bevorderen verkeersveiligheid
Relatie met programma	Programma 1 Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie Programma 3 Leefbaarheid, duurzaam en groen Programma 7 Inrichting van de stad
Beleidsvoornemens / beleidskader	Uitvoering geven aan de in de strategische agenda MRDH 2022 'Samen aan het werk!' opgenomen ambities.

Vestigingsplaats	Rotterdam.
Doel / openbaar belang	Realisatie van een duurzame internationale metropoolregio waarin bewoners en bedrijven zich optimaal kunnen ontplooien, (internationale) bezoekers zich welkom voelen en belangrijke bestemmingen eenvoudig en goed bereikbaar zijn. Versterken internationale concurrentiepositie en economisch vestigingsklimaat van de regio.
Beleid /voortgang	• Nader uitwerken van de OV-ontwikkelstrategie Zoetermeer-Rotterdam, in samenhang met de diverse andere onderdelen van het programma MOVV (Metropolitaan OV en Verstedelijking). • Uitwerking en waar mogelijk realisatie van korte termijnmaatregelen OV-verbinding Zoetermeer-Rotterdam. • Bijdragen in studie naar het variëren in techniekvormen binnen het OV, zoals een mogelijke introductie van Bus Rapid Transit systemen in de metropoolregio. • Bijdrage aan realisatie van een hoogwaardig en veilig Metropolitaan Fietsroutenetwerk: Rotterdam-Zoetermeer (Oostweg/IndustriewegBijdrage aan programmalijn Metropolitaan OV en Verstedelijking met onder meer OV Zoetermeer-Rotterdam. • Bijdrage aan het realiseren van enkele aangewezen automatisch vervoer-projecten (AVLM) op basis van een technisch en financieel haalbaar plan zoals op het Dutch Innovation Park. • Ontwikkeling van station Zoetermeer • RandstadRail lijnen 3 en 4 gekoppeld rijden Leyenburgcorridor. • Bijdrage aan activiteiten in het kader van SCHOOL op SEEF. • Bijdrage aan reconstructie Brusselstraat (fietsstraat). • Bijdrage aan Entreegebied station Zoetermeer. • Ontwikkeling dan wel transformatie van de ‘werklocaties’: van kantoren en bedrijventerreinen. • Bijdrage sterker uit de crisis project: Datalab. • Bijdrage in de uitvoering van de Digitaliseringvoucher regeling MKB Zoetermeer.
Eigen vermogen verbonden partij	Per begin 2021: € 30,2 mln. Per eind 2021: € 32,5 mln.
Vreemd vermogen verbonden partij	Per begin 2021: € 1.472,5 mln. Per eind 2021: € 1.435,1 mln.
Resultaat verbonden partij	2021 € 2,3 mln. (2020: € 8,2 mln.)

Werkbedrijf De Binnenbaan BV	
Doel	Werkbedrijf De Binnenbaan BV heeft primair tot doel om zo effectief en efficiënt mogelijk de Wsw (Wet sociale werkvoorziening) uit te voeren voor mensen met een sw-indicatie voor de Zoetermeer, Rijswijk en Leidschendam-Voorburg. De Binnenbaan BV is daarnaast verantwoordelijk voor de re-integratie naar werk van mensen uit de doelgroep van de Participatiewet. Onderdeel hiervan is de ondersteuning van mensen met een arbeidsbeperking naar (beschut) werk.
Beleid	Met de komst van de participatiewet in 2015 is de instroom in de Wsw afgesloten. Wel blijft De Binnenbaan BV verantwoordelijk voor de huidige sw-werknemers en speelt ze een rol in het aanbieden van de voorziening Beschut Werk onder de Participatiewet. Het re-integratiebeleid van de gemeente is opgenomen in de nota ‘Meedoen met Meerwaarde’.
Financiële effecten (gemeente)	De deelnemende gemeenten betalen de werkelijke kosten voor de uitvoering van de Wsw aan De Binnenbaan BV. De rijksbijdrage per arbeidsjaar loopt terug doordat er geen instroom meer mogelijk is in de Wsw en het bestand langzaam ouder wordt en daardoor uitstroomt. De gemeente Zoetermeer staat garant voor het werkkapitaal van De Binnenbaan BV. Naast de werkelijke kosten van de uitvoering van de Wsw betalen de aandeelhoudende gemeenten Rijswijk en Leidschendam-Voorburg een tarief met risico-opslag voor de overige dienstverlening die zij afnemen. De gemeente Zoetermeer betaalt naast de werkelijke kosten conform de vijfjarige Dienstverleningsovereenkomst en de jaarlijks Opdracht- en budgetbrief een tarief voor de overeengekomen dienstverlening voor de doelgroep Participatiewet.
Risico	De dalende rijksbijdrage en instroomstop voor de doelgroep Wsw leidt tot een daling van inkomsten van De Binnenbaan en daarmee tot druk op het exploitatieresultaat. De aandeelhoudende gemeenten hebben besloten de Wsw activiteiten voor te zetten in combinatie met re-integratie activiteiten in Werkbedrijf De Binnenbaan BV om deze ontwikkelingen het hoofd te bieden.
Financieel en bestuurlijk belang	Werkbedrijf De Binnenbaan BV is een Privaatrechtelijke onderneming met drie aandeelhouders. De gemeente Zoetermeer houdt 98% van de aandelen en de gemeenten Rijswijk en Leidschendam-Voorburg elk 1%.
Bijdrage aan doel-stelling programma	Doelstelling 1.5: Stimuleren duurzame arbeidsparticipatie.
Relatie met programma	Programma 1 Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie.

Beleidsvoornemens / beleidskader	Zie bij Beleid en de tekst onder doelstelling 1.5.
Vestigingsplaats	Statutaire vestigingsplaats in Zoetermeer, nevenlocaties in Leidschendam-Voorburg en Rijswijk.
Doel / openbaar belang	Werkvoorziening voor personen met een arbeidshandicap en begeleiding van mensen naar werk. Dat is een publiek belang.
Beleid /voortgang	De aandeelhoudende gemeenten voeren de regie op de Wsw en beheren de geldstromen (rijksbijdrage + gemeentelijke bijdrage). Gemeente Zoetermeer voert alle re-integratie activiteiten via de Binnenbaan uit. De gemeenten Rijswijk en Leidschendam-Voorburg voeren de re-integratie van de doelgroep Participatiewet geheel, respectievelijk grotendeels zelf uit.
Eigen vermogen verbonden partij	Per 1-1-2021: € 100.000. De jaarrekening 2021 wordt vastgesteld op 2 november 2022.
Vreemd vermogen verbonden partij	Per 1-1-2021: € 0. De jaarrekening 2021 wordt vastgesteld op 2 november 2022.
Resultaat verbonden partij	De Binnenbaan BV is per 1-1-2021 operationeel. De jaarrekening 2021 wordt vastgesteld op 2 november 2022.

VNG	
Doel	De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) is de organisatie die alle gemeenten in Nederland en de overzeese gebieden verbindt. De vereniging heeft als doel om de lokale overheid te versterken, zodat gemeenten hun inwoners optimaal kunnen bedienen. Belangenbehartiging, kennisuitwisseling en het gezamenlijk uitvoeren van maatschappelijke opgaven zijn de kerntaken van de VNG.
Beleid	Gemeenten houden zich bezig met een breed scala aan onderwerpen. De VNG houdt zich dan ook bezig met alle beleidsvelden waar gemeenten zich mee bezig houden.

Financiële effecten (gemeente)	Het bedrag dat een gemeente aan contributie betaalt, is afhankelijk van het aantal inwoners. Het uitgangspunt voor het aantal inwoners wordt per 1 januari van het voorgaande jaar bepaald aan de hand van de cijfers van het CBS: Zoetermeer had op 1 januari 2021 125.265 inwoners. Zoetermeer valt onder de categorie van 25.000 tot 200.000 inwoners en betaalt in 2022 € 1,373 per inwoner. Voor 2022 komt dit neer op een bedrag van € 178.832. De contributie stijgt in 2023 met 4,4% ten opzichte van 2022. Deze stijging is bedoeld voor loon- en prijsontwikkeling op basis van CPB-indexcijfers. Ook zit hier een stijging van 1% in die bedoeld is voor de groei naar volledige dekking van de kosten van de kernorganisatie VNG vanuit de contributie.
Risico	Geen.
Financieel en bestuurlijk belang	De afgelopen periode waren wethouder Van Driel lid van de Commissie Participatie, Schuldhulpverlening en Integratie en Wethouder Iedema lid van het college voor Arbeidszaken. In het najaar van 2022 wordt de nieuwe samenstelling van de commissies bekend gemaakt.
Bijdrage aan doel-stelling programma	De inspanningen op het gebied van belangenbehartiging, kennisuitwisseling en het gezamenlijk uitvoeren van maatschappelijke opgaven van de VNG dragen bij aan alle programma's.
Relatie met programma	Alle.
Beleidsvoornemens / beleidskader	De VNG focust t/m 2024 op zes inhoudelijke thema's; de informatiesamenleving, de gemeentelijke dienstverlening, fysieke opgaven, de inclusieve samenleving, democratisch besturen en een actieve ledenorganisatie.
Vestigingsplaats	Den Haag.
Doel / openbaar belang	Drie pijlers vormen de basis van de vereniging: kennisdeling, belangenbehartiging en dienstverlening.
Beleid /voortgang	Om de vier jaar presenteert de VNG haar strategie, Voor 2020-2024 hebben de gemeenten gezamenlijk in kaart gebracht wat de belangrijkste thema's voor de komende jaren zijn en wat deze betekenen voor de rol en het functioneren van het lokaal bestuur. In de VNG Kadernota 2022 heeft de VNG aangegeven welke onderwerpen binnen de eerder genoemde zes thema's prioritair zijn. Deze lijst omvat o.a. Digitale veiligheid, de Omgevingswet, woningbouw, transformatie Sociaal Domein en de bestuurlijke verhoudingen met het rijk.

Eigen vermogen verbonden partij	Eind 2021: € 63,912 mln.
Vreemd vermogen verbonden partij	Eind 2021: € 94,719 mln. (schulden: € 112,974 mln. + voorzieningen: € 2,981 mln.)
Resultaat verbonden partij	Financieel resultaat 2021: € 1,124 mln. positief.

Vereniging De Brede Stroomversnelling	
Doel	Uitvoering van het klimaatbeleid. De raad heeft op 12 september 2016 besloten om Nul op de Meter concepten toe te passen waar mogelijk.
Beleid	Stroomversnelling en haar leden hebben als oogmerk een impuls te geven aan de energietransitie in de gebouwde omgeving. Stroomversnelling is in eerste instantie een vereniging van corporaties, bouwers, toeleverende industrie, netwerkbedrijven en regionale overheden maar de bedoeling - van de initiatiefnemers en de huidige trekkers – is breder. Stroomversnelling wil een beweging zijn waarin deelnemers zich gezamenlijk verantwoordelijk voelen voor de energietransitie en waarin ze, door samen op te trekken, versnelling weten te realiseren in het realiseren van deze doelstelling.
Financiële effecten (gemeente)	Jaarlijkse lidmaatschapsbijdrage € 5.000.
Risico	Ten tijde van het uitbrengen van de jaarrekening 2020 van de vereniging is er nog steeds sprake van onduidelijkheid over het recht op teruggave van omzetbelasting op inkopen en de verplichting tot het afdragen van omzetbelasting over subsidieontvangsten. Hierover is overleg gaande met de Belastingdienst. Het overleg met de Belastingdienst kan leiden tot zowel een teruggave als een naheffing van omzetbelasting over de periode 2015 tot en met 2018. Er is ondertussen wel een formeel verzoek gedaan voor teruggave over de periode 2018 die kan leiden tot een storting van de belastingdienst. De gemeente is alleen lid en is geen risicodrager. Als de vereniging bij ontbinding een tekort heeft, hoeft de gemeente als lid daaraan niet bij te dragen. Dit hangt samen met de rechtspersoonlijkheid van de vereniging en het feit dat de vereniging een eigen, afgescheiden vermogen heeft. Als de vereniging wordt ontbonden, gaat dat volgens de regels over de vereffening van het afgescheiden vermogen.

Financieel en bestuurlijk belang	Stroomversnelling heeft op dit moment ca. 60 leden en partners. De samenstelling van het ledenbestand geeft direct een helder beeld van de breedte van Stroomversnelling: woningcorporaties, aanbieders (bouwbedrijven), toeleverende industrie, gemeentes en netwerkbedrijven. Daarnaast heeft Stroomversnelling reeds een aantal partners - CVW, Federatie Ruimtelijke Kwaliteit, Efectis, de Woonbond en Hogeschool Utrecht. Stroomversnelling is zelf partner van de vernieuwingsagenda van Aedes. Stroomversnelling staat open voor elke partij die inzet wil leveren op, en kan bijdragen aan, de (door)ontwikkeling van woningconcepten en de transitieopgave. Omdat het een vereniging is van koplopers en actieve volgers wordt altijd kritisch gekeken hoe partijen die zich willen aansluiten de beweging en benodigde ontwikkeling verder kunnen versterken. Het doel is daarom niet veel groter te worden in aantallen dan ca. 100 leden. Deze beperkte groeidoelstelling heeft consequenties voor de financiële slagkracht van de vereniging. Om die reden is er veel aandacht voor bijdragen van overheden.
Bijdrage aan doel-stelling programma	3.1 Bevorderen duurzame ontwikkeling.
Relatie met programma	Programma 7 Inrichting van de stad.
Beleidsvoornemens / beleidskader	1. Volop werken aan de ontwikkeling, van het aanbod, de vraag en de daaraan gerelateerde marktcondities voor concepten waarmee woningen en/of wijken aardgasvrij en spijtvrij CO2- en/of energieneutraal gemaakt kunnen worden in alle marktsegmenten. 2. De realisatie van een zodanige kostprijsreductie (schatting 25%-30%), op NOM of NOM-Ready aanbod met gegarandeerde functionele prestaties (minimaal rond energie, binnenmilieu en veiligheid), waarmee een woonlastenneutraal aanbod voor de bewoner en een gezonde business case voor de investeerder in de oplossingen (inclusief de afnemers) mogelijk is.
Vestigingsplaats	Den Haag.
Doel / openbaar belang	De vereniging Stroomversnelling heeft als doel het verenigen van leden die renovatie- en nieuwbouwbouwconcepten met minimaal het ambitieniveau van Nul op de Meter (NOM) ontwikkelen, bouwen, afnemen of het afnemen willen faciliteren. De leden beogen NOM te bereiken met uitsluitend gebruik van duurzame energie, opgewekt uit niet fossiele brandstoffen.
Beleid /voortgang	Ad 1. Pas wanneer 25% van het potentieel is bereikt, is de fase van ontwikkeling (door koplopers en volgers) afgerond en de fase van autonome opschaling bereikt. Ad 2. Jaarlijkse productieaantallen van 50.000 gekoppeld aan renovatie, 25.000 aan nieuwbouw en 100.000 aan installatievervanging.

Eigen vermogen verbonden partij	Per begin 2021: € 339.294 Per eind 2021: € 408.042
Vreemd vermogen verbonden partij	Per begin 2021: € 874.340 Per eind 2021: € 929.824
Resultaat verbonden partij	2021: € 68.748 2020: € 47.271, 2019 € 111.664, 2018 € 175.975

Stichting BusinessPark Haaglanden (BPH)	
Doel	Het versterken van de regionale samenwerking tussen de deelnemende gemeenten op het gebied van bedrijfshuisvesting ten behoeve van het behouden en vestigen van bedrijven en daarmee de werkgelegenheid in de Haagse regio. Met de samenwerking het thema ‘werken’ een gelijkwaardige plek geven in de complexe integrale verstedelijkingsopgave. Deelnemende gemeenten zijn: Den Haag, Rijswijk, Midden-Delfland, Pijnacker Nootdorp, Delft, Leidschendam-Voorburg en Zoetermeer.
Beleid	De Stichting tracht haar doel te bereiken door onder meer: - het (verder) professionaliseren van het regionaal loket (front-office) van Businesspark Haaglanden voor ondernemers; - het intensiveren van de samenwerking met adviseurs in bedrijfshuisvesting; - het begeleiden van het proces van uitplaatsingen van bedrijven als gevolg van transformatie/herstructurering; - het leveren van een bijdrage aan het formuleren van nieuw beleid (door monitoring & signalering vraag/aanbodontwikkeling binnen de regio) en het tot uitvoering brengen van beleid; - het meedenken om te komen tot nieuwe werklocaties binnen de Haagse regio; - het als netwerkorganisatie aanspreekpunt zijn voor de Metropoolregio Rotterdam Den Haag en de Provincie Zuid-Holland.
Financiële effecten (gemeente)	De gemeente Zoetermeer heeft op haar eigen begroting jaarlijks circa € 25.000 voor de bijdrage aan de stichting. Dit bedrag is gebaseerd op de verdeelsleutel die staat opgenomen in het reglement. Zoetermeer draagt 15% van de jaarlijkse kosten bij.

Risico	Voor de gemeente zijn er geen financiële risico's aanwezig. Bij een eventueel financieel risico van de stichting is de gemeente maximaal de eigen bijdrage voor een jaar kwijt.
Financieel en bestuurlijk belang	De deelnemers zijn de 7 gemeenten en hebben daardoor een financieel en bestuurlijk belang. De wethouder economie heeft zitting in het Bestuur. De teammanager van team economie neemt deel aan de Directieraad.
Bijdrage aan doel-stelling programma	1.3 bevorderen vestigings-en ondernemersklimaat. 1.4 bevorderen groei werkgelegenheid.
Relatie met programma	Programma 1 Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie.
Beleidsvoornemens / beleidskader	Uitvoering geven aan het jaarplan. Centrale actiepunten zijn: - BPH deelt als netwerkorganisatie beschikbare kennis en kunde. - BPH is een netwerkorganisatie en gesprekspartner voor PZH en MRDH en andere samenwerkingsverbanden gericht op bedrijvigheid. - BPH heeft het aanbod van bedrijfshuisvesting van de deelnemende gemeenten scherp in beeld. Vragen uit de markt worden geregistreerd. - BPH draagt op de schaal van de Haagse regio bij aan het bij elkaar brengen van vraag naar en aanbod van voldoende en passende bedrijfshuisvesting.
Vestigingsplaats	Zetel in de gemeente 's- Gravenhage.
Doel / openbaar belang	De schaal waarop de bedrijventerreinenmarkt zich beweegt, is bovengemeentelijk. Bedrijven kijken veelal op regionale schaal naar vestigingsplaatsen en uitbreidingsmogelijkheden. Activiteiten van bedrijven volgen zelden bestuurlijke grenzen maar vinden plaats in een marktregio. Binnen de MRDH is de Haagse regio één van de drie marktregio's, waarbinnen bedrijven zich vestigen dan wel uitbreiden en/of verhuizen. De gezamenlijke doelen zijn economische ontwikkeling en het creëren en behoud van werkgelegenheid in de Haagse regio, het bieden van voldoende passende vestigingsplekken op bedrijventerreinen en het tegengaan van onnodige onderlinge concurrentie tussen gemeenten. Businesspark Haaglanden werkt vraaggericht en zoekt naar pragmatische oplossingen, op het juiste schaalniveau.
Beleid /voortgang	In 2023 blijft er aandacht voor het verder optimaliseren van de front office (o.a. actualisatie website en het monitoren van een actueel overzicht van vraag en aanbod) en het uitwisselen van kennis en praktijkvoorbeelden over actuele thema's. De focus komt te liggen op de verkenning naar de positionering van BPH, de uitdagingen waar zij als regio mee te maken heeft en krijgt en hoe daarop in te spelen.

Eigen vermogen verbonden partij	Per eind 2021: € 75.225 Per begin 2021: € 31.705
Vreemd vermogen verbonden partij	Per eind 2021: € 0 Per begin 2021: € 0
Resultaat verbonden partij	2021 € 43.521 voordelig 2020 € 44.880 voordelig

Bijlage 11 Wettelijke kaders

Programma 1 Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie

Onderwijs

Belangrijkste wettelijke kaders

- Wet op het primair onderwijs (WPO)
- Wet op het onderwijstoezicht.(Wot)
- Wet op het voortgezet onderwijs (WVO)
- Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB)
- Wet op de expertisecentra (WEC)
- Leerplichtwet 1969
- Wet regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten (RMC)
- Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen (Wkkp)
- Wet Ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie (OKE)
- Wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang (IKK)

Belangrijkste gemeentelijke kaders

- Oog voor de Jeugd integrale visienota, jaar 2011, raadsbesluit 1101324
- Kadernota Voortijdig Schoolverlaten 2008-2012, jaar 2008, raadsbesluit 080284
- Vasthouden en niet loslaten, uitvoeringplan voortijdig schoolverlaten 2012-2015, jaar 2013, B&W besluit-2012-000872
- Regionale VSV-agenda RMC-regio Haaglanden 2017-2020 en 2021-2024
- Integraal huisvestingsplan primair onderwijs 2016-2020 herijking vervangingsfonds, jaar 2016, raadbeslulit -2015-001112
- Beleidskader brede School, jaar 2013, B&W 2013-000590
- Op weg naar Onderwijskansen door kwaliteit en educatie (OKE), jaar 2010, raadsbesluit 100574
- Beleidsregels handhaving Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen, jaar 2013, B&W-besluit 2013-003055
- Beleidsplan ‘Ieder kind gelijke kansen onderwijsachterstandenbeleid gemeente Zoetermeer 2019-2022’, Raadsbesluit 0637391046
- Lokaal Educatieve Agenda, 2017-2020
- Uitwerkingskader ‘ontwikkelen van integrale kindcentra’ in Zoetermeer, jaar 2012 B&W-besluit 004433 en jaar 2014, B&W-besluit 000056
- Verordening en beleidsregels leerlingenvervoer, jaar 2014, raadsbesluit 2014-000933

Economie

Belangrijkste gemeentelijke kaders

• Actieagenda Economie 2020-2022
• Kerndocument strategie werklocaties Zoetermeer 2020-2030
• Stedelijk beleidskader economie 2011

Arbeidsparticipatie
Belangrijkste wettelijke kaders

- Participatiewet
- Wet sociale werkvoorziening
- Fraudewet (wet aanscherping sancties sociale zekerheid)

Belangrijkste gemeentelijke kaders
• Analyse- en actieplan re-integratie gemeente Zoetermeer: De eerste afslag naar werk
• Beleidsnotitie Participatiewet en maatregelen WWB
• Kadernota armoedebeleid
• Kadernota Schuldhulpverlening
• Actieplan re-integratie

Programma 2 Samen leven en ondersteunen

Belangrijkste wettelijke kaders

- Wet publieke gezondheid (Wpg)
- Wet maatschappelijke ondersteuning
- Jeugdwet

Belangrijkste gemeentelijke kaders

• Beleidsplan Wmo en Jeugdhulp Zorg in Zoetermeer voor elkaar (2014)
• Wmo verordening 2015, raadsbesluit 13 oktober 2014, DOC 2014-003575
• Gebiedsgerichte ondersteuning
• Wijziging Verordening Wmo Gebiedsgerichte ondersteuning
• Vrijwilligersondersteuning
• Algemene Subsidieverordening Zoetermeer, jaar 2016, raadsbesluit 000927
• Actieplan Bouwen aan toekomstbestendige jeugdhulp (2019)
• Verordening jeugdhulp gemeente Zoetermeer
• Nadere regels jeugdhulp gemeente Zoetermeer
• Beleidsregels jeugdhulp gemeente Zoetermeer

- Nadere regels vervoer jeugdhulp gemeente Zoetermeer
- Inkoopstrategie Jeugdhulp 2020-2024

Programma 3 Leefbaarheid, duurzaam en groen

Belangrijkste wettelijke kaders

- AVL 2000
- Wet Natuurbescherming
- Warenwetbesluit Attractie en Speeltoestellen (WAS)
- Wegenwet
- Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (Wabo)
- Wet bodembescherming
- Wet geluidhinder
- Wet milieubeheer
- Wet op de Lijkbezorging
- Wet op de ruimtelijke ordening (Wro)

Belangrijkste gemeentelijke kaders

- Beheervisie openbare ruimte Zoetermeer 2016-2020: Samen werken aan de stad
- Beheerverordening gemeentelijke begraafplaatsen Zoetermeer 2020
- Uitvoeringsbesluiten gemeentelijke begraafplaatsen 2020
- Speelruimtenota 2016-2026: Ruimte geven!
- Bomenbeleid
- Groenkaart
- Visie Biodiversiteit
- Gemeentelijk Rioleringsplan 2016-2020
- Parkeerbeleid Zoetermeer, raadsbesluit nr. 2012-000171
- Programma Duurzaam en Groen Zoetermeer, raadsbesluit 2015-006613 (0637530586)
- Stadsvisie 2030, raadsbesluit 080648
- Waterplan Zoetermeer, raadsbesluit 011492
- Zoetermeerse gedragscode Flora- en Faunawet 2015 (goedgekeurd door ministerie LNV)
- Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuur (AVOI)
- Afvalbeleidsplan Zoetermeer, meer bewust

Programma 4 Vrije tijd

Belangrijkste wettelijke kaders

- Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen
- Erfgoedwet 2016
- Mediawet 2008

Belangrijkste gemeentelijke kaders

• Erfgoedverordening Zoetermeer 2010

• Verordening Investeringssubsidie en gemeentegarantie amateurverenigingen

• Verordening Percentageregeling Beeldende kunst in de openbare ruimte 2019

• Sportagenda 2017 enverder
• Sportakkoord Zoetermeer
• Cultuurvisie 2030. De stad leeft, leve de stad
• Samenspraak bij kunst in de openbare ruimte 2015
• Actualisering citymarketingstrategie 2017
• Nieuwe beleidskaart archeologische monumenten en onderzoeksagenda 2015
• Subsidieregeling evenementen 2022
• Subsidieregeling Culturele basisinstellingen Zoetermeer 2021
• Subsidieregeling Culturele jaarprogramma's 2021
• Subsidieregeling Culturele projecten 2021
• Subsidieregeling gemeentelijke monumenten Zoetermeer 2023

Programma 5 Veiligheid

Belangrijkste wettelijke kaders

- Gemeentewet
- Politiewet
- Wet veiligheidsregio’s
- Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
- Woningwet
- Opiumwet
- Overlastwet
- Algemene Wet Bestuursrecht

Belangrijkste gemeentelijke kaders

- Algemene Plaatselijke Verordening
- Gemeenschappelijke regeling veiligheidsregio Haaglanden
- Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Haaglanden
- Kadernota Integraal Veiligheidsbeleid Zoetermeer
- Preventie- en Handhavingsplan Alcohol 2019-2022
- Toezicht- en Handhavingsmodel Drank- en Horecawet (DHW)
- Horecasanctiestrategie
- Vergunningen-, toezicht en handhavingsbeleidsplan 2019 – 2022
- Damocles beleid

Programma 6 Dienstverlening en samenspraak

Belangrijkste wettelijke kaders

- Digitale agenda 2020
- Algemene Wet Bestuursrecht (klachten)
- Visie digitale overheid 2017 Minister Plasterk
- Overheidsbrede Dienstverlening 2020
- Gemeentewet artikel 150
- Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
- Woningwet
- Kieswet

Belangrijkste gemeentelijke kaders

- Verordening bezwaarschriften
- Raadsvoorstel samenspraak
- Legesverordening 2019
- Algemene plaatselijke verordening

Programma 7 Inrichting van de stad

Belangrijkste wettelijke kaders

- Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR)
- Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro)
- Update Regionale Nota Mobiliteit - Stadsgewest Haaglanden

- Provinciale Visie Ruimte en Mobiliteit
- Provinciale Verordening Ruimte
- Provinciaal Programma Ruimte
- Verkeer- en Vervoersplan Haaglanden
- Wet ruimtelijke ordening
- Omgevingswet (in voorbereiding)

Belangrijkste gemeentelijke kaders

- Stadsvisie 2030
- Nota Mobiliteit Zoetermeer
- Nota Grondbeleid
- Nota Biodiversiteit, Groenkaart en Bomenbeleid
- Parkeernota
- Visie Binnenstad
- Vastgoednota 2013
- Prestatieafspraken Zoetermeer 2013 - 2015
- Actieplan Fiets
- Actieplan Verkeersveiligheid
- Welstandsnota Zoetermeer
- Woonvisie Zoetermeer
- Verkenningennota Structuurvisie Zoetermeer 2030
- Integraal huisvestingsplan primair onderwijs 2016-2020 en herijking vervangingsfonds
- Toekomstagenda cultuur
- Nieuwe Huisvestingsverordening Zoetermeer 2015

Bijlage 12 Taakvelden

Bedragen x €1.000

Taakvelden	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
0.1 Bestuur				
Baten	0	0	0	0
Lasten	-5.428	-5.393	-5.368	-5.567
Totaal 0.1 Bestuur	**-5.428**	**-5.393**	**-5.368**	**-5.567**
0.10 Mutaties reserves				
Baten	17.938	10.006	18.627	6.937
Lasten	-10.521	-11.269	-10.641	-4.956
Totaal 0.10 Mutaties reserves	**7.418**	**-1.264**	**7.986**	**1.981**
0.2 Burgerzaken				
Baten	1.353	2.682	2.726	2.726
Lasten	-6.595	-7.406	-7.429	-7.429
Totaal 0.2 Burgerzaken	**-5.242**	**-4.724**	**-4.703**	**-4.703**
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden				
Baten	1.817	1.817	1.797	1.797
Lasten	-532	-532	-532	-532
Totaal 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	**1.285**	**1.285**	**1.265**	**1.265**
0.4 Overhead				
Baten	1.393	1.393	1.393	1.393
Lasten	-48.683	-48.623	-47.829	-47.603
Totaal 0.4 Overhead	**-47.290**	**-47.229**	**-46.435**	**-46.210**
0.5 Treasury				
Baten	373	364	359	354
Lasten	-495	-614	-1.135	-1.405
Totaal 0.5 Treasury	**-122**	**-249**	**-776**	**-1.051**
0.61 OZB woningen				
Baten	22.920	23.607	23.609	23.620
Lasten	-1.271	-1.273	-1.273	-1.273
Totaal 0.61 OZB woningen	**21.649**	**22.334**	**22.336**	**22.347**
0.62 OZB niet-woningen				
Baten	14.397	14.927	14.927	14.927
Lasten	-448	-449	-449	-449
Totaal 0.62 OZB niet-woningen	**13.949**	**14.478**	**14.478**	**14.478**
0.63 Parkeerbelasting				
Baten	2.808	2.808	2.808	2.808
Lasten	0	0	0	0

Taakvelden	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Totaal 0.63 Parkeerbelasting	**2.808**	**2.808**	**2.808**	**2.808**
0.64 Belastingen overig				
Baten	680	680	680	680
Lasten	-44	-44	-44	-44
Totaal 0.64 Belastingen overig	**636**	**636**	**636**	**636**
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds				
Baten	254.981	267.682	277.899	260.343
Lasten	-1.975	-8.605	-15.140	-20.935
Totaal 0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	**253.006**	**259.077**	**262.759**	**239.408**
0.8 Overige baten en lasten				
Baten	-251	1.825	3.402	4.833
Lasten	-3.238	-5.395	-7.848	-10.828
Totaal 0.8 Overige baten en lasten	**-3.489**	**-3.570**	**-4.446**	**-5.996**
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)				
Baten	0	0	0	0
Lasten	-327	0	-161	-161
Totaal 0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	**-327**	**0**	**-161**	**-161**
1.1 Crisisbeheersing en brandweer				
Baten	0	0	0	0
Lasten	-10.184	-10.297	-10.269	-10.138
Totaal 1.1 Crisisbeheersing en brandweer	**-10.184**	**-10.297**	**-10.269**	**-10.138**
1.2 Openbare orde en veiligheid				
Baten	860	664	664	664
Lasten	-6.828	-6.798	-6.798	-6.525
Totaal 1.2 Openbare orde en veiligheid	**-5.968**	**-6.134**	**-6.134**	**-5.861**
2.1 Verkeer en vervoer				
Baten	1.129	611	614	614
Lasten	-23.241	-22.688	-22.691	-22.803
Totaal 2.1 Verkeer en vervoer	**-22.111**	**-22.077**	**-22.077**	**-22.189**
2.2 Parkeren				
Baten	0	0	0	0
Lasten	-1.450	-1.450	-1.451	-1.459
Totaal 2.2 Parkeren	**-1.450**	**-1.450**	**-1.451**	**-1.459**
3.1 Economische ontwikkeling				
Baten	0	0	0	0

Taakvelden	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Lasten	-496	-489	-489	-489
Totaal 3.1 Economische ontwikkeling	**-496**	**-489**	**-489**	**-489**
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur				
Baten	8.702	9.473	3.677	2.992
Lasten	-5.042	-4.787	-1.716	-1.481
Totaal 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	**3.660**	**4.686**	**1.961**	**1.510**
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen				
Baten	384	384	384	384
Lasten	-680	-680	-680	-680
Totaal 3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	**-296**	**-296**	**-296**	**-296**
3.4 Economische promotie				
Baten	843	1.053	1.053	1.053
Lasten	-2.283	-2.125	-2.115	-2.085
Totaal 3.4 Economische promotie	**-1.440**	**-1.072**	**-1.062**	**-1.032**
4.1 Openbaar basisonderwijs				
Baten	41	41	41	41
Lasten	-155	-155	-155	-155
Totaal 4.1 Openbaar basisonderwijs	**-114**	**-114**	**-114**	**-114**
4.2 Onderwijshuisvesting				
Baten	1.969	1.919	1.916	1.955
Lasten	-11.203	-11.433	-11.094	-10.796
Totaal 4.2 Onderwijshuisvesting	**-9.234**	**-9.513**	**-9.177**	**-8.841**
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken				
Baten	7.336	6.566	6.566	6.566
Lasten	-13.452	-12.681	-12.548	-12.550
Totaal 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	**-6.117**	**-6.115**	**-5.982**	**-5.983**
5.1 Sportbeleid en activering				
Baten	29	29	29	29
Lasten	-1.853	-1.703	-1.703	-1.703
Totaal 5.1 Sportbeleid en activering	**-1.824**	**-1.674**	**-1.674**	**-1.674**
5.2 Sportaccommodaties				
Baten	4.760	4.643	4.640	4.640
Lasten	-7.832	-8.947	-8.972	-9.704
Totaal 5.2 Sportaccommodaties	**-3.072**	**-4.304**	**-4.332**	**-5.064**
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie				

Taakvelden	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Baten	1.782	1.786	1.789	1.789
Lasten	-8.357	-8.382	-8.488	-8.530
Totaal 5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	**-6.575**	**-6.596**	**-6.699**	**-6.741**
5.4 Musea				
Baten	178	178	178	178
Lasten	-2.582	-816	-818	-820
Totaal 5.4 Musea	**-2.404**	**-638**	**-640**	**-642**
5.5 Cultureel erfgoed				
Baten	0	0	0	0
Lasten	-277	-253	-253	-253
Totaal 5.5 Cultureel erfgoed	**-277**	**-253**	**-253**	**-253**
5.6 Media				
Baten	1.062	1.062	1.062	1.062
Lasten	-5.018	-4.624	-4.652	-4.634
Totaal 5.6 Media	**-3.956**	**-3.562**	**-3.590**	**-3.572**
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie				
Baten	284	284	284	284
Lasten	-13.434	-13.303	-21.430	-14.272
Totaal 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	**-13.150**	**-13.019**	**-21.147**	**-13.989**
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie				
Baten	3.075	3.085	3.082	3.072
Lasten	-20.996	-20.739	-20.523	-20.487
Totaal 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	**-17.921**	**-17.654**	**-17.441**	**-17.415**
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen				
Baten	123	123	123	123
Lasten	-9.751	-9.609	-8.963	-8.910
Totaal 6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	**-9.628**	**-9.487**	**-8.840**	**-8.788**
6.3 Inkomensregelingen				
Baten	53.748	53.434	50.994	50.994
Lasten	-70.609	-70.002	-67.522	-67.399
Totaal 6.3 Inkomensregelingen	**-16.861**	**-16.568**	**-16.528**	**-16.405**
6.4 WSW en beschut werk				
Baten	0	0	0	0
Lasten	-8.439	-7.943	-7.722	-7.842
Totaal 6.4 WSW en beschut werk	**-8.439**	**-7.943**	**-7.722**	**-7.842**

Taakvelden	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
6.5 Arbeidsparticipatie				
Baten	0	0	0	0
Lasten	-11.417	-11.417	-11.417	-11.417
Totaal 6.5 Arbeidsparticipatie	**-11.417**	**-11.417**	**-11.417**	**-11.417**
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)				
Baten	1.014	998	998	998
Lasten	-8.735	-8.735	-8.465	-8.465
Totaal 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	**-7.721**	**-7.737**	**-7.467**	**-7.467**
6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)				
Baten	0	0	0	0
Lasten	-14.625	-14.425	-14.425	-14.425
Totaal 6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)	**-14.625**	**-14.425**	**-14.425**	**-14.425**
6.71B Begeleiding (WMO)				
Baten	0	0	0	0
Lasten	-8.347	-8.347	-8.347	-8.347
Totaal 6.71B Begeleiding (WMO)	**-8.347**	**-8.347**	**-8.347**	**-8.347**
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-				
Baten	0	0	0	0
Lasten	-42.209	-40.295	-38.932	-38.932
Totaal 6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	**-42.209**	**-40.295**	**-38.932**	**-38.932**
6.72D Jeugdhulp zonder verblijf overig				
Baten	0	0	0	0
Lasten	-4.047	-3.962	-3.876	-3.876
Totaal 6.72D Jeugdhulp zonder verblijf overig	**-4.047**	**-3.962**	**-3.876**	**-3.876**
6.74A Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf				
Baten	0	0	0	0
Lasten	-1.232	-1.176	-1.136	-1.136
Totaal 6.74A Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	**-1.232**	**-1.176**	**-1.136**	**-1.136**
6.74B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf				
Baten	0	0	0	0
Lasten	-1.163	-1.136	-1.115	-1.115
Totaal 6.74B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	**-1.163**	**-1.136**	**-1.115**	**-1.115**
6.81B Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)				
Baten	0	0	0	0
Lasten	-308	-308	-308	-308

Taakvelden	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Totaal 6.81B Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	**-308**	**-308**	**-308**	**-308**
6.82A Jeugdbescherming				
Baten	0	0	0	0
Lasten	-3.125	-2.994	-2.901	-2.659
Totaal 6.82A Jeugdbescherming	**-3.125**	**-2.994**	**-2.901**	**-2.659**
6.82B Jeugdreclassering				
Baten	0	0	0	0
Lasten	-612	-584	-564	-564
Totaal 6.82B Jeugdreclassering	**-612**	**-584**	**-564**	**-564**
7.1 Volksgezondheid				
Baten	0	0	0	0
Lasten	-1.674	-1.674	-1.674	-1.674
Totaal 7.1 Volksgezondheid	**-1.674**	**-1.674**	**-1.674**	**-1.674**
7.2 Riolering				
Baten	7.184	7.184	7.184	7.184
Lasten	-6.069	-6.107	-6.146	-6.185
Totaal 7.2 Riolering	**1.115**	**1.076**	**1.038**	**999**
7.3 Afval				
Baten	18.266	18.284	18.194	18.194
Lasten	-13.173	-13.323	-13.250	-13.250
Totaal 7.3 Afval	**5.093**	**4.961**	**4.945**	**4.944**
7.4 Milieubeheer				
Baten	0	0	0	0
Lasten	-5.967	-3.410	-3.410	-3.410
Totaal 7.4 Milieubeheer	**-5.967**	**-3.410**	**-3.410**	**-3.410**
7.5 Begraafplaatsen en crematoria				
Baten	547	547	547	547
Lasten	-764	-764	-765	-766
Totaal 7.5 Begraafplaatsen en crematoria	**-217**	**-218**	**-218**	**-219**
8.1 Ruimte en leefomgeving				
Baten	758	183	4	4
Lasten	-6.266	-3.779	-3.589	-3.839
Totaal 8.1 Ruimte en leefomgeving	**-5.508**	**-3.596**	**-3.585**	**-3.835**
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)				
Baten	12.273	8.707	6.005	2.610

Taakvelden	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Lasten	-11.895	-8.096	-4.621	-3.504
Totaal 8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	**377**	**612**	**1.384**	**-893**
8.3 Wonen en bouwen				
Baten	6.659	5.006	4.006	4.006
Lasten	-6.893	-6.008	-6.011	-6.011
Totaal 8.3 Wonen en bouwen	**-234**	**-1.002**	**-2.005**	**-2.005**
Gerealiseerd resultaat	**-822**	**7.987**	**12.406**	**-14.383**

Verdeling taakvelden

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording is hieronder een overzicht opgenomen met het verdelingsprincipe op basis waarvan de taakvelden over de programma's/beleidsvelden zijn verdeeld.

Programma	Taakvelden	Produkten
1. Onderwijs, economie en Arbeidsparticipatie	0.10 - Mutaties reserves	400.01 - Onderwijshuisvesting 610.01 - Participatie
	3.1 - Economische ontwikkeling	310.15 - Economische ontwikkeling
	3.2 - Fysieke bedrijfsinfrastructuur	310.15 - Economische ontwikkeling
	3.3 - Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	310.15 - Economische ontwikkeling 310.25 - Beheer warenmarkten
	3.4 - Economische promotie	310.15 - Economische ontwikkeling
	4.2 - Onderwijshuisvesting	400.01 - Onderwijshuisvesting
	4.3 - Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	400.01 - Onderwijshuisvesting 480.01 - Lokaal onderwijsbeleid 480.04 - Onderwijsachterstanden 480.06 - Voortijdig schoolverlaten 480.07 - Leerlingenvervoer 480.08 - Zorgstructuur onderwijs 482.02 - Onderwijs-arbeidsmarkt/ volwasseneducatie
	6.1 - Samenkracht en burgerparticipatie	480.01 - Lokaal onderwijsbeleid
	6.3 - Inkomensregelingen	610.02 - Hoogwaardig handhaven 610.03 - Inkomensondersteunende voorzieningen 920.01 - Kwijtschelding van belastingen
	6.4 - WSW en beschut werk	611.03 - Wet sociale werkvoorziening
	6.5 - Arbeidsparticipatie	610.01 - Participatie
2. Samen leven en ondersteunen	0.10 - Mutaties reserves	682.01 - Jeugd voorzieningen
	4.3 - Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	671.01 - Universele preventie jeugd 671.03 - Maatwerk jeugd 714.01 - Gezondheidszorg
	6.1 - Samenkracht en burgerparticipatie	670.01 - Wmo algemene voorziening 670.05 - Wmo maatschappelijke zorg 671.01 - Universele preventie jeugd 671.02 - Selectieve preventie jeugd 671.03 - Maatwerk jeugd
	6.2 - Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	662.01 - Wmo maatwerk 670.01 - Wmo algemene voorziening 670.05 - Wmo maatschappelijke zorg 671.03 - Maatwerk jeugd 671.04 - Specialistische jeugdhulp
	6.4 - WSW en beschut werk	662.01 - Wmo maatwerk

	6.6 - Maatwerkvoorzieningen (WMO)	662.01 - Wmo maatwerk
	6.71a - Hulp bij het huishouden (WMO)	662.01 - Wmo maatwerk
	6.71b - Begeleiding (WMO)	662.01 - Wmo maatwerk
	6.72 - Maatwerkdienstverlening 18-	671.04 - Specialistische jeugdhulp
	6.72d - Jeugdhulp zonder verblijf overig	671.04 - Specialistische jeugdhulp
	6.74a - Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	671.04 - Specialistische jeugdhulp
	6.74b - Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	671.04 - Specialistische jeugdhulp
	6.81b - Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	670.04 - Wmo preventie 670.05 - Wmo maatschappelijke zorg
	6.82a - Jeugdbescherming	671.04 - Specialistische jeugdhulp
	6.82b - Jeugdreclassering	671.04 - Specialistische jeugdhulp
	7.1 - Volksgezondheid	714.01 - Gezondheidszorg
3. Leefbaarheid, duurzaam en groen	0.8 - Overige baten en lasten	922.33 - Algemene baten en lasten stadsbeheer
	0.10 - Mutaties reserves	723.36 - Milieubeleid 810.28 - Dagelijks beheer en klein onderhoud
	0.63 - Parkeerbelasting	810.38 - Exploitaties
	1.2 - Openbare orde en veiligheid	810.38 - Exploitaties
	2.1 - Verkeer en vervoer	810.18 - Algemeen beheer 810.28 - Dagelijks beheer en klein onderhoud 810.38 - Exploitaties 810.48 - Groot onderhoud
	2.2 - Parkeren	810.38 - Exploitaties
	5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie	723.36 - Milieubeleid 810.18 - Algemeen beheer 810.28 - Dagelijks beheer en klein onderhoud 810.48 - Groot onderhoud
	7.2 - Riolering	810.28 - Dagelijks beheer en klein onderhoud 810.38 - Exploitaties
	7.3 - Afval	721.19 - Afvalinzameling
	7.4 - Milieubeheer	723.36 - Milieubeleid 810.28 - Dagelijks beheer en klein onderhoud
	7.5 - Begraafplaatsen en crematoria	810.38 - Exploitaties
	8.1 - Ruimte en leefomgeving	810.18 - Algemeen beheer 810.28 - Dagelijks beheer en klein onderhoud
4. Vrije tijd	0.10 - Mutaties reserves	002.31 - Evenementen 530.05 - Strategisch beleid sport 540.04 - Beeldende kunst in de openbare ruimte

	3.4 - Economische promotie	002.31 - Evenementen
	4.1 - Openbaar basisonderwijs	530.04 - Vrijetijds-, sport- en spelontwikkeling
	5.1 - Sportbeleid en activering	530.04 - Vrijetijds-, sport- en spelontwikkeling 530.05 - Strategisch beleid sport
	5.2 - Sportaccommodaties	530.02 - Exploitatie sportaccommodaties
	5.3 - Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	002.31 - Evenementen 540.03 - Cultuur 540.04 - Beeldende kunst in de openbare ruimte 630.02 - Welzijnsaccommodaties
	5.4 - Musea	540.03 - Cultuur 630.02 - Welzijnsaccommodaties
	5.5 - Cultureel erfgoed	541.16 - Monumentenbeleid
	5.6 - Media	540.03 - Cultuur 630.02 - Welzijnsaccommodaties
	5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie	560.38 - Natuur- en milieu-educatieve voorzieningen
	6.1 - Samenkracht en burgerparticipatie	630.02 - Welzijnsaccommodaties
5. Veiligheid	0.10 - Mutaties reserves	140.18 - Handhaving openbare ruimten
	1.1 - Crisisbeheersing en brandweer	002.27 - Veiligheid en openbare orde
	1.2 - Openbare orde en veiligheid	002.26 - Vergunningen apv- en bijzondere wetten 002.27 - Veiligheid en openbare orde 140.18 - Handhaving openbare ruimten 140.19 - Dienstverlening handhaving openbare orde 140.28 - Opvang zwerfdieren
	7.4 - Milieubeheer	820.26 - Handhaving wabo,apv en bijzondere wetten
	8.3 - Wonen en bouwen	820.26 - Handhaving wabo,apv en bijzondere wetten
6. Dienstverlening en participatie	0.1 - Bestuur	001.01 - Functioneren bestuur 001.06 - Griffie
	0.2 - Burgerzaken	002.21 - Basisregistraties ppl 003.01 - Publieksplein 820.16 - Wabo-vergunningen
	0.4 - Overhead	820.16 - Wabo-vergunningen
	0.8 - Overige baten en lasten	922.90 - Algemene baten en lasten concern (progr.6)
	2.1 - Verkeer en vervoer	820.16 - Wabo-vergunningen
	3.1 - Economische ontwikkeling	001.01 - Functioneren bestuur
	8.1 - Ruimte en leefomgeving	820.16 - Wabo-vergunningen
	8.3 - Wonen en bouwen	820.16 - Wabo-vergunningen
7. Inrichting van de stad	0.1 - Bestuur	810.11 - Strategie en programmacoordinatie

	0.3 - Beheer overige gebouwen en gronden	830.76 - Grondbedrijf projecten in uitvoering 913.03 - Overige financiele middelen (opbr.gem. eigend. niet voor openb.dnst. bestemd) 922.30 - Algemene baten en lasten directie stad (bedrijfsvoering)
	0.4 - Overhead	820.76 - Vastgoedbeheer 960.30 - Saldi van kostenplaatsen directie stad
	0.5 - Treasury	820.36 - Uitvoering volkshuisvestingsregelingen 830.18 - Grondexploitatie oosterheem
	0.8 - Overige baten en lasten	922.30 - Algemene baten en lasten directie stad (bedrijfsvoering)
	0.10 - Mutaties reserves	810.23 - Ruimtelijke plannen en verkeer 830.18 - Grondexploitatie oosterheem 830.73 - Grondbedrijf algemeen 830.76 - Grondbedrijf projecten in uitvoering 922.30 - Algemene baten en lasten directie stad (bedrijfsvoering)
	2.1 - Verkeer en vervoer	810.23 - Ruimtelijke plannen en verkeer
	3.2 - Fysieke bedrijfsinfrastructuur	820.76 - Vastgoedbeheer 830.18 - Grondexploitatie oosterheem 830.76 - Grondbedrijf projecten in uitvoering
	3.4 - Economische promotie	810.23 - Ruimtelijke plannen en verkeer 913.03 - Overige financiele middelen (opbr.gem. eigend. niet voor openb.dnst. bestemd) 922.30 - Algemene baten en lasten directie stad (bedrijfsvoering)
	5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie	810.23 - Ruimtelijke plannen en verkeer
	8.1 - Ruimte en leefomgeving	810.11 - Strategie en programmacoordinatie 810.23 - Ruimtelijke plannen en verkeer 922.30 - Algemene baten en lasten directie stad (bedrijfsvoering)
	8.1 - Ruimtelijke ordening	830.74 - Grondbedrijf verspreide gronden en panden 830.76 - Grondbedrijf projecten in uitvoering
	8.2 - Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	830.18 - Grondexploitatie oosterheem 830.42 - Grondexploitatie palenstein 830.73 - Grondbedrijf algemeen 830.76 - Grondbedrijf projecten in uitvoering 922.30 - Algemene baten en lasten directie stad (bedrijfsvoering)
	8.3 - Wonen en bouwen	810.23 - Ruimtelijke plannen en verkeer 820.36 - Uitvoering volkshuisvestingsregelingen 820.46 - Volkshuisvestingsbeleid 822.36 - Woonwagenhuisvesting
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	0.5 - Treasury	913.01 - Beleggingen (exploitatie) 914.01 - Rente reserves en voorzieningen 915.01 - Treasury

	0.10 - Mutaties reserves	914.01 - Rente reserves en voorzieningen 922.95 - Algemene baten en lasten concern (oad) 922.98 - Dekking eenmalig concern
	0.61 - OZB woningen	002.47 - Belastingen
	0.62 - OZB niet-woningen	002.47 - Belastingen
	0.64 - Belastingen overig	002.47 - Belastingen
	0.7 - Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	921.01 - Algemene uitkering
	0.8 - Overige baten en lasten	922.95 - Algemene baten en lasten concern (oad)
	3.3 - Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	002.47 - Belastingen
	3.4 - Economische promotie	002.47 - Belastingen
	7.2 - Riolering	002.47 - Belastingen
	7.3 - Afval	002.47 - Belastingen
Heffingsbedrag Vennootschapsbelasting	0.9 - Vennootschapsbelasting (VpB)	909.09 - Vennootschapsbelasting
Overzicht overhead	0.1 - Bestuur	002.08 - Bestuursondersteuning
	0.4 - Overhead	002.08 - Bestuursondersteuning 002.10 - Concerncontrol 002.12 - Personeels- en organisatiebeleid 002.13 - Flankerend personeelsbeleid 002.17 - Informatievoorziening 002.18 - Concern ict beleid 002.23 - Bestuurlijk juridische advisering 002.29 - Communicatie 201.02 - Overhead directie bedrijfsvoering 201.07 - Centrale huisvesting ambtelijk apparaat 201.09 - Huisvesting & diensten 201.15 - Salarisadministratie 201.43 - Financien en control 201.65 - Informatie & automatisering 201.97 - Concernoverhead 202.52 - Afdelingsoverhead werk zorg en inkomen 202.58 - Afdelingsoverhead publieksplein 203.20 - Overhead directie stad 209.02 - Overhead concernstaf 209.14 - Ondersteuning p&o beleid 922.10 - Algemene baten en lasten directie bedrijfsvoering 999.23 - Overhead vrije tijd
	0.10 - Mutaties reserves	002.08 - Bestuursondersteuning 990.01 - Saldi van kostenplaatsen directie bedrijfsvoering

Bijlage 13 Afschrijvingstermijnen

Afschrijvingstermijnen materieel vaste activa		afschrijvingstermijn in jaren
Gronden en terreinen		
Gronden en terreinen		nvt
Woonruimte		
Woningen		40
Bedrijfsgebouwen		
Schoolgebouwen (investeringen vanaf 17-12-2012)		50
Schoolgebouwen die volgens het in 2012 herijkte beheerplan geheel worden gesloopt en vervangen door nieuwbouw		50
Per 17-12-2012 bestaande schoolgebouwen die bij/na bereik 25 jarige leeftijd, technisch en/of functioneel worden aangepast		25
Nieuwe overige gebouwen grotendeels van steen		50
Bestaande overige gebouwen grotendeels van steen		40
Overige gebouwen grotendeels van hout		20
Tijdelijke gebouwen/noodlokalen/loodsen/opslagplaatsen		15
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken		
Wegen	Asfaltverharding	50
	Elementenverharding	50
Kunstwerken	Bruggen hout	35
	Bruggen staal	60
	Bruggen beton	80
	Geluidsschermen	40
Water	Kademuren	80
Overig	Parkeerverwijssysteem	10
	Liften	20
	Roltrappen	20
Vervoermiddelen		
Personenauto's		6
Bedrijfsauto's		8
Machines, apparaten en installaties		
Divers		5
Overige materiele vaste		
Inventaris		10
ICT hardware		4
ICT software		per invest. in raadsvoorstel
Rioolstelsel		50
Ondergrondse inzamelmiddelen t.b.v. afvalinzameling (exclusief betonbakken)		30
Ondergrondse betonbakken Afschrijven		nvt
Sportvoorzieningen		20

Bijlage 14 Monitoring evaluatie pilots

Inleiding

Deze bijlage geeft een overzicht van alle recent afgeronde en lopende pilots die bij de gemeente lopen. De nadruk ligt op de evaluatie van deze pilots en, indien van toepassing, de gevolgen van deze evaluatie.
Deze bijlage is een uitvloeisel van raadsmotie 21-0642, Oogst van de pilots en wordt twee keer per jaar geactualiseerd (en opgenomen in perspectiefnota en programmabegroting).
De pilots die gedekt worden uit het Sociaal Innovatiefonds zijn nog niet meegenomen in dit overzicht, omdat er vertraging is ontstaan in de voorbereiding.

Evaluatie wijkgericht werken

Naam Pilot

Naam pilot	Wijkgericht werken, Seghwaert en Oosterheem

Korte omschrijving

Vanaf 2018 is ingezet op wijkgericht werken. Het is opgenomen in het coalitieakkoord en het college van B&W heeft dit in november 2018 uitgewerkt in een bestuurlijke opdracht aan de ambtelijke organisatie voor de looptijd van de collegeperiode. Wijkgericht werken heeft als uitgangspunten dichter tegen de aan inwoner werken, verbinden van de geplande en de geleefde stad, verbinden van inwoners, gemeente, maatschappelijke partners en bedrijven en iedere wijk is anders. Het doel is dat de inwoner meer invloed krijgt op de kwaliteit van leven in de wijk en meer eigenaarschap van de wijk ervaart. Samen staat centraal.
Er zijn 2 pilotwijken aangewezen om te experimenteren met hoe wijkgericht werken vormgegeven kan worden. Dit zijn de wijken Seghwaert en Oosterheem.

Programma/Portefeuillehouder

Programma	2. Samen leven en ondersteunen
Portefeulle	Wijkgericht werken

Doel/Beoogd resultaat

Doel, beoogd resultaat	Dicht tegen de inwoners aan werken (zien en horen wat er speelt), ontmoeting, verbinding en samenwerking in de wijk stimuleren en faciliteren en de betrokkenheid en het eigenaarschap van bewoners vergroten. De inwoner krijgt daarbij meer invloed op de kwaliteit van leven in de wijk en ervaart meer eigenaarschap van de wijk.

Data

Startdatum	November 2018
Einddatum	December 2021
Evaluatiemoment	5 juli 2022 in B&W besproken

Uitkomst evaluatie

Pilot succesvol? Zijn de vooraf gestelde doelen/resultaten gehaald?	Er is veel geleerd en er zijn positieve ervaringen opgedaan vanuit het perspectief van inwoners, partners en de ambtelijke organisatie. In de pilotwijken zijn resultaten bereikt op de diverse opgaven; dit verdient een vervolg. Daarbij geldt dat de wijk voor toekomstige vraagstukken steeds meer het schaalniveau zal zijn waarop uitvoeringskracht wordt georganiseerd.
Geven de resultaten van de pilot aanleiding om het bestaande beleid aan te passen?	Het college neemt de uitkomsten van de evaluatie mee in de uitwerking van haar ambities met betrekking tot het wijkgericht werken voor de komende jaren. Het college komt hier na het zomerreces op terug.
Leidt aanpassing van het beleid tot een financieel gevolg?	nog onbekend.
Hoe bestuurlijk gerapporteerd?	Memo en evaluatierapport zijn 6 juli 2022 naar de raad gestuurd.

Aansluiting jeugdhulp/onderwijs

Naam Pilot

Naam pilot	Aansluiting jeugdhulp/onderwijs

Korte omschrijving

Langdurig of zorgwekkend ziekteverzuim van leerlingen is vaak een voorspeller van schooluitval of thuiszitten. Door aanscherping van het protocol ‘Ziekteverzuim als signaal’, een samenwerking tussen leerplicht, JGZ en de scholen van het VO en MBO, wordt door de mentor op school sneller contact gezocht met leerling en ouder. Hierdoor wordt sneller duidelijk of zorg en/of ondersteuning moet worden ingeschakeld. Dit draagt bij aan gerichte verwijzing naar de schoolarts, met als resultaat een stabilisering van het aantal verzuimonderzoeken. Door vroegtijdige inzet van de schoolarts en/of jeugdhulp wordt het gebruik van zwaardere en duurdere vormen van jeugdhulp voorkomen.

Programma/Portefeuillehouder

Programma	1. Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie
Portefeuille	Jeugd en Onderwijs

Doel/Beoogd resultaat

Doel, beoogd resultaat	Het aantal aanmeldingen onderzoeken ziekteverzuim door de JGZ verminderen.

Data

Startdatum	schooljaar 2019/2020
Einddatum	2020
Evaluatiemoment	2020

Uitkomst evaluatie

Pilot succesvol? Zijn de vooraf gestelde doelen/resultaten gehaald?	ja
Geven de resultaten van de pilot aanleiding om het bestaande beleid aan te passen?	Ja. De werkwijze van de pilot is inmiddels staand beleid geworden.

Leidt aanpassing van het beleid tot een financieel gevolg?	De nieuwe werkwijze leidt tot een jaarlijkse besparing van € 20.600.
Hoe bestuurlijk gerapporteerd?	via monitor O&V

Daklozenpunt

Naam Pilot

Naam pilot	Daklozenpunt

Korte omschrijving

In 2017 is de motie 1711-19A in de Gemeenteraad aangenomen om onderzoek te doen naar een dependance voor een daklozenloket. Daarbij speelde ook de vraag om opties te bieden voor een briefadres.

In 2020 werd deze motie een feit en werd het Daklozenpunt als pilot in Zoetermeer geopend. Inwoners kunnen hier terecht voor informatie over (dreigende) dakloosheid. Het punt heeft tevens een doorverwijsfunctie naar het Daklozenloket in Den Haag. Een externe partij in onze gemeente - het Leger des Heils - stelt voor een aantal inwoners ook een briefadres beschikbaar.

Programma/Portefeuillehouder

Programma	2. Samen leven en ondersteunen
Portefeulle	Zorg en Welzijn

Doel/Beoogd resultaat

Doel, beoogd resultaat	Zoetermeerse daklozen kunnen zich lokaal en dichtbij melden. Doordat de gemeente Zoetermeer beter zicht heeft op de groep kan er sneller een passend traject worden ingezet (hetzij doorverwijzing naar een MO-traject, hetzij lokale voorzieningen). Hierdoor vallen Zoetermeerse daklozen niet meer tussen wal en schip.

Data

Startdatum	Q2 2020
Einddatum	Q2 2022
Evaluatiemoment	Tussenevaluatie op 29-12-2020 geweest, eind evaluatie mei 2022

Uitkomst evaluatie

Pilot succesvol? Zijn de vooraf gestelde doelen/resultaten gehaald?	Ja, het haakt ook aan bij de actuele landelijke ontwikkelingen in de aanpak van dakloosheid. Hierbij is de focus meer op huisvesting, financiële problematiek en op de inzet van ervaringsdeskundigen.
Geven de resultaten van de pilot aanleiding om het bestaande beleid aan te passen?	Ja, er bestaat behoefte om het Daklozenpunt structureel te maken om dak- en thuisloosheidsproblematiek in Zoetermeer aan te pakken .
Leidt aanpassing van het beleid tot een financieel gevolg?	Ja. Het Daklozenpunt kost € 80.000 per jaar. In 2023 zijn incidentele middelen beschikbaar om het daklozenpunt voort te zetten. Het voornemen is om het Daklozenpunt vanaf 2024 structureel te maken. In eerste instantie wordt onderzocht of de kosten kunnen worden gedekt uit regionale middelen voor de aanpak van dak- en thuisloosheid die dan worden overgeheveld van centrumgemeente Den Haag naar Zoetermeer. De raad ontvangt dan een voorstel voor begrotingswijziging. Als dat niet mogelijk is, volgt in de Perspectiefnota 2024 een voorstel voor nieuw beleid met de vraag voor de bijbehorende dekking.
Hoe bestuurlijk gerapporteerd?	Tot nu toe via (raads)memo's of de P&C cyclus. Voornemen om het Daklozenpunt structureel te maken is nog niet bestuurlijk gerapporteerd.

Logeeropvang

Naam Pilot

Naam pilot	Logeeropvang

Korte omschrijving

Respijtzorg is kortdurend verblijf in de Wmo in de vorm van logeeropvang voor de mantelverzorgde, met als primair doel de ontlasting van de mantelzorger. Het is een maatwerkvoorziening, waarvoor een indicatie moest worden gevraagd via de Wmo-unit. In het kader van de doorontwikkeling vrijwilligers-mantelzorg en clientondersteuning wilde het college de mogelijkheden voor respijtzorg vergroten en deze toegankelijker maken. Door de toegang laagdrempeliger te organiseren, kon sneller worden ingespeeld op de behoefte om ontlasting van de mantelzorger.
Hiertoe is een pilot geweest: Logeeropvang bij Zorgpension (onderdeel van Fundis) werd voor een periode van één jaar een vrij toegankelijke voorziening. Dat betekende dat de mantelzorger zich rechtstreeks bij het Zorgpension kon aanmelden, waarna het Zorgpension een zorgvuldige toegangstoets uitvoerde. Toekenning vanuit de gemeente vond hierna versneld plaats, zonder dat de cliënt gezien werd door een Wmo-consulent.

Programma/Portefeuillehouder

Programma	2. Samen leven en ondersteunen
Portefeulle	Zorg en Welzijn

Doel/Beoogd resultaat

Doel, beoogd resultaat	De mogelijkheden voor respijtzorg vergroten en deze toegankelijker maken.

Data

Startdatum	juli 2020
Einddatum	juli 2021

Evaluatiemoment	eind 2021

Uitkomst evaluatie

Pilot succesvol? Zijn de vooraf gestelde doelen/resultaten gehaald?	Ja.
Geven de resultaten van de pilot aanleiding om het bestaande beleid aan te passen?	Ja, de werkwijze van de pilot wordt gehandhaafd
Leidt aanpassing van het beleid tot een financieel gevolg?	Nee.
Hoe bestuurlijk gerapporteerd?	Via raadsmemo, d.d. 8 februari 2022

Hallo Werk

Naam Pilot

Naam pilot	Hallo Werk

Korte omschrijving

Vanuit de arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal (ZHC) zetten we in op een andere manier van matchen: namelijk op competenties en talenten. Met de pilot Hallo Werk zijn de eerste stappen in de uitvoering hierin gezet. In het eerste kwartaal van 2022 wordt een besluit genomen over het vervolg van de pilot. Om werkzoekenden snel en duurzaam aan het werk te kunnen helpen, haalt het Werkgeversservicepunt zoveel mogelijk kansen op werk op bij werkgevers. De focus ligt hierin op de kansrijke sectoren: Transport&Logistiek, Groen, Bouw&Techniek, Zorg&Welzijn en Retail. Extra aandacht gaat uit naar de A12- corridor waar gemeenten en ondernemers werken aan een gezamenlijke infra-agenda.

Programma/Portefeuillehouder

Programma	1. Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie
Portefeuille	Sociale zaken

Doel/Beoogd resultaat

Doel, beoogd resultaat	Duurzame arbeidsparticipatie, iedereen doet mee.

Data

Startdatum	2020
Einddatum	Eind 2021
Evaluatiemoment	1ste kwartaal 2022

Uitkomst evaluatie

Pilot succesvol? Zijn de vooraf gestelde doelen/resultaten gehaald?	Er is in 2020 en 2021 ervaring opgedaan met het dienstverleningsconcept HalloWerk. Dit dienstverleningsconcept heeft als doel om werkgevers en werkzoekenden op een andere manier met elkaar in contact te laten komen, namelijk door te matchen op vaardigheden en competenties (en minder op basis van werkervaring en opleiding). De pilot van HalloWerk is in februari 2022 afgerond en geëvalueerd. De geleerde lessen worden verder uitgewerkt bij het regionaal succesvol matchen en de landelijke ontwikkelingen rond matchen op skills.
Geven de resultaten van de pilot aanleiding om het bestaande beleid aan te passen?	Nee.
Leidt aanpassing van het beleid tot een financieel gevolg?	Nee.

Hoe bestuurlijk gerapporteerd?	Via de jaarstukken 2021.

Buddy-app

Naam Pilot

Naam pilot	

Korte omschrijving

De Buddy-app is een digitaal zelfhulpinstrument om financiële hulpverlening te ondersteunen. De app is een combinatie van internetbankieren en een budgetcoach. Gebruikers kunnen de app inzetten voor dagelijks bankieren zoals het saldo checken en overboekingen doen. Het grote verschil met een gewone bank-app is dat Buddy de vaste lasten apart zet zodat gebruikers alleen hun leefgeld nog op de rekening hebben. Daarbij kunnen gebruikers Buddy vragen stellen over hun bankzaken en hebben ze op deze wijze interactie met een digitale coach.

Programma/Portefeuillehouder

Programma	1. Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie
Portefeuille	Armoedebeleid

Doel/Beoogd resultaat

Doel, beoogd resultaat	Het voorkomen van terugval in armoede of schulden.

Data

Startdatum	1ste kwartaal 2021
Einddatum	4de kwartaal 2021

Evaluatiemoment	1ste kwartaal 2022

Uitkomst evaluatie

Pilot succesvol? Zijn de vooraf gestelde doelen/resultaten gehaald?	Het doel was om een pilot te starten met 10 gebruikers en dit aantal stapsgewijs uit te breiden naar 50. Het aantal deelnemers bleef na extra wervingsinspanningen achter op de verwachtingen. De pilot heeft in aantallen deelnemers niet opgeleverd wat we hadden verwacht. Het volume van 7 actieve gebruikers is te beperkt om te concluderen of de app een verbetering is voor de hulpverlening in de nazorgfase van een schuldhulpverleningstraject en/of een aanvulling is op de gemeentelijke dienstverlening. Er was te weinig animo vanuit de doelgroep. Mensen kregen uitleg over de privacy, beveiliging en vergunningen van Buddy, maar waren terughoudend voor een geld-app die niet van een officiële bank is.
Geven de resultaten van de pilot aanleiding om het bestaande beleid aan te passen?	De pilot wordt niet voortgezet. Ondanks dat de doelgroep is verbreed, valt op basis van de ervaringen niet te verwachten dat extra inzet op (sociale media)campagnes snel tot 50 deelnemers zal leiden. Waarbij moet worden opgemerkt dat downloaden van de app niet per definitie betekent dat men er feitelijk ook actief gebruik van maakt.
Leidt aanpassing van het beleid tot een financieel gevolg?	We gaan in overleg met Buddy Payment over het invullen van de resterende licenties. Wij nemen de app als (zelfhulp)instrument mee in onze communicatie en bieden het aan gemotiveerde cliënten aan als het aan de behoefte voldoet. Bestaande gebruikers van de buddy-app kunnen deze kosteloos blijven gebruiken.
Hoe bestuurlijk gerapporteerd?	Raadsmemo d.d. 7 april 2022

Afvalringen

Naam Pilot

Naam pilot	Afvalringen (Doneerringen)

Korte omschrijving

Op 28 jun 2021 is een motie door de raad aangenomen om afvalringen toe te passen bij bestaande afvalbakken. Vervolgens is gezocht naar een bestaand concept. Dit bleek er al te zijn en wordt doneerring genoemd. Door een ring aan te brengen rondom de inwerpopening van een afvalbak hebben mensen de mogelijkheid om statiegeldproducten in de ring te zetten in plaats van in de afvalbak te gooien. Anderen kunnen het statiegeld innen door de producten uit de ring te halen. Er worden in totaal 10 ringen besteld die in twee straten bij elk 5 bakken aangebracht worden. Deze worden gemonitord. Door extra communicatie wordt de werking onder de aandacht gebracht.

Programma/Portefeuillehouder

Programma	3. Leefbaarheid, duurzaam en groen
Portefeulle	Afval

Doel/Beoogd resultaat

Doel, beoogd resultaat	Er worden zichtbaar statiegeldproducten in ringen gezet. Dit wordt steekproefsgewijs nagegaan. Dit leidt tot minder vervuiling rondom de prullenbakken. Of het afval in de afvalbakken beter is gescheiden, wordt niet gemeten. Er zijn geen langdurig gemeten data beschikbaar van de samenstelling van vuil uit de afvalbakken.

Data

Startdatum	juni 2022
Einddatum	
Evaluatiemoment	september 2022

Uitkomst evaluatie

Pilot succesvol? Zijn de vooraf gestelde doelen/resultaten gehaald?	De pilot is later gestart, de evaluatie vindt begin september plaats. Hierover wordt de raad geïnformeerd.
Geven de resultaten van de pilot aanleiding om het	

bestaande beleid aan te passen?	
Leidt aanpassing van het beleid tot een financieel gevolg?	
Hoe bestuurlijk gerapporteerd?	Verdagingsmemo begin juli naar de raad gestuurd.

Seniorenmakelaar

Naam Pilot

Naam pilot	Seniorenmakelaar

Korte omschrijving

Op 1 november 2019 startten de gemeente Zoetermeer, De Goede Woning, Vestia en Vidomes, ondersteund door Sociale Verhuurders Haaglanden (SVH), de pilot met een seniorenmakelaar in Zoetermeer. De pilot kende een looptijd van 2 jaar en werd om praktische redenen met 2 maanden verlengd tot het einde van het kalenderjaar (31 december 2021). Daarmee kende de pilot in totaal een looptijd van 26 maanden. In de pilot heeft de seniorenmakelaar een aanstelling van 36 uur. De invulling van die 36 uur is verdeeld over 2 mensen.

Programma/Portefeuillehouder

Programma	7. Inrichting van de stad
Portefeulle	Wonen

Doel/Beoogd resultaat

Doel, beoogd resultaat	De seniorenmakelaar is er om empty nesters uit grote corporatiewoningen in het sociale of middeldure segment te verleiden tot verhuizing naar een kleinere, beter passende woning. Daardoor wonen meer mensen passend en toekomstbestendig. Bovendien komt hiermee de doorstroming op gang: een grote woning wordt vrijgespeeld voor een (groot) gezin , die weer een woning achterlaat voor andere woningzoekenden, waardoor de bestaande voorraad beter wordt benut en meer mensen passend wonen. De seniorenmakelaar mag maatwerk inzetten om een verhuizing te realiseren.

Data

Startdatum	november 2019
Einddatum	eind 2021
Evaluatiemoment	maart 2022

Uitkomst evaluatie

Pilot succesvol? Zijn de vooraf gestelde doelen/resultaten gehaald?	ja
Geven de resultaten van de pilot aanleiding om het bestaande beleid aan te passen?	ja, de seniorenmakelaar is inmiddels 'staand beleid' geworden.
Leidt aanpassing van het beleid tot een financieel gevolg?	nee
Hoe bestuurlijk gerapporteerd?	Via de Perspectiefnota 2022-2025

Korte wapenstok

Naam Pilot

Naam pilot	Korte wapenstok

Korte omschrijving

Het betreft een landelijke pilot in opdracht van het Ministerie van Justitie & Veiligheid met 10 deelnemende gemeenten waaronder de gemeente Zoetermeer. Een aantal boa's is op basis van criteria uitgerust met de korte wapenstok. Doel van de pilot is de noodzaak voor het dragen van geweldsmiddelen door boa's én de invloed ervan op het veiligheidsgevoel voor boa's te onderzoeken. Door het ministerie wordt een landelijke eindevaluatie gedaan. Daarnaast houdt de gemeente zelf een interne evaluatie op basis van een maandelijkse enquête onder de boa's en een eindevaluatie in de vorm van interviews met de leden van de projectgroep en een focusgroep met de boa’s. De eindevaluatie (zowel intern als door het ministerie) vindt plaats in de periode februari - juli 2022. Dus voor het daadwerkelijke einde van de verlengde pilot.

Programma/Portefeuillehouder

Programma	5. Veiligheid
Portefeulle	Openbare orde en Veiligheid

Doel/Beoogd resultaat

Doel, beoogd resultaat	De effecten van het dragen van de korte wapenstok op de taakuitoefening van de boa’s en het veiligheidsgevoel van de boa’s onderzoeken.

Data

Startdatum	1 januari 2021
Einddatum	1 juli 2022

Evaluatiemoment	juni 2022

Uitkomst evaluatie

Pilot succesvol? Zijn de vooraf gestelde doelen/resultaten gehaald?	Ja. De pilot is goed verlopen. De uitkomst van de interne (lokale) evaluatie is dat, gebaseerd op feitelijkheden, (aantal incidenten) er geen grond is om de korte wapenstok toe te kennen. Echter het dragen van de korte wapenstok heeft een preventieve en de-escalerende werking en verhoogt het veiligheidsgevoel onder de boa's. De uitkomsten van de landelijke evaluatie sluiten hierbij aan. Naar aanleiding van de uitkomsten van de landelijke pilot evaluatie is door de minister van Justitie en Veiligheid een aantal veranderingen doorgevoerd. Het noodzaakcriterium voor het aanvragen van geweldsmiddelen is aangepast en het leefbaarheidscriterium is gewijzigd naar het inzetcriterium. Dit houdt in dat boa's kunnen worden ingezet voor overtredingen waarbij sprake is van verloedering en/of overlast en/of waarbij de veiligheid wordt aangetast. Ook benoemt de minister van Justitie en Veiligheid (J&V) goed werkgeverschap als voorwaarde voor een veilige werkomgeving en taakuitoefening van de boa's.
Geven de resultaten van de pilot aanleiding om het bestaande beleid aan te passen?	Ja. Op 5 juli 2022 heeft het college besloten om een aanvraag in te dienen bij het Ministerie van J&V om de boa's uit te rusten met een korte wapenstok. De aanvrager is de boa-werkgever. De Lokale Driehoek (teamchef politie, gebiedsofficier OM en burgemeester) hebben een adviserende taak. Op korte termijn wordt een aanvraag ingediend bij het Ministerie van J&V voor het toekennen van de korte wapenstok. Er worden voorbereidingen getroffen om snel te kunnen schakelen na een positieve beslissing van het ministerie (verwachting oktober 2022).
Leidt aanpassing van het beleid tot een financieel gevolg?	Nee.
Hoe bestuurlijk gerapporteerd?	De raad is op 22 juni 2022 geïnformeerd over de uitkomsten van de interne evaluatie van de pilot korte wapenstok (raadsmemo en rapport evaluatie). Besluitvorming in het college over het indienen van de aanvraag bij het Ministerie van J&V heeft op 5 juli plaatsgevonden. De raad is hierover via een raadsmemo geïnformeerd. Ter info: de OR is op 21 juni bijgepraat over de uitkomsten van de interne evaluatie een heeft het raadsmemo en het rapport evaluatie ontvangen. Ook ontvangt de OR het raadsmemo naar aanleiding van het collegebesluit 5 juli 2022.

Powerfull ageing

Naam Pilot

Naam pilot	Powerful ageing

Korte omschrijving

Om de uitvoering van de Wmo op de lange termijn ook financieel beheersbaar te houden, zet het college in op preventie. Hierbij geldt als uitgangspunt dat onze inwoners zo lang en zo vitaal en actief mogelijk mee kunnen doen aan de maatschappij. Langer zelfredzaam blijven leidt niet alleen tot een uitgestelde zorgbehoefte maar ook tot een verbeterd gevoel van welbevinden.
Om vanuit de inzet op preventie deze zelfredzaamheid te stimuleren, is voorgesteld om per 2021 gerichte fysiotherapie aan te bieden aan inwoners die een beroep doen op huishoudelijke hulp vanuit de Wmo. Deelname is op vrijwillige basis en vervangt in eerste instantie de ondersteuning in de huishoudelijke hulp.

Programma/Portefeuillehouder

Programma	2. Samen leven en ondersteunen
Portefeulle	Zorg en Welzijn

Doel/Beoogd resultaat

Doel, beoogd resultaat	Verhogen spierkwaliteit en daardoor zelfredzaamheid bij ouderen.

Data

Startdatum	juni 2021
Einddatum	oktober 2022
Evaluatiemoment	oktober 2022

Uitkomst evaluatie

Pilot succesvol? Zijn de vooraf gestelde doelen/resultaten gehaald?	Nog niet bekend
Geven de resultaten van de pilot aanleiding om het bestaande beleid aan te passen?	Geadviseerd wordt om de pilot te verlengen, omdat de resultaten van de borging na twee jaar zichtbaar zijn. Daarnaast geeft het ruimte om het proces bij de toegang te verscherpen en te onderzoeken of de pilot kan worden uitgebreid met andere maatwerkvoorzieningen dan huishoudelijke ondersteuning. Hierna kan worden bepaald of powerful ageing in ons beleid wordt opgenomen of dat we ermee stoppen.
Leidt aanpassing van het beleid tot een financieel gevolg?	Advies wordt om het vervolg van de interventie Powerful Ageing te bekostigen uit het Sociaal Innovatie Fonds (SIF). Een van de onderdelen van het SIF is positieve gezondheid en het huishouden. Powerful Ageing is een preventieve interventie wat onder positieve gezondheid en huishoudelijke ondersteuning valt.
Hoe bestuurlijk gerapporteerd?	Informerend naar B&W en raad. Aan het college wordt gevraagd om de pilot voort te zetten.

Stedenbouwkundige buurtvisie

Naam Pilot

Naam pilot	Stedenbouwkundige buurtvisie

Korte omschrijving

Op 12 juli 2021 is het raadsbesluit initiatiefvoorstel ‘stedenbouwkundige buurtvisie, overleg met omwonenden vanaf het begin’ genomen. Daarin is bepaald dat er een pilot ‘stedenbouwkundige buurtvisie’ wordt uitgevoerd. Het college heeft op 22 december 2021 besloten dat deze pilot wordt uitgevoerd bij twee deelgebieden in de Binnenstad, te weten:

- Deelgebied 3: Luxemburglaan e.o. (inclusief stadshartpassage)
- Deelgebied 5a: Zuidflank/ Nederlandlaan

Programma/Portefeuillehouder

Programma	7. Inrichting van de stad
Portefeuille	Ruimtelijke ordening

Doel/Beoogd resultaat

Doel, beoogd resultaat	Het beoogd effect van de stedenbouwkundige buurtvisie is tweeledig. Door het overleg over bouwprojecten aan de voorkant te starten, wordt niemand overvallen met kaders die al zijn vastgesteld. Daarnaast wordt beoogd om ontwikkelingen niet per kavel te bekijken maar per buurt, met daarin meerdere kavels en de omgeving waarin de locaties worden ontwikkeld. Door eerst twee pilots stedenbouwkundige buurtvisie te doen, kijkt het college of de beoogde doelstellingen worden behaald en wat de kosten zijn in termen van geld en tijd. Tevens kan college bepalen in hoeverre het opstellen van een stedenbouwkundige buurtvisie wordt verankerd in het beleid van participatie en in de wijze van projectmatig werken bij stedelijke ontwikkelingsprojecten.

Data

Startdatum	september 2022
Einddatum	december 2022
Evaluatiemoment	1ste kwartaal 2023

Uitkomst evaluatie

Pilot succesvol? Zijn de vooraf gestelde doelen/resultaten gehaald?	Nog niet bekend.
Geven de resultaten van de pilot aanleiding om het bestaande beleid aan te passen?	

Leidt aanpassing van het beleid tot een financieel gevolg?	
Hoe bestuurlijk gerapporteerd?	

Flexwonen Ruimtebaan

Naam Pilot

Naam pilot	Flexwonen Ruimtebaan

Korte omschrijving

Naar aanleiding van motie 1911-35: Flexwonen is onderzoek gedaan naar 4 potentiële locaties in Zoetermeer die kansen bieden voor het realiseren van flexibele woonconcepten. Het college heeft een
voorkeur uitgesproken om de locatie Ruimtebaan nader te verkennen. Het project Flexwonen Ruimtebaan behelst de realisatie van ca. 80 tijdelijke sociale huurwoningen voor spoedzoekers op het voormalig baggerdepot aan de Ruimtebaan. Hiervoor is de samenwerking gezocht met woningcorporatie Vidomes.

Programma/Portefeuillehouder

Programma	7. Inrichting van de stad
Portefeuille	Wonen

Doel/Beoogd resultaat

Doel, beoogd resultaat	De voorbereiding van de bouw van ca. 80 flexwoningen op de locatie Ruimtebaan, waarbij duidelijk is onder welke voorwaarden de flexwoningen ingepast kunnen worden, wie deze ontwikkelt, bouwt, verhuurt en beheert en welke financiële consequenties dit voor de gemeente heeft.

Data

Startdatum	20 december 2021 (vaststelling projectopdracht door het college)
Einddatum	Nog niet bekend. Het project bevindt zich in de haalbaarheidsfase.
Evaluatiemoment	2x per jaar in Rapportage Ruimtelijk Fysiek, eerstvolgende oktober 2022

Uitkomst evaluatie

Pilot succesvol? Zijn de vooraf gestelde doelen/resultaten gehaald?	Nog niet bekend. Het project bevindt zich in de haalbaarheidsfase.
Geven de resultaten van de pilot aanleiding om het bestaande beleid aan te passen?	Nog niet bekend. Het project bevindt zich in de haalbaarheidsfase.
Leidt aanpassing van het beleid tot een financieel gevolg?	Nog niet bekend. Het project bevindt zich in de haalbaarheidsfase.
Hoe bestuurlijk gerapporteerd?	Raadsmemo over planning begin juli naar de raad. Besluitvorming over de haalbaarheidsfase vindt na het zomerreces 2022 plaats. Tevens wordt de raad twee maal per jaar geïnformeerd via de Rapportage Ruimtelijk Fysiek.

Woonoverlast

Naam Pilot

Naam pilot	Woonoverlast

Korte omschrijving

Nog in voorbereiding, de opzet voor deze pilot is nog niet uitgewerkt.

Programma/Portefeuillehouder

Programma	5. Veiligheid
Portefeulle	Openbare orde en Veiligheid

Doel/Beoogd resultaat

Doel, beoogd resultaat	Door integraal met ketenpartners te samenwerken het woongenot van inwoners bevorderen én, indien nodig, hulp en/of zorg bieden aan veroorzakers van woonoverlast.

Data

Startdatum	
Einddatum	
Evaluatiemoment	

Uitkomst evaluatie

Pilot succesvol? Zijn de vooraf gestelde doelen/resultaten gehaald?	De geïntensiveerde aanpak van woonoverlast wordt onverkort voortgezet. De aanpak, inclusief de werking van het meldpunt ‘overlast door buren’ wordt in 2023 geëvalueerd.

Geven de resultaten van de pilot aanleiding om het bestaande beleid aan te passen?	
Leidt aanpassing van het beleid tot een financieel gevolg?	
Hoe bestuurlijk gerapporteerd?	

Dealbreakers

Naam Pilot

Naam pilot	Dealbreakers

Korte omschrijving

Dealbreakers is een twee jarige pilot, gefinancierd door het rijk, gericht op het voorkomen van jonge aanwas in de drugscriminaliteit. Het jaarlijkse budget van de pilot is € 40.000.

Programma/Portefeuillehouder

Programma	5. Veiligheid
Portefeuille	Openbare orde en Veiligheid

Doel/Beoogd resultaat

Doel, beoogd resultaat	Het doel van Dealbreakers Zoetermeer is het voorkomen dat jongeren in de ondermijnende criminaliteit terechtkomen, door: 1. Het uitvoeren van preventieve initiatieven op scholen om jongeren bewust te maken van de risico's en gevaren van criminaliteit; 2. Jongeren die dreigen af te glijden naar ondermijnende criminaliteit op te nemen in de jeugd- en/of ondermijningsaanpak.

Data

Startdatum	1 januari 2021
Einddatum	1 januari 2023
Evaluatiemoment	1ste kwartaal 2023

Uitkomst evaluatie

Pilot succesvol? Zijn de vooraf gestelde doelen/resultaten gehaald?	Nog niet bekend
Geven de resultaten van de pilot aanleiding om het bestaande beleid aan te passen?	
Leidt aanpassing van het beleid tot een financieel gevolg?	
Hoe bestuurlijk gerapporteerd?	

IPTA

Naam Pilot

Naam pilot	IPTA (Integrale Persoonsgerichte Toeleiding naar Arbeid)

Korte omschrijving

Sinds 2018 werkt de gemeente Zoetermeer samen met het ministerie van Justitie en Veiligheid aan het preventieve project Integrale Persoonsgerichte Toeleiding naar Arbeid (IPTA), een coachingsmethodiek gericht op jongeren die dreigen af te glijden in criminaliteit. Binnen dit project is vanaf de start gekozen voor een domeinoverstijgende aanpak. Hierbij is expertise op het gebied van begeleiding en (job)coaching gevonden binnen de afdeling WZI, onderwijs en later ook bij De Binnenbaan. Aansturing van het project en afstemming met het ministerie is belegd bij Veiligheid. De aanpak zorgt indirect voor een veiligere samenleving, maar er worden ook veel kosten bespaard. Deze maatschappelijke baten zitten niet alleen in het voorkomen van criminaliteit, maar ook in het voorkomen van kosten die voortkomen uit vroegtijdig schoolverlaten, schuldenproblematiek en slachtofferschap. De methodiek dient steeds vaker als voorbeeld van een interventie waarin daadwerkelijk integraal wordt samengewerkt door professionals uit sociaal- en veiligheidsdomein.

Programma/Portefeuillehouder

Programma	5. Veiligheid
Portefeuille	Openbare orde en Veiligheid

Doel/Beoogd resultaat

Doel, beoogd resultaat	Voorkomen van High Impact Crimes (HIC) door jongeren, die dreigen af te glijden in criminaliteit, intensief te coachen. Daarnaast wordt via deze pilot geprobeerd bij te dragen aan een domeinoverstijgende werkwijze.

Data

Startdatum	2018
Einddatum	onbekend

Evaluatiemoment	jaarlijks

Uitkomst evaluatie

Pilot succesvol? Zijn de vooraf gestelde doelen/resultaten gehaald?	IPTA wordt intensief gemonitord en geëvalueerd door het ministerie van J&V. Zij zijn eigenaar van de pilot.
Geven de resultaten van de pilot aanleiding om het bestaande beleid aan te passen?	Ja
Leidt aanpassing van het beleid tot een financieel gevolg?	Mogelijk
Hoe bestuurlijk gerapporteerd?	De burgemeester wordt regelmatig geïnformeerd over IPTA als onderdeel van de jeugdaanpak.

Positieve gezondheid

Naam Pilot

Naam pilot	Positieve gezondheid en het huishouden

Korte omschrijving

Als onderdeel van het programma Sociaal Innovatiefonds worden inwoners met een ondersteuningsvraag voorzien van praktische handvatten om het huishouden zelf te organiseren. Dat betekent omdenken en toch dicht bij de vraag van de inwoner blijven. Het accent ligt op het versterken van eigen kracht en zelfregie. Samen met partners in de stad gaan we experimenteren, leren en ontdekken welke rol huishoudelijke ondersteuning heeft, gezien vanuit positieve gezondheid. Dit levert een palet aan ontwikkelmogelijkheden op, zodat inwoners zelf de regie in het huishouden kan houden.

Programma/Portefeuillehouder

Programma	2. Samen leven en ondersteunen
Portefeuille	Zorg en Welzijn

Doel/Beoogd resultaat

Doel, beoogd resultaat	Versterken van de eigen kracht inwoner en zelfregie huishouden. Als impact willen we dat oudere inwoners van Zoetermeer zo lang mogelijk zinvol en vitaal zelfstandig leven en zich gelukkig voelen. Tegelijkertijd willen wij bijdragen aan het financieel bestendig houden van de Wmo huishoudelijke ondersteuning en het beschikbaar houden ervan voor mensen die het echt nodig hebben.

Data

Startdatum	oktober 2022
Einddatum	Streefdatum december 2024
Evaluatiemoment	De programmamanager is in augustus 2022 gestart en voert verkennende gesprekken met de deelprojectleiders van het Sociaal Innovatie Fonds. Evaluatie streefperiode medio 2024.

Uitkomst evaluatie

Pilot succesvol? Zijn de vooraf gestelde doelen/resultaten gehaald?	Nog niet bekend.
Geven de resultaten van de pilot aanleiding om het bestaande beleid aan te passen?	Nog niet bekend.
Leidt aanpassing van het beleid tot een financieel gevolg?	Nog niet bekend.

Hoe bestuurlijk gerapporteerd?	

Containertuintjes

Naam Pilot

Naam pilot	Containertuintjes

Korte omschrijving

Containertuintjes worden aangelegd op ‘twee bekende hotspots’, waar mogelijk geïntegreerd in buurtgroen. Het gaat hierbij om een tuintje dat direct om een afvalcontainer heen worden aangelegd.

Programma/Portefeuillehouder

Programma	3. Leefbaarheid, duurzaam en groen
Portefeuille	Afval

Doel/Beoogd resultaat

Doel, beoogd resultaat	Voorkomen dat vuilnis naast de ondergrondse containers wordt gezet.

Data

Startdatum	januari 2022
Einddatum	september 2022
Evaluatiemoment	september 2022

Uitkomst evaluatie

Pilot succesvol? Zijn de vooraf gestelde doelen/resultaten gehaald?	De evaluatie is in gang gezet; resultaten zijn nog niet bekend.
Geven de resultaten van de pilot aanleiding om het bestaande beleid aan te passen?	
Leidt aanpassing van het beleid tot een financieel gevolg?	
Hoe bestuurlijk gerapporteerd?	

Samenwonen op proef met uitkering

Naam Pilot

Naam pilot	Samenwonen op proef met uitkering

Korte omschrijving

Deze pilot maakt het mogelijk voor bijstandsgerechtigden om op proef te samenwonen zonder consequenties voor de uitkering.
Dit is in lijn met de ruimte die de wet biedt om maatwerk te leveren. Bij positieve uitkomst, in dit geval de keuze om te gaan samenwonen na een proefperiode, komt er weer een woning vrij op de woningmarkt.

Programma/Portefeuillehouder

Programma	1. Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie

Portefeulle	Inkomen

Doel/Beoogd resultaat

Doel, beoogd resultaat	Bijstandsgerechtigden de kans geven om te verkennen of samenwonen wat voor ze is, zonder dat dit consequenties heeft voor hun uitkering.

Data

Startdatum	Oktober 2022
Einddatum	Oktober 2023
Evaluatiemoment	Oktober 2023

Uitkomst evaluatie

Pilot succesvol? Zijn de vooraf gestelde doelen/resultaten gehaald?	Nog onbekend. Het is een succes als er minder onderzoeken worden gedaan naar een vermeende gezamenlijke huishouding vanuit de afdeling fraude en handhaving. Verder is het ook een succes als er meer doorstroom is binnen de woningmarkt, dit is echter niet binnen een jaar te meten. Het succes is ook afhankelijk van hoeveel mensen zich hiervoor aanmelden; dat is niet van tevoren te bepalen.
Geven de resultaten van de pilot aanleiding om het bestaande beleid aan te passen?	
Leidt aanpassing van het beleid tot een financieel gevolg?	
Hoe bestuurlijk gerapporteerd?	

Bijlage besluitvorming

Besluit najaarsdebat

De raad heeft op 7 november 2022 vier amendementen aangenomen, waarvan drie amendementen met financiële gevolgen. Dit beïnvloedt programma 1 (amendement Verhogen budget kindpas 2023 t/m 2025 met € 75.000 en amendement Stop op kinderen met honger in de klas budgetverhoging in 2023 met € 100.000). Amendement Instellen Zoetermeers noodfonds leidt tot een tijdelijk noodfonds van € 2 mln. gedekt vanuit de reserve vrij inzetbaar. Op deze website zijn de wijzigingen verwerkt in de financiële tabellen die automatisch vanuit het financiële systeem worden samengesteld, zoals lasten en baten per programma.

De volgende tabellen zijn niet aangepast: financiële begroting (incidentele baten en lasten, Vrij inzetbare reserve, geprognosticeerde balans, EMU-saldo), paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing (weerstandsvermogen en kengetallen) en diverse bijlagen.

Alle ingediende amendementen en moties staan onder agendapunt 8 op https://zoetermeer.bestuurlijkeinformatie.nl/Agenda/ (raadsvergadering maandag 7 november 2022 10:00 - 23:30). Het debat is ook terug te kijken via de internetuitzending.

Raadsbesluit - geamendeerd

Raadsvoorstel Programmabegroting 2023-2026
2022-084936

De raad van de gemeente Zoetermeer;
Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 27 september 2022

Besluit

1. De Programmabegroting 2023-2026 vast te stellen met daarin verwerkt de uitgangspunten opgenomen in de Perspectiefnota 2023, de bij het Voorjaarsdebat 2022 aangenomen moties en de voorstellen voor beleidswijzigingen uit het Coalitieakkoord 2022-2026, met dien verstande dat op pagina 116, bij de doelstelling 5.1 bevorderen veiligheid in de woning het begrote maximale aantal inbraken voor de jaren 2023 tot en met 2026 naar beneden wordt bijgesteld tot maximaal 180.
2. De volgende aanpassingen na het uitbrengen van de Perspectiefnota 2023 in de Programmabegroting 2023-2026 te verwerken:
   a. hogere inkomsten bouwleges (programma 6): in 2024 € 1.000.000;
   b. meerkosten inschrijving briefadres: vanaf 2023 jaarlijks € 80.000 (programma 6) en € 27.000 (overhead);
   c. lagere inkomsten uit grondzaken/huren en pachten (programma 7): jaarlijks € 150.000 in 2023 t/m 2026;
   d. meerkosten professionalisering en impuls werving en selectie (overhead): in 2024 € 390.000;
   e. lagere aflossingsverplichtingen startersleningen (Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen/OAD): in 2023 en 2024 € 115.000, in 2025 € 120.000 en in 2026 € 125.000;
   f. De OZB-opbrengst in 2023 eenmalig te verlagen met € 1,2 mln. als gevolg van de hogere OZB-opbrengst 2022.
   g. In 2023 t/m 2025 het budget voor de kindpas te verhogen met €75.000,- per jaar.
   h. In 2023 een budget van € 100.000,- beschikbaar te stellen om op meer scholen ontbijt op school aan te bieden.
   i. Een tijdelijk noodfonds in te stellen voor hulp in noodsituaties als gevolg van de stijgende kosten voor energie en levensonderhoud en dit noodfonds te voeden met een bedrag van 2 miljoen euro, te dekken vanuit de reserve vrij inzetbaar.
3. Het algemene stijgingspercentage voor lokale belastingen, leges en heffingen vast te stellen op 11,5%.
4. Raadsmotie 21-0642, Oogst van de pilots, als afgedaan te beschouwen. Pilots worden inmiddels standaard geëvalueerd. Via een bijlage bij de perspectiefnota en

Besluiten gemeenteraad over de begroting

De gemeenteraad heeft het geamendeerde raadsvoorstel programmabegroting 2023-2026 met 36 stemmen voor en 2 stemmen van de SP tegen aangenomen.

In totaal zijn 4 amendementen en 25 moties aangenomen. Bij de stemming over 4 moties staakten de stemmen.

Aangenomen amendementen:
2211-A1 GroenLinks - Verhogen budget kindpas (UNANIEM)
2211-B GroenLinks - Stop op kinderen met honger in de klas
2211-C PvdA - Instellen Zoetermeers Noodfonds
2211-D Zó Zoetermeer - Woninginbraken omlaag (UNANIEM)

Aangenomen moties (voorstellen):
2211-05 SP - Inzet, thuis in de wijk
2211-12A PVV - Starterslening voor Zoetermeerders
2211-13 GroenLinks - Meer bomen in de stad samen met onze jeugd
2211-15 GroenLinks - Terugdringen leegstand in Zoetermeer
2211-21A PvdA - Hoe dementievriendelijk is Zoetermeer
2211-23 PvdA - Doorrekening gratis openbaar vervoer voor doelgroepen (UNANIEM)
2211-24A PvdA - Gemeentelijke aanpak werkende armen
2211-25A PvdA - Groen is het nieuwe Goud
2211-30 CU-SGP - Consulent bestaanszekerheid
2211-31A CU-SGP - Eten in een leerwerkrestaurant
2211-32 VVD - Introduceer broodcontainers
2211-33 VVD - Urban Chess
2211-34 VVD - Rotondes als visitekaartjes
2211-35A VVD - Upgraden van stukjes Zoetermeer (UNANIEM)
2211-36 VVD - Promotie Keurmerken Veilig Wonen en Veilig Ondernemen

Bijlage college producten, kosten en prestatie PB2023

Prestatie-indicatoren Programma 1

Prestatie-indicatoren 1.1 Bijdragen aan maatwerk in spelen en leren

Leerwinst doelgroeppeuters VVE taal
Bron: Monitor VVE Zoetermeer

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	32 %	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	51 %	51 %	51 %	51 %

Leerwinst doelgroeppeuters VVE rekenen
Bron: Monitor VVE Zoetermeer

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	33 %	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	51 %	51 %	51 %	51 %

Leerwinst doelgroepkleuters VVE taal
Bron: Monitor VVE Zoetermeer

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	39 %	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	41 %	41 %	41 %	41 %

Leerwinst doelgroepkleuters VVE rekenen
Bron: Monitor VVE Zoetermeer

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	34 %	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	41 %	41 %	41 %	41 %

Prestatie-indicatoren 1.2 Beperken uitval in het onderwijs

Succesvolle plaatsing maatwerktraject
Bron: Jaarverslag Leerplicht/RMC

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	87,9 %	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	90,0 %	92,0 %	92,0 %	92,0 %

Prestatie-indicatoren 1.5 Stimuleren duurzame arbeidsparticipatie

Aantal bijstandsuitkeringen in % van de Zoetermeerse beroepsbevolking
Bron: Suites4-Sociaal

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	3,6 %	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	3,5 %	3,4 %	3,4 %	3,4 %

% Van de uitstroom dat binnen 1 jaar weer instroomt (terugvalpercentage)
Bron: Domein/CBS

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	10,2 %	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	15,0 %	15,0 %	15,0 %	15,0 %

Doelstelling is zo laag mogelijke terugval met een signaalwaarde van 15%.

Prestatie-indicatoren 1.6 Voorzien in noodzakelijke middelen van bestaan

Aantal unieke klanten dat bijzondere bijstand ontvangt

Bron: Suites4Sociaal Domein/Menzis/Zorg en Zekerheid

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	2.627	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	2.000	2.000	2.000	2.000

Aantal personen met een Zoetermeerpas

Bron: Suites4Sociaal Domein/Menzis/Zorg en Zekerheid

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	9.059	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	8.200	8.200	8.200	8.200

Aantal personen met collectieve ziektekosten verzekering minima

Bron: Suites4Sociaal Domein/Menzis/Zorg en Zekerheid

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	4.325	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	4.500	4.500	4.500	4.500

Aantal unieke personen individuele inkomenstoeslag

Bron: Suites4Sociaal Domein/Menzis/Zorg en Zekerheid

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	1.401	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	1.450	1.450	1.450	1.450

Opgelegde maatregelen
Bron: Suites4Sociaal Domein/Menzis/Zorg en Zekerheid

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	108	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	150	150	150	150

Beperken instroom preventiequote
Bron: Suites4Sociaal Domein/Menzis/Zorg en Zekerheid

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	37 %	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	40 %	40 %	40 %	40 %

Aantal opgelegde boeten
Bron: Suites4Sociaal Domein/Menzis/Zorg en Zekerheid

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	45	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	150	150	150	150

% Van de doelgroep met Kwijtschelding
Bron: Belastingadministratie

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	69 %	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	75 %	75 %	75 %	75 %

Aantal fraudezaken
Bron: Liaan

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	304	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	250	250	250	250

Aantal beëindigingen als gevolg van handhaving
Bron: Liaan

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	79	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	80	80	80	80

Prestatie-indicatoren Programma 2

Prestatie-indicatoren 2.1 Bevorderen vroegtijdige, toegankelijke, passende en effectieve jeugdhulp

Aantal unieke jeugdigen 0-23 jaar dat niet vrij toegankelijke jeugdhulp ontvangt
Bron: Datawarehouse Z'meer

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	4.648	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	4.600	4.550	4.500	4.450

De realisatie 2021 is op basis van de meest recente cijfers (peildatum 9-8-2022) naar boven bijgesteld t.o.v. de realisatie ten tijde van de Jaarrekening. Het aantal jeugdigen met jeugdhulp stijgt sinds 2021 weer. Streven is om deze stijging de komende jaren te keren.

% Jeugdigen dat niet vrij toegankelijke jeugdhulp ontvangt tov tot jeugdigen 0-18 jaar Z'meer
Bron: CBS

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	15,1	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	15,0	14,8	14,6	14,4

Het percentage jeugdigen met jeugdhulp is gestegen en ligt hoger dan het landelijk gemiddelde (12,9% in 2021).

Bereik basispakket JGZ
Bron: Verantwoording JGZ

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	85	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	87	87	87	87

Het bereik van de Stichting Jeugdgezondheidszorg Zuid-Holland West was in 2021 wisselend voor de verschillende leeftijdsgroepen. Voor de groep 0-4 jaar was het bereik gemiddeld 84,7%. Voor de leeftijdsgroep 4-18 jaar was het bereik gemiddeld 19,6%.
Reden voor het lagere bereik was dat het werk ook het afgelopen jaar als gevolg van de COVID-19-pandemie deels heeft stilgelegen. Met name in de schoolgaande leeftijd was het bereik lager door het sluiten van de scholen en de wisselende coronamaatregelen in 2021. Streven is dat het bereik weer op het 'oude' niveau komt.

Prestatie-indicatoren 2.2 Langer zelfstandig wonen

% Klanten dat (zeer) tevreden is over de kwaliteit van de Hulp bij het Huishouden
Bron: CEO

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	73 %	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	85 %	85 %	85 %	85 %

In de jaarrekening 2021 is per abuis een verkeerde waarde bij de realisatie opgenomen. De correcte realisatie is 73% in plaats van 86%.

Aantal unieke klanten met een Wmo-maatwerkvoorziening
Bron: Gemeentelijke monitor Sociaal Domein

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	8.548	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	7.800	7.800	7.800	7.800

Vanaf mei 2021 is het samenwerkingsverband inZet gestart en is een deel van de maatwerkvoorzieningen bij inZet ondergebracht, daardoor verwachten we de komende jaren een daling van het aantal klanten met een Wmo-maatwerkvoorziening.

Aantal multiprobleem-huishoudens waar zorgcoördinatie is geweest
Bron: Wijkzorgnetwerken

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	125	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	120	120	120	120

Het aantal huishoudens met multiproblematiek waar zorgcoördinaties nodig is, is stabiel en past bij de verwachting.

Aantal meldingen fraude en onrechtmatigheden in afwachting van onderzoek
Bron: Suite (cliënt niveau) / Cognos

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	103	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	35	35	35	35

De afgelopen jaren is een stijging waar te nemen in het aantal meldingen over fraude en onrechtmatigheid bij de gemeente.

% Meldingen fraude of onrechtmatigheden dat is afgehandeld
Bron: Suite (cliënt niveau)/Bestand zorgaanbiederniveau

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	83 %	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	40 %	40 %	40 %	40 %

Deze indicator geeft het percentage meldingen van fraude of onrechtmatigheid weer dat wordt afgehandeld door de toezichthouders van de gemeente.

% Onderzochte fraude- en onrechtmatigheidsmeldingen dat heeft geleid tot rechtsgevolg
Bron: Suite

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	36 %	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	60 %	60 %	60 %	60 %

De toezichthouders van de gemeente adviseren op basis van hun onderzoek of rechtsvervolging nodig is.

Aantal unieke klanten van het samenwerkingsverband InZet
Bron: InZet

Type	2023	2024	2025	2026
Begroting PB 2023				

inZet is per 1 mei 2021 gestart met de dienstverlening. Er zijn nog geen cijfers over het aantal unieke klanten beschikbaar over een heel kalenderjaar, daardoor is er nog geen begroting voor de komende jaren beschikbaar. Na afloop van het jaar 2022 kan deze begroting wel gemaakt worden.

% Van de inwoners dat bekend is met het samenwerkingsverband InZet

% Van de inwoners dat bekend is met het samenwerkingsverband InZet met als streefwaarde 80%

Bron: InZet

Type	2023	2024	2025	2026
Begroting PB 2023	80 %	80 %	80 %	80 %

Het samenwerkingsverband inZet is vanaf mei 2021 gestart. Het streven is dat 80% van de inwoners bekend raakt maakt het samenwerkingsverband.

% Klanten van het samenwerkingsverband InZet in cliëntprofiel ‘begeleiding’ dat (ook) gebruik maakt van groepsaanbod

% Klanten van het samenwerkingsverband InZet in cliëntprofiel 'begeleiding' dat (ook) gebruik maakt van groepsaanbod met als streefwaarde 50%

Bron: InZet

Type	2023	2024	2025	2026
Begroting PB 2023	50 %	50 %	50 %	50 %

Voordat het samenwerkingsverband inZet bestond werd de maatwerkvoorziening begeleiding individueel bij de cliënt thuis geboden. Het ondersteuningsaanbod van inZet wordt waar mogelijk groepsgewijs geboden, zodat cliënt ook direct contacten en activiteiten buitenshuis hebben.

Aantal mensen dat gebruik heeft gemaakt van onafhankelijke cliëntondersteuning
Bron: Adviespunt Zorgbelang de bron

Type	2023	2024	2025	2026
Begroting PB 2023				

Vanaf 1 mei 2021 wordt de onafhankelijke cliëntondersteuning door Adviespunt Zorgbelang uitgevoerd. Er zijn nog geen cijfers over het aantal mensen dat gebruik heeft gemaakt van cliëntondersteuning beschikbaar over een heel kalenderjaar, daardoor is er nog geen begroting voor de komende jaren beschikbaar. Na afloop van het jaar 2022 kan deze begroting wel gemaakt worden.

Prestatie-indicatoren Programma 3

Prestatie-indicatoren 3.1 Bevorderen duurzame ontwikkeling

Totaal aantal MW vermogen wind energie
Bron: klimaatmonitor

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	9	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	9	9	9	9

Er zijn geen nieuwe windmolens voorzien.

Geïnstalleerd vermogen in zonne- en windenergie in Megawatt (MW)
Bron: klimaatmonitor databank

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	50	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	69	85	103	120

De cijfers van de klimaatmonitor over 2021 over deze indicator zijn nog niet beschikbaar. We verwachten komende jaren een sterke groei van met name particuliere zonne-energie.

Jaarlijks energieverbruik in Zoetermeer, energieverbruik gebouwde omgeving per inwoner in Giga-Joule (GJ)
Bron: klimaatmonitor databank

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	29,80	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	29,75	29,50	9,25	9,25

We verwachten dat de huidige trend doorzet.

Aandeel duurzame energie % (in Zoetermeer opgewekte elektriciteit)
Bron: klimaatmonitor databank

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	7,60 %	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	5,50 %	5,75 %	6,00 %	6,00 %

Hoogte van de afvalstoffenheffing in euro's
Bron: Legesverordening

Type	2021	2023	2024	2025
Realisatie	284 Jaarlijks minder	-	-	-
Begroting PB 2022	-	Jaarlijks minder	Jaarlijks minder	Jaarlijks minder

De jaarlijkse rente indexatie van de afvalstoffingheffing telt niet mee voor deze indicator. Het streven om elk jaar de afvalstoffenheffing te verlagen is niet meer realistisch. Door het niet doorgaan van nieuw afvalbeleid is er geen ferme daling ingezet van de hoeveelheid restafval. Daarnaast heeft hebben we bij het inzamelen van afval te maken met diverse prijsverhogingen.

% Inwoners dat (zeer) tevreden is over de afvalinzameling
Bron: Stadspeiling

Type	2021	2023	2024	2025
Realisatie	86 %	-	-	-
Begroting PB 2022	-	70 %	75 %	75 %

Geen bijzonderheden.

Hoeveelheid gescheiden textiel per inwoner per jaar in kilogrammen
Bron: Gemeentelijke database

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	3,7 jaarlijks meer	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	jaarlijks meer	jaarlijks meer	jaarlijks meer	jaarlijks meer

Geen bijzonderheden.

Hoeveelheid gescheiden glas per inwoner per jaar in kilogrammen
Bron: Gemeentelijke database

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	18,4 jaarlijks meer	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	jaarlijks meer	jaarlijks meer	jaarlijks meer	jaarlijks meer

Geen bijzonderheden.

Hoeveelheid gescheiden oud papier en karton per inwoner per jaar in kilogrammen
Bron: Gemeentelijke database

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	37,3 jaarlijks meer	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	jaarlijks meer	jaarlijks meer	jaarlijks meer	jaarlijks meer

Er is een trend dat de hoeveelheid karton per inwoner toeneemt. Dit komt door de toename van online-winkelen en thuisbezorging. Het zal dus niet moeilijk zijn deze prestatie te halen. Waar we naar streven is minder karton bij het restafval (een hoger percentage gescheiden oud papier en karton).

Hoeveelheid gescheiden PBD per inwoner per jaar in kilogrammen
Bron: Gemeentelijke database

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	9,2 jaarlijks meer	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	jaarlijks meer	jaarlijks meer	jaarlijks meer	jaarlijks meer

Geen bijzonderheden.

Hoeveelheid gescheiden GFT per inwoner per jaar in kilogrammen
Bron: Gemeentelijke database

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	57,0 jaarlijks meer	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	jaarlijks meer	jaarlijks meer	jaarlijks meer	jaarlijks meer

Geen bijzonderheden.

Prestatie-indicatoren 3.2 Behouden kwaliteit openbare ruimte

Kwaliteitsniveau verharding
Bron: Quickscan

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	95 %	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	90 %	90 %	90 %	90 %

De Quickscan is een steekproefsgewijze toets per kwartaal van 170 plekken verspreid over 7 wijken in Zoetermeer. Hierin wordt de beeldkwaliteit gemeten en vergeleken met de doelstellingen (normen). Deze doelstellingen zijn vastgesteld in de Nota Onderhoud openbare ruimte (Beheervisie ~) en worden vertaald in onderhoudsbestekken en -contracten. Verharding wordt meegenomen in de Quickscan. Afwijking tot 10% onder de afgesproken norm zijn toegestaan, vandaar de 90% in de begrotingsreeks. Naast deze beeldkwaliteit wordt de technische toestand van de verharding gemeten via inspecties. Deze technische inspecties zijn leidend voor de benodigde onderhoudsmaatregelen.

Kwaliteitsniveau meubilair
Bron: Quickscan

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	96 %	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	90 %	90 %	90 %	90 %

De Quickscan is een steekproefsgewijze toets per kwartaal van 170 plekken verspreid over 7 wijken in Zoetermeer. Hierin wordt de beeldkwaliteit gemeten en vergeleken met de doelstellingen (normen). Deze doelstellingen zijn vastgesteld in de Nota Onderhoud openbare ruimte (Beheervisie ~) en worden vertaald in onderhoudsbestekken en -contracten. Straatmeubilair wordt meegenomen in de Quickscan. Afwijking tot 10% onder de afgesproken norm zijn toegestaan, vandaar de 90% in de begrotingsreeks.

Kwaliteitsniveau groen
Bron: Quickscan

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	92 %	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	90 %	90 %	90 %	90 %

De Quickscan is een steekproefsgewijze toets per kwartaal van 170 plekken verspreid over 7 wijken in Zoetermeer. Hierin wordt de beeldkwaliteit gemeten en vergeleken met de doelstellingen (normen). Deze doelstellingen zijn vastgesteld in de Nota Onderhoud openbare ruimte (Beheervisie ~) en worden vertaald in onderhoudsbestekken en -contracten. Groen wordt meegenomen in de Quickscan. Afwijking tot 10% onder de afgesproken norm zijn toegestaan, vandaar de 90% in de begrotingsreeks.

Kwaliteitsniveau verzorging
Bron: Quickscan

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	97 %	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	90 %	90 %	90 %	90 %

De Quickscan is een steekproefsgewijze toets per kwartaal van 170 plekken verspreid over 7 wijken in Zoetermeer. Hierin wordt de beeldkwaliteit gemeten en vergeleken met de doelstellingen (normen). Deze doelstellingen zijn vastgesteld in de Nota Onderhoud openbare ruimte (Beheervisie ~) en worden vertaald in onderhoudsbestekken en -contracten.Verzorgend onderhoud wordt meegenomen in de Quickscan. Het betreft bijvoorbeeld de hoeveelheden onkruid en zwerfaval. Afwijking tot 10% onder de afgesproken norm zijn toegestaan, vandaar de 90% in de begrotingsreeks.

Prestatie-indicatoren Programma 4

Prestatie-indicatoren 4.1 Bevorderen laagdrempelig toegankelijke cultuur-, sport-, groen- en speelvoorzieningen

Waardering Bibliotheek
Bron: Stadspeiling

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	8,1	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	8,0	8,0	8,0	8,0

Waardering CKC
Bron: Stadspeiling

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	7,8	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	7,9	7,9	7,9	7,9

Waardering Cultuurpodium Boerderij
Bron: Stadspeiling

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	7,8	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	8,0	8,0	8,0	8,0

Waardering Stadstheater
Bron: Stadspeiling

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	8,1	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	8,0	8,0	8,0	8,0

Waardering Museum De Voorde
Bron: Stadspeiling

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	7,0	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	7,4	7,4	7,4	7,4

Waardering Franx (voorheen Terra Art Projects)
Bron: Stadspeiling

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	7,3	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	7,7	7,7	7,7	7,7

Waardering Filmhuis Cameo
Bron: Stadspeiling

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	7,6	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	7,5	7,5	7,5	7,5

Waardering ZFM
Bron: Stadspeiling

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	7,3	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	7,6	7,6	7,6	7,6

Waardering zwembaden
Bron: Stadspeiling

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	4,7	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	7,0	7,0	7,0	7,0

Waardering sportverenigingen
Bron: Stadspeiling

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	7,3	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	7,5	7,5	7,5	7,5

Waardering stadsboerderijen
Bron: Stadspeiling

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	8,1	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	7,5	7,5	7,5	7,5

Prestatie-indicatoren 4.2 Bevorderen levendige stad

Aantal evenementen
Bron: Gemeente

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	24	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	70	70	70	70

Aantal uitleningen Bibliotheek
Bron: Aangeleverd Bibliotheek

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	405.174	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	725.000	725.000	725.000	725.000

CKC en partners leerling contracturen
Bron: Aangeleverd CKC

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	99.679	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	184.000	184.000	184.000	184.000

Aantal deelnemers CKC en partners
Bron: Aangeleverd CKC

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	11.043	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	27.500	27.500	27.500	27.500

Aantal bezoekers Cultuurpodium Boerderij
Bron: Aangeleverd Cultuurpodium Boerderij

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	5.915	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	55.000	55.000	55.000	55.000

Aantal bezoekers Stadstheater
Bron: Aangeleverd Stadstheater

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	18.804	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	115.000	115.000	115.000	115.000

Aantal bezoekers Museum De Voorde
Bron: Aangeleverd De Voorde

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	4.973	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	25.000	25.000	25.000	25.000

Aantal bezoekers Franx (voorheen Terra Art Projects)
Bron: Aangeleverd Terra Art Projects

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	800	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	15.000	15.000	15.000	15.000

Aantal bezoekers Filmhuis Cameo
Bron: Aangeleverd Filmhuis Cameo

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	2.629	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	5.500	5.500	5.500	5.500

Bezoeken wijkgerichte sportactiviteiten kinderen
Bron: Registratie VT

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	82.568	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	80.000	80.000	80.000	80.000

Bezetting binnensportvoorzieningen
Bron: Registratie VGB

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	30 %	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	70 %	70 %	70 %	70 %

Bezetting buitensportaccommodaties
Bron: Registratie VGB

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	100 %	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	100 %	100 %	100 %	100 %

% Sportdeelname van jongeren (< 30 jaar)
Bron: Stadspeiling +

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	75 %	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	74 %	74 %	74 %	74 %

% Sportdeelname van ouderen (> 65 jaar)
Bron: Stadspeiling +

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	70 %	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	65 %	65 %	65 %	65 %

Aantal bezoekers stadsboerderijen (incl. wijktuinen)
Bron: Registratie VT

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	279.300	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	375.000	375.000	365.000	365.000

Prestatie-indicatoren Programma 5

Prestatie-indicatoren 5.1 Bevorderen van de veiligheid in de woning

Uitvoeren van voorlichtings-, subsidie- en /of handhavingsacties ter voorkoming en vermindering van criminaliteit
Bron: Gemeente Zoetermeer

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	0	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	5	5	5	5

Halt geeft ieder jaar diverse voorlichtingssessies op scholen. De onderwerpen zijn onder andere: geweld en wapenbezit, de jaarwisseling en online veiligheid. Het RIEC geeft op scholen voorlichting over ondermijning.

Het aantal personen met een tijdelijk huisverbod dat recidiveert
Bron: Konraad

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	3	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	2	2	2	2

Prestatie-indicatoren 5.2 Behouden veiligheid en leefbaarheid in de wijk

Aantal WAS teams
Bron: Gemeente Zoetermeer

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	8	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	8	8	8	8

Prestatie-indicatoren 5.3 Behouden veiligheid in de stad

Aantal RR handhavingsacties
Bron: Gemeente Zoetermeer

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	1	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	4	4	4	4

Aantal aangepakte criminele en overlast gevende jeugdgroepen
Bron: Gemeente Zoetermeer

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	2	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	2	2	2	2

Schadebedrag jaarwisseling (€)
Bron: Gemeente Zoetermeer

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	116.331	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	99.999	99.999	99.999	99.999

Aantal integrale controles in het kader van de Horeca en de Drank- en Horecawet
Bron: Gemeente Zoetermeer

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	241	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	100	100	100	100

Aantal milieu gerelateerde klachten
Bron: Rapportage ODH

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	111	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	127	127	127	127

Controles conform controleplan preventie brandveiligheid
Bron: Rapport VRH

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	141	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	165	165	165	165

Controles conform controleplan preventie brandveiligheid Deelname gemeente Zoetermeer aan multidisciplinaire, regionale oefening
Bron: Rapport VRH

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	1	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	1	1	1	1

Prestatie-indicatoren Programma 6

Prestatie-indicatoren 6.1 Continueren klanttevredenheid

% Telefonische bereikbaarheid Gemeentelijk Callcenter

Dit cijfer is niet meetbaar. In afwachting van het nieuwe zaaksysteem wordt er een tijdelijk registratiesysteem gebruikt. Met dit systeem is het niet mogelijk om deze indicator te meten.

Bron: CMS, Ringmaster

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	89 %	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	90 %	90 %	90 %	90 %

Gemiddeld rapportcijfer voor de kwaliteit van de telefonische dienstverlening

In afwachting van het nieuwe zaaksysteem maakt men gebruik van een tijdelijk systeem. Met dit systeem is het niet mogelijk om dit te meten.

Bron: nvt

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	0,0	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	0,0	0,0	0,0	0,0

Gemiddeld rapportcijfer voor de kwaliteit van de persoonlijke dienstverlening

Bron: NVVB Dashboard dienstverlening

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	8,3	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	8,0	8,0	8,0	8,0

Gemiddeld rapportcijfer voor de kwaliteit van de digitale dienstverlening

Bron: NVVB Dashboard dienstverlening

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	0,0	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	7,3	7,3	7,3	7,3

Het digitale aanbod van producten en diensten wordt steeds verder uitgebreid. Tegelijkertijd nemen de verwachtingen ook steeds verder toe. Doelstelling is om in 2023 gemiddeld een 7,3 te scoren voor de afhandeling van digitale producten.

% Gegronde klachten t.o.v. totaal aantal klachten
Bron: Key2Zaken

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	26 %	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	20 %	20 %	20 %	20 %

% Klachten binnen wettelijke termijn van zes weken afgehandeld
Bron: Key2Zaken

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	70 %	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	90 %	90 %	90 %	90 %

Waardering voor de informatievoorziening tijdens een vergunningaanvraag
Bron: Gemeente Zoetermeer

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	0,0	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	7,0	7,0	7,0	7,0

% Wachttijd bij een afspraak in de centrale hal van Publieksplein die binnen 10 minuten is afgehandeld
Bron: Orchestra

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	80 %	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	92 %	93 %	93 %	93 %

Prestatie-indicatoren Programma 7

Prestatie-indicatoren 7.2 Bevorderen vernieuwende en gewenste functies voor stad en regio

Aantal vastgestelde bestemmingsplannen
Bron: Ruimtelijke plannen.nl

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	7	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	0	0	0	0

Per 1 juli 2018 is de actualiseringsplicht voor bestemmingsplannen vervallen. Het rijk biedt gemeenten hiermee meer ruimte voor de voorbereiding op de Omgevingswet. Met de komst van de Omgevingswet is dit geen goede indicator meer. Nieuwe indicatoren worden in het kader van (de doelen van) de omgevingsvisie Zoetermeer 2040 geformuleerd.

Prestatie-indicatoren 7.5 Overige

Leegstand gemeentelijke Vastgoedportefeuille
Het percentage leegstand gemeentelijk vastgoed is maximaal 2,9%

Bron: Gemeentelijke database

Type	2021	2023	2024	2025	2026
Realisatie	1,10 %	-	-	-	-
Begroting PB 2023	-	2,90 %	2,90 %	2,90 %	2,90 %

Het percentage leegstand gemeentelijk vastgoed is maximaal 2,9%.

Programma 1 Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie Financiële tabel

Bedragen x €1.000

Programma 1. Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Bijdragen aan maatwerk in spelen en leren (1.1)					
400.01 Onderwijshuisvesting	**-9.066**	**-8.202**	**-8.637**	**-8.668**	**-9.101**
480.01 Lokaal onderwijsbeleid	**-1.866**	**-948**	**-947**	**-985**	**-984**
480.04 Onderwijsachterstanden	**-635**	**-666**	**-666**	**-666**	**-666**
480.07 Leerlingenvervoer	**-1.378**	**-1.442**	**-1.442**	**-1.442**	**-1.442**
Totaal Bijdragen aan maatwerk in spelen en leren (1.1)	**-12.945**	**-11.257**	**-11.692**	**-11.760**	**-12.193**
Beperken uitval in het onderwijs (1.2)					
480.06 Voortijdig schoolverlaten	**-1.305**	**-1.353**	**-1.352**	**-1.352**	**-1.352**
480.08 Zorgstructuur onderwijs	**-402**	**-422**	**-422**	**-422**	**-422**
482.02 Onderwijs-arbeidsmarkt/ volwasseneducatie	**-353**	**-97**	**-97**	**-97**	**-97**
Totaal Beperken uitval in het onderwijs (1.2)	**-2.061**	**-1.871**	**-1.871**	**-1.871**	**-1.871**
Bevorderen van een beter vestigings- en ondernemersklimaat (1.3)					
310.15 Economische ontwikkeling	**-525**	**-601**	**-571**	**-601**	**-571**
310.25 Beheer warenmarkten	**-31**	**-32**	**-32**	**-32**	**-32**
Totaal Bevorderen van een beter vestigings- en ondernemersklimaat (1.3)	**-556**	**-633**	**-603**	**-633**	**-603**
Bevorderen groei werkgelegenheid (1.4)					
310.15 Economische ontwikkeling	**-376**	**-347**	**-347**	**-347**	**-347**
Totaal Bevorderen groei werkgelegenheid (1.4)	**-376**	**-347**	**-347**	**-347**	**-347**
Stimuleren duurzame arbeidsparticipatie (1.5)					
482.02 Onderwijs-arbeidsmarkt/ volwasseneducatie	**-131**	**-138**	**-138**	**-3**	**-3**
610.01 Participatie	**-12.270**	**-11.225**	**-11.417**	**-11.417**	**-11.417**
611.03 Wet sociale werkvoorziening	**-7.911**	**-7.827**	**-7.330**	**-7.109**	**-7.230**
Totaal Stimuleren duurzame arbeidsparticipatie (1.5)	**-20.313**	**-19.189**	**-18.885**	**-18.529**	**-18.649**
Voorzien in noodzakelijke middelen van bestaan (1.6)					
610.02 Hoogwaardig handhaven	**-695**	**-801**	**-801**	**-761**	**-713**
610.03 Inkomensondersteunende voorzieningen	**-14.155**	**-14.402**	**-14.109**	**-14.109**	**-14.034**
920.01 Kwijtschelding van belastingen	**-1.592**	**-1.658**	**-1.658**	**-1.658**	**-1.658**
Totaal Voorzien in noodzakelijke middelen van bestaan (1.6)	**-16.442**	**-16.861**	**-16.568**	**-16.528**	**-16.405**
Gerealiseerd resultaat	**-52.693**	**-50.158**	**-49.966**	**-49.668**	**-50.068**

Programma 2 Samen leven en ondersteunen Financiële tabel

Bedragen x €1.000

Programma 2. Samen leven en ondersteunen	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Bevorderen vroegtijdige, toegankelijke, passende en effectieve jeugdhulp (2.1)					
671.01 Universele preventie jeugd	**-4.254**	**-4.343**	**-4.343**	**-4.343**	**-4.343**
671.02 Selectieve preventie jeugd	**-1.747**	**-1.821**	**-1.821**	**-1.821**	**-1.821**
671.03 Maatwerk jeugd	**-3.451**	**-3.417**	**-3.282**	**-3.168**	**-3.168**
671.04 Specialistische jeugdhulp	**-57.171**	**-58.325**	**-56.045**	**-53.891**	**-53.649**
682.01 Jeugd voorzieningen	**1.382**	**900**	**248**	**133**	**67**
Totaal Bevorderen vroegtijdige, toegankelijke, passende en effectieve jeugdhulp (2.1)	**-65.242**	**-67.007**	**-65.243**	**-63.090**	**-62.914**
Bevorderen meedoen aan de samenleving en zelfstandig wonen (2.2)					
662.01 Wmo maatwerk	**-31.008**	**-31.556**	**-31.372**	**-31.102**	**-31.102**
670.01 Wmo algemene voorziening	**-13.583**	**-13.042**	**-12.719**	**-12.609**	**-12.557**
670.05 Wmo maatschappelijke zorg	**-822**	**-725**	**-725**	**-725**	**-725**
Totaal Bevorderen meedoen aan de samenleving en zelfstandig wonen (2.2)	**-45.413**	**-45.323**	**-44.816**	**-44.436**	**-44.384**
Bevorderen gezondheid, veiligheid en welbevinden (2.3)					
670.04 Wmo preventie	**-201**	**-211**	**-211**	**-211**	**-211**
714.01 Gezondheidszorg	**-1.631**	**-1.707**	**-1.707**	**-1.707**	**-1.707**
Totaal Bevorderen gezondheid, veiligheid en welbevinden (2.3)	**-1.832**	**-1.918**	**-1.918**	**-1.918**	**-1.918**
Gerealiseerd resultaat	**-112.486**	**-114.248**	**-111.977**	**-109.444**	**-109.215**

Programma 3 Leefbaarheid, duurzaam en groen Financiële tabel

Bedragen x €1.000

Programma 3. Leefbaarheid, duurzaam en groen	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Bevorderen duurzame ontwikkeling (3.1)					
721.19 Afvalinzameling	**5.070**	**5.257**	**5.126**	**5.110**	**5.109**
723.36 Milieubeleid	**-1.781**	**-1.713**	**-1.617**	**-1.617**	**-1.617**
Totaal Bevorderen duurzame ontwikkeling (3.1)	**3.289**	**3.544**	**3.510**	**3.493**	**3.492**
Behouden kwaliteit openbare ruimte (3.2)					
810.18 Algemeen beheer	**-3.198**	**-3.446**	**-3.419**	**-3.235**	**-3.235**
810.28 Dagelijks beheer en klein onderhoud	**-16.902**	**-17.819**	**-17.941**	**-17.838**	**-17.838**
810.38 Exploitaties	**3.650**	**3.734**	**3.697**	**3.657**	**3.609**
810.48 Groot onderhoud	**-8.739**	**-11.016**	**-11.162**	**-11.032**	**-11.032**
922.33 Algemene baten en lasten stadsbeheer	**287**	**294**	**294**	**294**	**294**
Totaal Behouden kwaliteit openbare ruimte (3.2)	**-24.903**	**-28.253**	**-28.531**	**-28.154**	**-28.203**
Gerealiseerd resultaat	**-21.614**	**-24.709**	**-25.022**	**-24.661**	**-24.711**

Programma 4 Vrije tijd Financiële tabel

Bedragen x €1.000

Programma 4. Vrije tijd	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Bevorderen laagdrempelig toegankelijke culturele en sportvoorzieningen (4.1)					
530.02 Exploitatie sportaccommodaties	**-1.592**	**-3.072**	**-4.304**	**-4.332**	**-5.064**
540.03 Cultuur	**-8.381**	**-10.011**	**-7.849**	**-7.849**	**-7.849**
540.04 Beeldende kunst in de openbare ruimte	**-130**	**-153**	**-160**	**-186**	**-186**
560.38 Natuur- en milieu-educatieve voorzieningen	**-1.655**	**-1.790**	**-1.781**	**-1.787**	**-1.796**
630.02 Welzijnsaccommodaties	**1.304**	**1.450**	**1.327**	**1.309**	**1.309**
Totaal Bevorderen laagdrempelig toegankelijke culturele en sportvoorzieningen (4.1)	**-10.453**	**-13.575**	**-12.767**	**-12.844**	**-13.585**
Bevorderen levendige stad (4.2)					
002.31 Evenementen	**-857**	**-1.019**	**-1.019**	**-1.019**	**-1.019**
530.04 Vrijetijds-, sport- en spelontwikkeling	**-1.506**	**-1.564**	**-1.564**	**-1.564**	**-1.564**
530.05 Strategisch beleid sport	**-370**	**-224**	**-224**	**-224**	**-224**
540.03 Cultuur	**-2.785**	**-2.919**	**-2.919**	**-2.919**	**-2.919**
540.04 Beeldende kunst in de openbare ruimte	**-133**	**-128**	**-120**	**-94**	**-94**
541.16 Monumentenbeleid	**-266**	**-277**	**-253**	**-253**	**-253**
Totaal Bevorderen levendige stad (4.2)	**-5.918**	**-6.130**	**-6.099**	**-6.072**	**-6.072**
Gerealiseerd resultaat	**-16.371**	**-19.705**	**-18.866**	**-18.917**	**-19.658**

Programma 5 Veiligheid Financiële tabel

Bedragen x €1.000

Programma 5. Veiligheid	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Bevorderen van de veiligheid in de woning (5.1)					
002.27 Veiligheid en openbare orde	**-12**	**-13**	**-13**	**-13**	**-13**
140.18 Handhaving openbare ruimten	**0**	**600**	**600**	**600**	**300**
Totaal Bevorderen van de veiligheid in de woning (5.1)	**-12**	**587**	**587**	**587**	**287**
Bevorderen /behouden veiligheid en leefbaarheid in de wijk (5.2)					
002.27 Veiligheid en openbare orde	**-236**	**-248**	**-248**	**-248**	**-248**
140.18 Handhaving openbare ruimten	**-1.768**	**-3.040**	**-3.012**	**-3.012**	**-2.739**
140.19 Dienstverlening handhaving openbare orde	**-15**	**-16**	**-16**	**-16**	**-16**
Totaal Bevorderen /behouden veiligheid en leefbaarheid in de wijk (5.2)	**-2.020**	**-3.304**	**-3.276**	**-3.276**	**-3.003**
Behouden veiligheid in de stad (5.3)					
002.26 Vergunningen apv- en bijzondere wetten	**-306**	**-315**	**-315**	**-315**	**-315**
002.27 Veiligheid en openbare orde	**-11.650**	**-12.197**	**-12.506**	**-12.479**	**-12.348**
140.28 Opvang zwerfdieren	**-130**	**-136**	**-136**	**-136**	**-136**
820.26 Handhaving wabo,apv en bijzondere wetten	**-1.728**	**-1.919**	**-1.919**	**-1.919**	**-1.919**
Totaal Behouden veiligheid in de stad (5.3)	**-13.814**	**-14.567**	**-14.876**	**-14.849**	**-14.718**
Gerealiseerd resultaat	**-15.847**	**-17.284**	**-17.565**	**-17.537**	**-17.433**

Programma 6 Dienstverlening en participatie Financiële tabel

Bedragen x €1.000

Programma 6. Dienstverlening en participatie	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Continueren klanttevredenheid (6.1)					
002.21 Basisregistraties ppl	**-653**	**-864**	**-864**	**-864**	**-864**
003.01 Publieksplein	**-4.310**	**-4.378**	**-3.860**	**-3.839**	**-3.839**
820.16 Wabo-vergunningen	**2.618**	**1.874**	**925**	**-163**	**-163**
Totaal Continueren klanttevredenheid (6.1)	**-2.344**	**-3.368**	**-3.800**	**-4.867**	**-4.867**
Bevorderen van de participatie (6.2)					
001.01 Functioneren bestuur	**-3.030**	**-3.259**	**-3.224**	**-3.189**	**-3.311**
001.06 Griffie	**-2.529**	**-2.534**	**-2.534**	**-2.544**	**-2.620**
922.90 Algemene baten en lasten concern (progr.6)	**-35**	**-295**	**-395**	**-395**	**-250**
Totaal Bevorderen van de participatie (6.2)	**-5.594**	**-6.088**	**-6.153**	**-6.128**	**-6.181**
Gerealiseerd resultaat	**-7.938**	**-9.455**	**-9.952**	**-10.994**	**-11.048**

Programma 7 Inrichting van de stad Financiële tabel

Bedragen x €1.000

Programma 7. Inrichting van de stad	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Bevorderen passende woonruimte voor iedere Zoetermeerder (7.1)					
810.23 Ruimtelijke plannen en verkeer	**-91**	**-96**	**-96**	**-96**	**-96**
820.36 Uitvoering volkshuisvestingsregelingen	**-168**	**-174**	**-174**	**-174**	**-173**
820.46 Volkshuisvestingsbeleid	**-342**	**-350**	**-350**	**-352**	**-352**
822.36 Woonwagenhuisvesting	**-623**	**-221**	**-221**	**-221**	**-221**
922.30 Algemene baten en lasten directie stad (bedrijfsvoering)	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Bevorderen passende woonruimte voor iedere Zoetermeerder (7.1)	**-1.224**	**-840**	**-840**	**-842**	**-842**
Bevorderen vernieuwende en gewenste functies voor stad en regio (7.2)					
810.11 Strategie en programmacoordinatie	**-169**	**-174**	**-174**	**-174**	**-174**
810.23 Ruimtelijke plannen en verkeer	**-1.035**	**-1.043**	**-1.118**	**-1.669**	**-1.995**
830.18 Grondexploitatie oosterheem	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
830.42 Grondexploitatie palenstein	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
830.73 Grondbedrijf algemeen	**1.395**	**327**	**0**	**161**	**161**
830.74 Grondbedrijf verspreide gronden en panden	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
830.76 Grondbedrijf projecten in uitvoering	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
913.03 Overige financiele middelen (opbr.gem. eigend. niet voor openb.dnst. bestemd)	**1.046**	**942**	**942**	**942**	**942**
922.30 Algemene baten en lasten directie stad (bedrijfsvoering)	**-128**	**70**	**84**	**83**	**83**
Totaal Bevorderen vernieuwende en gewenste functies voor stad en regio (7.2)	**1.110**	**122**	**-266**	**-656**	**-982**
Bevorderen kwaliteit van gebouwde omgeving en publieke ruimte (7.3)					
810.23 Ruimtelijke plannen en verkeer	**-1.649**	**-1.705**	**-1.546**	**-1.546**	**-1.546**
Totaal Bevorderen kwaliteit van gebouwde omgeving en publieke ruimte (7.3)	**-1.649**	**-1.705**	**-1.546**	**-1.546**	**-1.546**
Behouden goede bereikbaarheid en bevorderen verkeersveiligheid (7.4)					
810.23 Ruimtelijke plannen en verkeer	**-657**	**-908**	**-984**	**-933**	**-877**
Totaal Behouden goede bereikbaarheid en bevorderen verkeersveiligheid (7.4)	**-657**	**-908**	**-984**	**-933**	**-877**
Overige (7.5)					
820.76 Vastgoedbeheer	**501**	**577**	**578**	**590**	**590**
922.30 Algemene baten en lasten directie stad (bedrijfsvoering)	**39**	**39**	**39**	**39**	**39**
960.30 Saldi van kostenplaatsen directie stad	**-1.483**	**-1.554**	**-1.554**	**-1.554**	**-1.554**
Totaal Overige (7.5)	**-943**	**-938**	**-937**	**-925**	**-925**

Programma 7. Inrichting van de stad	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Gerealiseerd resultaat	**-3.363**	**-4.270**	**-4.573**	**-4.902**	**-5.172**